

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

★
שנה שביעית
גיליון מספר 667

★
האזינו
שבית שוביה
תשפ"ז

שבת

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

פנים מאידות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

מני קצת וזאת השבת

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
7:57	7:17	6:06	ירושלים
7:54	7:19	6:21	בני ברק
7:56	7:18	6:12	חיפה
7:55	7:19	6:21	אשדוד
7:56	7:18	6:05	בית שמש
7:56	7:18	6:23	קרית גת
7:56	7:17	6:15	נוף הגליל

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר

פרשת האזינו תשפ"ז

גליון מס' 168

"עומקים" - פרק י"ב | אבא - מפחיד או מעניק ביטחון? להאזנה בקו התוכן שלנו: 08-6679134 | לצפייה פנה למייל הרשום מטה

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון ראש השנה 'הרגשות האסורים'

הזכרת לי תוך כדי, שההבנה בדברי התניא "מח שלט על הלב" מעוות לגמרי. רוב אנשים מבינים את הרעיון, כאילו שהמח "ידכא" את רגשות הלב, או "להזיז" את ההרגשות הצידה, "ניתוק" ממערכת ההרגשים, ולעבוד לפי השכל והמוח.

וההבנה האמיתית היא, שהמוח יהיה ה"אבא" של ההרגשים, המלמד את ההרגשה איך לנווט את עצמו, וגם לתת לו חיבוק אבהי, כמו אבא אמיתי.

אני משפיע בקהילה.

בעקבות המאמר על ראש השנה, ישבתי הערב עם האברכים. כתבתי על דף את המילים "ראש השנה", וביקשתי מכל אחד לשתף מה הוא מרגיש כשהוא קורא אותו, ובהמשך - איזה רגש היה בוחר ומבקש להרגיש.

היה מדהים ומטלטל; הבחורים כתבו, הקריאו בקול, והתרגשו עד דמעות. זה היה מסע עמוק אל הלב פנימה, שבו הם גילו על עצמם המון והעשירו זה את זה.

הכל בזכות התובנות וההשקעה השבועית שלך, שעושות פירות ופירות פירות!

אולי צריכים להשחיל מילה, שכל העירוביה הרגשית בימים הנוראים יש בדברים שמזליה חזי. צריך ללמוד לחבב מצבי מתח מסוימים, ולחבק אותם ולא לנסות לברוח מהם.

זה נובע מתוך ההבנה, כי בסך הכל בתוך תוכינו הכול מביא אותנו ליראת חטא, ולראות את היופי של הפחד.

תגובות ניתן לשלוח למייל הרשום מטה

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: יצאתי מתוסכל מאוד בראש-השנה. ככל שרציתי להתרכז בתפילה, משום מקום צצו כל מיני עניינים והעסיקו אותי יומיים שלמים. אולי לקראת יום כיפור, יש לך עצה בשבילי?

תשובה: זו תופעה נפוצה בקרב רבים. לרוב, אנחנו טרודים מאוד במהלך היום והשנה, ודווקא כאשר יש פתאום זמנים פנויים, כל המחשבות שהמתנו לרגע של פנאי, נדחפות בכוח.

הנקודה והקריטית ביותר, נוגעת לענין המאבק במחשבות. זו מלחמה אבודה מראש. ה'קונץ' האמיתי, הוא לדעת להתנהל עם המחשבות.

ראשית לכל, למזער שיפוטיות. להבין שזה לא בשליטתנו.

שנית, לגייר את המחשבות עצמן. בראש השנה - למצוא בהן נקודת מלכות ד' בעולם. ביום כיפור - למצוא בהן ענין של תשובה.

שלישית, להסיח דעת. לנסות לחזור לסידור, ואם המחשבות חוזרות, אז חזור חלילה.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

להחזיק היטב את ה"אשמנו"

בלית ברירה, העמים על זרועותיו הצנומות, על כתפיו, ואף כך סביב צוואריו. כבר בעשרת המטרים הראשונים נפערה חור בשקית אחת וכמה מוצרים נשפכים לרצפה; בהמשך הדרך נתקל במעקה, שקית נוספת נקרעה, ועד שהגיע הביתה התברר כי **מחצית מהמצרכים נותרו זרוקים מאחור.**

התמונה הזו ברורה לכולנו: כמה משקל באמת מסוגל ילד אחד לשאת??

*

אותו הדבר נכון בדיוק ביחס לעולמנו הפנימי. קשה עד מאוד, לשאת על לוח הלב את מלוא הכאב של אלפי מעידות שנצברו לאורך שנה תמימה. המעמסה הזו מכריעה את הנפש, והתוצאה היא או שקיעה מוחלטת בייאוש, או ניתוק גמור וקהות חושים.

הפתרון איננו לזרוק את המשא או לברוח אל הניתוק, אלא **לעשות סדר ולבחור במיקוד.**

חשבו על ילד נוסף, והפעם בסיטואציה אחרת: תלמיד שצוינו בכל המקצועות נושקים לאפס נשלח לאבחון מקיף. ממציא האבחון העלו תמונה עגומה: הוא אינו יודע שורה אחת בגמרא, אינו שולט בכללי הניקוד, אותיות אל"ף-ב"ת אינן נהירות לו דיין, אחיזת העיפרון שלו שגויה, ובחשבון הוא סופר עד עשר בדילוג על שמונה. הילד זקוק למעשה לשיקום מן היסוד.

את דוח האבחון המלא הזה לא יציגו כך בפשטות בפני ההורים. הטלת כל כובד המשקל הזה בבת אחת תרסק את רוחם, תייצר חוסר אונים, ועלולה להביא לידי ייאוש גמור מכל ניסיון לשיקום.

במקום זאת, הדיון המקצועי יתמקד בשאלה אחת פשוטה: מהו הצעד הבא, הקריטי והחיוני ביותר, שבו נכון לטפל כעת? ובקצרה: **מהו "הדבר הנכון לעכשיו"?**

זהו בדיוק היסוד המעשי לעבודת יום הכיפורים.

רגש האשמה הוא רגש יקר, נחוץ ומטהר, ואנו חייבים לחוש ממנו במהלך היממה הזו. זהו הרגש המנקה את הלב ומניע אותנו לשינוי אמיתי. אך מתוך הבנה שאיננו מסוגלים לחוש צער עמוק ואמיתי על פני מאות סעיפי חטאים מבלי להישחק ולהיאטם - עלינו לבחור את **"הדבר הנכון לעכשיו".**

לזהות עניין אחד - הקריטי ביותר בחיינו, המורגש ביותר, וגם כזה שהוא בר-השגה ונגיש לתיקון - ואליז לנתב את מלוא תשומת הלב ורגש החרטה.

מיותר לציין, כי בפועל, מוטלת עלינו החובה לומר בפה מלא את כל נוסחאות הווידוי כסדרן, לפרט את כל סדרי ה"אשמנו" ו"על חטא" כפי שתקינו לנו. אולם את כובד הלב, את עומק הכאב ואת נקודת האמת, נשקיע באותו יעד מוגדר שבחרנו לעצמנו.

כך נזכה שהווידוי לא יהיה אמירה סתמית מחד, ולא משא מרסק מאידך, אלא **שער לתשובה אמיתית ולכפרה שלמה.**

גמר חתימה טובה.

*

עבור עשרת ימי תשובה, יצאנו בפרק מיוחד בפודקאסט "עומקים", על הפער בין אבא מעניש לבין אבא שבוטחים בו וסומכים עליו. פרק שעושה סדר בענין האבהות המטיבה. כמה חיוני להבנה באמירת "אבינו מלכנו".

להאזנה בקו התוכן: 08-6679134, פרק י"ב.

מכל זווית שבוחנים זאת, יום הכיפורים אמור להיות עבורנו, על פניו, **יום קשה מנשוא.**

אם נסכם ונחשב את כל רשימות הווידוי של "אשמנו, בגדנו", את כל השורות "על חטא", ואת יתר ההזכרות של החטאים - מדובר **ביותר משמונה מאות פעמים (!)**

והרי אנו מכירים היטב את המציאות היומיומית. **נוצר צורך להתנצל** בפני שכן, חבר קרוב או בן הזוג. כמה מסכי עשן, הצדקות ומכסות מילים ארוכות ומתישות נמצא, עד שנהיה מסוגלים לעמוד מול השני ולהגות את צמד המילים הפשוט, הקצר והכובא: "עשיתי לך עוול?"

ניצד אם כן מתרחש הפלא הזה? איך מאנשים שבקושי מסוגלים להוציא בכנות את המילה "חטאתי", אנו הופכים להיות מסוגלים לחזור עליה יותר משמונה מאות פעמים?

התשובה טמונה בתהליכים הנפשיים המתרחשים בנו לאורך היום.

יש בינינו כאלה - אולי מיעוט - שכבר עם תחילת היום, שוקעים - **אל תוך בור עמוק וכבד של אשמה מייאשת.** רוחם נערכת עליהם לחלוטין, ואינם מצליחים לחוש כלל את רוח הטהרה ומחילת עוונות של היום הקדוש.

לעומתם, הרוב הגדול בוחר במנגנון הגנה הפוך: **ניתוק מוחלט.** כלפי חוץ הכול נעשה בהידור רב - עומדים כפופים, מכים על הלב בקצב, מבטאים כל אות ומילה בהטעמה ראויה. אך בלב פנימה שוררת שממה רגשית, מעין קהות חושים.

חלק מהם אף חש עם זה בנוח לחלוטין. התיאוריות הפופולריות השונות הרגילו אותנו לראות ב"אשמה" רגש מזיק, הרסני ומיותר, שהלוואי שהעולם היה נפטר ממנו כליל.

עד כדי כך הגיעו הדברים, שאם מישוה פולט לחלל החדר "אני אשם", מיד יזנקו עליו הסובבים כדי לפייס את דעתו: "מה פתאום אשם? בטח לא התכוונת! וגם אם התכוונת - כנראה שכחתי. וגם אם זכרת - היה לך איזה רגע חלש". מושגים כמו **"הכללה", "הבנה" ו"קבלה עצמית" מתגלגלים בקלות על הלשון.**

אך כדאי לעצור ולחזור אל נקודת היסוד: לרגש האשמה יש מקור ברור, טבעי ונחוץ בנפש האדם. כך נאמר מפורשות בתורה יותר מפעם אחת, כמו הפסוק: **"ואשמה הנפש הריא"**. (במדבר ה, ו)

לאשמה יש תפקיד קריטי. איש מאיתנו לא היה רוצה לחיות בחברה שבה נוטל רגש האשמה. עולם נטול ייסורי מצפון הוא עולם מסוכן ומבעית. לא צריך להרחיק מדי. ההיסטוריה הטראגית של עם ישראל, הוכיחה לנו בדם מה התרחש כאשר המשטר הנאצי הצליחו למחוק כל שמץ של נקיפות מצפון מול התעללות ורצח אכזרי של יהודים.

מה שבאמת מחזיר אותנו פעם אחר פעם אל התלם, הוא רגש האשמה. לאו דווקא הניתוח השכלי והקר, אלא אותה צביטה הגונה בלב, אותו כאב שמטריד את מנוחתנו אחרי החטא.

אלא שכאן טמון הקושי: **הנפש האנושית מוגבלת ביכולת הקיבול וההכללה שלה.**

הדבר דומה לילד בן אחת-עשרה שנשלח לערוך קניות לקראת החג בצרכייה. אמו ציידה אותו ברשימה ארוכה ומפורטת, אך שכחה לצייד אותו בעגלת קניות. בסיום הקנייה נמצא הילד מול עשר שקיות עמוסות וכבדות מכדי לשאתן.

פני עין חמד

יזכר לאלוהי י"י בית הכנסת לטובת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת האזינו - לזכר את חסדי ה'

"ימצאנו בארץ מדבר, ובתהו ילל ישמן; יסבבנהו, יבוננהו, יצרנהו כאישון עינו" (דברים ל"ב, י')

ומתוך הכרת הטוב על כל החסדים שהוא גומל עימו. ככל שהאדם מרבה להכיר בגדלות הבורא, כך מתעצם הקשר שלו עם הקב"ה, והוא זוכה לעבוד אותו מתוך אהבה ושמחה.

עוד אומרת התורה: "הצור תמים פעלו, כי כל דרכיו משפט; אל אמונה ואין עול, צדיק ויִשְׁר הוא" (דברים ל"ב, ד'). פסוק זה הוא אחד מיסודות האמונה. פרשת האזינו נקראת בדרך כלל בימי התשובה, בין ראש השנה ליום הכיפורים או בסמוך להם.

בימים אלו אנחנו עוסקים בחשבון נפש ובתיקון המעשים, אך התורה מלמדת אותנו שחשבון נפש אמיתי אינו מתמקד רק בחסרונות, אלא גם בזכירת כל הטוב שהקב"ה השפיע עלינו. מתוך הכרת הטוב באה אהבת ה', ומתוך אהבת ה' קל יותר לשוב אליו באמת, לקבל על עצמנו להתחזק בתורה, תפילה, מצוות ומידות טובות.

יהי רצון שנזכה להפנים את המסר של הפרשה - לזכור תמיד את חסדי ה', להתחזק באמונה גם בשעות הקשות, להרבות בתורה, תפילה, מצוות ומעשים טובים. בזכות זאת נזכה לגמר חתימה טובה, ברכה והצלחה, בריאות, ישועות ולנחמות, וגאולה השלימה במהרה בימינו, אמן.

בברכת שבת שלום וכתובה וחתימה טובה
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב קהילת 'עין חמד'

שבת

שעה	כניסת ליל	צאת ליל	יציאת ליל
י"ט	18:05	19:17	20:00
כ"א	18:22	19:19	19:57
כ"ב	18:15	19:18	19:59
כ"ג	18:23	19:18	19:59

הצלחה בגור

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רוח אברהם וב"מ
קסירר אפרים וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש. כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב
דני בן שושנה
אבישג ודניאל בני מירב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה ניט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג'י בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
שמואל אימן בן אסתר זרי
רחל מרים בת יהודית
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
דוד עומרי בן יהודית

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה ניזרי בת סטה-
מרדכי ניזרי בן פרחה-
סימני בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורלי
לביא ישראל בת תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
אביתר חיים בן אוריין
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן נזימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סביריה
רפאל אבידן בן תקווה
בנימין בן ברכה
נעימה בת שרה
נעם אלימלך בן אושרית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימני
יפה בת פדילה דליה

פרשת האזינו היא שירת הפרידה של משה רבינו מעם ישראל הנאמרת סמוך לפטירתו. משה סוקר בשירה זו את תולדות עם ישראל: החל מחסדי ה' ביציאת מצרים ובמדבר דרך התקופות שבהן בני ישראל התרחקו מה' ועד ההבטחה שהקב"ה לא יטוש את עמו לעולם.

השירה מלמדת אותנו כי הנהגת ה' בעולם היא בהשגחה מדויקת לאורך כל הדורות. גם כאשר האדם אינו מבין את המאורעות העוברים עליו, עליו לדעת שהכל נעשה בחכמה, בצדק, ביושר ובחסד.

פעמים רבות רק לאחר שנים מתברר לאדם כיצד גם מה שנראה בתחילה כקושי או כצער, היה חלק מתוכנית אלוקית שהובילה לטובה גדולה יותר.

אחד הפסוקים היסודיים בפרשה הוא: "זִכֹּר יְמוֹת עוֹלָם, בְּיָמֵי שָׁנוֹת דָּוָר וְדָר; שָׁאֵל אֲבִיךָ וַיִּגְדֶּךָ, זָקֵנֶיךָ וַיֹּאמְרוּ לָךְ" (דברים ל"ב, ז'). התורה מלמדת אותנו שאדם אינו יכול לחיות רק את ההווה. עליו להתבונן בעבר, ללמוד מניסיונם של הדורות הקודמים ולזכור כיצד הקב"ה הנהיג את עם ישראל ואת חייו הפרטיים לאורך השנים.

כאשר האדם נזכר בחסדים שהקב"ה עשה עימו- ברגעי הישועה, ההצלחה וההשגחה הפרטית- אמונתו מתחזקת והוא מקבל כוח להתמודד עם האתגרים והניסיונות שבהווה.

בהמשך הפרשה נאמר: "כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא, הָבוּ גִּדְלֵי לְאַלְקֵינוּ" (דברים ל"ב, ג'). חז"ל למדו מפסוק זה את החיוב לברך על התורה לפני לימודה. אולם יש בפסוק גם מסר עמוק לכל תחומי החיים: בכל פעם שאדם מזכיר את השם של הקב"ה, עליו לעשות זאת מתוך הכרה בגדלותו

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלוהי ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ יוסף דהן בן רחמה ז"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לעילוי נשמת תמר פורטונה בת מיסה ע"ה
לעילוי נשמת נחום בן כיריה ז"ל
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר נועה בת אסתר ולילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה - יום כיפור

מהן הלכות יום הכיפורים?

שאלה

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו פנחסי שליט"א מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה

בתפילת שחרית בערב יוה"כ לא אומרים תחנון וכן נוהגים לעשות התרת נדרים. לא עושים מלאכה בערב יום כיפור. העושה מלאכה אינו רואה סימן ברכה לעולם. מנהג טוב לטבול במקווה בערב יום כיפור (ללא ברכה). מי שלא יכול ללכת למקווה, ישפוך על עצמו 12.5 ליטר מים. אם גם את זה אינו יכול לעשות, ישהה תחת הטוש במקלחת עד שישער כמות של 12.5 ליטר.

יום כיפור לא מכפר על עבירות שבין אדם לחבירו עד שיפייס את חבירו. אדם שביקש מחילה וחבירו לא רצה למחול לו, יחזור לבקש מחילה עד שלוש פעמים, ובכל פעם ייקח איתו שלושה אנשים. אם חבירו עדיין מסרב למחול לו, הוא אינו חייב לפייסו. אם הוא צריך לפייס את רבו, יחזור אפילו אלף פעמים עד שיפייס את רבו. מכל מקום, לא יהיה אכזרי מלמחול. כל המעביר על מידותיו - מעבירים לו על כל פשעיו. חובה קדושה לבקש סליחה מהוריו ומרבותיו. בעל ואישה ימחלו זה לזה. טוב שיאמר בפיו: "אני מוחל וסולח לכל מי שחטא כנגדי, בין בגופי ובין בממוני".

נוהגים להתפלל תפילת מנחה בעוד היום גדול, כלומר בשעה מוקדמת. בתפילת העמידה, לאחר שיאמר את הפסוק "היו לרצון אָמְרֵי פִי וְהִגִּינוּ לִבִּי לִפְנֵיךָ ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי" (תהילים י"ט, ט"ו), יאמר וידוי 'על חטא' כפי שנדפס במחזורים. יש נוהגים ללקות ל"ט מלקות ברצועה, כדי שמתוך כך ייתן אל ליבו לעשות תשובה.

ילך לביתו ויאכל סעודה מפסקת. יש לפרוש מכל חמשת העינויים: אכילה, שתייה, רחיצה, נעילת נעלי עור ותשמיש המיטה לפני שקיעת החמה. (מצווה מהתורה להתחיל בכל דיני התענית לפני השקיעה. ראוי לנהוג כך לפחות רבע שעה לפני שקיעת החמה).

מצווה להדליק נרות לכבוד יום הכיפורים. לפני ההדלקה יש לברך: "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבָּת וְשֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים". בנוסף, יש להדליק נר נשמה, שכן הבדלה נעשית על נר שדלק כל היום. אין לברך על ההדלקה ברכת 'שהחיינו', אלא רק לאחר חליצת הנעליים, מכיוון שבברכת 'שהחיינו' מקבל על עצמו את קדושת יום הכיפורים. נוהגים להתעטף בטלית לפני שקיעת החמה (כדי שיוכל לברך עליה), ומתפללים את כל תפילות יום הכיפורים בטלית, כדי שיתפלל בכוונה.

הכול חייבים להתענות ביום כיפור. גם נשים מעוברות ומניקות חייבות להתענות. אסור לרחוץ במים ואפילו להושיט אצבע במים אסור. לא אסרו אלא רחיצה של תענוג, אבל אם ידיו או שאר גופו היו מלוכלכים, מותר לרוחצם, מכיוון שאין זו רחיצה של תענוג. לא ישטוף את פניו ולא את פיו. ביום כיפור בשחרית יטול את ידיו לסירוגין עד סוף קשרי אצבעותיו בלבד, ויברך על נטילת ידיים.

מדות מפלאות

כאשר מרן ה'חפץ חיים' צ"ל הדפיס את ספרו 'שמירת הלשון', הוא עבר עם בנו בעיירות ובכפרים כדי למכור את הספר ולזכות את הרבים. באחד המקומות אמר דרשן לבנו של מרן ה'חפץ חיים': "תביא לי ספרים ואני אמכור אותם עבורך". הבן נתן לו את הספרים, ואותו דרשן שיבח את מרן ה'חפץ חיים' ואת הספר הנפלא ואמר שבכל בית חייב להיות ספר כזה. בעקבות דבריו נמכרו ספרים רבים. למחרת ביקש הדרשן שיביא עוד ספרים למכור ובהמשך ביקש עוד. כך במשך כמה ימים. בנו של מרן ה'חפץ חיים' פנה אליו ושאל לגבי הכסף שקיבל ממכירת הספרים. הדרשן אמר: "כשאמכור עוד קצת - אביא לך את הכסף". הבן הבין שהוא לא מתכוון לשלם ורוצה לקחת את כל הכסף לעצמו ולכן אמר שלא יביא לו ספרים עד שיתן את הכסף שקיבל עבור מכירת הספרים.

כאשר הדרשן שמע את דבריו, הוא התחיל לגדף ולדבר נגד הרב. בשיעורו הבא אמר לנוכחים שהספר גרוע ואין היתר לקרוא בו. את כל מה שבנה ניסה להרוס. כשמרן ה'חפץ חיים' שמע על כך, הוא אמר לבנו: "עכשיו נעזוב את המקום, כי יש כאן מחלוקת. לא אכפת לי מהכסף". הם עזבו את המקום. בפיו ובלשונו של הדרשן פרצו פצעים והוא הגיע למצב שכבר לא היה יכול לאכול, בר מינן. אשתו הצדקת אמרה לו שזה בגלל שפתח את פיו נגד מרן ה'חפץ חיים', ולכן כדאי שייסע אליו ויבקש סליחה. הגאווה שלו לא נתנה לו לעשות כך, והוא העדיף לטבול ייסורים קשים. אשתו נסעה בעצמה אל מרן ה'חפץ חיים' וביקשה מחילה בשם בעלה. מרן ה'חפץ חיים', ברוב אהבתו העצומה לבני ישראל, מחל בלב שלם ואף נתן כסף לאשתו כדי שתוכל לקנות לבעלה תרופות, וגם בירך אותו ברפואה שלמה. כמובן, ברכת הצדיק פעלה והאיש הבריא.

רפואה טבעית - ברזל והמוגלובין - הדלק שמעניק לגוף אנרגיה - חלק א'

אשר שומעים בבדיקות דם את המושגים "ברזל נמוך" או "המוגלובין נמוך", לא תמיד מבינים מה ההבדל ביניהם ומה החשיבות שלהם לבריאות הגוף. **הברזל** הוא מינרל חיוני שהגוף זקוק לו כדי לייצר המוגלובין. **המוגלובין** הוא חלבון הנמצא בתוך כדוריות הדם האדומות, ותפקידו לשאת חמצן מהריאות אל כל תאי הגוף ולהחזיר פחמן דו-חמצני מהרקמות לריאות. הברזל הוא חומר הגלם, והמוגלובין הוא "משאית החמצן" של הגוף. **כאשר חסר ברזל, הגוף מתקשה לייצר מספיק המוגלובין, וכאשר המוגלובין נמוך - פחות חמצן מגיע לתאים.** כתוצאה מכך הגוף כולו עלול לעבוד פחות ביעילות. (גב' אליס אוליאל, נטרופתית ורפלקסולוגית)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצון להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה - בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה

מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,

חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- האדמו"ר הרב ישראל פרידמן מסדיגורה זצ"ל

האדמו"ר הרב ישראל פרידמן מסדיגורה זצ"ל, בעל ה'אור ישראל'- נולד ב-כ' בשבט ה'תרי"ב (1852) בעיירה סדיגורה, כבנו הרביעי של אביו האדמו"ר הזקן מסדיגורה. כשנולד היה הרך ללא רוח חיים. אביו הקדוש ביקש שילחשו באוזנו כי קיבל את נשמתו של הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זע"א, סגורם של ישראל. מיד לאחר שעשו כן השתנה מצבו לטובה והוא החל לנשום. אחיו הגדולים וגיסו היו מיועדים לרשת את הנהגת החסידות, אך נפטרו ל"ע בחיי אביהם. לאחר פטירת אביו ב-י"א אלול ה'תרמ"ג (1883) החלו רבינו ואחיו רבי יצחק להנהיג יחד את חסידות סדיגורה. בשנת ה'תרמ"ו (1886) נערכה חלוקת הירושה בין האחים: רבינו קיבל את הנהגת החסידות בסדיגורה ואת חצר אבותיו, ואילו אחיו רבי יצחק, בעל ה'פחד יצחק', קיבל את נשיאות 'כולל ווהלין' ועבר לכהן בעיר בויאן.

צורת רבינו הייתה אצילית ומרשימה מאוד. כאשר הלך ברחוב, גם הנכרים ואצילי הסביבה היו נעצרים ומתבוננים בדמותו ביראת כבוד. נודע כמלומד בניסים. רבים פנו אליו נושעו בברכותיו. סירב בתוקף שיצלמו אותו בשום אופן. נפטר ב-י"ג תשרי ה'תרס"ז (1906). חי כ-54 שנים. מנוחתו באוהל אבותיו בסדיגורה, לצד אביו וזקנו, הסבא הקדוש מרוז'ין. בנו, רבי אהרן, מילא את מקומו כאדמו"ר מסדיגורה, ולצדו נהגו חלק מהחסידים גם באחיו רבי שלום יוסף, רבי אברהם יעקב ורבי שלמה חיים.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' ישראל מרוז'ין. **אביו:** האדמו"ר ר' אברהם יעקב (האדמו"ר הזקן מסדיגורה, כיהן כאדמו"ר המרכזי לחסידי רוז'ין). **אמו:** מרת מרים (בת האדמו"ר ר' אהרן פרלוב, בעל ה'בית אהרן' מקרלין). **מרבתי:** אביו, האדמו"ר ר' אברהם יעקב מסדיגורה. **נשותיו:** מרת אסתר (זיווג ראשון- בת האדמו"ר ר' יצחק מבוהוש. נישאו בשנת ה'תרכ"ח [1868]), מרת בת שבע (זיווג שני- בת האדמו"ר ר' יצחק מבוהוש, אחות אשתו הראשונה). ילדיו (מזיווג ראשון): משה מרדכי מנחם (נפטר בילדותו), מרת חוה חיה (נישאה לאדמו"ר ר' שלום יוסף פרידמן ממליניצא), האדמו"ר ר' אהרן (ממלא מקומו באדמו"רות בסדיגורה, בעל ה'קדושת אהרן'), האדמו"ר ר' שלום יוסף (כיהן כאדמו"ר בסדיגורה-צ'רנוביץ), מרת ציפורה פייגא (נישאה לאדמו"ר ר' יצחק מרדכי שפירא מגוואדז'ץ). ילדיו (מזיווג שני): האדמו"ר ר' אברהם יעקב (בעל ה'אביר יעקב', כיהן כאדמו"ר מסדיגורה לאחר פטירת אחיו ועלה לארץ ישראל), האדמו"ר ר' יצחק (האדמו"ר מרימנוב), דוד יהושע (נפטר בצעירותו), האדמו"ר ר' שלמה חיים (כיהן כאדמו"ר בווינה ולאחר מכן בארץ ישראל), הרה"צ ר' יהודה צבי, מרת רחל (נישאה לאדמו"ר ר' שלמה פרידמן מצ'ורטקוב), מרת בלומא רייזל ומרת מרים (נפטרו בילדותן). מספריו: **אור ישראל-** על התורה והמועדים.

רבינו לא הסכים שיצלמו אותו. פעם לאחר תפילת שחרית נודע לרבינו שבין הקלויז לביתו עומד קצין צבא שרוצה לצלמו. כששמע כך נמנע מלצאת מהקלויז. כך עברו כמה שעות ולא רצה לצאת מחדרו. אחד מהיושבים כעס על כך: איך ייתכן שבשביל גוי הרבי ייאלץ להמתין זמן רב? הוא הלך לשם וגירש את הקצין משם בבוז. הקצין תבע אותו למשפט על הזלזול בכבודו. גזר הדין היה שעל החסיד לשבת במאסר שבוע ימים. אחר שהודיעו לו את גזר הדין הוא נכנס לרבינו ואמר לו: "בשביל כבוד הרבי לא אכפת לי לשבת במאסר, אבל אני מצטער שעלי לשבת במאסר בשבת."

הרבי הבטיח לו שבשבת הוא לא יצטרך לשבת. ואכן, ביום שישי כשהכריזו את שמות המשוחררים הכריזו גם את שמו ברשימה. הוא הלך לביתו בשמחה. במוצאי שבת קודש אנשי בית הסוהר באו לביתו והודיעו לו שחלה טעות ברישום ועליו לחזור לבית הסוהר כדי להשלים ביום א' את היום השביעי של המאסר. (מעובד מתוך 'ליקוטי מאמרים ושיחות').

איש אחד גר סמוך לסדיגורה. היה לו בחור כבן שלוש עשרה שנים. יום אחד הבחור הפך להיות אילם רח"ל. האיש הלך לרופאים מומחים כדי שיבדקו את בנו, אבל לצערו הם לא הצליחו למצוא מה הסיבה שנהיה אילם וכיצד ניתן לרפא אותו.

פעם אחת האדמו"ר הזקן, מרן הרה"ק מטשארטקוב, הגיע לחתונה שהתקיימה בבויאן. האיש חשב לנצל את ההזדמנות. הוא נסע עם בנו לבויאן. מרן אמר לו שילך אצל רבינו, בעל ה'אור ישראל' מסדיגורה זע"א, והוא בעז"ה יעזור לו. האיש עשה כפי שצווה. הוא בא לפני רבינו ואמר לו שהאדמו"ר מטשארטקוב שלח אותו אליו.

האיש מסר לידו את הקוויטל ובו כתב את שם בנו וכן את העובדה שהוא אילם. רבינו קרא את הקוויטל. להפתעת הסובבים אמר לבחור האילם: "אני אברך אותך ואתה תענה אמן על ברכת". הבחור התפלא והצביע על פיו כאילו רצה לומר לרבינו שאינו יכול לדבר ולכן אינו יכול לענות אמן על ברכתו. רבינו אמר לו: "אני מצווה עליך שתענה אחר ברכתי אמן". רבינו בירך אותו: "ה' יתברך יעזור שתהיה לך רפואה שלמה ושתהיה בריא". כאשר סיים את ברכתו אמר לבחור: "אמור נא אמן". הבחור, למרבה הפלא, ענה: "אמן".

מאותו הרגע הבחור האילם התחיל לדבר כמי שמעולם לא חלה. רבינו ציווה על האב שייסע תיכף לביתו עם הבן, כדי שלא תשלוט חלילה עין הרע בבנו. (מעובד מתוך 'כרם בית ישראל').

לִיתֵת זֶה לְקַבֵּל

ברגע שהמטבע האחרון יצא חשת אכזבה רגעית והבנה שספה חדשה כנראה כבר לא תהיה בעתיד הקרוב, **אך מיד התחזקתי בידיעה ששווה להקדיש את הכסף למשהו רוחני ונעלה על פני הנאה גשמית.**

למחרת, כשהסט הקדוש כבר שכן בביתנו ומילא אותו באור, סיפרתי על כך לחברתי בעבודה. היא התרגשה והחמיאה לי, ואז סיפרה ששמעה על לוח יד-שנייה שיש בו סחורה נפלאה: **"אולי תבדקי שם? ודאי לא ברמה שחלמת, אבל לפחות יהיה לך משהו חדש ומרענן".**

בערב, לאחר שהילדים נרדמו, חיפשתי בלוח. פתאום קפצה מול עיני תמונה של ספה פינתית ויפהפייה שנראתה חדשה ממש. בפרטים נכתב:

"ספה למכירה, בשימוש פחות מחצי שנה, נמכרת עקב קבלת ספה חדשה. מחיר: 200 ש"ח בלבד".

קראתי לבעלי והוא עודד אותי להתקשר ולברר. צלצלתי, וענה לי אדם אדיב שסיפר שקיבל מהעבודה ספה יוקרתית ואין לו מקום לשתיים, ולכן הוא מבקש מחיר סמלי על הקודמת.

כשסגרתי את הטלפון ומסרתי לבעלי את הפרטים, הוא מחיך ואמר: **"לא תאמיני, ממה ששילמתי על הספרים קיבלתי עודף של 200 שקלים בדיוק! תסגרי איתו, ומחר ניסע לקחת אותה".**

למחרת הגענו לבית המוכר. כשראיתי את הספה במציאות, דמעה זלגה מעיני – **זו הייתה בדיוק ספת חלומותיי: פינתית, מעור יוקרתי ובצבע כהה ומרשים.**

בעוד בעלי והמוכר מעמיסים את הספה, פנתה אליי בעלת הבית ושאלה: **"איך הצלחת לשכנע את בעלי למכור לך אותה?"**

תמהתי, והיא הסבירה: **"עשרות אנשים התקשרו לפניך, ולכולם הוא אמר שזה לא מתאים כי הם לא נשמעו לו רציניים. כשסגר את הטלפון איתך הוא אמר לי: 'מצאנו את הקונה המתאימה, היא נשמעת לי הגונה מאוד'".**

בדרך הביתה סיפרתי זאת לבעלי. הוא התרגש ואמר: **"ויתרת על שלך בשביל התורה הקדושה, והקדוש ברוך הוא נתן לך מתנה ישירה ממנו, באהבה!"**

הסיפור מעובד מהספר מאה ושניים סיפורים - של ידידי, הרב צבי נקר. ניתן להשיג ברשת ספרי אור החיים או אצל המחבר 0504124438.

אני אמא למשפחה ממוצעת ורגילה, שמצליחה לגמור את החודש על השקל האחרון שמתרוקן בתדירות, ומתפללת שלא יצוצו הוצאות גדולות שיעבירו אותנו לפלוס למינוס. שנים חיינו כך בשמחה, בידיעה שיש לנו כל צורכנו, ועל מותרות ניסינו לא לחשוב כדי לא להתאכזב.

באחד הימים הוצעה לי עבודה צדדית ומעניינת בתחום שאני אוהבת, עם שכר גבוה לצידה. כששאלתי את בעלי לדעתו, הוא עודד אותי ואמר שהכסף שארוויח יישמר בצד כמשהו מיוחד עבורי. עיניי אורו. מיד ידעתי מהו חלומי: **ספה פינתית יוקרתית מעור אמיתי.**

סגרתי על העבודה והכנתי קופת חיסכון מיוחדת. תוך כדי עבודה דמיינתי כיצד אני מחליפה את הספה הישנה, הקרועה והבלויה שלנו בספה חדשה ונוצצת. בכל פעם שקיבלתי שכר, שמתי את הכסף בקופה באדיקות.

כשהתקררתי ליעד, יצאתי עם בעלי לסבב קניות שגרתי. בדרך נזכרתי שבני ביקש ספר מסוים, ונכנסנו לחנות ספרים.

התחלנו לרפרף על המדפים, וכשמצאתי את הספר שמתי לב שבעלי אינו לצידו. חיפשתי אותו ומצאתי אותו ליד מדפי ספרי הקודש, אווז בספר ומתבונן בו עמוקות.

"זהו סט ספרים של שולחן ערוך", ענה כששאלתי אותו. "זה יעזור לי מאוד בהבנת הסוגיה שאני לומד בדיוק השבוע".

ראיתי את הערגה בעיניו ושאלתי למחר. **"כמה אלפים טובים", ענה בחיוך מריר, אך עודד אותי ובלב שלם אמר שבעזרת ה' בעתיד נוכל להרשות זאת לעצמנו.**

כשעליתי למיטתי באותו לילה, עמדה מול עיני קופת החיסכון, ופתאום הכתה בי ההכרה: **אולי אוותר על הספה לטובת לימוד התורה של בעלי? המחשבה על הוויתור הייתה לי קשה, והחלטתי לישון ולשקול זאת שוב בבוקר בראש צלול.**

כשיקצתי למחרת, המחשבה לא הרפתה ממני. תוך כדי טיפול בילדים שאלתי את עצמי מה ייתן לי יותר זכויות, ומה ארצה שילדי יספגו בבית – אהבה לספה חדשה, או הקרבה למען התורה הקדושה? באותו רגע גמלה בליבי ההחלטה.

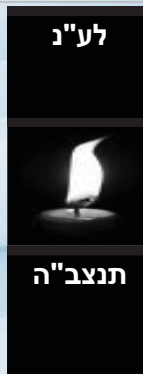
כשישב בעלי הביתה, ניגשתי אליו מיד ואמרתי לו שברצוני לתת לו את הכסף לסט הספרים שראה. הוא נדהם וסירב: **"חלמת על ספה והתאמצת עבודה, אין מצב שאני לוקח ממך את הסכום".**

אך לאחר שהתעקשתי, הוא ניאות. רוקנתי את הקופה לידי.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'נה ז"ל
יצחק יצחק בן רחל ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה
מזל בת שמעון ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה
מרים בת שרה ע"ה
פיבי מלכה בת מזל ע"ה
נעמי בת כותן ע"ה
משה בן רוזה ז"ל
סעידה בת בסה ע"ה
בתיה (מרדה) בת שמחה ע"ה
יוסף יחזקאל בן אסתר ז"ל

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זבה בת שושנה רייזל ע"ה
עמירם בן דבורה ז"ל
ר' שאול בן סילביה זצ"ל
שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה
יוסף בר סעדה ז"ל
שלום בן אסתר ז"ל
אריה בן מרים ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל
אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה
מאיר בן נעמי ז"ל
שפרה בת פסיה ע"ה
שרה גבריאלי בת נאוה ע"ה
כל נשמות עם ישראל

הרב יוסף בן יוסף ז"ל
יצחק בן ברוך דב ז"ל
מאירה בת יפה ע"ה
אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל
דוד בר חסיבה ז"ל
חוה בת יעקב צבי ע"ה
יצחק בן מישא אסתר ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל
דוד יצחק בן פרחת ז"ל
גורג'יה בת נעמי ע"ה
אליאור בן פרידה ז"ל
שושנה בת נעמי ע"ה
בנימין בן דב ז"ל
גרורי צבי בן מרים ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל
חי דזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעמי ע"ה
מישא אסתר בת זרהה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה
סעידה בת תופחה ע"ה
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל
נועה בת עיישה ע"ה

הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל
עזרא בן כאתון ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
קסאנש בת דג'וט ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה
שרה בת נקיס ע"ה
יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנס תקווה בת נעמי ע"ה
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה
חיים חמוטול בן רינה ז"ל
ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל
נעמי בת שרה ע"ה
דניאל בן מיה ז"ל

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
מרדכי
ורעיייתו
שירלי שיהי
ולכל
משפחתם
הצלחה
רבה, פרנסה
בשפע ונחת
מכל הילדים

שבת קודש ח תשרי תשפ"ז: הדלקת נרות: ירושלים: 6:06 תל-אביב: 6:21 חיפה: 6:12 מוצאי שבת: ירושלים: 7:17 תל-אביב: 7:18 חיפה: 7:18 ר"ת יום: 7:56

פרשת האזינו

הכרת הטוב

להכיר טובה למטיבו ולא להיות כפוי טובה!

נלמד מהפסוק: "עם נבל ולא חכם"... (פרק לב-ו)

ופירושו המפרשים (רש"י, רמב"ן, דעת זקנים ועוד) עם נבל – ששכחו הטובות שעשו להם. והוסיף הרמב"ן: "ולפי דעתי העושה טובות חינוס יקרא נדיב, ומשלם רעה למי שהטיב עמו יקרא נבל... ולכן אמרו על נבל הכרמלי כשמו כן הוא נבל שמו ונבלה עמו, כי דוד עשה עמו טובה גדולה... והוא לא רצה לשלם לו גמול ועט במלאכיו ויבזהו... אם כן, יאמר הכתוב, הזאת תגמלו את השם על הטובות שעושה עמכם, עם נבל שהוא משלם רעה תחת טובה". עכ"ל.

חז"ל השתמשו בלשון "כפיה" בטובה ו"כפירה" בטובה גם יחד. וביאר הגה"צ רבי חיים פרידלנדר זצ"ל משום שכפיה וכפירה תלויות זה בזה. כי איך מסוגל אדם שלא להכיר בטובה? ע"י שמתעלם ממעשי הטובה, או לכל הפחות מקטין בערכו. נמצא שמכסה ומסתיר על המעשה ככופה כלי על חפץ.

יסודו של מעשה כפיה זה נובע ממידת הכפירה, שמתוך שכופר בטובה מכסה אותה. מי שיש בו מידה זו, עלול לבוא לכפור בכל טובותיו של הקב"ה, ומי שמכיר בטובות השי"ת עליו מביאו לעובדו בכל לבב.

כ"ק האדמור מגור בעל הבית ישראל ביקש ממקורבו למצוא אברך ת"ח שיפרוש חסותו על נער יתום שילמד עמו, יקדמו ויחזקו בתורה ויר"ש. עשה האיש כאשר נצטווה, ומצא אברך חשוב. הוא כתב לו באריכות על חשיבות העניין ואכן הלה התנדב למצוה גדולה זו. כששמע הרבי שהלה ביצע שליחותו, הזכיר לו כי יש לו להביע הכרת הטוב לאותו אברך ולהודות לו.

לאחר ימים אחדים שאלו הרבי אם כבר הביע תודתו והשיב בשלילה, כי חשב שכשיפגוש אותו יודה לו בפניו. נזף בו הרבי: "כשבאת לבקש ממנו, כתבת לו מכתב שלם, ואילו קצת כשעליך להודות לו, אתה רוצה להסתפק רק באמירה בעל פה כשיזדמן לך לפגוש!!"

והוסיף הרבי: המידה הנכונה היא להודות לכל הפחות באותה צורה שבה מבקשים את הטובה. וכמו שמצינו בהבאת ביכורים שיש לאומרה בקול רם ומדוע? משום שביכורים קשור להכרת הטוב כפירוש רש"י לומר שאינך כפוי טובה.

שכן בדרך כלל כשאדם מבקש דבר שנחוץ לו, מאת הקב"ה, הרי הוא מרים את קולו בזעקה מעומק הלב "אנא ה' הושיעה נא". על כן, גם כשהוא מגיע לאחר שקיבל את מבוקשו, כדי להודות להקב"ה על הטוב אשר גמלוהו, צריך לעשות זאת לכל הפחות באותו קול שביקש ולא נמוך ממנו.

"מכיר טובה לשניכם על רוב טובכם"...

פעם התארח הגרא"א דסלר זצ"ל אצל זוג צעיר בארה"ב. לאחר זמן שלח להם מכתב רצוף בהבעת תודה ורגשי הכרת הטוב. וכה כתב: "לבבתי ר' זושא היקר נ"י ברוב טוב לבבך שבבואי מבית הכנסת והנה ראיתי כי הכנת תה עבורי. ולא די בכל זה אלא גם זוגתך הרבנית החשובה תח' קמה למעני ותפצר בי לקחת מזה ומזה עד אין מספר לדברים שאין להם שיעור... ואכלתי ושבעתי ב"ה... אין די באר עד כמה אני מכיר טובה לשניכם על רוב טובכם וחסדכם אשר כל אחד מכם כיוצא במשנהו, ומתאמץ להגביר ולהגדיל על מעשי חברו..."

מכתב מאלוהיה – ח"ה

כיצד יהודי קשיש אינו גומר להודות...

סיפר הגר"ש ברוודא זצ"ל: "פעם, אחרי יום הכיפורים, נסעתי באוטובוס עם הגאון **רבי אהרן קוטלר** זצ"ל וזוגתו מליקווד לעיר אחרת. ירדנו שלושתינו בתחנה סופית. אך רבי אהרן ואשתו רצו לקחת מונית למחוז חפצם. כשנוכחתי במזוודתו הגדולה של רבי אהרן, החלטתי לעזור לו. סימנתי למונית לעצור, ונשאתי את מזוודתו של רבי אהרן עד לרכב והנחתי אותה בתוכו. ונפרדתי מרבי אהרן.

"לפתע שמעתי שקוראים לי בקול רעש גדול. נדהמתי לראות שהקורא לי הוא לא אחר מאשר רבי אהרן קוטלר. הוא סימן לי שאחזור אליו. מיהרתי להגיע ולשאלו לרצונו. הוא כופף עצמו ואמר לי בהתרגשות רבה: "איזה בעל חסד אתה! איזה בעל חסד! אי אפשר לתאר את גודל הטובה שעשית עמדי!"

"לא הבנתי כלל לאיזה חסד גדול מתכוון רבי אהרן. חשבתי שאולי החליף אותי בטעות עם אדם אחר שהטיב עמו. לא העלתי על דעתי שעל עצירת מונית ונשיאת מזוודה לא גדולה, מתכוון הוא לומר שאני כזה בעל חסד. ואשר על מעשה פעוט שכזה מודה לי בכזו חמימות.

"אך רבי אהרן, גם אחרי שהודה לי פעם אחת מעומק ליבו, לא נתקררה דעתו והוסיף להודות עוד פעם ועוד פעם בהתלהבות רבה תוך שהוא לוחץ בחמימות את ידי.

הוא בירך אותי בברכות מאלפות, כאשר כל אותה שעה הגויים ברחוב עומדים סביבנו ומביטים בתדהמה במחזה המוזר הזה כיצד יהודי קשיש אינו גומר להודות לאברך צעיר על מעשה חסד פעוט שעשה עמו".

הלמות עמלים

לקוראי עלון "איש לרעהו" ולכל בית ישראל גמר חתימה טובה

ליטול עצה מזקני הדור – חכמי התורה, קודם כל פעולה חשובה וגורלית!

נלמד מהפסוק: "שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך" (פרק לב-ז)

וידרשו חז"ל על הפסוק: "ואספת את זקני ישראל" (שמות טז-יח) לעולם זקנים מעמידים את ישראל [לתת להם קיום בעצתם הנבונה והישרה] אימתי ישראל עומדים: כשיש להם זקנים. למה כשהיה בית המקדש קיים היו שואלים בזקנים שנאמר "שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך" שכל מי שנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל (מד"ר שמות ג-ח). עוד אמרו חז"ל: נמשלו ישראל לעוף, מה העוף הזה אינו פורח בלא כנפיים, כך ישראל אינם יכולים לעשות דבר חוץ לזקנים (מד"ר ויקרא יא-ח)

הנוטל עצה מן הזקנים, צריך להאמין בכוחם המיוחד ובסיעתא דשמיא שיש להם לתת את העצה הנכונה. ראייתם הבהירה והחודרת למרחוק של זקני הדור – חכמי התורה, היא למעלה מיכולתנו והשגתנו. לפיכך אין לנו אלא להשתמש בראייתם ולהישען על עצתם הנובעת מראייתם הנכונה. כי על כן נקראים הם "עיני העידה", לפי שהם לנו לעיניים והעושה כעצתם מובטח לו שאינו נכשל.

וכבר כתב הרמב"ן (ב"ב יב:) "נבואת החכמים שהיא בדרך החכמה לא נתלה, אלא יודעים האמת ברוח הקודש שבקרבם". כיצד הם מגיעים לכך? ע"י ששקועים הם יומם ולילה בלימוד התורה בלבד. דבקים בה בכל נפשם ומאודם, ואין להם שום ענין בעולם ושום חשבון אחר מלבד התורה. ובזה נעשה דעתם דעת תורה ועצתם עצת התורה.

ואף אם נדמה לנו משום-מה שעצתו של החכם תמוהה ואינה מתיישבת עם דרך הטבע, עלינו לדעת כי רואה הוא מה שאיננו יכולים לראות, ובמיוחד כאשר יש לו סיעתא דשמיא להצליח בעצתו.

דוגמא לכך הביא פעם הגרי"מ פיינשטיין זצ"ל מעצתו של יוסף הצדיק במצרים, לקבוץ אוכל שבע שני השובע ולשמור לשבע שנות הרעב, שלכאורה לא מובן היאך תצליח עצה זו עפ"י דרך הטבע, וכי אפשר להחזיק ולשמור מזון מספר שנים? למרות זאת קיבל פרעה את הצעתו, לא בגלל שהיא הגיונית, אלא משום שיוסף הוא "איש אשר רוח אלוקים בו" וממילא יש לו סיעתא דשמיא ומובטחת הצלחתו.

[וכך בכל דור ודור, גדולי ישראל של אותו דור אשר רוב מנין ובנין עולם התורה הולך לאורם, יש להם את הס"ד הזה].

הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל היה אומר (בהקדמה לספרו קובץ הערות): התורה נקראת "תושיה" מפני שהיא העצה היחידה לאומה הישראלית, וכן לאיש ישראל בפרט בכל השאלות. אין אדם יודע מה טוב בשבילו ומה הדרך הנכונה לטוב, רק התורה "תייעצו" עצה נכונה ובטוחה לטוב לפניו. צריכים רק לחפש בתורה, וכמובן לדעת איך לחפש. עכ"ל.

לאור זאת מובן שגם אדם שהוא חכם ופיקח גדול בעיני העולם, עדיין אין זה אומר שיכול ליעץ את עצת התורה וידע למצוא בה את חפצו, שכן כדי להיות ראוי לכך, צריך שיהיה כפי שהגדיר זאת הגרי"מ קניבסקי – הסטייפלר זצ"ל בתשובה לשאלה, בדברים הבאים:

"להיות תלמיד חכם שכל כולו תורה. ראשו תורה, ומוחו מתייגע בתורה, וכל הווייתו שקוע בתורה. לומד כל היום ויושב וגורס באוריות. כאשר שואלים אותו דבר, והוא פוסק מגירסתו, חושב ועונה, זוהי דעת תורה אמיתית".

וכן כתב רבינו הגרא"מ שך זצ"ל (בהקדמה לספרו אבי עזרי – נזיקין) בזה"ל: אבל התנאי הקודם לכל זה הוא אחרי עמילתו ויגיעתו בתורה ככל הנצרך עד כמה שיש בשכלו להגיע, בלי שום נגיעה ונטייה כלשהי, ויהיה שכלו זך ונקי וטהור, אזי שכלו הוא שכל מופשט וכו' ואז דעתו ושכלו היא דעת תורה ממש".

"כדבר האורים..."

סיפר הגה"צ רבי חזקיהו דוב הכהן קוק שליט"א (בן שושנה לרפו"ש): היה יהודי שהיו לו שני בנים שסבלו מ"אנגינות" (דלקות קשות מאוד בגרון) ונגרם להם מכך צער וסבל רב. כאשר הגיעו אל הרופא לשמוע את חוות דעתו הרפואית, אמר להם כי אין מנוס אלא להוציא את השקדים. מה עושים במצב כזה? החליטו לשאול בעצתו של החזון איש.

הם נכנסו לחדרו של החזון איש והציעו בפניו את שאלתם. עצם החזון איש את עיניו, ואחר אמר: "הראשון כן השני לא..."

האב לא הבין את דברי החזון"א, הרי שניהם סובלים ממש מאותה בעיה? הסביר לו החזון איש בקצרה: "מי שצריך את השקדים, שלא יוציאו לו אותם, ומי שאינו צריך להם שיוציאו".

חזר האב לרופא ומתוך אמונתו התמימה בעצתו של החזון איש אמר לרופא: "לאחד כן ולשני לא". התפלא הרופא למשמע הדברים והיה בטוח שיצא מעט מדעתו. אך האב נשאר בשלו כשהוא מוסיף: "כך הורה לי החזון איש!"

"ויהי מקץ שנתיים ימים" – כעבור שנתיים, התפשטה מחלת טיפוס קשה מאוד. אחד הבנים הובהל לבית החולים במצב סכנה. והנה לאחר ימים יצא משם לתדהמת כולם כשהוא בריא ושלם. הסביר הרופא לאביו: "אם לא היו לו שקדים, הוא היה מת! השקדים שמרו על הגרון שלו שלא יפרוץ הטיפוס. קיבלת בן במתנה!"

אתעלותא

שימוע לעצת חכם...

תלמיד ישיבת פורת יוסף, שהיה חתן קודם חופתו, פנה לרבו הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל ושאל בעצתו: מה לעשות, הוא רוצה לכבד את רבו הגאון רבי יהודה צדקה שיסדר אצלו קידושין, ואולם הורי הכלה רוצים ועומדים על כך שהגאון רבי יעקב מוצפי הוא זה שיסדר את הקידושין.

אמר לו רבי בן ציון: "אתה תסדיר שיכריזו על הרב יהודה צדקה שהוא מסדר הקידושין, ואתה תראה בעצמך שהוא כבר יפנה לרב יעקב מוצפי ויבקש ממנו לערוך את סידור הקידושין". ואכן כך היה כדברי רבי בן ציון והכל בא על מקומו בשלום.

הלמות עמלים

"הנוטל עצה מהזקנים אינו נכשל..."

מנהלי בנק ידוע ומבוסס יעצו לגבאי קרן כספי צדקה, להשקיע אצלם את כספם, תמורת אחוזי ריבית גבוהים הרבה מהמקובל בשוק. לעומת זאת הציע בנק אחר להשקיע אצלם את הכספים תמורת אחוזי ריבית רגילים.

עלו הגבאים להיוועץ עם הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל ושמעו מפיו את הדברים הבאים: "אומנם יתכן שסיבת אחוזי הריבית הגבוהים שמציע הבנק הראשון היא בשל עסקיו הריווחיים והמוצלחים, אך ישנה גם אפשרות שהסיבה לכך נעוצה בקשים הכספיים של הבנק, ומאחר והכספים אינם שלכם, אסור לכם ליטול שום סיכון ואסור לכם להשקיע סכומים בבנק הראשון".

הגבאים שמעו לעצת רש"ז והשקיעו את הכספים בבנק השני. והנה לא עברו שבועיים, ונודע כי הבנק הראשון פשט את הרגל וכל המשקיעים שם יצאו נקיים מנכסיהם...

המאור הגדול

"הרואה את הנולד..."

כאשר שהה כ"ק האדמו"ר מגור בעל הלב שמחה בפולין בשנת תרצ"ט, הגיע אחד האברכים להיפרד ממנו לקראת הפלגתו בספינה לארץ ישראל. היה אז הקיץ בעיצומו והרבי הורה לאברך כי יטול עמו שופר לדרך... הלה טען כי בראש השנה אמור כבר להיות בארץ. אך הרבי עמד על דרישתו.

כעבור מספר ימים נודע לאברך כי יש שינוי בתוכנית, והוא אמור להפליג באונייה אחרת שאמורה אכן להגיע ארצה רק לאחר ראש השנה...

ליבם של ישראל

העוסק בתורה וגמילות חסדים מרבה זכויות לעצמו ולכלל העם!

נלמד מהפסוק: "לו חכמו ישכילו זאת יבינו לאחריתם" (פרק לב-כט)

ואמרו חז"ל (בספרי): "אילו נסתכלו ישראל בדברי תורה שניתנה להם, לא שלטה בהם אומה ולשון. ומה אמרתי להם, קבלו עליכם עול מלכות שמים והכריעו זה את זה ביראת שמים והתנהגו זה את זה בגמילות חסדים". ובירושלמי (פאה פ"א ה"א) דרשו חז"ל בפסוק להלן (לב-מז) "כי לא דבר רק הוא מכס" – זה תלמוד תורה... "ובדבר הזה תאריכו ימים" – זו גמילות חסדים.

המהר"ל זצ"ל (בנתיבות עולם-נתיב גמ"ח פ"ג) כותב כי ההטבה והחסד שגומל אדם עם זולתו, גורמת לו התעלות ומרוממת אותו אחר השי"ת להיות קרוב אליו, לפי שהולך הוא בדרכיו של הקב"ה, והקב"ה מגינו ומצילו. וכפי שמשפיע האדם טוב וחסד על זולתו, כן יושפע עליו משמים שפע טובה וברכה.

ובמיוחד בזמננו, ראוי לשנן ולזכור את שאמרו חז"ל (ותנדב"א זוטא) שאלו תלמידיו את רבי אליעזר הגדול: מה יעשה אדם וינצל מחבלי משיח? אמר להם: יעסוק בתורה ובגמילות חסדים. ומובא על הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל שרמז עניין זה בפסוק שאמר יעקב אבינו לרועים כאשר הגיע לחרן: "הן עוד היום גדול לא את האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו".

וכך נדרש הפסוק: "הן עוד היום גדול" – עדיין גלות אדום ארוכה מפני חטאינו, ומשום כך עדיין "לא את האסף המקנה" – להיגאל גאולה שלמה. ומה היא העצה? "השקו הצאן" – תעסקו בתורה שנמשלה למים. "ולכו רעו" – היינו גמילות חסדים, ואז יהיה יצרכם מסור בידכם ותזכו להיגאל.

בדברי חז"ל אלו תמה החפץ חיים (בחתימת ספרו שם עולם): וכי תלמיד רבי אליעזר הגדול לא ידעו זאת שהתורה מגנא ומצלא ושמצוה כמו גמ"ח מגני ומצלי כמבואר בגמרא (סוטה כא.)!!

אלא ביאר הח"ח, כי באמת כח הדין נמשל ממש כמו אש, ככל שיותר נתגבר האש, כן צריך להביא יותר מומחים ויותר כלים לכבותה, ופעמים שמרוב התגברות התבערה, גם זה לא עוזר. כן ממש הוא כח הדין, כאשר אין הדין מתגבר כל כך, די בזכות כלשהי של מצוה לעכבו, אך כשמתגבר מאוד, כבר אינה מועילה זכות המצוה.

לפיכך תלמידי רבי אליעזר שראו ברוח קודשם עד כמה יתגבר כח הדין בעולם לפני ביאת המשיח, כיצד ילכו הצרות ויתרבו, עד שלא יועיל שום זכות כנגד זה, על כן שאלו: "מה יעשה אדם". אך רבי אליעזר ענה להם שעדיין יש עצה, שיעסוק בתורה ובגמ"ח שזכות התורה והחסד תועיל אף בעת צרה כזו.

מסופר בגמרא (עבודה זרה יז:) על רבי חנינא בן תרדיון שכאשר נתפס למלכות עם רבי אליעזר בן פרטא, אמר רבי חנינא לרבי אליעזר: אשריך שנתפסת על חמישה דברים ובכל זאת אתה ניצול, משום שאתה עסקת לא רק בתורה אלא גם בגמילות חסדים ולכן תזכה להינצל, ואוי לי שנתפסתי על דבר אחד ואיני ניצל משום שעסקתי רק בתורה בלבד.

ותמה הגאון רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל (בדרשת שבת שובה): מדוע באמת לא הספיקה לו זכות זו שעסק בתורה במסירות נפש, כדי להגן עליו? ומה עוד שזו היתה זכות של תלמוד תורת דרבים, כפי שאמרו חז"ל לקמן (יח.) שהיה מקהיל קהילות ברבים ומלמד תורה.

וביאר הרב פישר, שאף כי אומנם עשה תשובה ועל שהגה את השם באותיותיו, אבל ידע שהקב"ה מנהיג עולמו ב'מידה כנגד מידה', ממילא אם נהג אדם במידת החסד, גם הקב"ה נוהג עמו בחסד. מידה כנגד מידה. אך אם אינו עוסק בחסד, הרי שגם הקב"ה לא נוהג עמו במידת החסד, אלא רק במידת הדין. ולכן צריך לעסוק בחסד כדי להינצל.

ואמנם מי שעסק כל ימיו בתורה הוא במדרגה גדולה יותר מהעוסק בגמילות חסדים, שהרי תלמוד תורה כנגד כולם. וזו הסיבה שרבי חנינא עסק בתורה ולא בגמילות חסדים. מכל מקום צריך גם לגמילות חסדים כדי להינצל מן הפורענות. כאמור.

"ופנית אליכם"...

נשאל כ"ק האדמו"ר מגור בעל החידושי הרי"ם: כיצד גאון כמוהו העמוס בעבודת ה' יכול להקדיש שעות על גבי שעות לעשות חסד עם הזולת, כיצד יש לו פנאי להקשיב לכל משאלות חסידיו, לייעץ להם ולהדריך אותם?

ענה הרב: כתוב: "כי אין מחסור ליראיו", לא חסר להם דבר, אף לא פנאי... ובהזדמנות אחרת השיב בצחות לשונו: בברכות שבתורה נאמר "ופנית אליכם" (ויקרא כו-ט) – הרי זו ברכה, שיהיה לכם פנאי לכל דבר...

שיח שרפי קודש

"מלים טובות מרפאות"...

הגאון רבי אברהם פאס זצ"ל (ראש ישיבת תורה ודעת) היה אומר לתלמידיו: אדם יכול לעשות חסד על ידי חיוך או מילה ידידותית.

ישנם פשוטי עם שאיש אינו שם לב אליהם. כאשר מישוהו מתייחס אליהם בידידות ואומר להם מילה טובה או אפילו רק "בוקר טוב", הם חשים נכבדים ויש להם קורת רוח מרובה מכך. וזה שאמר שלמה המלך "לשון חכמים מרפא" (משלי יב-יח) המילים הטובות שמשפיעות מרפא ללב הזולת, הוא החסד הגדול ביותר!

בשנותיו האחרונות ערך רבי אברהם הרבה מכתבי בקשה לצדקה עבור אנשים פרטיים. שאלוה: מדוע כה טורח בעניינים אלו. השיב רבי אברהם כשהוא מצטט מדברי אחד הצדיקים מהדור הקודם: "לשם מה צריך הריבוננו של עולם עוד יהודי זקן, אם לא כדי שיעשה חסד עם חבריו!"

אהוב על כולם

"התורה תלויה בחסד"...

סיפר נכדו של הגרי"ש אלישיב זצ"ל: "פעמים רבות שמעתי את זקני מתבטא שתורה בלי חסד אין הפירוש שיש תורה שחסר לה חסד, אלא עמוד התורה שבור כשאין עמוד של חסד!

הרהבתי עוז ושאלתי: מתי הסבא עוסק בחסד הרי אנו לא רואים שהסבא הולך לבקר חולים ולסייע לנזקקים?

נענה הסבא ואמר לי: "החסד שלי הוא כשאני מפסיק ללמוד ועונה לאנשים על שאלותיהם, זהו דבר מאוד קשה עבורי..."

כתבי הגרי"ש

להתחסד עם הזולת בכל עת...

בערב חג הסוכות היה הגאון רבי חיים גרינמן זצ"ל עסוק עם בדיקת הלולבים, ובמענה לשאלות שהגיעו אליו. והנה בתוך כל זה נכנס אדם והתאונן בפני רבי חיים כי אין לו מספיק סכך לסוכתו, אולי הרב יודע היכן ניתן להשיג כעת סכך...

תיכף ומיד הורה רבי חיים לבניו לדלל מהסכך של סוכתם ככל האפשר ולהשאיר רק כשיעור הנצרך, ולאחר מכן, לקחת את הסכך עד לביתו של אותו אדם ולסייע בידו לסכך סוכתו... כמובן שעשו בניו את ציווי אביהם והיה זה להם לימוד נוקב עד כמה צריך להתחסד עם הזולת בכל עת ובכל מצב.

אגן הסהר – בהערות

הכסף שנותן ילך לצדקה ולחסד...

הצדיק רבי שלמן מוצפי זצ"ל היה ראשון לענין צדקה או חסד. בשנותיו האחרונות, ימים אחדים לפני ראש חודש, נותר בכיסו סכום מסוים. הוא ראה שבביתו יש מספיק מזון, והחליט שעכשיו הסכום הזה מיותר אצלו. הלך לחנות וקנה בגדי ילדים והביאם לביתו של תלמיד חכם המטופל בילדים קטנים.

עולמו של צדיק

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

לדעת להקשיב

שביל ארוך מפריד בין אולם ההרצאות ללובי, שניהם צועדים יחדיו – ושובל ארוך של סקרנים מלווה אותם. הם מתיישבים לשוחח בכורסאות, כאשר מעליהם – במפלס המרוצף – צופים כמאה וחמישים איש בנעשה.

במשך רבע שעה מציג האיש את משנתו. המרצה רק מקשיב ומדי פעם משמיע קריאת התפעלות בנוסח שחוזר על עצמו 'פשששש... מה אתה אומר!' 'פשששש... מה אתה אומר!'

המונולוג של "המדען" מתחלק לשלושה חלקים. בחמש הדקות הראשונות הוא מדבר בביטחון מוצק על הארץ השטוחה. תקשיבו טוב: כל התאוריה המדעית לפיה העולם כדורי, אינה אלא מניפולציה של נאס"א; אינטריגה של המלחמה הקרה; קונספירציה של... הקהל שעומד ביצע לא מבין מה מתרחש לנגד עיניו. "המדען" משמיע תאוריה הזויה ומופרכת והמרצה הבכיר (רב + ד"ר) יושב מולו שמוט-פנפים, מקשיב בהכנעה.

'באותה שיחה' משחזר הרב נשיא 'גיליתי תופעה מדהימה, שמאז ימי ניוטון לא נשמעה כמותה. האיש דיבר בפאתוס, בביטחון מוחלט על הארץ השטוחה, אך בחלוף חמש דקות עבר לדבר בנימה יותר ספקנית. יש אומרים שהעולם כדורי, זו מחלוקת של אנשי מודע – באותו רגע אמרתי לעצמי: תמשיך לומר לו 'פשששש... מה אתה אומר!' והכל יסתדר מאליו...'

בחלק השלישי של המונולוג כבר גילה "המדען":

'האמת, האמת, אני בכלל לא מאמין שהארץ שטוחה – אבל רציתי רק שתדע שיש כאלו שמאמינים בזה!'

שני בנפשות – מפיך הרב נשיא את המסר – שהייתי מזלזל בו, שהייתי משיב לו מנה אחת אפיים, שהייתי חובט על קדקדו, **האם הייתי מגיע אתו לחוף מבטחים!!**

עד כאן מתוך גזיר הנייר שמצאתי במגירה.

* * *

קפצתי מהספה הבנתי שזה בדיוק מה שקורה עם יחיאל! הוא לא באמת מחפש להתווכח, הוא פשוט זקוק לבמה, לקשב.

הודיתי להקדוש ברוך הוא שכיוון אותי על דבר-אמת.

למחרת נכנסתי לשיעור ברוגע.

ברגע ש"המאתגר" פתח את הפה הקשבתי.

שתקתי כמה שניות ואמרתי בטבעיות: 'מעניין מה שאתה אומר. אשמח מאוד לדבר איתך על זה מיד לאחר השיעור! בהפסקה.'

ברגע שהשיעור הסתיים הוא נמלט לענייניו "כתינוק הבורח מבית הספר"...

תאמינו או לא: **מאז לא חזר להתווכח – לשם וויכוח – אפילו לא פעם אחת(!) והוא אחד התלמידים הכי אהובים!**

* * *

מאז שהסיפור התרחש, יחיאל כבר סיים את השנה אצלי.

בכל פעם שאנחנו נפגשים ברחוב, אני זורק לעברו חיוך ענק.

מעניין אם הוא יודע למה.

אתם כבר יודעים!!!

(קול מלמדי תשרי פ"ז)

'יחיאל' (שם בדוי לתלמיד אמיתי) התקבל למוסד באמצע החורף, בסוף חודש טבת.

כבר ב"שלוש" הראשון איתו – במסדרון – קלטתי שמדובר בטיפוס מוכשר, עוצמתי ו... 'מאתגר'.

הוא נכנס לשיעור כמו כולם, הקשיב יפה, אבל בתוך חמש דקות מצאנו את עצמנו בוויכוח נוקב על פשט מסוים.

אני טענתי כך, הוא טען הפוך – וחוזר חלילה.

השיעור המשיך והנה הוא שוב הצליח לגרור אותי לוויכוח עקר שלא מוביל לשום מקום.

למחרת הדבר חזר על עצמו, וויכוח לשם וויכוח (או כמו שאומרים: "טענו בחיטים והודו לו בזכר קדשו"...)...

הבנתי שהוא פשוט מבקש להעמיד אותי במבחן "מי המלך". נו, אני חייב לתת לו להבין שהוא לא ירוויח כלום מוויכוח לשם וויכוח (ודאי שלא בפרהסיה...)...

העניינים הרושפות שלו היו עבורי הוכחה שלא טעיתי ב"אבחון".

בוויכוח המיותר הבא הסרתי את הכפפות. לא צעקתי חלילה, חס ושלום לא התלהמתי אבל נתתי לו להבין שהוא פשוט מדבר... שטויות.

חושבים שזה עזר? גורנישט! כלום.

* * *

באותו ערב חיטטתי במגירה שלי. אין שם יהלומים, אבל יש כל מיני דפים שנתלשו מעלונים, גזירי-עיתון וכדומה. דברים שקראתי בעבר, מצאו חן בעיניי, והחלטתי לשמור עליהם לעת-מצוא.

האוצר לא מקוטלג ואני לא זוכר מה יש שם. מדי פעם אני נהנה לחטט, ולגלות מחדש מטמונים ישנים...

הפעם עלה לי ביד גזיר מלפני שנים רבות – וזה דווקא דבר שאני עצמי כתבתי ופרסמתי באיזה עיתון – וכך קראתי בו:

הרב דניאל נשיא מעביר בסמינר 'ערכים' את הרצאתו המרתקת אודות חכמת חז"ל. כאשר הוא עובר לעסוק בנושא **'בדוריות הארץ'** נעמד אחד המשתתפים ומכריז בהתרגשות: **'זה לא נכון. הארץ שטוחה!'** האיש אפילו לא ממצמץ בעודו מציג נתון פרימיטיבי שמזה מאות שנים ידוע כ"שטוח" – תרתי משמע.

במושכל ראשון חושב הרב נשיא לתת לו מנה אחת אפיים, ולהחזיר אותו לגבולותיו הראויים. אבל קול פנימי לוחש לו: אל תיכנס לעימות – תן לו הרגשה טובה!

'אני מתפעל מהשנינות שלך, ומעריך את הפגנות' אומר המרצה, והקהל – שבטוח שהמשפט נאמר בציניות – מתפוצץ מצחוק.

אבל לא. המרצה ממשיך בשיא הרוגע והרצינות: 'אודה לך אם תפנה לי מזמנך לאחר ההרצאה, כדי להשמיע באוזניי את ההוכחות אשר בפיך.'

האיש מחליף צבעים בהתרגשות כמו רמזור.

ההרצאה מסתיימת. אנשים ניגשים עם שאלות, כאשר איש אחד (להלן "המדען") מפלס לו דרך בין כולם ומודיע להרב נשיא: 'אני מהארץ השטוחה!'

'אני חייב לשמוע את הנימוקים שלך!' אומר המרצה, והאיש משיב: 'אבל לא פה – בלובי!'

קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל, התקשרו בבקשה ל: 0542538581 02-5671812 או במכשירי 'נדרים פלזס' 'איש לרעהו מכון אהבת אמת' "

בס"ד. לבקשת הצטרפות, שליחת סיפורים ותגובות:

מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית

5834817@gmail.com * תא קולי 073-2490589 * לפניות בפקס 02-5003608 * לקבלת הגיליון בפקס 02-3132641 קוד גיליון 0026

אני ממש לא זוכר שראיתיך פה אי פעם...

האברך, שראה מול עיניו את צירוף המקרים המדהים, מיהר לגשת אלי. הוא אומר לי: לא היה עולה בדעתי לתת פרסום לדברים, אבל מה שראיתי פה עכשיו זה לא משהו שניתן להתעלם ממנו... יצאנו החוצה והוא החל מגולל בפני את סיפורו המאלף:

זכינו בארבעה ילדים בלעה"ר.

ביתנו הבכורה היא ילדה עם צרכים מיוחדים, שמאגרת אותנו ההורים לא מעט.

בחדש סיון האחרון חמי השיא את בתו בארצות הברית, ונערכנו לנסוע ולהשתתף בשמחה המשפחתית.

זו נסיעה משמחת, אך מאידך מאתגרת במיוחד. מי שמכיר מקרוב התמודדות עם ילד מיוחד מבין מה כרוך בנסיעה כזו: טיסה של שתיים עשרה שעות במטוס סגור - זו משימה כמעט בלתי אפשרית. תוסיפו למשימה גם תינוק בגיל כמה חודשים, שגם אותו יש להחזיק על הידיים משך כל אותן שעות ארוכות, והרי לכם נסיעה שכל כולה התמודדות שלא כל אחד מסוגל לעמוד בה.

עבור בתי של לנו כדור מרגיע מיוחד לזמנים כאלה, אך השפעתו מותנית בתנאי אחד: כדי שהוא ישפיע לטובה היא חייבת לשכב. כאשר היא יושבת, התרופה לא רק שאינה מועילה, אלא אף מגבירה את אי השקט שלה. פירוש הדבר היה כי אנו חייבים מקום פנוי נוסף לצידה, כדי שהיא תוכל לשכב ברוגע. בלי זה כמעט בלתי אפשרי עבורנו לטוס.

בימים שלפני היציאה יצרנו קשר עם סוכן הנסיעות, והוא בדק והרגיע אותנו כי הטיסה הלך צפויה להיות

חלפו מאז כשלוש שנים, שבמהלכן רגלי לא דרכה עוד בבית כנסת "ברכת מנחם".

השבוע, שבת סליחות תשפ"ז, שוב שבתתי בירושלים. לעת רעווא דרעווין, כאשר יצאתי ל"טיש", ראיתי שיש עוד שהות לפני, וכאשר עברתי ליד בית הכנסת ברכת מנחם, אמרתי לעצמי:

הבה ואכנס לרגע קט, ואראה את מראה פניו של הרב אונגאר ששלח לי אז את המכתב, ומאז הוא שולח לי את דברי התורה שלו באופן קבוע.

כשנכנסתי לבית הכנסת - הרב בדיוק התרומם ממקומו ל"קבלת עול מלכות שמים". שוב חשתי את אותה תחושה מעקצצת של אורח לא קרוא שפלש לתוך מרחב משפחתי. תוך שאני מתגבר על המבוכה, שלפתי ספר מהארון, והתיישבתי ליד אחד השולחנות הצדדיים, כדי לקלוט את אוירת המקום.

והנה מתרומם אברך ממקומו שבמרזח השולחן ורץ לעברי כשהוא נרגש מאד.

היה זה הר"ר שלום אסט, המוכר לרבים מהקוראים כאשר שיתף אותנו בסיפור השגחה פרטית נפלא שאירע עמו. והוא קורא לעברי: ר' מרדכי, הקב"ה בעצמו הביא אותך... זה לא יאומן! ממש משמים נשלחת לפה בדיוק ברגע זה! הנה יושב פה עמנו אברך ומספר לנו סיפור השגחה פרטית מדהים שאירע עמו, וחזק את כולנו באמונה תמימה. משסיים את סיפורו אמרתי לו: סיפור כזה אתה חייב לשלוח לר' מרדכי מלאכי. והוא אמר לי:

לא, זה לא סיפור של עלונים, זה סיפור אמיתי שהיה באמת...

אמרתי לו: "הגיליון 'בטחוני בצור' זהו המקום בה"א הידיעה עבור סיפורים מוזיקליים שהיו במציאות, אם אתה לא מכיר כדאי לך להכיר. אתה חייב לספר לו את זה". הוא מבטי בי כחוכך בדעתו, ואז הדלת נפתחת, ואתה פשוט מופיע בפתח...

מזאת חנוכה תשפ"ג עד שבת סליחות תשפ"ו

את שבת חנוכה של שנת תשפ"ג שבתתי בירושלים, בבית חמותי שתחי' עמו"ש.

ממול הבית, שברחוב זית רענן בירושלים, שלט צנוע הורה על בית כנסת חדש שנפתח: "ברכת מנחם". אני מחבב חידושים ו"פרישקייט", ונכנסתי ולראות במה מדובר. אחרי שהות קצרה הבנתי כי מדובר בקבוצה מגובשת של אברכים צעירים חסידיים חוצניקים שפתחו לעצמם בית כנסת חדש. התחושה במקום מרגישה כמו משפחה, ופחות מתאימה לאדם זר ולא מוכר. המשכתי בדרכי, לא לפני שהשארתי במקום עותק של הקונטרס "בטחון מהו" שיצא לאור באותה תקופה, בתקווה שייגיע לעינים המתאימות.

ביום ראשון קיבלתי מכתב מרב בית הכנסת, הרה"ג ר' יצחק אונגאר שליט"א, וזה לשונה:

לכבוד הרב מרדכי הכהן מלאכי

דברתי בבית הכנסת במעלת היום של זאת חנוכה שכונו הוא ביטחון ואפילו לרשעים, והבאתי דברי החפץ חיים ור' שלמה קלוגר ומנן דוד ועוד בזה, כמו שהוא בקובץ שאני מצרף פה "בזאת אני בוטח".

בליל שבת ראיתי באותו בית המדרש שאמרתי את הדרשה על בטחון - את הקונטרס של מע"כ "ביטחון מהו" והיה לי כעין דרישת שלום משמיא וכהסכמה על מה שאמרתי על ביטחון בזאת חנוכה, שזוהי מעלת היום.

כי ממש אורו עיני מהקונטרס מסודר להפליא על בטחון, ושמחתי בזה מאוד, ועוד מצאתי אותו במקום של הדרשה באותו יום.

נסתובב משמים שהקונטרס הזה בטחון מהו בא לידי, והוא חוב לכל אחד ואחד לקרותו לדעת ביטחון מהו, וגם בזמנים קשים ביותר, והוא ממש כמים קרים על נפש עייפה אין לחיות כפשוטו עם ביטחון.

והוא מקרב ומחבר יהודי להקב"ה לסמוך עליו בכל מצב, וזה רצונו, וזה עצמו מביא הישועה, וכמו שהבאתי ממנן דוד - שאמונה בלי ביטחון אינו כלום, והקב"ה רוצה שנאמר גם זו לטובה, וכמו שהבאתי מר' שלמה קלוגר, וזה עצמו מביא הגאולה שלימה. תודה רבה, ויזכה להרבות ביטחון עוד ועוד בין אחינו בני ישראל

יחזק אייזיק אונגאר

שבבית הכנסת אוחזים בעיצומו של תפילת מוסף, חשבו בבית לקחת את הילדה לביקור קצר למבואה של בית הכנסת, ומחלון צדדי-להתרשם ממאות המתפללים הלבושים בגדי לבן צחורים.

בדרך לבית הכנסת, בתי סיפרה בהתרגשות, כי היא הולכת לשמוע איך כולם צועקים "המלך".

כמה שניסו להסביר לה, כי "המלך" כבר אמרו בבוקר, ועכשיו נשמע דברים אחרים מתוך התפילה, היא התעלמה מכך והתהלכה בטוחה בעצמה, "אני הולכת לשמוע את כל הטאטעס צועקים המלך".

מה קיוונו שלא תתאכזב...

הן הגיעו לדלת עזרת הנשים,

מאות מתפללות ספוגות בסידוריהן,

עוד הן תוהות היכן אוחזים, ונשמעת צעקה אדירה:

"ואתה הוא מ-ל-ך א-ל חי וקיים"

חיוך מאושר עלה על פניה הטהורות של בתי, לא מודעת כלל לתזמון המדויק שהקב"ה סיבב במיוחד בשבילה!

ה' מחכה לכולנו, רוצה שכולנו נמליך אותו עלינו, וגם בשעה 1:30 בצהרי ראש השנה, עדיין לא מאוחר מדי!

מזמור לתודה - כיצד?

האם הודיה תמידית - אפשרית לפשוטים כמונו?
אפשרי בהחלט!

מעובד על בסיס רשימה שכתבתי בחודש טבת תשפ"ד

בראש השנה לפני התקיעות ניגש אלי אברך ואומר: יש לי סיפור השגחה פרטית מדהים, אבל חסר לי את הכשרון לתאר אותו בצורה מספיק דרמטית, האם תוכל לסייע ביד?

מה הסיפור? שאלתי. "באורח פלא, הוא אומר, השגחי מגבת עבור הטבילה שלפני תקיעת שופר. למרות שמלאי המגבות שעומד לרשות הציבור שימש כבר בערב החג, וגם בשני הבקרים של החג!"

חייכתי, אבל חשבתי שנוכן יהיה לכתוב על כך.

רבות נכתב והתפרסם בשנים האחרונות בגודל הענין של הודיה להש"ת.

אלא שרבים מתייחסים לענין זה כאילו זו איזו "מדרגה גבוהה" שמיועדת לאנשים מורמים מעם. ובוז אני רוצה לעסוק הפעם.

בימי ילדותי, בכל אופן בסביבה בה גדלתי בירושלים, המילה "תודה" היתה מילה נדירה למדי.

להגיב באמירת "תודה" כאשר מישהו הגיש לך אוכל,

להושיעני. תחושת רוגע מוחלטת התיישבה על לבי. סיימתי להתפלל ואמרתי לרעייתי בביטחון מלא כי אין מקום לדאגה, אפשר להיות רגועים, ה' יתברך יעזור לנו!

כשהגענו לשדה התעופה, המציאות נראתה הפוכה לחלוטין מציפיותינו. העומס היה כבד מנשוא. בכל דלפק שבו ניסינו לבקש או לשאול על מושב פנוי, הביטו בנו כתמהוניים... הנציגים אמרו לנו בפירוש כי מדובר במצב של מכירת יתר, וישנם בשדה התעופה נוסעים שבידם כרטיסי טיסה אך הם לא יוכלו לעלות למטוס. לא היה שום סיכוי טבעי להשיג מקום נוסף.

הגענו לשער העלייה למטוס. הלבבות פועמים בחזקה, איזו מן טיסה ממתינה לנו, ועוד תוך צפיפות כזו... אך בתוכי התחזקתי שוב ושוב עם תחושת הביטחון הזכה שחשתי בלבי בעת התפילה, היא היתה עוצמתית והאפילה על החששות, ומשתאה הייתי לראות כיצד יפול דבר...

עלינו למטוס. הדחיסות היתה איומה, המטוס היה מלא וגדוש עד אפס מקום, כמעט ולא היה אוויר לנשום. פסענו לעבר המושבים שלנו, והנה המחזה שנגלה לעינינו: ליד המושב שלי היה מושב פנוי, וליד המושב של רעייתי - מושב פנוי נוסף!

היו אלה שני המקומות הפנויים היחידים בכל המטוס העמוס והדחוס הזה, חיכו בדיוק עבורנו, אבינו שבשמים באהבתו שמר לנו אותם, ללא שום הסבר והגיון!

כולם מקבלים צול מלכות

בימי הרחמים, רציתי לשלוח לכם סיפור מתוק על ביטחון תמים של ילדה קטנה שהתרחש בראש

היר
אנחנו אליהו ריבין
חיה

השנה תשפ"ו.

בתי בת ה-3, למדה בגן אודות ראש השנה, כמוכן. וכן סיפרו להם, כי "כל הטאטעס" צועקים בשוהל "המלך"... וממליכים יחד את הקב"ה עלינו.

ראש השנה בשעות הצהריים, שעה

ריקה למדי, וכי נוכל למצוא מקום פנוי ללא קושי. ואכן, כך היה. הטיסה הלך עברה בשלום וברוגע יחסי, כשהיו לצידנו מקומות פנויים בשפע, ובסיעתא דשמיא הגענו לארצות הברית לששון ולשמחה.

הקושי האמיתי החל לקראת הטיסה חזרה לארץ הקדש. בתחילה גם פה היה נראה שהמטוס פנוי ברובו, אלא שבדיוק באותם ימים החלו להישמע דיווחים מתוחים על אפשרות של התחדשות העימות הצבאי מול איראן. בתוך שעות ספורות התמלאו כל הטיסות עד אפס מקום. כשבקשתי לוודא את סדרי הטיסה שלנו, דיווח לי סוכן הנסיעות באופן חד משמעי ובצער רב כי אין כל סיכוי להשיג מקום נוסף, ולו תמורת תשלום מלא, שכן אין בנמצא אפילו מושב פנוי אחד בכל המטוס.

נפלה עלינו חרדה גדולה. זכרנו היטב טיסה קודמת שבה טסנו עמה ללא היכולת להשכיבה: היא נכנסה לסערת רוחות כה קשה, עד שהטייסים כמעט נאלצו לבצע נחיתת חירום ולהוריד אותנו מן המטוס. והפעם - התלוותה אלינו גם תינוקת קטנה, שבלא מקום פנוי היינו נאלצים להחזיקה על הידיים לאורך כל הטיסה המייגעת.

הרגשתי שכל השערים ננעלו בפני, ואין לי שום מוצא בדרך הטבע. וההרגשה הזו הביאה אותי לעמוד להתפלל מקירות לבי לפני מי שרק הוא יכול להושיע. זו היתה תפילה מעומק הלב, מתוך תחושה זכה של אפס אונים והכנעה מלאה. והנה, בשלב מסוים של התפילה, חדרה ללבי בהירות פנימית עמוקה. הרגשתי בבירור שאני סומך לגמרי על אבינו שבשמים, וכאשר משליכים באמת ובתמים את כל הקושי והדאגה עליו, אין מקום לדאגה.

זו ממש לא הדרגה שלי ביום יום. אני עוסק באמונה ובטחון דרך למודי ככל אברך מן השורה, אבל מעולם לא היה זה עיקר עיסוקי ולא התנסיתי בעבודה מעשית של בטחון. הפעם זה בא מעצמו, ממקום אמיתי ביותר של מצוקת אין אונים שרק הבורא יתברך הכל יכול הוא זה שיכול, ובידו

לא שכחתי את המגבת? הודו לד'.

אופס... דווקא כן שכחתי...

גם תודה! **גם זו לטובה!** וממשיכים לעבר ההטבה הבאה.

ראיתי השבוע בישיבה כיצד בחור צעיר חוטף **מכה הגונה וכואבת** במצחו מחודו של ארון מתכת... תגובתו היתה משובבת נפש: הקריאה "**גם זו לטובה**" נמלטה מפיו תוך **שניות ספורות מהמכה** הכואבת. **אשרי לו ואשרי** הסובבים אותו!

החברותא שלי הגיע בזמן? תודה!
יש מניין בזמן הרצוי לי? תודה אבא!

מישהו **חייר** אליך כשנכנסת? זה לא מובן מאליו. הכנת כוס קפה? מצאת **כוס נקיה וגם קפה, סוכר וגם חלב**, ואפילו **כפית? כמה צריך להודות**. אה, הקפה כרוך בתשלום? היה **שקל** בכיס? **תודה אבא** שבשמים!
החזן מתפלל בקצב סביר, לא **"טס"** ולא **"זוחל"**? אה! **ברוך ד'.**

מישהו מבקש צדקה, יש לך **מטבע** בכיס? ברוך ד'.

האוטובוס הגיע **בזמן?** הרב קו מוטען ותקין? התיישבת **במקום סביר?** תגיד **תודה!**

סיימת מטלה מכבידה ומחקת את התזכורת בסלולרי? **תודה!**
מספיק דוגמאות?

ברכי נפשי את ה' ואל תשכחי כל גמוליו:

האם זה **מעשי?** האם **אפשרי** לחיות כך? **בהחלט!**
לאחד פחות, לאחד יותר, ולאחד עוד **הרבה יותר!**

ככל שמתרגלים את הדברים - הם הופכים להיות כאינסטינקט טבעי ובריא.
אמונה מלשון איומן - כמו **יהי אומן** את הדסה.

מכאן עד לשייכות פנימית לבטחון של ממש - הדרך כבר **הרבה יותר קרובה**.

כשמישהו מתקשר אלי להודות על החיזוק שהוא קיבל מהגליון השבועי, אני לא נכנס למבוכה, אלא מקבל את זה **בשמחה ואח"כ** פונה **להודות להקב"ה בפה מלא** על שזיכני ונתן לי חלק בין מזכי הרבים. וכך, מה שנקרא בפי העם "פידבק" או "משוב חיובי" - הופך באחת **למצווה רבת של דבקות הבורא**. לדבקה בו!

כיום, בהרבה מכשירי טלפון כשאתה נכנס ליומן השיחות - אתה מקבל אוטומטית מידע **כמה פעמים** התקשרת לכל אחד מהם, כך שנוצרת באופן אוטומטי סוג של **תחרות**...
אמא: **567 - קל קו: 469 - קול הלשון: 422 - וכן הלאה...**

בחן את עצמך... האם מצאת את עצמך במצב **שהשם הראשון** באנשי הקשר שלך, **המנוצח ב"תחרות"** הזה, הוא **"אבא שבשמים"**?
אליו אתה פונה **בכל עת מצוא**,
אם **בהודיה**, אם **בבקשה**, או **בשניהם יחד?**
אם **התשובה חיובית - אתה במסלול הנכון...**

הוֹדִינוּ לַד' אֱ-לֹהֵינוּ - הוֹדִינוּ וְקִרְבֵּנוּ שְׁמֶךָ - סִפְרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ

ובדרך? **אינספור מצוות תמידיות**.
כל מחשבה קלה כזו היא קיום כמה מצוות עשה של

או סיוע כלשהו - זו היתה סוג של **"התנהגות מודרנית"** במובן השלילי...

מתקנים היינו במן לעג את הביטוי הייקי **"דאנקע שיין"**, כאומר:
אני לא נמנה על צאצאי עולי גרמניה, בעלי הנימוסים המהוקצעים.

היו כנראה סיבות טובות להתנהגות הזו, ולא כאן המקום להאריך.

אגב - עד היום אני לא מכיר באידיש תחליף למילה **"בבקשה"** מה שגורם לדוברי אידיש להישאר בפה פעור כשמישהו מודה להם... מי שמכיר פתרון ראוי למצב המביך הזה מוזמן להחכימנו...

בכל אופן, **בנושא הזה חל ב"ה שינוי מבורך**.
היום מקובל לומר **תודה** על כל צעד ושעל, גם אצל בני הקהילות הכי שמרניות.
אנו **מודים על כל פעולה**, גם לנותני שירות **בשכר מלא**. **להג האוטובוס, למוכר** בחנות, וגם **ילדים** מחונכים רגילים **להודות להוריהם** על כל נתינה.
זה הפך להיות **כתבע שני** שלנו, ואדם מן היישוב אינו נזקק **למאמץ** כלשהו כדי לומר **תודה**.
הוא עושה זאת באופן אינסטינקטיבי.

אדם שעיסוקו במגע עם קהל, עשוי לומר את המילה **"תודה" מאות פעמים ביום**.
זו התנהגות חיובית ומבורכת, בפרט אם היא נעשית **בכנות** ובמחשבה ראויה וחיובית.
במשנת רבותינו - **הכרת הטוב** היא הבסיס המרכזי לכל מידה טובה, ולכל התורה כולה.

מה שנדרש מאיתנו זה פשוט:
להעתיק את ההתנהגות הזו מ"**בין אדם לחברו**" ל"**בין אדם למקום**".

אנו מקבלים מהקב"ה טובות ומתנות **לאין מספר**.
קמנו בבוקר, קודם כל אומרים **"מודה אני"**,
מי מאיתנו ששם לבו למעשיו, מודע לזה שהוא התעורר בבוקר ואמר **תודה** על כך שהוא התעורר...
עכשיו המשימה שלנו היא פשוט:
להמשיך את המגמה הזו.

על כל **הטבה** - אומרים להקב"ה **תודה**.
על כל **צורך** - פונים להקב"ה **בבקשה**.

זה יכול להתבטא במחשבה, או בדיבור, העיקר שזו **הגישה** השולטת:
אני **מקבל - אני מודה**. אני **צריך** - אני **מבקש**.
ותמיד תמיד, לכולם, יש על מה להודות ולבקש עוד...

נטלנו ידיים, שטפנו פנים, **המגבת** זמינה, יש לנו מוטיבציה לקום מהמיטה ויש כח לקום ובשביל מה לקום - **"שכוי"ח טאטע"**.

אני מכין קפה, קופסת ה**סוכר** מלאה, ה**חלב** לא חמוץ, הקפה יצא **טעים**, לא קר מידי ולא חם מידי, יש לי זמן ואפשרות לשנות אותו **בלי להפסיד את האוטובוס - תודה** אבא שבשמים.

אני יוצא למקווה, יש **בגדים נקיים** בארון, **איך דאנק דיר טאטע**.
המעלית פועלת ולא מתעכבת, **תודה**.
מישהו תלה במעלית **"הלכה יומית"** ואף דאג לעדכן את הדף המתאים להיום - **תודה**.
מזג האוויר מסביר פנים - אה! כל זמן שהנשמה בקרבי **מודה אני**.

בכניסה למקווה אין **תור ארוך - ברוך ד'.**
הגלגלת נפתחת בירת כבוד למול הצ"פ - **תודה טאטע**
בילדותי אם הייתי טכח במחזה כזה הייתי חושד את בעל הצ"פ **למכשף מסוכן...**
מצאת מקום פנוי ונח? **תודה**.
המים **חמים?** ב"ה.

אהבת ד',

תמים תהיה עם ד' אלקיך, **אמונה, ביטחון**, יום אחר יום, מצבור של זכויות **אינסופי**, יחד עם **חיים נעימים ורגועים של שלווה הנפש**.

כשפרסמתי את הדברים בעבר, אחד מידידי הקרובים חזר אלי באומרו:
הפכת לי את הראש.

פתאום שמתי לב לענין הזה,
כשאני יורד מאוטובוס שבו הנהג הוא **ערב'ש שונא ישראל**, ואני בכל זאת אומר לו **"תודה"**. כי זה המינימום של אנושיות.

הוא הדין לגבי **פקיד בבנק** או **בעירייה**, גם אם איני חפץ בשום קשר עמו -
תודה אומרים **תמיד!**

ורק להקב"ה לא? למה זה כל כך קשה?

מאז התחלתי לחשוב על כל פעולה.
הלו - יש פה נהג באירוע! תמחול ותגיד **תודה**.
אתה צריך **אוכל?** תגיד יפה **"בבקשה"**!
זה **פועל!**

כל אחד מבטא זאת **בדרכו**, הצד השווה שבהם שיש כאן **כיוון מאד מעשי וזמין לקירבה אל הקב"ה**.

אך ראוי להדגיש כאן נקודה נוספת, סופר משמעותית, ומי שיקדיש רגע של מחשבה יבין את ההזדמנות העצומה שהנהגה כזו מניחה לפתחו:

~~~~~

כשהינך פונה למישהו עם **מאה בקשות** ביום, ואתה גם אומר לו **תודה** כמספר הזה, אז מלבד הריווח שיענו בקשותיך ורצונותיך, יש כאן עוד תועלת, **כפולה ומכופלת...**
נכון שאנו רגילים לשנן את דברי המדרש המנחמים:
אפילו רשע הבוטח בד' חסד יסובבנו, והגר"א הגדיל לחדש כי **"מי שלבו טוב במדת הבטחון, אעפ"י שעבר עבירות חמורות, הוא יותר טוב ממי שמחוסר בטחון"**,
אכן שלמה ג-ב

אבל **למעיישה** אין זה כך...
אין מצב שזה **נגמר בזה**...
הלא אתה מתיימר להיות **"בנאדם"**...
אינך יכול להתעלם מ**רצונותיו** של טוב ומטיב שעזר לך לשרוד, ושעוד רגע קט תזדקק לחסדיו **שוב ושוב ושוב**...
אינך יכול לומר **תודה** - ורגע אחרי זה להרשות לעצמך כל מיני **"חטאים קטנים"**...
שוב אינך מסוגל להיות כה **חל אישים**, ולעשות את רצונו של אותו טוב ומטיב באופן **חלקי, בלי חשק**, לצאת **ידי חובה** בלבד.
הרי למדנו: כמים הפנים לפנים...

ובימי התשובה היקרים הללו, כשמישהו יצביע בפניך על חידושו העצום של רבנו החיד"א, שהשב **תשובה מאהבה** נמחל לו מיד, **בלא להזדקק לארבעה חילוקי כפרה** המבוארים בש"ס, שוב לא תפתח עליו זוג עינים כאומר "תשובה מאהבה"? ובכן?
"איפה אני ואיפה תשובה מאהבה? מה הקשר לאיש פשוט כמוני? הלואי ואשוב **מיראה** ולו מעט..."

כי אחרי שתגיע למצב של **קשר תמידי** עם הקב"ה על כל דבר קטן וגדול, כבר לא יהיה הרעיון הזה כה זר ומוזר בעיניך...

מי שנמנע מחטא כלשהו כי **"לא נעים לו"** כביכול מהקב"ה, כבר יש לו איזו שייכות לו מזערית, למושג הזה של **תשובה מאהבה!**

הבה נודה כי תועלת זו היא כבר **מקצצה רוחנית בכירה**, שמצדיקה בהחלט את ההשקעה הזו!

לתנאים שאני רוצה, וזה כמעט לא
בנמצא...

ואז אני מתעניין לתומי: עד איזה
מחיר אתה רוצה לשלם? והוא עונה
לי עד 1.6 מליון

ואני שואל אותו אתה באמת רוצה
לקנות עד ראש השנה? והוא עונה לי
בוודאי...

דקה חולפת ורעיון מנצנץ במוחי.
ואני אומר לו: כן כן, יש לך דירה ממש
כמו שביקשת ובתנאים שחיפשת"

לאחי ר' משה יש דירה בט"מ
שעומדת למכירה ומתאימה בדיוק
לפי התנאים שהצגת...

אני לא מאבד זמן ומרים טלפון לאחי:
"יש אברך שרוצה להגיע לראות את
הדירה" מסכמים לשעה 13.50

בשעה 14.00 אני מתקשר לר' יחיאל:
"הלכת לראות?" והוא עונה לי: "לא
אני כרגע בייבי סיטר"

אמרתי לו: תגיע גם עם הילדים, זו
דירה בשבילך לראש השנה... □

בשעה 14.30 הוא הגיע לבקר בדירה,
ואמר: כן כזו דירה עוד לא ראיתי.
בשעה 18.45 בערב הוא הגיע עם בני
הבית שוב.

בי"ט אלול בשעה 23.33 נחתם זכרון
דברים, וביום שני נחתם החוזה! כן,
לאחר חיפוש של למעלה משנתיים
יש לר' יחיאל דירה בשעה טובה
ומוצלחת, לפני ראש השנה!

דירה שהגיע עם בקשה פשוטה
מהקב"ה. המסרק היה המתון. אין
אצל הקב"ה הבדל, יש מסרק על
הכביש, יש דירה שממתינה רק לך,
ועוד היום, רק תבקשו מאבא!

שאלה: בתפילת שמונה עשרה, היכן המקום
שבו אנו מבקשים מחילה מהקב"ה, בכל
התפילות, גם בשבת וביו"ט?

תשובה: ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך!

פירוש רש"י [מחיים טז]

שְׁפָתַי תִּפְתַּח - מְחוֹל לִי, וְיִהְיֶה לִי
פֶתַח חַן פֶּה לְהַגִּיד תְּהִלָּתְךָ!

אנא העתירו בתפילותיכם גם עבורי

ידידכם מרדכי בן חנה חנה המברככם ב:

גמר חתימה טובה!

מסרק ודירה - הכל בתפלה

לידידי היקר ר' מרדכי, כבר תקופה ארוכה שאני
חושב בליבי: מתי אני
אזכה גם אני ואכתוב
סיפור לידיד כל כך
קרוב ללב ולנשמה

הרר
יהושע אליקים שווארץ
אחיצון צליל

והנה זה הגיע. "סיפור ששווה מליון דולר" בפרט
עכשיו בזמן שמסוגל לתפילה וחיבור עם הקדוש
ברוך הוא.

אני נוסע בקביעות כל בוקר ממודיעין
עילית לביתר עילית, שם אני מנהל
ת"ת מפורסם בשם "מתיקות התורה".

ביום ג' י"ט אלול החלטתי משום מה
לנסוע לביתר באוטובוס, כן כן, הכל
מכוון מאיתו יתברך שמו.

בכניסתי ל"מקוה אמשנינוב" ברחוב
דרכי איש בביתר, אני קולט ששכחתי
ברכב את המסרק הקטן, בו אני
משתמש לסדר את הפאות בבוקר.

אני אומר בליבי זה "פכים קטנים" של
ממש, אבל אני זקוק לזה. וכך אמרתי
בלחישת: "רבונו של עולם תשלח לי
מסרק קטן שאולי נאבד למישהו".

אני יוצא מהמקווה ופונה להתפלל
בבית כנסת ביאלא שברחוב הרב שך.
בסיום התפילה אני יוצא כשלצידי
אברך יקר בשם ר' יחיאל מיכל
זלוטניק ופתאום אני מצביע לו לעבר
האספלט: מסרק!

אני אומר לו הבט מה קורה כאן!

הוא מסתכל עלי ולא מבין מה אני
מתרגש... אני מגביה את המסרק ואני
אומר לו: תראה ביקשתי מהקב"ה
מסרק וקיבלתי! חבל שלא ביקשתי
דברים יותר חשובים! ותוך כדי דיבור
אני מתקן את דברי ואומר לו: זה לא
נכון כך לומר. אלא הקדוש ברוך הוא
נותן לכל בריותיו כל מה שצריך, אך
צריך לבקש לקדוש ברוך הוא, אין
אצלו הבדל בין מסרק, לבית. או בניס.
הוא נותן לכל אחד מה שמבקשים
ממנו!

אומר לי ר' יחיאל מיכל: ככה? אז כעת
תורי לבקש מרבונו העולמים. אני כבר
למעלה משנתיים מחפש לקנות דירה
בביתר. הלכתי לראות כבר יותר מ-30
דירות ואני מבקש ממך רבונו של
עולם: עד ראש השנה אני כבר רוצה
לקנות דירה. דירה כזו שתתאים

איפה טובלים בקבוק

אקדים ואומר בדיוק את מה שהרבה אנשים
אומרים לך "לא חשבתי
שיהיה לי פעם סיפור לשלוח",
ואתה עונה להם "מי שקורא
בקביעות את העלון מוחזקני
שיהיה לו סיפור".

הרר
אשה ורר
אחיצון צליל

כך גם אני מרגיש, שבזכות קריאת העלון
מתבוננים יותר בדרכי ההשגחה, ורואים כמה
שהיא מופלאת ומיוחדת.

ביום רביעי התחילו הבנות את שנת
הלימודים החדשה.

ארבע מבנותי קנו בקבוקים חדשים
לכבוד השנה החדשה, והבקבוקים
שעשויים מתכת וחייבים טבילה כדין.

ביום שלישי בצהריים הלכתי לטבול
את הבקבוקים במקוה כלים בשכונה
שבה אני גר (נאות הפסגה) ואני רואה
שם פתק שהמקווה פתוח רק בימי
שישי.

בשעה 11:45 בלילה החלטתי שכעת
אני לוקח את האוטו והולך לטבול את
הבקבוקים במקווה מרוחק יותר,
בשביל שיהיה להן את הבקבוקים
לבוקר.

אני יוצא מדלת הבית ובאותו רגע
ממש עובר ממולי אברך מן השכונה
שקיצר את הדרך דרך הבנין שלי, אני
רואה שהוא לקראת יציאה מן
השכונה, ואני שואל אותו בדרך אגב
אולי הוא רוצה להצטרף אלי, לאן
הוא צריך להגיע, ופשוט לא יאומן מה
שהוא עונה לי: הבת שלי קנתה
בקבוק חדש ואני הולך לחפש לה
מקוה לטבול לה אותו למחר בבוקר.
אמיתי! אמיתי! ללא שום הגזמה.

נסענו שנינו ביחד טבלנו את
הבקבוקים, והחזרתי אותו חזרה
לשכונה.

לא יאומן איך הקב"ה הכניס בי
מחשבה בשעה מאוחרת בלילה
לצאת עכשיו ממש לטבול את
הבקבוקים, ולתפוס את אותו אברך
באותם 5 שניות, אם הוא היה עובר
שם כמה שניות קודם או כמה שניות
לאחר מכן הסיפור הזה לא היה קורה.

ישראל עמך אשר בך מאמין -
אם בשמאל דחיתו קרבהו בימין

[סליחות ליו"ק]

1016 האזינו

כניסת השבת: 18:24

יציאת השבת: 19:13

רבנו תם: 19:57

ע"פ אופק ת"א

ח' תשרי התשפ"ו

ערב יום הכיפורים

שבת שובה

טוב העלון השבועי להסות בה'

פותרים דף חדש

אחד קטן וללכת איתו הביתה. אבל לקחת משהו בצורה חזקה ואמיתית וללכת אתו 'עד הסוף'. תשמעו לעצתי: 'קחו עמכם דברים' - קחו עמכם את הקבלה הזו, ואיתה תלכו הביתה". שיהודי עושה תשובה בצורה שכזו, וכל אחד בדבר שעליו להתחזק, אזי יש שמחה גדולה מאד לה' ביום כיפור שהוא מוחל ליהודי את כל העוונות, כי היהודי החל להשתנות ולקח על עצמו לזוז ממקומו.

וכן מובא בפ' סיקתא רבתי (פסיקא מ'): אמר הקב"ה: בראש השנה אני דן את עולמי ובו הייתי צריך לגמור את הדין. ולמה אני תולה עד עשרה ימים? כדי שיעשו תשובה עוד. "ושבה והיתה לבער" - שאם עשיתם תשובה באלו הימים (שינוי מעשים), אפילו יש בכם עוונות - אני מבערם ומזכה אתכם. ואם לא עשיתם תשובה, הוו יודעים שדינכם נפסק ביום הכיפורים".

לפנינו מעשה מדהים ומרגש הממחיש את הימים שאנו נמצאים בהם: "הילד שלמה היה בסך הכל ילד בן עשר כשעולמו חרב עליו..."

- המשך בעמוד 3 -

בואו וראו כמה שמחה גדולה יש בכל העולמות בימים הללו של עשרת ימי תשובה ויום הכיפורים, עד כדי כך שמעיד אליהו הנביא ('תנא דבי אליהו' פרשה א'): "ימים יוצרו ולו אחד בהם" (תהלים קלט' יז) - זה יום הכיפורים לישראל, שהוא שמחה גדולה לפני מי שאמר והיה העולם, שנתנו באהבה רבה לישראל... ולא זו בלבד, אלא בשעה שהוא מוחל לעוונותיהן של ישראל - אין מתעצב בלבבו אלא שמח שמחה גדולה, ואומר להרים ולגבעות, לאפיקים ולגאיות: "בואו ושמחו עמי שמחה גדולה שאני מוחל לעוונותיהם של ישראל". כמה שמחה יש בכל העולמות שביום הגדול הזה מוחל ה' את העוונות שלנו, בזכות מצות התשובה שאנו עושים!.

"אבל איך עושים תשובה?" שאג מרן אליעזר מנחם שך זצ"ל, ראש ישיבת פונוב'ז, ימים בודדים לפני יום הדין, ראש השנה התשמ"ט (לפני 38 שנה): "תשמעו לי! תשמעו עצה מאדם זקן! לאדם זקן יש ניסיון! נקבל על עצמנו לברך ברכת המזון בכוונה! ואיך נעשה את זה? הרי לפעמים, בעת הברכה, אנחנו עייפים, הראש לא מרוכז, המח לא צלול... מה נעשה? - נחליט בהחלטה חזקה כי השנה נברך ברכת המזון מתוך סידור!", אמר הרב שך, "זה יעזור מאוד לכוונה! לכו הביתה, תגידו לנשים ולילדים שלכם שמהיום והלאה מברכים ברכת המזון מתוך סידור! אני מבטיח לכם שאם נקבל זאת על עצמנו זה יעשה רעש גדול בשמים! יכריזו עלינו בשמים: 'היהודי הזה עשה תשובה!', 'היהודיה הזו עשתה תשובה!', אם נבוא ליום הדין עם קבלה קטנה כזו, עם שינוי מעשה - זוהי 'תשובה!'".

סיים הרב שך ואמר: "ברכת המזון זו רק דוגמא, אפשר גם אשר יצר מתוך הכתב או כל דבר קטן אחר, אך העיקר זה לקיים את דברי הנביא האומר: "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'" (הושע יד) - עלינו לקחת עמנו דבר

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א צ.ב.מ. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. יאיר חיים בן ענבל שרה. רוויה בת ולרי.

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בת-חן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג הגון: אביאל בן רויטל.

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

גאולה בת בלור

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. אבלין עדינה בת פרחיה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד, משה כהן בן נוהת ויוסף. יעקב בן שמחה. טליה מרים בת דינה וחיים. חסיבה בת רינה. יוסף בן נג'יה. יחזקאל בן ג'ורג'יה. פרחיה בת טובה. אירית בת צדיקה. תקווה בת פנינה. אבי אמרה פקדו בן אבבה וצהיתו.

סגולות וישועות

חיזוק ליום הדין

(1) כתב ה'לבוש' (סתר"י): הדלקת נר נשמה עבור הנפטרים בערב יום הכיפורים גורמת להם נחת רוח מרובה ומכפרת עליהם. ובעת ההדלקה יאמר: "הריני מדליק לכבוד יום הכיפורים ולעילוי נשמת אבי / אמי".

(2) כתבו הראשונים (מקראי קודש סל"ח): ראוי לקבל בפה את תוספת יום הכיפורים, ויאמר: "הריני מקבל עליי תוספת יום הכיפורים באכילה, שתיה ובעשיית מלאכה"

(3) מקובלנו מהאר"י ז"ל כי החיבוק והנישוק שנותנים לספר התורה של 'כל נדרי' מתוך חרטה על העבר - מתקן את כל חטאי הנעורים. ואף מתקן את כל שפגם בנדריים ושבועות. והוסיף המט"א כי טוב ונכון לבקש סליחה על שפגם כבוד התורה.

(4) מובא בקדמונים כי כל שעת לימוד תורה בליל יום הכיפורים - שקולה יותר מלימוד של שנה שלימה בזמן אחר!.

(5) כתב היסושי"ה (שער יא פ"י) כי בכל פעם שמרגיש אדם עינוי וצער בכיפור, יכוון לקיים מצוות 'ועיניתם את נפשותיכם'.
- מתוך 'לכתחילה' - יום הכיפורים. 0527632686

ואתקן בעצמי את הצינור המלוכלך, הגם שהנני לבוש בבגדי ה'קיטל' והטלית החדשים של יום הכיפורים! בדיוק כפי שהכהן הגדול היה דואג בצאתו מבית קודשי הקודשים לגשמיות של עם ישראל.

מובא ב'פרקי דרבי אליעזר' (פרק ט"ו) כי השטן המקטרג תדיר על ישראל, מלמד עליהם זכות ביום הכיפורים, ואומר להקב"ה: "רבון העולם, יש לך עם אחד שהם כמלאכי השרת: מה מלאכים יחפי רגל, אף הם כן... מה מלאכים נקיים - אף הם כן. מה מלאכים שלום ביניהם - אף הם כן, והקב"ה שומע עדותו ומכפר עליהם!". ומכאן נהגו כל ישראל לבקש מחילה זה מזה כדי שיהיה שלום.

היתכן שאדם יעבור את יום הכיפורים כשהוא יודע שהוא לא מדבר עם חברו או בן משפחתו, או שיש ביניהם כעס וקפיידא? הכיצד הוא אינו חושש מכך שבעל הרחמים, מלך מלכי המלכים לא יסלח לו, שהרי יש נשמה במקום אחר הפגועה ממנו. הלא ראינו במעשה של רב רחומי, שהיתה אשתו ממתנה לו שיחזור לבית, ובגלל שאיחר כמה דקות, גרמו בכיותיה למותו בטרם עת. מי לא חס על חייו לבקש מחברו מחילה וסליחה מכל הלב?...!

הלכות והליכות

הימים הנוראים בהלכה ובאגדה

שאלה: מדוע אומרים את 'סדר העבודה' במוסף? והאם נכון הדבר שצריך לכרוע על הריצפה? והאם חייב הפסק מהקרקע?

תשובה: בתפילת מוסף אומרים החזן והקהל את **סדר העבודה** שהיתה בבית המקדש ביום הקדוש הזה. וכתב בספר 'חמדת ימים': 'ומה מאוד יתאונן אדם חי להיות דווה ליבו בחטאיו ולהתעורר בבכי ואנחה בעת ובעונה של אמירת סדר העבודה, על כי גלה משוש ליבנו, זבול מקדשנו חרב בעווננו ובטלה העבודה, לא מזבח ולא קרבן ולא כהן גדול לכפר על עדתנו וכו'. ומבכה השליח ציבור עמו את הציבור על חרבן בית המקדש וגלות ישראל וחסרון עבודת בית ה' אלוקינו, עוונותינו הטו אלה. ויאמר גם את הפיוט 'אשרי עין ראתה כל אלה' - בדמעות הלב ובאנחה גדולה. ולא כמנהגי איזה שליחי ציבור שאומרים את כל סדר העבודה בלי שום בכי ואנחה, רק בתודה וקול זמרה. ועושי אלה ומעוררים ליבות בני אדם על כבוד שמו ושממות היכלו, המה יזכו לראות פני שכינה'.

כורעים ומשתחיים - נוהגים שכל הציבור כורע בסדר העבודה כשאומר החזן: 'כורעים ומשתחיים ונופלים על פניהם ואומרים: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'. ויזהרו שלא להשתחוות על רצפת אבנים אלא יפרסו שטיח על הארץ, ואם אין שטיח, יפרוס מהטלית וישתחוה עליה או על הספסל. והשליח ציבור, לא ישתחוה עם הקהל, כיון שאסור לו לזוז ממקומו בחזרה אלא ישתחוה על התיבה כשהוא עומד. (העושים 'שכיבות שמיכה', יש ליידע אותם שאסור לעשות כן, אלא אם כן יתנו איזו מגבת או משהו אחר בין פניהם לרצפה, מאותו טעם).

סליחה - אח יקר!

ביציאתו של הכהן הגדול מקודש הקודשים ביום הכיפורים, היה מתפלל אודות גשמיות עם ישראל. ונשאלת השאלה: היתכן כי ביציאתו ממקום קדוש שכזה, יתפלל הוא על דברים אלו?... **אלא מכאן אתה למד כי הגשמיות של השני היא הרוחניות שלי!** (הגר"י"ל שטיינמן זצ"ל)

באחד השנים, בערב יום הקדוש של יום הכיפורים, שעה בודדת לפני 'כל נדרי' ראו העוברים ושבים את האדמו"ר הקדוש רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע מטפל ומתקן בצינור שבור של ביוב שעמד בסמיכות לבית מדרשו, בעודו לבוש ב'קיטל' לבן ו'טלית' לקראת 'כל נדרי'.

אחד העוברים שראה את המחזה הנורא, כמעט התעלף מרוב בהלה, ופנה אל הצדיק: "רבי קדוש, מה מעשיכם כאן בזו השעה?! לטפל במי שופכין בשעה שאנו עומדים על פתחו של היום הגדול והנורא!?!...".

אמר לו ר' שלומ'קה מזוועהיל זצ"ל: "מה שאני עושה כאן כעת, הוא בדיוק כמו מעשהו של הכהן גדול בשעה שעמד אחת בשנה לפני ולפנים ב'קודש הקודשים'. שני שכנים החלו לריב ביניהם מי הוא זה האחראי על סידור ותיקון צינור מי השופכין, וכשראיתי שהם מגיעים למחלוקת ומריבה ביניהם, החלטתי כי אני אגרום לשלום ביניהם,

פותרים דף חדש

רוצה אותי. אין סיכוי שהוא עדיין אוהב אותי. שנים של התעלמות וצער שגרמתי לו, הוא בוודאי שונא אותי עכשיו, הוא בטח לא רוצה לראות את הפנים שלי בחיים. השער לליבו של אבא שלי ננעל, אך הפעם באשמתי". שלמה הסתובב בעולם בהרגשה נוראה.

עד שערב אחד, הכל השתנה. שלמה צעד ברחוב חשוך ופגש באקראי את אחד מחברי הילדות הותיקים של אביו. החבר עצר אותו, תפס בידו של שלמה, ובעיניים נוצצות מדמעות אמר לו בקול רועד: "שלמה, אתה לא מבין... אתה פשוט לא תופס מה קורה. אבא שלך יושב איתי שבוע אחר שבוע, בוכה כמו ילד קטן, ומוציא מהארנק תמונות שלך מהילדות. הלב שלו שבור לרסיסים, שלמה. הוא אומר לי שוב ושוב: "אני רק מחכה לסימן חיים קטן ממנו. רק שיגיד לי 'אבא'. לא אכפת לי מה היה, לא אכפת לי מה הוא אמר או מה הוא עשה לי, אני אוהב אותו אהבת נפש ומחכה לו בכל שניה ושניה!"

החבר לא הסתפק בכך. הוא שלח יד לכיס מעילו והוציא צרור דפים מצהיבים. "הנה, תראה. אבא שלך כותב לך מכתב בכל יום הולדת, כבר שנים. הוא פשוט לא העז לשלוח כדי לא ללחוץ עליך, כדי לא להבהיל אותך. הלב שלו תמיד היה פתוח לרווחה אליך, הוא רק מחכה שתחזור!"

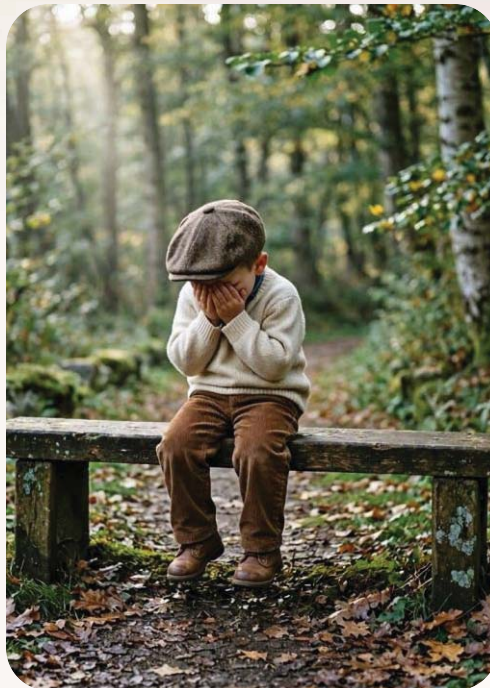
שלמה עמד באמצע הרחוב הסואן, ופרץ בבכי תמרורים שסירב להפסיק. חומות של שנים קרסו ברגע אחד. הוא הבין שאבא תמיד אהב אותו וחיכה לו, למרות ההתנהגות שלו, ואף כעת הוא מחכה לו.

שלמה החליט באותו רגע החלטה גורלית... הוא הסתובב והחל לרוץ. הוא רץ בכל הכוח, חסר נשימה, עד שהגיע לבית של אביו...

- המשך בעמוד 4 -

הוא מאבד ומפספס בשנותיו היפות. השנים חלפו, השעון לא עצר, ושלמה גדל, כשהקשר עם אביו נותק לחלוטין. עם גיל ההתבגרות, החל שלמה להקשיב לשיחות המבוגרים, לשאול את הדודות והדודים שאלות, ולפתע הוא גילה דברים שונים ממה שחשב וידע עד כה.

הוא התחיל להבין את גודל השקר. הוא תפס שכל מה שסיפרו לו על אבא שלו היה עלילה מרושעת כדי

להרחיק אותו ממנו. המטרה הייתה אחת: לנתק אותו, ולגרום צער תהומי לאבא שלו.

אבא שלו היה הכי אוהב, אך הוא התנהג אליו בצורה אכזרית. הגילוי הזה גרם לו למועקה קשה פי אלף, כשייסורי מצפון קשים החזירו אותו לימים מהעבר. לפתע, הוא נזכר כיצד הוא התנהג אל האבא במשך כל השנים הללו. שנים של זלזול, צעקות והתעלמות מוחלטת כאילו מדובר באוויר, כאילו האדם החשוב בחייו - אביו, אינו קיים.

התגלית הקשה גרמה לשלמה להזיל דמעות רותחות, ולהבין את המסקנה: "אחרי כל מה שעשיתי לאבא, אחרי כל מה שפגעתי בו בצורה מחפירה כזו - אין סיכוי בעולם שהוא עוד

המצב בבית נעשה מתוח מאד בין ההורים, ביקורות, מילים קשות והרמות קול יצרו אוירה עכורה וקשה שריסקה את ליבו הקטן והעדין של שלמה. הוא לא יכל להכיל את זה, הוא ישן עם המראות הקשים והקולות המפחידים, הוא הלך לבית הספר עם מחשבות על המצב הקשה בבית, וסירב לשחק עם חברים כשהוא מיואש ומרוסק. כך נראים חייו של ילד שהוריו חיים בחוסר שלום.

עד שהגיע רגע הפרידה הקשה, כאשר שלמה מצא את עצמו מבולבל, חצוי ושביר לחלוטין. הצד של אמו החליטו להשתמש בו ככלי נשק. בני משפחתה של אמו מילאו את ליבו בהתרסה ורעל יום יומי על מנת להרחיק אותו מאביו, ולהשאירו רק עם אימו.

בכל יום מחדש הוא שמע את אותם משפטים מצליפים: "אבא שלך לא באמת אוהב אותך..." "הוא חי את החיים שלו, ואתה לא מעניין אותו בכלל..." "אתה יודע שהוא אמר יותר מפעם אחת שהוא היה מעדיף שלא היית קיים בעולם?"

שלמה הקטן בתמימותו שומע ומאמין. בתחילה, הוא היה המום למשמע הדברים, אך משפט ועוד משפט נתנו לדבר מקום של כבוד בליבו. הלב שלו ננעל לאביו. נסגר. כשאבא שלו ניסה פעם ביום להתקשר, שלמה סירב לענות. כשהאבא המיוסר ניסה להגיע במיוחד עד לפתח הבניין, שלמה לא היה מוכן לרדת לקבל את פניו. האב האוהב לא התייאש והיה מגיע עד לכניסה לבית הספר, אך שלמה לא היה מוכן לצאת אליו. ליבו היה כואב ודואב על כל מה ששמע על אביו. שלמה שלח מסרים קצרים ופוגעים, וברח כמה שיותר רחוק מאביו. הוא פשוט מחק אותו מחייו.

לאבא כאב מאד, גם את הדבר היחיד שנותר בחייו - שלמה בנו,

חיים קטן ממך. למילה אחת קטנה שיוצאת מהלב, לצעד פעוט של התקרבות וחזרה אליו, חזרה לדרך של בן של מלך.

"קול דודי דופק - פתחי לי" - הקב"ה לא מבקש מאיתנו עולמות, הוא רק מבקש שנפתח את הלב שוב, שנאמין באהבה שלו מחדש, שנשליך את השקרים של היצר הרע לפח האשפה של ההיסטוריה, ונחזור לקשר אוהב איתו, קשר אמיתי ועמוק של תורה ומצוות מתוך אהבה הדדית. (כן, גם אם אנחנו נופלים, ה' 'הרועה בתשובה', רוצה שנהיה מחוברים אליו, נקום שוב ונדע שהוא תמיד אוהב ומצפה לנו: 'הבוחר בעמו ישראל באהבה').

ברגע שאתה עושה אפילו צעד אחד הכי קטן: התחזקות הכי קטנה וקבלה של התקרבות, הסטה קלה של ידית הדלת, הוא כבר שם. הוא פותח את זרועותיו האינוסופיות, מוחק וסולח על כל מה שהיה, ומחבק אותך באהבה העצומה והחמה שקיימת ביקום - אהבה של אבא לבן שלו. אם רק תחזור ותפתח דף חדש - הוא לא יזכיר לך את מה שעשית עד כה. רק תחזור אליי, בני האהוב. תחזרי אליי, בתי האהובה.

ולכן כותב הירושלמי (ריש סנהדרין) כי בזמן תפילת הנעילה יושב הקב"ה וחותרם לכל יהודי את משפטו בלא בית דין של מעלה. ומדוע? כי בית דין של מעלה מדקדק עם האדם, אך ה' מביט בו ברחמים גמורים.

לכן, כותב 'המשך חכמה' (יילף) שגדולה ונוראה שעת הנעילה שמכפרת אפילו על חילול ה' הקשה, שאותה רק המלך יכול למחול, ונותר לאדם רק לצעוק, לשוב, ולאהוב את ה'.

אנחנו מתחילים להאמין לו, ומביטים על מעשינו ונכנסים לייאוש עמוק.

"אחרי כל מה שעשיתי, איך אבא שבשמיים יקבל אותי?", אנו חושבים לעצמנו, "הוא בטח כבר מחק אותי, הוא בטח לא אוהב אותי יותר". והמחשבה הזו מולידה בנו פחד בחיים, ריחוק מה' האוהב, וגורמת לנו לנעול את הדלת בפנינו, להתרחק עוד ועוד, מתוך בושה וייאוש.

אך... זו לא האמת! האמת היא הפוכה לחלוטין! בכל שנה מגיעים עשרת ימי תשובה, בדיוק כמו אותו חבר ותיק ברחוב. הוא תופס אותנו ביד, מישיר אלינו מבט אוהב ומראה לנו כמה אבא בשמים מחכה שנשוב.

חודש אלול ועשרת ימי תשובה זועקים באוזנינו: "אבא שבשמיים לא שונא אותך! הוא לא מחפש להעניש אותך, והוא מעולם, אף לא לרגע אחד, ויתר עליך! הוא יושב על כיסא רחמים, מביט בתמונות שלנו מימי קדם, וכביכול בוכה עלינו. הוא מחכה בכל רגע ורגע רק לסימן

הוא אפילו לא דפק על הדלת, אלא פתח אותה כאילו היה חי בה תמיד. הוא ראה את אביו המתבגר יושב על הספה מהורהר ובודד.

שלמה פרץ בבכי וזעק: "אבאא!!", וכשראה האב את שלמה הוא קפץ ממקומו בהתרגשות, פרץ בבכי קורע לב, וקם לחבק את בנו שלמה בחיבוק אוהב ומתגעגע.

בעודו בוכה ומחבק את אביו, פתח שלמה ואמר: "אבא, אני רוצה לבקש...", אך אבא לא נתן לשלמה להמשיך ואמר לו: "אני לא רוצה הסברים, אני גם לא רוצה התנצלויות, לא אכפת לי מה היה בעבר, אני רוצה אך ורק אותך", אמר וכרך את זרועותיו סביב בנו, חיבק אותו בבכי היסטרי, ולא עזב אותו לרגע. "רק תן לי אושר שתמשיך להיות קרוב לליבי, אני רוצה אותך איתך!!!". ונהרות של דמעות מאושרות זרמו ללא הרף.

רבותיי, הסיפור המטלטל הזה, אינה רק על שלמה. הסיפור הזה הוא על כל אחד ואחת מאיתנו - הילדים של בורא עולם. כל השנה מגיע הרשע הגדול והאוהב האכזר שלנו - יצר הרע, המנסה להפריד בינינו לבין אבינו שבשמיים, מלכו של עולם. אחר כל פעם שנפלנו ולא עשינו את רצונו של בורא עולם, אחר שעשינו טעות וקצת התרחקנו, הבטחנו להיות יותר טובים ונשברנו, לא התנהגנו בצורה נאותה לבן ולבת של המלך, מגיע היצר הזדוני ולוחש לנו באוזן: "בורא עולם כבר לא רוצה אותך. הוא כועס עליך. פגעת בו, המרת את פיו, אין לך דרך לחזור אליו. הוא לא באמת רוצה את התפילות שלך או את המצוות שלך".

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: בנימין בן אלחנן יחיאל, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. זיוון הבן: רות לאה בת עליזה, מאירה ועדי בני ברוריה. לע"נ: מברוקה בת בובה, ניסים בן סניורה.

העלון להצלחת התורם בעילוי שם

לרפואת הרב דב חזקיהו בן שושנה שליט"א

הקדשה לשנה שלימה!

כעת זו ההזדמנות לזכות בזיכוי הרבים בעלון לשנה שלימה. תורמים חד פעמית לזיכוי הרבים, וכל עשרות אלפי העלוניים השנה, נזקקים לזכותכם! 0506-425-002

תרומה לעלון לזיכוי הרבים

בנק פאני (52) סניף 188. חשבון 58-58-74
לכתוב עבור עלון טוב לחסות בה". ישנו החזר מס

החידה! כיצד יתכן שיהיה אסור לאדם להזמין את חברו לסעוד עמו למרות שהוא ירא שמיים וצדיק?

(א,י,ס,י,ח,מ ודלגלג טוטו) זיכוי וזכום
לואס - לטוטס לטאטא לטאטא לטאטא לטאטא
אזכ וזכום לטאטא לטאטא לטאטא לטאטא

קו חיזוק בין אדם לחברו 4 דקות ביום.

להתחברות: 054-8566802. מספר הקו: 073-3473356

daniel777achiel@gmail.com

אופק חדרה

הדלקת הנר	יציאת השבת	רבינו תם
18:14	19:18	19:56
לוח מקומי		
18:24	19:13	19:57
אור החיים		

לכבוד שבת קודש

האזינו-יום הכיפורים התשפ"ז

הבית שלך גם לי לא היה נראה שאתה בפרשה, אבל מן השמים שלחו אותי אל הכתובת שלך. **הקב"ה לא טועה בכתובת...**
ואז סיפר לו בעל הבית: "דע לך שעד אתמול באמת לא הייתי בפרשה. אם היית שואל אותי עד אתמול למה הקב"ה שלח אותך לכתובת שלי, באמת שלא היתה לי תשובה. אבל לקב"ה, כפי שאמרת, אין טעויות בכתובת. בדיוק אתמול הסתיים בבית המשפט משפט ארוך שנמשך במשך שנים, אודות ירושה מסוימת, בסך כמה מיליוני דולר. רק אני ואשתי יודעים עליה, ואפילו הילדים שלי לא יודעים על כך כלום. ובדיוק ביום למחרת אתה מופיע ומבקש מיליון דולר...
"רק הקב"ה היה יכול לדעת שבדיוק לפני שהגעת אלי נולדה אצלי האפשרות לעזור לך בתרומה שבקשתי". סיים הלה את דבריו, תוך שהוא מוציא פנקס צ'קים וכותב צ'ק על סך מיליון דולר...
כך "סגר" הרב סורוצקין את חובותיו, ושילם לכולם את המגיע להם.

יהודי שחי עם אמונה, שחי עם הקב"ה - הקב"ה פורש עליו את כנפיו ומרעיף עליו ישועות גדולות.

יש משפחה באשקלון ממוצא תוניסאי. הבן הגדול נסע לארצות הברית ופתח שם חברה לשערים אלקטרוניים. הוא ראה ברכה בעמלו, החברה גדלה ויחד איתה גם ההכנסות גדלו... בעקבות זאת הוא הציע לאחיו השני להצטרף אליו ולהיות שותף בעסק המשגשג. החברה גדלה והתפתחה ואז הזמינו גם את האח השלישי...

כדרכם של בני עדות המזרח, יש לבני המשפחה הזו חיבה לדת ולמסורת. אך שלושת האחים שהיגרו לארצות הברית היו שקועים בעסקים עד מעל הצוואר, והדבר גרם להם להתרחק מהמסורת.

יום אחד, אברך בן תורה הזמין אצלם שער אלקטרוני לחצר ביתו. האח הגדול הגיע לבדוק את השטח. באותה עת שהתה בבית אחותו של האברך. בעל המפעל פנה לאברך, ספק בצחוק ספק ברצינות: "אולי אתה משדך לי את אחותך?"

האברך הביט עליו בתימהון ואמר: "אתה רציני? זו בחורה חרדית שמירת תורה ומצוות. היא רוצה להינשא לבן תורה ולהקים בית של תורה". והוסיף: "אומנם אחותי לא מתאימה לך. אבל יש לי רעיון בשבילך: יש לנו שכנים, משפחה יהודית אמריקאית, יש להם בת טובה. אם אתה רוצה - אני מוכן להציע".

הבחור הביע את הסכמתו, האברך הציע - והשידוך יצא לדרך. לאחר שהתארסו הוא קנה לארוסתו טבעת יהלום בעשרים אלף דולר. בתחילת שנת תשפ"ד, לקראת החגים, נסע הבחור עם ארוסתו לארץ, כדי לערוך היכרות עם הוריו באשקלון. כשההורים ראו אותה לראשונה הם התאכזבו, כי ציפו שבנם ייקח בחורה מסורתית יותר.

הבחורה שהתה עם הבחור בבית הוריו באשקלון. היא שמעה שבשמחת תורה תתקיים מסיבה ב'נובה', לא הרחק מאשקלון, והציעה לבחור לנסוע יחד לבלות שם. אמר לה: "אני ממשפחה תוניסאית, אני לא יכול להרשות לעצמי לנסוע לבלות בשמחת תורה, אני חייב להישאר עם הורי באשקלון. אבל אם את רוצה ללכת - תלכי".

יש לה דוד שגר בישראל. היא התקשרה לדוד שלה והציעה לו לנסוע יחד ל'נובה'. ואז קרה מה שקרה - בבוקר שמחת תורה פרצו אלפי מחבלים מעזה לישראל וטבחו מאות ממשתתפי המסיבה ב'נובה'. הדוד שלה נרצח, היא עצמה נפצעה. היא מרחת על גופה מהדם של דוד שלה, וכשהתקרבו המחבלים היא עשתה עצמה כמתה וניצלה בניסי נסים.

הארוס שלה היה מזועזע. חשב בליבו: 'מזל שלא התפתייתי ללכת איתה, בזכות שעמדתי בניסיון - ניצלתי'. האירוע טילטל את נפשו: "אם ה' שמר עלי, איך אני מרשה לעצמי לעבור עבירות? אני חייב להתחזק ולהתקרב לה'".

השניים חזרו לארצות הברית. הוא התחיל ללכת לשיחות ולשיעורי תורה. עם הזמן הוא התחבר לדרך הנגמרה והתחיל ללמוד חצי יום. הוא הודיע על כך לאחיו: "החלטתי להקדיש חצי יום ללימוד תורה".

הם היו המומים, אך לא היה להם מה לומר, שהרי הוא המייסד והבעלים של העסק והם רק שותפים זוטרים שלו. הוא כל כך נהנה מהלימוד עד שהחליט להקדיש את כל היום ללימוד. הוא הודיע לאחיו: "אתם תמשיכו לנהל את העסק, ואני אצמצם את חלקי בשותפות".

"כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף" (לב, יא)
עיון בדברי רש"י בפסוקנו מגלה עד כמה רבו רחמיו וחסדיו של ה' יתברך עלינו.

'כנשר יעיר קינו - נהגם ברחמים ובחמלה, כנשר הזה רחמני על בניו ואינו נכנס לקינו פתאום עד שהוא מקשקש ומטרף על בניו בכנפיו בין אילן לאילן, וכו'.

'על גוזליו ירחף - אינו מכביד עצמו עליהם, אלא מחופף, נוגע ואינו נוגע, וכו'.

'יפרוס כנפיו יקחהו - כשאל ליטלן ממקום למקום, אינו נוטלן ברגליו כשאר עופות, לפי ששאר עופות יראים מן הנשר שהוא מגביה לעוף, ופורח עליהם, לפיכך נושאן ברגליו מפני הנשר, אבל הנשר אינו ירא אלא מן החץ, לפיכך נושאן על כנפיו, אומר מוטב שיכנס החץ בי, ולא יכנס בנני. אף הקב"ה ואשא אתכם על כנפי נשרים, וכו'.

אח, איזו רחמנות!
הנהגתו של הקב"ה עם בניו משולה לנשר המטפל בגוזליו, כשהוא מספק להם בעדינות ובחמלה את כל צרכיהם באופן הטוב ביותר.

אחד הביטויים להנהגה הניסית של בורא עולם מתמקד ב'קו' שהוא דואג להמציא לכל אדם ואדם. מעולם לא שמענו על אברך שהתחתן וגר באוהל... ולא לשווא אמר האדמו"ר מסאטמר, שאחד מן הניסים של הדור החדש, אשר קם לאחר השואה, הוא - שכולם מוצאים דירה, מבלי שאף אחד יכול להסביר זאת.

אב לשבע בנות השאיר את ביתו הצעירה, וביום השבע ברכות האחרון שלה ביקש לשאת דברים. הציבור כולו היטה את אוזנו. לא איש דברים היה אותו אב, ועד כה מעולם לא דיבר בכל השמחות שערך. בשתיקה שהשתררה במקום נשמע היטב קולו הברור:

"מוריי ורבותיי, רוצה אני לומר לכם שחיתנתי שבע בנות - והקב"ה בכלל לא עזר לי..."

השתיקה העמיקה שבעתיים. הכל הביטו בחמלה ביהודי - נראה שנסתתרה עליו בינתו... לא פשוט לחתן שבע בנות... ככל הנראה העול הכבד שיבש את דעתו עד שהוא נזקק כעת לטיפול נפשי... המחנות נבהלו, והחתן עצמו החוויר כסיד... מה זה היה לאביה של אשתו הצעירה?!

אז אז המשיך האב ואמר: "הקדוש ברוך הוא לא עזר לי, אלא הוא עשה את הכל - אני לא נקפתי אצבע... הוא הביא לי הביתה את השידוך, את השמחה, את הברכה, את הישועה, את ה-כ-ל... אני לא עשיתי מאומה..."

אם נשכיל לזכור את הדברים הללו בכל שלב בחיינו, ובפרט בשלב נישואי הילדים המדיר שינה מעיניהם של הורים רבים - נוכל להסיר את שק הדאגות הכבד מעל שכמנו - מה לנו לחשוש ולפחד, כאשר בורא העולם בכבודו בעצמו מרחף כנשר מעל קן ביתנו, ודואג עבורנו ועבור צאצאיו לטוב ביותר?!

מצאוות שבה הקב"ה לוקח אדם על כנפי נשרים לעבר מחוז חפצו, אינה רק תיאור ציור, אלא מציאות ניסית שמתרחשת בהשגחה פרטית מופלאה גם בימינו!

בתקופה מסוימת היו לרבי שלום בער סורוצקין שליט"א חובות גדולים מאוד. הגירעון לא איפשר לו לשלם משכורות לעובדים ומילגות לאברכים. הוא נסע לחו"ל פעם ועוד פעם, ביקר בכל הכתובות, ואחרי הכל היה חסר לו עוד מיליון דולר לסגור את החובות.

הוא עילעל בפניקסו ומצא שם כתובת של אדם שאף פעם לא היה אצלו, ואף אינו מכיר אותו. דא עקא, אותו אדם גר במרחק של ארבע שעות נסיעה לכל כיוון, והוא הסתפק מאוד האם כדאי לו לעשות את המאמץ והטירחה, להגיע לאדם שהוא לא מכיר, שכמה כבר ייתן לו?

לבסוף החליט לעשות את ההשתדלות.

כשהגיע לכתובת, ראה לפניו בנין רגיל, לא וילה. "אדם שאני רוצה לבקש ממנו תרומה בסדר גודל של כמיליון דולר לא גר בבנין רגיל, גם לא בוילה, אלא באחוזה..." היררה לעצמו, ודפק בדלת.

בעל הבית פתח והכניס אותו פנימה, והרב סורוצקין סיפר לו על תלמודי התורה שלו, על הישיבות שלו, על הכוללים שלו, הראה לו תמונות, וסיפר לו שהוא זקוק לתרומה של מיליון דולר לכיסוי גירעונות.

בעל הבית פרץ בצחוק: "ממני אתה מבקש מיליון דולר? אני כלל לא בפרשה, לא מתקרב לסכומים כאלו..."
השיב לו הרב סורוצקין "אומר לך את האמת! על פי מראה

הפכות

הלכות יום כיפור

- מצווה להרבות באכילה ושתייה בערב יום הכפורים וכן דרשו חז"ל ועיניתם את נפשתיכם בתשעה לחודש בערב. וכי בתשעה לחודש מתענים והלא בעשירי מתענים, אלא לומר שכל האוכל ושותה מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי ועיקר מצוות האכילה ושתייה היא ביום של ערב יום הכפורים, ולא בלילה. ואף הנשים חייבות במצוות אכילה ושתייה בערב יום הכפורים.

- עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר, עד שיפייס את חבירו.

- מנהג יפה לטבול בערב יום הכפורים במקווה טהרה.

- יום הכפורים לילו כימו לכל דבר, אסור במלאכה, ובאכילה ושתייה, וכן אסור בסיכה ורחיצה נעילת הסנדל ותשימי המיטה.

- חולה שהוזהר מרופא שלא יצום, פן יכבד חוליו ויבוא לידי סכנה, ואפילו אם החולה אומר שאינו צריך לאכול, אין לו להתענות אלא יאכל וישתה פחות פחות מכשיעור, ובמקום חשש ספק סכנה, אסור לו להחמיר על עצמו ולהתענות.

- בהבדלת מוצאי יום הכפורים על הכוס, אין מברכים "בורא מאורי האש" אלא רק על אור ששבת, ולא על אור שהוציאוהו עתה על יד גפרור וכיוצא בזה.

הלכות סוכות

- מצות עשה מן התורה לשבת בסוכה שנאמר "בסוכת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסכת". ונכון שכאשר באים לקיים מצות סוכה בלילה הראשון של החג שיכוונו שיושבים בסוכה זכר לענני כבוד שהקיפם הקב"ה בזמן יציאת מצרים.

- מן התורה צריך שהיו לסוכה 3 דפנות לפחות.

- דופן ההולכת ובאה ברוח מצויה. פסולה. ואפילו שאין הדופן תיפול מהרוח אלא רק מתנדנדת פסולה.

- הסוכה צריכה להיות תחת כיפת השמיים ואם עשאה תחת תיקרה או אילן פסולה.

- כיצד מצות ישיבה בסוכה? אוכל ושותה וישן ומטייל ודר בסוכה כל 7 ימים בין ביום ובין בלילה.

- אישה פטורה ממצות סוכה. (לוקט מ'תורת המועדים')

פנינים

כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו (לב, ט)

פירש רבי משה מקוברין זצ"ל: חוט דק וקל וחומר אם הוא פגום, לא יכול למשוך כלום. הוא יקרע מיד. אולם כשלוקחים כמה חוטים ושזורים מהם חבל, גם אם החוטים דקים, וגם אם יש ביניהם חוט פגום - יש בכוחו של החבל הזה למשוך קרוניות גדולות.

עם ישראל הוא "חלקו" של ה' בעולם.

האנשים הפחותים שבעם ישראל הם בחינת "יעקב", לשון עקב. אומרת התורה הקדושה: כאשר עם ישראל מלוכד ומחויבר ביחד, והריהם בבחינת "חבל" - גם הפחותים שבהם משתבצים בתוך הכלל, ולא רואים את הפגם שלהם.

בכוחות משותפים הם "מושכים" קידוש ה' בעולם, כמו חבל שיש לו כח למשוך, וכך הם זוכים לניסים ולסיעתא דשמיא. (שש באמרתך)

שבת שלום וגמר חתימה טובה

הבחורה ראתה את הארוס שלה משתנה לנגד עיניה. היא התארכה עם בחור חילוני וקיבלה בחור ישיבה... אמרה לו: "אנחנו לא מתאימים". השיב לה: "את צודקת"... הם החליטו להיפרד. זמן קצר לאחר מכן הוא נכנס ללמוד בישיבה.

ואת מי הוא פגש בישיבה? את האברך שהזמין אצלו שער אלקטרוני. הוא רצה שהאברך יציע לו את אחותו, ובמקום זה הציע לו את בת השכנים, שאיתה התארס ולבסוף ביטלו את השידוך...

האברך התחיל ללמוד איתו חברותא. הוא התפעל מהרצינות שלו, מרמת הלימוד שלו ומהיראת שמיים שלו. לא חלף זמן רב עד שהוא הציע לו את אחותו... השניים התחתנו ובנו יחד את ביתם, בית של תורה.

הקב"ה, מסובב הסיבות, מסובב ומגלגל את חייו של האדם כפי מה שהאדם מבקש ומכין לעצמו. וכשאדם משכיל לנצל את ההתעוררות שלו ולא מבזבז אותה ונותן לה ללכת לאיבוד - הוא זוכה לסיעתא דשמיא נפלאה, וכל אשר יעשה - ה' מצליח בידו. (עלינו לשבח/ברכי נפשי/שש באמרתך)

יום הכיפורים

יום כיפור הוא מקווה טהרה

בחור ניגש למשגיח של ישיבת לייקווד ואמר לו שהוא תמיד חושב מחשבות רעות, ואינו מצליח להתגבר על כך. "כעת מגיע יום כיפור, ואני מרגיש פשוט רע עם כך. איך אחשוב מחשבות רעות ביום הקדוש? האם עדיף שאקח כדור שינה ואישן כל היום, וכך לא אתפלל, אבל ארוויח שאני צם ללא מחשבות רעות, או שעדיף שאתפלל אפילו שאני יודע שאיני מסוגל להתגבר על אותן מחשבות?"

"תתפלל!" הורה המשגיח.

"ומה עם המחשבות הרעות?" היקשה הבחור.

השיב המשגיח: "יום כיפור הוא מקווה, ומקווה מטהר טמאים!"

מי שמתפלל ביום כיפור בכל הלב וזועק: ריבונו של עולם, אני מבקש שתטהר ותרום אותי ותעזור לי לשוב בתשובה, תהיה לו סיעתא דשמיא מיוחדת להתעורר. זה הכח של יום כיפור, כמו שאמר רבי עקיבא (יומא ח, ט): "מה מקווה מטהר את הטמאים, אף הקב"ה מטהר את ישראל".

לכל אדם יש כח לטהר את הנפש שלו, ולכן הוא צריך לדעת שעיקר ניסיון היצר הוא לטמא ולהכשיל אותו, ובה צריך להיזהר ביותר. הדבר הראשון שכל בחור מקולקל עושה הוא: דיבור בסגנון רחובי וניבול פה ללא כל סיבה, מפני שהיצר הרע מטמא אותו בטומאה נוספת כדי שלא ישוב בתשובה.

עיקר המלחמה היא בנקודה של טהרת הלב, ה"סור מרע". כל אחד יודע במה הוא פגום, ולכן הוא צריך לבקש ולהתפלל על כך, ולקבל על עצמו להתקדם אפילו במשהו ולמטט באותו דבר או אפילו לבטל אותו לגמרי, כל אחד לפי עניינו, ומי שעובד גם על החלק של "סור מרע" וגם על החלק של "עשה טוב", הוא שזוכה לשי" עולמות.

מעשה באברך שבכולל שבו הוא לומד עורך אירגון להחדרת "שמירת הלשון" מבחן חודשי בספר "חפץ חיים", ומי שמצליח בו בהגרלה על סכום של חמש מאות שקל, ובהגרלה משתתפים כל הנבחנים מרחבי הארץ.

והנה אירע דבר פלא: אחד מהאברכים זכה בהגרלה במשך שלושה חודשים ברציפות!

ניגש אליו ראש הכולל ושאל: "אולי תגלה לי את הסוד, איך זה שלוש פעמים ברציפות אתה עולה בהגרלה?"

"אני מאוד זקוק בתקופה הזו לפרנסה", אמר האברך. "בכל פעם שעשיתי את המבחן, התפללתי לקב"ה: 'ריבונו של עולם זכני להתפרנס בהיתר ולא באיסור, בנחת ולא בצער, בדרך של קדושה ולא בדרך של טומאה חלילה'."

והקב"ה ענה לתפילתו באופן שהוא כנגד השכל והטבע, שהרי יש מאות נבחנים, ובכל זאת הוא זכה במשך שלושה חודשים ברציפות! כשמתפללים ומבקשים באמת, יש סיעתא דשמיא נפלאה.

השנה הבאה עלינו לטובה תלויה בקבלות שהאדם מקבל מכיוון שהקבלה היא המפתח לשערי הברכה שבשמיים, וככל שהקבלה יותר חזקה, גם המפתח יותר חזק. לכן, ישתדל כל אחד לקבל שתי קבלות, אחת בחלק של "סור מרע", ואחת בחלק של "עשה טוב".

(שש באמרתך - יום הכיפורים)

לעילוי נשמות: יואב בן מוחא בן סימי, שושנה שירה ח'בי בת אברהם, מיכאל ח'בי בן סעדיה, לזכות אריה ח'בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעדיה הינדי, ציון נגר בן סעדיה, אסתר תוהמי בת סעדי, מיטל ודיקלה בנות אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שני בת שולמית, סעדיה בן שלמה, חנני סמורטס בן קלרה, אופר בן יצחק, יואב נגר בן זכריה, חראל בן הדסה, דוד בן פריחה, חיים כלאפו בן אסתר, אליעזר בן זולה, ציון בן רחל, אריאל בן זילפה, בניהו בן יהודית, איל בן צדוק, כרמלה בת גורל"ה, כוכבה בת אורה, אחרון בן חיים, שלמה בן רוזינה ואחרון, רוט רייזל בת יהודית, זכריה בן יפת חסן יעקב, שושנה שמעה בת ישראל, שושנה קמר בת עזרא.

לרפואת: נוי בת חילה, חנה בת סין-שרה שפירנצ, רונית בת זובה, מארק בן רחל, אילן בן רומית, שושנה בת מזל, אסתר בת מרים, ליאת בת אסתר, מאיר רפאל בן מסעודה, שירן בת אילנה, נעמי בת אורלי, צבי כהן בן אמירה.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

סיפורי השגחה פריטי
שנשחרו מערכת ע"י הקוראים

איך אדם נוגע במוכח לחברו

היינו בעיר רחוקה מהבית בבין הזמנים. ואחד מן בני הבית רצה קפה קר מהבוקר, אבל מכיוון שהוא רגיש לחלב פרה ולחלב סויה, ולכן היה יכול לשתות רק חלב שקדים או שיבולת שועל.

ראינו מרחוק 'פור טראק', משאית למכר אוכל, שתיה קלה ועוד דברים. הלכנו לקנות מים אבל הופתענו שיש להם גם קפה והכשר. האיש לפנינו הזמין שתי כוסות קפה על בסיס חלב שיבולת שועל. המוכר התנצל ואמר שיש לו רק עבור כוס אחת, אז הוא הזמין קפה על בסיס חלב רגיל.

שמחנו מאוד שהקב"ה זימן לו את הכוס האחרונה שהוא כל כך רצה ולא חלם למצוא בעיר ספר!!

משתיק קול

בדרכי הביתה, קרוב לחצות ליל בעיקולים החשוכים ביותר, קיבלתי שיחת טלפון: "המוצץ האחרון של התינוקת נשארה בטעות במעון והיא לא נרדמת בלי מוצץ!!! חייבים למצוא חנות פתוחה לקנות מוצץ כי אם לא אין לנו לילה!!!"

מה עלי לעשות במצב כזה? אין חנויות שמוכרות מוצצים פתוחים באזור שלנו בשעה כזו.

כמעט ייאוש ואז נזכרתי בשיחה של זוג חברים שהתארחו אצלנו בשבת האחרונה והם סיפרו שהתינוק שלהם בשום אופן לא לוקח מוצץ לפה וסיפרו שקנו את כל סוגי המוצצים ולא הצליחו.

למרות השעה המאוחרת, התקשרתי לשאול אם יש מוצץ להשאלה? הם היו בדיוק בדרך הביתה באוטובוס. הם עתידים להחליף מאוטובוס בין עירוני לקו עירוני. אספתי אותם מהכניסה לעיר, הקפצתי אותם הביתה, ובשעה טובה הבאתי את המוצץ המיוחל והתינוקת נרדמה באותה שניה.

מרת מלחמה: מרת

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פריטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמאלס בפקס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

ובענין המשל של הבעש"ט הנ"ל, שאין אפשרות גם לגדול שבכוחם להגיע למעלה אל סוד 'קן ציפור' כי אם בעזרת 'אוהביו' שמלמטה. וכמו כן עבודתו של הכהן גדול ביום הכיפורים הלא היתה נשגבה עד מאוד ונוראה הוד.

ובענין המעשה המסופר על הרה"ק הרבי ר' הערש מרימנוב זצוק"ל שהיה ידוע כאיש חזק מאוד ולא הרבה בבכי, אך בעת אמירת העבודה ביום הכיפורים היה מרבה ובוכה בדמעות שליש, ואמר שכל אלו הבכיות אינם מגיעים לרוב הבכיות הנוראות שהיה הכהן גדול בוכה ומתחנן לפני ולפנים בבית המקדש. והוסיף שאם היו ישראל מכירים בגודל שגב זה הזמן של אמירת סדר העבודה ביום הכיפורים, ומרבים בבכיות ודמעות ושופכים לב נכחך כמים, היו יכולים בעת הזו להביא הגאולה השלמה לישראל.

ובזה נחא לשון 'קהל רוגשים בבית קדשי הרוגשים', אף כי לא נכנסו המה פנימה לפני ולפנים, מכל מקום היו 'רוגשים' ומחוברים בלב ונפש בבית קדשי הרוגשים. ואף הכהן גדול עצמו שלוחא דידן ושלוחא דרחמנא, בעצם מהות ליבו ונפשו קשור בנשמתו נשמת הכלל עם קהל קדושים המייחלים ומתפללים בכל לב להצלחת עבודתו, ובכך נמצא כמי שהיו הם עצמם בבית קדוש הרוגשים, כאשר בלעדיהם לא היה הכהן יכול לגשת אל הקודש.

ולזכר זאת היה הכהן גדול עושה יום טוב 'לאוהביו' דייקא, להוסיף בכך אהבה אחווה וריעות בישראל, לכל ימות השנה כולה.

הרה"ג רבי אהרן שנקר זצ"ל, חתנו של מרן הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל זאב"ד דפעיחה"ק, היה מפורסם מלבד גדלותו בתורה, גם כאיש צדיק ועובד השם יתברך במסירות נפש.

דרכו בקודש ביומא רבא דערב יום הכיפורים, להתבודד בבית המוסר שבעיר העתיקה, שם היה מצטנף בפניו ספון על ספרי המוסר ועוסק במעלות וחובות תשובת יום הכיפורים.

באחת השנים נמשכה אצלו עבודת התשובה וההתבודדות למעלה מחמש שעות רצופות! וכשסיים עבודתו הגדולה יצא בשמחה לביתו לקיים מצות היום באכילה ושתיה דאורייתא. - בדרכו חשב לעצמו, הלא מנהג ישראל הוא לקבל ברכת הצדיקים לקראת יום הדין, כמו שכתב בסה"ק 'קיצור שולחן ערוך' (סימן קלא, טו) שיש הולכים בערב יום הכיפורים אצל תלמידי חכמים וצדיקים שיברכו אותם, ומבקשים מהם שיתפללו גם בערב ביום הקדוש והנורא וכו' עכ"ל. לפיכך פנה בדרכו לביתו של הרבי מלעלוב, ה"ה הרה"ק רבי דוד'ל צבי שלמה בידערמאן זצוק"ל, כדי להתברך לקראת היום הקדוש.

והנה בהיכנסו אל היכל הקודש בדחילו ורחימו ראה לנגד עיניו את הצדיק הקדוש והטהור יושב בקדושתו בסעודת היום, תארו כפני מלאך אלקים! אבל האורחים המסובים עמו היו כמה בטלנים ארחי פרחי היושבים תדיר במלאכת פשיטת יד בשוק... והצדיק יושב בחברתם יחדיו, מגיש לפנייהם מאכלים טובים ומשוחח עמם הרבה. - וכך היה נראה בעיניו כמי שמבלה הזמן הנעלה הזה חלילה בחברתם.

[מפורסמת היתה דרך עבודתו בקודש, לקרב הריקים והנרכאים שברושלים, והיה מחפש אחריהם בכל קרנות השוק, ומחזיקם תחת חסותו, ומי יבוא בסוד קדושים].

רבי אהרן שהיה ר"א כחש להבה אחר אותה התבודדות נעלה של ערב יום כיפור, ולנוכח פני הצדיק הקדוש היושב כך בנינוחות ומפטט עם אותם ריקים, סערה רוחו מאוד, עד שבקעה הזעקה מפיו: רבי! עד היכן היא המידה להתקרב עם אלו? הלא ערב יום כיפור היום!

הרבי הקדוש הפנה את מבטו הטהור אליו, ופתח את פי קדשו בחכמה ובחן: אמשול לך משל למה הדבר דומה, היה היה אב רחום, ולו בן יחיד אהוב ונחמך, יום אחד סבל הילד מאוד מכאב שיניים, שבידוע הם כאבים חזקים המכאיבים לילד מאוד. הילד בכה ובכה מאין הפוגות, ובכל שניסה האב להרגיעו ולהשתיקו לא עלתה בידו! [אקמול' ושאר משככי כאבים לא היו עדיין באותם ימים...] - אך האב לא מסוגל לראות בסבל בנו ובבכיותיו, ולפיכך המציא העצה לצאת עם הילד חוצה, ולשחק עמו יחדיו במשחקיו שלו, לפי רמתו ולפי עניינו, ובכך יירגע מבכיו. יצאו אפוא אל הרחוב ומצאו 'חתול' קטן [אקצאעלע...], והחלו במרדף קצר אחריה... ועוד כיוצא בשעשועונים שכאלה, עד שנשכח הכאב מליבו של הבן, הוא הפסיק את בכיו והסיח דעתו מצעריו הקשה, וגם אביו נהנה לראותו רגוע ושמח.

יהודים אלו - הסביר רבי דוד'ל את טיב הנמשל - הלא הם בניו רחומיו של השם יתברך, כל אחד כבן יחיד לפניו, בתוככי ליבם סובלים הם צער יגון ואנחה מחמת ייסוריהם הקשים בעולמם. אנחתם ובכיותם כואבת ומכאבת מאוד למעלה לשכינה הקדושה, ויש לעשות כל טעדיק תמיד כדי לשמחם ולעודד את רוחם, ואף בהאי יומא עילאה. שבוה מרומומים שכינתא | המשך בעמוד הבא <

התמיהה מפורסמת, מהו 'קהל קדושים בבית קדשי הרוגשים', הלא רק הכהן גדול לבדו נכנס יחיד לפני ולפנים, כד"א (ויקרא טו, יז) 'וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לקדש בקדש עד צאתו'. וכל הקהל כולו אינו רגוש בתוך בית קדשי הרוגשים, וכמו"ש בסדר העבודה ביום הכיפורים: 'והכהנים והקדושים העומדים בעזרה'. ומהו שאמר כאן שהיו קהל קדושים 'רוגשים בבית קדשי הרוגשים', וצריך עיון.

ויבאר בהקדם משנתנו בסדר יומא (פ"ו שלהי מ"ד): 'יום טוב היה עושה לאוהביו בשעה שצ"א בשלום מן הקדש', וכ"ה בלשון סדר העבודה של יום הכיפורים. - ויש לדקדק כאן בלשון 'לאוהביו', מדוע דווקא לאוהביו היה עושה אותו יום טוב.

ברם יתורץ על פי טיב מעשה נאה ממרן רבינו אור שבעת הימים הבעש"ט הקדוש זי"ע, הובא בספר 'אור החכמה' פרשת בהעלותך (ד"ה או יאמר כ"ל).

זלה"ק: "שמעתי מהרב הבעל שם טוב נשמתו בגוני מרומים, שארע כל באיזה זמן שהיה עומד ומתפלל עם חבריו ותלמידיו שלו באהבה גדולה ורבה. והנה יום אחד תלמידיו לא יכלו להאריך, וכשסיימו התפילה והיו ממתנים עליו בתפילה י"ח, לא היה באפשרותם להמתין עליו, וכל אחד פנה לדרכו, ואחר שעשו כל אחד הצטרפות שלו חזרו והתקבצו אליו. [וארא שכבר סיים מהרה את תפילתו וממתין עליהם].

"אמר להם הבעל שם טוב, שגרמתם פירוד גדול בכך שאתם עוזבת אותי, [הוכרחתי לסיים את תפילתי מהרה]."

"ונתן להם משל, ידוע בטבעיות העופות, שבכל חורף פורחים למדינות החמים, כי טבע של עופות שהיו דרים במקום חם, על כן פורחים לפי טבעם למדינות החמים. וכשבא עת של העופות ממדינות החמים, לפעמים היו רואים בני אדם שבאותה מדינה שיושב עוף אחד על אילן גדול, ועוף זה היה מפואר מאוד בכל מיני גוונים. [ומשמיע קולות נפלאים]. אז היו בני אדם שהיו רואים זאת מודיעים למלך המדינה שיש עוף בכמה גוונים יושב על אילן גדול."

"וכששמע המלך היה חושק לחטוף לעוף הזה כשהוא חי, ונתן עצה שיתקבצו כמה אנשים ויתקברו אצל האילן, ויעמדו זה על זה גבוה מעל גבוה, עד שהאיש העליון [שהיה ציד מומחה] יוכל לפשוט ידו, ולקחת את העוף מן האילן ויוליכוהו אל המלך."

"וכן עשו כאשר ציווה המלך, ועמדו זה על זה עד הציד העליון הקרוב אל העוף. אך כשהיו עומדים זה על זה, אזי אותם האנשים שעמדו למטה היו מתנועעים וזזים הנה והנה, ולא היו מקשרים את עצמם עם האנשים שעומדים למעלה מהם, ועל ידי התנועות והתזוזות של האנשים שלמטה כולם נפלו, ועל ידי זה העוף שעמד על האילן פרח, והיתה כל עבודת כל האנשים לשמה ותוהו. ובאמת כוונת המלך היתה, שיהיו כולם בהתקשרות אחד, רק המה ביקשו חשבונות רבים, והיו מתנועעים ומתהלכים אנה ואנה, על כן כולם נופלים, ועל ידי זה פרח העוף מן האילן - עד כאן הוא המשל."

"ומוזה הנמשל אנו לומדים התיקון של 'ואהבת לרעך כמוך' (ויקרא יט, יח), שאם היה אהבה לאנשים שעמדו למטה היה טוב, אך על ידי תנועתם אנה ואנה אזי כל העומדים למעלה מהם נפלו, ואם היה בהם אהבה היו מתקשרים ולא היו נופלים. רק שלא היה ביניהם אהבה איש לרעהו, והיו פרודים זה מזה, ולכן כן אחד התנועה עצמו לצד אחד, ועל ידי זה נפלו כל העומדים למעלה מהם גם כן."

"וכן אמר הבעל שם טוב להם, בעת שאתם הייתם עמי בתפילה מחוברים היה טוב. [שכאשר אני עומד בשמונה עשרה נגלו לפני כל העלמות, והיכל המשיח הנקרא בזה הקדוש (ח"ב:ו) 'קן ציפור' הידוע ליודעי חן, וכל תשוקתי וחפצי הוא רק לעלות לשם לקן ציפור'. אולם הוא בנובה מאוד ואין ביכולתי להגיע לשם, אמנם כאשר אתם עומדים אצלי בעת תפילתי [באחדות ההבלות], אז אני אתכם אחד על גבי חבירו וחבירו על חבירו, ואני אעמיד אותי בנובה על גביכם עד שאגיע לשם, ואני עושה מה שאני צריך לעשות. נמצא הכל נעשה על דרכי, מה שאתם עומדים אצלי בבית מדרשי בעת תפילתי בשמונה עשרה, הנה שאין אתם יודעים כלום מדרב הוה... מספר 'תגלות רוקים'. אולם היום שעזבתם אותי שכל אחד הלך להצטרפות שלו, נראה שאתם גם כן אינם אוהבים זה את זה, ועל ידי זה נפרדו כל אחד לבחינתו, ועל ידי זה נפל הכל, ומה שרציתו להשיג פרח ממני" עכ"ל"ק [מספר 'בעל שם טוב השלם']. עמוד א'תקנז והערה [ש].

ואשר לפי זה יתורץ יפה לישנא דמתניתין: 'יום טוב היה עושה לאוהביו' בצאתו בשלום מן הקדש, לאוהביו דייקא. כמ"ש בספר 'ק תולדות אדם זצוק"ל' [למוצאי יום הכיפורים]: "בשעה שיצא בשלום מן הקדש, היה יודע כי לא בכוחו עשה ופעל כל זאת, כי אם גם כן בכוח 'אוהביו' שהיו עוזרים לו בתפילתם וייחודם. - כי כשיש לאדם אוהבים, יכולים לפעול לו טובה הרבה. על כן כשיצא בשלום מן הקדש, היה עושה סעודה לאוהביו דווקא, כי הם היו מעוזרים אותו בקדושתם וייחודם, שיוכל לפעול כל זאת" עכ"ל"ט.

מעפרא, ומקרים אותה לגבי בעלה ולכנסת ישראל קודש, שזה עיקר תכלית עבודת הימים הנוראים.

ראה רבי אהרן ונחה דעתו, ותיכף נישג לקבלת הברכה לקראת יום הקדוש בראותו שאין לו שג ושיוח בעבודתם של הצדיקים, ומי יבוא בסוד קדושים.

מסופר על גאון ישראל וקדושו מרן רבי יהושע לייב דיסקין זצוק"ל, רבה הגדול של ירושלים, אשר על שם גאונותו וקדושתו הנשגבים נקרא 'השרף מברסיק', שביקש פעם בערב יום הכיפורים לבקר בביתו של אשה זקנה מתושבי העיר העתיקה שבירושלים, כדי לקבל את ברכתה לקראת יום הדין. שאלו תלמידיו מה מיוחד כל כך באשה זו, עד שמרן מבקש וטורח בעצמו לזכות בברכתה. השיב להם הרב בסיפור.

היה זה כאשר מרן המהרי"ל דיסקין הגיע עם משמשו לבקר אצל האשה הזאת, שהיתה חולנית עד מאוד, ונכנס לקיים בה מצות 'ביקור חולים'. כשנכנס הרב לביתה הודעו מאוד, בראותו את המצב הנורא ששרר בבית ובחדר החולה, מכל עבר נדפו ריחות לא-טובים, עד שברור היה שאסור לברך שם שום ברכה... תיכף החל הרב לברר, מדוע נראה כך ביתה של החולה הקשה, ונודע שרק פעם בשבועיים מגיעה לכאן העוזרת המנקה כדי לנקות את הבית ואת החדר, כפי שהיתה רגילה תמיד כשבעלת הבית היתה בבריאותה, ובוזה הספיקה עזרתה בבית. אך כעת שנפלה למשכב ואין לה שום עזרה היא בתוך כמה שעות מתכלכל הכל שוב, גם מחמת החולה עצמה שאינה יכולה לתפקד כלום בעצמה, וכך מתדרדר מצב הניקיון עד בואה של המנקה לאחר שבועיים.

על אתר הסדיר מרן המהרי"ל את הענין לאשורו, וביקש לוודא שכל צרכי החולה ייעשו על הצד היותר טוב, ולאחר ששהה בבית זמן מה והתכוון לצאת לדרכו, פנתה אליו הקשישה החולנית וביקשה ממנו לברך אותה שתוכה לחיות עוד שנים רבות וארוכות.

באותה עתנה הבחינה המשמש המחזיק שהתפלא על בקשתה זו, ומפניו נראה שהוא תמה ומתפלא, וכי איזה חיים הם אלה במצב נורא שכזה?

פנתה האשה ואמרה: אל תתפלאו על בקשתי, הנה מדי שבועיים כשאשה באה לנקות, הרי יש לי שעה או שעתיים שאני יכולה לומר ברכות לפני האלוקים, שהרי כעבור הזמן ההוא שוב מתכלכל הכל ואיני יכולה עוד לברך... אבל בגין פרק זמן קצר זה שבו יש באפשרותי לברך את בוראי, כדאי לי כל הייסורים הקשים, על מנת לזכות לאותה שעה קלה בה יכולה אני להזכיר שם שמים בפי ולהודות להם ויתברך.

מאשה זו, הפטיר רבי יהושע לייב, חפץ אני להתברך לקראת היום הקדוש. כדי שנגיע להעריך ולהוקיר כל ברכה וכל מעשה טוב, וכל הזכרת שם שמים שאנו זוכים להוציא במו פינו, ולהתקרב אל אבינו שבשמים.

הרה"ק רבי יענקל'ה מפשעוורסק זצוק"ל, היה נוהג לספר בליל יום הכיפורים מעשייה נאה.

וכה דבר אותו המעשה:

באחת העיירות התגורר איש יהודי אשר חותנו הבטיח לו נדן עשר שנים להחזיקו ולהחיותו, אך כעבור עשר ימים בלבד נישג ואמר לחתנו: דו ביזט דאך א' למדן! [אתה הרי למדן], ועתה על פי דינא דגמרא תם ונשלם הקעסט שלך,

מאיזה דרך תבחר להתחיל את השנה החדשה?

- מתחילים בראשית מיט אפרישקייט -

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב': 0733-22-76-09

מחלקת מכירות: 03-6194114

מחלקת שירות: 718-871-8652

מחלקת שירות: 03-6194114

מחלקת שירות: 718-871-8652

שכן סוגיא ערוכה היא לפנינו בפרק קמא דראש השנה (ב) 'יום אחד בשנה חשוב שנה', ומאחר שהחזקתי אותך על שולחני עשרת ימים, חשבתי לך ממלא כמאן דיתבי עשר שנים...

ענה לו האיידעם המכובד, בפלפול תחת פלפול, הנה אם בסברא קאטינא לא מצאתי כאן סברא שרשה... אבל אם לדין יש לי לרון גם אני על פי סוגיא ערוכה שלפנינו בפרק **הבא על יבמתו** (יבמות סד), דתנן התם: "נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה כו", ובגמרא: תנו רבנן, נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה, יוציא ויתן כתובה, שמא לא זכה להיבנות ממנה. אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר (בראשית טו), 'מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען' ע"כ הצעת הסוגיא.

והשתא דאתנין להכי, סיבב החתן הלמדן באצבע אגודל, לפי דברי מעלת כבוד חותני היקר בהלכתא דיום אחד בשנה חשוב שנה, נמצאתי גם אני מחזיק את בתך זה עשר שנים, ועדיין לא ילדה, וממילא קח נא לך את בתך... אחד מגדולי החסידים ששמש את המעשה מפיו הקדוש של הרבי, הסביר לאחר מכן את עומק כוונתו.

דעו לכם שבוודאי לא בא הרבי בדברי צחות בעלמא, ובפרט לא בלילה קדוש ונורא זה, ליל יום הכיפורים, [שכן היה דרכו להצניע בדברי ברדכי צחות ומלאת בדבדוקא, כידוע דרכם של כמה צדיקי עולם, שהטמנו דיון עילאן בדברי צחות] - אלא מסתיר ומצניע כאן לקח מוסר עמוק, כדרך שנאמר בספר **תהילים** (נח, א - ב) 'משכיל לאסוף האזינה עמי תורתיה הטו אונכם לאמרי פי. אפתח במושל פי, אביעה חידות מני קדם'.

הנה **עשרת הימים** הלא הם רומזים אל '**עשרת ימי תשובה**' דנן, אשר כוחם מסוגל עד מאוד לתשובה, כמבואר בפ"ק **ראש השנה** (נח), שאף תשובת היחיד בעשרת ימים הללו בכוחה לקרוע גזר דין. ונודע מה שכתבו בעלי המוסר שכל יום מעשרת הימים הללו שקול ומכוון כנגד כל השנה כולה, וכשיהא האחד מעשי"ת ביום ראשון בשבוע ישוב ויכפר בו על כל מה שחטא בימי ראשון של כל השנה כולה, וכן ביום שני וביום שלישי.

כמו שכתב בספה"ק **פרי עץ חיים** (שער תפילות ר"ה שלהי פ"ו) וזלה"ק: "שמעתי ממורי [רבינו האר"י] ז"ל, כי בוודאי מי שיחזור בתשובה גמורה ויתענה בעשרת ימי תשובה, ימחלו לו כל עונותיו. דהיינו אם חל אחד מעשרת ימי תשובה ביום ראשון, יתכפרו עונותיו או מה שחטא בכל יום ראשון כל ימיו, וכן ביום שני יתכפרו עונותיו שחטא מימיו יום שני משבוע, וזה ודאי בלי ספק" עכ"ל.

נמצינו למדן ערצם כוחם המופלא של '**עשרת ימי תשובה**', אשר יום לשנה ייחשב. - וזאת רצה רבינו ללמדנו בסיפור אותו המעשה, שכל יום מעשרת ימים אלו שקול כמו שנה שלמה, ולפיכך יש לנצל כוח ימים הללו עד מאוד, ולהכניס בכל יום עבודת שמים כערך של שנה שלמה. וכענין המשל שבסיפור זה בטענת החותן

שנתן בכל יום 'קעסט' השקול כנגד שנה שלמה.

אך מאידך גם המקטרג לעומתו טוען שישאל חוטאים ח"ו בכל ימות השנה, ובתוך עשרת ימים בלבד שעושים תשובה כבר מתכפר להם הכל. - ויש לחזור ולגרשם ח"ו לאחר עשרת ימים אלו, בדרך שרצה אותו חתן שבמשל לגרש את אשתו אחר עשרת הימים.

ועל כך עונה לו השי"ת שהרי גם בהיפך במידת העונש מצינו כן גבי חטא המרגלים, שהיה חטא המרגלים ארבעים יום, וענשנו על כך בארבעים שנה, כד"א (במדבר יד, לד) 'במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום, יום לשנה יום לשנה, תשא את עונותיכם'. וכן הוא אומר בנבואת יחזקאל הנביא (ד, ו) 'ונשאת את עון בית יהודה ארבעים יום, יום לשנה יום לשנה נתתיו לך' ע"כ.

ואם כן זה לעומת זה, כמו שבעונש נותנים לפעמים עונש של שנה שלמה כנגד יום אחד, כל שכן וקל וחומר בתיקון החטא ובתשובה, שמידה טובה גדולה ממדת מפורענות, דמהני יום אחד כנגד שנה שלמה.

וכל זאת מכוון בעומק כוונת הצדיק בסיפור אותו מעשה, וצריכים אנו להעמיק היטב בדברי חכמים וחידותם, כדי להבין אל מה ירמזון דבריהם הקדושים, הן לתתא לעורר לב ישראל קדושים לתשובה ולקדושת הימים הנעלים, והן למעלה להשתוק פי המקטרג וללמד סנגוריא בדרישת שלומם וטובתם של בני ישראל.

לפני כמה שנים ביום שלמחרת יום הכיפורים [הנקרא 'גאטס נאמען', ראה בספה"ק '**אמרי פנחס**' (ש"ד שבת ומעדים אות קסה) ע"ש], עלו ובאו לביתי קבוצה גדולה של אברכים טובים ויקרים, מבני קהילתנו הקדושה, והציעו את שאלתם ובקשתם בהיות שזכו בחסדי השם יתברך לסיים כתיבת ספר תורה שלם, וברצונם לערוך את שמחת '**הכנסת ספר תורה**' ברוב פאר והדר בימים הקרובים לבית מדרשנו שבשכונתם, וברצונם להזמין אותי ואת ביתי לשמחה גדולה זו, ולהתאים להם זמן ועת הנכון ומותאם לכך.

שמחתי מאוד על זכות העצומה שבמצוה רבתה זו, ובפרט ביום הנעלה שלמחרת יום הכיפורים, שכידוע הוא אחד מימי השכמה שבשנה, וכן כתבו הפוסקים להודורו בו בבניית הסוכה, כדי להתחיל בעסק המצוה תיכף ומיד לאחר יום הכיפורים.

והיינו טעמא, מחמת שהשטן מקטרג ממחרת יום הכיפורים, שרק מחמת מורא יום הדין חזרו ישראל בתשובה, אבל אינם מקיימים את תשובתם למעשה, ולכן כשאנו מרבים במצוות ומודרים ביום שלמחרתו מעוררים רחמים על ישראל לבטל כל הקטרגים.

ובפרט במצוה גדולה כזו של 'הכנסת ספר תורה', שהרי בברכת התורה אחת שמברך איש ישראל בתחילת היום פוטר את כל היום כולו, ואילו בברכה שעל ספר התורה מברכים על כל שלשה פסוקים ברכה ראשונה וברכה אחרונה, וזה מלמדנו גודל חשיבות הלימוד שבספר תורה.

וכן יש בסגולת 'הכנסת ספר תורה' להביא שפע אחדות בישראל וקירוב לבבות, בכוחה של שמחה וריקודין כנודע, ולהביא אותנו לשנה טובה ומתוקה.

תשפ"ו - בגימטריא:

'אם רע בעיניך אשוכה' (במדבר כב, לד)

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 מחלקת מכירות • מחלקת שירות • מקבלים ללא עלות דמי משלוח:

shivti11@gmail.com

ישיבת ע"י קהילת שבעי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109

יהודי יקרא! את תחזיק טובה לעצמך, הנן מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסת.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

פרשת האזינו

כל התורה שמותיו של בורא עולם

"כי שם ה' אקרא הבו גודל לא-לוקינו"

על הפסוק 'כי שם ה' אקרא' מובא בגמרא (ברכות כא.) שמכאן לומדים שצריך לברך ברכות התורה לפני הלימוד שהרי נאמר כי שם ה' אקרא, שזה התורה הקדושה, לפני הלימוד אזי, הבו גודל לאלוקינו כלומר תן שבת וגדולה לאלוקינו על ידי שאתה מברך ברכות התורה. (ולחברה פוסקים ברכת התורה היא מהתורה מכל מקום דעת שו"ע שרק ברכת המזון היא מהתורה, סימן קפ"ד)

המהרש"א מקשה, כתוב כי שם ה' אקרא ואיך זה קשור ללימוד התורה כשאני מזכיר את שם ה' כמשמעות הפסוק כי שם ה' אקרא? ועונה המהרש"א שבעצם כל התורה היא שמותיו של הקדוש ברוך הוא ולכן כשאומרים בשם ה' אקרא היינו שהתורה כולה שמותיו של הקב"ה, הבו גודל לאלוקינו היינו לברך ברכות התורה כאשר אנו מברכים על התורה אנו מראים שהתורה היא דבר רוחני ולא עוד מקצוע להחכים את האדם.

כותב החפץ חיים בשמירת הלשון וזה לשונו: כי באמת אין קץ לקדשת התורה, כמו שאמרו חז"ל, שיש ששים רבוא פרושים לכל פסוק ופסוק שבתורה. ואיך אפשר אלוהים דר' עקיבא, דאור של שמותיו הקדושים של הקדוש ברוך הוא למעלה, הוא עשרים ואחד אלפים רבבות פרסאות, כמנן שם אלהים. ואמרו חז"ל והוא בלוקוט תהלים: **אמר רבי אלעזר לא נתנו פרושים התורה [היינו פרשה סתומה ופתוחה] על הסדר, שאמלי נתנו על הסדר, כל מי שהיה קורא בה, היה יכול להחיות מתים ולעשות מופתים**, לך נתעלם מהן סדרן של התורה, והוא גלוי לפני הקדוש ברוך הוא שפאמר {ישעיה מ"ד ז': "ומי כמוני יקרא".

ואיך אפשר פרשת עקב {משלי ה' ט"ז}: "נפוצו מעינותיך חוצה". נמשלו דברי תורה למים. מה מים חיים לעולם, אף דברי תורה חיים לעולם, שפאמר {משלי ד' כ"ב}: "כי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא", ומה מים מעלים את הטמא מטמאתו, כך דברי תורה מעלים את האדם מטמאתו לטהרה, שפאמר {תהילים י"ט ז': "נראת ה' טהורה".

מצוות לימוד התורה הקדושה היא המצווה הגדולה ביותר מאשר כל מצוות התורה, אנו אומרים לפני התפילה: אלו דברים שאדם עושה אותם ואוכל פירותיהם בעולם הזה, ושמקבל ממירות המצווה בעולם הזה, והקשרן קצות לעולם הבא: ואלו הן: פבוד אב ואם, וגמילות חסדים, ובקור חולים, והקנסות אורחים, והשקמת בית הקנסת, והקצאת שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו ותלמוד תורה כנגד פלם אומרת המשנה בסוף 'ותלמוד תורה כנגד כולם' הגמרא בקידושין דף מ. אומרת, שאל רבא את רב נחמן, מדוע רק מצוות אלו אוכל מפירותיהן בעולם הזה, הרי גם במצוות שילוח הקן כתוב "והארכת ימים" כמו שכתוב בכיבוד אב ואם והארכת ימים, וכן בלימוד תורה כתוב כי היא חיוני ואורך ימים? וענה לו רב נחמן שמצווה שהיא מועילה גם לשמים וגם לבריות שניהם נהנים ממצווה זו, מוזכרת במשנה, ואלו שילוח הקן הוא רק טוב לשמים ולא לבריות ולכן לא מוזכרת.

שואל הגאון הרב יצחק אלחנן וסרמן זצ"ל הרי גם לימוד תורה הוא רק טוב לשמים ולא לבריות?

ומתוך כיון שהגמרא אומרת במסכת סנהדרין צח. שמי שאומר ימאי אהני לן רבני הרי זה אפיקורס, כופר ב"מ דהיינו מי שאומר מה מועילים לנו אלה האברכים ובחורי ישיבות היקרים שעומלים בתורה, הרי זה נקרא אפיקורס שהרי עליהם עומד העולם שהרי כתוב "אם לא בריתי [זו התורה] יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתיו", כלומר אלמלא התורה שנקראת בריתי שעוסקים בה יום ולילה חוקת שמים וארץ, היינו העולם לא תתקיים, יוצא איפה שלימוד תורה מועיל גם לבריות לכן הוא נכלל במשנה במצוות שאדם אוכל מפירותיהן בעולם הזה והקשרן קיימת לעולם הבא.

על פי זה מסביר החפץ חיים מדוע העולם הוא ככדור בזמן שבארץ ישראל לילה, ביבשת אמריקה עדיין אור, שבזמן שבארץ ישנים קול התורה ימשך להיות באמריקה ולא יתבטל לימוד התורה אפילו לרגע אחד במשך כל עשרים וארבע שעות היממה.

מובא בירושלמי: (פ"ק דפאה ה"א דף טו), ותלמוד תורה כנגד כולם, ר' ברכיה ור' חייא, חד אמר אפילו כל העולם כולו אינו שווה לדבר אחד של תורה. וחד אמר אפילו כל מצותיה של תורה אינן שוות לדבר אי מהתורה.

כתוב בירושלמי כי נר מצווה ותורה אור היינו שהמצווה משוללת לנר והתורה לאור שהוא פי כמה מנר.

הגמרא אומרת במסכת מגילה טז: גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות.

מסופר על ה"ז"ר רבי דוד סגל זצוק"ל שפעם היה יושב ולומד עם תלמידיו, נכנסה אישה בוכיה לביהמ"ד נפלה הרגליו ואמרה: רבי, חוס ורחם, ביתי חולה מאוד והרופאים אפסה תקוותם. כבר הרימו ידיים, אנא חוס על ביתי הקטנה. אמר לה הרב, ומה אעשה לך? אני לא יודע סגולות ולא קמיעות ולא לחשים, אי"כ במה אושיע אותך? ישב והרהר כמה שניות ואח"כ חתך איזה קרטון מהסטנדר שלו שהיה מרופט מרוב שימוש ואמר לה קחי זאת ושימי בכוס תה של הבת כמה פעמים ביום. ואכן זכות הקרטון הזה שספג עשרות אלפי שעות לימוד תורה עמד לה לבת להחלים ולהתרפא.

השו"ע בסימן קנ"ו כותב שצריך האדם לקבוע עיתים לתורה ואפילו שיאבד ממנו הרבה.

כותב הספורנו (דברים פרק כח פסוק ב) (פרשת כי תבוא) על הפסוק וז"ל **"ובאו לך כל הברכות האלה והשיגוך". אף על פי שלא תשתדל אתה להשיגם:** "כי תשמע בקול ה' אלהיך". **וזה כשתהיה תורתך קבוע ומלאכתך עראי** ולפיכך ישיגוך הברכות בלתי השתדלות. עכ"ל **קבוע עיתים לתורה וקיבל יותר הכנסה בנחות עבודה**

מספר ר' אהרן: הייתי אז בבית המדרש. אל תשאלו אותי מה בדיוק למדתי ועם מי, שהרי בית המדרש הוא פשוט בית. נמצאים בבית, גם אם לא בדיוק לומדים. זהו מקום טבעי של כל יהודי, וגם שלי. באותו זמן בו הייתי בבית המדרש, חגגו שם סיום מסכת. הסיום הזה עורר בי אי אילו נימים של קנאת סופרים, כי זה לא היה סיום ששייך רק לתלמידי חכמים מופלגים, או לאיזו קבוצה נבחרת, שקיבלה על עצמה ללמוד מסכת. זה היה סיום של הרבה חברים מהקהילה, שקיבלו על עצמם ללמוד לפי סדר מסוים. אני יודע שזה מקובל בהרבה מקומות. יש קהילות שהנהיגו ללמוד מדי יום עמוד של גמרא או של דף, או עמוד במשנה ברורה. יש כל מיני מסלולים וכל מיני מקצועות, וכל אחד, אם הוא רק רוצה, יכול ללמוד מה שליבו חפץ. ואני, חפצתי. באמת חפצתי, אבל עד אותו סיום, לא הבשילאצלי הרצון לכדי החלטה. אני מוצא את עצמי בין חתני הסיום הנרגשים, מקבל גם כן מהכיבוד שהם מגישים לכבוד גומרה של תורה, והטעם המתוק של העוגה קצת חמוץ לי, מפני שבסתר ליבי אני יודע, שבעצם גם אני הייתי יכול לערוך סיום. והנה אני פוגש בידדי, יהודי הטרוד בענייני מחיה ולכלכלה, ממש בסגנון שלי, ואני שואל אותו, בהרבה יותר מקורטוב קנאה: גם אתה מסיים? והוא אומר לי, לא. סתם נקלעתי הנה, אני ממש לא מבין מה אני עושה פה". ואני יכול לשמוע את הצער שלו, שמשקף את הצער שלי. "גם אני לא מבין", אני עונה לו, אבל בעצם אין שום סיבה שבפעם הבאה לא נהיה גם אנחנו חלק מהאירוע. מה דעתך לייסד שיעור, ולהתחיל ללמוד את המסכת הבאה?" שנינו עוסקים בפרנסה, לשנינו קשה להקדיש את הזמן, אבל בסייעתא דשמיא אנחנו נותנים כוח אחד לשני, ומחליטים שהפעם באמת. "מי ימסור את השיעור?" שואל אותי החבר. "אחד משנינו", אני עונה לו, "ואולי נפגוש עוד יהודים שרוצים להצטרף". הקב"ה עוזר, וכשאנחנו יוצאים מבית המדרש, אנו פוגשים באברך תלמיד חכם, ומציעים לו להיות מגיד השיעור שלנו. הוא מסכים, וברגע זה נתחב שיעור שיימסר בעיצומו של יום, בשעה שתיים בצהרים. מאז, בשעה זו אני יוצא ממקום עבודתי, הולך למקום עבודתו של חברי, ושם אנחנו נפגשים עם המגיד שיעור, ולומדים יחד כארבעים דקות. ארבעים דקות של גן עדן בתוך העולם הזה. הסיפור יכול להיגמר פה, אבל יש לו המשך: הקב"ה הראה לי כמה הוא אוהב את השיעור החדש שלנו. זה לא שלא הייתה לי קביעות עיתים עד היום, למדתי בכל יום בערב, אבל ביום – זה היה חידוש. עד לפני זמן מה הייתי עובד קשה, ומייחל להרווחה. המשכורת לא סיפקה אותי. והנה, תקופה קצרה מאז שהתחלתי את השיעור קיבלתי טלפון מיהודי שמעוניין שאעבוד בשבילו, ומדובר בעיסוק הרבה יותר קל, עם משכורת גבוהה משמעותית! אני חשבתי שאני מוריד מאפשרויות הפרנסה למען לימוד התורה, אבל למעשה קרה בדיוק ההיפך.

בזכות לימוד התורה, הגיעה ברכה בפרנסה. [הסיפור עלון השנחה פרטית]

העוסק בתורה יסורים בדילן ממנו

ברכות דף ה. אמר רבי שמעון בן לקיש כל העוסק בתורה וסורין בדילן הימנו... אמר לו רבי יוחנן זה אפילו תינוקות של בית רבן יודעין שהעוסק בתורה יסורים בדילן הימנו (שמות ט"ו) ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך והנשר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך פי אפי' רופאך.

ואמרו חז"ל בגמרא עבודה זרה ח. : אמר רבי אבדימי בר חמא, **כל העוסק בתורה, הקדוש ברוך הוא עושה לו חפציו**, שפאמר: "פי אם בתורת ה' חפציו" (תהילים א, ב). וכן נכסיו מצליחין.

ואמרו חז"ל בגמרא עבודה זרה ח. : אמר רבי אבדימי בר חמא, **כל העוסק בתורה, הקדוש ברוך הוא עושה לו חפציו**, שפאמר: "פי אם בתורת ה' חפציו" (תהילים א, ב). וכן נכסיו מצליחין.

ואמרו חז"ל בגמרא עבודה זרה ח. : אמר רבי אבדימי בר חמא, **כל העוסק בתורה, הקדוש ברוך הוא עושה לו חפציו**, שפאמר: "פי אם בתורת ה' חפציו" (תהילים א, ב). וכן נכסיו מצליחין.

ואמרו חז"ל בגמרא עבודה זרה ח. : אמר רבי אבדימי בר חמא, **כל העוסק בתורה, הקדוש ברוך הוא עושה לו חפציו**, שפאמר: "פי אם בתורת ה' חפציו" (תהילים א, ב). וכן נכסיו מצליחין.

כשנולד בנו התפלל עם דמעות שיגדל בתורה ויצליח בלימוד ובדרכיו

מעשה שהיה כך היה: אל אחת הישיבות הטובות בארץ באו כל מיני בחורים כדי להבחין לישיבה הקדושה, חלקם בלטו בידיעתם בגמרא, וחלקם פחות בלטו בגמרא אבל בלטו יותר ביראת שמים שלהם, וחלקם בענוה, אבל היה בחור אחד מיוחד שכל מעלות גם יחד היו בו, גם בקי בלימוד הגמרא וגם בראים יראת שמים נסוכה על פניו ומעל הכל ענותנותו היתירה. בסוף היום כשכל המבחנים נגמרו, נאספו שמה כל הרבנים ואמרו ביניהם מי יתן וזוכה שהבחור פלוני ילמד בישיבתנו הקדושה, והרבו לדבר מאוד בשבחו. והנה לפתע קם אחד הרבנים של הישיבה ואמר להם רוצה אני לספר לכם מעשה שהיה עמי, לפני כשעשר שנה לערך הייתי בחור ישיבה ממוצע בלי כשרונות מיוחדים, אבל עם רצון להתעלות מאוד בלימוד, ואזרתי אומץ וקיימתי את מאמרי י' יהודה בן תימא שאמר שצריך להיות עז כנמר לדברים שבקדושה.

ולכן ניגשתי לבחור הטוב ביותר שבישיבה, וביקשתי ממנו אם הוא יוכל ללמדני לעצמי וללמדני שעות אחדות פעם בשבוע כדי שאוכל להתעלות בלימוד, ובבלי התחננתי לה' יסיכים, והבחור הררה לבדו ואמר בסדר אני מוכן ביום חמישי בערב אלמד עמך כשעתיים ויותר, והודיתי לו מאוד. ובמשך כל השבוע חיכיתי וציפיתי כדי ללמוד עמו ואין לתאר את השינוי שחל אצלי בלימוד וביראתי ה', וכך זה נמשך במשך שלוש שנים במסירות נפש מצידו.

והנה ביום מן הימים נודע לי שהבחור המצויץ עומד להקים בית נאמן בישראל, שמחתי מאוד בשבילו, אך חששתי מה יהיה עם הלימוד הנפלא שלנו, וכיון שהלימוד הזה כל כך העלה אותי לפסגה לא ייתרתי וניגשתי לבחור ואיחלתי לו מזל טוב, ואמרתי לו האם אחרי החתונה אזכה להמשיך ללמוד עמך שאתה יודע שהלימוד הזה מגביה אותי כנשר, ודאי ודאי השיב הבחור המצויץ, אדרבה, אחר החתונה צריך להרבות בלימוד אלא שהלימוד יתקיים בביתי. ואמרתי תודה רבה מעומק הלב.

ואכן כן אחר החתונה כל יום חמישי בערב הייתי מגיע לביתו, ולמדנו בצוותא שעות רבות במשך כשנה תמימה. והיו היום ואני מגיע כדרכי לביתו בשמונה בערב, ונקשתי קלות על הדלת אך משום מה אין מענה, וכך המשכתי לנקוש ולנקוש כשאני מנסה יותר בחזקה אך אין מענה, בלית ברירה אמרתי הבה ונסה לפתוח את הדלת כי את הלימוד הזה אני חייב לנשמתי. ואכן ניסיתי לפתוח את הדלת והצלחתי. וברגע זה ראיתי את האברך מרים ראשו מהשולחן כשעיניו מלאות דמעות, ואמר סליחה, פשוט לא שמעתי כלום, וכשאני ראיתי אותו שטוף דמעות חששתי אבל שאלתי האם קרה משהו, ואמר כן, בסימן טוב ובמזל טוב נולד לי בן זכר לפני כרבע שעה, ואמרתי זה הזמן וזה הרגע להתחנן לפני ה' שהבן הזה יזכה להיות תלמיד חכם ובעל מידות טובות ויראת שמים. ואז פנה הרב לכל הרבנים בישיבה ואמר להם הבחור הזה שראיתם היום שהפליא והקסים את כל רואיו, זה הבן שלי.

תמיד פיו יהיה מלא שבח והודאה להבן השני בדרך

מעשה ברב פירר מבני ברק, שהוא מומחה גדול בענייני רפואה, שהגיע אליו איזה עשיר גדול מחו"ל בשעה מאוחרת בלילה וביקש מהרב שיתלווה אליו לכוותל המערבי, הרב הסכים, על אף השעה המאוחרת, ובהגיעם למקום הקדוש הרב וראים אדם פורש כפיו כלפי השמים ומתנדנד וכל רגע יוצאות מפיו מילים לריבונו של עולם. אמר הרב לעשיר, אם הוא זקוק לרפואה אני ידאג לו, ואם הוא זקוק לענייני פרנסה אתה תדאג לו. והסכים העשיר. וניגש הרב פירר אליו, ואמר לו האם כבודו מתפלל לה' בענייני רפואה, אני הרב פירר ואשמח לעזור לך. אני מאחל לך עם ישראל שיהיו בריאים כמוני, ברוך ה' אני בריא מאוד, נענה המתפלל. ואחר ניגש העשיר ואמר לו אולי כבודו זקוק לממון ויש לך חובות אז דבר כזה אני אוכל לעזור, אני מאחל לך עם ישראל את הפרנסה שלי, אמר האיש ברוך ה' לא חסר לי דבר. אזי על מה אפיה אתה מתפלל שאלו השניים? אני הלילה זכיתי לחתן את הבן האחרון שלי, והרגשתי צורך גדול לבוא ולהודות לה' על כל החסד שגמלני שזכיתי לחתן את כל הילדים שלי, אני לא צריך שיהיה לי צרה כדי להתפלל, עד כאן. וזה הגמרא (סנהדרין מד:). ואמרתי להפסיק (היערוך שורה לא בצר"א (איובלו, יט), שהאדם צריך לשווע ולהתפלל לה' לפני שבהא הצרה, כי אחר הצרה לפעמים זה יכול להיות קצת מאוד. [הסיפורים מבחרת בחיים]

צניעות היא הקבלה האמיתית

פעם אחת, בראש השנה שנת תש"ן, לפני המעמד הנורא והנשגב של תקיעת שופר, בקש האדמו"ר "שומר אמונים" לקרב את הבמה לכיוון עזרת הנשים. משנעשה כך, עמד על הבימה והתחיל לדבר במר נפשו ובדמעות שליש שישמעו הנשים, ובקש עמן שישמרו היטב על כל גדר הצניעות, והרב הוסיף ואמר: "אינני הולך לתקוע בשופר, עד שיבטיחו לי הנשים בפה מלא שישמרו היטב על כל גדר הצניעות!" הנשים התרגשו מאוד, והבטיחו שאכן כך יהיה, רק אז ניגש הרב לתקוע שופר בשמחה עצומה. צניעותן של בנות ישראל - דבר יסודי וגורלי הוא עבור כל עם ישראל! וכמו שנאמר בתורה (דברים כג טו): "כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מִתְּחִלָּה בָּקָרְךָ בְּקָרְךָ לְמַחֲצִיטָה. וְלָתֵת אִיבָדָה לְפָנֶיךָ, וְהָיָה מִחֲצִיטָה, וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ צָרוֹת דָּבָר, וְלֹא יִשָּׁא מִחֲצִיטָה." ואמר החפץ חיים: "אנו רואים בימינו שהקב"ה כביכול מסתיר את פניו, צרות נוחות מכיוונים שונים, ואנו שואלים: "מדוע?" התשובה כתובה במפורש בתורה, שכאשר הקב"ה רואה "ערוות דבר" - חוסר צניעות, הוא שב מאחריו חס ושלוש.

סייעתא דשמיא בחיתוני ילדים ונחה של שדקה

מעשה באברך תלמיד חכם וירא שמים שהגיע לפרקו וביקש לשאת בחורה צנועה ובעלת מידות ויראת שמים למרות שהוא ידע שמצבה הכלכלי של משפחתה קשה מאוד, הורט הגיע ונפגשו שני הצדדים של ההוריה ובסופו של דבר כל זוג הורים חתמו שכל אחד מתחייב על שלושים אלף דולר בחתונה שתיערך בעוד כחודשים, וכל אחד פנה לדרכו, אם הכלה שידעה מה המצב הכספי שלהם לא ידעה איך הולך בעלה הסכימה לחתום על סכום כסוף, ועוד שצריך להשיגו תוך חודשים וחשבה לתומה אולי יש לבעלי חסכון נסתר, אבל על המחשבה הזו היא לא סמכה ופנתה לבעלה בשאלה איך אתה מתכוון בדיוק לשלם את הכסף האישי שלך חסכון? אין לי שום חסכון, אבל מדובר בחתן תלמיד חכם וירא שמים וחייבים אנו לעשות את כל המאמצים שבתנו תתחתן עמו. מה אתה מתכוון לעשות? שאלה

האשה הצדקת את בעלה, וכי אתה רוצה לעזוב את הכול וללכת לעבוד? לא אני מתכוון להמשיך לעסוק בלוקים חיים, אבל האשה שואלת ולוחצת, הרי בעוד חודשיים הם יכנסו תחת החופה והבטחת את הכסף לפני החופה וכסף מנלן?!! ה' יעזור. אך האם של הכלה לא נרגעה והלכה לאשתו של הרב אלישיב שתתן לה עצה מה לעשות? הרבנית הבינה שמדובר במצב לא פשוט והיא הפנתה את האשה לבעלה הגאון הרב אלישיב, והרב שמע את דבריה שאין להם אפשרות טבעית לשלם את הסכום ואמר לה שתיגד לבעלה לבוא אליו. ואכן כשהגיע האב לביתו של הרב דיבר עמו הרב שיצא לעבוד, אבל האברך אמר שהוא לא יכול להבטל מהתורה. אך הרב לוחץ שאולי יקח המלצה מכמה רבנים ויסתובב בבתי כנסת ויצבור לפחות חלק מן הסכום, אך האב בשלו, אני לא בנוי לזה לא מתאים לי להסתובב כעני ולהתחנן לבקש נדבות, ומניין תשיג את הכסף - מקשה הרב אלישיב? ענה האברך: הקדוש ברוך הוא יעזור, הוא בודאי יעזור, הוא יודע שיש לנו חתונה ויש לנו התחייבות, מן השמים יעזור לנו.

והרב אמר לו, אבל השתדלות מנימלית אתה חייב לעשות גש לישיבה ממול, שם יש להם רשימות נדיבים רבים התומכים בהם, תאמר למנהל הכספים שאני ביקשתי שיתן לך רשימה של כמה נדיבים מחו"ל ותשלח להם מכתב, אולי בעזרת ה' משם יסייעו לך. והבעל סוף סוף הסכים, ניגש האיש למנהל הכספים וביקש על פי המלצתו של הרב אלישיב רשימה של התורמים מחו"ל. המנהל הוציא תיק עם כרס והחל לומר לו רשימה של תורמים מחו"ל. אין צורך בכרטיסים רבים, מספיק לי אחד. אולי לא תיענה, הקשה המנהל? אך תשובתו מוכנה על לשונו, ה' יעזור: האב רשם את שמו של אחד הנדיבים התומך בסכום של עשרה דולר בהוראת קבע לישיבה, אחת לחודש, האב פנה לדאר ושלח את המכתב "לנדיב הגדול" מארה"ב וזה לשון המכתב: "אנו משפחה עניה ובתנו עומדת להינשא התחינו לך של שלושים אלף דולר ואין באפשרותנו להשיג את הסכום, אנא סייע לי". המכתב חצה את האוקיינוס והגיע ליעדו, ובינתיים האב ישב ללמוד כרגיל בכלול. האמא לעומת זאת לילות רבים היתה דואגת בעיקר כאשר התקרב מועד החתונה. ויהי היום ומכתב הגיע מתבת הדואר עם בול של ארצות הברית, הם ציפו לכל אולי זה מכתב התנצלות שאין הוא יכול לעזור, ואולי זה העשר דולר שהוא רגיל לתרום מדי חודש בחודשו, ומי יודע אולי זה קצת יותר, אך הפלא ופלא צ'ק עם סכום של 30,000 דולר. והשמחה הגיע לשחקים באותו ערב. וכשהדבר נודע למנהל הכספים הוא התפלא מאוד שהרי אותו אדם תורם סכום של 10 דולר בחודש, ופתאום תרם סכום כה עצום. ובנסיעה הבאה שלו לארה"ב, לראשון שהוא הלך זה לאיש הנ"ל כדי לשאול אותו על העניין, והאיש אמר לו, תשמע, עשר שנים חכינו וצפינו אני ואשתי לילדים והשקענו המון כספים בטיפולים וברופאים ועדיין לא זכינו.

והנה בשבת בזמן פתיחת ההיכל התחננתי לקדוש ברוך הוא ואמרתי ריבונו של עולם אם נזכה להפקד אני מבטיח שהילד יגדל על ברכי התורה, ואנו נתמך במשפחה עניה שצריכה סיוע להשיא את ילדיהם, ואכן הנס קרה ונולדה לנו בת לפני חמש שנים שהאירה את פני הבית, ולדאבון כל הילדה חלתה במחלה שהרופאים אמרו נואש, טיפולים רבים עברה הילדה ועברנו עמה חיים לא קלים, ואחר טיפולים רבים פנינו לרופא מומחה בעל שם עולמי, וברוך השם לפני כחודש קיבלנו את תוצאות הבדיקות והיינו המומים, הילדה התגברה על מחלתה והיא כעת בשלבי החלמה אחרונים. באותו יום שקיבלנו את תוצאות הבדיקות בדואר הגיע מכתב נוסף מאותה משפחה שביקשה סיוע לחתן את בתם (שבגין בזכות מה היה התרפאה), כמובן שזה לא היה קל לשלם לא אלף דולר ולא אלפיים, אבל התגברנו, הכתינו לבנק וביקשתי למשוך את תכנית החיסכון שלי והסכום היה בדיוק שלושים אלף דולר, משכתי אותו ושלחתי למשפחה, ומאז בתי בריאה ושלמה וברב נאמר (משלי י ב) "וצדקה תציל ממות" ומביאה לחיים טובים.

רחמנא ליבא בעי

לפני כ-700 שנה חי בספרד גאון גדול ומפורסם בתורת הקבלה, ושמו רבי משה בן שם טוב ליאון. בעירו של רבי משה גר יהודי אחד, אדם שעבר עבירות רבות וחטא חטאים גדולים, בחושו כי כבר לא תועיל לו כל תשובה. באחד מימי עשרת ימי תשובה פגש אותו אדם את רבי משה די ליאון ברחוב, ובנימה של לעג פנה אליו: "היכולה תשובה להועיל גם לפושע וחוטא כמוני?" "אין דבר המונע ומעכב בפני התשובה, כחושבים ומחליטים עליה ברצינות" - ענה הרב, והוסיף: "אולם בקשר אליך, רק המוות יוכל לפדותך מהעבירות. אם תקבל על עצמך למות בתור כפרה על עוונותיך, אזי תתקבל תשובתך במרום". "והאם אזכה להיכנס לגן עדן?" - שאל העבריין. "כן, יהיה לך עולם הבא כמו לכל יהודי כשר" - הבטיחו הרב. "יבטיח לי כבוד הרב, כי אהיה עמו במחיצתו בגן עדן, אם אחזור בתשובה" - דרש החוטא. הרב הבטיח לו והלך לבית המדרש. נכנסו הדברים בלבו של אותו יהודי והלך אחריו. בארשת רצינות גמורה, בחרטה מלאה על חייו המלאים חטא, התחנן היהודי לפני הרב: "רבי, תעזור לי לחזור בתשובה. הנני מוכן ומזומן לכל, אפילו למות ובלבד שיתכפרו עוונותי".

הושיב הרב את בעל התשובה על פסל בית המדרש, וציווה להביא לו גליל עופרת ולהתחייב בכלל על האש, עד שיהפך לנוזל רותח. אז קשר הרב ליהודי את עיניו במטפחת ואמר לו: "אמור וידוי על עוונותיך". היהודי פרץ בבכי, אמר את הוידוי בלב נשבר, והתחרט מקרב לב על עוונותיו הרבים. האם אתה מקבל על עצמך מיתה משונה זו? - שאל הרב. "כן, רבי, ובלבד שיתכפרו עוונותיך" - ענה בעל התשובה. אם כן פתח פיו ובלע"ז - ציווה עליו הרב. היהודי פתח פיו ובלע... אולם לא את העופרת הרותחת, אלא כפית של דבש... אשר הכניס הרב לתוך פיו. שוב פרץ היהודי בדמעות שליש: "רבי, מה עוללת לי? האם חמדת לך לצון? מואס הנני לחיות בגוף מסואב זה שלי, ברצוני להציל את נשמתי, את חיי קח, אך את נשמתי הצל". "בניי, ענה לו הרב, "אל תירא. היושב בשמים קיבל את תשובתך!" מאז לא נפקד מקומו של יהודי זה מבית המדרש מקום אשר למד, התפלל וצם ימים שלמים, וחי את שארית שנותיו בתשובה. זמן קצר לאחר פטירתו של רבי משה די ליאון נפטר גם יהודי זה, וברגעי חייו האחרונים בשכבו על ערש דווי, קרא: "פנו מקום לרבי משה די ליאון! הוא בא להוליכני לגן עדן". ובעוד מילים אלו על שפתיו החזיר את נשמתו הטהורה לבורא.

[יב] קטן קודם י"א שנים לא יתענה, ואחר כך אם יכול יתענה, וחיוב דאורייתא הזכר בן י"ג שנה ויום אחד והנקבה בת י"ב שנה ויום אחד, ומדברנן יש חיוב קודם שנה לחנכם:

[יג] אפילו אם חל בחול לא יאמרו פסוק והוא רחום אלא יאמר כי אל רחום וכו' ה' צבא-ות עמנו וכו' ה' צבא-ות אשרי וכו' ה' הושיעה וכו' ולא גרע ח"ו יום הכיפורים משאר ימים טובים דאין אומרים אותו: [ה"ע יש לומר והוא רחום אפילו שחל בשבת שכן מנהג ארץ ישראל]

[יד] יזהר שלא יניח בליל כפור כלי מים של שתיה אצל מטתו אף על פי שצריך למים בשביל להשקות הקטנים, אלא יניח רחוק, דיש לחוש פן יעמוד משנתו צמא הרבה וישכח שהוא יום הכיפורים וישתה ח"ו, ומותר בלבוש הרוק ביום הכיפורים, ויש מחמירין ומי שאפשר לו יזהר בכך: [ח"ע אין להחמיר בבלעית הרוק]

[טו] לא יגע באשתו בין בלילה בין ביום כמו נדה, ויש אומרים דבליה דוקא אסור ליגע אבל ביום לית לן בה, ולאיהו צורך יש לסמוך על המתירים ביום. [טז] אף על פי שיש מתירים ליגע באוכלים ביום הכיפורים, מכל מקום יש אוסרים ולכן דוקא אשה שצריכה לכך שמוכרחת ליגע כדי לתת לבנה וכיוצא אז יש לסמוך על המקילים אבל שאר אדם שאין לו צורך גדול ליגע צריך לזהר:

[יז] לקדוש ה' מכובד זה יום הכיפורים כבדו בכסות נקיה, ואמרו חז"ל מצינן המטה, והשלחן פורסין עליו מפה יפה כמו בשבת, ויזהר כל אדם שלא יגע במנועליו שאף על פי שהם בגד יטמאו ידיו, וברכת שעשה לי כל צרכי לא יאמרו ביום הכיפורים מפני שכל העולם יחפים: [ח"ע היום מברכים שעשה לי כל צרכי]

[יח] יתפללו בבכיה כל תפילות של יום הכיפורים, שהם שמונה עשרה ומוסף ונעילה וסליחות והודוים, ואם אינו יכול להוריד דמעות אומרם בקול בכו כמו שכתוב כי שמע ה' קול בכי וקודם קריאת התורה יתעוררו בבכיה על מיתת בני אהרן הע"ה, ויכולה בכיה זו שתגין, ויזהר כל אדם לסדר התפלה והסליחות בינו לבין עצמו מקודם יום הכיפורים כדי שיכין מה שהוא מוציא מפיו כי קדוש היום לא-להיניח והכל הולך אחר כוונת הלב, וצריך לומר נוסח על חטא בסדר תשר"ק גם כן, ובעת הודוי יכה על הלב ממש ואצל רוב בני אדם תמצא הלב תחת הדדים בארבע אצבעות, ויזהר בזה בכל עת שאומר ודוי בכל ימות השנה:

[יט] יאמרו י"ג מדות במתן וכוונה ושבירן לב וזה ההעיקר, ויש חסידים כשאומרים י"ג מדות מונים אותם באצבעותיהם כדרך שעושין באמירת יש אומרים סמנים של הצרי והצפורן ומנהג יפה הוא שבוזה תתעורר הכונה, וגם יש בזה חיוב מצוה:

[כ] אפילו חל יום הכיפורים בחול יאמר מוספי בלשון רבים: [ה"ע כשחל ביום חול יאמר "את מוסף" וכשחל בשבת יאמר מוספי]

[כא] ביום הכיפורים ילמדו ביחזקאל מרש ס"י מ' עד סוף ס"י מ"ג ששם נבואה שנתנבא יחזקאל הע"ה על בית שלישי ביום הכיפורים עצמו, דכתיב בראש השנה בעשור לחודש והיינו ראש השנה דיובל, ואמרו רבותינו ז"ל במדרש א"ל הקב"ה יחזקאל הע"ה ילמדו ישראל נבואה שלך על צורת הבית ומעלה אני עליהם כאלו עוסקים בבנינו ע"כ:

[כב] ביאור אריס ימינך ואצמך פורקנך הכונה על לידת היחידה למלך המשיח, ומה שכתוב גלי גבורתך עלן הוא על דעת משיח עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו, ויש מדקדקים לומר גלי גבורתך ופרוק לן וכן אני נוהג דצריך אדם לפרש דבריו בתחנונים, על דעת מה שכתב מהר"ח ז"ל במה שכתוב ותקוה טובה ומה שכתוב דינן אפיק לנהורא רוצה לומר בחסד הנקרא אור, ובאמירת עשה למען אברהם אזרח תמימך שאומרים בסליחות יוסיפו ביום הכיפורים בכל הסליחות שבכל התפילות לומר עשה למען עבדך רבי עקיבא בן יוסף אשר נהרג על קדושת שמך, ויאמר זה קודם שיאמר עשה למען הרוגים ושרופים וכו':

[כג] אחר שיאכל סעודת התענית בליל מוצאי כפור יאמר על השלחן פתיחת אליהו זכור לטוב, וכתב רב יעב"ץ ז"ל ללמוד בר"מ פ' אמור דף צ"ט ע"ב יומא דראש השנה איהו יומא דדינא וכו' עד דף ק' זכאה חולקיהון בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ואחר כך יברך ברכה אחרונה על סעודתו ויקום בזריזות לעשות איזה הכנה לסוכה

פרשת וזאת הברכה הלכות סוכה

[ב] יזהר לעשות הדפנות קודם הסכך ואם להפך פסולה, [ה"ע לכתחילה יניח הדפנות לפני הסכך בדיעבד כשר ויכול גם לברך לישב בסוכה] ויזהר שלא יניח דבר המקבל טומאה בסכך, ולכן עצי הסכך לא יהיה בהם בית קיבול דאז מקבלים טומאה, ומחמת כן יזהר גם כן שלא יניח עצים של המטה בסכך מפני שהם מקבלים טומאה, והפירות הם מקבלים טומאה ולכן לא יתלה רימונים וכיוצא בסכך, אלא רק בפחות מארבעה טפחים בנייהם לבין הסכך, דאז אף על פי שהם מקבלים טומאה כיון דהוא תולה אותם לנוי בטלי לגבי סכך ולא מפסיל משום סכך פוסל אבל אם יש ארבעה טפחים לא בטלי לגבי סכך והוי פירות אלו סכך פסול, ואף על גב דאין רחבים ארבעה טפחים גזרין אטו רחבים ארבעה, מיהו במנורה שיש חשש דליקה אם יתלנה בפחות מן ד"ט מותר לתלותה שיעור ד"ט או יותר דחשיב זה כדיעבד, אך יזהר שלא ישן תחתיה:

[ג] לא יאכל בערב סוכות מחצות ואילך, כדי שיאכל בלילה לתאבון כי

האכילה בלילה הראשונה דאורייתא וכאשר נבאר בע"ה, והא דסגי בערב פסח משעה ההגדה ששוהין זמן הרבה ואם יזהר משעה עשירית יש זמן הרבה עד שיגיע אכילת מצה, משאם כן בסוכות הוא אוכל מיד כשתחשך לכך צריך להזהר למנוע האכילה מחצות:

[ד] יקדש אחר שיהיה לילה ודאי, ובליל ראשון יברך לישב בסוכה ואחר כך שהחיינו, כי ברכת שהחיינו קאי על הסוכה ועל קדוש יום טוב, אבל בליל ב' יברך שהחיינו ואחר כך לישב בסוכה:

[ה] בכל עת שיש קדוש יברך לישב בסוכה אחר ברכת קדוש ובזמן שלא מקדשים יש נוהגין לברך לישב בסוכה קודם ברכת המוציא אחר ברכת ידיים וכן נוהגים בביתנו וכן עיקר, ויש נוהגין לברך לישב בסוכה אחר ברכת המוציא קודם שיאכל ואין חשוב הפסק דהוי כגביל לתור[ה"ע לכתחילה יש לברך בימי החג לישב בסוכה תחילה כשהוא עומד ואחר כך ישב ויברך המוציא והנוהגים לברך אחר המוציא יש להם על מי לסמוך וכיש קידוש נוהגים לברך בזמן הקידוש] ובכל פעם שמברך לישב בסוכה יברך מעומד ואחר כך ישב ואם שכח ולא בירך קודם אכילה יברך כל זמן שלא סיים אכילתו, [ה"ע ואם סיים לאכול פת כל שעודו ממשיך לאכול תבשיל או פירות או משקה רשאי לברך לישב בסוכה] ואם הוא מסופק אם בירך או לאו לא יברך ואם ירצה לברך ברכת המזון כדי שיטול ידיו ויברך לישב בסוכה ויאכל הרשות בידו, ואין בזה חשש גורם ברכה שאינה צריכה:

[ו] בליל א' ובליל ב' לדידן ידביק בחוץ לארץ צריך לכיון באכילתו בכזית ראשון שהוא חיוב דאורייתא כמו כזית מצה בליל פסח[ה"ע ויכוון גם לקיים מצוות סוכה זכר לענני כבוד שהקיף הקב"ה את עם ישראל בצאתם ממצרים לבל יכס שמש ושרב וידיעבד כל שכיון לצאת בלבד יצא, לנכון לכתחילה לאכול כזית ראשון ללא תערובת לפת], וטוב שיפרש דבר זה בפיו כשאומר לשם יחוד קודשא בריך ושכינתיה קודם אכילה, וצריך לאכול יותר מכביצה פת לכולי עלמא:

[ז] בכל לילה קודם שיכנס לסוכה יאמר לשם יחוד קודשא בריך ושכינתיה וכו' כמו שצונו ה' אלהינו על ידי משה רבינו עליו השלום בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח ישראל ישבו בסוכות למען ידעו דורותיכם כי בסוכות ושושתי בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים, שגם לפי"ד הפוסקים הפשטנים יש חיוב לפרש פסוק זה כולו בפיו במצוה זו, ויזהר ללמוד משנה מסכת סוכה בכל לילה בכל ימות החג בתוך הסוכה, והמבדיל בביתו יבדיל בסוכה:

[ח] לא יברך לישב בסוכה אלא בפת גמור, [ה"ע 51 גרם פת וטוב שיאכל 60 גרם לצאת לכל הדעות] אבל במיני מזונות לא יברך משום סב"ל, [ה"ע ואם קובע סעודתו עליהם חייב לברך לישב בסוכה וגם ליטול ידיו וכן הקובע על תבשיל מחמשת מיני דגן כגון אטריות יברך לישב בסוכה, ולאחר אכילתו על המחיה, ואם אינו קובע עליו חייב סוכה ואינו מברך לישב בסוכה, ומאכל שאינו מחמשת מיני דגן כגון אורז אפילו אוכל הרבה מהם מצד הדין טעור מהסוכה והמחמיר הרי זה משובח ותבוא עליו ברכה] ובכל עת שיברך לישב בסוכה יכוין לפטור בברכה זו ושיבתו ואכילתו ושינתו עד זמן אכילת פת השנית אחרי זה, ואף על פי דמן הדין מותר לאכול אכילת עראי חוץ לסוכה, אבל עם כל זה המחמיר שלא לשתות אפילו מים חוץ לסוכה תבא עליו ברכה, אבל שינה אפילו שינת עראי אסור לישן חוץ לסוכה, לפיכך אם רואה אדם חבירו בבית הכנסת מתנמנם בעת קריאת ספר תורה וכיוצא צריך לעורר אותו:

[ט] בכל לילה ישלח קערה תבשיל לאיזה עני, והוא חלק שבעה אושפיזין קדישין, והסוכה היא צילא דמהימנותא זכור לענני כבוד לכן לא ינהוג בה שחוק וקלות ראש, גם לא יכניס קדרות וקערות גדולות של תבשיל שדרכם להניחם בבית התבשיל, וכן לא יניח בה כד הגדול של המים, והנר אחר שכבה יסירו מן הסוכה, גם לא ירחץ בתוך הסוכה אפילו כלי אחד בלבד, מיהו כוס קפה קטן מותר לשטוף בסוכה, ועביט מי רגלים לא יכניס לסוכה אף על פי שדרכו בשאר ימות השנה להכניסו בחדר שהוא ישן בו, מיהו תשמיש המטה מותר בסוכה:

[יג] יברך על נטילת לולב ושהחיינו קודם שיטול האתרוג, אבל הלולב יטלנו בידו קודם שיברך, ואם כרוך בגד על ידו בגלל פצע יסירו קודם הברכה משום חציצה, ויש אומרים שיסיר גם הטבעת מאצבעו, ואם שכח ולא הסיר יטול שנית בלא ברכה, ויזהר שישים השדרה של הלולב כנגד פניו בעת הברכה והנענוע, ואסור לאכול קודם שיברך על הלולב:

יום כיפור הקב"ה יושב בכסא רחמים בכסא של ויתור – כפרת עוונות
למזנו, כתוב מקל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. שואל, פיון שכתוב לפני כן לטהר אתכם מקל חטאתיכם, למה פתגם, לפני ה' תטהרו. אלא אמר רבי יצחק, לפני ה' ממש. כי למזנו, מראש החודש, דהינו מראש השנה, הספרים פתוחים [התנאים דנים]. בכל יום יום נמסרים פתי הדינים להפחם בדין, עד היום ההוא שנקרא תשיעי לחודש. ביום ההוא עולים כל הדינים לבעלי הדין, והם מתקנים פסא עליון של רחמים למלך הקדוש. ביום הזה צריכים ישראל למטה לשמח בשמחה לפני אדונם, התיידי ביום השני לשבת עליהם בכסא רחמים, בכסא של ויתור, דהינו כפרת עוונות. וכל אלו הספרים הפתוחים לפניו וכתובים לפניו כל אלו העונות הוא מנצח אותם ומטהר אותם מקלם. זה שצאמר, מקל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. לפני ה' ממש [זהו מתורגם אחרי מות]

אמרי חז"ל: אנו מבקשים סליחה ומחילה מכל מי שראה עצמו נפגע מכותב עלון זה בכל צורה שהיא בין במשרין בין בעקיפין שנוכה כולנו יחד לשנים רבות נעימות וטובות. **הרב פישר זצ"ל כותב רוב הבעיות הם בגלל בין אדם לחבירו** ה' ישמרו "עבירות שבין אדם לחברו - אין יום כיפורים מכפר עד שירצה את חברו" כדאי שאדם תמיד ירגיל את עצמו לבקש סליחה. לפעמים אדם פוגע מאד בחבירו ואינו יודע כלל שהוא פגע בו ולמרות שכלל לא התכוון לפגוע ולא הייתה אמורה להיות פגיעה מדבר זה אם הוא מקפיד עליו נענש כמו המעשה בגמרא עם רבי יוחנן שחשב שרב כהנא צוחק עליו הקפיד עליו ונפטר לעולמו ואמרו לו שהוא לא צחק עליו רק השפה שלו שסועה שנראה כאלו הוא צוחק התפלל עליו והקימו לתחיה. ואף שגברא רבא שאני מכל מקום שאף קפידא בטעות תופסת מכל מקום רואים את כוחה של קפידה ולכן תמיד יהיה בשלום עם כולם ויבקש סליחת כל מי שאולי נפגע ממנו ולכן ראוי תמיד לבקש סליחה. מסופר על יהודי שסבל הרבה צרות והוא החליט שהוא פוסט רא צרותיו בכך שהוא יבקש מחילה מכל מי שבא במגע איתו והיה חשך קל שפעם על ואכן עשה כך ופתאום נעלמו לו כל צרותיו ובעייתיו וגם הנפגע לא יקפיד אלא ימחל מיד **כי המעביר על מידותיו ומוחל וסולח - תפילותו נשמעת (אורחות צדיקים)**

שאלה : גינה עצומחים בה גס ערבות וכולם יודעים שהוא לא מקפיד על מי שקוטף דבר מגינתו, כי אינם מיועדים למכירה, ושמעון קטף מהגינה ערבות האם יוצא בה לערבה בארבעת המינים תשובה כתב בחשוקי: חמד סוכה דף לג עמוד ב. שאלה. בשו"ע (חיו"מ סימן שט א) נאמר: אסור לגזול... ואפילו כל שהוא, ואם הוא דבר דליכא מאן דקפי' ביה שרי כגון ליטול מהגדר לחצוץ בו שיניו, ואף זה אסור בירושלמי ממת חסידות. וכתב הפתחי תשובה (שם סק"ב) וז"ל: עיני תשובות נוב"י (תינא אבה"ע) סימן טז) שהביא מה שכתב... וז"ל מיהו אף דשרי ליטול ואין בו משום גזל דמסתמא אין בעה"ב מקדי, אבל מי"מ לא זכה הוטל להיות חשוב שלו, דכל זמן שלא הפקירו בעליו בפירוש אי אפשר לזכות בו, וכן כתב המג"א (סימן תרלו סק"ג) בשם היראים, דאפילו למ"ד גזל עכו"ם שרי מ"מ לא מקרי לכס, עכ"ל. וא"כ לאור דברי הנובי" דאי לא מקיים בהם מצות טילת ד' מינים. ואין לומר שיוצאין ידי חובה בגלל שניחא ליה לבעלים, כמבואר במשנ"י (סימן תרמט ס"ק לג) שביו"ט ראשון שבעין לכס, לא מהני ניחא ליה לאיניש. ובדברי הכפות תמרים יש סתירה בדבריו פעם חסר מקיעקר הדין ופעם החמיר וכתב בחשוקי חמד עליו וצ"ע למעשה ויודאי צריך להחמיר ולבקש רשות כדברי הנועד ביהודה דמכל מקום אף שאינו מקפיד חללם

אמנם יעוין בכפות תמרים דף לב ע"ב (ד"ה הדס הגזול) שכתב: אמנם לשיטת הירושלמי שהביא שם דאפילו בענף של הדס וערבה דלא קפדי פסול משום גזול משום מדת חסידות. ומבואר מדבריו דרך משום מדת חסידות נחשב כזול, אבל מקיעקר הדין כשר. ודבריו צ"ע ממה שכתב הפתחי תשובה בשם הנובי"י. ועוד שכלאורה הכפות תמרים סתיר דברי עצמו, שכתב בזה על ע"ב (ד"ה ערבה) דערבה של מקדש וגדולין שהיא מנהג נביאים, לא פסלינן גזול דערבה מידי דלא קפדי איניש, "ויאפילו ללולב היה ראוי להכשירו אלא שגזירת הכותף לפסולו", ואילו כאן כתב שהוא מת חסידות. וצ"ע.

להיזהר במצוות כיבוד הורים

אחת המצוות החמורות בתורה היא מצות כיבוד הורים.
לקראת בין הזמנים אמר החזון איש שאלו ההלכות שצריך
ללמוד כדי להזהר במצווה זו, נפסק בשלחן ערוך (יורה דעה
סימן רמא ס"א): **צריך להיזהר מאוד בכבוד אביו ואמו
ובמוראם, שהשווה אותן הכתוב למורא ה'**, שכשם שצויה על
כבוד ומורא שמו, כך צויה על כבודם ומוראם. שלושה
שותפים הם באדם: הקב"ה, אביו ואמו. בזמן שאדם מכבד
את אביו ואמו, אמר הקב"ה: מעלה אני עליהם כאילו דרתי
בניהם.

איהו מורא: לא יעמוד במקומו המיוחד לו להתפלל, ולא ישב במקומו המיוחד לו להסב בביתו, ולא יסתור את דבריו, ולא מכריע את דבריו בפניו [יפה אמר אבי, יפה אמרה אמי], מפני שמשווה עצמו אליהם שהוא ראוי להכריע]. עד היכן מוראם? היה הן לבוש חמודות [בגדים יפים ונאים] ויושב בראש הקהל, ובאו אביו ואמו וקרעו בגדיו, והכוחו על ראשו, וירקו בפניו - לא יכלים אותם ולא יכעס כנגדם! אלא ישתוק ויירא ממלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שציווהו בכך!"

איזהו כבוד? מאכילו ומשקהו, מלביש ומכסה, מכניס ומוציא [סיפוק צורכי ההורים, בעת הצורך], ועשה הכל בסדר פנים נפרת.

"הא כל המבקש ימים ושנים, ועושר ונכסים, וחיים בעולם הזה, וחיים ארוכים לעולם הבא שאין לו סוף, יעשה רצון אביו שבשמים ורצון אביו ואמו!" (תנא דבי אליהו רבה כד)
כתב הפלא יועץ צ"ל: כבר מילתי אמורה, שיש מצוה שהיא בת מזל. שהרי כמה מעות אדם מפרז לעשות פתיחת ההיכל, או להיות סנדק וכדומה, אף שאין בזה לא מצוה דאורייתא ולא מצוה דרבנן, אלא חיבוב מצוה, אשריהם ישראל! ועל כל פנים ששומע בקול אביו ובקול אמו - מקיים מצוה רבה דאורייתא!"

אומר הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל: לפעמים אדם לא משתווה עם הוריו, וצוחק מהם, או שאומר להם אתם לא בודקים וכדומה, ידע שהוא עובר איסור חמור, והוא בכלל "ארור מקלה אביו ואמו, [שפירש רש"י מקלה - מזלזל. ולדעת ספר חרדים, אפילו מבזה בלבו עובר בארור הנ"ל]. על כן, צריך האדם להזהר מאוד במורא אביו ואמו, והוא כעין המורא שמחייבים לנהוג למפקד בצבא, שאף אם אין דבריו נראים בעיניו, בכל זאת אסור לו לזלזל בו מחמת סדרי וחוקי הצבא. להבדיל, גם אביו ואמו - גם אם אין הצדק עמהם, צריך לשמוע להם, כי כך חוקת מלך מלכי המלכים עלינו, לבד אם רצונם נוגד חלילה את התורה הקדושה [שבזה יש את הציווי של "ואביך חייבים בכבודי"]'. וצריך לכבדם ממש, וירגיש שהם ככתב על ראשו, ולא רק במעשה אלא גם בלב, וכשאמו מבשלת או מכינה לו איזה דבר, ישבח אותה

כיבוד הורים המופלא של הגאון ר' ברוך בער-עצל ברכת שמואל
הגאון רבי ברוך בער זצ"ל התבלט והתפרסם בהקפדתו הגדולה במצות כיבוד אב ואם, ותלמידיו שזכו לראות זאת במו עיניהם היו מרבים לספר על הקפדתו וזהירותו במצווה זו. בייחוד ראו זאת תלמידי הישיבה בתקופת תפקידו כראש הישיבה בעיר קרמנציוו ובוילינה, שכן בתקופה זו התגוררו הוריו בביתו והיו רואים את התנהגותו אליהם. הוריו של רבי ברוך בער היו עשירים. במלחמת העולם הראשונה איבדו את כל רכושם ונאלצו לבוא ולהתגורר בבית בנם הגאון רבי ברוך בער, והוא היה דואג לפרנסתם ולכל מחסורם. מדרך הטבע, העניות קשה הרבה יותר עבור אדם עשיר שאיבד את עושרו, אולם רבי ברוך בער הצליח בעמל רב לתת להוריו תחושה נעימה כדי שלא יצטערו מעצבם. למשל כאשר היה לוקח חפץ כלשהו מהבית, טיהר מבקש מהם את הדבר כאילו שייך הוא להם. וכל מי שהיה בביתו הרגיש שהוא עצמו מסתובב

באורח וכן הנתמך על ידי אביו. באופן כללי נדמה היה לבני הישיבה שיומו של רבי ברוך בער סובב כל הזמן סביב צורכיהם של חוריו. מפעם לפעם ניגש היה לראות אם זקוקים הם למשהו, ולאחר כל רמז קטן מצריכים הם דבר מה, מיד היה דואג שיקבלו, ממברר היטב אם הם מרוצים. כשהגאון רבי אייזיק שר זצ"ל, ראש ישיבת סלבדוקה, היה מספר על הנהגות אלו לתלמידיו, היה אומר ששאהד מגדולי הדור התפלל פעם מתי רבי ברוך בער מפיקים אם ללמוד, אם כל היום עובר עליו בחשבונות של כיבוד אב ואם. פעם בעת חירום, לא שילמו לו ראשי הקהל בקרמנציוג את משכורת בנותיו, והיה רעב לחם במשך תקופת מה, ואמר אז לראשי הקהילה: אם עבור עצמי - מילא, אבל הקפדתי היא בגלל אבי, שאין לי כיצד להאכילו לחם. האב רבי שמואל דוד (על שמו קרא רבי ברוך בער שם ספרו "ברכת שמואל") היה מגיע אצלו קבוע לשיעוריו בנו, ולפני שהתחיל הגאון רבי ברוך בער למסור את השיעור, היה ניגש אל אביו ומבקש ממנו רשות. כשסיים את השיעור היה ניגש שוב אל אביו ואומר לו: "אבא יקר, האם אמרתי טוב את השיעור?" הגאון רבי אפרים אשרי זצ"ל סיפר שראה פעם את רבי ברוך בער הולך עם אביו לישיבה, ונראה היה כהולך אחריה, כילד ההולך אחר אביו. באחד הימים הסתכל תלמיד הישיבה רבי שלמה היימן מהחלון וראה את רבי ברוך בער הולך עם אביו בדרכו לישיבה, ולא הרחק מהם הבחין בקבוצת גויים מתפרעים. דפק רבי שלמה בחוזקה על החלון וסימן בידו לרבי ברוך בער שיראה שיש סכנה וימהר לרוץ עם אביו, והשיב לו רבי ברוך בער "אינך רואה שאבא לוקח אותי עכשיו לישיבה?" ודומה לזה מסופר כי בזמן הפרעות בקרמנציוג קרה פעם שהלך עם אביו ברחוב וכולם ברחו מפחד הפורעים, אולם רבי ברוך בער בשלוות נפש המתין לאביו וטיפל בו במסירות, עד שהביאו למקום בטוח. רבי ברוך בער היה מספר על נס שהיה לו, שנכנס חייל רצה לקחת מאביו את השעון שלו, ורבי שמואל דוד לא הסכים לוותר. אותו תוקף נאבק עם האבא ובתוך כך הוציא סכין ורצה להורגו. מיד קפץ רבי ברוך בער ונאבק בו ואמר: "תפגע בי ולא בכו", ולפתע הגיע גנרל זקן בפתח וצוץ על החייל שיעזוב אותם. ואמר שהחלה המופלאה הייתה בזכות מצות כיבוד אב ומסירת נפש.

החזון איש : אם תכבד הורים כמוני תזכה להיות כמוני

ממרן החזון איש זצ"ל התבקש לכבד בני ישיבה קטנה בביקור בבחינה. הייתה זו שעה מרוממת שתיזכר לעד. בעת הביקור הוא הבחין שאחד הנערים לוחש למגיד השיעור, כנראה ביקש רשותו לשאול שאלה, והרב השתיקו בפסקנות. בחכמתו, פנה החזון איש אל הרב: "הבחור רוצה משהו?" "כן" השיב הרב כבעל כרחו. "אז מדוע אינך מניח לו?" הרב שתק, והחזון איש נתן מלבט מזמין בנער, ששאל: "רציתי לשאול איך אוכל גם אני להיות כחזון איש?". הכל הבינו מדוע הרב השתיק. השתירה בדממה מתוחה. החזון איש השעין ראשו על מקלו, וכעבור רגע קטם הזדקף ואמר: "אם תקיים כיבוד הורים כמוני, תוכל להיות כמוני!" על הסיפור הזה נשאל הגאון הצדיק רבי חיים ברים זצ"ל, מגדולי תלמידי מרן החזון איש: במה התייחד כיבוד ההורים שלו. והוא השיב: אודות כיבודו את אביו, איני יודע אביו, רבה של קוסובה, נפטר עוד בשנת תרע"ו. אבל אימו לבנה הגדול. עין בעין ראינו כיצד איבד את אימו. ואספר, בגומא- החזון איש סבל מאבן בכליות. כשהאבן המשושנת הייתה זוה, הסבה כאבי תופת. פעם אמר, שאילו נדרש לתאר בעוצמת הכאבים, היה מצייר אדם שלופת את מזוזות הדלת, יטורקים אותה בכוח על אצבעותיו. הייסורים, עד לב השמיים. כאלו ייסורים הסבה לו האבן לפרקים, כששנתה מקומה. היה נופל לארץ ומתפתל בעוצמת מכאוביו. פעם, סיפר רבי חיים בכרים, ישב החזון איש ולמד ולפתע תקפוהו ייסוריו, ומעצמתם הוטח ארצה ונאנק מרה. לפתע שמע שאימו מגיעה. מיד זינק והתיישב, ולמד בקול ובענימה, לשמחה! איזו גבורה, איזו

העלון מוקדש להצלחת ההצלחות משפחת
יהורם בן טיטה חדד ובי"ב: שה' יתברך
יצלחם במאד מאד ויתקיים בהם
הפסוקים והסירותי מחלה מקרבך, אני ה'
רופאך והסיר ה' ממך כל חולי, וכל אשר
מעשה יצליח. יחלם ה' כל מעשיו

[illegible]

מזמרים מדבש

זכרון אברהם

הדלקת נרות:

6: 21

יציאת השבת:

7: 54

זמני השבת

לפי אופק ב"ב

דברי התורה מחלחלים עמוק ונכרת השפעתם לאחר זמן יערוף כמטר לקח: דברי תורה הקדושים כמוהם כגשם, מה הגשם בשעה שהוא יורד עדיין אין רואים את השפעתו על הצמחים, ורק לאחר זמן כאשר השמש מגיחה מאחורי העננים וזורחת על האדמה, אזי רואים את תוצאות הגשם, כך דברי התורה אף כי בשעה ששומעים אותם אין מבחינים מיד בהשפעתם, בכל זאת סופם לעשות את פעולתם. (הרבי ר' בונים מפרשישחא זי"ע)

מוסר לרבים בחומר וליחיד ברכות

תזל כטל אמרתי ופרש"י כטל שהכל שמחים בו לפי שהמטר יש עצבים בו: תוכחה הנאמרת בחומרה ובסערה נקראת 'מטר', היינו ראשי תיבות של מ'שאכם, ט'רחכם, ר'יבכם, ואילו התוכחה הנאמרת בנחת ובלשון רכה נקראת 'טל' היינו ראשי תיבות של ט'וב ל'כל. לפעמים ראוי להוכיח בלשון חמורה וחריפה, ולפעמים בלשון רכה ומתונה, כשמטיפים מוסר לרבים יש לנקוט בדרך כלל לשון חמורה, ואילו כשמטיפים מוסר ליחיד, יש לנקוט לשון רכה ומתונה. לפיכך מפרשת התורה ואומרת 'כשעירים עלי דשא' דשא' היינו לפרש"י: שם כולל לכל הצמחים, בשעה שמדברים לפני ציבור, אזי יש לדבר 'כמטר', דברים חריפים. אולם 'וכרביבים עלי עשב' 'עשב' היינו לפרש"י: כל מין בפני עצמו, בשעה שמדברים לפני יחיד, אזי יש לדבר 'כטל' דברים רכים ומתאימים העשויים להשפיע ולקרב. (תורת משה)

הודאה על היכולת להודות

כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלוקינו: על עצם הדבר שזכינו לקרוא את שם ה' וללמוד את תורתו עלינו לתת שבח והודיה להשי"ת, 'הבו גודל' כדרך שהראשונים מפרשים את מודים דרבנן על שאנו מודים לך, ברוך קל ההודאות, על שזכינו להודות לך הננו מברכים ומודים לך. (באר מים חיים)

גם לאחר יציאה מד"ת יזכור את הדברים

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי: יש השומע דברי תוכחה ומיד אחרי שמיעתם שוכחם, ויש שזוכר אותם גם לאחר זמן, וזהו שכתוב לכו בנים שמעו לי, לא רק בשעה שאתם שומעים את דברי, אלא גם כשתלכו מזמני ותעסקו בענייניכם הארציים הגשמיים שמעו לי. כשישראל שומעים דברי תורה הם בבחינת שמים, וכשעוסקים בעניינים גשמיים ארציים הם בבחינת ארץ. וזהו שאמר 'האזינו השמים' בזמן שאתם בבחינת שמים 'ותשמע הארץ' גם בלכתכם מזמני לעסוק בעניינים ארציים תזכרו דברי. (פניני התורה - אהבת חיים)

שני העדים רוצים לדעת מי חותם עמהם

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי: מה טעם נקט הכתוב לגבי שמים לשון נוכח 'האזינו' ולגבי ארץ לשון נסתר 'ותשמע'? ברם, מצינו בגמרא (סנהדרין כ"ג.) כי יקירי ירושלים לא היו מסכימים לחתום בתור שני עדים עד אשר ידעו מי יהיה העד השני אשר יחתום יחד עמהם. לפיכך, משפנה משה רבינו אל 'השמים' וביקש שיהיו עדים בדבר, שמתרה הוא בישראל, הודיע להם תיכף מי יהיה העד השני 'ותשמע הארץ' הארץ גם היא תשמע ותעיד. (ילקוט האורים בשם הגר"א הלפרין)

רק ע"י ארץ ושמים יחדיו יגאלו ישראל

האזינו השמים וגו' ותשמע הארץ: למה לשמים וארץ? שאין הקב"ה גואל את ישראל אלא על ידיהם, גאולת ישראל אינה יכולה לבוא על ידי לאומיות, כי אדם מישראל בלי תורה לא תוכל להתקיים 'שמים וארץ' כלומר בנין הארץ על פי תורה מן השמים, שניהם נחוצים והכרחיים לגאולה. (פניני התורה - אהבת חיים)

"הלכתא לשבתא"

אין לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין.

כתב בשו"ע סי' רס"ב סעי' ב' ישתדל שיהיו לו בגדים נאים לכבוד שבת.

- מצד הדין: צריך כל אדם שיהיו בגדיו העליונים שמתכבד בהם דהיינו כובע וחליפה, או אצל החסידים שטריימל ובעקיטשע, מיוחדים לשבת, ויהיו נאים יותר מאותם שלובש בימות החול, ויהיו נקיים ומכובסים, אך אינו חייב לכבסם בכל שבוע, אלא על פי הצורך כשיאבדו נקינם ושאר בגדיו התחתונים, הכתונים, מכנסיים וטלית קטן וכדו' אין צריך מעיקר הדין שיהיו לו מיוחדים לשבת, אך יהיו נקיים ומכובסים, והנעליים מצוחצחים לכבוד שבת.
- אמנם מצד מנהג הטוב וכן נהגו הרבה מגדולי ישראל, שלא להלביש בשבת מכל מה שלבש בחול, ולכן נהגו שכל בגד שאינם עוברים כיבוס מידי שבוע, יהיו מיוחדים לשבת, וגם הטלית קטן, טלית גדול, הכיפה, החגורה, מכנסיים, וסוודר, ואף נעליים נהגו שיהיו מיוחדים לשבת, זולת הבגדים התחתונים העוברים כיבוס, כיבוסן זהו יחודן.
- ומנהג הפשוט שגם בביתו ילך עם בגדים מיוחדים לשבת כמבואר במשנ"ב סק"ו, כי אין המלבושים לכבוד הרואים כי אם לכבוד שבת, וכ"ש בשעת סעודת שבת והזמירות, שע"פ הזוה"ק והאר"י מובא שהוא כיושב בשולחן המלך ונהנה מסעודתו. (ועיין עוד בזה בספר פסק"ת)

חידת השבוע

גשמי ברכה

פתרונות לשלוח

ליו"ר המערכת

הבה"ח יקותיאל יהודה גרוס נ"י

לע"נ איש החסד

מושמה אלוקים

ואנשים הר"ר מנחם

מענדל ז"ל בן

יבלחט"א הר"ר בן

ציון גבריאל הי"ו לוק

ת.נ.צ.ב.ה.

קוראים נכבדים נהנתם, ההכמותם? להו' ידוע כי הוצאות ההדפסה עולים ממון רב, נא טלו חלק בהפצת העלון הנכבד הזה, קחו חלק בהפצת תורה ויראת שמים, ותתברכו בכל הברכות האמורות בתורה, לתרומות וכל ענייני הגליון ניתן לפנות בטל' 054-8559959

העלון מוקדש לזכות

רבי אריה חיים בן סלימה שולמית

שיח' ובני ביתו להצלחה וסייעתא

דשמיא בכל העניינים

ולרפואת אורי בן אפרת

בתושחו"י

מן הנמנע - שלא יתכן בשום פנים ואופן שכל ההיסטוריה וכל התורה כולה יכולה להיות מרוכזות ומתומצתות בכמה פסוקי האזינו, וזה מה שהביא אותי לעזוב את הכל ולפרוק עול. אז דווקא המזל גבר, ולאט לאט הוא עלה מעלה - מעלה בזה לעומת - זה, בקליפה.

אומר לו הרמב"ן: מה שאמרתי, ואיני זו ממנו מילימטר - אני עדיין טוען בתוקף שפרשת האזינו כולל את הכל, ותנסה אותי. אבנר אומר לו - אם אתה רוצה נסיון, ניסוי, תמצא אותי שם. איפה אני וכל הסיפור שלי כתוב בפרשת האזינו? הולך הרמב"ן לקרן זוית בחדר, מתבודד עם ה' לכמה דקות ספורות, מבקש מה' שיאיר את עיניו, ואז מקבל השראה מהשם. כעבור כמה דקות הוא חוזר ואומר: כתוב בפרשת האזינו פסוק - "אמרתי אפאיהם אשביתה מאנוש זכרם".

"אמרתי אפאיהם וגו'" רש"י אומר שהתרגום מתרגם לפי דרוש חז"ל שחילק מלה זו לשלש מילים - אף אי הם. אמרתי באפי - אף פירושו כעס - אי (איפה, איה) הם. מה הפירוש? ממש קרוב, כמעט אותו דבר. אני כל כך אפזר אותם, אגלה אותם בכל פנה נידחת בעולם, גם אם יחפשו אותם לא ימצאו אותם. אמרתי באפי שאגלה את עם ישראל עד כדי כך שכל אחד ישאל "איה הם" ולא ימצא אותם.

"אשביתה" - לשון השבתה, הפסקה - "מאנוש זכרם". מה ה' גילה לרבינו הרמב"ן כאשר התבודד בקרן זוית? הוא גילה לו שצריך להתבונן כאן באות השלישית של כל מילה - "אמרתי אפאיהם אשביתה מאנוש זכרם". מה כותב? ר' אבנר.

חוזר הרמב"ן לתלמידו לשעבר, ואומר - כאן אתה כתוב בפרשת האזינו. מיד נפלו פניו של אותו אבנר, והוא שואל רבו - האם יש תרופה למכתי? רבו הרמב"ן אומר לו - הנה, אתה הראית לדעת, הפסוק הזה הסיפור שלך, הוא אתה, אני לא יכול לומר פה יותר.

מה הוא עשה למחרת על הבוקר? הוא לקח ספינה - הוא שר גדול במלכות - בלי מלח, בלי שוט, והפריש לים ואבד זכרו, הושבת מאנוש זכרו. כלומר, הוא קיים פשוטו כמשמעו מה שכתוב בפסוק!....

היה לרמב"ן תלמיד שקראו לו אבנר, ובאיזה שלב התלמיד יצא לתרבות רעה. הוא המיר את דתו והמזל שלו גבר - דווקא כאשר הוא המיר את דתו - והוא עלה מעלה - מעלה, עד שנעשה שר מאד גדול וחשוב במלכות ספרד. באיזה יום כיפור אחד, כשהוא יושב לו על הגובה, הוא שולח חיילים - משטרה - ובכח מביא את מי שהיה הרב שלו, הרמב"ן. בעל כרחו, באמצע יום כיפור, היום הקדוש - לקראת סוף היום, לקראת נעילה - הוא מוציא את הרמב"ן מבית הכנסת. הרמב"ן הוא הרב הגדול, ובאמצע תפלת יום כיפור באה משטרה עם פקודה להוציא אותו מבית הכנסת ולהביא אותו למלכות, למקומו של אותו אבנר.

מגיע הרמב"ן, יושב שם, ואבנר לוקח חזיר, הורג אותו, מנתח אותו, מבשל אותו ואוכל אותו - מול עיניו של רבו הגדול הרמב"ן. פונה אבנר לרמב"ן, לרבי שלו, ושואל כמה כריתות עברתי עכשיו? עושה ממנו צחוק. הרי כרת הוא הדבר הכי חמור בתורה, שהנפש נכרתת מהשורש שלה, מהמקור, ובבת שחוק הוא שואל את רבו לשעבר כמה כריתות עבר עכשיו. הרמב"ן ישב שם ושתק כל הזמן - הסתכל על המחזה ולא אמר שום דבר. אבל כאשר הוא שאלו את השאלה מיד ענה לו - ארבע, עברת על ארבע כריתות. אומר אבנר, שהיה תלמידו, אתה טועה - עברתי על חמש. הוא רוצה להתקבע, לא מספיק לו ארבע, רוצה עוד אחד.

זה כבר חרה לרמב"ן, שהוא הולך להתנוכח איתו על נושא תורני במצב שלו, אז הוא העיף בו מבט חודר של קפידא ואבנר השתתק. עדיין היה לו איזה מורא מרבו הקודם קצת. כך יושבים כמה זמן, בזמן שותק - הוא כבר לא מתנוכח. נדמיין את זה, מתקרב זמן תפילת נעילה והרמב"ן כאן אצל אבנר הזה, החזיר על השולחן.

שואל הרמב"ן את התלמיד לשעבר - מה הביא אותך להמרת הדת? איך הגעת עד כדי כך, עד לשאול תחתית (אצל הרמב"ן זה שאול תחתית). הוא ענה ישר: פעם אחת שמעתי ממך שאמרת שפרשת האזינו כוללת את כל מצוות התורה וכל העניינים של העולם הזה, וכל אחד ואחד נמצא בפרשת האזינו, וכתוב עליו, כל מה שקורה איתו, כל הגלגולים שלו, בפרשת האזינו. אצלי זה היה לגמרי רחוק - לגמרי מן השכל, היה

לע"נ איש החסד והחינוך
הבלתי נשכח הרב"ח ר'
חיים שרגא פאוויץ ב"ר
מיכאל שר צ"ל
נלב"ע ז' אייר תשע"ב
ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לע"נ
האישה החשובה
בעלת החסד
הדגולה מרת חיה
קראו בת אלקה
ע"ה ת.נ.צ.ב.ה.

קו הגעשמאק
חיוזק, ואמונה
מתעדין בתדירות
גבוהה עם דרשות,
סיפורים, וניגונים
077-3249316

העלון מוקדש
לזכות רפאל בן הדר
להצלחה בכל העניינים
ולע"נ אברהם דוד חי ז"ל בן
יבלחט"א יקותיאל יהודה
נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ד ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש
לזכות
אורן בן פרח
ודליה בת פרח
להצלחה בכל
העניינים ברוחניות
וגשמיות

נא להתפלל
לרפואת
זקני הרה"ג יצחק
בן צילה שליט"א
לרפואה שלימה
בתוך שאר חולי
ישראל

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליזון מס' 657

המאור שבת אורה

האזינו

אזהרה חמורה! העלון מיועד אך
ורק לרציניים שיודעים את
חשיבות התפילה, ובשעת התפילה
לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.
לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

אילו יום הכיפורים היה חל פעם בשבעים שנה, היה בו אושר גדול,
וכמה גדול האושר שהוא חל כל שנה. (רבי ישראל סלנט זצ"ל)

אם כל השנה כולה שפעו פניו של רבי יוסף חיים זונגפלד, זצ"ל קרני-
הוד, והפיקו זוהר של קדושה וזיו עילאי - הרי בהגיע ערב יום
הכיפורים, היה עור פניו מבהיק בזיו חלילי, שהלך ונתלהט ככל
שנתקרב היום הקדוש. שח אחד מוקני ירושלים: כשהייתי בא לדרשתו
של רבי יוסף חיים בשבת שובה, הרי בשעה שהיה מתעטף בטליתו
ועולה על יד ארון הקודש, והיה פותח ואומר: "ה' שפתי תפתח ופי
יגיד תהילתך" - היה הקהל כאילו נעקר מעולם התורה והשפל לעולם
אחר, לעולם שכולו התעלות מנוחה וכיסופין, לעולם יותר נעלה ונשגב.
היתה זו שעה של קורת רוח שהיתה יפה מכל חיי העולם הזה!
(האיש על החומה)

בפרוס יום הכיפורים כאשר מתרבים היו השואלים בהלכות התענית
והתפילות, תמה על כך רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל באוזני מקורבו,
שבהלכות תשובה, שהיא מצות היום - הכל פשוט וברור, ואין להם
ספיקות ושאלות כלל... (רבי שלמה זלמן אויערבך, חכו ממתקים)

סיפר רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, שבאחת השנים הראשונות לבואו
של רבי דב בעריש וינדנפלד (הרב מטשיבין) זצ"ל לשכונת 'שערי חסד'
בירושלים, עבר פעם בליל יום הכיפורים אחר התפילה ליד בית הכנסת
'קהל חסידים' בשכונה, וראה מחזה מעניין - רבי דב בעריש מתעכב
על יד קבוצת אנשים השרים ניגונים שונים. למחרת במוצאי היום
הקדוש נצרך רבי שלמה זלמן לדבר עם רבי דב בעריש באיזה דבר,
ודרך אגב שאלו לפרש הענין. הסביר לו רבי דב בעריש: "אותם יהודים
הינם פליטי חרב, שבורי לב, שאיבדו את בני משפחתם במלחמה. מאז
שעלו ארצה איני רואה זיק חיך על פניהם. כשעברתי אחר התפילה
וראיתי אותם מנסים להחיות בקרבם את הניגונים שהיו מנגנים ביום
הכיפורים בבתי החסידים שבפולין, חשבתי בלבי - היש זמן מתאים
מליל יום כיפור, להחיות בקרבם מעט רוח ונשמה?!" (שר התורה)

מדי ליל יום הכיפורים לאחר "כל נדרי", היה רבי שמשון פינקוס זצ"ל
נושא שיחה על עיצומו של יום, מהותו וחשיבותו, כשאחת הנקודות
העיקריות שעליהן עורר בקביעות, היתה זו שחובה לנצל את היום
הקדוש ולא לאבד אותו בידיים. היצר הרע - היה אומר - מודע הישב
להזדמנות הנדירה הזו הבאה אחת לשנה ומרכז את כל הכוח כדי
להסיח את דעתו מההזדמנות שהקב"ה ברחמי נותן בידינו, ובשום
אופן לא יניח לנו להתפלל כראוי, בין השאר במסווה של 'צדקות'
הוריעת מחשבות ייאוש ורפיון. "תראה", פונה היצר הרע לכל אחד,
"ביום הזה צריכים לבכות, ואתה עם לב האבן שלך הרי לא מסוגל לזה.
עוזב, זה לא בשבילך. אתה, להתפלל כמו שצריך - לא יכול. וחבל לך
בכלל לנסות..." "אסור לתת לו לנצח!" היה קורא, "בל נתפתה לדרוש
מעצמנו דברים שאיננו יכולים לעמוד בהם, ויש לשאוף לכיוון כמה
שאפשר. אתה מרגיש מסוגל לכוון בתפילה שמונה עשרה אחת? - כולו
רווח. שתי שמונה עשרה? - תחשוף! - עוד קדיש. עוד תפילה חשוף
ככל יכולתך. אבל עיקר העיקרים הוא לא להיכנס למצב של ייאוש.
אל תישבר באמצע, ואל תיכנס לנערווין. אל תשכח שאנחנו עומדים
בעיצומו של היום הקדוש ביותר בשנה..." (המשמש בנבחרות)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

האזינו השמים וארצכם... כי שם ה' אקרא ובו גדל לאלוקינו מעשה
היה שנוכח רבי אלחנן וסרמן הי"ד בבית הכנסת הגדול בברנוביץ', בשבת
שובה, בעת שהרב המקום רבי דוד ווייצל זצ"ל עמד להשמיט את דרשתו
כמנהג ישראל, לפתע באו שלוחים להודיע שהרב אינו חש בטוב, ולא
ידרוש היום, מיד נשאו כולם את עיניהם לעבר רבי אלחנן שידרוש הוא,
ניסה רבי אלחנן לסרב, אך האנשים הוסיפו להפציר בו שידרוש, לבסוף
עלה רבי אלחנן על הבמה ופתח בדברי הקדמה אותם קישר לפרשת
השבוע פרשת האזינו וכה אמר: משה רבינו אשר התורה מעידה עליו
שהיה עניו מכל האדם, אשר על פני האדמה, הכיצד זה הגיע לדבר בנוסה,
"האזינו השמים וארצכם ותשמע הארץ אמרי פי" וכי הוא בשור ודם בן
תמותה יקח לו עדים שיהיו חיים וקיימים לעולם? אלא משה רבינו עצמו
בנשימה אחת מיישב את דבריו באומרו, כי שם ה' אקרא ובו גדל
לאלוקינו, איני אומר לכם אפילו דבר אחד משלי, רק משל הקב"ה ובשביל
כבודו יתברך, הריני רשאי לקחת עדים החיים וקיימים לעולם, אף על
המשיך רבי אלחנן בהתנצלות אין לשאול, מי שמך מוכיח ומטיף ליהודי
ברנוביץ', כי לא אומר לכם שום דבר משלי, אלא דברים המפורשים בתורה.
(אור אלחנן)

הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט איל אמונה ואין ענל צדיק וישור
הוא: רבי יחיאל מרדכי גורדון זצ"ל מלומדיה תמה, מדוע בחר משה לפתוח
את שירת האזינו, עליה נאמר שתהיה "לעוד בבני ישראל" (לעיל לא, יט),
דוקא במקרא זה אשר מביע הצדקת הדין הקשה, ונאמר בתפילת "צדוק
הדין". בהספדו על רבה של קובנה, הגאון בעל "דבר אברהם", ועל כל
משפחתו וקהלתו שנרצחו בידי הנאצים הארורים, העלה רבי יחיאל מרדכי
לתרץ באופן זה: כידוע, בשירה זו נרמז כל מה שיארע לישראל עד ביאת
המשיח. ומצינו בחז"ל שהקב"ה גם הראה למשה במראה הנבואה, את כל
העתיד להתרחש עם ישראל עד תחיית המתים, (ראה רש"י להלן לה, ב,
"עד הים האחרון"). כיון שראה משה רבינו דור דור ופרנסיו, דור דור
ומנהיגיו, וחזה את החורבן הנורא של רבבות אלפי ישראל, וגאונות התורה
בראשם, שנהרגו ונשרפו בידי בני עולה, פתח מיד בפסוק "הצור תמים
פעלו כי כל דרכיו משפט וגו'", כדי לחזק את בני ישראל באמונתם.
(פנינים משולחן נבחר)

זכר ימות עולם בינו שנות דור ודור שאל אביך וקניך ויאמרו לו: פשוטו
של מקרא מתייחס אל כל הדורות ועל כל המעשים הנעשים בעולם. מאחר
שבכל הארץ משפטים, ומשפטי ה' ודאי נעשים על פי התורה, על כן כשם
שצריך להבין דברי תורה ולהעמיק בהם, כך יש להתבונן בכל המאורעות
המתרחשים בעולם, ולמצוא יסודם על פי משפטי התורה. ברם לא יסמוך
האדם על בינתו, כיון שדעתו קצרה מלהבין דעת עליון. אלא צריך לשמוע
לדעת רבותינו ז"ל, כפי שהנחילו לנו בתורה שעל פה. לכן המשיך הכתוב
ואמר: "שאל אביך וקניך ויאמרו לו". יש לדעת כי הציר עליו
מסתובבת הנהגת ה' בבריאה, הוא כלל ישראל "בהנחל עליון גוים בהפרידו
בני אדם, יצב גבולות עמים למספר בני ישראל". שהרי מובן כי כל היצורים
בבריאה נבראו לכבוד השי"ת לעשות רצון קונם. ומכל סוגי הנמצאים,
העיקר הוא המין האנושי. ומהמין הזה העיקר הם כלל ישראל, שהם חלק
ה' ועבדיו. ואף שהם המעט מכל העמים, אבל כך טבע ה' בבריאה
שהפסולת מרובה מהאוכל. הגויים מרובים מישראל, ובכלל ישראל גופא,
הלויים, השבט הנבחר, הם המעט. נמצא שתכלית הבריאה הם כלל ישראל,
וכל אשר מתרחש בעולם, הוא למען ישראל, אף כי דעתנו קצרה מלהבין
זאת. (שולחן אורות רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

שח רבי ישראל דוד ניוונוני זצ"ל: סיפור על אחד ירא שמים ששכרו אותו באמריקה להיות חזן בימים הנוראים. ובקש שש מאות דולר בשכרו, ונשיא הקהילה הסכים רק על חמש מאות, ולבסוף הסכים החזן על סכום זה. שהגיע להתפלל ואמר את הפיוט "הגני העני ממעש" וכו' והתחיל לבכות. הוא הרגיש את המילים בפנימיות שלו ואת אימת יום הדין. ואז קם נשיא הקהילה ממקומו לעבר החזן ואמר לו: אל תבכה, אני יוסיף לך את המאה דולר שביקשת... לא היה לו אפילו מחשבה שאפשר לבכות על רוחניותו ומסתמא אם הוא בוכה - זה יכול להיות רק על כסף... (המסור והנעום)

"ענין של טעם"

טעם שאומרים "כל נדרי" בלשון ארמי, לפי שנתקן בבבל שבה היה עיקר לשונם בארמית, לכך תיקונו בארמית כדי שיבינוהו הכול (לבוש, סי' תרי"ט)

"מפי כתבם"

גם יום כיפור שייך לאמונה. כי הגה פסק הרמב"ם (הל' שגגות פ"ג ה"י) שמי שאינו מאמין בכפרתו אין יום הכיפורים מכפר לו! למרות שאינו רואים - עלינו להאמין שחל בנו שינוי עצום ביום כיפור! משל למה הדבר דומה? לאדם שעליו פצעים בגופו. הרופא בודק אותו ואומר לו שהפצעים מקורם בזהוים שבתוך הגוף, ולכן עליו לקחת תרופה פלוגית, ותוך שלשה ימים הוא יבריא. אותו חולה שומע להוראות הרופא, לוקח במשך שלשה ימים, שלש פעמים ביום את התרופה בזמן ובמינון המדויק שאמר לו הרופא. לאחר שלשה ימים מביט אותו אדם בראי - והנה אין שום שינוי, גופו עדיין מלא פצעים. אומר לו הרופא: אתה בריא! וזהו היום הכיפורים שהיה בגופך, אשר גרם לכל הפצעים הללו - נעלם, ותוך זמן מה גם הפצעים ייעלמו. עליך להאמין לי! כי אם לא תאמין, ותמשיך בהרגליך הקודמים שהביאו לאותו וזהוים, הפצעים לא ייעלמו לעולם, כי זהו היום הכיפורים! (אורח סי' תרכ"ד ומשנ"ב שם) נאמר כי במצאי יום כיפור אוכלים ושמים, על פי המדרש (במדב"ד פ"ז, ב) שבמצאי יום כיפור יוצאת בת קול ואומרת: "לך אכול בשמחה לחמך" - כי כבר רצה האלקים את מעשיך" (קהלת ט, ז). אדם המאמין שיום כיפור חולל בו שינוי, הוא רואה את עצמו לאחר יום כיפור כאדם אחר לגמרי. נכון, "הפצעים" עדיין קיימים, קשה להתפלל, קשה ללמוד - אבל אם הוא יאמין שיום כיפור חולל בו את השינוי, "שהזהוים" חלף ועבר - הוא יראה במשך הזמן את הסייעתא דשמיא הנפלאה שיש לו! לעומת זאת, אדם "שאינו מאמין בכפרתו" - הוא לא מאמין שיום כיפור חולל בו שינוי, הוא לא מאמין שעבודה שבימים כתיקונם אורכת חדשים ארוכים, ביום כיפור הכל נעשה בבת אחת, והוא חוזר להרגליו הקודמים - אדם כזה באמת לא יראה את השינוי! גם אם נראה בעינינו שהעולם הוא אותו עולם של לפני יום כיפור, עלינו להאמין שבמצאי יום כיפור העולם הוא עולם אחר, והאדם הוא אדם אחר! כמו שאנו מאמינים ש"בראשית ברא אלקים", עלינו להאמין ש"ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם!" (ויקרא טז, ל). הקב"ה טיהר אותנו, עשה אותנו מחדש - בדיה חדשה. ואם נאמין - ניוונוני ונישמר.

(רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: כל איסורים שבתורה בשתייה היא בריבועית (לוג 86 נרם נפח), היכן מצינו על איסור שתייה אפילו בפחות מריבועית?

תשובה: שיעור שתייה להתחייב עליו ביום הכיפורים, קבלו חז"ל כמלא לוגמיו, והוא פחות קצת מריבועית, שכן הלכה למשה מסיני שכל אדם מתיישב דעתו קצת, כמלא לוגמיו שלו, והוא פחות מריבועית באדם בינוני. (ספר החידושים)

קחו עמכם דברים ושובו אל ה'. רבי זלמן סודרוצקין זצ"ל מספר (בספרו) אוננים לתורה: זכור לי מקרה שקרה לי בהיותי מפליג באנייה בדרכי לארץ הקודש. מסע ארוך של ימים שלמים על פני הים, וכך קרה שהייתי בחדר אחד יחד עם אדם עשיר מופלג - בעל בתי חרושת בחוף לארץ, ובעל פרדסים וגנים רחבי ידיים בארץ ישראל. אלא שככל שגדל עושרו, כך רפתה אחיותו באמונתו, עד שנתקם כמעט לגמרי מקיום מצוות ומדרכי אבותיו. שהינו יחד ארבעה ימים תמימים על סיפון האנייה, ואני לא הנחתי לדג. ניסיתי, בכל דרך ובכל טיעון, לעורר בלבו את האמונה במציאות הבורא. וברוך ה', דברי לא נפלו על אוזניים אטומות - ראיתי כיצד הם חודרים בו, כיצד משהו בתוכו מתעורר. וכך, ביום הרביעי, הודה בפני בפה מלא: "ניצחת אותי. אני מאמין כבר בקיומו של הקב"ה." אך מיד הוסיף בסיני: "אבל בתורה ובמצוותיה אני מאמין". באותו רגע ממש התחילה האנייה להתקרב אל חופי יפו. הבטתי בו ואמרתי לו בלבי הכואב: "מה חבל שאין לנו עוד זמן. אילו נשארנו יחד עוד ארבעה ימים, בטוח אני שהייתי מצליח לשכנע אותך גם בעניין תורה מן השמים. אך מה אעשה, והזמן קצר." הנחנו את השיחה, ושנינו יחד עלינו אל סיפון האנייה כדי להתבונן מרחוק על ארץ ישראל הנשקפת מהאוויר עברו כמה דקות של שתיקה, שאלתי אותו שאלה שלכאורה לא נגעה לענייננו: "ספר לי, יש לך ילדים?" הוא ענה: "כן, יש לי בן ובת." שאלתי: "ומה הם עושים?" השיב: "הבן לומד באוניברסיטה, והבת עדיין נערה, לומדת בגימנסיה." אמרתי לו: "תגיד לי, למה בכלל אתה מטריח אותם בלימודים? הרי יש בידך הון עתק, עסקים משגשגים, ממון שיספיק להם לכל ימי חייהם. לא הבן ולא הבת עתידים לעסוק במקצוע הזה שהם לומדים כעת - אז למה לא לתת להם פשוט ליהנות מן החיים, לבלות בתענוגות ובשעשועים, כראוי לבני עשיר כמותך, במקום לייגע את מוחם ולבזבז את נעוריהם על לימודים?" הוא הביט בי בתמהון על השאלה, ואמר: "הרי הם בני ומוטלת עלי החובה ללמד אותם חכמה, שלא יגדלו כפראים חסרי חינוך. ראוי להם שייגעו עצמם בלימודים, כדי שיהיו מקובלים בין השכבות הגבוהות, שייחשבו לאנשי מדע ותרבות - וזה הכרחי לעושרם ולמעמדם, בדיוק כמו הכסף והזהב שאני מפזר עליהם ושהם עתידים לרשת ממני." באותו רגע חשתי כי תשובתו על השאלה שלי היא הדרך להסביר לו. אמרתי לו: "אתה בעצמך מודה כי חובתו של אב כלפי ילדיו איננה מסתכמת רק בדאגה לגשמיית - מזון, ביגוד, קורת גג ואפילו עושר - אלא עליו גם ללמדם חכמה ודעת. אם כן, אם ברצונך להיות עקבי עם עצמך: הרי אמרת שאתה מאמין בה' בורא עולם ויוצר האדם, ואנחנו כולנו נחשבים בניו - אם כן, מן הדין שתודה שגם עליו, על אבינו שבשמים, מוטלת אותה חובה, ואף למעלה הימנה: לא רק לזון ולפרנס אותנו ולספק את כל צרכינו הגשמיים, אלא גם ללמד אותנו חכמה ודעת, כדי שלא נחיה כפראים. ואם אתה, בשר ודם, נהגת כך בחוכמתך כלפי ילדיך - קל וחומר בן בנו של קל וחומר, שהבורא, יוצרו של האדם, נהג כך כלפי בניו: הוא נתן לנו תורה מן השמים, חכמה עליונה, שמיישרת את דרכינו בעולם הזה ומכשירה אותנו להיות ראויים ומקובלים - לא בין שכבות גבוהות של בשר ודם, אלא לאחר אריכות ימינו, בין מלאכי מרום." ראיתי בעיני כי הרגיש שנכשל בתשובתו, שאין לו מענה. ובאותו רגע ממש, כאילו נגזר כך מן השמים, עננה האנייה בגמל, והגיעה העת לרדת אל החוף. נפרדנו זה מזה, והוא הלך משם שקוע במחשבות, מהרהר על ה' ועל תורתו.

מפתחמי אורייתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אל תבהל לקצוף משום דבר. והארך אפך, פן תאבד את חכמתך. (הרא"ש)

כל אוהב שמתהפך ומשתנה באהבתו, חשוב אותו כשונא ואל תבטח בו לעולם. (רבי שלמה אבן גבירול)
כשעומדת לפניך שאלה לבירור, דון אותה לפי החשבון: איך היית נוהג בשעת נעילה ביוה"כ. (רבי ישראל סלנט)

גליון

656

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת האילן - שובת תשפ"ז

על דבר סגולה שלא ידעת ממנה. ובכל זאת, עצתי אליך היא להתחזק מעתה ואילך לומר תודה לה' על הנסיון הזה, פשוט להודות להשם במילים פשוטות וברורות על שלא זכית בילדים, להגיד לו תודה!".

אותו יהודי שתק לרגע, והמשיך: "ראה, הלא אנו יודעים ומאמינים שהשם לא עושה רע לבניו. אם הוא נתן לך את הקושי הזה - בהכרח שזה טוב עבורך, ולכן כדאי לך להודות לו על הטוב הזה - למרות שאינך מבין מה טוב בו. ואז תרוויח בכפליים: בראשונה, יתכן שמטרת הנסיון שלך היא בדיוק זו - לגרום לך לשאת עיניים מודות למעלה, וכשתעשה כך תיושע. ובשנית, גם אם חלילה לא תיושע, ייקל עליך לעבור את הקושי הזה, מתוך הבנה שזה טוב עבורך!".

היהודי סיים את דבריו, ונפרד ממוריס בברכה חמה. מוריס מיהר לקרוא לרעייתו, ויחד הם התאמנו לומר תודה על משהו שעד לפני רגע היה הרע בחייהם, ועכשיו הם צריכים גם להאמין שהוא טוב וגם להודות על כך. בתחילה זה לא היה קל, אך עם הזמן קנתה ההודאה שביתה בליבם, והם חשו קרבת אלוקים גדילה והולכת, תחושה של חיבור אמיתי עם אבא שבשמים. רגשות התודה שכבשו אותם, היו להם למשיבי נפש ומחזקי רוח, והעצימו את יכולתם להתמודד עם הנסיון.

אך לא זו בלבד, חלפה תקופה לא ארוכה, וסוף סוף התבשרו מוריס ורעייתו כי נושעו, ולתקופת השנה חבקו תינוק קטן וחמוד, תינוק של הודאה נרגשת עוד מלפני שנוצר בכלל... את ההתרגשות והשמחה שפרצה גבולות אי אפשר כלל לתאר. מוריס ורעייתו התהלכו כשיכורים משמחה, ושפתותיהם ממשיות - כמובן - להודות!

ואת דרך ההודאה, לא זנח מוריס גם לאחר שנושע. הוא התרגל לסגנון החיים הזה, לצורת הדיבור הזו. אינספור פעמים ביום נשא עיניים השמימה ואמר תודה לאבא, על מה שהצליח, וגם על מה שלא הצליח. על דברים שהלכו בקלות, ועל קשיים עימם התמודד. הוא כבר התרגל והסתגל, ואת המנגינה הזו אי אפשר להפסיק - פשוט לומר תודה!

והי היום, ולפני מוריס נקלעה עיסקה ריווחית במיוחד, המצריכה תשלום של מיליון דולר במזומן - עוד באותו היום.

כי שם ה' אקרא הבו גִּדְלָה לְאֶלְקֵינוּ (לכ, ג)

כי שם ה' אקרא - כאשר אספר לכם גבורות שעשה לכם הקב"ה והטובות שגמל לכם וגם שהוא צדיק במה שיעשה לכם, גם אתם 'הבו גודל לאלוקינו' - ה'יו מודים על האמת (רשב"ם עה"ת)

שירת האזינו מהווה תמרור ואבן-דרך לכלל ישראל לאורך כל הדורות. אם נתבונן נראה שמשה רבנו מיד בתחילת השירה מדגיש את החובה להודות לה' על הטובות ועל כל מה שהוא עושה לאדם - כי צדיק וישר הוא. הטעם לכך הוא, היות וההודאה לה' וההכרה בכך שהכל לטובה הם הרגש הבסיסי שעליו מושתת הקשר של כל יהודי עם הקב"ה.

* * *

בולטימור שבארצות הברית, שעת ערב מוקדמת בשכונת הווילות המקומית. וילות אמרנו, אך נכון יותר לומר 'שכונת הטיירות'. כי באותה שכונה, כל וילה טירה, כל בית ארמון... ובאחד היפים שבהם, התגורר משה - מוריס. מוריס היה אדם עשיר מאוד, מעשירי בולטימור. הוא חי בטירה מפוארת, לא חסר לו דבר, מלבד דבר אחד, משמעותי וכאוב מאוד, שהעיב על אושרו: העובדה שחלפו שנים רבות מעת נישואיו, ועדיין ביתו ריק... הבית הענק שומם, משרתים הילכו בו, מחפשים מה לנקות ולסדר בבית בו אין ילדים...

באותו ערב, נקש בדלת ביתו יהודי מא"י הפועל לעזרת אחיו שבמצוקה. כמפעם לפעם הגיע להתרים את מוריס למען אחיו, וגם בפעם הזו ציפה לקבל מתת יד נדיבה, ולהמשיך מיד לכתובת הבאה. אלא שהפעם, הגיע בדיוק ברגע בו כאבו של מוריס עלה על גדותיו וגרם לו להתפרץ בבכי תמרורים, תוך שהוא מספר על שנות ההמתנה הארוכות והמייסרות החולפות עליו ועל רעייתו בבדידות כה קשה, כשקול הבכי הנכסף טרם נשמע בין כותלי הבית...

כאבו של מוריס נגע ללבו של היהודי שלפניו, והוא השיב לו כדברים הבאים: "אומר לך את האמת. אני יכול רק להשתתף עמך בכאבך, להיאנח עמך, וגם להתפלל עליך. מי אני שיאמר לך במה כדאי להתחזק, או יגלה את אוזנך

בהצלחה כבירה, ומשהוטל עליו עול הפרנסה - רצה להצליח להפוך את הכישרון למקצוע מכניס, ולהתפרנס ממשרת הוראה מכובדת.

אך רצונות לחוד ומציאות לחוד. הזמן חולף עובר, וכל ניסיונותיו להתקבל למשרה תורנית נחשקת עולים בתוהו. הוא שולח קורות חיים, מפעיל קשרים, מתנדב למילוי מקום - אך כל אלו לא הועילו.

יום אחד הוא נתקל בסיפור באחד העלונים על כוחה של ההודאה לה', ובשעת ערב מאוחרת ישב בביתו, והרהר כי אולי אינו משקיע מספיק בהודאה לה' על כל הטובות שגמל עמו. באותו מעמד קיבל על עצמו כי מאותו יום ואילך - במשך 40 יום יאמר 'מזמור לתודה' בהתרגשות רבה ובכוונה גדולה, ויודה לה' בכל עת.

כשגמלה בלבו ההחלטה, נשא עיניים מודות השמימה, ופתח בדברי הודאה נרגשים לה' על כל הטוב והחסד שגמל עמו מנעוריו. הוא הרגיש כי ההודאה ממלאת אותו בכוחות ועוצמות, וחש כי קיבל את ההחלטה הנכונה להשקיע מעתה ואילך יותר כוחות וזמן בהודאה לה'. ואז, הוציא פיתקא קטנה וכתב בה את השורות הבאות, תוך שהוא מפרט בדקדוק רב את מלוא בקשתו. וכך כתב: "ה'! תעזור שיציעו לי משרת הוראה לשעות אחר הצהריים בישיבה קטנה, ומשרה נוספת לשעות לפני הצהריים במכינה לישיבה קטנה. והמשרות הללו שיוצעו לי, יהיו כאן בארץ או בלונדון, כי אתה בוודאי יודע שיש סיבה אישית מיוחדת למה נראה שטוב לי לעבור ללונדון. ובין אם כאן ובין אם שם, יציעו לי משכורת גבוהה ותהיה ברכה בכסף, ואם אעבור ללונדון כרצוני - יסדרו לי שם את האזרחות, וכן דירה גדולה המרחיבה דעתו של אדם, קרוב למקום העבודה. ובאמת אקבל את המשרות הללו, ומעסיקי ותלמידיי ייהנו ממני מאוד, ואזכה לגדול ולהתפתח ולהצליח בתחום, ולהציל רבבות נפשות מישראל!". עד כאן הפתק, בתחתיתו חתם ידידי את שמו ואת תאריך הכתיבה - כ"ח באייר תשע"ח, הוא היום בו כל סדר יומו הפך ללהט אחד של תודה והודאה לה'.

מידי יום הקדיש מספר דקות להודאה לה', עבר על כמה נקודות במסלול חייו והדגיש את התודה עליהן, והוסיף ואמר 'מזמור לתודה' בכוונה ובהתרגשות עמוקה. הוא הרגיש שדקות ההודאה הללו מחברות ומקשרות אותו עם בורא עולם ומעניקות לו כוחות, והאמין כי ההודאה זו תפתח לו את שערי שמים, אף שהטלפון המיוחל בושש מלבוא...

ויהי ביום ה-39, והנה הוא מקבל שיחת טלפון. על הקו מנהל תלמוד תורה בבני ברק, המציע לו משרת מילוי מקום בכיתה, ומבקש ממנו את כתב היד להעברתו לבדיקה גרפולוגית לפני שיקבל את המשרה. חוות הדעת של הגרפולוג תמכה בעובדה כי האיש מתאים ומוכשר למשרה

אך מה יעשה מוריס וכבר אמש השקיע את כל הונו הנזיל בעיסקה אחרת, ומנין יבוא עזרו להשיג כאן ועכשיו עוד מיליון דולר במזומן? הוא בודק ומחפש בחשבונות הבנקים והחברות השונות שבבעלותו - ובכולם מעלה חרס. כל כספו מושקע באפיקים ארוכי טווח, אין לו מהיכן לקחת מיליון דולר, שהוא כה זקוק להם עכשיו!

כמו מאלהין, נישאות עיניו בתודה למעלה, אל בורא עולם. "תודה אבא על הקושי הזה, אני בטוח שזה טוב עבורי, תודה!" - עיניו נישאות, פיו ממלמל, לבו נרגש. הוא כבר התרגל לעשות כך, ועדיין, בכל פעם שהוא מודה - לבו מתמלא התרגשות וגילה, גם הפעם. ובדיוק אז - חוט מחשבתו נקטע בצלצול טלפון מחבר טוב...

"בקצרה, כן?" - עונה מוריס בקוצר רוח.

"הכי קצר בעולם" - משיב החבר ויורה מיד: "יש לי מיליון דולר בחשבון, שאני צריך להיפטר מהם למשך חודשיים. אני יכול להעבירם אליך לחודשיים?" - שואל החבר, ומוריס חש כאילו התקשרו אליו מהלוטו...

דקות בודדות עברו, העברת זה"ב בוצעה, מיליון דולר שכנו לבטח בחשבונם של מוריס - שהעביר אותם מיד לביצוע העיסקה הדרושה. עברה פחות משעה עד שמוריס שב ונשא עיניו לה', מודה מעומק לבו על הנס שהתחולל גם הפעם כשההודאה פתחה לו את השערים והביאה לו מיליון דולר טבין ותקילין, בדיוק ברגע הנכון...

סיפור זה, אותו סיפר מוריס בעצמו לרב בית הכנסת בבולטימור - הרב פוקס שליט"א, וממנו הגיע הסיפור אל הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, פותח בפנינו צוהר לעוצמתה של ההודאה, לכוחה העצום לפתוח שערי חסד ורחמים בשמים. כי כשהודי מודה לה' מכל הלב, גם על הקושי, גם על הצרה ועל ההתמודדות, גם על מה שחסר לו בחיים - הוא יוצר חיבור וקשר איכותי עם בוראו, והקשר הזה פותח את השערים להעניק לו ולמשפחתו אוצרות שפע וטובה.

הבה נאמץ את המסר הזה ונטמיע בליבנו שההודאה לה' אינה רק כתוצאה מתנאים טובים ומשופרים, אלא ההיפך - נישאת היא במלוא עוצמתה ויפעתה גם בתנאים הפחות טובים. וככל שנקרב אל ליבנו את מתנת ההודאה ונעצים אותה בליבנו - כך נזכה שהיא תפתח בפנינו שערי שמים לשפע ישועות, עליהן נשוב ונודה מכל הלב!

* * *

הסיפור הבא על כוחה של ההודאה הוא סיפור אישי, פנימי, מרגש במיוחד. הוא הגיע אלי מידיד אהוב. אותו ידיד ידע כבר מנעוריו כי ניחן בכישרון ייחודי למצוא מסילות לליבם של נערים וילדים המתקשים לימודית וחברתית. כבר כשהיה בחור נשלח לכמה משימות כאלה - אותן צלח

זה נראה קשה, אך תמיד תמיד – בסופו של דבר ההודאה פותחת שערים, ומביאה בכנפיה ישועות!

הבה אחים נתחזק בהודאה לה', מעומק הלב ומכל הלב. הבה נחדד את רגשות ההודאה בליבנו, הבה נאמץ אותן בכל הכוח. כך, בעזרת ה', ייפתחו לנו שערי שמים, וירעיף עלינו ה' טובה וברכה עד בלי די!

[מתוך 'פניני פרשת השבוע'-הרב אשר קובלסקי]

שבת שובה

קָחוּ וְשִׂבוּ אֶתְכֶּם בְּיָמֵינוּ אֶל ה'...

וְנִשְׁלָמָה פָּרִים עֲפֹתֵינוּ (הושע יד, ג')

הקב"ה יושב וממתין בזרועות פתוחות לשובם של בניו, יושב ומצפה לרגע שבו יחזרו אליו, יפשטו את מעטפת הגשמיות והחטא החוצצת בינם לבין, ויטהרו את לבם לעבדו באמת. אילו היו בני האדם חשים בציפייה שלו לקראת שובם באמת ובתמים - לא היו כה מתמהמהים בכך.

על מנת לקרב את הדברים ללב השתמש רבי משה פרידמן בסיפור הבא: היה זה כאשר בני זוג רוסים מבוגרים נגשו אליו לאחר הרצאה שמסר בישוב חילוני, ובקשו כי הוא יוהרב מכיר את ה' מקרוב, הם מבקשים שיתפלל עליהם שימותו...

"מדוע אבקש זאת?" - תהה הרב, ובתשובה פתחו בני הזוג וסיפרו לו את סיפור חייהם הכואב: שניהם היו פרטיזנים ביערות בתקופת מלחמת העולם השנייה, ולאחר שהסתיימה המלחמה עלו לארץ. קשיי הקליטה שלהם היו גדולים מאד, אך לבסוף, אחרי שעברו שבעה מדורי גיהנם, התמקמו, נישאו זה לזו ונולדו להם שתי בנות מצליחות ביותר... אחת מהן נסעה לארה"ב ופתחה לעצמה קריירה מזהירה, השנייה נשארה בארץ וגם היא טיפסה בסולם ההצלחה.

במשך שנים ארוכות אספו ההורים פרוטה לפרוטה, עד שהגיעו לסכום כסף לרכישת שני כרטיסי טיסה כדי לבקר את בתם שבארה"ב.

"שהינו שם חודש ימים" - סיפרו בקול שבור - "ולבסוף ליוותה אותנו הבת לשדה התעופה ואמרה: 'אבא ואמא, אני רוצה לבקש מכם דבר אחד: נא למחוק את הכתובת שלי ואת מספר הטלפון שלי. אין לי כוח לעמוד איתכם בקשר... אני מרגישה שזה מפריע לקריירה שלי...'".

'למה?' - ניסינו להבין, אבל היא לא סיפקה לנו שום הסבר, ורק חזרה על דבריה, ועמדה על כך שננתק איתה כל קשר.

עלינו על המטוס, וכל הדרך ארצה בכינו. בעשר אצבעותינו גידלנו את הבת, וכעת, כאשר יכולים אנו לקבל ממנה מעט

מסוג זה, והמנהל שידרג את ההצעה למשרת הוראה קבועה בכיתה גבוהה.

'נו, גם זו ישועה לא קטנה' - הרהר ידידי כששמע את ההצעה, אף שבהחלט התאכזב. לא זו המשרה לה ציפה, בכל לבו קיווה לשמש במשרה תורנית-ישיבתית. מהעובדה שהבשורה הגיע ביום ה-39, הסיק ידידי כי זו הישועה לה הוא ראוי, ולכן הביע הסכמה עקרונית לקבל את התפקיד, בתנאי שלא יקבל משרה טובה יותר בימים הקרובים...

לא חלפו אלא שבועיים, והנה מתקשר אליו חבר נעורים המתגורר בלונדון, ומשוחח אתו על דא ועל הא. תוך כדי השיחה, סיפר ידידי כי הוצעה לו משרת הוראה בתלמוד תורה, והבדיקה הגרפולוגית איששה את ההשערה כי הוא מוכשר מאוד לתפקיד זה, עד שהוצע לו מיד להיכנס לתפקיד של קבע. "ואני עומד להתחיל בתפקיד הזה, למרות שהייתי מעדיף להיכנס ללמד בישיבה ולא בכיתה" - סיפר ידידי לפי תומו.

כששמע החבר את הדברים הללו, מיד נזכר כי גיסו, המשמש כמנהל של ישיבה בלונדון, סיפר לו לא מזמן כי הוא מחפש מגיד-שיעור מוכשר. על אתר קשר החבר את הקצוות, והודיע לגיסו כי יש לו מועמד ראוי - אחד שעבר כבר בדיקת התאמה נדרשת ונמצא ראוי לתפקיד, וכדאי לשים עליו את היד לפני שייכנס למשרה קבועה בארץ...

ואז, מקבל ידידי שיחת טלפון מלונדון, כשעל הקו מנהל הישיבה, גיסו של החבר. הוא מספר כי שמע עליו אינפורמציה חיובית וגם שמע כי הוצעה לו משרת קבע בישראל, והוא מבקש ממנו לבחון את האופציה לעבור ללונדון ולשמש כמגיד שיעור בישיבה, פשוט כך!

כשמע ידידי את הדברים הללו, לבו קפץ, רגשותיו סערו. עוד כמה שיחות של בירורים והתאמות, והנה נגלתה ישועת ה' במלוא יפעתה: בדיוק מה שביקש זה מה שקיבל - משרת הוראה בישיבה בלונדון, לפני הצהריים ואחר הצהריים, החל מחורף תשע"ט הבעל"ט. ואם לא די בכך - כשנסע לשם לראיון עבודה ולבדיקת התנאים בשטח, הובהר לו כי מסדרים עבורו את האזרחות בעיר, וגם דירה ממש מול המוסד התורני בו הוא מתחיל ללמד!

ליותר מזה לא יכול היה לצפות. בהתרגשות אין קץ הוציא את הפתק מכיסו, עבר על הרשימה וגילה כי אחת מהנה לא נעדרה. כל בקשותיו מולאו במלואן, אחת לאחת. התודה לא אכזבה גם הפעם, החיבור לה' באמצעות ההודאה הנרגשת היומיומית הביא את הישועה הנכספת על כל מרכיביה, הוא זכה בהגשמת כל שאיפותיו כולן!

את הסיפור הזה, אותו שמעתי מפיו, כדאי מאוד לקחת לתשומת הלב. ההודאה לה' היא מפתח רב עוצמה, כוח יוצא דופן לפתוח בו שערי שמים. לא פעם זה קל, לפעמים

נחת, היא מודיעה לנו על ניתוק הקשרים... הדיילים הציעו לנו כדורי הרגעה, אבל אנו רצינו רק להתמוגג בדמעותינו...

כשנחת המטוס, אספנו את שברי לבנו ומיהרנו לנסוע אל הבת השניה. סיפרנו לה על הביקור ועל הנתק בינינו לבין הבת. הבת השניה הגיבה: 'כך היא אמרה?', והטון שבו שאלה את השאלה הזו לא מצא חן בעינינו... ואכן עד מהרה, כשהמשיכה את דבריה, הבנו כי אשר יגורנו ממנו בא לנו - 'אני כבר מזמן רציתי לומר לכם את זה' - המשיכה - 'אבל אם היא כבר אמרה, אז הנה, גם אני אומרת את זה...'. 'אין לנו אם כן עבור מה לחיות' - סיימו ההורים, ודמעות בצבצו בזוויות עיניהם - 'לכן אנו מבקשים שתתפלל שנמות...'. הרב פרידמן ביקש את מספרי הטלפון של הבנות על מנת לשוחח איתן בענין, אולם הרים את עיניו אל ההורים ושאל: "אבל תאמרו לי - מדוע אתם רוצים שאני אבקש עבורכם? למה לא תתפללו ישירות לבורא העולם? תבקשו ממנו על בנותיכם, והוא, שהוא כל יכול, בוודאי יוכל להושיע!".

"שבעים שנה לא עשינו זאת" - השיבו השניים - "האם עכשיו נתחיל?!"

"דוק אתם" - השיב להם הרב פרידמן - "מבינים כי אפשר לעשות זאת! אתם, אשר מכירים מקרוב את תחושת הציפייה של אבא ואמא לקשר מהילדים שלהם, אשר מוכנים לעשות הכל כדי שבנותיכם ירצו אתכם, בוודאי תוכלו להבין את הציפייה של הקדוש ברוך הוא! במשך שבעים שנה הוא יושב ומצפה מכם לטלפון! הוא מחכה שתזכרו בו... הוא ממתין שתדברו ותבקשו, ואתם, המכירים את הצער הזה מקרוב, יכולים גם יכולים להתחיל כעת!..."

[מתוך 'להתעדן באהבתך']

וְשׁוּבוּ אֵלָּה (הוֹשֵׁעַ יד, ג)

נמצאים אנו כעת בעשרת ימי תשובה, וכידוע שמצוות היום היא 'תשובה'. אבל אסור לשכוח שגם את מצות התשובה צריך לעשות מתוך 'שמחה'. ויתירה מזו - מרן הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל היה רגיל לומר שהמפתח לעשיית התשובה הוא ה'שמחה', שעל ידה מגיעים לתשובה שלימה. וכידוע שהוא עצמו היה מיוחד במידת ה'שמחה', ובפרט בתקופת הימים הנוראים היה מרבה לשמח אנשים ולומר להם - 'תראו מה זה הימים האלו שהקב"ה נתן לנו, כמה טוב הוא ה' שנתן לנו את הימים האלו לשוב בתשובה שלימה'. והיה מרבה להסביר שמי ששמח זה לבד כבר מביא אותו לשוב אל ה'.

[מתוך 'וארטים לפרשת שבוע']

* * *

מסתבר שאם באמת נצליח לעשות את מצוות התשובה מתוך שמחה, אז היא תיתן את פירותיה כראוי למשך כל השנה. שהרי כך - קבלות והחלטות התשובה לא יהיו

נפסות בהרגשה הפנימית 'לעול', אלא בתור משהו נעים ושמח, ולא יהיו מודחקים במשך השנה בקרן זווית בירכתי הלב... ונראה שהדרך להגיע לידי שמחה במצוה זו היא ע"י התבוננות על כוחה של התשובה לשנות את מצבו של האדם מהקצה לקצה, והיאך מועילה היא להציל את נפשו מדינה של גיהנם וכמוש"כ רבינו יונה בתחילת ספרו והרמב"ם בהל' תשובה (פ"ז ה"ה).

[פרפרת']

* * *

סיפר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל: פעם בא אלי אדם וביקש ממני שאבוא ללווייתו של חברו תושב רמת השרון. כיון שלמיטב ידיעתי הנפטר היה מגיע להתפלל בבית הכנסת אך ורק בימים הנוראים, על כן שאלתיו בפליאה: 'מדוע הנך מבקש זאת ממני, איך אני קשור אליו?'. השיב לי החבר: 'הנפטר הקפיד כל ימי חייו על מצוה אחת, ונס גדול קרה לו בזכות זה, בזכותה הוא ניצל ממוות!'. וזה סיפורו: הם, יהודים יוצאי עיר מסוימת בפולין, קבעו להתאסף מידי שבת אחר הצהריים ולהעלות זיכרונות. לפנות ערב הנפטר היה יוצא פעמים רבות החוצה מהחדר בו נפגשו וחוזר. פעם שאלתי אותו: 'לאן אתה יוצא, מדוע אתה יוצא מהחדר?'. ואז הוא השיב לי: 'שמע נא ידידי היקר, במלחמת העולם השנייה התנדבתי להילחם בגרמנים. במהלך המלחמה הספינה בה שהיתי נפגעה מטיל טורפדו וטבעה. אני הצלחתי למצוא קרש והחזקתי בו, אך לאחר כמה שעות תש כוחי, והרגשתי שעוד מעט קט אטבע. אמרתי לעצמי: 'ה', רחם עלי, אינני דתי ואני לא יכול לקבל על עצמי דברים גדולים, אבל אני מקבל על עצמי לא לעשן בשבת!'. לפתע אני רואה גלגל הצלה צף לידי, מיד עלייתי עליו. כעבור זמן מטוס ימי שיצא לחפש ניצולים מטביעת הספינה, ראה אותי בגלל מחזירי האור של הגלגל והעלני על סיפון, וכך ניצלתי. לכן אני יוצא החוצה לראות אם רואים כבר שלשה כוכבים, אם כבר יצאה שבת'. המשיך החבר וסיפר: "ואכן מיד כשהיה רואה שלשה כוכבים היה ממחר לביתו לעשן". אמר רבי יעקב: "אם כך אלך ללוותו ולהספידו, וכך לפרסם את סיפורו של אותו יהודי, ואת כוחה של קבלה כשמקפידים לקיימה".

* * *

נשוא סיפורנו בצעירותו היה ילד תל אביבי ממשפחת דתית, שעם השנים אט אט עזב את הדת, התחתן והקים משפחה. ראש השנה אחד החליט שהוא נוסע לנגב חומוס ביפו... תוך כדי עמידה ברמזור אדום הוא שומע מבית כנסת סמוך קולו של חזן כשהוא שר את ניגונו של הקדיש שלפני תפילת שמונה עשרה. הניגון נכנס בו חזק, והוא נזכר בבית אביו ואמו - מיד עשה פרסה, נסע לביתו שבראשון לציון והסתגר בביתו מספר ימים. משפחתו לא הבינה מה אירע לו ומה עובר עליו. במהלך הימים הללו הוא עשה חשבון נפש עם עצמו שבסופו החליט שהוא חוזר לבורא. כך הוא ואשתו חזרו בתשובה שלימה.

[מתוך 'נר לשולחן שבת']

פניני בית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

נערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ג' < לרכישת הספר חייגו 058666447 | 0585664447

ערב יום הכיפורים - לנצל את ההזדמנות

טוב, שם ידענו אותו על כל העברות שלו. הוא פשע ועבר עליהן, וגזירים עליו עשרים שנה בגיהנום. הוא נכנס לגיהנום, עובר שם יסורים קשים מאד ובסופו של דבר עוברות עשרים השנה שנגזרו עליו, והוא נושם לרוחה. הוא שמח ורוקד על שהשתחרר, אבל עכשו הוא צריך לחזור לבית הדין. הדינים בבית הדין מסתכלים בספרים ומגלים שהכל ריק, ואז הוא מבין את המצב האמיתי שלו ומתחיל לבכות. מה שהוא עבר בגיהנום היה כסף קטן לעמית הענש האמיתי, למה? כי כשהוא היה בעולם הזה, היו לו הזדמנויות לקיים מצוות, להתפלל במנוח, להניח תפילין, לשמור שבת וכו', על כל דבר כזה מקבלים בשמים עשרות שנים של גן עדן, והוא לא עשה כלום ולא נצל את ההזדמנות שלו. הוא ריק ממצוות.

אומר החפץ חיים שהיה הפשט בפסוק עם נבל ולא חכם. חשבנו שהנבל הוא קל יותר מהלא חכם, אך לא. אומר החפץ חיים שהנבל הוא אדם שעשה עבירות, פשע ומרד בקב"ה. הענש של הנבל הוא הכסף הקטן, להכנס לגיהנום לתקופת זמן מסוימת. החלק הקשה יותר מגיע אחר כך, כי אחרי שהוא יצא מהגיהנום, הוא יבין שהוא לא היה חכם. הוא לא נצל את ההזדמנויות לזכות לחיי העולם הבא והוא גמר את החיים הרוחניים שלו. הוא יראה כמה טוב וכמה אור יש בגן עדן, וידע שלא מגיע לו להכנס והוא לא יכול לחזור אחרת ולתקן.

זה מוסר ההשכל לימים של עשרת ימי תשובה. "כי גדול יום ה' ונורא מאד ומי יכילנו". מי יכול להבין את העצמה של היום הזה? מי שלא מנצל את ההזדמנות של החיים שלו, גורם מות לעצמו.

אלה הימים הכי חשובים שיש לנו בשנה. מצד אחד הם מסמלים חיים, אדם יכול לזכות לכל הטוב שבעולם, לחיים רוחניים, חיי אשר ושמוחה. מצד שני אם אדם לא ינצל את קול השופר ולא יתעורר מ"שובו אלי ואשובה אליכם", הוא יאבד הכל. בימים אלו יש לנו הזדמנות פז, אנחנו יכולים לזכות בכל מה שאנחנו רוצים. עלינו רק להשתדל, לפתח את הפה ולבקש, והקב"ה שומע וגומל למי שמתקרב אליו, "קראוהו בהיותו קרוב".

מספר על משפחה עם שבעה ילדים. הבנים למדו בישיבה טובה והיו ידועים כמכשירים ועלויים. כשהגיע הזמן של הבן השביעי להכנס לישיבה, הוא הלך להבחן שם. האח השביעי היה קצת עדין וביישן, ובשעת המבחן התרגש והתבלבל ולא ענה על השאלה ששאלו אותו. אותה ישיבה החליטה שהוא לא ענה כמו שצריך לפי הקריטריונים שלהם. אחרי יומים שלחו תשובה שהבחור לא התקבל. השבר היה גדול. נסו להפעיל קשרים וזה לא עזר. הישיבה הקשיחה את עמדתה ולא הייתה מוכנה לקבל אותו. כשהבינו שאין ברירה חפשו לו ישיבה אחרת ומצאו אחת ברמה פחותה מאותה ישיבה.

בליט בררה הוא נכנס ללמד בישיבה, ואחרי שבועים הרגיש שהוא לא מסגל להמשיך שם. הוא הרגיש שעולמו חרב עליו. כל האחים שלו מצטיינים בישיבה הכי טובה, והוא הרגיש סוג

רשת האזינו היא פרשה מלאה בתוכחות. יש הרבה דברים שאפשר ללמוד מהמוסר שהתורה נותנת לאדם, אבל יש גם תוכחות נוקבות מאד שלפעמים הקב"ה מוכיח אמן את עם ישראל. בתחלת הפרשה הקב"ה מתבטא בצורה חריפה מאד על עם ישראל: "שחת לו... דור עקש ופתלתל". עם ישראל עבר על התורה הקדושה והיה קשה ערף ופשע נגד הקב"ה. פסוק לאחר מכן רואים דבר מענין: "הלה תגמלו זאת עם נבל ולא חכם". הבאור הפשוט שאומרת התורה, אם המעשים שלכם נגד רצון ה', האם זה מה שמגיע לה? זה התגמול שאתם משלמים לו?

על "עם נבל ולא חכם" יש שני הסברים: האחד הוא נבל, פושע שעשה הרבה צרות, והשני, לא חכם הוא אדם בלי דעת, אדם טפש. "הלא הוא אביך קנה הוא עשך ויכוננו" - הקב"ה ברא אותה, הוא נתן לה הכל, איך אתה משיב לו רעה תחת טובה? התורה הקדושה מביאה שני חסרונות בעם ישראל: החסרון הראשון זה נבל והחסרון השני שלא היו חכמים. מה גרוע יותר? נבל או לא חכם? לפי הפשט נבל הרבה יותר חמור ממי שלא חכם. נבל הוא אדם שעושה מעשים לא ישרים, מעשים לא הגונים, לפעמים עושה להכעיס, אבל לא חכם הוא טפש, לא התנהג בחכמה, ודאי שהוא בדרגה חמורה פחות מנבל.

לכאורה צריך להבין. בדרך כלל התורה כותבת מהקל לכבד, אך פה התורה נוהגת הפוך. כשהתורה רוצה לבטא את החסרונות של עם ישראל, היא כותבת מהכבד אל הקל. קדם כל עם נבל, פושע, ואחרי כן יורדת בדרגה, העם הזה לא חכם, העם הזה טפש. למה השני?

כדי להבין את הדברים, נביא משל של החפץ חיים על אדם שהתפרנס מעסק מסוים. הוא עבד פעם בשנה במשך חדש אחד, ומזה היה מתפרנס כל השנה כלה. הוא היה מחכה לאותו חדש, מכין את עצמו, וכשהגיע מגיע החדש הוא היה מתאמץ ופועל כמה שהוא יכול, היה עושה השתדלות כדי שאחר כך יחיה ברוח כל השנה. שנה אחת לפני שהגיע אותו החדש, חלה האדם במחלה קשה מאד והיה צריך לשכב במטה ולקחת תרופות יקרות מאד. לא היה לו ברירה. הוא קנה את כל התרופות במחיר יקר מאד, והתחיל לטול אותן.

בני המשפחה שלו הרגישו שהוא בצער עמוק ובאו לעודד אותו. הם אמרו לו: "למה אתה דואג? למה אתה בצער? נכון ששלמת הרבה על התרופות, אבל בסוף אתה תבריא בזכותך, וההשקעה הזאת שוה את זה. החיים חשובים יותר מהכל ואתה מקבל אותם בחזרה". אמר להם: "טפשים, לא הבנתם למה אני מצטער. אנחנו נמצאים עכשו בחדש שבו אני עובד ומפרנס את כל בני משפחתי לשנה שלמה. אתם שואלים אותי למה אני בצער? אני לא דואג על התרופות ועל המחיר ששלמתי עליהן, אני דואג שכל השנה לא תהיה לי פרנסה לי ולבני ביתי! על זה אני בוכה".

אומר החפץ חיים שאדם גייע אחרי מאה ועשרים לעולם שכלו

המשך
בעמוד 3 >>

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:05	19:15	20:00

העלון מוקדש לעילוי נשמתו של המקובל הקדוש והטהור רבי רחמים עטייה בן גמילה זצוק"ל וכן לע"נ אשת חבר הרבנית שושנה בת פרחיה ע"ה תנצב"ה

ימים של שנה שלמה

אמר הרה"ג, ר' בניהו שמואלי שליט"א, ראש ישיבת 'המקובלים' כי רבו, הרב יהודה צדקה זצ"ל אמר להם כי הערובה להצלחה במשפט, הוא לחפש במה אתה לא בסדר, לעשות חשבון נפש ולקבל על עצמך להשתנות בדבר אחד קטן, ולא גדול מידי. ודבר זה יליץ עליו זכות רבה ביום הדין, ויזכהו לשכר אין קץ בעולם הבא.

אנו נמצאים ביומיים הכי גורלים וחשובים בשנה - עשרת ימי תשובה, שהם תחילת כל השנה כולה. חז"ל אומרים לנו (עירובין מג) כי "גופא - בתר רישא גריר" - פירוש, כל הגוף כולו נגרר אחר הראש. אם הראש מרגיש טוב - כל הגוף מרגיש כך, ואם חלילה אדם סובל מכאבים ולחץ בראש - כל הגוף אינו יכול לתפקד. ומדוע? לפי שהראש הוא מלך המשפיע על כל האיברים. על כן, כל התנהגות, תחושה ודיבור בימים עלו

ת המעשה הבא סיפר מגיד המישרים הרב דוד קלצקין שליט"א: היה זה בשנת התשע"ח (לפני 9 שנים), בלשכתו של יהודי נכבד, בורר מפורסם, העוסק בפיתרון סכסוכים ומחלוקות בין בני משפחה ושותפים לעסק, על סכומים של מיליונים. במקצוע כזה, שמו הטוב של הבורר, הוא הערך החשוב ביותר, וכל טענה עליו, יכולה לסכן לו את כל הקריירה.

והנה, ביום בהיר, הגיעו אליו למשרד שני אנשי עסקים, מיליונרים ידועים, כאשר כל אחד מהם מלווה בעורך דין בכיר עקב ויכוח ממוני שיש ביניהם. הסכום עליו הם רבים הינו 10 מיליון דולר! הם הגיעו לדיונים ארוכים, ולאחר שעבר הבורר על כל החומר בדקדוק רב, הוא הורה כי עד יום שישי הקרוב הוא יפסוק את הדין. אצל אנשי עסקים, ובפרט במצבים של בורות, עמידה בזמנים היא הוכחה מספר אחת על רצינות ומקצוענות, ולכן הבורר עשה הכל בכדי לעמוד ביעד.

והנה, באותו יום שישי בבוקר, ישב הבורר במשרדו, ועבר על הפסק שוב ושוב, כשהוא מלטש אותו בצורה מקצועית ויפה. הוא הרגיש סיפוק ושמחה כי הצליח להכריע בצורה מוצלחת ומקצועית, וכל שנותר כעת הוא רק לשלוח את מסמך הפסיקה להדפסה בכמה עותקים, ומכאן יהפוך הפסק להכרעה ממשית שתחייב את המיליונר הנתבע בסכום של 10 מיליון דולרים.

אלא, שלפתע, אירעה תקלה במדפסת, והיא לא הדפיסה. הוא ניסה לפתוח את המדפסת ולסדר אותה לבד, אך ללא הצלחה. הוא הבטיח להדפיס ולפרסם היום את הפסק, אך יש לו בעיה אחת: השעה היתה עוד רגע חצות יום, והוא למד לאחרונה את דברי השו"ע (סימן רנ"א), כי אסור לעשות מלאכה ביום שישי מזמן המנחה ולמעלה, וכל העושה מלאכה מזמן זה - אינו רואה סימן ברכה. ולכן, הוא קיבל על עצמו בקבלה לעשות רצון ה', ולא לעבוד בשום פנים ואופן אחר חצות יום שישי.

כבר כמה פעמים שהיה לו ניסיון בכך, אך ניסיון כמו זה, שלא לפרסם פסק - זה ניסיון באמת גדול, ודבר שיכול לפגוע מאד בשמו הטוב. הרי הוא יכול להביא איש מקצוע לטפל במדפסת תוך כמה דקות, או לקנות חדשה, אך שעת חצות כבר הגיעה וקבלה זו קבלה. התחוללה בו מלחמה פנימית: האם להיות נאמן לקבלה לכבוד ה' ולהסתכן בפגיעה בשמו, או 'לעגל' פניות ולא לעמוד בקבלה הפעם, ולהמשיך להיות בעל שם מכובד. עד שלבסוף החליט - אני עם ה'! לא אדפיס את הפסק היום. אדחה אותו לראשונה, ליום ראשון, ויהי מה. הוא יצא מהמשרד בהרגשת סיפוק, שהלך עם בורא עולם, המנהל את הכל לבדו.

והנה, ביום ראשון בבוקר קיבל הבורר טלפון בהול. היה זה העורך-דין שייצג את המיליונר שהפסיד 10 מיליון בבורות. הבורר מיד התנצל והסביר כי אירעה לו תקלה ביום שישי, וכי כעת הוא ידפיס את הפסק וישלח לשני הצדדים. אולם, עורך הדין ניסה לעצור את שטף דיבורו ואמר לו: "התקשרתי לספר לך שהמיליונר הזה נפטר בשבת האחרונה מדום לב!". הוא היה יהודי צעיר שלא סבל מדברים מסוימים.

באותו רגע הרגיש הבורר רעד בכל גופו, והבין את הנס העצם שאירע לו. אם היה מתעכב במשרד ומוציא את הפסק ביום שישי ושולח אותו לצדדים, ואח"כ היה מקבל הנתבע את הדום לב, ברור וידוע כי בני משפחתו של הנפטר היו תובעים את הבורר ומאשימים אותו שהמקרה הזה אירע בעקבות הפסק שלו, שחייבו לשלם סכום רב, וליבו לא עמד בכך. ובמצב כזה, הגם אם היה זוכה במשפט שכזה, הרי ששמו הטוב היה נמחק לחלוטין, והוא היה מאבד את מקור פרנסתו.

בזכות הקבלה 'הקטנה' שלא לעבוד אחר חצות יום שישי - זכה להמשיך להרוויח במקור הכנסתו המבורך. שעת ניסיון היא דבר גדול שמשלמים עליה הרבה בשמיים. "דרשו ה' בהמצאו, קראוהו בהיותו קרוב" - אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים. שגם אם לא זכית לנצל את חודש אלול כראוי, ולא הספקת לעשות חשבון נפש ולהתחזק בדבר אחד שאתה נופל לו, כעת ה' קרוב יותר מכל השנה, והתשובה והצעקה יפה ומתקבלת מידי! כל החיים שלנו תלויים בדבר, וה' ברחמינו נותן לנו עוד הארכה לתקן ולשוב בתשובה, רגע לפני שהפתקים נשלחים!

התחוללה בו מלחמה פנימית: האם להיות נאמן לקבלה לכבוד ה' ולהסתכן בפגיעה בשמו, או 'לעגל' פניות ולא לעמוד בקבלה הפעם, ולהמשיך להיות בעל שם מכובד...

משפיעים מאד על כל ההתנהגות וההרגשה במשך השנה.

הגמרא בברכות (יח) מספרת על חסיד אחד שנתן לעני מטבע דינר, שעות ספורות לפני ראש השנה. הדבר לא מצא חן בעיני אשתו, שהחלה להקניט אותו. "אתה לא מתבייש?!... מה אתה מפזר לי את כל הכספים בבית, הרי כעת תקופת החגים, ואני צריכה גם לערוך קניות", כך החלה לצעוק עליו והאווירה בבית נעשתה עכורה. הבעל שהרגיש כי המתח בבית גדל, החליט הוא לברוח מהמחלוקת ומהניסיון. הוא שתק ולא הגיב, ויצא מהבית אל... בית הקברות!

המהרש"א הקדוש מגלה כי הוא בחר דוקא במקום זה שאין אנשים, כי אם ילך לבית של חברו, ישאלוהו מדוע הוא אינו בביתו, ובכך יצא שם רע על אשתו, על כן העדיף לסבול ולהיות בבית הקברות, ובלבד שלא יפגע באשתו ויצא עליה שם רע. בשמיים התפעלו מכך שלא השיב לאשתו ומנע מריבה בראש השנה, והחליטו לשלם לו שכר רב. בזמן שהותו בבית הקברות הוא שומע שתי נשמות שמגלות כי הם רואות בשמיים שכל מי שישקיע בתאריך מסוים בתבואה - ירוויח. באותה שנה כל העולם הפסיד, ורק הוא שעשה כעצת הנשמות - הרוויח והתעשר עושר רב. כך עשה כמה שנים.

מלמדת אותנו כאן הגמרא על מעלתו ומעשהו הנאצל של אותו חסיד שעשה הכל כדי שלא להיות בצער ובמריבה בראש השנה. הוא היה מוכן להקריב בשביל השלום, עד כדי שהייה של יומיים בבית הקברות! לא נעים כלל לשהות במקום שכזה, אך בשביל שלא לפגוע ביום הגדול של ראש השנה - שווה הכל. ומה משלם הקב"ה על כך?... שזכה להתעשר בעושר רב, לפי שכל המביא שלום לביתו - זוכה להתעשר, שנאמר: "השם גבולך שלום - חלב חטים ישיבעך". ראו עד כמה מעשה קטן או קבלה קטנה בימים אלו יכולים להשפיע נוראות על כל אחד ואחד, וכך יעשה כל אחד ואפילו חשבון נפש וקבלה טובה בדבר קטן, יכולים להשפיע על גור הדין כולו, וגם אם נגזר חלילה לא לטובה, קבלה בימים אלו מסוגלת להפוך את גור הדין עד יום הכיפורים הבעל"ט (טוב לחסות בה)

לע"נ
רפאל פואה
בן רוזה
ז"ל

לע"נ
הרבנית חסיה
ליליאן בת
סוליקה ע"ה

לע"נ
ישראל
בן חביבה
ז"ל

לע"נ
רחל בת שושנה
ע"ה

לע"נ
יצחק שם טוב
בן שרה
ז"ל

לע"נ
שאול חי
בן מרים
ז"ל

לע"נ
הרב אשר
בן מרים
ז"ל

היה זול. המצב פאב לו מאד. הוא הקריב, מסר שעורים, למה הוא שונה משאר אחיו? למה שהוא לא יגור בירושלים? הוא ידע שהוא עשה את זה בשביל הקב"ה והוא לא ישכח אותו. חזש לפני החתונה הם החלו לברר על דירה. הוא השלים עם זה שהוא לא יגור בירושלים, אבל היה לו בטחון בקב"ה והוא לא סגר על אף דירה.

שבועים לפני החתונה התקשרה אליו האשה שבביתה היה מוסר את השעור ובקשה ממנו להגיע אליה, כי היא רוצה לומר לו משהו. הוא הגיע והיא ספרה לו את הסוד שלה: "תדע לך שאני בת של מפקד נאצי שהרג מיליוני יהודים. נהרדתי מהמעשים של אבא שלי, לא יכלתי לראות אותם והחלטתי שאני בורחת ממנו ומתגוררת. ברוך ה' התגוררתי וקניתי דירה ברחביה מהכסף של אבא שלי. לפני כמה שנים החלטתי שכדי שתהיה לי כפרה גמורה על מה שאבא שלי עשה, אני אתן את הדירה שלי לבן ישיבה. פתאום השבוע חשבתי עליך. אתה מסרתי פה שעור בחנם במשך שש שנים, לך זה מגיע. אני מודיעה לך שאני נותנת לך את הדירה שלי חנם אין כסף". היא הביאה עורך דין באותו מעמד והם חתמו ביניהם חוזה שהדירה עוברת לרשותו של הבחור. פלאים, הוא התחתן בשמחה וקבל דירה ברחביה, ששנה הרבה יותר ממה שהאחים שלו קבלו. הוא הבין דבר אחד, הוא פתח פתח לקב"ה, והקב"ה אמר אם פתחת, תקבל. זה מה שצריך לעשות, לפתח את הלב, לפתח את הירד, את מה שאפשר לפתח, לפתח את הפה, ללמד תורה ולעשות מעשים טובים. אם נפתח לו פתח הקב"ה יכול יהיה להכניס לתוכו הרבה ולהעניק לנו שפע רב. זה מה שאנחנו מבקשים, שיהיה לנו ישוב הדעת כדי שנוכל ללמד תורה. בעזרת ה' נשתדל לנצל את הימים שנשארו לנו, ימים יקרים, ונציל אותם להתכונן ליום הגדול. שנזכה בעז"ה לשפע הגדול, נזכה כל עם ישראל לכתיבה טובה, לתקומה טובה, לבשורות טובות וגזרות טובות אמן ואמן.

ברכת שבת שלום וגמר חתימה טובה, הרב אברהם עטיה

ב'. הוא לא יכול היה להשלים עם זה. יום אחד הוא יצא מהישיבה והלך ברחוב בלי לדעת לאן. הוא החליט שהוא עוזב את הישיבה, מעדיף להכנס לבית מדרש רגיל וללמד שם לבד. לאחר זמן מה הוא התישב על ספסל ברחוב והיה מדאב ובצער גדול. הוא חשב על הכל והחליט שאם הוא לא ממשיך בישיבה אז חלילה ילך לעבד וזהו. לפני שהוא קם מהספסל עם החליטה, הוא אמר לעצמו שאולי הקב"ה שם אותו בישיבה הזאת כי הוא יכול להצליח שם. עלתה לו מחשבה חדשה לראש, והוא אמר לעצמו שהוא חוזר לישיבה ומנסה שוב במשך שבוע. אם טוב לו הוא ימשיך, ואם לא, הוא פורש לגמרי.

קצת לפני הכניסה לישיבה הוא פגש אשה ששאלה אותו אם הוא בחור שלומד בישיבה. הוא ענה שכן, והיא אמרה לו שהיא רוצה לבקש ממנו טובה. היא גרה ליד הישיבה בשכונת רחביה, ורוצה לעשות אצלה שעור בבית בכל שבת. היא מחפשת מישהו שימסר שעור בפרקי אבות, הוא יכול לעשות את זה? הוא הסכים בשמחה. הם קבעו להפגש בשבת, בשעה שתיים עשרה בצהריים. התאספו בביתה כמה אנשים מבגרים והוא מסר שעור קצר בפרקי אבות.

בשבת לאחר מכן הוא מסר שוב, והפעם הם בקשו שיידבר אתם גם על פרשת שבוע. בשבת השלישית אמרו לו שהם נהנים מאד, ובקשו שימסר גם קצת חדושים. לאט לאט השעור גדל והתרחב, ונוספו אנשים נוספים שבאו לשמע אותו. ודאי שהוא המשיך ללמד באותה ישיבה, הוא היה חיב להשאר באזור. הוא קבל חשק טוב בלמוד, וברוך ה' בסיעתא דשמיא היתה לו הצלחה גדולה מאד. הוא המשיך ללמד בישיבה והיה אחד התלמידים המצליחים בה והמשיך למסר את השעורים בשבת.

כשהגיע לגיל שדוכים, האחים שלו שלמדו באותה ישיבה מצליחת, זכו כלם לקבל דירה בירושלים. לו עצמו הציעו בשדוך בחורה נפלאה ממשפחה מיוחדת. הם סגרו ביניהם, אבל למשפחת הכלה לא היה כסף לתת, והם נאלצו לחפש דירה בדימונה, שם

אחרית הימים

המלחמה האחרונה (נ"ז) – היסטוריה של היסטוריה

את יוקרתן ואת פארן גם מתוך מה שנטלו מישראל. ממונם של ישראל, כוח עבודתם, כישורונם ולעיתים אף חייהם עצמם, הפכו לחלק מן הבניין של אותן אימפריות. זו משמעות עמוקה בשלושת הלשונות שבמדרש: "מתעשרות", "מתנאות" ו"מצירות". תחילה הן נוטלות מישראל ומתעשרות; לאחר מכן הן משתמשות במה שנטלו כדי להתנאות ולהציג את עצמן כתרבות נאורה, חזקה ומפוארת; ולבסוף, דווקא מתוך אותה עוצמה, הן שבות ומצירות לישראל ומבזות אותם.

והנה מתגלה כאן האירוניה הגדולה של ההיסטוריה: העם שאותו ביקשו להשפיל, הוא עצמו נעשה במידה רבה מקור לשגשוג; העם שאותו הגדירו כחסר ערך, תרם בכפייה לבניין; והעם שאותו ניסו למחוק, נשאר עומד גם לאחר שאותן מלכויות עצמן עברו מן העולם.

מכאן גם מובן מדוע החשבון העתידי אינו רק על עצם הצער שגרמו לישראל, אלא גם על השימוש שעשו בשפע שניתן להן מן השמים. מלכות מקבלת כוח כדי לקיים סדר בעולם, לעשות משפט ולהיטיב עם יושביו. כאשר היא הופכת את הכוח הזה לכלי של גזל, השפלה ושעבוד, היא מועלת בשליחותה.

וזהו אולי עומק דברי המדרש: אשור, נינוה ומצרים אינם רק שמות גאוגרפיים, אלא הם סמל אידאולוגי של דפוס החזון בכל הגלויות. השמות משתנים, המלכויות מתחלפות, הדגלים נופלים וקמים אחרים תחתיהם – אך היחס לישראל חוזר שוב ושוב.

וגם בגלות הערב רב האחרונה, אנחנו נתקלים בדפוס אשור, נינוה ומצרים מתוך אידיאל אוטו-אנטישמי של שנאת אחים. עם ישראל הירא את דבר ה' נאנק תחת הגזירות המתחדשות, אך כשם שהדפוס חוזר בגלות, כך גם סופו קבוע: המלכות חולפת, וישראל נשארים. אל ייאוש, תחזיקו חזק בחבלי המשיח, הגאולה בפתח!

הרב עמרם טובי הי"ו

שאלות ובקשת מאמרים קודמים ניתן לשלוח מייל:

otubon1@gmail.com

לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישו *7 ואז 956363

**וגם בגלות הערב רב
האחרונה, אנחנו
נתקלים בדפוס
אשור, נינוה ומצרים
מתוך אידיאל
אוטו-אנטישמי של
שנאת אחים**

בסדרת המאמרים על ארבעת הגלויות, אנחנו באמצע ניתוח המדרש (ב"ר ט"ז, ד') המרתק על הנהר היוצא מעדן ונעשה לארבעה ראשים, שעליהם דרשו חז"ל, שהם נמשלו לארבעת המלכויות. ביארנו את מלכויות בבל הברברית, פרס הנחשושית ויוון החברתית, כל אחת בדרכה ואמונתה מחפשת לאבד את אומנתו עם אמונתה.

נמשיך: "ר' הונא בשם ר' אחא אמר: כל המלכויות נקראו על שם אשור". מה הקשר אשור כאן? אלא, שהמדרש מתייחס להמשך הפסוק, בנקודה של נהר החידקל, שעליו נאמר - "הוא ההולך קדמת אשור", ואגב שהגיע המדרש לאשור, דורשים חז"ל כעין לשון נופלת הלשון - "ע"ש שהם מתעשרות מישראל" (=רמז לעושר בחילוף א' בע').

אך מעניין לשאול, שהלא המדרש מדבר על נהר אחד, הנמשל למלכות יון, ולכאורה היה צריך לומר על פי פשט הפסוק "הוא ההולך קדמת אשור" - דהיינו חידקל בלבד, את המילים "יון נקראת על שם אשור, על שהיא מתעשרת מישראל", איך הגענו לבלב פרס ומדי ואדום (שטרם ביארנו) שגם הן מתעשרות מישראל אם המשך הפסוק הולך רק על יון?

אלא, שהדבר ברור ופשוט! וכי צריך פסוק בשביל להוכיח את המציאות הזו שכל המלכויות התעשרו מישראל? נכון שבעיקרון הפסוק מדבר על יון שנמשלה לנהר החידקל שהולך קדמת אשור, אך המציאות היא שזה מה שקרה בפועל אף אצל כול! ובפועל כל המלכויות התעשרו מישראל, וכמו שמבואר בהמשך המדרש: "אמר רבי יוסי בר חנינא: כל המלכויות נקראו על שם נינוה, על שם שהם מתנאות מישראל. אמר רבי יוסי בר רבי חלפתא: כל המלכויות נקראו על שם מצרים, על שם שהם מצירות לישראל".

על דפי ההיסטוריה נחקק שכל האומות כולן התעשרו, התנאו והצרו לעם הקודש, ולא רק יון. ועל כן, לעתיד לבוא כולן ישתו מכוס התרעלה כשיעור חזון אי"ש. למה? כי את שפע הכח שהם קיבלו - ניצלו לרעה כנגד ישראל. ולא זו בלבד, חז"ל מלמדים כאן שהשעבוד אינו מסתכם בעצם הרדיפה והגזירות. המלכויות בנו את עוצמתן,

אומ שניח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

ד"ר מוקדשים לעילוי נשמת מו"ר ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

גליון מס' 252

שבת האזינו - שובה תשפ"ז

עניין של חינוך

המקלחת של אבא

יום כפור זה יום שבו הקב"ה אומר שכל מטרתו "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתכם" לא בקדי חז"ל אמרו "ישעיי" - זה יום הכפורים" אין לדך יום ישועה גדול מזה. הגר"ח מיישקובסקי שליט"א הגדיר זאת נפלא לגבי פרה אדמה נאמר בחז"ל "תבא האם ותקנח צואת בנה" משמעות הדבר שדוקא האמא צריכה להתמודד עם הלקלוח שבנה מלקלף, ומה מנח פאן, תינוקות רבים נמסרים למטפלת, המטפלת גם היא מחליפה לתינוק כשעושה צרכיו, אבל זה מגעיל אותה, היא עושה את המינימום הנצרך פי אין לה ברה. לעומת זאת האם לוקחת את הילד בשמחה, מנקה אותו מכל הצדדים, רוחצת אותו, סכה אותו בשמן ורדים, מבשמת אותו, מלבישה לו בגדים חדשים עד שיוצא הילד אחרי שנגעל בצואתו פאלו צא עתה מחנות הבשמים... וכל זה למה - פי זה אמא אוהבת! אצל הקב"ה כתוב "רחץ ה' את צאת בת ציון" עם ישראל מטנף בחטאיו, זה מפיץ צחנה ריח נורא ואים והקב"ה כנכול בעצמו לוקח את ילדיו המלקלכים, ורוחץ את צרכיהם, "וירקתי עליכם מים טהורים" - הוא בעצמו זורק מים טהורים, כמה חסד ה' יש פאן, כמה אהבת אב לבניו. יום כפור הוא יום נקיון, יום רחיצה שהבורא יתברך רוחץ במו ידיו את בניו הקטנים, אין לדך יום של גלוי רחמים יותר מיום זה. ולכן רק יוה"כ הזה בה עבודה בקדש הקדשים, שם היו הכהנים מעלים זה בזה, היה שם גלוי החבה הגדול ביותר שיכול להיות בין הבורא למשהו מברואיו. על כך אומר המדרש: "וביום הכפורים מתענני כלן והקב"ה מתיר להם עוד שליש מעונותיהן עד שמתענני אנשים ונשים וטף מוחל להם הקב"ה את הכל ואומר מה דאזל אזל מן הכא ולחמן הוא חושבנא יצתה בת קול ואומרת להם לך אכל בשמחה לחמוך כבר נשמעה תפלתכם" (קהלת רבה ט ז) מעיד הגאון הגדול רבי ישראל בונים שליט"א גאב"ד אשדוד על אביו מרן הגאון הגדול רבי פינחס צוק"ל שחזמן השמח ביותר בשנה היה אצלו בסעודת מפסקת של ערב יו"כ, הוא קפץ ממש, והפסיר: "עוד מעט נכנסים למקלחת של אבא..." (מדברי הגאון הרב יחיאל צוקר שליט"א מרגני 'תורה בתפארתה')

פנינים משלחן מלכים

מה יותר גדול מיום כפור?

הנה עומדים אנו סמוך ליום הקדוש והטהור בשנה - יום שבת של חנה הכפורים, אשר לא היו ימים טובים לישראל כיום הכפורים. היום בו בן אנוש מקבל מתנה אלוהית של נקוי נשמתו על ידי כל ודוי ותענית כתינוק שנולד ללא רבב של חטא. "אלו היה יום כפור מתרחש רק פעם ב- 70 שנה", אמר ר' ישראל מסלנט זצ"ל, "היינו צריכים לרקד ולשמח ללא סוף, שהרי ביום זה מתכפרים לאדם כל עוונותיו, והנו נטהר ומתנקה כתינוק שנולד, שעצם היום בעצמו מכפר לשבים, כל שכן שזכינו שיש לנו יום כפור בכל שנה ושנה".

אלא, שכתב ה'ענף יוסף' (יומא פא) חדוש עצום ונורא: אמרו רבותינו ז"ל כי ישנה מצוה לאכל בערב כפור, בתאריך ט' בתשרי, עד כדי כך שכל האכל ב-ט' בתשרי, מעלה עליו הכתוב כאלו התענה בתשיעי ובעשירי יחדיו! ומדוע? אומר הצדיק דבר נורא: "ובספר שפת אמת" (הקדמון) כתב: "ולי נראה כי כפרת העוון של היהודי תלויה ביום התשיעי יותר מהעשירי". וואו... מדוע? ממשיך הצדיק: "מפני שביום ט' תשרי, יום שלפני כפור, צריכים ישראל לתוך (לעשות) שלום ביניהם. ומטעם זה, צוה אותנו לאכל ולשתות ביום ט' בתשרי, כדי שיהא לאדם לב שמח ע"י האכילה, וילך לרצות את חברו ולבקש ממנו סליחה. כי ביום הצום אשר האדם אינו אוכל בו, תתגבר עליו המרידות המחרתת כל ריב וכל נגע". לכן, כותב הצדיק שהיום לפני כפור, יום ט' = בתשרי גדול יותר מיום הכפורים בעצמו, כיון שהאדם שמח בו באכילה ויותר קל לו לפייס את חברו, ולכן כל האוכל ושותה ביום זה - כאלו צם גם בתשיעי וגם בעשירי. מבהיל!

מה יותר גדול מיום הכפורים עצמו? ערב כפור! שאז האדם הולך לרצות את חברו ולבקש את סליחתו - זה יום גדול בשמים יותר מיום כפור עצמו. אדם לא מדבר כמה שנים עם אחותו בגלל מריבה שטותית, שכנים מחרימים אחד את השני בגלל בעית חניה טפסית, בת נשואה לא בקשר עם הוריה עקב אי הבנה פעוטה, והנכדים לא מכירים את סבא וסבתא. כמה צער יש לה' בשמים על משחקי כבוד מסכנים, אשר אין אחד מוכן לכופף את עצמו לחברו! מרן הרב שטיינמן זצ"ל העיד כי ברב ככל המקרים הקשים שפגש בחייו של מחלות, עכובים בשדוכים, בפרי בטן, מקרי אבדן - רבם ככלם הגיעו לאדם על כך שפגע וצער נשמה של יהודי, ובשמים תובעים את עלבוננו, יהיה הפוגע אשר יהיה! כמה צריך להזהר! די! הגיע הזמן לעשות סוף לצרות בחיינו! מחליטים פעת לסים את הנתק הארוך של שנים עם המשפחה. עוצרים את השנאה עם השכנים, ומביאים להם עוגה עם ברכה מכל הלב. לוחצים את היד לשכן בבית הפנסת שנוף בי ליד כלם ומאז איננו מדברים! כמה שמחה תהיה באותם רגעים בשמים, וכל הדינים יתבטלו מעלינו ונזכה לרחמים גמורים! (לקט מתוך העלון טוב לחסות בה' תשפ"ו)

ברכת שבת שלום מערכת לב ארי

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי - שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

פרנסה או סכנה ספור על מרן רבי יצחק מאיר העשיל מקופיטשניץ זצ"ל זיע"א. (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך

הילולא דצדיקייא

הילולת כ"ק מרן

רבי יצחק מאיר

העשיל

מקופיטשניץ

זצ"ל זיע"א

(א' תשרי תרע"ד)

האדמו"ר הרב יצחק מאיר העשיל מקופיטשניץ זצ"ל - נולד ב-כ"א כסלו ה'תרכ"ב לאביו: ר' אברהם יהושע העשיל ממוז'יבוז' (דור רביעי לאוהב ישראל מאפטא) ולאמו: מרת לאה רחל ע"ה (בת ר' שלום יוסף פרידמן מסדיגורא). בזינקוב. לאחר נשואיו התגורר בהוסטאטין ליד חמיו. בשנת ה'תרמ"א, מעט לאחר נשואיו, נפטר אביו והחסידים רצו למנותו לרבי, אך הוא סרב והמשיך לגור בחצרו של חמיו. בשנת ה'תרנ"ד, לאחר פטירתו של חמיו פנו אליו מעירות שונות לשמש כרבם. מאחר והסתפק, שאל את דודו - רבו רבי דוד משה פרידמן ממציורטקוב: "מאיזה ענין לקבל את המנוי?", הרבי הטיל גורל, וכשניצא הפתק 'קופיטשניץ' אמר הרבי: "מזל טוב קופיטשניצר רבי". שמש האדמו"ר הראשון בחסידות קופיטשניץ. רבים פנו אליו ונושעו. במלחמת העולם הראשונה, נמלט עם משפחתו לוינה כרב אדמו"רי רוזין, עקב פחדם מהשלטון הרוסי, ונשאר בה עד לפטירתו. בשנת ה'תרע"ט לאחר סיום מלחמת העולם הראשונה, שנמשכה יותר מארבע שנים, שבה נרצחו כמיליון יהודים והותירה משפחות רבות שבורות, נעדרים רבים, נכים ואלפים רבים של פליטים ללא קורת גג וללא מזון שהסתובבו מעיר לעיר כשהם מחפשים מקום מגורים חדש. מסירותו של הרבי לכל יהודי ויהודי לא ידעה גבול. ביתו הפך לבית ועד לעניים ולאמללים שהיו זקוקים למלות עידוד ונחמה, לרפא את שבירי לבם מהצרות שנתכו על ראשם, וזאת עשה הרבי כל שעות היום והלילה, עד שבגיו המושפחה וצות הגבאים המסורים דאגו מאוד לבריאותו של הרבי. בעל רוח-הקדש. רבים פנו אליו ונושעו. רבנו נלבי"ע ביום ראשון של ראש השנה, א' תשרי ה'תרצ"ו רבנו חי ופעל כ-74 שנים. ציונו בוינה שבאוסטריה. בנו, ר' אברהם יהושע מלא את מקומו באדמו"רות. ת.נ.צ.ב.ה. ויכוחו תגן עלינו אמן!

לאחר מלחמת העולם הראשונה, הרבי הפקיר עצמו, עבור כל יהודי. עזר והתעניין בכל פליט ופליט ולא שנה מסדר עבודת הבורא בה נהג מיום עמדו על דעתו. כתוצאה מעמס זה, הגיע למצב בו בקשי נותר לו זמן מועט לשנה, והיו ימים בהם כמעט ולא ישן. באחד הילולות הבחינו הגבאים שהרבי כלל לא עולה על יצועו, הוא הסתובב בחדרו כששפתיו רוחשות תפלה ללא הרף. נכר היה שמשהו מתרחש, אך לא היה מי שהעז לשאל, וכך נותרה החידה ללא פתרון. כל אחת מהמדינות שהיו מערבות במלחמה, החלו להחזיר את החיים למסלולם הרגיל. כל מדינה נאלצה להשקיע רבות בנושא הכלכלי. המפעלים שהפצצו עדיין לא שקמו, מקומות עבודה מסודרים עדיין לא היו. האבטלה גאתה, חסר התעסוקה היה משוע, כל זאת הביא אנשים רבים לעסק בהברחות. כל מדינה נאלצה להתמודד נגד מצב לא רצוי זה, על ידי הדיוק הסגר בגבולות, הגברת הסיורים לאורך הגבולות למניעת הברחות, וכמו כן החמרה גדולה בחקיקה המדינה נגד מבריחים. כאשר נתפס מבריח, נכלו בתי המשפט לגור עליו אף עשר שנות מאסר בפעל, למען ישמעו וייראו. בדרך זאת קנתה המדינה למנוע מהשוק השחר של הברחות לפרח ולצמח. בחור צעיר בשם משה זינדל פרח עם הוריו לוינה. בתם המלחמה הוא היה מכרח לפרנס את הוריו המבגרים. הוא הצליח להשיג דרכון פולני, ונכנס אל קהלת המבריחים. כך נהג במשך זמן מה. באחד הימים הזדמנה למשה זינדל עסקה מסכנת. אם יצליח להעביר סחורה מסוימת לברלין - יקבל סכום גבוה מאוד. הוא ידע שאם יצליח במשימתו יוכל בפסף שיקבל לפתח עסק עצמאי וחסי. הוא גם ידע שרשויות המדינה הגבירו והדקו את הפקוח על כל הפצצות דרכון הברחו מוצרים למיניהם. הוא חשש מאוד מעסקה זו ולכן נכנס לרבי כששפר זאת לצדיק, הרב אמר: "האם אתה יודע כי מי שיתפס מבריח סחורה יכנס לשנים רבות לכלא אחרי שישלם קנס של מאה אלף פתרים?". באותה שעה ישב בחדר חתנו של הרבי ה'אביר יעקב'. הלך שאל: "פרנסה וסכנה - מה קודם למה?". אחרי שהיה קלה קם הרבי, נטל פסת נר קטנה, גלגל אותה וקסרה למשה. "סע לשלום ויהי בעזרך, כשתבוא לברלין תן עשרה מארקים לצדקה. באיזה שעה בערך תחצה את הגבול?". הוא השיב: "מחר בסביבות השעה 13:00 בצהריים". ברכו הרבי בשנית ופטרו לשלום. כשהגיע לברלין, נשמעה צפירה ארקה של הרקבת. שוטרי הגבול עלו לרקבת וצויו על פלם לעמוד בשורה. הם עברו אחד-אחד, בדקו מה מכילות חבילותיו, ולאחר מכן החתימו את הדרכון. הוא ראה כיצד נלקחו אנשים בכוח בגלל דברים אסורים שהתגלו בחבילותיהם. לבו פרפר, שכן מספר חבילות גדולות שלו נמצאות בקצה הקרון ועליו להצהיר על כך... הוא ציר את דמותו של הרבי והושיט את הדרכון לשוטר שבא מולו. וראה זה פלא, השוטר לא שאל מאומה על החבילות, החתים את הדרכון והמשיך הלאה. החבילות לא נפתחו! כשהגיע לברלין נתן את הפסף לצדקה כפי שבקש הרבי, ולאחר שקבל את סכום העמלה שב לוינה. כשהגיע לביתו צפו לו הוריו בדאגה, הם ידעו על נסיעתו ועל מעשיו. "מבית הרבי מקאפישניץ נודע לי", סח לו אביו, "יום אחרי שניצאת לדרכך, יצא הרבי מחדרו בשמחה ואמר 'ברוך ה', עתה עבר משה זינדל את הגבול בשלום, אבל בגינו לא נתתי לעיני תנומה כל הלילה, הייתי ער שומר ומשגיח עליו כל הזמן". משה זינדל פתח עסק חסי, ועשה חיל בעבודתו. יום אחד הביא סחורה יקרה של משי מברלין. הוא שלם את המכס והניירת החתמה. מאחר ואצה לו הדרכך, עקף את תור הרקבים והגיע לראש התור, אך שם נעצר. הוא הגיש את הניירת והראה ששלם הכל כדיו. להפתעתו, כקנס על שלא עבר בדרכך המקבלת ולא דאג שנידיקו מדבקות מעבר על הארנזים, החרמה כל הסחורה והוא ספג נזק כספי עצום. בלב כואב שב לוינה. כעבר מספר ימים הגיע לרבי לבכות על ההפסד הגדול. כשהגיע לשם, נודע לו שזה עתה שב הרבי לביתו. ספר משה זינדל מה שקרה ואודות העבדה שכל השנים בהן הוא עוסק ביבוא ויצוא, מעולם לא ארע לו מאומה, וזו הפעם הראשונה שהחמירו כלפיו בקנס כה כבד. הביט אליו הרבי עם צער בעיניו, נאנח חרישית ואמר: "אוי, כך זה נראה כשאני לא בביתי!!!!".

כוחה של בכיה

ספורים נוראי הוד על כ"ק מרן אדמו"ר מלעלב זי"ע
שנסתלק בפתאומיות בליל יום הקדוש, יום הפורים תש"ע
(מתוך העלון לקראת שבת מלכתא – דרשו- תשפ"ה)

במשא קדשו בסעודת הלולא מוצאי יום כפור (תשפ"ד) בבית המדרש 'קהל בית דוד' לעלב בארה"ב, ספר כ"ק האדמו"ר מסקאליי זצ"ל, שזכה ללמד עם הרבי מלעלב זי"ע בחברותא בימי שבתו בארה"ב: פעם הגעתי לביתו בארה"ב ומצאתי את רבנו באמצע אמירת תהלים (כמנהגו לומר מדי יום את כל ספר התהלים), הוא היה 'פאר טפט' תפוס בשרעפי קדש ולא הרגיש כלל שנכנסתי, עמדתי מן הצד וראיתי איך נהרות של דמעות זולגות מעיניו תוך כדי אמירת התהלים, כעבר כמה רגעים הרגיש בי והבחין שראיתו בכך. לאחר שסיים את אמירת התהלים פנה אלי רבנו, והסביר לי שבעונה זו בקיץ צומחים בחוץ עצים מסימים וכתוצאה מהפריחה יש לו אלרגיה, ולכן עיניו דומעות... על כל דבר היה לו תרוץ טוב...

באותה סעודה ספר גם נכדו של הרבי, הרה"ג רבי זלמן ויס שליט"א - ר"מ בישיבת נייפעסט, על כוח בכיו של יהודי, מכמה זוויות מפלאות, במחצתו של רבנו זי"ע: ספר לי יהודי שחפה לא עלינו מעל עשרים שנה לילדים, מדי פעם היה הולך להזכיר עצמו אצל רבנו זי"ע, פעם אחת התקשר בטלפון להזכיר עצמו, תוך כדי שיחה נשמע קול בכיה של זוגתו שפרצה בבכי. רבנו בשמעו את קול הבכי נחרד ושאלו מי בוכה ומדוע, והשיב הבעל בשברון לב שזאת היא זוגתו וכי היא בוכה בגלל הענין המדבר, כי טרם נושעה בזרע של קימא והרופאים כבר אינם נותנים לנו שום סכוי... "אזוי, אזוי" נענה רבנו ולקח זאת מאוד ללבו, הוא ברך את אותו יהודי שזיפה לזש"ק ובכך הסתיימה השיחה. בהזדמנות הבאה שהגיע אותו יהודי אמר לו רבנו "דע לך שלקחתי ללב מאוד את הבכי שלך, אמרתי תהלים בעבורכם ובעז"ה מקוה אנכי שתזכו לישועה". לפקדת השנה נושע אותו יהודי בבן זכר.

עוד ספר הרה"ג רבי זלמן שליט"א: רבנו זי"ע בקר פידוע פעמים בעיר התורה 'ליקווד' בארה"ב וספר לי הרה"ח ר' אברהם ברנדווין שליט"א מיקירי אנ"ש בליקווד שהוא היה היוזם והעומד מאחורי בקורים אלו, על השתלשלות הענינים שהובילה לבקוריו של רבנו שם. ר' אברהם זה בקש כמה וכמה פעמים מרבינו שיאיל לבוא לבקר בעיר ליקווד, אך בכל פעם דחה אותו רבנו ולא היה לו חשק לכך מטעמי הכמוסים. באחת הפעמים שהגיע ר' אברהם להזמין את רבנו לבקר בעיר ליקווד התלוה אליו ילדו הקטן, אך גם הפעם נענה רבנו שאין הדבר בכוחו ואין עתותיו פנויות לכך. הילד הקטן בשמעו שהרבי לא יגיע לבקר פרץ בבכי... רבנו בשמעו את בכיו שאל מיד "למה הילד בוכה?", ר' אברהם השיב באי נעימות שהילד בוכה כי התאכזב מכך שהרבי לא יבקר אצלם. "אזוי" נענה רבנו, "איך וועל קומען, איך וועל קומען – אם כך אני אבוא..." ואכן רבנו הגיע לבקור אחד בליקווד ובעקבותיו הגיע פעם נוספת, כמאמר הבעש"ט הק' שבכל מקום שמבקר יהודי, עליו להגיע פעם נוספת לתקן.

ועוד עבדה, היה אצלי יהודי, אברך מארץ ישראל, שאכל אצלי בביתי וספר לי שבשנים האחרונות לחייו של רבנו היה עורך את ה'טיש' בט"ו בשבט ברב עם, בלוי כלי נגינה, וספר לי אותו אברך שהיה אז בחור והגיע ל'טיש' עם אחיו שהיה ילד פעוט. במהלך הסעודה חלק רבנו פרות לכל הקהל, אך הילד הקטן לא הצליח לקבל פרות מהרבי ומרב אכזבה פרץ בבכי. למרבה הפלא, למרות כל ההמלה וכלי הזמר, הגיע קול בכיו של הילד לאזני רבנו שפנה מיד אל המשמשים בקדש ואמר להם "אני שומע כאן קול בכי, נא להשקיט את התזמורת", וכך הוה, עצרו לרגע את השירה ומיד מצאו את הילד הבוכה בפנת בית הכנסת, והיה זה פלא כשלעצמו איך קול בכיו הדק של הילד, גבר על כל הרעש והגיע לאזניו של רבנו. מיד הורה רבנו לקרוא לילד ובשמעו את סבת בכיו, מלא את ידיו בפרות מידיו הקדושות והבכי התחלף מיד בשמחה גדולה.

ד"ר מוקדשים לעילוי נשמת מו"א ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: יום הכיפורים

פרשת האזינו - שובה

בס"ד | גליון מס' 599

מה הביא את רופא העור לחדר ראש הישיבה במפתיע?

כי ביום הזה יכפר עליכם!

אלא שבסיומו של ימים כה נעלים, לאחר גילויי האבה והשגחה כה נפלאים - עדיין מבקשים אנו להותיר מעט מהטעם המתוק הזה, להשאיר ממנו חותם בלי ימחה. כמה חבל יהיה לעבור את הימים הנעלים האלו בלי לצאת עם צידה לדרך, איוז החמצה זו תהיה אם חלילה לא נצא מיום הכיפורים ברכוש גדול - שישאר איתנו לנצח.

לפיכך, ניתנת לנו עצה יקרה: לנצל את שעת הכושר בימים אלו כדי לקבל על עצמנו קבלה טובה. אפילו אחת, אפילו קטנה, ובלבד שנוכל לעמוד בה, שתהיה בה 'הצהרת כוונות' על כך שאנו מתקדמים צעד אחד לקראת אבינו שבשמים, שאנו מייצרים כלי שיחזיק את הקשר הקרוב עמו לאורך זמן. לא לתת לאווירה המרוממת לחלוף על פנינו ביעף בלי להותיר זכר, אלא להשאיר מהם נכסי צאן ברזל לשנים ארוכות וטובות.

כשיהודי מקבל על עצמו קבלה טובה בימים אלו, הוא למעשה מצהיר שהוא בכיוון הנכון, שקרבת אלוקים הינה ערך חשוב בעיניו, שהוא רוצה ומוכן להתאמץ ולהילחם כדי לשמר ולו משהו מהאווירה המרוממת, מתחושת ה'ימינו תחבקני' בה אנו זוכים בימים אלה. כוחה של הקבלה הטובה הזו יפה כל כך, עד שכאשר עומדים בה לאורך זמן היא מעניקה כוחות עילאיים להוסיף ולהתעלות בעבודת ה', תוך המשך התחושה העילאית ושימורה לאורך ימים.

אחים יקרים, תהא השעה הזאת שעת רצון לפנינו, לקבל על עצמנו קבלה טובה אחת. להוסיף שעת לימוד תורה, להוסיף בכונה בתפילה, לשמור את הפה, את הלשון והעיניים, להרבות מעשי חסד. הבה נקבל על עצמנו קבלה טובה אחת שתותיר בפנינו את הטעם הערב של הימים הנעלים, כך נזכה לגמר חתימה טובה ולשנה נפלאה!

הפריחה שפריחה באופן מפתיע...

הסיפור הבא, מתחיל כמה ימים לפני חודש אלול, לפני כמה שנים. בחור יקר וירא שמים ערך את חשבון הנפש האישי שלו, ומצא כי כדאי לו להתחזק בשמירת העיניים בימי חודש אלול המתקרבים ובאים. לפיכך - קיבל על עצמו קבלה איתנה וחזקה, לפיה במשך כל חודש אלול לא ייצא מבניין הישיבה בה הוא לומד - ישיבת 'קירי ירושלים', כדי לשמור את עיניו בצורה הטובה והנעלית ביותר.

זמן אלול התחיל בהתרגשות רבת, מיועדנו הבחור מסתער על הגמרא בשמחה ובשקידה, תוך שהוא אינו שוכח את קבלתו הטובה - לא לצאת את בניין הישיבה במשך כל חודש אלול, כדי לשמור את עיניו בצורה המיטבית. אלא שביום מן הימים גילה פצעים קלים בידו. תחילה לא ייחס להם חשיבות, אולם עם הזמן הלכו הפצעים והחמירו, הוא חש פריחה בכל זריעו הימנית, ובאחת השיחות סיפר על כך להוריו.

ההורים שמעו על כך, וליבם התמלא בדאגה כנה לשלומם. הם הפצירו בו לגשת אל הרופא בכדי שיבדוק אותו, אולם הבחור נענה ואמר שקיבל על עצמו לשמור את עיניו בחודש זה ולא לצאת מפתח הישיבה, ולפיכך הוא אינו יכול ללכת לרופא.

מצויים ועומדים אנו בין כסה לעשור, ימים מרגשים שמטלטלים את הנשמה היהודית. עדיין מהדהדת באוזנינו תקיעת השופר, עת המלכנו את מלך המלכים על הארץ ויושביה, וביקשנו שהכל יכירו במלכותו יתברך. בימים אלו ממש ניתנת בידינו הזכות להכריע את גורלנו ואת גורל העולם כולו, ואנו מבקשים לנצל את שעת הכושר העילאית הזו.

כל מי שנפש יהודי הומה בקרבו יודע, כי אין מיוחדים מהימים האלה, כשם כן הם - עשרת ימי תשובה. אלו ימים של תשובה במובן הפשוט והברור ביותר, מיועדים הם לשוב ולחזור לחיקו של אבא שבשמים. במשך השנה, בימי השגרה השוחקים,

לא פעם אנו טועים ותועים, מתבלבלים בדרך או נאבדים במרחב. ואז מגיע ראש השנה בו אנו מכריזים בהתרגשות 'המלך!', שבים להכרה מליאה במלכו של עולם, ושואפים לחזור אליו בימים המיועדים לכך, ימים אלו.

לא בכדי, במשך אלפי שנים ובכל הגלויות שעברנו, יהודים קרובים ורחוקים יותר ופחות, וגם יהודים שכבר נראה שהתרחקו בלי שוב - מצאו את הדרך לבית הכנסת בכניסת היום הקדוש יום הכיפורים, נקהלים ובאים למעמד 'כל נדרי'. אין כאן רק רגע מרגש ברמה היסטורית, אלא כל יהודי ויהודי, חש את האווירה השונה, את רוח הטהרה אותה מרעיף עלינו ממרום, את אבינו האוהב הקורא אלינו 'שובו אליי ואשובה אליכם...'

כל בר דעת יודע, מה קורה אם חלילה נאבד ילד צעיר, והשעות נוקפות עוברות והוא לא נמצא. תחילה הוריו דואגים לו, אחר כך גם השכנים חוששים לשלומם, ולבסוף - כל השכונה, כל העיר ואף מעבר לה עוסקים בחיפוש אחריו, מבקשים למצוא אותו בכל מחיר. החרדה לגורל ילד אובד מאחדת את כולם, כולם חוששים לו ושואפים לראותו שוב הביתה, וכמובן - בראש ובראשונה הוריו האוהבים, שנפשם אינה מוצאת מנוח עד שיימצא וישוב אליהם בריא ושלם.

כל התיאור הזה הוא אפילו לא משל, לדאגה של אב אוהב שבשמים, שחפץ לראות את בנו שבים אליו. הרי הוא שמעניק לנו חיים, בריאות, כוחות, כשרונות, יכולות ופרנסה, הוא שדאג לכל מה שעבר ועובר עלינו, והוא שקובע ומכריע את עתידנו. הוא חפץ כל כך שנשוב אליו ואז הוא יוכל להרעיף עלינו את אהבתו בשפע רב, הוא מתחנן לראות אותנו נענים לקריאתו ושבים אליו - לעובדו בלבב שלם.

לפיכך הוא נתן לנו מתנה יקרה ושמה 'עשרת ימי תשובה', ובסיומו - את יום הכיפורים. 'כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם', ביום הזה הוא לוקח כל אחד מאיתנו, וכמו אב אוהב שבונו חוזר משנה של שהות במדבר צחיח ומלוכלך - הוא מנקה אותנו, רוחץ את נשמותינו, משיב אותנו אליו ומחבק אותנו באהבה.

כל רצונו הוא רק לשמוע מאיתנו את הקריאה 'השיבנו ה' אליך ונשובה', ואז הוא יקבל את פנינו בימין מקרבת, ינקה אותנו מכל כתם, וישיב אותנו למעמדנו כבנים אוהבים. רגע לפני שיחתום את גורלנו לשנה שלימה, הוא קורא לנו לשוב להיות סמוכים על שולחנו, לחזור להתרפק עליו באהבה, כדי שיוכל להרעיף עלינו שפע טובה וברכה.

מצוה לפרסם: סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנובר
מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

לאחר שהמצב החמיר, ניאות הבחור לעצת הוריו למרוח כל משה ולקחת כל תרופה - אולם לצאת משערי הישיבה לא הסכים, כפי שקיבל על עצמו.

בצר להם, פנו הורי הבחור אל ראש הישיבה, הגאון רבי יהודה כהן שליט"א, וביקשו ממנו להיכנס לעובי הקורה, לבדוק את מצב ידו של בנם, ובאם המצב מחייב זאת - להורות לו לפנות אל הרופא. ראש הישיבה קרא לבחור המצטיין וביקש לשוחח עמו, וכשהבחור נכנס אליו וראש הישיבה הבחין בזרועו העמוסה פצעים - קבע על אתר: 'זו אכן קבלה טובה ומיוחדת, אולם אין לך ברירה אלא להפך אותה... אתה חייב לראות רופא...'

כשמוע הבחור את ההוראה המפורשת מראש הישיבה, כבש את פניו בידיו ופרץ בבכי מר. הן הוא כל כך רוצה לשמור על קבלתו איתנה וחזקה, כה חושש הוא להפך אותה ולו במשהו. צערו וכאבו על שלא עולה בידו לעמוד בקבלתו התפרצו משני עיניו בנחלי דמעות שופכים, וראש הישיבה הבחין מיד כי קשה עליו הדבר מאוד. הבחור הסביר שאם אין ברירה, הוא בוודאי יציית. אבל הוא מבקש מאוד להימנע מכך, כי זה דורש ממנו להפך קבלה טובה שקיבל על עצמו!...

כראות ראש הישיבה את צערו של הבחור ואת כנות רצונו, נענה ואמר לו: 'אולי המצב לא דחוף עד כדי קריטי. אני מבין לליכך, ולפיכך הבה נסכם שנחכה עוד כמה שעות. אם יחלפו עוד כמה שעות ולא יהיה שינוי במצב - אינני רואה ברירה אחרת זולת לצאת מבניין הישיבה בניגוד לקבלה, וללכת אל הרופא...'

הבחור יצא מראש הישיבה ברגשות מעורבים. מחד גיסא - הוא מבין אל נכון את המצב, הסיכויים שלא יצטרך להפך את קבלתו - קלושים מאוד. מאידך גיסא - בכל זאת אולי יתרחש הנס והדבר יימנע ממנו, אין לדעת!...

הגיעה שעת הצהריים, ולפתע נשמעו דפיקות בדלת חדרו של ראש הישיבה. כשזו נפתחה, עמד שם יהודי מבוגר, שהכרת פניו ענתה בו שהוא אינו מבני הישיבה או מרבניה, למעשה - זו הפעם הראשונה שהוא כאן... הוא ניגש אל ראש הישיבה וביקש לשוחח עמו, וראש הישיבה נענה לו ברצון.

'נפגשנו לפני כמה ימים', פתח היהודי הזר, 'כשהשתתפתי בחתונתו של בחור פלוני - מבני הישיבה, אז הבחנתי כי יש בעיה מסויימת בבריאותו של ראש הישיבה, לא משהו מפחיד, אבל כדאי לטפל בו. הואיל ואני רופא עור מומחה בברזיל ואני שב כבר מחר לארץ מולדתי, החלטתי לקפוץ לישיבה ולייעץ לראש הישיבה מה לעשות, וייעמוד לי הדבר לזכות שדאגתי לבריאותו של ראש הישיבה!'

ראש הישיבה הופתע מהמחוזה הפתאומית, והאורח - שהתברר כרופא מומחה, בדק את שבדק. תוך כדי הבדיקה, לפתע ננער ראש הישיבה ממקומו בהשתאות ואמר: 'הלא הגעת לכאן דווקא היום בהשגחה פרטית מופלאה! יש כאן בחור שחייב לראות רופא עור, ולבו נוקפו אם יצטרך להפך את קבלתו לצורך יציאה לרופא. באת בדיוק בזמן!'

הרופא שמע את הסיפור המלא והתרגש. הוא בדק את הבחור, והסתבר שהבחור זקוק למשחה מסויימת שהרופא הביא עבור ראש הישיבה - בחושבו כי ראש הישיבה יזדקק לה, אולם הסתבר שראש הישיבה כלל לא זקוק לטיפול. המשחה עברה לידי הבחור המאושר, שנבדק אצל רופא עור מומחה, שהגיע אליו לישיבה, והביא את המשחה אותה מרח הבחור ונרפא - וכל זאת בלי לצאת מכותלי הישיבה, בהתאם לקבלתו!

סיפור נפלא זה, אותו סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א בשם ראש ישיבת 'קירי ירושלים' הגאון רבי יהודה כהן שליט"א, מעורר את הלב: אחים יקרים, ראו נא ראו את כוחה של קבלה אחת, וכמה בורא עולם משדד מערכות בכדי שנוכל לעמוד בה. זה דורש מאיתנו החלטה אחת, נחושה ועיקשת, אולם ההחלטה הזו היא מנוף עצום לקרבת אלוהים, ולפעמים גם מתברר עד כמה בורא עולם בעצמו יעזרנו לעמוד בה!

הבה נקבל על עצמנו קבלה טובה כזו, בפרט בימים אלה. זה הזמן וזו העת לבחון באיזה תחום עלינו להשתפר, ובמה ראוי שנתחזק. כל קבלה טובה היא כסולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, כל החלטה נחושה שלנו מעוררת רעש בשמי מעל, ומקרבת אותנו לבורא. הבה ננצל את הימים הללו בכדי לקבל על עצמנו קבלה טובה, ונזכה שבורא עולם יראה את שאיפתנו להתקרב אליו, ויושיט לנו את ידו הפתוחה לשבים אליו בתשובה שלימה!

החלטה שחוללה מהפך!

שיחת טלפון חריגה קטעה את שגרת יומו של ר' פנחס ד., כשעל הצג הופיע מספר הטלפון של התלמוד תורה בו לומד בנו. המזכיר הודיע לו קצרות כי בנו בן העשר סובל מחום וכאבים, ולפיכך ההורים נדרשים לבוא לקחתו. ר' פנחס מיהר להגיע במונית אל התלמוד תורה, וכשראה את בנו - הבין שהעניין מורכב ממה שהעריך, ומיהר להמשיך עם המונית ישירות לחדר המיון בבית החולים 'שערי צדק'.

הילד נבדק בבדיקות דם שגרתיות, וכשהתוצאות הגיעו - הובהל האב לחדרו של הרופא במחלקה לרופאה דחופה. 'יש לו זיהום חריג ומסוכן בדם, הדבר עלול להתפשט הלאה. אנחנו מכניסים אותו לאשפוז!'

ר' פנחס חשב שהוא צונח תחתיו. הוא בעיצומו של יום שגרתו, הוא רק דאג קצת לשלום בנו ומיהר לבית החולים. אבל ככה? להתבשר שמדובר בזיהום חריג וחמור? לשמוע שממשיכים מיד לאשפוז? - בעוד לבו הולם בפראות, הוא שומע את הרופא אומר: 'אנחנו ניתן לו מינון גבוה של אנטיביוטיקה חריפה ישירות לווריד, וזאת במשך כמה שבועות. תתפלל שהזיהום לא יספיק להגיע לעצם הרגל, כי אז הוא עלול לסבול מנכות כל החיים!'

ר' פנחס כבר לא הצליח לשמוע, העולם הסתחרר סביבו. בבוקר התעורר בנו כילד שמח וחיילי, ואחר הצהריים הוא כבר מאושפז לתקופה של כמה שבועות, מתוך תקווה - אולי יחוס רופא כל בשר ואולי ירחם - שלא תישאר לו פגיעה בלתי הפיכה כתוצאה מהזיהום המסוכן הזה. איך זה יכול להיות?!

תוך כמה דקות כבר היה בנו בחדר האשפוז במחלקת ילדים, כששלוש צינוריות מחוברות אליו ודרכן הוא מקבל נוזלים, אנטיביוטיקה ושאר דברים פחות נעימים. ר' פנחס ניצב ליד מיטת בנו בדאגה, מקווה לטוב וחושש מבשרות קשות. כשבנו נרדם, בשעת ליל מאוחרת, הרשה לעצמו לצאת לסיבוב בבית החולים ולחלץ את עצמותיו הלאות, ואז הוא מגיע לבית הכנסת שבמרכז הרפואי 'שערי צדק'.

בכניסתו, הבחין במודעה שצדה את עיניו, וכך נכתב בה: 'כל העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כוחו, והנזהר שלא לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה - זוכה לעצור מעליו גזירות קשות ויניצל הוא ויוצאי חלציו מכל צרה וצוקה! - המודעה, השגרתית בדרך כלל, עמדה מולו כמנופפת אצבע לעברו: שתיקה יפה בשעת התפילה! עניית אמן 'הא שמיה רבא'! - מה מצבך בכל אלה? מה אתה עושה בכדי להינצל מגזירות קשות, מכל צרה וצוקה ומכל געג ומחלה?'

הוא ניצל את העובדה שבית הכנסת היה ריק מאדם, ניגש אל ארון הקודש, הסיט את הפרוכת ופרץ בבכי מר. ידוע ידע את שפל מצבו בכל האמור, הן הוא בקושי מתפלל במניין, וגם כשהוא מתפלל במניין - איך נראית התפילה, מליאה בדיבורים מכל הכיוונים, רחמנא ליצלן... המודעה הזו שברה את לבו לרסיסים, והוא פרץ בבכי נוראי...

שעה ארוכה עמד ובכה, כשדמעות רותחות זולגות מעיניו ללא הרף, דמעות של חרטה כנה על העבר וקבלה טובה על העתיד. הוא ערך את חשבון נפשו כמה הוא לקוי בנקודה זו, וקיבל על עצמו להקפיד על תפילות במניין כהלכה, לשתוק בשעת התפילה מראשיתה ועד סופה, ולענות 'אמן יהא שמיה רבא' בכל כוחו. מעתה - הבטיח לעצמו - הטלפון הנייד מכובה, אין חברים, אין דיבורים, אין עלונים, אין כלום. דע לפני מי אתה עומד, לפני מלך מלכי המלכים!

כדי לחזק את קבלתו, קבע לעצמו שכל מה שלא היה עושה כשהוא נכנס לרבו - הוא לא עושה בשעת התפילה. הרי אילו נקרא לשוחח עם רבו, היה מגיע בזמן, ניצב במקום מתחילה ועד סוף, מרוכז כל כולו. לא קורא, לא עונה, לא מביט בנייד, ובוודאי שלא משוחח עם איש. הרי הוא ניצב אצל רבו! מעתה - כך החליט, כך בדיוק תיראה התפילה שלי!

בתחושה מרוממת עזב את בית הכנסת, ונתן תנומה לעפעפיו. למחרת - בתפילת שחרית כבר עמד בקבלתו זו, מקווה לטוב. ואז, בשעת הצהריים, נבדק בנו שוב על מנת לבחון את השפעת התרופה, והנה הרופא שקיבל לידי את התוצאות - ביקש שיחזור על הבדיקה פעם נוספת בנוכחות רופא...

הבדיקה נערכה שוב, ואז התכנסו כמה רופאים יחדיו, כשהם מכחכים בגרונם בבלבול מה. הם מחזיקים בידם את תוצאות הבדיקות מאתמול ואת תוצאות הבדיקות מהיום - והדבר לא יאומן: הזיהום שהיה נעלם ואיננו, נגזר והלך. לא יתכן שדבר כזה קורה תוך כמה שעות אנטיביוטיקה, זה פשוט בלתי אפשרי!

אחד הרופאים אף סיפר, שהוא מטפל כל ימיו בזיהומים כאלה, ובשלושים השנים שהוא רופא - מעולם לא חווה כזאת, והוא גם לא מכיר תיעוד כזה בספרות הרפואית. איך יתכן שזיהום נעלם תוך לילה אחד? מה היה בטיפול הרפואי שקיבל הילד אמש שחולל מהפך כה קיצוני? איך יכול להיות שהוא כבר הבריא, ואין בגופו זיהום?!

ר' פנחס שותק, למרות שהוא יודע את התשובה, והיא אכן קשורה לשתיקה - לשתיקה בשעת התפילה כמובן... הרופאים שחררו אותו במקום, ומתוך חוסר אמון - ביקשו ממנו לשוב שוב במוצאי שבת לבדוק אם אכן הזיהום נעלם. למותר לציין כי אכן כן, הזיהום נעלם, גם בבדיקה החוזרת לא נמצא לו זכר!

ר' פנחס היקר, במכתבו שפורסם בספר 'שתקתי ונושעתי', כותב כי הבטיח לפרסם את הנס כדי לגלות גם לנו: הן כמה יהודים זקוקים לישועה, מפעילים סגולות מסוגלות שונות, מקווים לטוב. בידינו הדבר לזכות בישועות נפלאות, בקבלה טובה אחת - להתפלל כהלכה, לשתוק בשעת התפילה, לענות 'אמן יהא שמיה רבא' כראוי! והלך ברור: אחים יקרים, ניצבים אנו ברגעים קריטיים לחיינו. כל השנה הבעל"ט ניצבת על כף המאזניים. זה הזמן לקבל על עצמנו קבלה טובה אחת, בענייני 'מורא מקדש', בהתחזקות בתפילה, בעניית 'אמן יהא שמיה רבא', או בכל נושא אחר - כמו תוספת לימוד תורה, התחזקות בחסד, או מידות טובות. לקבלה טובה יש כח עצום - הבה נפעיל את הכח הזה כדי שיעל עוברנו גמר חתימה טובה ושנה טובה ומתוקה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com
לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 053-316-1613 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

רפלידתו זהב

פנינים, הנהגות ואמרות מגדולי ישראל

פרשת

האזינו

ה' תשרי תשפ"ו

גיליון מספר

240

שילם כמה עשרות שקלים כדי לכבות את אש המחלוקת

סיפר הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א:

היתה זו שעת ערב סתמית למדי, כאשר סבי, הרה"ג ר' שמואל צבי קובלסקי זצ"ל הלך ברחובה של עיר. לפתע צדו את אוזניו קולות רמים של צעקות ומריבות, והוא פנה לבדוק בשל מי הסער הגדול הזה... התברר, כי שני שכנים עומדים ומתקוטטים על תשלום דמי 'ועד הבית', וקולות המריבה הולכים וגוברים...

סבי התעניין במה ובכמה מדובר, והתברר כי מדובר בכמה עשרות שקלים, אבל הצדדים רואים בויכוח עניין 'עקרוני', ואינם מעלים בדעתם לוותר איש לרעהו...

על אתר ניגש סבי ושילם מכיסו את הסכום הפעוט, כשהוא ניגש לכל אחד הצדדים ומסביר כי העניין אינו כה 'עקרוני', והואיל ובעיית הכסף נפתרה, מן הראוי לפתור גם את המחלוקת והשנאה שמסביב...

דקות ארוכות עמד שם, פייס את זה ודיבר על ליבו של זה. ולא נחה דעתו עד שהיו השניים שכנים ידידים אוהבים במקדם. וכל זאת - למרות שלא הכיר אף אחד מהם. רק היה יכול לשער מה יקרה אם המחלוקת ביניהם תתעצם חלילה, והעדיף לכבותה ולהשיב את השלום לבניין...

(אנא עבדא, פניני פרשת השבוע)

"כח אין לי, אבל לב יש לי?"

סיפר הרב שלמה זלמן דינן שליט"א:

ידוע שמרן הסטייפלער זצ"ל בזקנותו לא יכל ללכת ואפילו להתפלל במנין (ולהביא מנין לביתו לא רצה, כדי לא להטריח את ביתו לסדר את הכסאות וכו') ובכל זאת פעם בשבוע היה נוסע לבקר זקן אחד. אמר לי משהו שראה את זה, שזה היה קורע את הלב לראות איך הסטייפלער נגרר עד המכונית וכו', והעולם לא הבין מדוע הסטייפלער כ"כ טורח.

שאלו את הבת שלו על זה, והיא אמרה - גם אני אמרתי לו: אין לך כח ללכת אפי' למנין, מדוע אתה כ"כ מטריח את עצמך? והוא אמר לי: הזקן ההוא היה מסתובב בנובהרדוק בבתי השכונה ומעיר את כל הבחורים בבוקר (הבחורים היו ישנים בבתיים של אחריים) ואני חייב לו הכרת הטוב, כח אין לי, אבל לב יש לי!!!

(דרשו)

"העדפתי למסור שיעור בינוני..."

מסופר על הגה"צ רבי ברוך בער זצ"ל בעל הברכת שמואל, שהציעו לו לכהן כראש ישיבה באחת הישיבות המפורסמות ברחבי ליטא. לצורך זה היה עליו למסור שיעור כללי בפני תלמידי הישיבה בנוכחות רבני הישיבה, כדי לראות אם ימצא חן בעיניהם.

רבי ברוך בער הגיע לישיבה ומסר את השיעור. לאחר מסירת השיעור, פנה אליו אחד ממקורביו ושאלו בתמיהה: הלוא לפני מספר שבועות מסר ראש הישיבה שיעור בפני התלמידים בישיבתו, שיעור שהפליא את כל שומעי לקחו. ואילו השיעור הזה לא הגיע כלל למעלתו של אותו שיעור, מדוע איפוא לא מסרתם אותו שיעור?

ענה לו רבי ברוך בער: אמת ונכון הדבר. השיעור שאתה מתכוין אליו באמת היה שיעור מיוחד, ונתחדשו שם חידושים עמוקים. אמנם, האמת לאמיתה היא שבהכנת השיעור

ההוא היתה לי סייעתא דשמיא מיוחדת, אינו דומה שיעור זה לכלל השיעורים שהרציתי עד הלום. וכפי שהנני מכיר את ערכי ועצמי, אין בכוחי להכין שיעורים כאלו תמידין כסדרן. על כן לא רציתי למסור את השיעור הזה כ'שיעור המבחן', כדי לא לעבור על איסור "אל תונו איש את אחיו". והעדפתי למסור שיעור 'בינוני', שבסייעתא דשמיא יש לי את היכולת להכין!

(לב ישראל, על הצדיקים)

"על תפילה בנץ אני לא מוותר, ואני לא אפסיד מזה!"

סיפר יהודי, למערכת 'השגחה פרטית': נסעתי עם נהג מונית שומר תורה ומצוות, והוא סיפר לי מעשה שהיה וממשיך להיות: אני משתדל מאוד לעשות חסד. כשאני יכול אני עוזר למי שצריך, בעזרת השם. ערב אחד נסעתי ברחוב סורוצקין, והבחנתי באישה מבוגרת שעומדת על המדרכה וכוכה. התקרבתי אליה עם האוטו, ושאלתי אותה האם אפשר לעזור.

"אני צריכה להגיע לגבעת שאול", היא אמרה. "אין בעיה. אקח אותך לשם", עניתי מיד. "אבל אין לי כסף". - "בלי כסף", עניתי. פתחתי את הדלת האחורית וחיכיתי שתיכנס.

אחר כך היא הסבירה שהיא הייתה אצל ביתה בנווה יעקב, והבת שלה הסיעה אותה לכאן, לבית של חברתה. התוכנית הייתה שהיא תחזור הביתה באוטובוס, אבל את הארנק היא שכחה אצל הבת שלה, וכך נותרה ללא שקל.

שמחתי לעשות חסד. בסוף הנסיעה היא רצתה לדעת את שמי, ואמרתי לה.

כעבור כמה שעות אני רואה על הצג של הפלאפון מספר לא מוכר. כשאני עונה לשיחה אומר לי הבן אדם שהתקשר, "אני רוצה להודות לך מאוד על שעזרת לאמא שלי להגיע לביתה שבגבעת שאול. אני עורך דין. תן לי את פרטי הבנק שלך". אמרתי לו, "ברוך השם שזכיתי לעשות חסד, ואני לא רוצה שתשלם לי על המצווה הזאת".

"בסדר", ענה לי עורך הדין, "ובכל זאת, הייתי רוצה שניפגש". קבענו פגישה על כוס תה. בשעת הפגישה אמר לי האיש, "אני לא אשלם לך כסף, אבל אני רוצה שתעזור לנו. צריך להסיע ילד מוגבל מירושלים לחדרה מדי יום רביעי". כאן זו כבר הייתה הצעת עבודה, ואפשר היה בהחלט לראות בזה הכרת טובה, לתוך לי נסיעה שבועית משתלמת שכזאת.

אותו עורך דין לקח אותי ברצינות, ומדי תקופה הוסיף לי ליומן עוד נסיעה שבועית ועוד אחת. ממש מילא לי יומן מסודר, בסייעתא דשמיא.

הסיפור יכול להיגמר כאן, במסקנה שהרבה שלוחים למקום, ושלפעמים אנחנו עושים חסד וחושבים שהתאמצנו בשביל השני, אך בעצם הועלנו לעצמנו. הנה, אני עשיתי נסיעה אחת ללא תשלום, והרווחתי הרבה נסיעות שוות.

אבל יש לי עוד חלק נחמד לספר. בכל בוקר ברוך השם, בהנץ

ע"פ פסק של הרב זילברשטיין שליט"א
אנו מבקשים לא לקרוא בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה, שלא יצא שכרנו בהפסדנו

החמה אני מתפלל שחרית בכותל המערבי. זה חלק מסדר היום שלי, ואיני מוותר על כך. יום אחד התקשר אלי חבר וביקש שלמחרת בשעה מוקדמת אסיע אותו לבית החולים סורוקה בבאר שבע. אמרתי לו, "זה מוקדם מדי. אני לא יכול לנסוע אז, כי אני מתפלל בנץ".

אמר לי החבר "תתפלל מאוחר יותר, וכי בגלל זה תפסיד נסיעה טובה?" אמרתי לו "על תפילה בנץ אני לא מוותר, ואני לא אפסיד מזה. תבקש ממישהו אחר שיסיע אותך".

בעבודה כמו שלי חייבים לשים גבולות, ולדעת מתי אני נוסע ומתי לא. יש זמנים שמוקדשים לתפילה, ועל זה לא מוותרים בשום אופן.

אם חשבתי שהפסדתי משהו בגלל ההקפדה שלי להתפלל שחרית בכותל, התברר שממש לא הפסדתי כלום. אחרי התפילה התקשר אליי אותו עורך דין, ושאל אותי האם אני יכול לקחת אותו למושב קטן בדרום הארץ, וגם להמתין שם כמה שעות. זוהי נסיעה משתלמת ביותר! הרבה יותר מהנסיעה לבאר שבע. ולמען האמת, מה יותר משתלם מתפילת שחרית למול הכותל המערבי, כשהשמש עולה ואני מתייחד עם בורא עולם?!

(השנה פרטית)

לקח על עצמו את המשימה ושימש כמלמד

גם בעת שכינה הרב שמשון פינקוס זצ"ל כראש ישיבה בתקופה הראשונה בירוחם, והקהילה שם היתה מצומצמת מאוד, לא נמצא במשך זמן מה מלמד קבוע לילדים שבחידוד שהכיל באותה עת בסך הכל ארבעה-חמישה תלמידים בגילאים שונים...

הוא הבין שמחמת כך עלולים אבותיהם לעזוב את העיירה, ובמקום שאין איש - לקח על עצמו את המשימה ושימש כמלמד! משהובא כעבור תקופת מה לאחר מכן מלמד קבוע, הוא חזר לתפקיד של 'רק' ראש ישיבה...

(השמש בגבורתו, על הצדיקים)

"רבותי! על מה כל המהומה? על תריס שבור?!"

מספר אחד מתלמידיו של רבי ניסים קרליץ זצ"ל: כשהרב התגורר ברחוב בלוי, המתנתי להיכנס לשאלה, ובעת שהמתנתי שמעתי מתוך החדר חילופי צעקות בין בעלי דין בגידופים וחרופים. היה לי חשק להיכנס ולגעור בהם על צורת דיבורם זה לזה, אבל כמובן שלא עשיתי כן, אלא המתנתי בחוץ מבלי להפריע.

הרב ישב והקשיב לחילופי המהלומות המילוליות בין הניצים, כפי שהסביר פעם מדוע אינו מונע זאת, "כיוון שבעת הצעקות פולטים לעתים בעלי הדין את האמת המסתתרת" ואחרי שהסערה שככה ובעלי הדין יצאו מבלי שראיתי מי הם, נכנסתי לרבי ניסים.

כשראה אותי אמר: אתה יודע מה היה כאן? היה כאן דין תורה בין שוכר למשכיר על תריס שבור... לא יאומן כי יסופר! הם הוציאו את כל ספרי הפוסקים שעוסקים בנידון זה, כל אחד הביא בבקיאווה הוכחות לדעתו אם חייב לשלם על התריס השבור או לא.

עד שכמעט התקוממתי ובקשתי לומר להם: "רבותי! על מה כל המהומה? על תריס שבור?!" ובכן קחו את כסף התיקון ולכו לשלום...". אבל כמובן לא אמרתי מילה, שכן אסור לדיין לעשות כן כפי שכתב רש"י על הפס' "ושפטתם צדק בין איש ובן אחיו ובין גרו" - "אף על עסקי דירה בין חלוקת אחים. אפילו בין תנור לכיריים, על הדיין לשפוט

דין צדק".

ואז הוסיף רבי ניסים ואמר: "ועכשיו אספר לך סיפור מנגד, מה שהיה כאן אמש". ברחוב המקביל התרחשה תאונה, לאחר שבחור צעיר נסע ברכבו לאחור, ונתקל במונית שעצרה על הכביש כדי להוריד נוסע. נהג המונית דרש מהבחור להמתין עד הגעת המשטרה, אך הבחור המבוהל הציע לשלם את כל הנזק, שכן חשש, מכיוון שנהג בלי רשיון נהיגה... התשובה הכעיסה שבעתיים את נהג המונית והוא עמד על שלו כי לא יוותר עד הגעת השוטרים. שכן 'מגיע לך לשבת במאסר!'.
הנוסע שירד מהמונית היה אברך פיקח שחמל על הבחור, והחל לדבר על ליבו של נהג המונית כשהוא מציע הצעה גאונית: בבנין הסמוך מתגורר רב גדול, הבה ונעלה אליו כדי לשמוע את עצתו. למרבה הפלא התקבלה ההצעה על ליבו של נהג המונית, והם עלו יחד.

הלה הניח מטפחת על ראשו ונכנס בדרך ארץ. הם סיפרו לרב את הסיפור כולו, ורבי ניסים התעניין על הערכת סכום הנזק שנגרם למונית. תחילה הציע הרב באדיבות לבחור הצעיר הלוואה על הסכום כדי שיוכל לשלם את הנזק, אך הלה הסביר כי אביו בודאי ישלם את הכול ובמזומן.

אמר לו הרב: "אני דורש ממך הבטחה ברורה. כי מעתה ואילך אתה לא נוהג ברכב אפילו כדי מטר אחד, גם לא בדרך צדדית בכביש ללא רכבים - ללא רישיון נהיגה בתוקף בידך. במקביל, יותר לך נהג המונית היקר על דרישתו לערב את שלטונות החוק". השפעתו של הרב הייתה מיידית, נהג המונית הסכים להצעה, ויצא מהבית לאחר שנישק את ידו של הרב בהערצה.

(שבת טיש)

"אתה רוצה שהפרחים יחיו ואתה תמות?!"

מספר הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א: בבחורות, שהיתי בשבת בבית הורי שבטבריה. כשיצאתי בשבת בבוקר מן התפילה בבית כנסת, הבחנתי באחד האנשים שהתפלל איתנו, עומד ומשקה את גינתו! הזדעזעתי. יהודי שהתפלל בבית כנסת ומשקה את הגינה שלו ביום השבת! יכולתי לצעוק עליו: "שוטה שבעולם! מגיע לך סקילה! אתה משקה גינה ביום השבת!" אך חס חלילה, לא כך מוכיחים! עברתי לידו ואמרתי לו: "שבת שלום! שמחתי לראותך בבית הכנסת!" הוא חיך והחזיר לי ברכת שבת שלום. ואני המשכתי בעדינות: "אתה יודע, ישנה הלכה בעניין השקיה בשבת... זה דומה לאדם שזורע בשבת".

הוא מיד אמר: "חס וחלילה. אני יודע שאסור לזרוע, אני רק משקה... מסכנים הפרחים, בחום הזה, ארבעים מעלות, הם עלולים להתייבש... אני לא עושה כלום, רק משקה אותם קצת, שלא ימותו". הוא דיבר בתמימות כזו, שהוציאה אותי מדעתי...

הוא היה בטוח שהוא שומר שבת למהדרין. הרי הוא הולך לבית כנסת, עושה קידוש ואוכל חמין, ורק קצת משקה שלא ימותו הפרחים... אמרתי לו: "אתה רוצה שהפרחים יחיו ואתה תמות? מה קרה לך? אתה הרי ממית את עצמך!"

היהודי הזמין אותי להיכנס לביתו, להסביר יותר. נכנסתי והתחלתי לדבר איתו. התברר שהוא כלל לא ידע שאסור להשקות. "תאמין לי שלא ידעתי!", הוא התנצל, "אני שומר שבת ולא מדליק אפילו חשמל. לא ידעתי שיש איסור כזה!".

למדנו את ההלכות הללו, והוא כל כך הודה לי. בסופו של דבר הוא הבין שזה אסור, אבל הכל היה מתוך נעימות, ולא בצורה שהייתה גורמת לו להגיב: "אתה לא תאמר לי מה לעשות!" ואין הגעתי לזה? על ידי שתחילה פניתי אליו וברכתי אותו בברכת 'שבת שלום' באופן מכובד.

(פחד דוד)

זכות העלון לרפואת
והצלחת: יוסף בן שרה,
נורית בת רחל, יעל בת
איריס, אוהד בן דבורה,
לימור בת אליבית, רינת
בת שושנה, הרב דופמן
שליט"א ומשפחתו.
יוזם הענין לתחילה בת רותי
מלכה. ולהבייל ל"ג:
אמנון חיים בן יוסף, עליזה
בת מרים, נתמן בן רינה
ד"ל

הנפש והחנין

לא מוכיחים יחיד

ובפרשת יתרו נאמר: "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל". פירש רש"י: "לנשים - בלשון רכה. ולאנשים - קשים כגידין". ואם הגדולים שומעים דברים קשים - לומדים הקטנים קל וחומר לשמוע ברכין. והיינו: "האזינו השמים ואדברה" - "הוא דיבור עז". "ותשמע הארץ" - אז ישמעו הקטנים אמרי פי - דברים רכים. החת"ס מגלה: כשהגדולים שומעים דברים חזקים ומקבלים - הקטנים לומדים לשמוע ברכות. "האזינו השמים" - דיבור עז לגדולים. "ותשמע הארץ" - ממילא הקטנים ישמעו ברכות. החת"ס מלמדנו: א. יחיד - טל. "דרך התוכחה ליחיד - להוכיח בלשון רכה". תמיד. בלי יוצא מן הכלל. ב. רבים - אפשר מטר. "כיוון שאינו פורט". אף אחד לא יודע שזה עליו. דברים חזקים - כלליים. ג. צעקות על ילד - מטר על עשב. הילד יודע שזה עליו. המטר "אינו נוח" - והילד נשבר. ד. הדוגמה - המחנך. מחנך שצועק על ילד - מטר על עשב. מחנך שמדבר ברכות לילד - טל על עשב. "טוב לכל". שוחחנו על כך, שמה ששמע מבעד לדלת - זה "מטר על עשב". מטר על דשא - אפשר. מטר על עשב - הורס. "דרך התוכחה ליחיד - להוכיח בלשון רכה". זה לא המלצה - זה כלל. ואם המחנך צריך לומר דברים חזקים - שיגיד לכל הכיתה, "כיוון שאינו פורט". ומי שצריך לשמוע - ישמע. וליחיד? "תזל כטל - טוב לכל". "יערוף כמטר לקחי - ותזל כטל אמרתי". לרבים - מטר. ליחיד - טל. ומי שמבלבל ביניהם - שובר במקום לבנות.

השבוע ישב מנהל בחדרו, ומבעד לדלת שמע כיצד מחנך צועק ומוכיח ילד באופן חזק ביותר. וזה היה חזק מדי. עלתה השאלה: האם יש בכלל טעם להוכיח באופן כזה? מתי מותר לדבר בחזקה? מתי חייבים ברכות? ומה ההבדל? על כך נותן לנו ההתנ"ס סופר (תורת משה, דברים לב) כללים ברורים - מתוך הפסוק הראשון של פרשת האזינו: יחיד - ברכות בלבד. רבים - אפשר חזק. "דרך התוכחה ליחיד - צריך להוכיח בלשון רכה. מה שאין כן לרבים - כיוון שאינו פורט למי הוא מוכיח - יכול לומר דברים קשים". כלל ברור: כשמוכיח ילד אחד - רק בלשון רכה! למה? כי הוא יודע שזה עליו. הוא מרגיש את האצבע. דברים קשים ליחיד - שבירה. לעומת זאת, לרבים - "כיוון שאינו פורט" - אפשר לומר דברים חזקים יותר. כי כל אחד חושב "זה לא עליי" - ומי שצריך - ישמע.

מטר וטל - דשא ועשב

והחת"ס מפרש את הפסוק: "יערוף כמטר לקחי - ותזל כטל אמרתי" (דברים לב, ב). המטר אינו נוח לעולם - אבל הטל נוח לעולם. ו"דשא" - היינו התלבשות הארץ (כפירש"י) - רבים. אבל "עשב" - הוא יחיד. ו"מטר" - ראשי תיבות: משאכס, טרחכס, ריבכס. ו"טל" - ראשי תיבות: טוב לכל. ופעמים "יערוף כמטר" - שאינו נוח. ולפעמים יהיה דיבורו כטל - שניח. ומפרש: "כשעירים עלי דשא" - היינו רבים. "וכרביבים עלי עשב" - היינו יחיד. שמם וארץ - גדולים וקטנים והחת"ס מוסיף חידוש נוסף: "שמם" - היינו הגדולים. "הארץ" - הקטנים.

דבר האידה

אתה אחד ומיוחד

אחרי ראש השנה ישבתי עם קבוצת בחורים. אחד מהם העיז לגלות רגשותיו בקול ואמר:

"אני קצת חושש. כי בתפילה אמרנו 'כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון' - שכל אחד עובר יחידי. וזה ממש פחד! כשצריך לעבור לבד לפני הריבונו של עולם - הרי הקב"ה ראה הכל - את כל הכישלונות! ובאיזה פנים אני יכול להגיע לקראת יום הכיפורים?"

אמרתי לו: יש תקווה! כי בימים אלו אנו קוראים את פרשת האזינו, ובה כתוב: "הן עם לבדד ישכון" (דברים לב, יב). ומבאר השל"ה הקדוש: "כל אחד מישראל הוא אחד המיוחד בפני עצמו.

כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ב"ב עה, א): כל צדיק וצדיק נכוה מפני חופתו של חברו.

הרי שכולם כאחד זוכים לעולם הבא - מכל מקום כל אחד מיוחד בפני עצמו. השל"ה מגלה: "כל אחד מישראל - אחד המיוחד". לא "אחד מתוך רבים" - "אחד המיוחד"! יש לך מקום שרק אתה ממלא. חופה שרק שלך. תפקיד שרק אתה יכול.

ואפילו שכולם זוכים - "כל אחד מיוחד בפני עצמו". הייחוד שלך לא נבלע בכלל. הוא נשאר שלך.

"ה' בדד ינחנו" - לשון יחיד "ועל זה אמר: 'ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר" (דברים לב, יב). "נחנו" - לשון יחיד! על עניין כי כל אחד מיוחד בפני עצמו.

ועל שכולם כאיש אחד - חלק ה' - יאמר: "ואין עמו אל נכר". שלא נתן ה' על ישראל שום שליטה משום שר הנקרא 'אל נכר'. רק הוא לבדו יתברך - בכבודו ובעצמו.

השל"ה מדייק: "נחנו" - לשון יחיד, לא רבים! ה' מנחה כל אחד ביחידות. לא "מנחה את העם" סתם - מנחה אותך, אישית, בדד.

"ואין עמו אל נכר" - אף אחד לא שולט עליך חוץ מה'. לא מזל, לא כוכב, לא שר - "הוא לבדו יתברך, בכבודו ובעצמו". בעצמו - מנחה אותך.

הפחד הנוף לתקווה

אמרתי לבחור: אתה אומר 'כל באי עולם עוברים כבני מרון' - וזה מפחיד. אבל השל"ה מגלה שזו בדיוק הנחמה!

כן, אתה עובר לבד. אבל לא עומד לבד מול שופט זר - אלא לבד מול אבא! "הוא לבדו יתברך, בכבודו ובעצמו" - ה' בעצמו מתעסק אתך. לא שליח. לא מלאך. בכבודו ובעצמו.

"כל אחד מיוחד בפני עצמו" - ה' לא רואה אותך כ"עוד אחד". הוא רואה אותך כ"אחד המיוחד". עם החופה שרק שלך. עם התפקיד שרק שלך. עם הכישלונות שרק שלך - ועם התיקון שרק שלך.

היוצא מדבריו:

א. "כבני מרון" - לא פחד - זכות. אתה לא עובר מול שופט זר - אתה עובר מול אבא. "הוא לבדו" - בכבודו ובעצמו.

ב. אתה "אחד המיוחד". לא "עוד אחד". יש לך חופה שרק שלך. תפקיד שרק שלך. ה' רואה אותך ביחודך.

ג. הכישלונות - שלך. ה' ראה את הכל. אבל הוא רואה גם את התיקון שרק אתה יכול לבצע ולהשלים. כי אתה "מיוחד".

ד. "ואין עמו אל נכר". אף אחד לא שולט עליך חוץ מה'. לא מזל, לא טבע, לא "אל נכר". רק ה' - בכבודו ובעצמו.

אמרתי לבחור: לפני יום הכיפורים - אל תפחד. תדע שאתה עומד מול אבא אוהב. "ה' בדד ינחנו" - הוא מנחה אותך ביחידות. הוא רואה את הכישלונות שלך - אבל הוא בעיקר רואה את המעלות המיוחדות ואת השליחות המיוחדת שיש רק לך. את המקום שרק אתה ממלא. את ה'אחד המיוחד' שאתה.

"ה' בדד ינחנו" - ואין עמו אל נכר. אתה לבד מול ה'. וה' לבדו מול אותך ואין אף אחד אחר ביניכם. וזה לא פחד - זו קירבה.

גמח"ט אגוטן שבת

הרב אלחנן רייזמן

שו"ת - כיצד מבקשים סליחה?

השאלה?

"ידוע שעבירות שבין אדם לחברו חייבים לרצות את החבר. כיצד נכון לעשות זאת?"

התשובה!

השל"ה הקדוש (מסכת ראש השנה) קובע שלושה כללים:

כלל א': לא על ידי אמצעי

גרסין בירושלמי (יומא פ"ח ה"ז): שהעולב עצמו ילך לפייס הנעלב - ולא על ידי אמצעי.

לא לשלוח מישהו! אתה פגעת - אתה הולך. לא שליח, לא מתווך, לא הודעה. "העולב עצמו" - בעצמך.

כלל ב': גם דברים צריכים פיוס

ואפילו לא הקניט את חברו אלא בדברים - צריך לפייסו ולפגוע בו עד שירצהו.

ואם החטא בדברים שבגופו - אף על פי שישלם לו כל חיובו - צריך לבקש ממנו מחילה.

דמי צערו - אפילו נותן לו כל אילי נביות - אינו נמחל עד שיבקש מחילה.

תשלום לא מספיק! גם אם שילמת - צריך לבקש מחילה. כי "דמי צערו" - אפילו כל אילי נביות - אינו נמחל. כסף לא מוחק כאב. רק מילה אישית של "סלח לי".

המציאות של ערב יום הכיפורים

והשל"ה מתאר מציאות כואבת:

ולא כמו שראיתי מקום שנהגו בערב יום הכיפורים - סמוך ל"כל נדרי" - הולכים האוהבים זה אצל זה בבית הכנסת לבקש מחילה.

והוא לא שונא לו ולא מבקש רעתו.

ויגיד עליו ריעו: "כי לא ידע ממנו שום דבר רע מעולם כי אם טוב בהחלט".

ומוחלים זה לזה - במקום שלא היו צריכים מחילה!

כי היה לבם שלם זה עם זה כל ימיהם.

אבל השונאים זה את זה - נשארים במקומם!

ואינם הולכים זה אצל זה - על דבר אשר לא קדמו אותו חברו לילך אצלו בראש".

תמונה כואבת: בערב יום הכיפורים - מי שלא צריך מחילה מבקש. ומי שצריך - עומד במקומו! למה? "על דבר אשר לא קדמו חברו" - "למה אני צריך ללכת ראשון?"

כלל ג': הגדול ילך ראשון

והשל"ה חותם בכלל שהופך הכל:

"ומי כהחכם יודע פשר דבר - בין שני שונאים שהם חכמים בעיניהם. וכל אחד חושב: שהוא צדיק בריבו.

בל למד צדק מרב - דבמקום גדולתו, שם נראה גבורת ענוותנותו.

ללכת אחרי האיש ההוא - להוציא הדברים שיש עליו בלבו.

אף על פי שהלה חטא לו.

קל וחומר לכל אדם אצל השווה לו, וכל שכן לגדול הימנו - שילך אצלו לפייסו.

ויאחזו ולא ירפנו - ובדברים ירצנו.

עד שיאמר: "אני יענה ויאמר סלחתי".

"במקום גדולתו - שם נראה גבורת ענוותנותו". ללכת לפייס - לא חולשה - גבורה! ללכת ראשון - לא השפלה - גדולה! "אף על פי שהלה חטא לו" - גם אם אתה הצודק - אתה הולך.

"סלחתי". מילה אחת. פנים אל פנים. לא על ידי אמצעי. לא דרך כסף. יאחזו ולא ירפנו - עד שיאמר סלחתי".

התבוננות

במשנת האירה

צדקת המחנכים

תבואה - והרבה ממנה הולך לאיבוד. ויהי זורע זה כמשתגע בעיניו!

"מה לך כי תשתגע?"

והשיבו: "אילו לא עשינו כזאת - לא היה תבואה בעולם! אני זורע כדי שיתרבה כפלי כפליים".

והיה בשנה ההיא גשמים מועטים, ובעת הקצירה - לא עשתה כפי סך הזריעה.

שחק האיש: "הלא אמרתי לך שאתה משתגע!"

השיבו: "אילו לא זרענו - כבר לא היה לחם בעולם.

אנו עושים את שלנו חורעים - והקצירה היא כפי חסד של ה'.

ויש שנה שגשמים מרובים... ובא ואראך מה שזרעתי בבקעה - ושם תראה איך עשתה הרבה ויפה".

הנמשל: זרעו - והקב"ה יצמיח "הנמשל: אם יש להתפלא על שאומרים דברי תורה בפני המון -

והרבה הולך לאיבוד... אולם אין למנוע בשביל זה.

ואמר: "זרעו לכם לצדקה" שתעשו פעולת הצדקה - כוונתו על המין ב'.

כי מי שיש עליו חסד מה' ויש לו זכות - אזי יעשו דברי מוסר רושם בלבבו.

והדיבורים נזרעים בלבו - ויעשו פרי".

העברי נחל אומר: "אנו עושים את שלנו חורעים!" כן, חלק מהזריעה הולך לאיבוד. כן, לא כל תלמיד שומע. אבל "אילו לא זרענו - כבר לא היה לחם בעולם".

התפקיד שלנו לזרוע - הקצירה כפי חסד ה'.

האזינו: מטר וטל והעברי נחל מפרש את הפסוק של "האזינו" כך:

"האזינו השמים ואדברה" - מי שהוא בחינת 'שמים' - רם ומתנאה - לא יהיה בו רק האזנה באוזן בלבד.

אפילו אם 'אדברה' - דברים קשים - לא יציית. אכן בשביל זה לא אמנע מלדבר!

באסיפת צוות של מחנכים בעשרת ימי תשובה התעורר דיון ער:

האם התפקיד של המחנכים בעשרת ימי תשובה לבוא רגיל לתלמוד תורה, או עליהם להיכנס לבית המדרש ללמוד, ולעשות תשובה כדבעי?

אחד המחנכים קם ואמר: "הרי אומרים 'תשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה' - ויש להבין: מה זה צדקה? וכיצד המחנכים יכולים לתת צדקה כדבעי, כאשר הם לא גומרים את החודש?"

הבאתי להם את דברי הערבי נחל בפרשת האזינו:

שני מיני צדקה

"כי נודע שיש שני מיני צדקה:

מין א' - צדקה לעניים בפשיטות.

ומין ב' - כי 'אין עני אלא מדעת' - והמדריכו ומלמדו דעה לפרוש מעבירות שבדיו - היינו הצדקה.

והמין הב' הוא עדיף.

וברוב המקומות היכא דכתוב סתם "צדקה" - הכוונה היא למין הב'.

הערבי נחל מגלה: "אין עני אלא מדעת" - העניות האמיתית היא עניות בדעת. מי שמלמד דעת - נותן צדקה! ולא סתם צדקה -

"המין הב' הוא עדיף!" ומוסיף: למה צדקה של ממון פחותה? כי "חלק העני ביד העשיר" - העשיר רק מחזיר מה שלא שלו! "כשנותן צדקה אינו צדקה על האמת - אלא פורע לו חוב גמור". אבל צדקה של תורה - "צדקה על האמת", כי "געתי ומצאתי תאמין" - הדעת היא שלך - ואתה נותן משלך.

משל הזורע: "אנו עושים את שלנו" אבל מישהו ישאל: "הרבה מהתלמידים לא שומעים! הדברים הולכים לאיבוד! שווה בכלל?"

והערבי נחל עונה במשל נפלא: "בא איש מאי הים הרחוקים - שם לא ראה מעולם זריעה וקצירה.

ראה איש עומד בשדה ומפזר

לב הבחור

משפיעים אישיים וקבוצתיים

להתאמת משפיע פל' - 053-3120261

לב הילד

מרכזי קידום אישי בתתי"ם

פל' - 050-4150217

ייעוץ וליווי חינוכי ניהולי

למערכות חינוך, תתי"ם וישיבות

פל' - 053-3101081

י"ל ע"י מפעל האירה בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח מ"ל: m025667066@gmail.com

אתר: ahira.org

טלפון: 02-566-7066 דוא"ר: info@ahira.org

האירה
אור לכל אחד

הזרעים בדמעה
ברינה יקצרו
בא יבא ברינה

האזינו - שבת שובה
יום הכפורים

ז' תשרי
תשפ"ו

עלון מס' 797
שנה י"ז

האזינו - תוכן ענייני הפרשה

א. שירת האזינו:

- הקדמה, בשבח התורה, ובהשגחת ה' על עם ישראל.
- הזכרת חסדי ה' עם העם הנבחר מתחלה, ובמדבר.
- נבואה על כבוש הארץ הטובה.
- אם עם ישראל ישכחו את ה', חלילה, יבוא הענש של "אסתר פני" - גלות ואכזריות העמים כלפי עם ישראל.
- וכשיתבוננו, יראו בתוך הגלות את ההשגחה.
- ולבסוף - באחרית הימים יראו הכל את מציאות הבורא היחיד, שגומל לאיש כפעלו.
- משה מצוה את בני ישראל על שנון התורה - והשכר על כך.
- הקדוש ברוך הוא אומר למשה "עלה אל הר העברים", תראה את ארץ ישראל, ושם אתה נאסף אל עמך (ל"ב, מ"ח-נ"ב).

שבת שובה - "שובה ישראל עד ה' אלקיך"...

(הושע י"ד, ב)

השבת הזו נקראת "שבת שובה", ויש לה כוח רוחני עצום. שבת זו מביאה אתה מתנה: תשובה מאהבה ומתוך ענג שבת. מדוע הנביא אומר שובה "עד" ה' אלקיך, ולא שובה "אל" ה'? המלה "אל" מסמלת הגעה לעד הסופי - להגיע עד למעלה, אל האלוהות, אל השלמות. המלה "עד" מסמלת כוון, תנועה, התקדמות. הנביא הושע מגלה לנו סוד עצום על מהות התשובה בימים הללו: **הקדוש ברוך הוא לא מבקש מאתנו להגיע אל השלמות תוך רגע.** התשובה אינה נמדדת בתוצאה הסופית, אלא בדרך ובצעד הראשון. המלה "תשובה" מגיעה מהמלה לשוב. החכמה היא לבחור דבר אחד קטן - קבלה קטנה, מלה טובה, מעשה טוב, מצוה או הוספה בלמוד התורה וכן על זה הדרך. הצעד הקטן הזה, שמסובב את המצפון שלך לכיוון הנכון, הוא בדיקת ה"שובה... עד" שהנביא מדבר עליו.

החיט העני ופנקס החטאים - ספור נפלא

בעירה קטנה במזרח אירופה חי חיט יהודי עני ופשוט. הוא לא היה תלמיד חכם, אבל היה לו לב רחב ואמונה תמימה. במוצאי יום הכפורים, הגיע רבי לוי יצחק מברדיטשוב אל החיט ושאל אותו: "ספור לי, מה עשית אתמול בעצומו של היום הקדוש?" השיב החיט בתמימות: "רבנו, פתחתי את פנקס הרשימות שלי. במהלך כל השנה, בכל פעם שחטאתי או טעיתי - בין אדם למקום או בין אדם לחברו - רשמתי זאת בפנקס. עמדתי לפני רבונו של עולם ואמרתי לו: 'רבונו של עולם, הנה פנקס החטאים שלי. אשמתי, בגדתי, בטלתי תורה, ולפעמים לא הייתי ישר לחלוטין עם הלקוחות שלי'." ואז, המשיך החיט, "הוצאתי פנקס שני ואמרתי לו: 'אבל רבונו של עולם, הנה פנקס 'החטאים' שלך כלפי. לקחת לי השנה את הפרנסה, הילדים שלי היו חולים, והבאת עלי צער רב והרבה דמעות. אם נשקל את החטאים שלי מול הצרות שאתה הבאת עלי - אתה חייב לי הרבה יותר משאני חייב לך!' נבהל הרב ושאל: 'ומה אמרת לו אז?' 'אמרתי לו: 'רבונו של עולם, יום כפור היום. בוא נעשה עסק - אל תדקדק אתי, ואני לא אדקדק אותך. תמחק אתה את הפנקס שלך, ואני אמחק את שלי. נסלח זה לזה ונתחיל מחדש'." שמע זאת רבי לוי יצחק, חיך ואמר: "אוי, חיט יקר, למה ותרתי לו כל כך מהר? זלזלת לבקש באותו רגע את הגאולה לכל עם ישראל!..."

דבר העורך

יום הכפורים נצב בשיאו של לוח השנה היהודי כיום הקדוש, הנשגב והמשמעותי ביותר.

ביום הכפורים נשלמו ארבעים יום שלשישים שעשה משה רבינו בהר סיני, ובו ביום נתרצה לו הקדוש ברוך הוא לכפר על מעשה העגל ומסר בידו לוחות שניים וחזר הכבוד לשכן בישראל. לפיכך נתן יום זה לכפרה לישראל לדורות עולם.

וכתוב במדרש (פרקי דרבי אליעזר): בן בתיא אומר, ארבעים יום עשה משה בהר, דורש בדברי תורה וחוקר באותיותיה, ולאחר ארבעים יום לקח את התורה וירד בעשור לחדש השביעי ביום הכפורים והנחילה לישראל לחק עולם שנאמר (בענין יום הכפורים; ויקרא ט"ז): "והיתה זאת לכם לחקת עולם".

וכתוב ב'סדר עולם': ירד (משה) ב-י' בתשרי, והוא יום הכפורים, ובשרם שנתרצו לפני המקום וכו' לפיכך הוא יום סליחה וכפרה, עשו אותו זכרון לדורות, שנאמר "והיתה זאת לכם"...

יום הכפורים אינו בטל לעולם, שנאמר: והיתה זאת לכם לחקת עולם, אפלו כל המועדים עוברים, יום הכפורים אינו עובר (בטל).

אומר דוד המלך (תהלים קל"ט): "ימים יצרו, ולו - אחד בהם" - זה יום הכפורים לישראל (כלומר, מכל ימות השנה אין הקדוש ברוך הוא משתעשע אלא ביום כפור). לפי שהיתה שמחה גדולה לפני הקדוש ברוך הוא שנתנו באהבה רבה לישראל.

משל למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שהיו עבדיו ובני ביתו מוציאים את הזבלים ומשליכים אותם כנגד פתח בית המלך; וכשהמלך יוצא ורואה את הזבלים (עוונות), הוא שמח שמחה גדולה - לכך נדמה יום הכפורים שנתנו הקדוש ברוך הוא באהבה ובשמחה. ולא זו בלבד אלא בשעה שהוא מוחל לעוונותיהם של ישראל אין הוא מתעצב בלבו אלא שמח שמחה גדולה; לכך נאמר (יחזקאל ל"ו): "כה אומר ה' אלקים להרים ולגבעות, לאפיקים ולגאיות..." - בואו ושמחו עמי שמחה גדולה, שאני מוחל להם על עוונותיהם.

מרכזיותו של היום הזה אינה נובעת רק מהצום או מהתפללות הארכות, אלא מהמהות העמקה שלו שמרפאת פלה בפסוק אחד מכוון מספר ויקרא (ט"ז, ל'): "כי ביום הזה לכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו". פסוק זה מציג שני משגים מרכזיים - **כפרה וטהרה**. למרות שהם נראים דומים, חכמינו מסבירים כי מדבר בשני שלבים שונים של תקון נפשי ורוחני.

"**כפר עליכם**": המשג 'כפרה' קשור למחילה על חטא. זהו הצד המעשי - בטול הענש והסרת האשמה על טעויות העבר.

"**לטהר אתכם... תטהרו**": הטהרה היא שלב עמוק יותר. החטא משאיר משקע בנפש, רחוק רוחני ותחושת כבדות. הטהרה היא תהליך של שטיפה פנימית, התחדשות ושיבה אל המצב הטבעי והזך של הנשמה.

המשמעות הגדולה של פסוק זה טמונה במלים "**לפני ה'.**" הכפרה והטהרה נעשות ישירות מול מלך מלכי המלכים. האדם עומד "ללא מתוכם", ומחדש את הקשר עם בוראו.

ביום כפור מתר לכתחלה לבכות ולהוריד דמעה ולבקש על הכל. אך יחד עם זאת האדם צריך להיות בשמחה על עצם היום הזה שהנשמה נכספת ליום הקדוש הזה - יום של מחילת עוונות והזדככות של הנשמה.

**סערכת 'ברינה יקצרו' כאחלים לכל בית ישראל
שבת שלום ונמר חתימה טובה**

“וידבר ה' אל משה בעצם היום הזה לאמר” (ל"ב, מ"ח) - כוחה של תפלה

בשלושה מקומות נאמר 'בעצם היום הזה': בנח (בראשית ז, ג) 'בעצם היום הזה בא נח' - במראית אורו של יום, לפי שהיו בני דורו אומרים: בכך וכך אם אנו מרגישים בו, אין אנו מניחין אותו להפגס לתבה, ולא עוד אלא אנו נוטלין פשילין (גרזן גדול) וקרדמות (גרזן קטן) ומבקעין את התבה. אמר הקדוש ברוך הוא: הריני מכניסו בחצי היום, וכל מי שיש בידו למחות - יבוא וימחה.

במצרים נאמר (שמות י"ב, כ"א) 'בעצם היום הזה הוציא ה', לפי שהיו מצרים אומרים: בכך וכך אם אנו מרגישים בהם - אין אנו מניחים אותם לצאת, ולא עוד אלא אנו נוטלים סיפות וכלי זין והורגים בהם. אמר הקדוש ברוך הוא: הריני מוציאן בחצי היום, וכל מי שיש בו כח למחות - יבוא וימחה.

אף כאן במיתתו של משה נאמר 'בעצם היום הזה', לפי שהיו ישראל אומרים: בכך וכך אם אנו מרגישים בו - אין אנו מניחים אותו. אדם שהוציאנו ממצרים וקרע לנו את היסוד, והוריד לנו את המן והגזיז (הביא בפתאומיות) לנו את השלול, והעלה לנו את הבאר ונתן לנו את התורה - אין אנו מניחים אותו. אמר הקדוש ברוך הוא: הריני מכניסו בחצי היום וכל מי שיש בו כח למחות - יבוא וימחה! ויש להבין, לגבי נח או מצרים - אפשר להבין מדוע חשבו בני אותו הדור שיש בכוהם למנוע את כניסת נח לתבה או את יציאת בני ישראל ממצרים. אבל איך עלה בדעתם של בני ישראל שיכולים הם למנוע את מיתת משה? ענה על כך רבי אברהם וינפלד (שאלות ותשובות "לב אברהם") שמכאן נוכל ללמד מה גדל וכוח התפלה, עד שבני ישראל היו כל כך בטוחים שבכוהם להתאמץ בתפלה שלא יוכלו לקחת מהם את משה. וכן אנו רואים שהקדוש ברוך הוא כביכול, צריך היה לבקש ממשה (שמות ל"ב) 'ועתה הניחה לי', הרי שעל ידי התפלה יכולים כביכול לשנות את הדין. כן אנו רואים אצל הכהן הגדול שהיה צריך לתפלה מיחדת בקדש הקדשים שלא תתקבל תפלתם של עובדי דרכים המתפללים שלא ירדו גשמים. אף שהעולם צריך גשמים, והקדוש ברוך הוא רוצה להורידם, בכל זאת אם מאן דהוא, שהוא עובר דרכים, יתפלל שלא ירד גשם בגלל שעה מפריע לו בהליכתו - יתכן שהקדוש ברוך הוא יקבל את תפלתו ולא יתחשב בצרכי הכלל. והצורך לכך הכהן הגדול להתפלל כדי לבטל את תפלת אותו עובר דרכים. הרי לנו כוחה של תפלה!

“וינקוהו דבש מסלע ושמן מחלמיש צור” (ל"ב, י"א)

בזמן שגזר פרעה על הזכרים להשליכם ליאור, באותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא למלאכי השרת: לאותה שעה יצאתי אתכם! (כלומר, עתה אני צריך אתכם) רדו מלפני וראו בני חביבי, בני אברהם יצחק ויעקב, שמשליכים אותן בנהר. ורדו (המלאכים)

מלפניו מבהלים ועומדים במים עד ארבותיהם ומקבלים תינוקות בני ישראל ומניחים אותן כלפי הסלעים.

והקדוש ברוך הוא מוציא

(לתינוקות) ידים מן הסלעים ומניקין אותן, שנאמר 'וינקוהו דבש מסלע' [אלהיו רבה ח']

“האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פני” (ל"ב, א) - כוחו של צדיק

היה רב יהודה בן חנניה אומר: בשעה שאמר משה 'האזינו השמים ואדברה' היו השמים ושמי השמים דוממים, ובשעה שאמר 'ותשמע הארץ אמרי פני היתה הארץ וכל אשר עליה דוממים. ואם תמה אתה על הדבר (האם באמת שתקו השמים והארץ מדברי משה רבינו), צא וראה מה נאמר ביהושע 'ויאמר לעיני ישראל, שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון, וידם השמש וירח עמד... ולא היה כיום ההוא לפניו' (יהושע י', י"ב-י"ד). נמצינו למדים שהצדיקים שולטים (ונשמע קולם) בכל העולם כלו (שבכוחם להעמיד את השמים, הירח והארץ). [ספרי']

“האזינו השמים...” (ל"ב, א)

מה ראה משה לקרא לשמים ולארץ בעת פטירתו? אלא ללמדך שקרא אותן לצוותן על עצמו (לגבי השמים והארץ). אמר להן (משה לשמים וארץ): הרי גזר עלי הקדוש ברוך הוא שאמות, תנו דעתכם היאך תהיו מקבלין אותו (אותי) בקבוד, שתהיו מסתכלין (מתחשבים) בי כאילו אני חי ומדבר את דברי תורה לעולם (ותמשיכו להיות עדים נאמנים).

“פי שם ה' אקרא הבו גדל לאלקינו” (ל"ב, ג) - ענית 'ברוך הוא וברוך שמו'

המקור לענית 'ברוך הוא וברוך שמו' כששומעין שם ה' בברכה - הוא מהרא"ש (מובא בטור סימן קכ"ד, ס"ה), והוא על פי הפסוק (ל"ב, ג): 'פי שם ה' אקרא הבו גדל לאלקינו'.

שמעתי מאבי מורי שהיה אומר על כל ברכה ששמע 'ברוך הוא וברוך שמו'. וכתב שם טעם נוסף, ועוד, אפלו כשמזכירין צדיק בשם ודם צריך לברכו, שנאמר 'זכר צדיק לברכה', אם כך כל שכן כשמזכירין צדיקו של עולם. וכך נפסק להלכה בשלחן ערוך (שם) 'על כל ברכה שאדם שומע בכל מקום, אומר 'ברוך הוא וברוך שמו', ובשלחן ערוך הרב (שם ס"ח) כתב: כיון שאינו אלא מנהג ולא מתקון חכמים, אין מפסיקין לאמרו בכל מקום שאסור להפסיק לדבר הרשות, אפלו במקום שמתר להפסיק לענית 'אמן' - כגון בפסוקי דזמרה.

וכן כתב האור החיים' (ראשון לציון ברכות ס"ג) שהחייב לענות 'ברוך הוא וברוך שמו' הוא דוקא בהזכרת שם ה' המפורש, אבל הזכרת ה' בברכות - אין צריך אלא ענית 'אמן' אחר סיום הברכה. וזה שהרא"ש ענה 'ברוך הוא וברוך שמו' - הוא מדת חסידות, ולכן לא הורה בן יהודא אותי, שאין לה עקר מהמקרא. וכן כתב האור החיים' (ראשון לציון ברכות ס"ג) שהחייב לענות 'ברוך הוא וברוך שמו' הוא דוקא בהזכרת שם ה' המפורש, אבל הזכרת ה' בברכות - אין צריך אלא ענית 'אמן' אחר סיום הברכה. וזה שהרא"ש ענה 'ברוך הוא וברוך שמו' - הוא מדת חסידות, ולכן לא הורה בן יהודא אותי, שאין לה עקר מהמקרא. ומה שביטל פסוק עונים על הזכרת השם של הכהן גדול אף על פי שלא הזכירו בברכה, משום שהזכרת ה' בשם המפורש זה כהזכרה. וכן הוא ב'אשל אברהם' (בוטשטש): 'אין להפסיק לענית 'ברוך הוא וברוך שמו' כשהוא עומד כבר באמצע פסוקי דזמרה. ולכן כששומע ברכה מחברו או ששומע 'מלך מהלל בתשבחות' מהשליח צבור, לא יענה 'ברוך הוא וברוך שמו' (רק אם הוא עומד עדין לפני 'ברוך שאמר'). וכן כששומע איך שהשליח צבור אומר 'ברוך אתה ה'... אל-הוהדות' שב'שתבח', לא יענה אחריו 'ברוך הוא וברוך שמו', ואפלו כשעומד בין פסוקי דזמרה. וכן אין לענות 'ברוך הוא וברוך שמו' באמצע הנחת תפלין דרבנו תם (אף שמתר לענות 'אמן'), שבכל מקום שאסור מדינא לדבר שם, אסור גם כן להפסיק לענית 'ברוך הוא וברוך שמו'. וכן הדין בתקיעת שופר לנוהגין שלא לברך הברכה בעצמם, שאין להם לומר 'ברוך הוא וברוך שמו'. ובברכות ההפסדה מתר לומר 'ברוך הוא וברוך שמו', אף על פי ששומעם כדי לצאת ידי חובת מאה ברכות. [הפרשה בהלכה]

קחו עמכם דברים ושובו אל ה'! ספור מדהים

בישיבתו של 'החתם סופר' זצ"ל בפרשבורג, היו הבחורים שומעים את שיעוריו בסדרה אחת שארכה שלוש שנים. במשך סדרה זו למדו עשרים וארבע סגיות, ובשנה הרביעית היו מתחילים סדרה חדשה.

אחד מתלמידיו, שהיה לימים רבי יצחק אהרן לנדסברג (אב בית דין גרויסרדין), נכנס ללמד בישיבה בגיל צעיר מאוד, כך שכשגמר 'החתם סופר' את סדרת הלמוד של ג' השנים הוא המשיך לשמע שיעורים גם בשנה הרביעית בסדרה החדשה, דבר שלא היה מקבל. בתחלת הזמן הוא ספר לחבריו הבחורים שעדיין לא שמעו את השיעור, שהוא זוכר בעל-פה את כל השיעור שמסר ה'חתם סופר', בדיוק עם כל הפרטים, למרות שלמד זאת לפני ג' שנים. התלמידים, שרצו לנסותו האם זכרונו אינו בוגד בו, בקשו ממנו שיאמר את השיעור.

ואכן, בטרם נכנס ה'חתם סופר' למסור את שיעורו עמד הבחור יצחק אהרן והרצה לפניו את השיעור ממש כלשונו של רבו, כפי שזכר. הדגיש את הטעון הדגש והזכיר אלו חדושים מחדושי יאמר ה'חתם סופר'.

וכאשר החל ה'חתם סופר' את שיעורו נוכחו כלם לראות כי הבחור יצחק אהרן לא הטעה אותם, וזכרונו המיוחד הפליא אותם. אחדים מהתלמידים לא יכלו להתאפק וחיוו מאפק עבר על שפתותיהם. תחלה לא הבחין בכך ה'חתם סופר', אך כאשר הצטרפו עוד תלמידים לחיוו, שם לב כי רבים מהתלמידים מחיכים בשיעור. כאשר שאל הצדיק לפשר הדבר, התחלפה האוירה ואימה אפפה את התלמידים. שקט ודממה השתרר בחדר השיעורים ואיש לא ההין לפצות את פיו ולענות.

או-אז פנה ה'חתם סופר' אל תלמידו אהרן דוד, לימים בעל מחבר ספר 'גרן דוד', ובקש שישפר לו מה קרה.

הבחור רעד כלו, הנה הוא נמצא בין הפטיש לסדן. מצד אחד, הוא לא יכול להמרות את פי רבו, ומצד שני, כיצד ילשין על חברו יצחק אהרן? אך לסרב לא יכול היה, והוא ספר בקול רועד מאימה על מעשהו של הבחור יצחק אהרן, על הרצאתו את השיעור בדיוק נפלא עם כל הפרטים.

פניו הקדושים של ה'חתם סופר' החליפו גונים, והוא אמר: 'האמנם הבחור יצחק אהרן לנדסברג הקדים לומר את החדושים לפני השיעור? אם כך - אין לי מה לחדש, ואני אומר את השיעור. ה'חתם סופר' סגר את הגמרא ופנה לצאת מהחדר. קשה לתאר את האימה והרעד שאחזה בתלמידים. צער רב וחרטה עמקה נסכו על פני כלם. כל אחד התחרט על שהיה שתף לפרשיה עגומה זו, ומעל כלם הצטער, כמובן, הבחור יצחק אהרן. הוא, שהיה תמיד משכמו ומעלה בקרב הבחורים, עתה לבו נשבר לרסיסים על אשר גרם מרת רוח לרבו. הוא הסתגר באכסניתו כשהוא מזיל דמעות כנחל ואינו מוצא מרגוע לנפשו. למחרת צוה ה'חתם סופר' לשמשו כי יכנס באולם הישיבה את כל התלמידים מקטן ועד גדול - אפלו הבחורים המבוגרים שכבר שמעו את שיעורו היומי. כל 380 תלמידי הישיבה חזבים להגיע לשיעור, אפלו החולים, חוץ מחולה שיש בו סכנה. כך צוה הרב. ומה עם יצחק אהרן לנדסברג? שאלו המשמש 'מה השאלה, כמובן שהוא חיב!' השיב לו ה'חתם סופר'.

כשמוע התלמידים את הוראת רבם נחרדו עד עמקי נפשם מי יודע אלו תוכחות יוכיחם רבם.

בהגיע השעה היעודה התמלא אולם בית המדרש במאות הבחורים. כלם הצטופפו במקומם ובלב כאוב וחרד צפו להופעת רבם, מוכנים לשמע את דבריו הקשים.

מדי פעם הציצו התלמידים לעבר הבחור יצחק אהרן שהצטנף בפנתו, פניו חורים פסיד ומראהו מעורר חמלה. הכל חשו עד כמה אמלל הבחור הזה, שבשלו כל המהומה הזאת.

הבחור יצחק אהרן לא ידע את נפשו מרב עגמת נפש: 'מדוע לא חשבתי על תוצאות מעשי? - הרהר בלבו, 'כמו ידי גרמתי לי את הצרה' מלמל כשדמעות חמות זולגות מעיניו ללא הרף ושיפתיו ממלמלות תפלה לרבון העולם שיסלח לו על שפגע בכבוד רבן של ישראל. שקט השלך באולם את נכנס ה'חתם סופר' לשיעור. עיני הכל נשואות היו ל'חתם סופר' שעמד ולא פצה פיו. לפתע - פרץ הרב בבכי קורע לב וזעק מעמקי לבו: 'בני היקרים, אוי לי, מה עשיתי! אתמול בזיתי את פני תלמידי ה'קדוש יצחק אהרן. כמה יפה שתלמיד זוכר את שיעורי בעל-פה, שיעור שנאמר לפני ג' שנים, ואני גרמתי לו צער! על כן אני מבקש ממנו מחילה...' ובדברו קרא ה'חתם סופר' לתלמידו יצחק אהרן ובקשו בקול רם: 'מחל לי, אני מסגל להתחיל בשיעור כשאני חושש שיש בי חטא נורא של הלבנת פנים'.

דברי ה'חתם סופר' היו הפתעה לכל - גדל צדקת רבם שתקה אותם כליל, והבחור יצחק אהרן לא יכול היה לכלא את רגשותיו ופרץ בבכי עז, אזור את כל כוחותיו כדי להוציא את המלים מפיו: 'מוחל, מוחל'. אך ה'חתם סופר' לא הסתפק בכך אלא הוסיף ושאל: 'האם אתה מוחל מכל הלב? ...'

והבחור המתנפח השיב: 'כן, כן, מעמק לבי'. אורית התעוררות לתשובה אחזה את כל הנוכחים. בחורי הישיבה עמדו נסערים למראה עיניהם ולמשמע אזניהם, ו'החתם סופר' המשיך: 'תלמידי היקרים, התפללו עלי שהקדוש ברוך הוא ימחל לי על חטאי הנורא שזלזלתי בכבוד בחור הישיבה ובישתי'.

מעמד נורא זה נחרט בלב התלמידים לעולם, כיצד השפיל עצמו ה'חתם סופר' - רבם, כדי לפגס את תלמידו קבל עם ועדה.

[ספורים על תר"ג מצוות]

מהות יום הכפורים

יום הכפורים הוא יום סליחה ומחילה, ומהנה סיום לעשרת ימי התשובה. לשם מה נתן לנו הקדוש ברוך הוא את יום הכפורים? נוכל להבין מהמשל הבא: בעיר אחת חי רופא שנתפרסם במדינה כלה כממחה בעל שם לרפוי כל המחלות, ולא זו בלבד אלא שהתרופות שהיה נותן היו מתוקות וערבות לחך.

לאחר שרפא חולה היה נהוג לשבת עמו ולהסביר לו ממה עליו להשמר מעכשו, כדי שלא ישוב ויחלה, והכל היו סרים למשמעתו, עושים דבריו ונרפאים.

לימים הגיע אליו בנו היחיד של אחד מעשירי העיר, הלה היה מפנק ביותר ולא הגלג לשמע לדברי אחרים. כשראה אותו הרופא, אמר לאביו כי אינו יכול לטפל בבנו, משום שאיזו תועלת תצמח מרפואתו אם לא ישמע לאזהרותיו לאחר טפולו, הרי המחלה תשוב אליו כפי שהיתה בתחלה? מה אעשה? שאל האב, וכי כיצד אוכל לראות בסבלו של בני? הרופא החכם הציע לו: קח את בנך לרופא אחר האכזרי במדותיו ושנותן תרופות מרות כלענה, כי אז יטעם הבן ויבין כי כדאי לו לחזר ולשמע אלי ולהוראותי.

עשה האב כדברי הרופא, ובאמת טעם הבן מתרופותיו המרות של הרופא האכזר ומיד נחפז לחזר אל אותו הרופא הרחמן ולשמע לדבריו, וכך גם נרפא ממחלתו...

הנמשל ברור מאלי, הקדוש ברוך הוא הרופא והרחמן שהכין עבור בניו רפואה שלמה ונעימה לכל תחלואיהם, והתקין להם את היום הקדוש והגדול, את יום מחילת העוונות, הרי הוא יום הכפורים, אבל זה בתנאי שישבו וישמעו בקולו, אך, עם ישראל לא שומע לדבריו ולכן, שולח אותנו ה' לרופא אכזר ואלו הם היסורים שמרים כלענה! לאחר שטעמו ישראל את הגלות והשלימו את סאת היסורים, הרי הם חפצים לשוב בכל לב לה' ולכן, הם מתאספים בכל שנה ושנה ביום הכפורים מערב עד ערב ומבקשים סליחה ומחילה, והקדוש ברוך הוא ברחמיו מוחל וסולח לכל עוונם... שנאמר (ויקרא ט"ז, ל): "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו".

אם יהודים לא יכולים להתפייס ביניהם ולמחל אחד לשני... - ספור

בתאריך ז' בתשרי חל יום השנה לפטירתו של הצדיק הירושלמי רבי נח גד וינטראוב זצ"ל, שהיה ידוע כגאון עצום בתורת הנגלה והנסתר. תושבי שכונת 'נוה שלום' ביפו ספרו ספור מרטיט, שנחרט בלבם לנצח מהתקופה בה התגורר רבי נח גד זצ"ל בתל אביב: היה זה עת התאספו המתפללים לתפלת 'כל נדרי' בליל יום הכפורים. שנים מהמתפללים הקבועים בבית הכנסת היו נתונים בסכסוך ארוך שנים והדבר העיב על אורית השלום בבית הכנסת. כמדתו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, השקיע רבי נח גד מאמצים רבים לפשר ולהשפין שלום ביניהם, אך נסיונותיו הרבים עלו בתהו. את שהתחולל באותו ליל יום כפור, לא שכחו מתפללי בית הכנסת כל חייהם: כאשר התקדש החג הגיעו כלם לבית הכנסת אפופים חרדת קדש, עטויים ב'קטל' הלבן ובלבם רטט של התרגשות לקראת תפלת 'כל נדרי'. בזה אחר זה הוצאו שלושה ספרי התורה מההיכל, ההתרגשות היתה בשיאה. גם אלו שבמשך כל השנה לא פוקדים את בית הכנסת, הגיעו לקראת התפלה המרטיטה כל לב יהודי. החזן מתכונן ברטט וביקאה לנגונים ולמלות התפלה שימלאו את חלל בית הכנסת, והכל מצפים בדממה לפתיחת התפלה המקדשת - כל נדרי... לפתע, עלה על הבימה הצדיק רבי נח גד, והכריז בקול נרגש מלא אהבת ישראל, כי הלילה לא יגשו להתפלל את תפלת 'כל נדרי' עד שאותם יהודים נצים יתפייסו ביניהם!

"אם יהודים לא יכולים להתפייס ביניהם ולמחל אחד לשני, ואין יום הכפורים מכפר עד שיתפייס עם חברו, אין טעם להתפלל ביום כפור", הכריז הצדיק רבי נח גד לאזניהם הנדהמות של כל באי בית הכנסת. לא היה אחד שהעז לערער על קביעתו של הצדיק. אפשר היה לחתך בסכין את המתח שהשתרר בבית הכנסת מאז ההכרזה הבלתי צפוי, אך הנצים מסרבים להתפייס. גם הרגע הנשגב הזה לא הצליח לרוקן מלבם את המשקעים ארפי השנים והמטען הכבד שכל אחד מהם הרגל לשאת בלבו על חברו. כך חלפה שעה ארוכה בדממה מתוחה, כאשר הכל ממתינים לראות כיצד יפל דבר.

לאחר זמן מה, לבו של אחד מהם החל להראות סימני כניעה והתרחקות, אולם חבר-יריבו נותר עקש ואטום.

חלפה לה יותר משעה (1), עצביהם של המתפללים מרוטים ואימת היום הקדוש אופפת את הכל, ועדין תפלת 'כל נדרי' לא מתחילה. כאשר נוכח הסרבן לדעת כי רק בשל עקשנותו מתעכב הצבור פלו, בחר לעזב את בית הכנסת, תוך שהוא מפטיר כי לעולם לא יסלח ליריבו המר והצבור מזמן להתפלל בלעדיו... הקהל היה בטוח שבכך הגיעה לסיומה סגת עכוב תפלת 'כל נדרי', אך אז נוכחו לדעת כי הספור רק התחיל... הצדיק רבי נח גד לא חס על כבודו, הוא קם ממקומו ויוצא במהירות בעקבות אותו יהודי שכבר הספיק לעזב את מפתן בית הכנסת, כשהוא קורא לעברו: 'אתה יכול לצאת וללכת, אבל דע לך כי אם לא תסכים לסים היום את המחלקת, אתה תשא באחריות על כך שיהודים לא יתפללו הלילה את תפלת 'כל נדרי'! המלים, שניצאו בקול נרגש מלבו החם והרחום של הצדיק, חדרו כחץ בלבו של אותו יהודי והמסו אותו כמים. בהחלטה נחושה של רגע סב היהודי על עקבותיו וחזר לבית הכנסת. באותה שעה היו עיני כלם נשואות אל פתח בית הכנסת לראות כיצד יפל דבר, והנה מופיעים בפתח בית הכנסת הרב הצדיק ועמו היהודי הסרבן והעקש.

המתפללים חשבו כי הצדיק ותר על דרישותיו ועתה יפתחו בתפלת 'כל נדרי' מבלי שהשלום המיחל הגיע, אולם, לנגד עיניהם המשתאות, נגש היהודי הסרבן הישר למקומו של יריבו המר, ובקול גדול ובדמעות שליש הכריז לפניו:

'אני מוחל לך על כל מה שחטאת כנגדי מעולם, אנא מחול לי גם אתה, אחי! מי יוכל לספר את הדמעות שזלגו באותם רגעים מעיני המתפללים בכל פנות בית הכנסת... הסליחה ההדדית של צמד הגבורים, הנצים-לשעבר, הכתה גלים-גלים של התעוררות והתעלות בכל יהודי הקהלה.

רק אז נחה דעתו של הצדיק ונהרה גדולה נשפכה על פניו. נכר היה כי בזכות מאמציו לא רק המחצה שבין אדם לחברו נשברה כאן, אלא אף מחצת החטאים שהפסיקה בין ישראל הקדושים לאביהם האוהב שבשמים. בשעת לילה מאחרת, כאשר בבתי הכנסת האחרים כבר סימו מזמן את תפלת ליל יום הכפורים, החלה בשכונת 'נוה שלום' ביפו תפלת 'כל נדרי' זכה וטהורה... 'תפלת 'כל נדרי' כזאת, העידו לימים מתפללי בית הכנסת, 'היתה בהתעוררות מפלאה של תשובה ומעשים טובים שכמותה לא חוונו מעולם'...

אומר ה'בן איש חי' (הלכות שנה א' ו'לך אות ה'): עברות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר עד שיפייסנו, ועל כן כל אדם צריך לבקש מחילה מחברו בערב יום הכפורים או קדם בעשרת ימי תשובה, וטוב שהחזן (או הרב) יכריז קדם כל נדרי לומר רבנותי תמחלו זה לזה ויאמרו הקהל מחלנו, כדי שיתעורר אותה שעה סגוריא למעלה על ישראל דבר בעתו מה טוב, וכן הנהגתי בעזר ה' יתברך פה עירנו.

אות ו: כל אדם ינשק ידי אביו ואמו בערב יום הכפורים לעת ערב קדם שילך לבית הכנסת ויבקש מהם מחילה, ודבר זה הוא חיוב גדול על כל אדם, ומי שאינו עושה כן נקרא חוטא ומזלזל בכבוד אביו ואמו, שאם בין אדם לחברו חיוב חז"ל לבקש מחילה קדם יום הכפורים כל שכן מאביו ואמו שאין אדם נצול מחטא זה בכל יום, ואם הבן שוטח ולא בקש הם יתנו לו מחילה, שיאמרו בפייהם אנכי מוחל לבני ... על כל מה שחטא לי מחילה גמורה, וכן הבעל יתן מחילה לאשתו (וכן להפך), וכן כל תלמיד שיש לו רב בעיר ילך אצלו קדם יום הכפורים ויבקש ממנו מחילה.

בברכת התורה

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" [משלי ט"ז, א]

לעילוי נשמת

מו"ר אבי: יעקב בן רחל ודוד: מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל מרת יומי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אלשטיין זצ"ל נפתלי בן חיה: אברהם בן שמחה: גורג' בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל: אפרים בן מודלן אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חזורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דינה בת שמחה: מרדכי בן אסנת משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: נפתלי ממן בן יקוט שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמי: ראה בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כותן בת חביבה: האובה (דייני) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה: רבקה בת רחל: מורברד אסנת בת מרים

להצלחה:

אליעד יעקב, אלעזר בן שמחה, יצחק בן גיטי

זיווג הגון:

אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה: רחלי בת זהבה עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: הדר ברטה ורניי איילת בנות כרמית נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה: הילה בת דניאלה

לרפואת:

אחרון בן חנה: משה בן חנה: אהרון בן מרים מנחם בן חנה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן חנה: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: אסתר בת שלומית רחל בת טארה: חות בת לינה: מורית בת רחל לימור חודיה, ושורנה בנות תורן יפה: אסתר בת סימי

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: 'ובל' בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס: טריק בת למלם ויקטוריה תקוה בת רינה: דניאלה בת עופרה מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראלה מירי בת סוזן: חיים יוסף בן איריס: סרה בת שהאין

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

בס"ד עלון מס' 767 18.9.2026
ז' תשרי תשפ"ז

זה השער לה' צדיקים
יבואו בו

הַאֲזִינוּ - שַׁבַּת שׁוֹבָה

כניסת שבת: 18:22
צאת שבת: 19:19
רבנו תם: 19:55

לקבלת העלון במייל:
sagifrenkel@gmail.com
לתגובות והערות:
שגיא 054-6868199

שַׁחַת לוֹ לֹא בָּנִיו מוֹמָם דּוֹר עָקֵשׁ וּפְתִלְתֵּל (לבה)

לפסוק זה יש פרושים רבים ומגוונים. לפני שנביא את אחד מהפירושים המיוחדים, שהיה שגור בפיו של הגאון רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל, נתחיל בסיפור מופלא: בזמן מלחמת העולם השנייה, הגלה רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, בידי השלטון הסובייטי לסיביר, בעת שלמד בישיבת נוברדוק. הוא שהה שם כחודשיים בתנאים קשים מנשוא, ולאחר מכן נשלח לקזחסטן, שם נועד להצטרף לחבריו בקולחוזים - המשקים השיתופיים הידועים לשמצה. החיים בקולחוזים היו תחת פיקוח הדוק של השלטון, והיהודים נאלצו להסתיר את זהותם הדתית ואת קיום המצוות.

כרטיס הרכבת שברשותו היה תקף רק עד תחנת נובוסיבירסק. מאחר שלא היה בידו כסף להמשך הדרך, נאלץ יענק'לה, הבחור הצעיר, לצעוד רגלי לעבר קזחסטן. הוא לא הכיר את הדרך, והסתמך על מסילות הברזל, שאליהן נצמד בכל כוחו. רק לאחר כשבועיים או שלושה, סמוך לראש השנה תש"א, הגיע ליעדו כשהוא מותש לחלוטין. רגע לפני שהתמוטט על השלג, הבחין בבקתה קטנה שבפתח דלתה היתה קבועה מזוזה.

כוחות מחודשים התעוררו בו, והוא זחל עד לפתח הבית, שם קרס. בעל הבית, יהודי מקומי בשם ר' אייזיק רוט, מצא אותו שוכב על הסף, הכניסו לביתו, האכילו והשקה אותו. עם זאת, תכנן לשולחו במהרה, שכן בעבר אירח אדם שהתחזה לנזקק, ובסופו של דבר רוקן את ביתו מכל רכוש. הוא חשש שהסיפור יחזור על עצמו, אבל כאשר שמע את קול לימודו של האורח, השתכנע שמדבר בבחור ישיבה אמיתי, והסכים לאכסנו אצלו למשך שנה וחצי.

באותה תקופה, פוזרו בחורי הישיבה ברחבי קזחסטן, וכל אחד מהם נאלץ לעבוד במסגרת הקולחוזים. נחמתם היחידה היתה בזמני הלימוד והתפילה, שבהם התאספו יחד ושמרו על הגחלת הרוחנית. עם החרפת המלחמה, נלקחו שומריהם לשרות צבאי, והבחורים זכו לחרות מסוימת. בוקר אחד נשמעו דפיקות תקיפות על הדלת. ר' אייזיק, מארחו של יענק'לה, היה שוחט ומוהל בסתר, מפחד השלטונות הקומוניסטיים.

בני הבית נבהלו - היה ברור שמדבר בשוטרי הנ.ק.וו.ד. - שרות הבטחון הפנימי של ברית המועצות בתקופת סטלין. שוטרי עסקו במעצרים, חקירות, ריגול, הגליות למחנות עבודה והוצאה להורג של מתנגדי המשטר. הם נודעו באכזריותם והטילו פחד על האזרחים, ביניהם יהודים שניסו לשמור על דתם בסתר. ר' אייזיק אסף במהירות את כלי השחיטה והמילה, ונמלט דרך פתח צדדי ליער.

יענק'לה נגש לפתח את הדלת בלב הולם. מולו עמד קצין בכיר, לפי דרגותיו. "יש כאן מוהל?" שאל הקצין. יענק'לה הכחיש, מפחד לגורל מארחו. הקצין חזר על שאלתו בתקיפות, אבל יענק'לה המשיך להכחיש. לפתע, התקרב אליו הקצין ולחש בידיש: "אל תבלבל לי את המוח. גר כאן המוהל?" קולו שדר כנות, ויענק'לה התרצה.

הוא קרא לר' אייזיק, והקצין סיפר שהוא יהודי, קצין בכיר בנ.ק.וו.ד. לפני שלושה חודשים נולד לו בן, ואשתו, שאף היא יהודייה, הפצירה בו למול את הילד. הוא מסר את כתובתו וביקש שר' אייזיק יבוא למחרת בשעה שנקב. למחרת, יצאו ר' אייזיק ויענק'לה לדרך. לפני הברית, ירדו לטבול בנהר הקפוא.

ר' אייזיק שבר את הקרח, טבל, וקרא ליענק'לה שיבוא אחריו – חזויה שכמעט עלתה לו בחייו מרוב קור. לאחר מכן הגיעו לבית הקצין. האם קבלה את פניהם, הצביעה על שלחן ערוך ובו חביתה עשויה משתיים עשרה ביצים, ואמרה: "בעלי איננו, וגם אני לא אוכל להישאר כאן. זו סעודת הברית. לאחר שתמולו את בני, קחו את הביצים ואת תלושי הלחם. זה שכרכם". היא עזבה את הבית.

השנים התרגשו מאד. יענק'לה היה סנדק, ור' אייזיק ביצע את המילה. לאחר מכן מסרו את התינוק למשרתת שנכנסה, ואכלו את סעודת הברית – ביצים שבשלו במחבת חדשה. בזכות תלושי הלחם הצליחו לשרוד את החורף כולו עד פסח.

כמה ימים לאחר מכן, פגש יענק'לה את הקצין ברחוב. הקצין ספר לו כי כשחזר לביתו, העמיד פנים שהוא כועס על אשתו שנטשה את הבית והשאירה את התינוק לבד, ובינתיים נכנסו "פושעים" יהודים ומלו את בני נגד רצונו.

הוא אף הגיש תלונה נגדה למפלגה, וכתוצאה מכך נשלל ממנה פנקס החבר למשך שלושה חודשים. ואז הרצינו פניו ואמר: "ראה, קשה מאד להיות יהודי כיום. אבל גם אם אני עצמי אינני מצליח לעמוד בנסיון, אני רוצה לדאוג שלפחות בני יזכה להיות יהודי נאמן". הוא בקש מיענק'לה שכאשר יצא מרוסיה, יספר את סיפורו, כדי שיהודים בכל מקום ידעו מה עובר על אחיהם שם. מאז, בכל ברית משפחתית, היה ר' יעקב גלינסקי זצ"ל מספר את הסיפור הזה, כפי שהבטיח.

באר ר' יהונתן איבשיץ זצ"ל: גם כאשר אדם נופל, מתרחק, או משחית את דרכו – בלבבו פנימה שוכנת תקווה טהורה שילדיו לא ילכו בעקבותיו, אלא יבחרו בדרך האמת. הפסוק "שָׁחַת לוֹ – לֹא בָנָיו מוֹמָם" מלמד, שההשחיתה שייכת לו – לאדם החוטא בלבד, אבל הוא מייחל שבניו יישארו שלמים, טהורים, וילכו בדרך התורה. גם בדור "עָקֵשׁ וּפְתִילֵת", דור של סתירות פנימיות וסטיה מן הדרך, יש בלב האדם נקודת אמת – רצון שבניו יזכו למה שהוא עצמו לא הצליח להשיג. וזוהי קריאה עמקה לכל דור: לעולם אל נאבד תקווה מאף אדם, כי גם בלב הרחוק ביותר בוערת אש קטנה של אמת, שמבקשת להאיר לפחות את הדור הבא. (ללמוד)

הפלא יועץ: כל שעה בעשרת ימי תשובה שווה כמו כמה חודשים!

אומר הרמב"ם: "נהגו כל בית ישראל להרבות בצדקה וחסד בין איש לרעהו ובמעשים טובים ולעסוק במצוות בין ראש השנה לכיפורים יותר מכל השנה!". כן... אלו ימים שמחפשים בהם מצוות! למר עוקבא היה נר דולק מעל ראשו ואורו מגיע עד השמיים... כולם מכירים את הסיפור של נתן צוציתא, שזה היה בעצם מר עוקבא שהצליח לשבר את היצר הרע לרסיסים ונמלט מעבירה קשה מאוד של עריות... אותו מר עוקבא בכל ערב יום הכיפורים היה שולח לעני שהיה בשכנותו 400 זהובים... סכום עתק לכל הדעות! למה הוא עשה את זה דווקא בערב יום הכיפורים? שתהא הזכות הזו מכריעה לטובה! אפילו קדוש עליון שנר דולק לו מעל לראשו, צריך זכויות שיכריעו את הכף לפני היום הגדול והנורא!

ר' אברהם גניחובסקי אמר: "להיות כמו ר' עקיבא איגר, אני לא יכול... להתפלל כמו ר' עקיבא איגר, אני גם לא יכול... אבל לתת צדקה כמו ר' עקיבא, אני יכול גם יכול!". לא צריך כוונות מיוחדות כשעושים צדקה, העיקר שהשני נהנה... לא צריך מעלה בגוף הנותן! החת"ס שלח פעם את הבת שלו לאחר סעודה מפסקת להציע שידוך של יתום ויתומה... היא אמרה לו: "אבא, עוד שעה יום הכיפורים... אי אפשר להציע מחרתיים?". אמר לה אבא שלה: "לא! אני צריך את הזכות הזו לפני יום הכיפורים"... היא הציעה את השידוך לבחור, והוא ענה לה שאין לו כסף. אז היא חזרה והודיעה לאבא שלה... אמר לה החת"ס: תלכי ותגידי לו שאני מבטיח לו שאם הוא סוגר, לא יחסר לו כסף אף פעם! והשידוך נסגר אחרי סעודה מפסקת ולפני 'כל נדרי', והכל כדי להרבות זכויות לפני היום הנורא. (אפריון שלמה)

זקניך – אלו החכמים (רש"י). את הסיפור המפעים שלפנינו סח אחד מחשובי המחנכים בדורנו: באחת השנים, למדו בכיתה בה לימדתי אחים תאומים. כלפי חוץ הם נראו זהים ממש ורבים טעו בזהותם, אבל במהותם הם היו שונים לחלוטין; האחד היה כישרוני, חרוץ ושנון, אהוב על מוריו, אהוב על חבריו. תמיד ניכרו על פניו שמחה וסיפוק. הודות לשאיפותיו ולהשקעתו המרובה בלימודים היו ציוניו גבוהים מאוד, לשביעות רצונם של הוריו ומלמדיו.

התנהגותו של התאום השני, לעומת זאת, הייתה ההפך הגמור – הוא התנהל בעצלות, בשעת השיעור כיתה הוא לא היה מרוכז, מחשבותיו היו פורחות באוויר, ציוניו היו גרועים, שיעורי בית כמעט ואף פעם לא עשה... מובן מאליו שהראשון זכה תמיד למחמאות וליחס לבבי מאת כל סובביו, ואילו השני היה רגיל לספוג קיתונות של הערות ומילות ביקורת...

והנה, מספר ימים לפני יום הכיפורים, לימדתי בכיתה אודות עבודת הכהן בבית המקדש ביום הקדוש. בין השאר סיפרתי להם על שני שעירי העיזים שהיו מביאים ביום הכיפורים – שניהם היו שווים במראהם ובגובהם, וכדי לברר איזה מהם הוא לה' ואיזה לעזאזל, היו מפילים עליהם גורל – השעיר שעלה עליו הגורל לה', נעשה חטאת, והשני שעלה עליו הגורל לעזאזל הוא ה"שעיר-המשתלח", שמשלחים אותו למדבר, והמשלחו דוחפו מראש ההר לאחוריו, והוא מתגלגל ויורד ונעשה איברים איברים...

פתאום נשמע קול בחלל הכיתה: "אני השעיר לעזאזל!", לא קשה לנחש מי היה התלמיד שהמשפט נפלט מפיו – היה זה התאום הנחשל... הוא לא אמר זאת בהלצה, ניכר היה על פניו שדבריו נבעו ממקום עמוק בנפשו... באותו רגע החלטתי להתעלם מהעניין, העמדות פנים כאילו לא שמעתי כלום והמשכתי בשיעור. אבל כשהסתיים השיעור והחלה הפסקה, פניתי אל אותו תלמיד וביקשתי עמו לטייל עמו בחצר התלמוד תורה. הנחתי את ידי על שכמו וצעדנו יחד והתחילה הפסקה. בתחילה שוחחתי עמו על דא ועל הא, ולאחר מכן שאלתי: "נדמה לי שאמרת משהו בשיעור האחרון אודות השעיר לעזאזל... אולי תסביר לי את פשר דבריך..."

ניכר היה שהתלמיד התקשה להשיב על השאלה. הבחין בדמעות שנקוותו בעיניו, ואז הוא השפיל מבטו ואמר: "כשהרב סיפר על שני שעירים יום הכיפורים הנראים כתאומים זהים, חשבתי לעצמי, שאני ואחי התאום דומים כל כך לשני השעירים הללו; אף על פי ששנינו נראים זהים, מבחינת האישיות אנו שונים כל כך... אחי הוא בחינת השעיר לה' – הוא ברוך כישרונות, אהוב, אהוד ומוצא חן בעיני הכל, ואילו אני כה אומלל ודחוי, כשאייר לעזאזל..."

לחצתי בחום את ידי התלמיד ומתוך חמלה ורחמים אמרתי לו: "יקירי, אני מבין מאוד לליבך ומזדהה עם כאבך. אבל עליך לזכור דבר אחד – גם אם נראה לך שהינך דומה לשעיר לעזאזל, דע לך שקיים הבדל עצום ביניכם; על השעיר נגזר על פי הגורל להיות שעיר המשתלח, הוא לעולם לא יוכל לשנות את ייעודו, כי כך קבעה ההשגחה העליונה על פי הגורל – על אחד הוכרע להיות השעיר לה', ועל השני נחרץ להיות השעיר לעזאזל!"

לעומת זאת, אף אחד לא הטיל "גורל"... לא נגזר עליך להיות תלמיד לא-יוצלח... עם רצון אמיתי, ועם תפילה ותחינה לה' יתברך, תוכל לשנות הכל! תוכל לנצל את הכישרונות שנטע בך הבורא, לעלות לפסגות ולהגיע להישגים נכבדים..."

ממשיך המלמד ומספר: מאז אותה התרחשות, חלפו כבר שלושים שנה. והנה, לאחרונה הוזמנתי לחתוות בת אחותי, שנערכה באולם שמחות בצפון הארץ. כל הנוכחים המתינו לראש הישיבה של החתן, שאמור היה לסדר חופה וקידושין. סופר לי כי מדובר בתלמיד חכם מופלג, שיחסית לגילו הצעיר, הוא זכה להקים ישיבה קדושה לתפארת, ולהעמיד בה תלמידי חכמים מצויינים. ובכן, ראש הישיבה נכנס לאולם, ובדרכו לחופה, לפתע נפל מבטו עלי.

למרבה הפלא הוא פסע לעברי, ניצב למולי ושאל: "כבודו מוזה אותי?!"... הסתכלתי היטב בפניו ולא הצלחתי לזהות, ואז הוא המשיך: "אני השעיר לעזאזל..." עיניי שנינו נקוו דמעות. ואז אמר לי ראש הישיבה בהתרגשות: "דע לך שמילותיך המחכימות בהפסקה לפני שלושים שנה, מלוות אותי כל חיי. שאבתי מהן עידוד וחיזוק כה רב, עד שאין יום שאני לא זוכר בדבריך; עלינו לא הפילו שום גורל, תמיד ניתן להשתנות..." (אחת שאלתי).

יֵעָרֵף כְּמִטֵּר לִקְחֵי תוֹל כְּטֹל אֲמֹרְתִי כְּשַׁעִירִים עָלֵי דָשָׁא וְכַרְבִּיבִים עָלֵי עֵשֶׂב. כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הֵבו גְּדֹל לְאַלְהֵינוּ" (לב,ב-ג)

בספר שלל רב (כאן) מביא פנינה נפלאה בשמו של האדמו"ר הקדוש רבי אהרן מבעלזא. שנינו במדרש (מדרש תנאים, דברים לב, ב) מה שעירים באין על חטאים ומכפרין, כך תורה מכפרת על כל החטאים. עד כאן. והנה ידוע שיש ארבעה חילוקי כפרה (יומא פו), והחמור מכולם הוא חילול השם, שאין לו כפרה מחיים. ואולם **מבואר ברמב"ם** (הלכות תשובה פ"א ה"ב) שזהו דוקא כאשר אין בית המקדש קיים, אך בזמן שהיה בית המקדש קיים, השעיר המשתלח היה מכפר גם על חילול השם.

וזו כוונת המדרש הנזכר לחדש, שדברי תורה מכפרים כשעירים, דהיינו, כמו שהשעיר המשתלח היה מכפר אף על עון חילול השם, כך דברי תורה מכפרים אף על עוון חילול השם. **והפסוק עצמו** נותן טעם בדבר, **"כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא"**, שהרי כל התורה הם שמותיו של הקב"ה כידוע (רמב"ן בהקדמתו לתורה, יש בידינו קבלה של אמת), וממילא על ידי לימוד התורה **"הֵבו גְּדֹל לְאַלְהֵינוּ"**, ונמצא שעל ידי לימוד התורה עושים קידוש "השם", ומבואר ב"שערי תשובה" לרבינו יונה (שער רביעי, אות ה) שקידוש השם מכפר על עוון חילול השם. (מתוך עלון 'האוצר' האזינו תשפ"ו)

הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם (לב,א)

הלכה, אדם בישראל שהיה חושש באוזניו, מהו שיהא מותר לרפואתו בשבת, כך שנו חכמים, כל שספק נפשות דוחה את השבת. (מד"ר י' א) **שואל ה"חתם סופר"**, מה הקשר בין הלכה זו לפרשת האזינו? ומתרץ בדרך רמז, הפוסקים דנים בשאלה אם מותר לומר וידוי בשבת, מצד אחד, יש לו מזה נחת, ולכן מותר, או אולי כיון שזה מצער, אסור. לכאורה הלכה זו בספק, האם מותר לתלמיד חכם לדרוש בשבת ולהטיף מוסר לקהל ולהטיח דברים קשים כגידים, כי הקהל מצטער על כך, אבל "שבת שובה" היא לפני יום כיפור, וכתוב בספרים, שבשבת זו צריך אדם לתקן את מה שקילקל בכל שבתות השנה, ואם לא עכשו אימתו, ויש בזה משום פיקוח נפש, ולכן מותר אז לעורר את הקהל לתשובה. ('מדשן ביתך')

סיפר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל: פעם בא אלי אדם וביקש ממני שאבוא ללווייתו של חברו תושב רמת השרון. כיון שלמיטב ידיעתי הנפטר היה מגיע להתפלל בבית הכנסת אך ורק בימים הנוראים, על כן שאלתיו בפליאה: 'מדוע הנך מבקש זאת ממני, איך אני קשור אליו?'. השיב לי החבר: 'הנפטר הקפיד כל ימי חייו על מצוה אחת, ונס גדול קרה לו בזכות זה, בזכותה הוא ניצל ממוות!'. וזה סיפורו: הם, יהודים יוצאי עיר מסוימת בפולין, קבעו להתאסף מידי שבת אחר הצהריים ולהעלות זיכרונות. לפנות ערב הנפטר היה יוצא פעמים רבות החוצה מהחדר בו נפגשו וחוזר. פעם שאלתי אותו: 'לאן אתה יוצא, מדוע אתה יוצא מהחדר?', ואז הוא השיב לי: 'שמע נא ידידי היקר, במלחמת העולם השנייה התנדבתי להילחם בגרמנים. במהלך המלחמה הספינה בה שהיתי נפגעה מטיל טורפדו וטבעה. אני הצלחתי למצוא קרש והחזקתי בו, אך לאחר כמה שעות תש כוחי, והרגשתי שעוד מעט קט אטבע. אמרתי לעצמי: 'ה' רחם עלי, אינני דתי ואני לא יכול לקבל על עצמי דברים גדולים, אבל אני מקבל על עצמי לא לעשן בשבת!'. לפתע אני רואה גלגל הצלה צף לידי, מיד עלייתי עליו. כעבור זמן מטוס ימי שיצא לחפש ניצולים מטביעת הספינה, ראה אותי בגלל מחזירי האור של הגלגל והעלני על סיפוני, וכך ניצלתי. לכן אני יוצא החוצה לראות אם רואים כבר שלשה כוכבים, אם כבר יצאה שבת'. המשיך החבר וסיפר: 'ואכן מיד כשהיה רואה שלשה כוכבים היה ממחר לביתו לעשן'. אמר רבי יעקב: "אם כך אלך ללוותו ולהספידו, וכך לפרסם את סיפורו של אותו יהודי, ואת כוחה של קבלה כשמקפידים לקיימה". ('פרפרת')

שומרי משמרת הקודש

חודש תשרי תשנ"ו

גליון חיזוק והתעוררות בענין שמירת הדיבור בתפילה - ישיבת "חזון נחום"

דברים אחדים

ירח האיתנים - דתקיפי במצוות

חודש תשרי נקרא ירח האיתנים, מלשון איתן וחוזק, על שם כי בחודש תשרי הם המועדים היותר חזקים, ומיישרים את האדם אל השלמות. (מצודות דוד מלכים א' ח' ב')

ישראל יום י"ג מדות, ובו ביום התחילו בני ישראל לחנך את בית המקדש בימי שלמה, ובו התפלל שלמה תפלתו על כל ישראל וכו', הוא היום המסוגל מאד לתשובה ולתפלה, עיי"ש שהאריך בדרוש כדרכו.

התפילות המפוזרות, דהיינו שלא היו כראוי במשך ימות השנה.

בחודש זה ישנו עניין נוסף המתקשר לתפילה, בו התקיימה חנוכת בנין בית המקדש הראשון על ידי שלמה המלך, בו נשא תפילה ארוכה לדורות עולם ככתוב בספר מלכים: ויעמד שלמה וגו' ויפרש כפיו השמים. ויאמר - ה' אלקי ישראל אין כמוך אלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת וגו', ופנית אל תפלת עבדך ואל תחנתו ה' אלקי לשמוע אל הרנה ואל התפלה וגו', ואתה תשמע אל מקום שבתך אל השמים ושמעת וסלחת וגו', כל תפלה כל תחנה אשר תהיה לכל האדם לכל עמך ישראל אשר ידעון איש נגע לבבו ופרש כפיו אל הבית הזה [כמובא באריכות במלכים א' פרק ח']. על תפילה גדולה וחשובה זו אנו מבקשים (בתפילת יו"כ קטן) רחמנא אדכר לן צלותיה דשלמה מלכא.

שמחה גדולה זו היתה בעיצומם של ימים אלו בח' בתשרי, וכתב בספה"ק בני יששכר (חודש תשרי - מאמר ה - חינוך המקדש) יום ח' מימי התשובה, הוא הנקרא בפי בני

ירח האיתנים - דרשו חז"ל דתקיפי במצוות. וביארו המפרשים שהוא ע"ש המצוות הרבות שמצווים אנחנו בחודש תשרי יותר מכל חודשי השנה.

אכן כך, נמצאים אנו בעצומם של ימים הנוראים הקדושים, בין כסה לעשור, בהם יתראה האדם לקונו, לתקן מעשיו ולהיטיב דרכיו, וישוב אל ה' וירחמהו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח.

ימים קדושים הללו מוקפים מאוד בריבוי התפילות והמצאות יתירה בבתי כנסיות, קודם ראש השנה אנו מרבים בסליחות ועאכו"כ בימים אלו, וידועים דברי הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ד) שכתב על ימים אלו, עשה מצוה אחת הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה וכו', ומפני ענין זה נהגו כל בית ישראל להרבות בצדקה ובמעשים טובים וכו' ונהגו כולם לקום בלילה בעשרה ימים אלו ולהתפלל בבתי כנסיות בדברי תחנונים ובכיבושין עד שיאור היום.

מיד בצאת יום הכיפורים הולכים אנחנו מחיל אל חיל ומתקרבים אנו לימי השמחה חג הסוכות והבא לאחריהם שמיני עצרת ושמחת תורה. גם בהם אנו מוסיפים בתפילה ואומרים בכל יום הלל השלם ותפילת המוספים ומקיפים אנו את הבימה ומתפללים ואומרים הושענות זכר למקדש, עד שביום השביעי יום ערבה הושענא רבה, רבוי תפילות והושענות. על שמיני עצרת ביארו צדיקים דברי הגמ': שמיני רגל בפני עצמו לענין פז"ר קש"ב, פז"ר הוא לשון פיזור, קש"ב מלשון הקשבה דהיינו תפילה, שבשמיני עצרת הוא זמן עליה לכל

ידועים דברי הרמ"א (סי' תקפג ס"ב) יש מדקדקים שלא לאכול אגוזים, שאגוז בגימטריא חטא, ועוד שהן מרבים כיחה וניעה ומבטלים התפילה (מהרי"ל). הדברים קל וחומר, אם כה נזהרים מהגימ' חטא, וגם שמבטל התפילה, כמה אנחנו צריכים להזהר במשנה זהירות מכל דיבור חול, שהוא החטא עצמו שמבטל התפילה. הבה נתחזק היטב בשמירה זו ביתר שאת ויתר עוז, כדברי הרמב"ם הנ"ל ונכריע את עצמנו ואת כל העולם כולו לכף זכות.

ונסיים בברכה כדברי שלמה המלך לאחר שגמר תפילתו הנ"ל, ויברך את כל קהל ישראל, ואמר להם: יהי ה' אלקינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו. גם אנו נקווה לה', כמו שהיה ה' עמנו בשמירת הקודש עד היום כן יעזרנו ה', ונזכה להגיע לישרות ולשלמות בחודש זה (כנ"ל), ובטוחים אנו שבזכות חיזוק תקנה קדושה זו בכל השנה החולפת ובקבלה חדשה על העתיד, ישמע ה' ויקבל את תפילותינו ונזכה לגמר חתימה טובה לשנה טובה ומתוקה ברו"ה, וימלא ה' כל משאלות לבנו לטובה, לנו ולכל בית ישראל.

אבקו ויאמץ אגבם
העורך

צדיק מה פנל

בהתקרב היא"צ השישי של האי צדיק וקדוש, כ"ק מרן האדמו"ר
הרה"ק **רבי שמעון נתן נטע מלעלוב** זצוק"ל זי"ע
שעלה בסערה השמימה בליל יום הכיפורים שנת תשי"ע
והיה ידוע במסירותו לכבוד ה' ושתיקה בעת התפילה
ביקשנו מאת הרה"ג ר' ישראל קורנבליט שליט"א מרבני הישיבה,
שזכה ליהנות מאורו ולהסתופף בצילו בכל שנות נשיאותו,
לתאר ולספר במעט ממפעלו של צדיק
תודתנו נתונה לו על כך, ויה"ר שזכותו הגדולה של אדמו"ר זי"ע
תגן בעדו ובעדנו לכט"ס, אמן

למען השני, והעניק וראה להיטיב בכל כוחו
לזולתו.

ומאידך, כל מי שנכנס אי פעם לביהמ"ד
או פגשו בכל מקום שהוא ראה לפניו מלאך
ה' הלבוש במידת ענוה ושפלות, יכלו לראות
בחוש איך שכל חייו ומהותו כלשון הרמב"ן
(באיגרתו הידועה) "וכל אדם יהיה גדול ממך
בעיניך". ומי הוא שיוכל להוכיח אחר החשוב
וגדול ממנו, ולכן השוה קטן וגדול, כולם היו
גדולים כלפיו, התבטל וכיבד כל אחד. לא היה
דבר שיכל לגרום לו לכעוס או לגעור, ואפי לא
להעיר לשום איש מישראל, תמיד ראה טוב
וזכות על כל אדם.

אולם בנושא אחד שונה היה הדבר.
כשהגיע לדיבור בתפילה בער בו הדבר
כאש, שם התהפכה הקערה על פיה, לא היה
מי שיהיה גדול בשביל לא למחות בידו, הן זה
כבוד השכינה, ומי גדול כלפי השכינה. שום
שיקול לא היה לעצור מלעורר ולמחות. דבר
זה היה **היחיד** שיכל להוציאו משלוות נפשו
ולכעוס, להוכיח ואף לבייש!!! את העובר על
זה.

תקיפות והקפדה

זכורני, היה זה בשבת אויפרוף של הרב
שניאור זלמן גרוסמן שליט"א (בוגר ישיבתנו),
בנו של הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א
ממגדל העמק, שהתקיימה אצל אדמו"ר
זי"ע, והגיעו לכבוד השמחה בשעת התפילה
ציבור גדול מאוד, ביניהם עשירי תבל, והעומד
על משמר הדממה עבד קשה, באשר לא
הורגלו בזאת, אך לאחר הזהרה פעם
ופעמיים היה צריך להוציא מביהמ"ד את
אחד היושבים ראשונה בממלכת היהלומים,
אח"כ ניגשו לומר לאדמו"ר שזה מידי קיצוני,
ואותו אדם נפגע היות ובכל מקום שמגיע
מרגיש שהלכה כמותו.

כמו"כ, התלוננו פעם בפניו גבאי ביהמ"ד,
שהיה עשיר אחד שהיה מגיע "נסיעות" לרבי
ותורם סכום הגון להחזקת בית המדרש

הרבי בעצמו, ואכן הלך והדפיס את השלטים
המוכרים כיום לכולם בכמויות רבות ואח"כ
דאג להפיצם בישראל בכל בית כנסת. היתה
קהילה אחת שבנתה בית מדרש מפואר, ולא
הסכימו לתלות שלט זה בטענה שמכער להם
את יופי הקיר, עלה בעצמו לביקור אצל רב
הקהילה, ושוחח עמו בד"ת ואח"כ ביקש
לראות את ביהמ"ד החדש להתבונן ביופי
והפאר כראוי לבית ה', ותוך כדי טיול ושיחה
שאל הרבי זי"ע האם לא מתאים כאן שלט
כזה וכו'. כך בער לו הדבר, והשתדל להפיץ
שלטים אלו בכל בית כנסת הן באר"י הן
בארה"ב.

מפעל חייו - בלבו ונפשו

מיום שזכינו לאורו פה באר"י זכורני איך
היה פחד לדבר בתפילה [ואפי' שלא ייראה
כאילו מדברים] והגם שהיה עומד בתפילה
וכולו בהתפשטות הגשמיות ושום דבר לא
יכול לנתקו מדביקותו בבוראו, אך כשהיה
שומע דיבור אחד בקצה ביהמ"ד, מיד היה
מכה על השולחן בכל כוחו ואפי' באמצע
אמירתו קדיש, והרבה פעמים היה שואג כארי
על המשוחח, ומי יתאר בקריאת התורה או
בהוצאת ס"ת, אימה ופחד נפלה כאשר יכל
לשאוג ולהוציא את מי ששיח מילה אחת,
ואף בין גברא לגברא לא נתן לשוחח כלל.
כמו"כ כמה פעמים סימן בידיו שיצאו
מביהמ"ד.

בכל מקום שראה חולשה בנושא היה
לוקח דף וכותב, קיבלתי ע"ע שלא לדבר
בתפילה וקריאת התורה וחותרם בראשו את
שמו ואח"כ מסובב בין הציבור שכולם יחתמו
ג"כ, כמו שהוא מתחזק בזה.

נהפך לאיש אחר

ידועה ומפורסמת אהבתו לכל אשר בשם
ישראל יכונה, ואי יכולתו לראות בצער ולו
הקטן ביותר של יהודי ובודאי לא בבזיון ברבים
של ישראל, גם לא היה שייך להיות אתו בשום
מריבה ומחלוקת וכדו', תמיד ויתר בכל דבר

פותחין בכבוד אכסניה מפוארה חבורת
"שומרי משמרת הקודש", אשר מייקרים
ומעריכים את התפילה, הקשר של איש
ישראל כדבר בן לאביו שבשמים, וקיבלו ע"ע,
ומתאמצים לעמוד בקבלה לשמור על
קדושת וכבוד התפילה ולא לשוח חלילה
בביהמ"ד מתחילת התפילה ועד סופה.
אשריכם, ואשרינו שזכינו להיות חלק
וחבר בחבורה קדושה זו.

יומא דהילולא רבה

לקראת יומא דהילולא קדישא של איש
קדוש כמלאך מן שמיא נחית הרה"ק רבי
שמעון נתן נטע זצוק"ל זי"ע אדמו"ר מלעלוב,
אשר עלה בסערה השמימה במיתת נשיקה
בליל יום הקדוש שנת תש"ע, וכל ימיו היה
להוט להחדיר ולעורר ולהזהיר בנושא ועניין
נשגב זה, רבים מאוד נחקק בעצמותיהם
נושא זה בכוחו ובזכותו, זכותו יגן עלינו ועל כל
ישראל, ובוודאי על כל אשר הולכים בדרכיו
הק', ובפרט הדבקים בשמירה בכל כוחם
בנושא קדוש זה. התבקשתי לתאר ולספר
קצת ממה שזכינו וראינו בעינינו, וחלק ממה
ששמענו מאחרים מכלי ראשון.

ראשית הדברים

כיום מקובל בהרבה בתי כנישתא שיש
שומרים ממונים, והציבור מבין ומקבל ויש
מודעות לנושא של שיחה בתפילה, וכמה
גדול עווננו, אולם לפני שנים לא היתה מודעות
לזה כ"כ. מייסד "משמרת הקודש" הינו ללא
ספק אדמו"ר זיע"א.

תחילת הדברים היה עוד לפני שנים,
כשהודי פליט מהשואה ללא משפחה ושם
ושארית רצה להקים לעצמו שם עולם טוב
מבנים ומבנות, והגיע להתייעץ עם אדמו"ר
זי"ע (בעת מגוריו בארה"ב קודם שנות
נשיאותו) האם לכתוב ס"ת וכדו', אך הרבי
יעץ לו מיזם חדשני, והוא להפיץ חומר
באיסור השיחה בתפילה.

ומי יקח ע"ע את עול ההתעסקות? כמובן

טיבה תוכחת מגולה
מתהבה מזסתרת

לשולחן המערכת הגיע מכתב בדברים חודרים ונוקבים שנכתב ע"י אחד מבני הישיבה לידידו נ"י על אף שב"ה תוכנו אינו נוגע לרוב הציבור, מגישים אנו לפניכם את המכתב כהווייתו באישורם, וכמובן בהשמטת פרטים מזהים, וישמע חכם ויוסיף לקח

2012, חודש הרמזים והסליחות

אברז ידיו היקר והנצלה המופלג בעיני הרה"ק ..... נ"י
שמונים מרובים עליך,

שלח המסוגל נראה ממש כעוף מוצר שלא שייך לכאן (כלל), והנני שהדבר הזה סגור ומנוצל ממני. בפרט העצקני מאוד לעניין ע"י מאמרים המדברים במשיבות ומורענין זה, גם עליון הודשי "שומרי השמירה הקודש", ועוד, כמובן עבר וסיוע רב יש מצד ה"מצב" והאויבה בישיבה, עד שלח המסוגל הורגלי אכן יורג ויורג, והעלתי למצב כיום שאין לי כבר כמעט שום קושי ונסיון מדבר בשלח המסוגל.

וכאן אני בא אל המטרה שלשם כך פניתי אליך במכתב זה. שמתי לב לעניין קשה לקצת זה, ומדבר מילה במילה שלם (ואפילו גם יורג מצה), במילה קודש באמצע המילה) העניין שלם על זה, אבל הראיתי פנים צלופת שמא איני מציטא עליון את הנושא, ובפרט שאני גם קצת מדובר ממני, גם ראיתי כמה פעמים ש..... העניין, ונעלה אולי ממך בצורה מאוד מלאכה, באופן של "מי אתה כלל", או "לא גידל אי מה לעשות". ובכל זאת הרי אי אפשר לדבר דבירה"ד כ"כ עליו, אלא כן אתה מסתגר, וכלאמה ראה ש..... או ..... ראה ושלם את שאתה מדבר (וכמובן שמהם כבר לא נעים) אלא אולם אתה מפסיק מדבר. בקיצור אתה נראה עם עצמך ועם כל העסק הזה בצורה מאוד כושלת ומדישה.

אשר בדברך וכמו שהתלתי, כך עלול לעכשוני ימי אלו וזמן גשונה וכל אחד עושה לעצמו השבון נפש לשנות את הדרך שלו ויורג טוב, אני מאמין שגם את הדברים כמו שהם, ולא גיבש ממני מילה, כי אש גם איבדתי את המטרה והכל. אכן קודם אצטק שני מקורות שמדברים במשיבות על הנושא, ואחר כך שמע אי כמה עצות שאני עשיתי ויכולים לעזור גם לך לעניין.

בספר ראשית חכמה (שלח הקדושה פרק י"ד, שמדבר שם בנושא קדושה הדיבור) וצ"ל: ארבע בספר הורקה המדבר דבירה הנכנסת ומכריז משמרים ומסוררים קורא אני עליון כל שביני העלים, כי ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם, ולא נמנה עם מכריז ומאס אלשה אקונו הוא משיג גבול הבורא, ואהי אהם למקדש מלא, אלו בני כנסיות אין נזהרים בהם קולר ראש. כדאמרינן בפרק שני דמגילה אלקים נצב בצדקא. והמדבר עושה כאלו הופך אליו עורפו יאמר מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה נשיתי וידי ואין מקשיב המשיך בעמ' 3

זמן רב כבר רציני אכתוב לך מכתב זה, אך מנחה סיבות ואיכותיים העלכתי עד היום, גם היה לי אוסר נצימול אכתוב מכתב זה, אך לא בשמן זה שהוא אודש העשונה והשבון הנפול, אמרתי בלבי הפעם אכריז אצלמי ואכתוב, והנני במילה להשיג ומקווה מאוד שיהיה לך וירק למעלה לעניין, ולא יצא א"י אקלה ממני ידי.

הנני ממנצח מראש ומבקש אסליח על הדברים הנזקקים שהנני עומד אכתוב, ויש בהם גם דברים קשים, אך עלוק שאינני רוצה לשלם אופן לצרך א"י, כל כוונתי למעלה, והנני מושש ששמן זה של אחד ממנצחון ומנסיון אקל מלשיון כל יומה ושנה, לעכשו הוא המסוגל הנכון שגם את דברי, ולא בפעולה א"י.

ואגש ישירות אל הנושא. כמובן כמובן קבלתי על ידך עם כל בני הישיבה והמסוגל הקדושה של אדבר כל שלח המסוגל.

אומר לך את האמת, שבעיני הדברים לא האמנתי שדבר זה יוכל להצליח ויהיה לי קיום, ולא ייחסתי משיבות כל העסק הזה, ולשגתי שזה התהפכות צמנית בצד, וכמו הדבר קבלתי ומקנתי כל מקום שמצטיקל צמן קצר בצד. ובפרט שלא הייתי העקנה מצד הנחלה הישיבה, היה נראה לי כמעט בטוח שאין למקנה צי סיכויי הצלחה, הרי אין מי שיאכיל את זה.

למעשה התלתי כמו כולם משגי סיבות, וכלבד את המארגנים, שראיתי עד כמה חשוב אהם דבר זה. (2) היה מצב גדול מאוד מצד הציבור, ולא רציני להיות שונה מכולם. אך עדיין רציני אראה מה יהיה, וגם כמה צמן כל העקנה המארגנות בצורה פרה.

מה אומר לך עם המסוגל הופעלתי מאוד, לעזוב אודש ועוד אודש, והדבר הזה נכנס למודעות הציבור יורג ויורג. לא העליתי על הדעת ולא האמנתי שומם פאון ופאון המדברים (לא משנה השם) יוכלו לעמוד בזה, ובאמת גם לי היה קשה בהתלה עם זה, ולשנות הרגל זה גמיד דבר קשה, כ"ש להתאפק בלרצנים מאוד אומר לומר איזה מילה ומנצח אולם מכתב. אלא אחר צמן שראיתי שגם צי נכנסה לישיבתנו בצורה מוגמרת לעד

בעז"ה יוזכרו כל החותמים על התקנה הק' בציון כ"ק אדמו"ר מלעלוב זי"ע שכל ימיו פעל בעניין נשגב וקדוש זה ויה"ר שימלא ה' כל משאלותינו לטובה

נדבת הרה"ג ר' ישראל קורנבליט שליט"א מרבני הישיבה
לזכר נשמת כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי שמעון נתן נטע זצוק"ל
בן כ"ק האדמו"ר הרה"ק רבי משה מרדכי זצוק"ל מלעלוב
זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

בקדושתו של אהרן

מרן הרה"ק מהר"א מבעלזא זיע"א

שובה ישראל עד ה' אלוך

דרך תשובה הורית

קבלתי מחכמי ישראל שהיו אצל אצל זללה"ה (-הבעש"ט הק' זי"ע), שגדולי הדור הם יכולים לטהר נשמות ישראל המטונפות מכל ליכלוך טומאת זוהמת עבירות רח"ל, ובהם תלוי כל עיקרי התשובה.

(דגל מחנה אפרים פרשת תזריע)

רבות גדולות ונצורות פעל מרן ז"ל להאיר ולעורר הרהורי תשובה בלבבות בני אדם, על מנת להביאם לתיקון המעשים ולשיפור הדרכים כיואת.

"תורת ה' תמימה משיב"ת נפש"

רבות היה מעורר מרן כי דרך התשובה הנאותה והראויה ביותר היא, להרבות בלימוד ועמל התורה ולהיות מוסיף והולך בעסק התורה ובהתמדתה.

וכפי שהתבטא פעם כ"ק מרן מהר"ד זי"ע: "ס'אזי דא אסאך תשובות, אבער תורה איז די בעסטע תשובה" (ישנם דרכים רבים לשוב בתשובה, אולם תשובה ע"י לימוד התורה הינו דרך התשובה הנעלה ביותר!).

כדברים האלה אמר פעם גם כ"ק מרן מהר"א זי"ע לחתן שנכנס לקבל את ברכת הקודש ביום חופתו: "די גרעסטע תשובה איז דורך לימוד התורה, און די גמרא איז די בעסטע מוסר ספרי" (התשובה הגדולה ביותר היא באמצעות לימוד התורה, והגמרא הוא ספר המוסר הטוב ביותר).

בדומה לכך מסופר, שבעת שביקר כ"ק האדמו"ר בעל "אביר יעקב" מסאדיגורא זצ"ל אצל כ"ק מרן מהר"א זי"ע, שאל האדמו"ר מסאדיגורא זצ"ל את מרן זי"ע: "מדוע לא יכניס הרבי הרהורי תשובה בכל העולם, וכך נזכה שכבר יבוא משיח צדקנו?". השיב לו מרן: "ס'אזי אלעס אזוי ווי השי"ת פיהרט..." (הכל כפי הנהגת השי"ת).

ובכן, הבה נרדה לגנים ללקט שושנים מהני עובדין טבין מרבוינו הק', מהם נלמד איככה היו מדריכים את החוסים בצלם לשוב בתשובה שלימה ולפשפש במעשיהם כראוי וכנכון.

ובענין זה מסופר, שפעם נכנס יהודי אחד אל כ"ק מרן מהר"ש זי"ע, ותיאר בפניו את רוב פשעיו שחטא רח"ל, וביקש לקבל דרך תשובה. השיב לו מרן זי"ע בקצרה: "אלסט ווייניגער רעדן און מער לערנען..." (תדבר פחות ותלמד יותר).

כה מביא הגאון רבי דוד מאיר פערער זצ"ל אבדק"ק סוויז בפתיחה לשאלות ותשובות "אמרי דוד" (אות לב), שם מאריך בביאור מאמר הכתובים (תהלים נא, טו-טז): "אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך

ישוהו, הצילני מדמים אלוקים, אלוקי תשועתי, תרנן לשוני צדקתך", שדוד המלך עליו השלום ביקש שלא יצטרך להורות דרך תשובה לחוטאים ופושעים באופן של 'דמים', היינו בתעניות וסיגופים, אלא ישיריכם לשוב בתשובה בדרך של "תרנן לשוני צדקתך".

ומוסיף שם: "ולמדוני הקדושים מוריני הרב רבי ישראל מרוזין, ומוריני הרב רבי יודא צבי מסטרעטין, ומהר"ש מבעלזא נבג"מ זי"ע, לתקן הפגמים בתורה ותפילה... והקדוש מרוזין אמר בזה הלשון: 'לערן און דאווען, וועט דאס אריין קריכן, און יענץ וועט ארויסגעהן' (כשלימוד התורה והתפלה יחדו פנימה, ממילא יפלטו הללו - החטאים - החוצה), פירוש דצריך ללמוד

אף דברי תורה מכפרים-כמו השעיר בזמן בית המקדש

שובה ישראל עד ה' אלוך וגו' קחו עמכם דברים ושובו אל ה'. אמרו אליו כל תשא עוון וקח טוב וגשלה פרים שפתינו. כל תשא עוון פירוש רש"י ז"ל: כל עוונותינו סלח. והסביר כ"ק מרן זי"ע את כוונת רש"י ז"ל שמדגיש בדבריו כל עוונותינו סלח. על פי דברי כ"ק אביו מרן מהר"ד זי"ע שפירש את דברי הספרי על הפסוק 'לשעירים עלי דשא וגו' שמפרש: מה השעירים מכפרין אף דברי תורה מכפרין דהתורה הקדושה יש לה הכח של שני שעירי יום הכיפורים.

והענין הוא דכתוב ברמב"ם (פ"א מהלכות תשובה הלכה ב') דהגם דיש ד' חילוקי כפרה (יומא דף פ"ז ע"א) ולהרביעי ח"ו אין תקנה בחיים חיותו, מכל מקום בזמן שבית המקדש היה קיים והיה שעיר המשתלה היה השעיר מכפר גם על עוון זה. והוא הפירוש של דברי הספרי דכמו הכוח של השעירים שהיו מכפרים על כל עבירות שבתורה, יש ג"כ עתה הכח לדברי תורה כאשר אין לנו הבהמ"ק והיינו שעל ידי לימוד התורה הק' ניתן לכפר גם את חלק ה' [עוון חילול השם ח"ו].

ובזה פ"י כ"ק א"א ז"ל את הפסוק 'אמרו אליו כל תשא עוון' היינו שכל תשא עוון יכולין לתקן, והא כיצד ממשיך הפסוק על ידי 'קח טוב' שאין טוב אלא תורה, 'וגשלה פרים שפתינו' - היינו שע"י לימוד התורה הקדושה מועילה התשובה, וניתן לכפר בזה בחיים חיותו גם כן חלק ד' מתוך הארבעה חילוקי הכפרה כמו השעירים של יום הכיפורים, ע"כ.

וזה יש לתבין את דברי רש"י שמפרש 'כל עוונותינו סלח' כלומר שאכן הקב"ה סולח כל עוון-היינו כל העוונות של ד' חילוקי כפרה, על ידי 'קח טוב' היינו תורה כנ"ל.

ולהתפלל על כל פנים כפי יכולתו ומעט מעט יכנסו לתורו התורה ותפילה והרע יצא. וכן אמר לי גם כן הקדוש מהר"ש מבעלזא נבג"מ.

וכ"ק מרן מהר"י זי"ע אמר פעם בתוך דברות קדשו, שבכדי שיוזכה האדם לשוב בתשובה שלימה ולתקן את כל מעשיו כראוי - עליו לעסוק בתורה, כי מלבד מה שעל ידי לימוד התורה יכול האדם לדעת מה שצריך לתקן ועל מה לשוב בתשובה, יש בזה גם ענין סגולי, כיון שבאמצעות לימוד התורה מאיר השי"ת את עיני האדם לראות את כל מה שהחסיר ופגם, ואין עליו לתקן את הכל, כדאיאת בזהוה הק' (ויקרא כג, ב): "אורייתא קא מודעא ליה חוביה וכו', כאמא דאודעא לברה במלה רכיך, והוא לא אנשי ליה, ותב בתיובתא קמי מאריה".

*

סיפר אחד מהחסידים, שאחר השואה האיומה פנה אליו נער אחד וביקש ממנו שיכנס בשליחותו אל כ"ק מרן מהר"א זי"ע, לבקש עבורו דרך תשובה על חטאים חמורים שעשה רח"ל בעת שהותו במחנות הפליטים. נכנס אפוא ר' שלמה זלמן אל הקדוש פנימה והציע את הדברים בפני מרן. נענה מרן ואמר: "אין צורך בעשית סיגופים, העיקר הוא חרטה לשעבר וקבלה מהיום ואילך.

שיתן כל יום צדקה, ואם אפשר יתן לעני הגון, וילמד כל יום א שטיקל גמרא".

*

שנה אחת בחג השבועות הגיע לביתו נאווה קודש של כ"ק מרן מהר"א זי"ע בתל אביב בנו של אחד היושבים המפורסמים בבעלזא - שלדאבון לב סר מדרך הישר, ובא להשתתף בעריכת השולחן הטהור - "ובאו כולם טיש".

בעת העמדת היין הכריז הגבאי הרה"ח ר' שלום פויגל ז"ל: "... בנו של .... שטעלט וויין". כששמע זאת מרן זי"ע, הורה לקראו לפניו. ניגש הלה אל מרן בחיל ורעדה ומרן הורה למזוג לו כוס יין, ואחר פתח מרן ודיבר שבח אביו זצ"ל של אותו אדם. לאחר מכן פנה אליו מרן ואמר לו: "היינט איז קבלת התורה.

זאלסט וויסן אז מיט די תורה קען מען נאך אלעס מתקן זיין! יעדער איד קען זיך איבערבעטן מיט די הייליגע תורה!" (היום יום 'קבלת התורה', דע שעם התורה הק' עדיין ניתן לתקן הכל, וכל יהודי יכול להתפייס עם התורה הקדושה!).

אורייתא קא

מודעא ליה חוביה

פעמים היה כ"ק מרן מהר"א זי"ע מורה לאלו שבאתו מראשון תשובה על עוון שנכשלו בו, שילמדו את ההלכות הקשורות לאותו דבר בו אירע המכשול, ובכך יזכו לכפר את עוונם כדבעי.

וכמסופר על כ"ק

האדמו"ר מסטרעטין זצ"ל שהתגורר בעיר רמלה, שבא אליו אדם ביום שבת קודש ותינה לפניו את צערו הגדול, שבקומו משנתו באחת משבתות השנה לפנות בוקר, אחזה אותו שכחה לרגע קט והעלה אור בחדרו, ותיכף לאחר מכן נזכר כי שבת היום לה'. התייסר האדם מאוד על דבר המכשול החמור שנקלע לידו, ולא מצא מנוח לנפשו הכאובה.

כיון שכך, נסע האדמו"ר זצ"ל במוצאי שבת קודש לתל אביב - לביתו נאווה קודש של כ"ק מרן מהר"א זי"ע, לשם הגיע בעיצומה של סעודה שלישית, ולאחר השולחן הטהור ניגש אל מרן זי"ע וביקש דרך תשובה ותיקון לאותו יהודי, על העוון החמור של חילול שבת שנקלע לידו בשוגג.

נענה מרן ואמר לו בזה הלשון: "יעדע זאך וואס מ'ווערט נכשל איז כדאי מ'זאל לערנען די הלכות וואס מ'איז נכשל געווארן" (בכל דבר שנכשלים, כדאי ללמוד את ההלכות מאותו ענין שנכשלו בו), ולכן מעתה עליו להוסיף וללמוד הלכות שבת בכל יום, ובכך יכופר לו עונו. בעמדו סמוך לדלת קראו מרן חזרה, ואמר לו: "שילמד גם דברים נוספים, אין הכונה שילמד רק הלכות שבת...".

*

אחר השואה האיומה בא יהודי אחד לפני כ"ק מרן מהר"א זי"ע וביקש לדעת מהי דרך התשובה ואופן התיקון על כך שלא הניח תפילין כמה ימים במשך שנות המלחמה. השיב לו מרן שילמד שולחן ערוך הלכות תפילין במשך שנה שלימה, ובכך יזכה לכפר על שגגתו ולתקן את מחסורו.

*

שב"ת אחים - גם יחד

צדיקים גרסו, כי על מצות התשובה להיעשות באחדות ובאהבת רעים, ולא בהתבודדות ובפרישות משאר בני אדם. וכפי שמביא כ"ק מהר"ם מבילגורייא זי"ע בענין זה בכתבי הקודש: "אור ליום ה' פרשת ויצא שנת תש"ט לפ"ק אמר לי כ"ק אחי [שליט"א] (מרן מהר"א זי"ע) בשם כ"ק א"א ז"ל (מרן מהר"ד זי"ע) שסיפר כך: פעם ישב זקני רבי אהרן מטשערנאביל זצ"ל במסיבה עם אחיו, ורצה לומר מילתא דבדיחותא - "זיך מאכען א ווערעטעל מיט זיין", ואמר: "הנה מה טוב ומה נעים" - כמה טוב וכמה נעים, "שבת אחים" - שישבו האחים בתשובה, "גם יחד" - כולם ביחד. אד"ק [שליט"א]."

*

אל ביתו נאווה קודש של כ"ק מרן מהר"א זי"ע הגיעה פעם אשה אחת, נצר למשפחה חשובה ומיוחסת בישראל, אשר בצוק העתים בעת מלחמת העולם השנייה קלקלה את מעשיה וסרה מדרך הישר, וכעבור כמה שנים התנוצצה בקרבה רוח תורה והתעוררות תשובה, ובשל כך באה לנזה קדשו של מרן זי"ע ברצונה לבקש דרך תשובה ותיקון על מעשיה.

בתחילה לא רצה המשמש להכניסה אל הקודש פנימה, בכדי שלא לבלבל את מרן הקודש בשמיצת מעשים כגון דא. אך לאחר מכן גמר בדעתו, שהיות והוא רק מופקד על הדלת ותו לא, אל לו להתערב ולהחליט את מי להכניס ואת מי למנוע מכניסה, והכניסה אכן אל הקודש.

בהכנסה פרצה האשה בבכי מר, ובקול משתנק מבכי נתנה את צערה בפני מרן, על שלמרות שהוריה היו אנשים חשובים ונכבדים התדרדרה היא והגיעה להיכן שהגיעה, ובקול לא לה התחננה שמרן יורה לה דרך תשובה.

אחז כ"ק מרן זי"ע בידי הגבאי הרה"ח ר' שלום פייגל ז"ל ואמר לו בקול, כדי שגיע לאוזנה: "שלום, דאס איז די ריכטיגע תשובה (הן זוהי ה'תשובה' הנכונה והרצויה) - חרטה על העבר און תשובה מכאן ולהבא!" וכך פטרה מרן לשלום.

תשובה מאהבה

פעם הגיע זקן אחד לביתו נאווה קודש של כ"ק מרן מהר"א זי"ע וביקש להכנס אל הקודש פנימה. חרף שלא היה זה בשעות קבלת הקהל, ביקש הגבאי הרה"ח ר' שלום פייגל ז"ל את רשותו של מרן זי"ע להכניסו אל הקודש מפאת זקנותו של האיש, ומרן נעתר לבקשתו.

כאשר נכנס הזקן החדרה נענה הישיש ואמר למרן זי"ע: "עוד זכיתי להכיר את זקניכם, ושמעתי ממנו פעם שאמר בדרשה שלפני 'כל נדרי' שבמינו שוב לא שייך לשוב 'תשובה מאהבה'."

מששמע מרן זי"ע את דבריו, ניתר ממקומו באחת ואמר בקול גדול: "חס ושלום! דער זיידע האט דאס נישט געזאגט!" (זקני לא אמר כן).

לאחר שהתיישב מרן שוב על כסאו, אמר לעצמו בלחש: "זקני ז"ל וודאי אמר אז, שגם מי שאינו יכול לשוב בתשובה מאהבה - ישוב לכל הפחות תשובה מיראה..."

וידעת 'היום' והשבות

סיפר כ"ק מרן מהר"א זי"ע בתוך

דברות הקודש שנשא בליל א' דראש השנה שנת תרצ"ד בשם אביו כ"ק מרן מהר"ד זי"ע, שפעם אחת שאל כ"ק מרן מהר"ד זי"ע את אביו כ"ק מרן מהר"ש זי"ע, שהלא כל המצוות צריכות להיעשות בגוף נקי מכל מיני לכלוך וזוהמא, וכיון שמצוות התשובה היא על החטאים והעוונות שנכשל בהם האדם, אם כן איך יתכן שמצוות התשובה תיעשה כהוגן - בגוף נקי ומזוכך, כי הרי בשעת קיום המצוה בהכרח האדם עדיין מלוכלך ומטונף בחטאיו ואינו נקי כראוי.

השיב לו מרן מהר"ש זי"ע: "בני יקרי, יפה שאלת, ואמנם זהו הענין שאמר רבותינו שצדיקים כל ימיהם הם בתשובה, מחמת שהם שבים תדיר בתשובה על התשובה הקודמת שלא היתה כהוגן, לאחר ורדיניו היו מלוכלכים אז בחטא ולא היה להם גוף נקי כפי שצריך להיות בשעת קיום המצוות, ועל כן הם עושים שוב תשובה על התשובה הקודמת."

והשיב לב בנים על אבותם

מענין לענין נסמך סיפור פלא שאירע פעם אצל כ"ק מרן מהר"א זי"ע, כאשר מרן זי"ע פעל בצורה מופלאה לשנות את גדרו הטבע בכדי להשיב לב בנים על אבות ולהחזיר בתשובה יהודי רחוק מדרך התורה, שהיה נצר לקדושי עליון.

הדבר אירע כאשר בחור אחד חלה והובהל לבית החולים, שם קיבל את פניו ד"ר פרידמן, שהיה נין ונכד של הרה"ק מרוזין זי"ע, אך לדאבון לב סר מדרך התורה והמצוות, וניהל את אורחות חייו כחילונוי גמור.

בדק ד"ר פרידמן את הבחור ואף ערך לו צילומים מקיפים, ולאור תוצאות הבדיקות חרץ שיש לנתח את ריאותיו של הנער על אתר.

אולם, אמו של הבחור טענה כי היא איננה יכולה לאשר את ביצוע הניתוח בטרם תשאל את חוות דעת קדשו של כ"ק מרן זי"ע, שכן בעלה ז"ל נמנה על חסידי בעלזא וזכה להסתופף בצל הקודש בשנים שלפני המלחמה.

הלכו האם ובנה יחדיו לביתו של מרן, אך משהגיעו לבית מצאו את הגבאי הרה"ח ר' שלום פייגל ז"ל שאמר להם כי השעה אינה כשירה להכנס למרן, כי עתה אין זמן קבלת הקהל. האם המודאגת, שידעה כי בריאותו של בנה מוטל על כף המאזניים, החלה לצעוק בקול גדול כי היא מוכרחת להכנס אל הקודש פנימה ללא שהיות ועיכובים, כי בנפש בנה הדבר.

כה הרעשה האשה בצעקותיה, עד שנשמע הקול בקודש פנימה, ויורה מרן להכניסם. משכנסו אל הקודש שטחה האם בפני מרן את עיקרי הדברים, כי ד"ר פרידמן הורה שלאור ממצאי הצילום מוכרחים לנתח את ריאותיו.

מרן זי"ע האזין לדבריה ברוב קשב, ולאחר מחשבה הורה שיחזרו לרופא ויבקשוהו לבצע צילום נוסף בטרם הניתוח, ואחר כך ישובו אליו לשמוע מה לעשות הלאה.

חזרו האם והבחור אל הרופא ומסרו לו את דברי מרן, שלפני הניתוח יש לבצע צילום נוסף. רגז הדוקטור ואמר: "וכי בן כפר אני, שצריך ללמדני את רזי הרפואה? התושבים אתם שאפשר להטריד אותי? הרי כבר עשינו צילום!" אך לעומתו התעקשה האם ועמדה על שלה, שללא צילום נוסף היא אינה מסכימה לביצוע הניתוח, וכי מדברי כ"ק מרן זי"ע לא תסור ימין ושמאל.

בלית ברירה נאלץ הרופא לקבל את דבריה ולבצע צילום נוסף, ולמרבה הפלא הראו תוצאות הצילום כי ריאותיו של הנער בריאות ושלמות לחלוטין, ללא שום פגם!

כראות ד"ר פרידמן את תוצאות הצילום, התפעל עד מאוד ואמר: "זה לי כבר ארבעים ושתים שנה שאני עוסק במקצועי כרופא, וכזאת לא ראיתי עדיין במשך כל השנים, שאחר שתוצאות צילום

הראו בבירור על בעיה מסויימת, תשתנה התוצאה תוך ימים אחדים, כביכול מאום לא היה..."

למרבה נס גלוי זה החלו להתעורר בלבו ניצני יהדות חבויים. "אני מוכרח לפגוש את הרבי הקדוש מבעלזא, מחולל הפלאות" ביקש מאם הנער. האשה נענתה בשמחה לבקשתו, והפתה אותו לנזה קדשו של מרן.

מרן זי"ע קיבל את פניו של הרופא בסבר פנים יפות, ולאחר שהייה ממושכת בחדרו של מרן יצא הרופא כשרות אחרת עמו, וקיבל עליו על אתר לשמור שבת ולהניח תפילין מדי יום ביומו.

בד בבד חזר הבחור הנ"ל אל מרן זי"ע, אחר שזכר את הוראתו הברורה של מרן כי עליו לשוב ולשמוע מפיו איך לנהוג הלאה. כשנכנס הבחור אל מרן, הורה לו שילך להבדק אצל רופא אחר וינהג כעצתו. מרן זי"ע אף הוסיף וברכו שהכל יעבור בשלום ובהצלחה, ויזכה לרפואה שלימה.

השתומם הבחור על ההוראה המפתיעה שקיבל, שכן תוצאות הצילום הראו בבירור שאין לו כלום, ומדוע לו להבדק שוב לחינם. אך בכל זאת, פקודת מרן שמרה רוחו והלך שוב פעם להבדק אצל רופא.

והנה, למרבה הפלא, תוצאות בדיקה זו - השלישית במספר - העלו שוב את המסקנא הבלתי נמנעת אליה הגיע ד"ר פרידמן כבר בבדיקה הראשונה שביצע, והיא - כי מוכרחים לנתח את ריאותיו...

על אתר הביע הבחור את הסכמתו לניתוח, ואכן הניתוח בוצע בהצלחה רבה, כברכת הקודש שקיבל מפי מרן.

לא ארכו הימים, וכעבור אך כשבועיים ימים מאז ביקר ד"ר פרידמן בחדרו של מרן זי"ע וחזר בתשובה שלימה, הסתלק לפתע הד"ר לבית עולמו. רק אז הובן הדבר למפרע, כי מרן שידד סדרי בראשית ופעל שבצילום השני יראה כביכול הבחור התרפא מחוליו, וכל זאת אך ורק בכדי שיזכה אותו רופא מורע קודש לשוב לכור מחצבתו בטרם ילך לבית עולמו.

"לכבו יבין ושב, ורפא לו"

כשבתו על כסא ממלכתו בעיר בעלזא טרם המלחמה, בא פעם אל כ"ק מרן מהר"א זי"ע בנו של אחד מפשוטי העם שדרו בעיר, והזכיר לפני מרן את אביו המוטל על ערש דווי ממחלתו אשר גברה עליו.

חולה זה, אשר כאמור נמנה היה על פשוטי העם בעיר, לא היה מהחרדים לדבר ה'. כיון שכך פתח מרן זי"ע את פיו בחכמה ואמר לבנו דברי מוסר ברכות ובעצמות כדברים האלה:

הן מובא בדברי חז"ל שהקב"ה מקיים בעצמו את כל מצוות התורה (עי' 'ילקוט שמעוני' ישעי' רמז תפח; ירושלמי ר"ה פ"א ג). ולכאורה, איך מקיים הקב"ה את מצות 'אמונה'?

אלא מאי, הקב"ה מקיים מצוה זו בכך שכאשר יהודי נופל למשכב ונחזה חז"ו, והוא שופך את צקונו לבו בעת ההיא לפני הקב"ה ומבקש שישלח לו רפואה שלימה, ובד בבד הוא מקבל על עצמו שאם יזכה להבריאה ולקום ממיטת חוליו או אז ישוב בתשובה שלימה ויתקן את מעשיו כדבעי, ויחזור להתנהג בדרך התורה, אזי הקב"ה אכן מאמין לדבריו ושולח לו רפואה שלימה מן השמים, ובכך הקב"ה מקיים מצות אמונה.

סיים מרן את דברי המוסר ואמר: "שוב לאביך ואמור לו שישוב בתשובה שלימה ויקבל על עצמו עול תורה ומצוות, והקב"ה וודאי יאמין לו ויקבל את תשובתו ברחמים וברצון, ועד מהרה ישלח דברו וירפאהו".

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע

בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

האזינו – שבת שובה – יום כיפור תשפ"ז גליון מס' 981

עולות לנגד עיניו מחשבות ותמיהות על הנהגת הבורא כלפיו, ומאחר שמהותה של התפלה אינה משגת, אין היא מתקבלת לפני הקב"ה.

הרי לנו, שאדם הרוצה לזכות לראות ב טוב ה' עמו ולזכות שתפלותיו יתקבלנה בשעת פרענות, מכרח להגיל עצמו במשך כל ימי חייו להתבטל לפני ה' ולדעת כי כל דרכיו משפט וכי צדיק ונר הוא, א-ל אמונה ואין ענל.

"הלה' תגמלו זאת עם נבל ולא חכם" (לב, ו)
את המלים **"עם נבל ולא חכם"** תרגם **אונקלוס**: "עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו".
אם אנו מקבילים את המלה שבתורה אל התרגום אונקלוס, יוצא ש"עם נבל" הוא "עמא דקבילו אורייתא", כלומר עם שקבל את התורה.

והתמיהה בזאת רבה מאד - היתכן?
בתחלת פרשת קדושים מסביר הרמב"ן את הפסוק (ויקרא יט, ב): **"קדשים תהיו כי קדוש אני"**, ואומר, כי אמנם התורה הזהירה אותנו לפרש ממאכלות אסורים, אבל לכול אדם להיות מסובאי וזוהי חלקו בשר, ולא יעבר על שום אסור שבתורה, אלא יהיה בגדר "נבל ברשות התורה". ועל כך הזהירה אותנו התורה ואמרה: **"קדשים תהיו"**, כלומר, קדש את עצמך אפילו בדברים המתירים לך.

ואומר - **רבי ברוך דב פוברסקי**, בספרו בד קדש כי על פי דברי הרמב"ן הללו נתן להבין את פגנת התרגום **אונקלוס**. כי אם לא שהתורה צוהת עלינו **"קדשים תהיו"**, מי שהיה זולל וסובא נחשב רק לנבל ברשות התורה, אבל לאחר שהתורה צוהת שנקדש את עצמו אפילו במותר לנו, אם כן מי שחי חיי זלילה וסביאה הוא נבל אמיתי. וזהו שאומרת התורה **"עם נבל"**, כי אחרי קבלת התורה כשלא חיים בקדשה ובפרישות זאת היא נבלה ולא ברשות התורה, ולכן תרגם אונקלוס: "עמא דקבילו אורייתא".

"בנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף" (לב, יא)
הנהגתו של הקב"ה עם בניו משולה לנשר המטפל בגוזליו, כשהוא מספק להם בעדינות ובחמלה את כל צרכיהם באופן הטוב ביותר.

אחד הבטויים להנהגה הנשית של בורא עולם מתמקד ב'קנו' שהוא דואג להמציא לכל אדם ואדם. מעולם לא שמענו על אברך שהתחתן וגר באהל... ולא לשוא אמר **האדמו"ר מסאטמר**, שאחד מן הנשים של הדור החדש, אשר קם לאחר השואה, הוא - שפלים מוצאים דירה, מבלי שאף אחד יכול להסביר זאת.

אב לשבע בנות השיא את בתו הצעירה, וביום השבע ברכות האחרון שלה בקש לשאת דברים. הצבור כלו הטו את אזנו. לא איש דברים היה אותו אב, ועד כה מעולם לא דבר בכל השמחות שערך.

בשתיקה שהשתררה במקום נשמע היטב קולו הברור:
"מורי ורבותי, רוצה אני לומר לכם שחתנתי שבע בנות - והקב"ה בכלל לא עזר לי..."

השתיקה העמיקה שבעתים. הכל הביטו בחמלה ביהודי - נראה שנסתתרה עליו בירתו... לא פשוט לחתן שבע בנות... ככל הנראה העל הקבד שבש את דעתו עד שהוא נזקק פעת לטפול נפשי... המחיתו נבהל, והחתן עצמו החויר פסיד... מה זה היה לאביה של אשתו הצעירה?!

או אז המשיך האב ואמר: **"הקדוש ברוך לא עזר לי, אלא הוא עשה את הכל - ואני לא נקפתי אצבע!..."** הוא הביא לי

"יערף במטר לקחי תזל בטל אמרתי" (לב, ב)

מדוע הקדים **"מטר" ל"טל"**, והלא מטר פחות תדיר מאשר הטל שאינו נעצר לעולם?

כך דיק **הרב שאול בראד** צ"ל בספרו **"גבעת שאול"**, ובאר, שהמטר אינו נח לבני אדם, וגם מכה בכם, מה שאין כן הטל, לכן הקדימו לפני המטר.

כך הוא גם הסדר בלמוד התורה הקדושה: בתחלת למודו, קשה לאדם לקבל טעם בלמוד ולהתמיד בלמודו, והריהו בבחינת **"מטר"**. אבל בהמשך, כאשר כבר למד הרבה - הדברים נעשים מתוקים מדבש ונפת צופים ודומים ל"טל".

אלו הם דברי התנא באבות (ו, א): **"כך היא דרכה של תורה"**, הינו בתחלת הלמוד - **"פת במלח תאכל ומים במשוה תשתה"**, התורה נקנית במעוט תענוג. אבל העושה כן, לבסוף - **"אשריד"** - גם בעולם הזה, והמקיים את התורה מעני סופו לקימה מעלה.

"הצור תמים פעלו" (לב, ד)

ההכנעה לפני הקב"ה, והידעה כי כל דרכי הנהגתו נעשות בצדק, ללא שום עול, חלילה, בכחה להביא לאדם ישועה, ולהפך את מדת הדין למדת רחמים, כך שבעיניו יוכל לראות את הטוב שבהנהגת ה' כלפיו.

בענין זה מבאר **הרב שטינמן** זצ"ל בחוברת **"מזקנים אתבונן"** שמהות התפלה היא התבטלות והכנעה לפני הבורא יתברך בכל מקרה שקורה לאדם.

אמנם - מעשים שכל יום הם שמותרים לאדם מארעות בלתי צפויים שאינם נראים לו כטובים, והם מביאים אותו למחשבה: מדוע ארע לי דבר כזה? מה זאת עשה לי אלקים? אם מחשבות מעין אלו נסרידו את האדם בשעת תפלתו, משמעות הדברים היא, שבמקום שהתפלה תביא אותו להכנעה גדולה יותר לפני השם יתברך, היא תהיה עבורו כעין הבעת אי אמונו בהנהגתו של הבורא, אשר כביכול אינו שופט אותו בצדק, ואפילו מבחינה מסוימת תחשב כהתרסה בפני הקב"ה על הנהגתו אותו, כך שהיא תגרם לו ההפך הגמור ממטרתה האמתית.

לפי זה - ממשיך ראש הישיבה - נתן להסביר את החלוק בגמרא (ראש השנה יח ע"א): **"שנים שעלו למטה וחלנו שנה, וכן שנים שעלו לגרדום לידון, ודינו שנה - זה ירד וזה לא ירד, זה נצל וזה לא נצל, מפני מה זה ירד וזה לא ירד, זה נצל וזה לא נצל - זה התפלל ונענה, וזה התפלל ולא נענה. מפני מה זה נענה, וזה לא נענה? - זה התפלל תפלה שלמה, נענה, וזה לא התפלל תפלה שלמה, לא נענה"**.

לכאורה שני האנשים הללו נקלעו לאותה סיטואציה, ושניהם ראו את המות מול עיניהם. שניהם ידעו יפה מה עליהם לעשות על מנת להנצל, ועשו זאת, שהרי שניהם התפללו, אולם, תפלתו של האחד התקבלה ותפלת השני - לא.

וקשה, הלא שניהם רצו מאד להנצל, ולבטח התפללו על כך מעמיק לבם, מפני מה תפלתו של אחד מהם נחשבת תפלה שאינה שלמה ולפיכך לא הצליחה?

משהו שההבדל ביניהם טמון בדרך שבה הכינו את עצמם במשך כל חיהם לקראת שעת המבחן והנפסיון שיקבלו משמים:

האחד הכין את עצמו במשך שנים ארכות לבטול מחלט של עצמו ושל כל עניניו לפני קונו, וכך זכה שבשעה גורלית זו ירגיש כניעה לפני השם יתברך, וממילא יתקבל תפלתו, ואילו השני, עדין לא נקה את עצמו לגמרי, וגם בתפלתו

הביתה את השדוד, את השמחה, את הברכה, את הישועה, את ה-כ-ל... אני לא עשיתי מאומה..."

אם נשפיל לזכר את הדברים הללו בכל שלב בחיינו, ובפרט בשלב נשואי הילדים המדיר שנה מעיניהם של הורים רבים – נוכל להסיר את שק הדאגות הכבד מעל שכמנו – מה לנו לחשש ולפחד, כאשר בורא העולם בכבודו ובעצמו מרחף כנשר מעל קן ביתנו, ודואג עבורנו ובעבור צאצאיינו לטוב ביותר?...

שבת שובה

"שובה ישראל עד ה' אלקיך"

רבי שמעלק'ה מניקלשבורג זצ"ל היה אומר: אדם הלך בדרך והיה לו חם מאוד. ההליכה קשתה עליו. הוא חשב ומצא שעד שיגיע ליעד - הדרך עוד ארבה. מה שקרה, שהוא התנאש וחזר הביתה. אבל מה עושה האיש החכם? הוא לא אומר לעצמו: 'אני צריך להגיע עד סוף הדרך', אלא: 'אני צריך להגיע רק עד העץ ההוא'. זה אפשרי. כשיגיע לעץ, ינוח קמטא, ויציב לעצמו יעד חדש: 'עד האבן ההיא'. גם זה אפשרי. כך, יגיע עד היעד הסופי.

ידוע הספור על הסטייפלר זצ"ל, שפשיטה בצבא הרוסי הגיע תורו לשמור בשבת. דא עקא, החיל ששמר לפניו תלה את המעיל על העץ, ואסור להוריד מהעץ בשבת. הקר הרוסי זה פקוח נפש, אבל הוא אמר לעצמו: 'חמש דקות אני יכול לעמוד בלי מעיל, בעוד חמש דקות אוריד אותו מהעץ'. כך עבר כל הלילה עם עוד חמש דקות ועוד חמש דקות.

זו העצה הנרמזת כאן בפסוק. אומרים לאדם: "שובה ישראל!" והוא שואל: איך אני אשוב? התשובה: "עד" - לא צריך עד הסוף, רק "עד". קבל על עצמך קבלה קטנה, שתעמדם בה. מכאן אפשר להמשיך לעוד קבלה קטנה. כך תגיע "עד ה' אלקיך". אם תחשב מראש: 'אני צריך להיות צדיק גדול' - זה באמת קשה, וזה עלול לגאש. אבל "עד" - זה אפשרי.

אל יאמר אדם: הרי אני חוטא ופושע, מה יועילו לי צעדים קטנים וקבלות קטנות, וכי באמצעותם פן אצליח לשוב בתשובה?

ספר לי משיגת בשיבה, שפנה אליו בחור, מהמצינים שבישיבה, ותנה בפניו בצער: "אני לא יודע מה יהיה הסוף אתי? עברה שנה שלמה וכל מה שהבטחתי לעצמי שאעשה - לא עבד. אני יודע את כל התשובות שהרב יגיד לי, ומפיר בעל פה את כל מה שכתוב בספרים, אבל אני מרגיש שנגמרה לי הברכה".

המשגיח ספר לי שהוא ישב והתפלל לקב"ה: "רבונו של עולם! שים בפי תשובה בשבילי".

"פתאום" - כך אמר - "הרגשתי התעוררות ואמיתי לבחור: תראה! אתה אדם גדול, שיועד את כל הרמח"ל וכל המהר"ל. אבל אני איש קטן, אני יודע רק את הסדור. בסדור יש פיוט 'אנעים זמירות' שאומרים בשבת אחרי התפלה. שם כתוב: 'יתפאר בי כי חפץ בי'. האם יש לזה תאריך תפונה? לא! עוד כתוב שם: 'פארו עלי ופארי עלי וקרוב אלי בקראי אליו'. האם לזה יש תאריך תפונה? לא! הוי אומר: הקב"ה אוהב אותנו תמיד. בכל מצב שנהיה!"

זה חזק גדול לכל אחד מאתנו. כל אחד בטוח שהוא הפושע הכי גדול, שלא התקדם כלום במשך שנה שלמה. אבל באמת "פארו עלי ופארי עלי וקרוב אלי בקראי אליו". כל צעד קטן, כל קבלה קטנה, רצויה ומקבלת מאוד בעיני ה', גם אם עוד ארבה הדרך עד היעד הסופי של "שובה ישראל עד ה' אלקיך".

"קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו אליו... ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו"

כתב הרמב"ם בהלכות תשובה (ב, ב): "ומה היא התשובה? הוא שיעזב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו, ויגמר בלבו שלא יעשה עוד, שנאמר... ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם, שנאמר (הושע יד, ד): 'ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו'".

שואל ה"בסח משנה": איך לומדים מהפסוק "ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו" שצריך להעיד עליו יודע תעלומות?

ומבאר, ש"יעיד עליו יודע תעלומות" אין הכוונה שאדם צריך לחזר בתשובה בדרך כזאת שהקב"ה יעיד על העתיד שהוא לא יחטא עוד, אלא: "יעיד עליו" הכוונה שהאדם יקח את הקב"ה לעד על כך שהוא מקבל על עצמו שלא יחטא. וזהו שאומר הכותב: "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'", ומה תאמרו לו? "אמרו אליו... ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו". על האמירה והקבלה הזאת, יעיד עליו יודע תעלומות, כלומר יקח את הקב"ה לעד.

ענינים מתוך הספר "סדר תפילותינו"

על יום כפור

התשובה - דרך חיים

נגש אלי מיישהו וספר לי על שאלה שמאד מציקה לו: מדוע עשרת ימי תשובה באים אחרי ראש השנה? מתאים יותר שקדם ראש השנה יהיו לנו עשרה ימים של תשובה, עשרה ימים בהם נתנהג בצורה יותר מרוממות, וכך היינו באים אל יום הדין בראש השנה זכים ונקיים.

אך בפעל קורה בדיקת ההפך! לראש השנה אנחנו באים מכלכלים מכל החטאים של כל השנה, ורק אז אנו מגיעים לעשרת ימי תשובה. מה פשר הדבר?

שאלה זו שואל ה"מקדש מרדכי", ומוציא מכך נקדה יסודית במצוות התשובה:

רבים חושבים, שמצוות תשובה דומה למקלחת, שוטפת את כל הלכלוך ודי... זוהי טעות! תשובה יותר דומה לדיאטה שהרופא נותן לחולה, ואומר לו: "מהיום אסור לך לאכל סוכר, וכן אל תרבה במאכלים שמנים". זה לא משהו חד פעמי, אלא דרך החיים!

תשובה אינה רק על חטאי העבר. תשובה היא דרך חיים שלמה, דרך של עליה מתמדת, חיים של מעקב ושימית לב! זוהי מהותם של עשרת ימי תשובה: לא בכדי להתחרט על מעשי העבר, אלא כדי להעמיד את האדם בדרך של תשובה בראשית השנה החדשה, כדי שכל השנה הבאה תהא שנה של עליה והתרוממות!

כאן יש שיתנאשו ויאמרו: איך אפשר! ה'מקדש מרדכי' מעמיד לנו רף גבוה: לא מספיק להתחרט על העבר, אלא יש לשנות את כל ההתנהלות מכאן ולהבא!

לא לו אני אומר: תקשיבו לספור...

בעבר נגשתי אל רבי דב לנדו ושאלת: "נשאר כמה ימים עד יום כפור. מה עלינו לעשות בימים הללו?"

רבי דב לא הבין את שאלתי: "מה הפרוש מה עושים? עושים תשובה!"

"אבל הרב", אמרתי לו, "תשובה כוללת חרטה, ודי וקבלה לעתיד. אני בכלל לא זוכר את כל החטאים שלי, וכל שכן שאני יכול להבטיח לקב"ה שלא אעשה זאת לעולם... איך אני יכול לעשות תשובה? זה לעשות צחוק!"

רבי דב נתן בי מבט חד ואמר: "אל תשאל שאלות! ככה זה עובד, זוהי הדרך שהקב"ה קבע וטבע בעולם! אנחנו מתחרטים, מבקשים סליחה, מקבלים לעתיד, ולאט לאט עולים, צעד ועוד צעד. וגם אם למרבה הצער לא תמיד מצליחים לשמור על הקבלות שלנו במשך כל השנה, אך בכל זאת, העשרה ימים הללו נותנים לנו איזו דחיפה קדימה, אנו יותר מרוממים יותר קדושים!"

"יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבתיו וישב אל ה' וירחמנו" כתב רבנו יונה ב"שערי תשובה" (שער א אות יא): האיש אשר חטא דרך מקרה, ראשית תשובתו חרטה וודוי, וכמו שקיבול (משלי כח, יג): "ימודה ולאב ירחם", הזכיר בקבלה 'ימודה' ואחר כך 'ועזב'. אך האיש החוטא ושוטה בחטאו, עליו נאמר: "יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבתיו", ורק אחר כך: "וירחמנו", כי הוא צריך לעזב את דרכו בראשונה, ורק אחר כך יתחרט ויתודה.

על פי זה, אומר רבי חיים מוולוז'ין, מדקדק נפלא מאד הלשון "יעזב רשע", כי החוטא ושוטה נקרא רשע. וכן מובן הלשון "דרכו" כי יש לו כבר דרך, לאחר שעשה את החטא כמה פעמים.

זאת ועוד, בדרך כלל הקב"ה לא מצרף מחשבה למעשה, אבל לחוטא ושוטה - הקב"ה כן מצרף מחשבה למעשה. לכן כתוב: "ואיש און מחשבתיו", שאם אותו חוטא ושוטה חשב

לעשות עברה ונאנס ולא עשאה – מחשבתו מצטרפת למעשה, ולכן גם הוא צריך לעזוב תחלה את און מחשבותיו ואחר כך לשוב אל ה'.

מוסיף רבי חיים מוולוז'ין ואומר, כי בדרך זו יבארו גם הפסוקים במגילת איכה (ג, לט-מ): "מה יתאונו אדם חי גבר על חטאיו. נחפשה דרכינו ונחקרה ונשובה עד ה'", פרוש: מה מועיל הנדוי למי שהרבה מאד לחטא באותם חטאים! אלא תחלה עליו לקים בעצמו: "נחפשה דרכינו ונחקרה", שהוא עזיבת החטא, ורק אחר כך: "ונשובה עד ה'", בודוי וחרטה.

מחילה אחרי עשרים וארבע שנים

רבי נחמן מוקסבורמר הביא את הספור הבא שספר על ידי בעל המעשה, כדי להביא לחזק הרבים:

בהיותי ילד כבן אחת עשרה שנים, חל אצלי חזק גדול ברוחניות. התחלתי לדקדק במצוות ולהתפלל בדבקות. למדתי בהתמדה, ואפילו לא נצאתי לשחק בהפסקות. במהלך הלמוד התנדעתי להרבה חמרות ומנהגים שונים, גם של רבני אשכנז וגם של עדות המזרח, ואת הכל השתדלתי לקיים. כשהייתי בן שנים עשרה, הקפצו אותי לשעור אי' בשיבה קטנה. המשכתי בהרגלים שקניתי בהיותי בת"ת, אך בעיני החברים מהשעור שלי היתה התנהלותי משונה ומוזרה. הייתי נתון ללעג וקלס, חיותי בזיונות והשפלות. ראש המלעיגים היה בחור בשם יעקב [שם בדוי], שסחף את כלם אחריו. הבחורים היו מחקים את תנועותי בתפלה, והיו מכנים אותי בכנוים לא נעימים. באחד הימים הם חטטו בכתיבי היד שלי, שבהם הייתי רושם את חשבון נפשי. הרגשתי משפל עד עפר, וחסר אונים. בכל ערב הייתי חוזר הביתה ובוכה להורי.

במשך שמונה חדשים עברתי מסכת התעללויות, עד שאבי העביר אותי לשיבה אחרת, ובה נשמתי לרוחה.

הרגשתי שאני מתחיל דף חדש בחי. נזחרתי מאד לא למשך תשובות לב על ידי הנהגות יוצאות דופן, ובהדרגה ותרתי על הסבלות שקבלתי על עצמי. הצלקת של שמונת חדשי ההתעללות המשיכה לדקדק ולצרב בתוך לבי.

הישיבה החדשה שכנה באותה עיר שבה היתה הישיבה הקודמת, והבחורים מהישיבה הקודמת, ובראשם יעקב, נצלו כל הזדמנויות להמשיך ללעג לי.

עד גיל שש עשרה לא התאוששתי מהמשבר שנגרם לי בגלל אותם בחורים. בשיבה גדולה כבר פתחתי באמת דף חדש. למדתי שוב בשקידה רבה, בניתי את עצמי מחדש, וברוך ה' עליי על דרך המלך.

כשהגיע פרק האיש מקדש, נשאתי אשה ברוך ה', והסמתי בית ללא קשים מיוחדים. החיים המשיכו, והזכרונות הקשים התעממו, אך מעולם לא נמחקו!

לפני שנה צלצל הטלפון בביתי, ועל הקו היה אדם שהזדהה בשם יעקב. רק כשהוא אמר שלמד יחד אתי בשעור אי' בשיבה קטנה, התחלתי לקלט מיהו. בכל זאת, חלפו עשרים וארבע שנים מאותם שמונה חדשים קשים ואימים.

יעקב בקש לומר לי כמה מלים. הקול, הזכור שלא לטוב, גרם לי צמרמרת. הזכרונות שבו ודקרו את לבי. ובכל זאת, הסכמתי לשמע אותו.

"אני רוצה להתנצל לפניך, ולנסות לבקש את סליחתך", אמר יעקב, וקולו נצמד לפתאום. "כשהיינו בישיבה קטנה נהגתי באכזריות כלפיך. פגעתי בך ומררתי לך את החיים. יש דין ויש דין, ואני יודע שהענש הנורא שבא עלי, מגיע לי. נולדו לי ששה ילדים, אבל כלם חולים. גם אשתי חולה. אני מתרוצץ כל הזמן בין בתי חולים ובין רופאים בתחומים שונים. הפרנסה שלי דחוקה, בקשי אני מצליח לשרד. אין לי ספק, שכל הצרות והיסורים באים עלי בגלל שפגעתי בך והשפלת אותך. במשך זמן רב חפשתי אותך כדי להתחנן לפניך שתמחל לי, ורק לפני זמן קצר הצלחתי לאתר אותך. אני מבקש ממך, אנא, מחל לי מחילה גמורה, אף שאינני ראוי לכך".

לרגע הרגשתי שוב כמו ילד בן שנים עשרה, עומד חסר אונים מול השפלות ובזו של החברים. נשמתי עמק, והטחתי ביעקב: "מעולם לא מחלתי לך, וגם לא לשאר החברים. אין לך אפילו משג כמה כאב וצער גרמתיים לי, כמה סבל ונזק!

ההשלכות של הפגיעה שפגעתם בי השפיעו עלי לרעה במשך שנים!"

הוא בכה, והמשיך לדבר על לבי. שוב ושוב הוא הביע צער על אותם מעשים נוראים שעשה כבחור צעיר. הוא אמר, שיבין אותי אם לא אוכל לסלח, אבל שאנסה למצא בי רחמים על ילדיו הקטנים, שסובלים סבל ממשך כל כך.

לאחר זמן מה ראיתי את שברון הלב שלו, ונדעתי שהוא באמת מתחרט ומצטער על כל הסבל והצער שגרם לי. התרציתי ומחלתי לו.

רשמתי את השמות של רעיתי ושל ילדיו כדי להתפלל עליהם לרפואה שלמה. כעבור זמן התקשרתי אליו לברר על שלום בני משפחתו. הוא שמח לספר, שאשתו מרגישה הרבה יותר טוב, וגם המצב של שנים מילדיו משתפר.

הספור הזה יוכל אולי לחדד את המסר: בין אדם לחברו זה אש! ועל מצות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר עד שיצאה את חבירו!

סדר ערב יום הכפורים...

בערב יום כפור, אחר תפלת שחרית בשיבה, פנה ראש הישיבה, **רבי שמואל בירנבוים**, אל נהגו המסור, ר' יהודה ברוך עקשטיין, ובקש שקיין את עצמו לנסיעה.

תמה ר' יהודה ברוך: "והרי אנו צריכים לאכל היום". ענה לו הרב בנחש האפני לו: "היינו גייען מיר עסין מצוות!" [היום אנו חולקים לאכל מצוות...].

התחנה הראשונה שלהם היתה בעיר מונסי, לנחם אבליים. אחרי נסיעה ארוכה חזרו לברוקלין, ואז היה רבי שמואל עסוק במשך זמן מה בטלפון, בעיניו צדקות עבור בני תורה בארץ ישראל.

אחר כך נסעו יחד לבית חולים לחולי נפש, שם היה מאשפז יהודי ממשפחה חשוכה, אשר נצא מדעתו, לא עלינו. הם נכנסו לחדרו, שהיה מוגן, כדי שלא יוכל לפגוע ולהזיק לעצמו. החולה קבל אותם בצחלה שמחה, והכריז: "הרי הראש ישיבה בא לבקר אותי, הבה נרקד ביחד!" שלב הרב את ידיו בידי היהודי החולה ורקד עמו דקות ארוכות, בחבה ובאהבה גדולה.

כשיצאו מבית החולים, אמר הרב בירנבוים לר' יהודה ברוך, שלא רחוק משם מתגורר תלמיד חכם חשוב שיש לו חובות גדולות, ומאחר שלא השיגה ידו כבר זמן רב לשלם את החובות החשמל של משפחתו, נשלחה אליו התראה של נתוק מהחשמל.

נסעו הרב ונהגו אל ביתו של אותו תלמיד חכם, ועל אתר כתב לו הרב צ'ק על סך חמשה עשר אלף דולר. הלה סרב לקבל את הכסף, אך הרב אמר לו, בנעם ובתקיפות גם יחד: "הרי ידידים אנחנו, ואתה פוגע בי אם אין אתה מקבלו!"

לבסוף קבל אותו גאון את הכסף. [יש לציין, שפאשר שמעו כמה בעלי בתים מה שעשה הרב בירנבוים עבור אותו גאון, קבלו על עצמם לפרע את יתר חובותיו, שהגיעו לסך של כמאה אלף דולר].

רק אז חזר הרב וצ"ל לביתו לאכל את סעודת ערב יום כפור, והיה זה זמן לא רב לפני כניסת היום הקדוש.

הצ'ק עדין אינו חתום...

מספרים על מנהל מפעל גדול שזמן את כל העובדים לאספה, ואמר להם: "יתראו חברים, השנה האחרונה היתה שנה טובה מאד למפעל. אני מעריך מאד את העבודה המאמצת שלכם, לכן אני אתן לכל אחד מהם צ'ק על סך עשרת אלפים שקלים!"

"וואו!" מחיאות פנים, כלם מאשרים עד הגג. מנהל המפעל מרים את ידו: "ששש, אני רוצה להגיד לכם עוד משהו. אם גם השנה הבאה תהיה טובה כמו הקודמת, אני גם אחתם לכם על הצ'קים..."

מעשה נאה, אך כיצד היא נוגעת אלינו? אמר **רבי בן ציון סנה**: כלנו יודעים שהכל נגזר בראש השנה. בראש השנה נפתחים ספרי חיים וספרי מיתים.

עומד לו בן אדם בעשרת ימי תשובה, מרגיש טוב עם עצמו. סוף סוף הוא עבד קשה בראש השנה, השתדל, התאמץ, התפלל כמו שצריך, תקיעות שופר, מלקיות. אומר לעצמו:

יָזְהוּ, עֲשִׂינוּ אֶת זֶה. בְּרוּךְ הַשֵּׁם זָכִינוּ לְשָׁנָה טוֹבָה, הֵן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה גּוֹזְרִים אֶת גִּזְרֵי דִינֵנוּ שֶׁל אֲדָם.
אוֹמְרִים לוֹ: אֶתָּה צוֹדֵק, הִלֵּל נִכְתָּב בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲבָל הַצִּיָּק עֲדֵינוּ לֹא חֲתוּם...
נִכּוֹן שֶׁהִלֵּל נִגְזַר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, נִכּוֹן שֶׁקִּבְּלָתָּ כִּבְרֵי אֶת הַצִּיָּק, אֲבָל עֲדֵינוּ אֵי אֶפְשָׁר לַפְדּוֹת אוֹתוֹ, חֲסֵרָה הַחֲתִימָה.
יָמִים גּוֹרְלִיִּים לִפְנֵיךָ, תִּמְשִׁיךְ לְהִיּוֹת בְּסֶדֶר, לְהִתְפַּלֵּל וּלְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה מְעַמֵּק הֶלֶב, וּבִשְׁעַת נִעִילָה יַחֲתֵם לְךָ הַקִּבְּ"ה עַל הַצִּיָּק, לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְבֹרָכָה.

"זָכְרֵנוּ לַחַיִּים מִלֶּךְ חַפֵּץ בַּחַיִּים"

אֲדָם מִמָּדָע מִן הַיְשׁוּב, עוֹלָה עִם מְכוּנִיתוֹ עַל הַכִּבִּישׁ וְנוֹסֵעַ. הוּא לֹא "מִבְּיָן" מִדֵּי הַרְבֵּה אִיךָ הַמְכוּנִית נֹסַעַת וְאִיךָ עוֹבְדִים הַמִּגְנוּנִים הַשּׁוֹנִים שָׂפָה, וְגַם אֵין לוֹ הַרְבֵּה מִשְׁגַּח אִיךָ בְּנוֹי הַכִּבִּישׁ, מִכְּמָה שֶׁכִּבּוֹת, וְאִיזוֹ שֶׁכִּבָּה מַעַל וְאִיזוֹ מִתַּחַת. הָאֵמֶת, שָׁזָה לֹא אֲכַפֵּת לוֹ. הַעֵקֶר: הוּא נִכְנָס לְאוֹטוֹ, צוֹבֵר תְּאוּצָה, וְנוֹסֵעַ...
חַז"ל הַקְדוּשִׁים סִדְּרוּ לָנוּ אֶת הַתְּפִלוֹת. רַק לַעֲמִים, כְּשֶׁאֲדָם מְגַלֵּה 'קֶצֶה צִפְרָן' הַחוּשֵׁף לִפְנֵי מַה שֶׁהֵם הַכְּנִיסוּ בִּפְנִים, בְּתוֹךְ הַתְּפִלוֹת, הוּא אוֹחֵז אֶת הָרֹאשׁ וְאוֹמֵר: 'רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! אֵינִי לֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם! אֵינִי עוֹלָה עַל הַכִּבִּישׁ שֶׁהֵם סָלְלוּ, וְנוֹסֵעַ עֲלָיו עַד גֶּן עֵדֶן..."

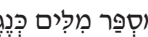
הִבָּה נִרְאָה כְּמָה דְּבָרִים שֶׁלֹּא חִלְּמָנוּ שֶׁהֵם קוֹמִים בְּכָל בְּנוֹעַ לְמַטְבֵּעַ הַבְּרָכָה שֶׁתִּקְנוּ לְהוֹסִיף בְּתַפְלָה בַּעֲשָׂרַת יָמֵי תְּשׁוּבָה - "זָכְרֵנוּ לַחַיִּים מִלֶּךְ חַפֵּץ בַּחַיִּים וְכִתְּבֵנוּ בְּסֶפֶר הַחַיִּים לְמַעַן אֲלָקִים חַיִּים":
כֵּתִב הַטּוֹר (אַחַר חַיִּים ס"ו תַּקְפָּב): "וְתִקְנוּ לְהוֹסִיף בְּבִרְכַּת מֶגֶן 'זָכְרֵנוּ לַחַיִּים' כִּי בַחַיִּים נוֹפֵל לְשׁוֹן זִכְרָה, דְּכִתִּיב (וְחִזְקָאֵל יח) 'וְהִרְשַׁע כִּי יָשׁוּב מִכָּל חַטָּאתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה... חִיָּה יִחְיֶה לֹא מוֹת, כָּל פֶּשַׁעֵיו אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא יִזְכְּרוּ לוֹ בְּצִדְקָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה יִחְיֶה', וְכִתִּיב זִכְרָה בְּאַבְרָהָם, דְּכִתִּיב (תְּהִלִּים קה, מב): 'כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קִדְּשׁוֹ אֶת אֲבְרָהָם עֲבָדוֹ, לְפִיכָךְ תִּקְנוּ זִכְרָה בְּמֶגֶן".

מִמְשִׁיךְ הַטּוֹר: "וְיֵשׁ בְּמַטְבֵּעַ זֶה, 'זָכְרֵנוּ לַחַיִּים' וְכו', י"א תְּבוֹת כִּנְגֵד י"א תְּבוֹת שֶׁבִּפְסוּק (וְחִזְקָאֵל יח, כג): 'וְהַחֲפֵץ אַחֲפָץ מוֹת רָשָׁע נָאֵם ה' אֲלָקִים הֲלוֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחִיָּה', וְי"א תְּבוֹת שֶׁבִּפְסוּק (שֵׁם יח, כז): 'וּבְשׁוּב רָשָׁע מִרְשָׁעוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיַּעַשׂ מִשְׁפָּט וַיַּדְּקָה הוּא אֶת נַפְשׁוֹ יִחְיֶה".

עוֹד כּוֹתֵב הַטּוֹר (וְיִכְמוּ שֶׁבָּאָר אֶת דְּבָרָיו הַבִּינָה): בְּמַטְבֵּעַ 'זָכְרֵנוּ לַחַיִּים', יִחַד עִם תְּבוֹת 'מִלֶּךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגֹרֵ, יֵשׁ ט"ו תְּבוֹת, כִּנְגֵד ט"ו תְּבוֹת שֶׁבִּפְסוּק (וְשַׁעֲיָהוּ ו, יג): 'וְעוֹד בָּהּ עֲשִׂרִיָּה וְשִׁבְעָה וְהִיתָה לְבָעַר כְּאֵלֶּה וְכֵאלֹן אֲשֶׁר בְּשִׁלְכָתָּ מִצִּבְתָּ בָּם זָרַע קֹדֶשׁ מִצִּבְתָּה".

הַטּוֹר מְבָאָר לָמָּה תִּקְנוּ מִסְפָּר מֵלִים כִּנְגֵד הַמֵּלִים שֶׁבִּפְסוּקִים אֵלֶּי: "וְתִקְנוּ כִּנְגֵד אֵלֹו הַפְּסוּקִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם תְּשׁוּבָה, לְפִי שֶׁהֵן יָמֵי תְּשׁוּבָה".

הוּא מְסִים: "וְיֵשׁ בָּהֶם ס"ח אוֹתִיּוֹת כְּמִנְיָן 'חַיִּים', וְזֶהוּ 'זָכְרֵנוּ לַחַיִּים'. וְכִנְגֵד ס"ח תְּבוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּפִרְשַׁת הַקִּרְבָּנוֹת שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּפִינְחָס (בְּמִדְבָּר כח, א - ו). וְכִנְגֵד ס"ח אֲלָפִין שֶׁהֵם בַּעֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת, עַל שֵׁם 'עַץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ' - וְאֵנוּ מְבַקְשִׁים חַיִּים בְּזִכּוֹת הַתּוֹרָה".

שֶׁלֹּא יִהְיֶה עֲמָלָנוּ לְשׁוֹא!

בְּסֶפֶר "עֲטֻרַת חַכְמִים" הוּבָאָה דְּרָשָׁה מְרֻגֶשֶׁת וּמַעוֹרָרַת שֶׁנֶּשְׂאָה הַמַּגִּיד מִקְמִינֵץ קֹדֶם תְּפִלַּת נִעִילָה:
"זָלְמוּ! שְׁמַעְתָּ? נִכְנָס זִיגְדָל אֶל בֵּיתוֹ וְקִרַּע אוֹתוֹ מִחִלּוּמוֹתָיו. "מָה? מָה אֶתָּה רוֹצֶה מִמֶּנִּי בִּשְׁעַת בִּקּוּר מְקֻדָּמָת? רְטֹן זָלְמוֹ. אֲבָל זִיגְדָל כְּמוֹ לֹא שָׁמַע אֶת דְּבָרָיו, וְהַמְשִׁיךְ בְּלֹא נִשְׁימָה: "שְׁמַעְתָּ עַל חֲתִימַת טוֹבִיָּה?"

שֶׁלֹּא יִהְיֶה עֲמָלָנוּ לְשׁוֹא!

בְּסֶפֶר "עֲטֻרַת חַכְמִים" הוּבָאָה דְּרָשָׁה מְרֻגֶשֶׁת וּמַעוֹרָרַת שֶׁנֶּשְׂאָה הַמַּגִּיד מִקְמִינֵץ קֹדֶם תְּפִלַּת נִעִילָה:
"זָלְמוּ! שְׁמַעְתָּ? נִכְנָס זִיגְדָל אֶל בֵּיתוֹ וְקִרַּע אוֹתוֹ מִחִלּוּמוֹתָיו. "מָה? מָה אֶתָּה רוֹצֶה מִמֶּנִּי בִּשְׁעַת בִּקּוּר מְקֻדָּמָת? רְטֹן זָלְמוֹ. אֲבָל זִיגְדָל כְּמוֹ לֹא שָׁמַע אֶת דְּבָרָיו, וְהַמְשִׁיךְ בְּלֹא נִשְׁימָה: "שְׁמַעְתָּ עַל חֲתִימַת טוֹבִיָּה?"

"נִי", הַשִּׁיב זָלְמוֹ בְּחֹסֶר עֲנָן, "מָה לִּי וְלוֹ?"

"הוּא מַחֲתִין אֶת בֵּיתוֹ!"

"מִזָּל טוֹב!... וְאוֹלִי, זִיגְדָל, תִּסְבֵּיר לִי מָה אֶתָּה רוֹצֶה מִמֶּנִּי עַכְשָׁיו".

"אֲמַר לָךְ", הַמְשִׁיךְ זִיגְדָל בְּקוֹל צוֹפָן סוֹד, "שְׁמוּעָה גִּנְבָה לְאִזְנִי, שֶׁבַּעֲדוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים, בַּחֲתִימָה הַגְדוּלָה, חַיִּים טוֹבִיָּה עֲתִיד לְחַלֵּק לְכָל עַנִּי שֶׁיִּשְׁתַּתֵּף בְּשִׁמְחָתוֹ מֵאָה רִבְבִּים!"

"מֵאָה רִבְבִּים?" זָלְמוֹ הִתְעוֹרַר בְּאַחַת מִשְׁנָתוֹ, "אֶתָּה בְּטוֹחַ?"

"כֵּן כֵּן, מִיִּשְׁהוּ מִהִימָן אָמַר לִי זֹאת. אֵינִי כִּבְרֵי יוֹצֵא לְדָרְךָ, בּוֹא גַם אֶתָּה, כִּדְאִי לָךְ".

זָלְמוֹ לֹא הִתְמַהֵמָה, וּמִידָּ לְאַחַר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית יָצָא אֶל הַדְּרָךְ הָאֲרָכָה. צוֹעֵד רִגְלִי אֶל הָעִיר הַגְדוּלָה. מְכַתֵּת אֶת רִגְלָיו בְּשָׂדוֹת, עוֹבֵר יַעְרוֹת, מְטַפֵּס עַל סִלְעִים, מְבַקֵּשׁ לְקַצֵּר אֶת דְּרָכּוֹ כָּל שְׁנָתוֹ. בְּשְׁעַת צְהָרִים מְקֻדָּמָת הִגִּיעַ עֲנָן וְגִיעַ אֶל הָעִיר הַגְדוּלָה.

מִידָּ פָּנָה לְבֵיתוֹ שֶׁל הָעֲשִׂיר, אֲבָל שֵׁם הוֹדִיעָהוּ: "הַחֲלָקָה תִּהְיֶה לְפָנוֹת עָרֵב, מַעַט לִפְנֵי הַחֶפֶה".

"מָה אַעֲשֶׂה כָּעֵת בְּרַחוּבָה שֶׁל עִיר לֹא מְכַרְתָּ? חֲשֵׁב לַעֲצָמוֹ זָלְמוֹ.

לְפָתַע נִזְכַּר: "יַעֲקֹב בֶּן דּוֹדֵי גָר כָּאֵן בְּעִיר. אֲלָף לְבֵיתוֹ, אוֹלִי יִסְפִּים לְאַרְחֵי אוֹתִי לְמִסְפָּר שְׁעוֹת". יַעֲקֹב אָבֹן שְׂמַח לְרֵאוֹת אֶת בֶּן דּוֹדוֹ, הַצִּיעַ לוֹ מִטָּה, וְשָׁלַח אוֹתוֹ לָנוֹחַ מַעֲמַל הַדְּרָךְ.

מִתוֹקָה שֶׁנֶּת הַעוֹבֵד, וְעוֹד יוֹתֵר שְׁנָתוֹ שֶׁל הִגָּע מִן הַדְּרָךְ הָאֲרָכָה. לְפָנוֹת עָרֵב נִגַּשׁ בַּעַל הַבֵּית, וְנִסָּה לְעוֹרֵר אוֹתוֹ בַּעֲדֵינָתוֹ: "זָלְמוֹ קוֹם", אָז זָלְמוֹ הָעֲנִי הִיָּה כֹּה עֲנִי וּמִתַּשׁ, וְהִתְחַנֵּן מִתּוֹךְ שָׁנָה: "הֵנָּח לִי, אֵינִי רוֹצֶה לִישׁוֹן..."

"קוֹם!" קָרָא בַּעַל הַבֵּית. "אֵינִי כֹּה עֲנִי!" מִמְלָמֶל הָעֲנִי.

אָז בַּעַל הַבֵּית לֹא הִנִּיחַ לוֹ. "זָלְמוֹ בֶּן דּוֹדֵי, קוֹם, הִתְעוֹרֵר! זָכַר אִיזוֹ דְּרָךְ קָשָׁה עֲבַרְתָּ, כְּמָה הִתְאַמַּצְתָּ לְבּוֹא הֵנָּה, זָכַר אֶת לִלְדִיד הַקִּטְנִים אֲשֶׁר עֲנִיָּהֶם נִשְׁאוֹת אֶל הַכֶּסֶף שֶׁתְּבִיאָ. אִם תִּישָׁן כָּעֵת, הִלֵּל יִהְיֶה לְשׁוֹא. כָּל הַסְרָחָה, כָּל הַמֶּאֱמָץ, וְהַכִּי חֲשׁוֹב, כָּל הַתְּקוּהָ לַעֲתִיד. קוֹם! רוּץ אֶל בֵּית הָעֲשִׂיר, כָּעֵת מִתְנַהֵלֶת הַחֲלָקָה!"

אֶל הָעֲנִי הָזֶה נִמְשָׁלְנוּ גַם אֲנוּ. כָּל הַשָּׁנָה הִנְנוּ נִצָּבִים בַּעֲנִיִּים וְדָלִים מִמְצוֹת וּמִמַּעֲשִׂים. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה נוֹדַע לָנוּ כִּי יִשְׁנָה 'הַחֲלָקָה'! נִתֵּן לְזִכּוֹת לְשָׁנָה טוֹבָה. אֲנוּ מִתְאַמְצִים כָּל עֲשָׂרַת יָמֵי תְּשׁוּבָה, מְבַקְשִׁים אֶת עֲצָמָנוּ לְהִיּוֹת רְאוּיִים לְאוֹתָהּ חֲלָקָה.

אִימִתִּי מִתְבַּצֵּעַת 'הַחֲלָקָה'? בַּתְּפִלַּת הַנִּעִילָה, בְּסוּפוֹ שֶׁל הַיּוֹם הַקְדוּשׁ.

וְהֵנָּה כָּעֵת, בְּזִמְנוֹ הַחֲלָקָה, אֲנוּ מִתְשִׁים וְיִגְעִים מִחֲמַשַּׁת הָעֲנִיִּים. אָז אִם נִתְמַהֵמָה, וְנִתֵּן לְרַפִּיּוֹן הַחוּשִׁים לְהַשְׁתַּלֵּט עַל גּוּפֵנוּ - הַיּוֹם יִבּוֹא וְיִפְגֹּחַ, זָמַן הַחֲלָקָה יַעֲבֹר, וְאֵנָּה אֲנוּ בְּאִים!"

הַמֶּאֱמָץ כְּלוֹ יִהְיֶה לְשׁוֹא! הִבָּה נִתְעַשֶּׂת וְנִתְעוֹרֵר, נְבוֹא לִפְנֵי קוֹנֵנוּ וְנִקְבֵּל אֶת שְׁפָעוֹ הַטוֹב!

זֶהוּ שְׂאֵמֶר שְׁלֵמָה הַמִּלֶּךְ ע"ה (מִשְׁלֵי ו, ט-י): "עַד מָתִי עָצַל תִּשְׁכַּב, מָתִי תִקּוֹם מִשְׁנַתְךָ? מַעַט שָׁנוֹת, מַעַט תְּנוּמוֹת, מַעַט חֲבִק דִּיָּם".

אוֹמֵר הַחֶכֶם מִכָּל הָאָדָם לְאוֹתוֹ עָצַל: אֵל נָא תֹאמַר 'אֲנוּם מַעַט, אִישׁוֹן אֵד מַעַט, אֲחֻבֵּק מַעַט אֶת דִּי', שֶׁכֵּן אִם תִּמְשִׁיךְ כָּךְ, 'יִבָּא כְּמִהְלֵךְ רֹאשֶׁךָ, וּמִחֲסָרְךָ כְּאִישׁ מְגוּר'. אִם תִּקּוֹם וְתִתְעוֹרֵר, יִתְמַלֵּא מִחֲסוֹרְךָ וְרֹאשֶׁךָ בְּמַהֲרִית, וְהִי יִמְלֵא כָּל חֲסוֹרְךָ כְּאֵדָם הַמְמַהֵר לְגוֹן עַל חֲבֵרוֹ.

הִבָּה נִתְעוֹרֵר, נִתֵּן אֶת לְבָנוּ וְנִדַּע לְנַצֵּל שְׁעַת רַחֲמִים וְעַת רָצוֹן זוֹ!

נר ליואל

סיפור לפרשת השבוע
לע"נ יואל בן ברוך
גליון 66 פרשת האזינו תשפ"ז

סיפור לפרשת השבוע

אנשים רציניים כאן

הוא החזיר את הבקבוק והוציא לי קולרבי.
"אל תיגע בקולרבי."

"עובדיה, אנחנו יוצאים לנופש. אף אחד לא נוסע לצפון כדי לפגוש קולרבי."
ככה התקדמנו. הוא מילא, אני מיינתי. אני בדקתי תוקף, הוא בדק אם יש מבצע של שלוש בארבע. באחד המעברים פגשנו את אלחנן מהישיבה שלי, מסודר יותר ממני באופן כמעט חשוד, ואחר כך גם שני חברים של משה.
"אתם באמת תאומים?" שאל אחד מהם בפעם המי יודע כמה.
"כן", אמר משה, "הוא קיבל את הגובה ואני את האישיות."
אלחנן קימט את המצח. "ואת הסוכר."
משה הרים בקבוק קולה כמנצח בתזמורת.

***

בכניסה לסניף, ליד הדלתות האוטומטיות, עמד מרדכי עם דוכן של כרטיס אשראי "יש". ראינו אותו כבר כשנכנסנו: חולצה לבנה צמודה מדי בצוואר כמעט חונקת, זקן שחור עם פס אפור באמצע, ערימות פרוספקטים מסודרות כמו חיילים ובקבוק קולה פתוח ליד הקצה.
אמרתי לעצמי שהבקבוק שם זהו רעיון גרוע.
לא אמרתי בקול.

דברים שאומרים רק בראש פטורים מאחריות, כנראה.
כשסיימנו את הקנייה, משה עצר ליד הדוכן כדי לקרוא מה מקבלים אם מנפיקים את הכרטיס. אני עמדתי שני צעדים ממנו, עם הרשימה ביד, וסימנתי וי ליד "נייר כסף".

אז הגיע סמיר, אחד מעובדי הסניף, עם עגלת מתכת עמוסה קרטונים לסידור במדפים. הגלגל הקדמי שלה נתקע במשהו. הוא משך. העגלה קפצה הצידה ופגעה בעגלה שלנו.

העגלה שלנו פגעה במשה.

משה פגע בדוכן.

והקולה עשתה את שלה.

שנייה אחת היה רק צליל דק של ניירות נדבקים זה לזה. אחר כך מרדכי התפוצץ.

"כל היום אני עומד פה! כל היום! פעם ילדים לוקחים לי עטים, פעם מזיזים לי את השלט, עכשיו זה. מה יש לכם? למה לגעת?"

"אני לא נגעתי", אמר משה בהתחלה.

"מה לא נגעתי? אני רואה!"

סמיר עצר. "אח שלי, אני דחפתי -"

"עזוב, עזוב עכשיו", מרדכי חתר אותו. "הכול הלך."

אלחנן, שעדיין היה באזור, הופיע מאחורינו. "תקרא למנהל", לחש לי. "הוא צועק עליו על כלום."

זה התאים גם לי. מאוד.

כבר ראיתי את עצמי מסביר למנהל מי פגע במי ובאיזו זווית. היו עדים, היו מצלמות. צדק הוא דבר נפלא!

משה משך את השרוול הרטוב שלו קצת למטה.

"סליחה", הוא אמר למרדכי.

מרדכי השתתק לשבריר שנייה.

"באמת סליחה. נהרס לך פה חומר, ואתה עומד שעות, ואני מבין שזה מעצבן."

לא התכוונתי לזה.

רציתי לנער אותו.

מה סליחה? בן אדם צורח עליך מול חצי סופר, ואתה עוד נותן לו אישור?

סמיר הביט בו כאילו חסר פרק באמצע הסיפור.

גם מרדכי.

הקולה נשפכה על הפרוספקטים, ומשה ביקש סליחה.

זה היה הרגע שבו כמעט התחלתי לריב עם מרדכי, איש הדוכן של כרטיסי האשראי של "יש".

"מה אתה עושה?! מה אתה עושה לי פה?!" הוא צעק על משה, שולף חבילה אחת של דפים רטובים ומיד מפיל אותה בחזרה. "אתה יודע כמה חומר הלך? אתה בכלל מסתכל איפה אתה עומד?"

משה עמד מולו עם כתם קולה על השרוול. מאחוריו עגלת הקניות שלנו, מפוצצת עד כדי עלבון לחוקי הפיזיקה: במבה, שתייה, וביניהן שלוש חסות שאני דחפתי בכוח.

אני כבר פתחתי את הפה.

משה סגר לי אותו במבט אחד.

יש תאומים שעושים את זה כנראה עם מילים. אצלנו לא צריך.

***

אני עובדיה, בן תשע-עשרה, ג'ינג'י, גבוה וצנום, עם משקפיים שאני מנקה גם כשאין עליהם כלום. משה התאום שלי נראה כאילו מישהו קיבל את אותם חומרי גלם והחליט להשתעשע: נמוך ממני, שמנמן, שער חום כהה, בלי משקפיים, ועם כישרון להשאיר בכל מקום עדות לכך שעבר בו.
אני מסדר גרביים בזוגות. משה מסוגל לאבד גרב כשהיא עליו.

ועדיין, מגיל אפס היינו יחידה אחת.

סבתא, אמא של אמא, קראה לנו "התאומים הסיאמיים". היא הייתה משכיבה אותנו באותה עגלת תינוק, דוחפת ברחוב ומספרת סיפור לשנינו כאילו אנחנו קהל שלם. אחר כך שיחקנו יחד, סידרנו יחד את הבית, הלכנו יחד למכולת, ובהמשך לקניות של ממש. אם אמא הייתה אומרת "מי יורד להביא חלב", שנינו כבר היינו ליד הדלת.

אמא אמרה שזה לא בריא.

אבא הסכים.

בגן הפרידו. בחיידר הם ביקשו מההנהלה לשבץ אותנו בכיתות שונות. בישיבה קטנה שלחו אותנו לשני מקומות. ובישיבה גדולה כבר הרחיקו עד הסוף: משה בפתח תקוה, אני בירושלים.

שנאתי את המשפט "זה לטובתכם" עוד לפני שלמדתי כמה שימושים אפשר לעשות בו.

בחודש הראשון בישיבה הייתי מתעורר לפעמים ופונה אוטומטית למיטה שלידי כדי להעיר את משה. במקום משה היה שם בחור מנתיבות שלא הבין למה ג'ינג'י עם משקפיים קורא לו "שלומפר".

בבין הסדרים דיברנו בטלפון. לפעמים הספיק ה"נו" הראשון שלו כדי שאדע איך עבר היום.

ההפרדה לא פירקה אותנו. יש ימים שאני חושב שהיא הידקה משהו. יש ימים שאני חושב שזו סתם דרך יפה לומר שנאלצנו להתרגל לכאב. לא הייתי סגור על זה.

***

בבין הזמנים היינו שוב בבית, ליד לוד, והמשפחה עמדה לצאת לארבעה ימים בצימר בצפון. אמא מסרה לנו רשימה באורך של ספר טלפונים ושלחה אותנו לסניף "יש" באזור התעשייה.

"ואל תתפרעו עם שטויות", אמרה.

משה הנהן בכובד ראש של אדם שכבר תכנן להתפרע עם שטויות.

עשר דקות אחר כך הוא השליך לעגלה שתי שקיות תפוצ'יפס, ופלים, קולה ועוד משקה בצבע שאינו קיים בטבע.

"הדבר הזה זוהר", אמרתי.

"זה אומר שיש בו ויטמינים."

"זה אומר שאם נשפוך אותו על הכביש, יסגרו את האזור."

הוצאתי בקבוק אחד והכנסתי עגבניות.

"עזוב", אמר האיש לבסוף, חלש יותר. "נו. בסדר. קורה." הוא העביר יד על הזקן. "אצל אבא שלי במרוקו היו אומרים: לי פאת מאת (מה שעבר, מת). יאללה, תשאיר. אני אסדר."

הוא לקח מגבת נייר והתחיל להפריד בין הפרוספקטים. משה הצטרף אליו בלי לומר מילה, הרים ערימה מן הצד היבש והניח אותה רחוק מהבקבוק.

***

בחוץ היה חם בצורה לא מידתית. האספלט החזיר ריח של אבק וצמיגים, וידית העגלה נדבקה לי לכף היד משאירית של משהו מתוק.

לא דיברתי עד שהגענו למכונית.

"משה."

"כן, משקפופר."

"אל תעשה לי עכשיו צחוקים. מאיפה הבאת את זה?"

"את מה?"

"את ה... סליחה הזאת. הוא ביזה אותך."

משה הכניס ששיית מים לתא המטען. הוא עבד לאט פתאום.

"זה כן הציק לי", אמר. "אל תחשוב שלא."

חיכיתי.

"בישיבה המשיב דיבר איתי פעם אחרי שהיה לי איזה סיפור. הוא הזכיר משל שמואב ב'חפץ חיים על התורה'. גביר שהיה לו בן יחיד חולה. רופאים לא הצליחו לעזור, עד שבא פרופסור ורפא אותו, אבל הזהיר את האבא: שלא יכניס לפה בשר שמן. זה מסוכן לו ממש."

משה סגר את תא המטען, גילה ששקית אחת נשארה בחוץ, פתח שוב. טיפוס.

"יום אחד האבא נסע. הילד ראה בשר, חטף חתיכה, חלה שוב וכמעט מת. הפרופסור הציל אותו עוד פעם. אחר כך, כשהאבא עשה סעודה גדולה, הוא לא נתן לילד להיכנס למקום שבו האורחים אכלו. אנשים הסתכלו ואמרו לעצמם: איזה אבא אכזר. הילד מתחנן, כולם בפנים, ורק הוא בחוץ. אבל האבא ידע משהו שהם לא ידעו."

הוא שתק רגע.

"המשיב אמר שיש פעמים שאדם עומד בחוץ ולא מבין למה. והוא באמת בחוץ. קר לו שם. מעליב שם. אין צורך להעמיד פנים שזה נעים. רק יכול להיות שאנחנו רואים את הדלת, ולא את כל הבית."

מכונית עברה לידנו מהר והעיפה פיסת נייר מתחת לגלגל.

"ואז הוא סיפר", המשיך משה, "שב'לקוט לקח טוב' מובא על הג'ר זרח ברורמן זצ"ל, מתלמידי המהר"ל דיסקין זצ"ל, שסבל בסוף ימיו ייסורים קשים מאוד. ושמעו אותו מודה לה' על הייסורים שלו. שאלו אותו, הרי בגמרא יש אמוראים שאמרו 'לא הם ולא שכרם'. והוא ענה שהם יכלו להרשות לעצמם לוקוסוס כזה, חיים בלי ייסורים, והוא לא."

"ואתה משווה צעקות ליד קולה לייסורים כאלה?"

"להפך", אמר משה. "בגלל זה נהיה לי קצת מבין לעשות מעצמי עסק. עמדתי שם וחשבתי עליו. ואז על האיש הזה. אולי היה לו יום זוועה. אולי הוא צריך לעמוד שם עד הלילה. מאיפה אני יודע."

"ועדיין לא היית אשם."

"נכון."

"זהו?"

"זהו."

זה הרגיז אותי יותר מתשובה ארוכה.

***

בצימר סיפרתי את הדברים של משה ליד שולחן הערב. את המשל, את הסיפור על ר' זרח, את המשפט על הדלת ועל הבית.

את "יש" לא הזכרתי.

משה אסר עלי.

"אפילו לא ברמז", הוא אמר. "אני מכיר אותך. אצלך רמז מגיע עם נספחים..." אבא הקשיב בשקט. אמא קיפלה מפית שוב ושוב, לריבוע קטן. כשהגעתי לילד שנשאר מחוץ לסעודה, היא הפסיקה לקפל.

אחר כך, כשכולם יצאו למרפסת, משה ואני נשארו לפנות.

"אתה זוכר", הוא שאל פתאום, "כשהפרידו אותנו בכיתה א'?"

"ברור שאני זוכר."

"אני לא."

"מה?"

"אני זוכר משהו אחר."

הוא שטף כוס. מים פגעו בכיור בקצב מעצבן. "ביום הראשון שכחתי קלמר בחיידר. חזרתי עם אבא לקחת. אמא הייתה שם בחוץ, ליד המשרד של המנהל. היא חשבה שכבר הלכנו."

הוא סגר את הברז.

"היא בבתה."

לא אמרתי כלום.

"כל השנים חשבתי שלא סיפרת לי כי שכחתי", אמרתי.

"לא. פשוט... מה זה היה עוזר לך?"

פתאום ראיתי בזיכרון אמא אחרת. אותה אמא שאמרה "הקשר הזה לא בריא" עמדה במסדרון של החיידר ובבתה, ובכל זאת הסכימה לעשות לילדים שלה דבר שמכאיב גם לה.

***

מהמטבח נשמע צחוק של אבא, ומישהו בחוץ חיפש פותחן. משה ניגב את הכוס במגבת, הניח אותה במקום הלא נכון, ואני לקחתי אותה משם והחזרתי למדף הנכון.

הוא ראה.

"אל תתחיל."

"אני לא מתחיל."

"עובדיה."

"טוב, טוב."

למחרת העמסנו את המכונית בדרך חזרה. שתי שקיות נשארו בחוץ כי משה, כדרכו, חישב נפח במושגים משלו ולא לפי מידות. סידרתי מחדש. הוא עמד לידי והחזיק את הדלת.

לפני שנכנסנו, אמא קראה מהצימר: "מי לקח את שקית הירקות?"

משה הסתכל עלי.

אני הסתכלתי עליו.

ובאותו רגע ידעתי בדיוק מה הוא חושב.

הקולרבי.

צחקנו שנינו, קצת יותר מהרגיל, כמו פעם בעגלה של סבתא. רק שעכשיו היו לנו שתי ישיבות, שתי ערים, שני חיים שהתחילו להתעקש להיות נפרדים.

משה סגר את תא המטען.

"נו", אמר, "בין הסדרים אני מתקשר."

הנהנתי.

המכונית יצאה מן החניה, ואני עוד לא ידעתי אם התרגלתי לדלת הסגורה, או שרק התחלתי להבין שאפשר לאהוב מישהו מאוד גם מן הצד השני שלה.

יזוע תדע - ידיעות מעניינות ממרחבי הש"ס

* ר' צדוק היה בזמן החורבן עם ר"א ר"ג ור' יהושע, אבל בנו ר' אלעזר היה אח"כ (סוכה מד).

* ברש"י (פסחים טו. ד"ה ממחלוקתן) משמע שר"א שמותי ואין הלכה כמותו הוא רק בטהרות, ולכן בטהרות הלכה כר' יהושע כשנחלק עם ר"א.

* ברש"י (פסחים מב. ד"ה האישבורן) ביאור תיבת 'אשבורן' - מלשון שבירה שנשברת הקרקע.

* בחכמת מנוח (פסחים מט:) כתב שיש ב' פירושים בתיבת 'אלמלא' שלפעמים הוא אילו, ולפעמים כמו אי לאו [ועי' תוס' מגילה כא' א' ד"ה אלמלא].

האזינו שבת שובה תשפ"ז | שנה ג' 143

הורינו

הורים מעל הכל

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע

הכרת הטובה שצריך הבן להכיר להורים בלי מדה וגבול הן קבל מהם רוב טובה כל תוכן חייהם נתנו לו ועל ידם בא לו הכל, ומי שאינו חש בהכרת טובה להוריו עליו אמר הקב"ה יפה עשיתי שלא דרתי ביניהם (קידושין ל"א) כי לא יכיר גם את חסדי השם.

וְצוֹר יִלְדָּךְ תִּשִּׁי וְתִשָּׁכַח אֶל-מַחֲלָלְךָ (ל"ב, י"ח)

רש"י אומר בפירושו הראשון, שהמילה 'תשי' היא לשון שכחה, שכחת מי ילד אותך. צריך אם כן לבאר את כפל הלשון בפסוק, צור ילדך - שכחת, ואז - ותשכח את הקב"ה? מבארים האחרונים, שמדובר על ההורים בשר ודם, ואז רק על הקב"ה. שע"י שאדם שוכח את מי שילדו, האבא והאמא שגידלו אותו, על ידי כך הוא מגיע גם לשכוח כביכול את הקב"ה.

ומביאים סיעתא ממה שפירש ה'בינה לעיתים' על הפסוק, **"וְיִקְרְבוּ יָמֵי דָּוִד לְמוֹת וְיִצְוֶה אֶת נְשָׁלְמָה בְּנוֹ לְאֹמֶר"**, שהכוונה היא שדוד המלך ביקש מבנו, שלמה המלך, שיאמר תמיד שהוא בנו של דוד, וממילא יש עליו תחושת תביעה להתנהג בצדקות כאביו. ומביאים מספר 'חוות יאיר' שהבן מחויב לקיים המצווה והמנהג הטוב שנהג אביו, מצד אל תיטוש תורת אביו. ומצינו בגמ' שאחד האמוראים אמר על עצמו, אני לעניין זה כמו חומץ בן יין לגבי אבא. וזהו זעקת הנביא הביטוי אל צור חצבתם וכו' הביטוי אל אברהם אביכם. וזה מה שאומר הפסוק - **צור ילדך תשי, על ידי ששכחתם מי אביכם, על ידי זה תשכח א-ל מחוללך וכו'**

וְהָלָה' תִּגְמְלוּ זֹאת עִם נָבֶל וְלֹא חָכָם הָלֹא הוּא אָבִיךָ קִנְיָ הוּא עֲשֶׂךָ וְיִכְנֶנְךָ. (ל"ב, ו')

בפסוק הזה יש טענה על כלל ישראל, מדוע גמלו זאת לקב"ה שהוא אביהם אשר קנה, ברא ושכלל, הוליד וגידל אותם. הרי מבואר, וכמו שרואים גם בתרגום יונתן, שדבר פשוט שלאביהם לא היו עושים כך. וכתבו מהאחרונים, שלומדים כאן מהפסוק חיוב הכרת הטוב להורים.

הרמב"ן כותב על הפסוק הזה, ולפי דעתי העושה טובת חנים יקרא נדיב, **והמשלם רעה למי שהטיב עמו יקרא נבל** וכו' אם כן שואל הכתוב, הזאת תגמלו את ה' על הטובות שעשה עמכם?! עם נבל - שהוא משלם רעה תחת טובה וכו' **הלא הא-ל הוא אביך כי הולידך וגדלך!**

וכך גם לשון החינוך, מי שאינו מכיר טובה הרי הוא נבל. וזה לשונו: **"שראו לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה ולא יהיה נבל ומתנכר וכפוי טובה"** מבואר שיש חיוב הכרת הטוב להורים, **ומי שמתנכר לחיוב זה נחשב במושגי התורה ל"נבל"**. מן הראוי להביא דברי המכתב מאליו! אף אם נהנו ההורים מעצם טיפולם וגידולם של הילדים, אין זה גורע במאומה בחיוב

1. ח"ג עמ"ב 99.2. הראשון בפרק ב' של מלכים א'

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

בן שאביו מאושפז בבית אבות, וצריך האב לאכול ביום כיפור פחות משיעור, אך הוא צריך השגחה על כך, ואם הבן לא ישיגח עליו, הוא יאכל יותר מכשיעור, מחויב הבן להתבטל מתפילה בצבור ביום כיפור בכדי להשיגח על האב ולדאוג שיאכל כדיון. כך פוסק הגאון רבי יצחק זילברשטיין, ונימוקו עמו, שהיות ועל הבן מוטל

חיוב של "מאכלו ומשקהו", א"כ חלק מהחיוב המוטל עליו הוא גם להאכילו כפי שצריך, מתי שצריך ולא יותר. דהיינו, שזה חלק מעיקר דין כיבוד גם לדאוג לכך שלא יאכל יותר מכשיעור המותר לו ביו"כ.

המדבר לשה"ר על אביו אפילו שלא בפניו, עובר בנוסף לשאר איסורים, גם על מצות עשה של כיבוד שנוהג אף שלא בפניו. שכיון שמבזהו שמדבר עליו לשה"ר, בודאי שאינו מכבדו ועובר על כך, מלבד מה שעובר על ארור מקלה אביו ואימו. (חפץ חיים פתיחה אות י')

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

עפ"י 'קונטרס הלכות כיבוד אב ואם בשבתות ומועדי השנה', להגאון רבי שמשון קורלנדסקי מח"ס 'המאורות הגדולים'

הלכות הנוגעות ליום הכיפורים בכיבוד אב ואם

המנחת חינוך (מצוה ל"ג) מסתפק האם כיבוד אב ואם היא מהמצוות שבין אדם לחברו שעליהם נאמר¹ שאין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו, וממילא צריך לרצות את ההורים ולבקש את מחילתם, או שהיא מהמצוות שבין אדם למקום, ולכן אין עניין לבקש את סליחתם. הבן איש חי² כותב בתחילת דבריו שמצווה לנשק את ידי ההורים בערב יום כיפור לפני שהולכים לבית הכנסת, ואז מוסיף ואומר - חובה גדולה לבקש מהם מחילה בערב יום כיפור, ומי שאינו עושה כן נקרא חוטא ומזלזל בכבוד ההורים. שאם בין אדם לחברו חייבו חז"ל לבקש מחילה בערב יום כיפור כ"ש מהוריו שאין אדם ניצל מחטא זה בכל יום.

מנהג קדוש נהגו בקהילות ישראל בערב יום הכיפורים לאחר תפילת מנחה כל הקהל לוקים מלקות ארבעים בבית הכנסת אחד ע"י השני, ואם האב מצוה את בנו שילקה אותו מלקות קלות בערב יום כיפור, אסור לבן לשמוע בקולו, כיון שזה דרך בזיון לאב וע"ז לא מועילה מחילת האב³.

1. יומא דף פ"ה ע"ב. 2. בן איש חי שנה א' פרשת וילך סעיף ו' 3. שו"ת שבט הקהתי חלק ד' סי' קס"ו

לעילוי נשמת

מנחם מנדל בן יהושע דב

לרפואה שלמה

ישראל בן אילנה

לזרע של קיימא

בעילום שם

לזיווג

רבקה בת רות

להצלחה וס"ד

מוקדש לכל המחנכים ולכל התלמידים
שהתחילו שנת לימודים חדשה

מעשה אבות

סיפור מהחיים

הזכות הגדולה והעצומה שיכולים לפעול לזכות ההורים, גם לאחר פטירתם

מעשה ברבי עקיבא שראה אדם אחד שהיה ערום ושחור כפחם והיה טוען על ראשו חבילת עצים גדולה מאוד, והיה רץ כמרוצת הסוס. גזר עליו רבי עקיבא והעמידו, ואמר לאותו האיש למה אתה עושה עבודה קשה כזאת? אם עבד אתה ואדונך עושה לך כך אני אפדה אותך מידו, ואם אני אתה אני מעשיר אותך!

אמר לו בבקשה ממך אל תעכבני שמא ירגזו עלי אולם הממונים עלי. אמר לו מה זה ומה מעשיך? אמר לו אותו האיש {כלומר אני} מת הוא, ובכל יום ויום שולחים אותי לחטוב עצים ושורפים אותי בהם. ואמר לו רבי עקיבא - בני, מה הייתה מלאכתך בעולם שבאת ממנו? אמר לו גבאי המס הייתי, והייתי מראשי העם ונושא פנים לעשירים והורג עניים. אמר לו כלום שמעת מן הממונים עליך אם יש לך תקנה? אמר לו בבקשה ממך על תעכבני שמא ירגזו עלי בעלי פורענות, שאותו האיש אין לו תקנה. אלא שמעתי מהם דבר שאינו יכול להיות שאלמלי היה לו לזה העני בן שהוא עומד בקהל ואומר ברכו את ה' המבורך, ועונים אחריו ברוך ה' המבורך לעולם ועד, או יאמר יתגדל ועונים אחריו יהא שמייה רבא מברך, מיד מתירים אותו האיש מן הפורענות. ואותו איש לא הניח בן בעולם, ועזב אשתו מעוברת, ואיני יודע אם תלד זכר מי מלמדו שאין לאותו האיש אהוב בעולם.

באותה שעה קיבל עליו רבי עקיבא לילך ולחפש אם הוליד בן כדי שילמדו תורה ויעמידו לפני הצבור. אמר לו מה שמך? אמר לו עקיבא. ושם אשתך? אמר לו: שושניבא. ושם עירך? אמר לו: לודקיא. מיד הצטער רבי עקיבא צער גדול והלך ושאל עליו. כיון שבא לאותו מקום שאל עליו אמרו לו ישתחקו עצמותיו של אותו הרשע. שאל על אשתו אמרו לו ימחה זכרה מן העולם. שאל על הבן אמרו הרי ערל הוא, אפילו מצות מילה לא קיים.

מיד נטלו רבי עקיבא ומל אותו, והושיבו לפניו, ולא היה הבן מקבל תורה, עד שישב עליו רבי עקיבא מ' יום בתענית, יצאה בת קול ואמרה לו: רבי עקיבא, לך ילמד לו! הלך ולמדו תורה, וקריאת שמע, וי"ח ברכות, וברכת המזון, והעמידו לפני הקהל ואמר ברכו את ה' המבורך וענו הקהל ברוך ה' המבורך לעולם ועד, יתגדל, יהא שמייה רבא. באותה שעה מיד התירו המת מן הפורעניות, מיד בא לרבי עקיבא בחלום ואמר: יהי רצון מלפני ה' שתנוח דעתך בגן עדן שהצלת אותי מדינה של גיהנום. מיד פתח רבי עקיבא ואמר יהי שמך ה' לעולם ה' זכרך לדור ודור. ע"כ המעשה, ומוסיף בעל האור זרוע; וכן מצא מורי ה"ר אלעזר מוורמשא דתנא דבי אליהו רבא **קטן האומר**

יתגדל מציל אביו מן הפורענות

(מסכת כלה רבתי פרק ב', ובאריכות בספר "אור זרוע" ח"ב הלכות שבת סימן נ:)

בספר הזוהר (זוהר חדש פ' אחרי דף מ"ט) מובא המעשה הנ"ל ושם כתוב שר' עקיבא לימדו לומר הפטרה בבית הכנסת, וכן עשה, והמשיך ולימדו תורה עד שנשמך בתואר רבי, ואז נגלה המת בחלום אצל ר' עקיבא, ואמר לו: "רבי, הקב"ה ינחמך כפי שניחמתני, כי בשעה שאמר בני ההפטרה, הפקיעו ממני דין גיהנום, ובשעה שעבר להתפלל ואמר קדיש, קרעו לי גזר דיני מכל וכל, ובשעה שנתחכם בני והוסמך על ידך, עטרוני בכתרם של צדיקים והושיבוני עמם בגן עדן".

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com

או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לגיליון פרשת נצבים וילך

אם יש בין האחים אח ת"ח יחזיקו הם בידו וכו' וזו זכות גדולה להם ולנפש אביהם וכו' ואין לך כבוד אב ואם גדול מזה. (פלא יועץ ערך חיזוק, עכ"ל. והביאור: שמדובר לאחר מיתת הוריו שדבר זה יועיל להוריו בעולם העליון)

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

ניתן לקבל את גיליונות הורינו במייל גם באנגלית ובאידיש

כתבו לנו הצטרפות - אנגלית / אידיש
וקבלו את הגיליון מדי שבוע לתיבת המייל שלכם

הצטרפו עכשיו: horeinuorg@gmail.com

עבודת ה', בקושי ובניסיונות. אז לא צריך להיבהל מהקושי, ומהתהליך, והקצב שלו, ברמה כזאת של לחדול מהעבודה העצמית. ודווקא ניכרת כאן אכפתיות מאוד משמעותית. שנית - אחת מעצות היצר הידועות בכל תחום שאדם מנסה להתקדם, זה לומר לאדם: מה זה שווה שאתה עושה כך, כשאתה לא עושה כך. מה זה שווה שאתה לומד חמש דקות אם כל היום אתה מתבטל, מה זה שווה כל התפילה שלך אם באמצע שמונה עשרה אתה חושב על דברים אחרים, מה זה שווה מה שאת נזהרת שעה בכבוד אמא שלך, כשבערב את מתחצפת אליה. וכן הלאה... וזה השקר הכי גדול והכי קשה, כי ברור שזה שווה, כל רגע וכל מחשבה וכל מעשה שווים, והם מצווה, והם התקדמות. גם אם זה כרגע מהשפה ולחוץ, גם אם זה כרגע לא שלמות, וגם אם זה כרגע רק שעה ביום וכל השאר אחרת, וודאי שזה שווה מאוד ויקר היקרים.

איך להתגבר - הרמב"ם אומר לגבי חינוך הבנים ללימוד תורה, שקודם נותנים ממתק, אחרי זה פרס וכו' עד שהילד מתרגל ללימוד תורה לשמה. כי זה לא רק שאחרי הפעולות נמשכים הלבבות, אלא מתוך שלא לשמה בא לשמה. נכון שיש מצבים שזה לא הולך בקלות, אבל בזמן כזה אפשר לחשוב על גודל השכר שהתורה אומרת בעולם הזה ובעולם הבא, על הטובות הגדולות שאנחנו מושפעים מהמצווה, וזה נותן כוח.

ודבר אחרון - אחד הדברים המעניינים והמוכחים שהקב"ה יסד בבריאה, זה שנתניה מולידה אהבה. אמא מעניקה בלי סוף לילדיה, ולכן אוהבת אותם כל כך. לתת לא חייב להיות מתנות. יכול להיות זמן, תשומת לב, כוס קפה, והערכה. יכול להיות כל דבר, רק צריך שימת לב לנתניה. ונתניה מולידה אהבת הלב.

איך אפשר להגיע באמת לכיבוד אמיתי, מהלב? אני חשה שאני משקיעה מאמץ רב בניסיון לחולל שינוי פנימי ביחסי עם הורי, ובכל זאת מרגישה שאיני מצליחה להגיע ליעד. יש בי תחושה שכל מה שאני עושה נשאר ברובד החיצוני בלבד, ואינו נוגע במקום העמוק שבו הכיבוד אמור לשכון. מול אבי, אני מוצאת את הדרך ביתר קלות. אולם מול אמי הדבר קשה לי הרבה יותר. אישיותה שונה מאוד משלי, ולמרות ניסיונות חוזרים ונשנים לאורך תקופה ארוכה, בדרכים שונות ומגוונות, אני חשה שאיני מצליחה להתקדם באמת.

ניסיתי לנקוט בפעולות מעשיות חיצוניות, מתוך תקווה שהן ישפיעו בהדרגה גם על מה שמתרחש בליבי. אך למרבה הצער, אני מרגישה שהפעולות הללו נותרות טכניות, נטולות תוכן רגשי אמיתי, ואינן מהוות את אותו כיבוד פנימי וכן שהייתי רוצה לחוש. ניסיתי גם לערוך חשבון נפש ולחשוב אילו תכונות וצדדים אני באמת מעריכה באמי. אכן מצאתי כמה נקודות כאלה, אך תחושתי היא שמדובר בפרטים מצומצמים ומוגבלים, שאינם משקפים שינוי עמוק ואמיתי בגישתי הכללית. אשמח מאוד לקבל הכוונה כיצד ניתן להגיע לכיבוד פנימי ואמיתי, שכן אני מתמודדת עם השאלה הזו זמן רב ללא הצלחה. הרי עיקרו של הכיבוד הוא בליבו של אדם, ואם כן, מה ערכן של הפעולות החיצוניות שאני עושה, אם אני מצליחה לכבד את הורי באמת ובאמת?

ראשית, ברור שכאשר מדובר במצווה כל כך גדולה ויקרה לקב"ה, עד שהשווה כבודו לכבודם, ואם אתם מכבדים אותם אני "דר איתכם" ואם לא, הקב"ה ח"ו מסלק שכינה בינינו, בכזה עניין וודאי שגם ההתנגדות הפנימית היא גדולה כי זו דרכה של

ספר החיים

התעוררות בימי הרחמים,
לזכות "למען יאריכון ימיך ולמעט ייטב לך".

הזכרת נשמות ההורים ונתינת צדקה עבורם ביום הכיפורים

במדרש תנחומא על פרשת השבוע (האזינו ס' א') מובא; לכן רגילים להזכיר נשמות המתים בשבת שלא ישובו

לגיהנום, שהרי כתוב "כפר לעמך" אלו החיים, "אשר פדית" אלו המתים - מכאן שהחיים פודים את המתים. **לכן אנו נוהגים להזכיר את המתים ביום הכיפורים**, ולפסוק עליהם צדקה שכן שנינו "יכול משמתו לא יועיל להם הצדקה, תלמוד לומר 'אשר פדית' מכאן שפוסקים צדקה בשבילם, מוציאים ומעלים אותם (בשמים) כחץ מקשת, מיד נעשה רך ונקי כגדי ומטהרים אותו כשעה שנוול, ומזים עליו מים טהורים מדלי, וגדל ברוב הנאה כדג הנהנה במים, כך הוא טובל כל שעה בנהרי אפרסמון ובחלב ובשמן ובדבש, ואוכל מעץ החיים תמיד הנטוע במחיצת הצדיקים ונופו נוטה על כל שלחן של צדיק וצדיק וחי לעולם.

וכן נפסק להלכה בשו"ע¹ שנהגו לנדור צדקות ביום הכיפורים בעד המתים: ובשם המרדכי, שמזכירים נשמותיהם, כיון שלמתים גם כן יש כפרה ביום הכיפורים. וכבר הובא כאן בעבר שהנהגה שאלו המפרשים, מדוע בר"ה נפתחים ספרי חיים וספרי מתים, ואיך ידונו על המתים לאחר שאין בכוחם לאסוף זכויות ולא חובות, וכן לא לעשות תשובה על מעשיהם. ומובא בשם החפץ חיים שאמר שמכאן שהילדים יכולים לכבד הוריהם ולהוסיף להם זכויות, ובכך לגרום שישתנה דינם לטובה בבי"ד של מעלה, והיינו ספרי מתים נפתחים.

ובמשנ"ב שם, שהמתים ג"כ יש להם כפרה ביוה"כ: כשנודרים בעבורם כיון שאומרים 'אילו היה חי היה נותן ג"כ צדקה'. ולכאורה איך אפשר לומר כן ולפעול זכות עבור מישהו ש"אם היה חי היה נותן צדקה"? והביאור שמבארים כאן, שמעשי הילדים, כיון שנובעים מחמת כח ההורים, הרי זה באמת פעולה מכוחו שמשפיעה לזכותו. כיון שהבנים מכוח ההורים, א"כ הפעולה הזאת ממש נחשבת לזכותם עד כדי שאנו אומרים שאם היה חי היו תולים את זה ממש לזכותו, ועכשיו זה ברא מזכה אבא.

1. תרכ"א ו', ובמשנ"ב ס"ק י"ט

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ועינכם תחזינה בנים ובני כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

שיעור מס' 291 | פרשת האזינו תשפ"ז

"אבא קרוב לאבא"

חנן עמר הי"ד, ספר אהוב מאשקלון. חבריו מתארים אותו כאבא מסור למשפחתו, טוב ומיטיב לבריות. כה סמלי היה שמצא את מותו על קידוש ה' בעת שניסה בטוב ליבו להציל נפשות מכדורי המרצחים ימ"ש בעוטף עזה, תוך שהוא מנסה לגונן בגופו על אזרחים בטבח המחריד בשמחת תורה תשפ"ד.

בן שלושים ושמונה היה במותו והותיר אחריו אלמנה ושלושה ילדים, ביניהם בנו נועם בן האחת עשרה. כאמור, חנן היה 'אבא' בכל מובנה של המילה. ילדיו היו קשורים אליו בלב ונפש, ומותו הטראגי השפיע עליהם קשות.

שנתיים חלפו מאז אותו יום אפל. כשנועם התקרב ליום הולדתו השלושה עשר, אימו החלה לדבר אתו על חגיגת הבר מצווה שלו. אך נועם אמר לאמו המודאגת שהוא כלל לא מעוניין בבר מצווה. העצב והחורבן שבאובדן אביו האהוב היו כבדים מנשוא. המחשבה להיכנס לנקודת הציון הזו בלי אבא נראתה לו בלתי אפשרית.

"לכל ילד יהודי יש בר מצווה בגיל שלוש עשרה. עולים לתורה בבית הכנסת, מניחים תפילין. זה משהו שילדים יהודים עושים כבר אלפי שנים". נועם השיב: "לא אני, אמא. אין לי בר מצווה". האם המבולבלת והעצובה שאלה: "אז מה היית רוצה לעשות במקום?"

"אני רוצה חופשה מהנה ומרגשת בארה"ב, רוצה טיול באמריקה. אני לא רוצה מצווה", אימו השיבה לו: "הייתי רוצה מאוד, אבל אתה יודע שאין לנו שום דרך לממן טיול כזה. אני כל כך מצטערת". נועם התעקש: "זה מה שאני רוצה. אם את שואלת אותי - זה מה שאני מבקש".

אמא, אישה עם לב מיוחד, אמרה לו: "אתה יודע, בני היקר, יש לך שני אבות שבשים. אביך הביולוגי נמצא שם, קרוב לאבא שבשמים, הקב"ה. למה שלא תדבר איתם ותגיד להם מה אתה רוצה? זה מעבר ליכולות שלי. זה לא משהו שאני יכולה לארגן אפילו בדמיון הכי פרוץ שלי. לך תדבר עם שני האבות שלך שבשמים".

"ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים" - הדגש בדברי רבי עקיבא אלו הוא שמי שמטהר את ישראל הוא "אבא" שעונה למשאלות בנו לפניו משורת הדין, כמובא בגמרא בקידושין: "אב שמחל על כבודו - כבודו מחול". כך גם מצינו בגמ' בבא בתרא: "דאבא לגבי בריה אחולי אחיל". ויתירה מזו, מוסיף רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א, שהאב מוחל לבנו גם כשהבן אינו מכיר כלל בחסא, אלא רק הקב"ה, וכך משמע בדברי רבי עקיבא הנ"ל, שהרי האדם אינו מבקש להיטהר, אלא שמן השמים זורקים עליו מים טהורים לטהרו, שהוא חטא שאין מכיר בו אלא המקום.

"לקחתי את דברי אמי ללב. הלכתי לבית הכנסת, דיברתי עם אלוקים ודיברתי עם אבא שלי. ביקשתי מאבא שיהיה מליץ יושר עבורי, וביקשתי מהשם: 'אנא, ארגן לי טיול לאמריקה'".

החיים המשיכו. כמה שבועות לאחר מכן, גב' עמר קיבלה הודעה. קיימת עמותה בשם "מנוחה ושמחה", המנוהלת על ידי בני הזוג קוניק הי"ד, זוג חסידי מירשאל. הארגון הוקם כדי לתמוך במשפחות שכולות בישראל לאחר טבח השבעה באוקטובר ומלחמת עזה. הם ארגנו טיול של עשרה ימים באמריקה למשפחות שכולות, כשכל ההוצאות משולמות על ידם.

הטיול יוצא בדיוק בשבוע של הבר מצווה של נועם.
"חשבתי שאני הווה", היא אומרת. "חשבתי שהשתגעתי או שאני חולמת". היא התקשרה אליהם והם אמרו לה: "כמובן, הצטרפו אלינו. תביאו את הילדים, אתם הולכים ליהנות". כשסיפרה לר' מנדי קוניק את כל הסיפור - שבנה לא רוצה מצווה אלא טיול - הוא ענה: "זה מדהים. אנחנו נארגן לבן שלך בר מצווה במלון היפה ביותר בארה"ב. מאות יהודים יחגגו אתו במהלך חופשת החלומות הזו".

"כך, בשבת פרשת חיי שרה, הצטרפתי ליהודים רבים במלון "ברקלי" על שפת הים בניו ג'רזי".

מספר בעל המנגן הרב מאיר אדלר הי"ו על פנייה כפולה, "אבא-אבא", שנענתה באופן פלאי:

בעת חנוכתו של אולם האירועים המפואר "כתר הרימון", הרב אדלר הוזמן לשמח ולרגש בחתונה יוקרתית ומשקעת במיוחד.

כדרכו ניסה הרב אדלר מבעוד מועד לעמוד על אופיים של המחותנים - להבין איזה ניגון יגע במיתרי לבם, היכן לסלסל בנעימה והיכן לעורר את הכיסופים. במהלך הבידור נחשפה בפניו עובדה מצמררת: שני הצדדים הגיעו מרקעים שונים לחלוטין, שניהם תושבי חו"ל ממקומות שונים, אך חלקו כאב משותף ועמוק. שניהם החזיקו בחוות דעת רפואית חד-משמעית, לפיה לפי כל גרדי הטבע והרופאים - אין לזוג סיכוי לחבוק פרי בטן.

האווירה באולם הייתה נוצצת ועשירה עד למאוד, אך בין הצלילים והאורות ריחפה הסכמה כואבת בשתיקה:

זוהי השמחה היחידה שבני הזוג יחגגו בימי חייהם. לא יהיו כאן בריתות, לא קידושים ולא שמחות בר מצווה או נישואי צאצאים. משום כך הושקע באירוע הון עתק, מתוך רצון לחוות שמחה שלמה אחת עד תום.

רגע לפני השיא - מעמד החופה. נורות הבדולח והפרחים המרהיבים שעוטרו את המסלול לא יכלו להסתיר את ההתרגשות הגואה באוויר. מעמד כיסוי ההינומה, והנה הכלה צועדת לאטה על השטיח האדום בדרכה לחופה.

לפתע, התרחש דבר בלתי צפוי. הכלה עזבה את מקומה, ניגשה אל במת התזמורת, ובקול רועד ביקשה מהרב אדלר: "בבקשה, תשיר בחופה את השיר 'זוכני לגדל בנים ובני בנים'..."

הרב אדלר, בתבונתו וברגישותו העמוקה, הבין את גודל השעה ואת עדינות הרגע. כדי לשמור על כבוד המעמד ולשתף את החתן באותה זעקה, עשה עצמו כמי שניגש לסדר את המיקרופון ליד החתן. כשהגיע אליו עשה תנועה כאילו החתן לוחש משהו באוזנו. הרב אדלר המשיך להעמיד פנים כאילו הוא מופתע מבקשת החתן, כך שהציבור יבין שזו בקשה של החתן. או אז חזר אל הבמה, והחל לשורר דברקות ובבכי את המילים העתיקות והמרגשות: 'זוכני לגדל בנים ובני בנים'.

הצלילים שבקעו מגרוננו הרעידו את כתלי האולם. החתן, שהבין את גודל הרגע, הצטרף בכל כוחו לזעקה שנבקעה ממעמקים: "אבא!" הוא זעק ממקומו. "אבא!" הכלה התייפחה לעומתו. אך הציבור הרים גבה והסתכל על ר' מאיר בצורה מזוהה, כאומר: "אין לך שכל? האם זה מה שחסר כאן, לשמחה? לדרוך על היבלות?!" הרב אדלר התעלם מהמבטים הצורבים, ובדברקות ובנעימות שירתו הצליח לצרף את הציבור לתפילה ולמשאלה.

כשהגיע הרב אדלר לבית הזוג להביא להם את אלבומי החתונה, שיתפה אותו הכלה במה שעבר עליה באותם רגעים לפני החופה.

"אמיתי בליבי: אין סיכוי שבחתונה שלי לא נפנה בבקשה ישירה וישירה לאבא שבשמים. אני מאמינה בכל לב שלמרות התחזיות הקודרות של הרופאים הקב"ה כל יכול, ואולי תגיע עת הרצון שהבורא יחליט לעשות לנו נס ולתת לנו ילד משלנו. חבל שלא נהיה ראויים לקבל את מתנת השמים כי לא התפללנו על כך, כי בחופה שלנו לא התפללו על ילדים. לכן החלטתי שבחופה שלי נפנה לאבא שבשמים ונבקש ילדים טובים".

"האמת," הוסיף הבעל, "אף אני הופתעתי ברגע הראשון, אבל אז הבנתי שהבורא שלח לנו הזדמנות להתפלל בחופה על דורות ישרים. כך הצטרפתי לזעקתה ולבקשתה מאבא שבשמים".

וראו זה פלא. שמונה או תשע שנים לאחר מכן, בשעה 7:30 בבוקר מקבל הרב אדלר טלפון מחו"ל, שיחת טלפון נרגשת מאותו זוג שבישרו לו כי כנגד כל תחזיות הרופאים ומעל לדרך הטבע, הם חובקים בן משלהם למול טוב.

נחזור לנוי גרזי. בהשגחה פרטית, אחד המשתתפים באותה שבת שם היה ר' עקיבא אליהו. לפני שנים חגג את הבר מצווה לבנו אריאל בשבת פרשת "חיי שרה", כך שהוא הכיר היטב את הקריאה וההפטרות של הפרשה. לבקשת המארגנים, משפחת קוניק הי"ד, ר' עקיבא ליווה את נועם והכין אותו לבר המצווה שהכינו בסוד עבורו. אריאל, בנו של ר' עקיבא אליהו, היה תותחן בטנק. בבוקר השבעה באוקטובר הוא לקח את הטנק שלו לקיבוץ בארי. הוא הספיק להרוג עשרות מחבלים ולהציל אינספור חיים, עד שנרצח שם כשהוא בן עשרים בלבד, הי"ד.

נועם עלה שם בשבת לתורה, והונף על כתפיים כשמאות אנשים רוקדים אתו - יתומים, אלמנות, הורים שכולים ותורמים שהתאחדו לשבת המיוחדת הזו. "רקדנו ושרנו, זרקנו עליו סוכריות וחגגנו את בר המצווה שלו", סיפרו.

אימו של נועם אמרה שם בהתרגשות: "נועם יקירנו, כולם בחדר הזה חשבו שהם באים לאמריקה רק בשביל נופש. כמעט מאתיים כרטיסי טיסה מומנו למשפחות הללו כדי להגיע מישראל. אבל האמת היא, שכנראה בלי שאיש מאיתנו ידע, כל הטיול הזה אורגן בזכות התפילות שלך. כשאתה התפללת להשם וביקשת מאביך ז"ל, בהיותו קרוב לאבא שבשמים, שיעזור לך.

"ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים" - "שאם לא היה שולח עזרו מקודש לא היה בידיו כוח לשוב בתשובה שלימה", מטעים רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א.

"הפנייה הקרובה מאביך הי"ד לאבא שבשמים פעלה לך שתזכה לחגיגה המפוארת הזו, שמילאה את משאלתך לטיול באמריקה, ובעיקר מילאה את משאלת אביך שבשמים - וארגנה לך בר מצווה כה מיוחדת שתישאר חרוטה לזכרת נצח בליבך ובלב המשתתפים".

כשקוראים לאבא מקרוב - הוא עונה. והלוואי שניקח לתשומת ליבנו: "קראוהו בהיותו קרוב".

להצטרפות ולשליחת סיפורים hbsz3587@gmail.com

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בני
ובני בנים כשתלי יותים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מורעכם וכו',
בני חיי ומוזני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זצ"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקו"י גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לטוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

מלליצי יושר

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורבמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה לירש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכן חרות על
מצבתו

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מוקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זצ"ע

האיזנו השמים ואדברה. ברש"י: האיזנו השמים שאני מתרה בהם בישראל ותהיו אתם עדים בדבר שכך אמרתי להם שאתם תהיו עדים וכו', ועוד שאם יזכו יבואו העדים ויתנו שכרם הגפן תתן פריה והארץ תתן יבולה, והשמים יתנו טלם. ואם יתחייבו, תהיה בהם יד העדים תחלה, ועצר את השמים, ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה, ואח"כ ואבדתם מהרה ע"י העובדי כוכבים. ומקשים ממה שבפרשת נצבים כתב רש"י ב' טעמים אחרים, ולמה לא פירש שם גם הטעם הזה, שאם יזכו יבואו העדים וכו'. ועוד קשה מדוע צריך ג' טעמים. ונראה לתרץ שהוצרכו ג' טעמים נגד ג' פורעניות הבאות על ישראל אם לא יזכו: (א) הפורעניות הכתובות בתורה בתוכחות אם יחטאו, וכנגד אלו פירש"י הטעם הראשון בפרשת נצבים בפסוק 'העידות' בכס היום את השמים ואת הארץ, וכמו שכתב שם וז"ל: וכאשר תקרה אתכם הרעה יהיו עדים שאני התריתי בכס בכל זאת. (ב) פורעניות אחרות שבאות מהמקרים המתהווים בעולם, שמי שהוא טוב הקב"ה יצילהו מפגעים רעים, ולהיפך הרשעים נכשלים ונלכדים בהם. וכנגד אלו פירש"י את פירוש ה' שבפרשת נצבים 'הסתכלו בשמים ובארץ שלא שינו את מדתם', ונתחונן לרמוז לישראל שאם ישנו את מדתם שלא לעשות רצונו של מקום, יהיו נלכדים במקרה הזמן הבאים שלא כסדר ומנהג. (ג) פורעניות הבאות מחמת המזל או שהמקום גורם, וכנגד זה פירש טעם ג'. ולפי שבפרשת נצבים היה מדבר עם ישראל, משו"ה לא פירש שם אלא ב' טעמים נגד ב' פורעניות דהיינו אותן הכתובות בפרשת תוכחות שהקב"ה שולח אותן, או שבאות בפגע ומקרה שהקב"ה מציל מהם כל הצדיקים. אמנם בפרשת האיזנו שמדבר עם שמים וארץ, פירש שם דוקא טעם ג', שהשמים והארץ יתנו להם שכר ועונש לפי הכח הנשפע להם מתחלת ברייתם דהיינו כח המזל והמקום, וכאן דוקא כתב שאם יזכו יבואו העדים ויתנו שכרם, כדי לומר שאף אם המזל לא יהיה טוב, עם כל זה אם יזכו ישראל יהיו מחוייבים המזלות להשפיע להם טובה שחרי אין מזל לישראל, וכן להיפך, ולכן הוצרכו ג' טעמים (זר"ש אות א').

לזכות ש.ה.ב.מ.ר. להצלחה בכ"ע נחת דקדושה מכל יו"ח

כי שם ה' אקרא כו' אפשר כי רמז במה שצידק משה רבינו הדין עליו, כמו שאמר 'הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט', ואמר כי המיתה למשה מצד עצמו לא היה ח"ו בדין, כי לאו בדין איסתליק, כמו שאיתא בזוהר, רק בגדר זה היה מידת הדין, במה שנמנע ממנו הנהגתו את ישראל, שגרם כמה צרות כנועד [שאלו היה משה רבינו נכנס לארץ לא היה נחרב ביהמ"ק]. וזהו אמרו 'כי שם הוי"ה אקרא' מצד עצמו, אף שגזר עליו, לאו בדין איסתליק נפשיה, רק מצד הוי"ה ברוך הוא שהוא רחמים. אבל אתם 'הבו גודל לאלהינו', שבחינה זו דין עלי ועליכם במה שאני מסתלק מכם, כענין 'ככו לאבלים ולא לאבידה', שהיא למנוחה ואנו לאנחה' (מו"ק כה:), וגם על רוענו הנאמן שחפץ בטובתן של ישראל קשה עליו פרידתו מהם.

לע"נ ר' שלמה ב"ר אשר עניין פירימון ז"ל יא' צ"ו תשרי **שבת שבתון**. כמו שיום השביעי הוא שבת של ששת ימי המעשה, כן יוה"כ הוא שבת של עשרת ימי תשובה, שכל ימי התשובה מתפללים עבור עצמם, וביוה"כ בלתי לה' לבדו היינו לצורך גבוה. (שם משמואל יוה"כ).

מקוה ישראל ה'. אמרו (יומא פה). מה מקוה מטהר את הטמאים, אף הקב"ה מטהר את ישראל. פי', כי גבולות חלק הקב"ה בעולמו, ברואים שבים כיון שהם עולים ליבשה מיד מתים, וכן ברואים שביבשה אינם יכולים לחיות במים, ולכן הטובל במים הרי הוא כאילו איבד החיות שהיתה לו מכבר ומתחיל חיות חיים חדשים ונטהר, כי איננו אותו האיש עם החיות שמכבר שנטמא. וכמו כן גבולות חלק הקב"ה בעולמו עליונים למעלה ותחתונים למטה, ולפי"ז השב בתשובה שנדבק בהש"ת למעלה, הרי נפרד מהחיות שהיתה לו מכבר, ושואב חיים חדשים, לכן נטהר מעוונותיו הקודמים. (שם משמואל שבת תשובה).

כפרת יוה"כ. אמרו ביומא (דף פה). ר' אומר בין עשה תשובה בין לא עשה תשובה יוה"כ מכפר. ופי' בתוס' ישנים דיוה"כ מכפר היינו להקל העונש ולא כפרה גמורה. וכונתו, דהנה באמת עצם היום מכפר, רק אם לא עשה תשובה אין לו קנין בכפרת היום, ומועיל רק שנקלש החטא, ולאחר יוה"כ יוכל להתעורר החטא, אכן אם עשה תשובה יש לו קנין בכפרת היום ונמחק כל החטא, והעיקר הוא שיהיה לו קנין בטוהרת היום שתשאר הטוהרה ע"י מה שבא ע"י עצמו, כדפי' הזה"ק "לפני ה' תטהרו", הפי' אתם בעצמכם. ונוכל ג"כ לומר "לפני ה' - לפני טוהרת ה', קודם שתגיע הטוהרה מה", "תטהרו" כדי שיהיה לכם קנין בטוהרה ותשאר אצלכם. וזה

'שמן המאור'

להגה"ק רבי מנחם מנדל אפרים פישל ב"ר דוד טרייבר זצ"ל, המגיד מסאמבור

תלמידו של הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ורבי צבי הירש מדזיטשוב זי"ע

כתב בהקדמת ספרו

וכל מי שילמוד בספר הזה בכלל אחינו בני ישראל, יפתח להם ארובות השמים ברכה עד בלי די מפתח הפרנסה והצלחה ורחמים וחיים ושלוש ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים וכו'. והש"ת יעזור לכל מי שיעיין בזה הספר, יזכה לזכר לבבו, ויזדככו כל אבריו, ויהיו כולם אהובים וכולם ברורים לעשות רצון בוראם, ויזכה לשתי שולחנות כשורה, בהצלחה וטובה חיים ושמחה בתפארה, ויגבה מזלו למעלה בגזירת הבורא, ויזהר כזוהר הרקיע כשמש ברה

שבת שבתון הוא לכם וענינים את נפשותיכם. יש להבין הלא כבר כתיב למעלה 'בעשור לחודש תענו', ומאי הכוונה של הכפילות. ונראה דקמ"ל הפסוק שהעינינו לא יהיה נחשב לו לצער, רק לתענוג כמו האכילה בשבת קודש, וזה שאמר 'שבת שבתון הוא לכם וענינים, שהעינינו שלכם יהיה נחשב אצלכם 'שבת שבתון', כתענוג כל התענוגים. ולכן אמר 'חקת עולם', כי איתא בילקוט 'והיה זרעך כעפר הארץ', מה עפר היא מעמדת העולם, כי אם אין עפר אין תבואה ולא שום דבר ואין עולם, כך ישראל מעמידין העולם, והיש תענוג גדול מזה שבריה שפילה כמו אנו יהיו כל כך חשוב אצל הבורא עולם. וז"ש שתענוגו בזה שאתם 'חקת עולם', ר"ל חקיקות ויסוד העולם, לכן יהיה לכם הענין ג"כ תענוג, כי הוא מצות הבורא לקיים העולם.

תולדות בעל החזון יחזקאל זי"ע

שח לנו עד ראייה, ביוה"כ באחד משנותיו האחרונות, עשו לו מגין בישיבת סלבודקה לקריאת התורה עם עשרה בחורים מהישיבה, וקיבל עלייה, הוא היה עם כיפה לבנה לבוש קיטל וטלית ומראהו כמלאך האלוקים כולו רעד ובכה. היה מפחיד לראותו ניגש לאט לאט, הגיע לספר תורה, אמר את הברכה בבכיות, והבעל קורא קיבל פחד ולא הצליח לקרוא! יפה אמר אחד שהיה שם: כבר שמעתי על אימת הדין, אבל לראות בחוש, ראיתי זה פעם ראשונה אדם רועד מאימת הדין. היתה לרב הנהגה בשנותיו האחרונות, בתקופת הימים הנוראים לא היה מדבר עם אנשים שבאו להתיעץ עמו בנושאים שונים, וחשבו שהוא בתענית דיבור, והיו שחשבו שיש לו משהו נגדם, רק אחרי יוה"כ הוא פתח שוב את פיו, ומי שעקב אחרי הנהגתו ידע שסבל מאבאי לב, והרופאים אמרו לו שכדי לשמור את הכוח והאנרגיה לצום, כדאי שלא ידבר, כי כוח הדיבור גוזל מהאדם כוחות רבים.

בעולמו, ברואים שבים כיון שהם עולים ליבשה מיד מתים, וכן ברואים שביבשה

בשעת כורעים הוא 'עת רצון'

מנהגו של בעל החזון יחזקאל זצ"ל היה להאריך הרבה בכורעים ביום הכפורים. ופעם הסביר הנהגה זו, ואמר: באותו שעה אני בוכה ומתפלל להקב"ה על הגיטין שלי שיהיו כשרים, ועל המצות שאני עושה שתהיינה כשרות.

ולהצילו בנפשו, אבל להכותו בלבד י"ל אף בכל העבירות ניתן רשות. ולכאורה בדוכתי טובי משמע דרק לב"ד או

הענין ג"כ אצל קדושת שבת, דהכנה לשבת מועילה שתשאר אצלו קדושת שבת, וזה הענין ג"כ אצל צדיק הדור אם עומדים בישוב הדעת, אזי מושכים הדיבורים מלמעלה ע"י צדיק הדור, הדיבורים האלה יש להם שייכות לאותם האנשים, ויש להם בהם קנין ונקראים שלהם. (באות הדשא ח"ג).

לזכות מ.ב.ה. להצלחה בכ"ע נחת דקדושה מכל יו"ח

להכות חבירו שלא יעבור איסור. כתב הרמב"ם (פ"ו דעות ה"ח), וז"ל: המוכיח את חבירו, תחלה לא ידבר לו קשות עד שיכילמנו, שנאמר ולא תשא עליו חטא, כך אמרו חכמים יכול אתה מוכיחו ופניו משתנות, ת"ל ולא תשא עליו חטא, מכאן שאסור לאדם להכלים את ישראל וכ"ש ברבים, אף על פי שהמכלים את חבירו אינו לוקה עליו, עון גדול הוא, כך אמרו חכמים המלכין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעוה"ב, לפיכך צריך אדם להזהר שלא לבייש חבירו ברבים בין קטן בין גדול ולא יקרא לו בשם שהוא בוש ממנו, ולא יספר לפניו דבר שהוא בוש ממנו, במה דברים אמורים בדברים שבין אדם לחבירו, אבל בדברי שמים אם לא חזר בו בסתר, מכלימין אותו ברבים ומפרסים חטאו, ומחרימים אותו בפניו ומבזין ומקללין אותו עד שיחזור למוטב כמו שעשו כל הנביאים בישראל, עכ"ל. ונסתפקתי היכי דלא חזר בו גם ע"י הכלמה, אם רשאי כל אדם המוכיח להכותו עד שיחזור בו. והנה במשנה (סנהדרין דף ע"א) נחשבו רק עבירות פרטיים שניתן להצילו בנפשו של העובר לאדם הרואה, מיהו י"ל לאותן העבירות הפרטיים ניתן רשות להרגו לשלוחם ניתן רשות להכותו. וכן משמע במכות (דף ח), דאמרו: מה חטיבת עצים רשות, אף כל רשות, יצא האב וכו' ושליח ב"ד ע"ש. משמע נמי דוקא לשליח ב"ד מצוה לרדות בעוברי עבירה, אבל לא לכל אדם. מיהו י"ל התם היינו אחר שכבר עבר, לרדותו לעונש על מעשה הרע שעשה, אבל להכותו טרם עשייתו, למנועו מלעשות, בזו י"ל דכל אנשים שוים בדבר להכותו כמו שהם רשאים לבזותו וכו'. (אוצר המלך הלכות דעות פ"ו ה"ח).

קח לך סניגור

מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר

'הגדרות רבי צדוק על התורה'
(עניני הלכה)

אם לא עכשיו אימתי?

עכשיו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו!

"אהיה מליץ יושר למי שידפיס דברי!"

מי שרוצה להנציח שמו בהספר יתקשר למערכת
gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

חדש
מבית מכון מליצי יושר

הגדרות צפנת פענח

על התורה ומועדים
עם ביאורים הערות והארות

הפצה ראשית:
גרופעלד
718.633.8103
אפשר להשיג הספר
ברווחות הספרים
המובחרות.

ליתר פרטים ולקנות
הספרים "הגדרות אבן"
חור ע"ה"ת, "הגדרות אבן"
חור ע"ה"ת, "ענין מילה"
"הגדרות חזון יחזקאל"
ע"ה"ת וכו' לקבלת גיליון
"מליצי יושר" בכל שבוע.
gil.yonamy@gmail.com

תשובה להקב"ה, הלא לא יועיל לו עד שירצה, וזה לא מתרצה. על כן בא הלימוד אשר בכל זאת ישוב אל ה' תחילה, ובזכות זה שכן מצוה מצוה, הקב"ה יתנו לרחמים וימציא לו לעשות תשובה גם בפועל.

זה אנו למדים ממעשה יוסף, דלא ה' מועיל [לראובן] שום תשובה עד ימצא את יוסף להשיבו אל אביו. בכל זאת 'ויקרא בגדיו', ועשה תשובה תחילה להקב"ה, טרם היה בידו סיוע התשובה לבן אדם, ובשכר זה גלגלו הקב"ה שעשה אח"כ גמר התשובה להשיב את יוסף. ובזה רמז 'שובה ישראל עד ה' אלהיך', אם גם 'כי כשלת בעונך', דלכאורה הול"ל 'בעונך', מה 'בעונך', אלא הכוונה העונות כאלו שהם ביני לבינכם כגון גזל ואונאה מחלוקת וכו', בכל זאת 'שובה ישראל עד ה' אלהיך' תחילה, ושוב בשכר זאת יביאך לגמרו של התשובה, על כן 'קחו עמכם דברים' לפייס חבירו, 'שובו אל ה'', לגמרו של המצוה, ותשובה זאת יצא לנו מדרכי ראובן, על כן בנו הורה ג"כ על תחילה של תשובה, כדאיתא במדרש (ב"ר פ"ד י"ט) כלפי ראובן: 'אתה פתחת בתשובה תחילה, חייך שכן בנך עומד ופוחת בתשובה'.

עוד נראה, דיש לדייק מדוע אמר 'שובה ישראל', דלמה נקט 'ישראל' שהיא מדרגה חשובה, וכי הם צריכים לשוב. עוד יש לדייק במדרש הנ"ל דראובן פתח בתשובה תחילה, דקשה דהלא אדם הראשון הקדים תשובה, וכן קין ויהודה.

ונראה לי, דיש עושה עון בעצמו, ויש שאינו חוטא בפועל, ורק נגרם מכשול על ידו לאחרים, ויש אע"פ שאינו גורם, מ"מ ע"י שאינו מוחה נקרא על שמו, כמו פרתו של ראובן (שנת נד), ועד עתה לא נשמע כי אם תשובה על חטא שעשה בפועל, משא"כ ראובן עשה תשובה על גרמא, והיינו מניעת עונו, ויותר על שלא מחה במכירת יוסף.

ועד"ז הוכיח הושע דייקי 'לישראל' והיינו ת"ח כ' כשלח, המכשול שלך הוא 'עון', כענין 'שגגת תלמוד עולה זדון', ועל מה תשובה? על שלא מחית, וזה 'קחו עמכם דברים' להוכיח. וכי תימא דאינם שומעים, לזה אמר 'קחו טוב', אם הטוב אחד מני אלף יקבל. ואפי' לא יקבל, כבר כתב האר"י ז"ל, שאם לא שומעים למוכיח, אז כיון דכל אחד ואחד יש לו חלק בג"ע וחלק בגיהנום, זכה לזקק חלקו וחלק חבירו, וזה 'קחו טוב' ר"ל תיקח חלק הטוב שלהם, וחלק הרע שלך יקחו הם, על כן 'קרא בגרון'.

לע"נ הגר"ר ירוחם אשר ב"ר שלמה יעקב וורוהפטיג זצ"ל יא"צ ה' תשרי

אם איכא מצות פריה ורביה ביה"כ.
לכאורה יש להביא ראיה מהא דחשוב בש"ס (קידושין לה.) פריה ורביה למ"ע שלא הזמן גרמא, ואמאי הא מצוה זאת אינה נוהגת ביה"כ לדעה הסוברת דכל חמש עיניו הם מה"ת. ועל כרחך דכיון דרק אריה דאיסור יוה"כ הוא דרביעי עליה, שפיר חשוב זמנו גם ביה"כ, ושפיר חשיבא מ"ע שלא הזמן גרמא אע"פ שאין מתקיימת ביה"כ.

לע"נ הגר"ר שמעון גיטעלעס ב"ר זלמן זצ"ל יא"צ ד' תשרי
האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי. איתא במדרש: למה לשמים ולארץ, שהמשיל הקב"ה את ישראל ככוכבי השמים ועפר הארץ, ככוכבי השמים דכתיב 'הבט נא השמימה וספור הכוכבים', וכעפר הארץ דכתיב 'והיה זרעך כעפר הארץ'. והכוונה, דאמרו חז"ל 'אין מזל לישראל', ואין להם קיום לפי מערכת השמים, ורק ע"י תורה שמגין עליהם עץ חיים היא למחזיקים. וזה הכוונה מה שאמרו חז"ל 'אם תקבלו התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם', דאם אין להם תורה, ממילא ימצאו קברם, כי המזל לרוע נגדם.

והיערות דבש פירש, שעל כן אנו אומרים 'אשר בחר בנו', ולכאורה קשה הלא חזר השי"ת על כל עם ועם, וא"כ מה כוונת הברכה 'אשר בחר בנו', רק הם על כן מאנו לקבל התורה כי הם תחת המזל, והמזל גורם להרע ולהטיב, על כן לא יועיל להם קבלת התורה. אמנם אנחנו עם ה' על ידי התורה אין המזל שולט בנו, וא"כ בזה 'בחר בנו מכל עם', עכ"ד. ובזה מובן מה שלא מצינו בישראל שהם יעמדו בדרך הממוצע, שלא ימשלו באחרים, רק או שהם עליון על כל גויי הארץ, או שהם משעובדים תחת מלכות אחרת, והטעם דהם למעלה מן המזל, ותלוי עלייתם וירידתם בשמירת התורה, דאם הם עושים רצונו של מקום, הם סגולה מכל העמים, ואם לאו אז הטבע ומזלם מחייב אותם להיות מושפלים עד הדינוסא התחתונה, וזה הכוונה מה שהזהיר משה רבינו שהם או ככוכבי השמים או כעפר הארץ.

לזכות ר.ב.ש.ה. להצלחה בכל"ע ולוועה"ג בקרוב ובניקל
שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך.
אפשר לומר, כי צריך לעשות תשובה גם על מכשול שהוא כעין שגיאה, כמאמרם 'שגגת תלמוד עולה זדון', וכי תימא היתכן כן על פי יושר [שצריך לעשות תשובה על דבר] אשר לא ידע. אך 'לא יאונה לצדיק כל און', אלא כי אם ע"י שעשה כמה וכמה עוונות, שוב עבירה גוררת עבירה, כמו שכר עבירה עבירה, [דעבירה הקודם] מכשיל על ידו. וזה 'כי כשלת', בא בסיבה 'בעונך' אשר עשה ברצון.

עוד אפשר לומר 'שובה ישראל' אפילו על המכשול, 'כי כשלת' ג"כ יחשב לך כעון שהוא מזיד, למה, 'קחו עמכם דברים', שיש לך להתפלל לה' שלא יבוא מכשול לידך, ואם לא התפללת כן, אז המכשול כמזיד, כי אם 'ואני תפילה', 'והבא לטהר מסייעי לו'.

עוד נראה, כי ישנו עבירות שבין אדם למקום, וישנו עבירות שבין אדם לחבירו, וזה חמור, שארז"ל שאין יוה"כ מכפר עד שירצה את חבירו. נמצא בזה צריך ב' תשובות, להקב"ה, ולאדם אשר חטא לו. ויש להסתפק אם לא מצא ידו די השיב לו [ולרצות את חבירו], א"כ למה יעשה

הספר שמסוגל לרפואה

יצא לאור הספר

מנחה חדשה

שהמחבר הרה"ק מופת הדור

מורן רבי ברוך פינחס מסקאל'ע זי"ע,

כתב בהקדמתו

'אקוה לה', מי שיחזיק ספר זה בביתו, ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של חייבת בראשית ברא יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו'

יצא לאור ע"י מכון סאדור, מודרות כ"ס נחמה במיוחד אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים ליתר פרטים אפשר לתקשר ל minchachadush@gmail.com

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מוצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאוד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, וזוהי זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נפתרס לזכות י.ב.ת.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו
'מגן יהיה לכל ההוגים בו'

ואולם י"ל דפריה ורביה שאני, דכיון דנוהגת כל ימי השנה וחסר רק יום אחד דיוה"כ, לכן חסרון של יום אחד לא חשוב חסרון, וחשיבא שפיר מצוה הנוהגת כל השנה וכו'. ויש דמיון לזה בפרה אדומה, דכתיב בה 'פרה אדומה תמימה', ודרשינן שיהיה תמימה באדמימות, ועכ"ז רק שתי שערות שחורות פוסלות בה, אבל שיערה אחת שחורה אין מסלק השם 'תמימה', ודו"ק.

וע"ע בב"מ (דף עז:). ההוא גברא דזבין ליה חמרא לחבריה, ופש ליה חד זוזא (הלוקח נתן כל מעותיו מלבד זוז אחד), יתיב רב אשי וקמעיין בה כי האי גוונא מאי קני או לא קני, (משום חד זוזא מי אמרי' דמצי למיהדר או לא, רש"י), א"ל ר' מרדכי זוזא כוזבי דמי ולא קני, ע"כ. הרי דרב אשי נסתפק לומר דזוז אחד לא חשיב חסרון, ונהי דצריך לתת לו גם זה הזוז, עכ"ז כיון שהוא רק זוז אחד, אינו נחשב חסרון בכלל הדבר לומר שלא נגמר הקנין מפאת שלא היה נתינת מעות, ורק שפיר נגמר הקנין, דאין הזוז עושה חסרון, וחייב הוא לו את הזוז כחוב דעלמא, אבל בהקנין אין עושה חסרון וכו'.

והנה י"ל עוד, דפריה ורביה שאני, דקיי"ל ביבמות (דף סב.) דאם היו לו בנים ומתו לא קיים פריה

ורביה, וא"כ עיקר המצוה דפריה ורביה הרי הוא רק הוויית הבנים, והתורה הטילה על האדם רק את ההכשר שיעשה מעשה ההכשר לשיהיו הבנים היום, אבל גוף המצוה הרי הוא רק הוויית הבנים, שהרי אם מתו לא קיים פריה ורביה וצריך להוליד מחדש, וא"כ כיון שהוויית הבנים הוא המצוה, א"כ הרי המצוה מתקיימת גם ביוה"כ, שהרי הבנים שמוליד הוויים גם ביוה"כ, רק שהיוה"כ איננו זמן של מעשה ההכשר להתהוות הבנים, אבל גוף המצוה הרי מתקיימת גם ביוה"כ.

ואולם אם נאמר כן, אזי גם מילה י"ל דחשיב מ"ע שלא הזמן גרמא אפי' נימא דאריה דאיסור שבת מסלק השם זמן, שהרי גם במילה מעשה האדם הוא רק הכשר לשיהיה חותם הברית תמיד, וכמו שייסדו חכמ"ל 'וצאצאיו חתם' וכו', וא"כ הרי חותם המילה היא בהבן גם בשבת, אלא דבשבת איננו זמן עשות ההכשר לזה, אבל אחרי שנעשה ההכשר בחול, הרי נשאר הבן נמול תמיד, ויש בו חותם המילה גם בשבת. ואולם במילה יש לפקפק קצת, דמנ"ל לדרוש טעמא דקרא לומר דעצם המצוה הוא הוויית המילה, ומעשה האדם הוא רק הכשר לזה, דלמא מעשה האדם שחייבה תורה לעשות מעשה המילה היא היא כל המצוה כשאר מעשי המצוות, והרי קיי"ל דלא דרשינן טעמא דקרא, ואין לנו רק גוף

המצוה האמורה בתורה למול ערלת הבן, וא"כ כיון שא"ל לעשות זה בשבת, שפיר ראוי שיוחשב מ"ע שהז"ג. אמנם בפריה ורביה שפיר הדברים נכונים, שהרי שם המצוה עצמה היא מורה על זה שרק הוויית הבנים הוא המבוקש והנרצה, שהרי אם מתו דינא הוא דלא קיים פריה ורביה וצריך להוליד מחדש, וא"כ כיון שהמצוה עצמה מורה על זה, שפיר נחשבת מ"ע שלא הזמן גרמא מפאת שמעשה האדם הוא רק הכשר, ואילו עצם המבוקש דהיינו הוויית הבנים הרי הוא הווייה גם ביוה"כ, שאחרי שעשה האדם מעשה ההכשר בשאר ימי השנה, הרי הבנים הוויים אח"כ גם ביוה"כ, ודו"ק.

ועוד יש לומר יותר, דבפריה ורביה גוף ההכשר ג"כ זמנו ביוה"כ, דנהי דהתשמיש אסור ביוה"כ, עכ"ז כיון דאם מתו הבנים לא קיים פריה ורביה, א"כ הרי מחויב מכח המצוה לראות ולעשות כל הנצרך לשיחיו הבנים, דאם ימותו הרי נמצא דלא קיים פריה ורביה, ואולי חיוב זה הוא בערך אחד

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה'ק כהדרת הרה"צ מאראד זצ"ל

ארייברענגען יאט חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- מלאכות איין וויסען ווען די שטיין ווערט געבאקען, שהוא עת רצון להתפלל. כדי איר זאלט קענען מיט זאנען די תפילה.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט. אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעבענקייט, מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- משרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויוועג פאר 2 וואכען.
- מזאנאט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא אויף דעם מקובלדיגע אופן פון מכן דורות ישרים וועט מען ווי עס ווערט מקוים די ווערטער פון אריה'ק אייפן הארץ: יבדו הלב - (אנצונעמן זיין הארץ צו אירשקייט). שיהיב לב לשמים (לשם) - (ס'רשעט די גאנצע מענטש) וזאת מלאים (וועט מען וואונדער). מקומו עס געבן פון מעשה.

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים

917-635-3883 dorosyesharim@gmail.com

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

מיי קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערנט מוסר. ער וויל ענדיגען א מסכתא

מיי ווען בעהט מיי זינען מיך אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

מיי זינען האט ארייפגעלייגט א פילטער

אין האב נישט געהאט קיין מענה פארדעם. נישט וויסענדיג וואס מיי בחור טוהט

כהאב אנגעלייגט זעקס הצלה מיט מיינע קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיי חברים קינד

עם חיוב התשמיש עצמו, שכמו שהתשמיש שעל ידו הבנים מתהוים הוא מצוה, הכי נמי מחויב תמיד לראות ולעשות המעשים הנצרכים לשיחיו הבנים, כיון דעיקר המצוה הוא רק הוויית הבנים, ועל האדם מוטל רק לעשות מעשים הנצרכים לזה, והתשמיש הוא אחד מהם, וא"כ כיון שמחויב לראות ולעשות כל הנצרך לשיחיו הבנים חיים, א"כ זה החיוב הרי ישנו עליו גם ביוה"כ.

ואי דחיוב זה יש בלא"ה עליו מפאת 'וחי אחיר עמך', ואיננו מיוחד בזה משאר ישראל דמחויבים ג"כ להחיות את בניו מפאת המקרא הזה, עכ"ז מה בכך דמחויב בלא"ה, אטו עבור זה אין כאן חיוב דפריה ורביה, ושאר ישראל שפיר מחויבים להחיות את בניו רק מכח מצוה אחת ד'וחי אחיר עמך', משא"כ הוא יש עליו חיוב זה מפאת שתי מצוות, מפאת 'וחי אחיר', ומפאת פריה ורביה.

ואולי יש בזה נפקותא לדינא לענין כשיהיה שם האב ואיש אחר, ויהיה צורך לעבור עבירה עבור פיקוח נפש דבן, דאז יהיה האב קודם בחיוב זה, דאע"ג דגבי פיקוח נפש הזריז הרי זה משובח, ואפי' ל בני אדם שתלשו כל אחד גרוגרת עבור המסוכן בשבת כולם משובחין, ואע"פ שהחולה צריך רק לגרוגרת אחת (כמבואר במנחות סד.), עכ"ז היכא שיוצרך שיעשה מעשה עבירה אחת עבור הבן המסוכן, ותהיה מעשה כזאת אשר אי אפשר שיעשה אותה כי אם אדם אחד לבד או האב לבד, אזי דינא הוא שיעשה האב את המעשה ולא האחר, כיון דהאב יש לו יותר מצוות משהאחר, ואם נאמר עליו שתי מצוות להחיות הבן. משא"כ האב שיש עליו רק מצוה אחת. ואם נאמר כן אזי הרי יש נפקותא זאת גם ביוה"כ אם יהיה צורך אז לחלל יוה"כ או לעבור עבירה אחרת עבור הצלת חיי הבן, שיהיה האב קודם בחיוב זה מאחר מפאת מצות פריה ורביה, וא"כ הרי יש על האב חיוב מצות פריה ורביה בפועל מעשי גם ביוה"כ, וא"כ שפיר חשיבא מצות פריה ורביה מצוה הנוהגת גם ביוה"כ. (אתון דאורייתא כלל כ"ב).

לע"נ הר"ר יוסף מנחם ווייס ב"ר יונה ז"ל י"א צ"ו תשרי

השיבנו ה' אליך ונשובה. עיין בני יששכר (מאמר י"ד לימי השובבים אות ג') דאז ה' של תיבת 'ונשובה' הוא קרי, ולא כתיב, ע"ש מה שכתב טעמו. ולענ"ד יש לומר דגימטריה 'ונשוב' בלא ה' הוא שס"ד, וזה על פי דרשת רז"ל (נדרים לב: ד'השטן' גימטריה שס"ד, דביום הכפורים לית ליה רשותא לאסטנוני. והיינו דמבקשין על השס"ד ימים ששולט השטן ויצה"ר, 'השיבנו', דצריך אז סיעתא דשמיא, משא"כ ביום השס"ה דלית ליה רשותא, נוכל לשוב בכח עצמינו, בפרט לרבי דעיצומו של יום מכפר.

כי ה' הוגה על רוב פשעיה. במדרש (איכה רבתי פ"א ל"ב): 'כי ה' הוגה על רוב פשעיה', יכול על מגן, תלמוד לומר על רוב פשעיה. והמדרש תמוה מאד, מה חידש? הלא כן כתיב בפירוש, וכל הקושיא ג"כ תמוה, דמי חשיד קוב"ה למיעבד דינא בלא דינא.

ונראה לענ"ד על פי אומרים ז"ל (בראשית רבה פמ"ד ה') דהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו כשיתחייבו בניו ח"ו, יקח מהם צדיק, ועיד"ז יכופר עונם. א"כ בחורבן ביהמ"ק

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי ישר וועט מען מוודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, צדקת הצדיק - לובלין, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

מליץ יושר מול מגיד פשע

אם לא עכשיו אימת?
עכשיו הזמן לגמור המקח עם צדיקים מליצי יושר
'מקח בלייבט מקח'

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב זי"ע אמר: בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמותי (ספר מנחם ציון). נתפרסם ע"י הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א

ספרים מבית מכון מליצי יושר

הפצה ראשית: גרינפילד 718.633.8103
אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
ליתר פרטים, וכן לקבלת גיליון "מליצי יושר" בכל שבוע: gilyonmy@gmail.com

ובפשטות נראה דמחלקותם הוא, דדעת הרמב"ם דהסכך והדפנות ביחד הם החפצא של סוכה, הלכך סובר דחל שם שמים גם על הדפנות. והרא"ש סובר דעיקר הסוכה הוא הסכך, והדפנות רק מכשירות הסכך, לכן חל שם שמים רק על הסכך.

אבל הגר"ח (שם) ביאר דגם הרמב"ם סובר דהחפצא של הסוכה הוא הסכך, והדפנות רק מכשירות הסכך, ולכן כל פסולי הסוכה הוא רק בסכך ולא בדפנות. אבל הדין דחל שם שמים על הסוכה, אינו תלוי בחפצא של הסוכה, דליכא דין דחל שם שמים על החפצא של הסוכה, רק הדין הוא דבכל דבר דמקיים בו מצות סוכה - חל שם שמים עליו, דהמצוה שבה גורם שיחול עליו שם שמים, וכיון דבלי הדפנות לא מתכשרא הסוכה, ממילא גם הדפנות נכללו במצות הסוכה אע"ג דאינם החפצא של הסוכה, ולהכי נאסרין, עכ"ד. [וראה בהגדרות אבני נזר על סוכות, דהאבני נזר סובר, דבין הסכך ובין הקרקע הם עיקר הסוכה, ואילו הדפנות באו רק להכשיר הסכך, ולכן כיון דהדפנות באו רק להכשיר הסכך ואינו מעצם הסוכה, לכן כשר לר' יהודה גם דפנות עראי, אבל הקרקע דזה מעצם הסוכה צריך להיות קבע, וגם נאסר בהנאה].

והוסיף הגר"ח (רשימות שיעורים עמוד ו'), דרך בדפנות הסוכה אפשר לומר דזה חלק מעצם הסוכה, או דבאו להכשיר הסכך, אבל קרקע הסוכה אינו חלק מהחפצא של הסוכה, דבסוכה ליכא דין קרקע כלל, וגם אינו מכשיר הסכך, ולכן לא חלה על הקרקע שם שמים,

ואינו נאסר בהנאה, עכ"ד.

והנה לפי דברי האבני נזר דהקרקע הוא עצם הסוכה, מובן מדוע חל פסול 'גזול' על הקרקע, אבל לפי הגר"ח דהקרקע אינו חלק מעצם הסוכה, א"כ קשה מדוע בנוגע הפסול של סוכה גזולה, כדמשמע מפשטות לשון הגמ' (סוכה לא). גבי מסכך ברשות הרבים 'אי קרקע נגזלת, סוכה גזולה היא'. והלא הקרקע אינו החפצא של הסוכה, וגם אינו מכשיר הסוכה כמו הדפנות, ולכן לא חלה על הקרקע שם שמים, ומדוע בנוגע הפסול של 'גזול', אמרינן דחל גם על הקרקע. ותירץ החזון יחזקאל (סוכה פ"א ה"ב), דיש שני סוגי פסולים: א) פסולי חפצא, כגון סכך שאינו מגידולי קרקע, ודבר המקבל טומאה. ב) פסול בקיום הגבירא, דליכא פסול בגוף הסכך, רק אי אפשר לקיים בו המצוה, וכמו היושב בסוכה כשרה, אך יש לו היפך כוונה, דליכא פסול בגוף הסוכה, רק דאין לו קיום המצוה.

והנה פסולי חפצא, ליכא אלא בהסכך, כיון דרק הסכך הוא החפצא של הסוכה, ולא בדפנות, כיון דאינם באים אלא להכשיר את הסכך, אבל אינם עצם החפצא של הסוכה. ובנוגע איסור הנאה, נחלקו הרמב"ם והרא"ש אם גם הדפנות

שהיו צדיקים הרבה, וירמיה הנביא, מדוע לא עשה הקב"ה ככה שיכפרו הצדיקים ולא יחרב ביהמ"ק ויגלו בני ישראל.

ויש לומר על פי אומרם ז"ל (יומא פח:): האומר אחטא ויוה"כ יכפר, אין יוה"כ מכפר. ומצינו שבני ישראל שבאותו הדור טחו בזכות ביהמ"ק ובזכות הצדיקים ובזכות תנוקות של בית רבן שינצלו, ועל כן הוכיחם הנביא (ירמיהו ז:ד) 'אל תאמרו היכל ה' היכל ה' היכל ה' המה', נגד ג' הנ"ל, דבביהמ"ק שורה שכינה הק', וכן בצדיקים כדכתיב 'ושכנת' בתוכם', ולא נאמר 'בתוכם', דהכונה בצדיקים. וכן תינוקות של בית רבן כמבואר במדרש (איכה רבתי פ"א ל"ב): גלו סנהדרין כו' ולא גלתה שכינה אלא עם תנוקות של בית רבן. על כן לא הועילו זכות הצדיקים.

אך בחורבן בית שני שכבר ידעו שזכות הצדיקים לא יועילם, ולא בטחו בזה, מדוע לא הועילו? ויש לומר בשביל שהיה אצלם שנאת חנם ושנאו את הצדיקים על כן לא הועילם, וזה כונת המדרש 'כול על מגן', שהרי בבית ראשון לא היה שנאת חנם, ולמה לא הועילו הצדיקים? על כן אמר 'על רוב פשעיה', שע"י בטחון הצדיקים הרבו לפשוע, וכדאמר ליה אחאב העובד עבודה זרה לעובדיה, למה לא נתברך ביתו בזכות עובדיה, שמא אין מעשיך טובים (עי' סנהדרין לט:), הרי דהם רצו לפשוע, ושהצדיקים במעשיהם הטובים יביאו להם ברכה וכפרה, ועל כן לא הועילה להם זכות הצדיקים כנגמרא הנ"ל.

לע"נ הגר"ר שמואל אברהם ב"ר אליעזר חיים רבינוביץ זצ"ל אדמו"ר ממעבדו, יא"צ ד' תשרי
אם דפנות הוא חלק מהסוכה. הנה בנוגע דפנות הסוכה חקרו האחרונים, האם רק הסכך נחשב לחפצא של הסוכה, ורק דינא דהסכך לא מתכשרא בלי הדפנות, וא"כ אין הדפנות חלק מעצם הסוכה. או דלמא הסכך והדפנות ביחד הם החפצא דסוכה. ובחידושי רבנו חיים הלוי (פ"ו מהלכות סוכה הט"ו) נקט בפשיטות דרק הסכך נחשב חפצא של הסוכה. וז"ל: ודאי דהסכך הוא דמיחשב עיקר הסוכה וכו' דגוף החפצא של הסוכה זה רק הסכך ולא הדפנות וכו', רק בלא דפנות לא מתכשרא, עכ"ל. וכן נקט בבכורי יעקב (סימן תרל"ז ס"ק י"א), וכתב, דדפנות גזולות פסולות רק משום 'מצוה הבאה בעבירה' ולא משום גזול.

והנה בסוכה (דף ט.) ילפינן דעצי הסוכה אסורין להשתמש בו על שבעה, משום דחל שם שמים על הסוכה. והרמב"ם (פ"ו הט"ו) פסק דחל שם שמים גם על דפנות הסוכה ולא רק על הסכך, ולכן גם עצי הדפנות אסורים. אבל הרא"ש (פ"א אות י"ג) סובר דרק על הסכך חל שם שמים ולא על הדפנות, ולכן עצי הדפנות מותרים.

מוסרי הגר"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמות' אלחנן יוסף בן שמואל וצפורה, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'

מובא בספה"ק, שהאדם יתן דין וחשבון על כל הצער והפורענות שבאה לעולם עקב עוונותיו, ודבר זה נעלם ממי שלא מתבונן בזה, כי היות ואינו רואה בגלוי ובמישרין את הנזק מעוונותיו, לכן אינו מרגיש אחריותו לכך, אך אליבא דאמת הוא גרמא בנזיקין ויתן את הדין על כך בדיני שמים. וכתב בנפש החיים (שער ד' פרק כ"כ), וז"ל: ואם ח"ו תבוא פורענות על איזה אדם או מדינה אפילו בקצה העולם, דין גרמא דיליה ח"ו, הרחמן יתברך יצילנו. עכ"ל. וענין זה של עשיית חשבון שלא יזיק בעוונותיו לכלל, אין זה מידת חסידות אלא מדינת דגמרא, כדאיתא בקידושין (דף מ:). תנו רבנן לעולם יראה אדם את עצמו חציו חייב וחציו זכאי, עשה מצוה אחת אשריו שהכריע עצמו לכף זכות, עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה, שנאמר 'וחוטא אחד יאבד טובה הרבה', בשביל חטא יחידי שחטא, אבד ממנו טובות הרבה. ר' אלעזר ברכי שמעון אומר, לפי שהעולם נידון אחר רובו, והיחיד נידון אחר רובו, עשה מצוה אחת אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה, שנאמר 'וחוטא אחד יאבד טובה הרבה', בשביל חטא יחידי שעשה זה אבד ממנו ומכל העולם טובה הרבה, ע"כ.

וכן פסק הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ג ה"ד), וז"ל: צריך כל אדם שיראה עצמו כל השנה כולה כאילו חציו זכאי וחציו חייב, וכן כל העולם כולו חציו זכאי וחציו חייב, חטא אחד הרי הכריע את עצמו ואת העולם כולו לכף חובה וגרם לו השחתה, עשה מצוה אחת הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה, שנאמר 'צדיק יסוד עולם', וזה שצדק הכריע את כל העולם לזכות והצילו, עכ"ל. ופסק הרמב"ם כתנא קמא וכו' אלעזר. וגרסינן בב"ב (דף ע"ח) מאי דכתיב 'על כן יאמרו המושלים בואו חשבוני', 'מושלים' אלו המושלים ביצרם, 'בואו חשבוני' בואו ונחשוב חשבונו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה, שכר עבירה כנגד הפסדה. וכתב בעיון יעקב, זה שאמרו 'חשבונו של עולם', משום שצריך לחשוב שהוא נושא עליו אחריות של כל העולם כולו הן לטוב הן להיפך חלילה, ע"ש.

וכתב בספר עבד המלך (משלי ו:כה): ובפרט ברה"ה ועשרת ימי תשובה ויוה"כ צריך האדם לראות ולהרגיש את גודל האחריות המוטלת עליו, שיכול לזכות את עצמו ואת כל העולם כולו להתברך בשנה טובה ומאושרת ברוחניות וגשמיות, או להפך חלילה לגרום השחתה לעצמו ולכל העולם כולו, ולכן צריך האדם להתעורר מאד בתשובה ויעזוב דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה, וירבה בצדקה ובמעשים טובים ולעסוק בתורה ובמצות מר"ה עד יוה"כ יותר מכל השנה, וכמו שכתב הרמב"ם בהלכות תשובה, עכ"ד. נמצא שהתועלת הגדולה ביותר שיכול אדם מישראל לתת לכלל, הוא התחזקותו בתורה ובמצות.

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חזקוני זצ"ל מג'רבה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, בך ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון".

אם לא כי צורם מכרם. בזהר (יתרו פג): א"ל קוב"ה לאברהם כל זמנא דבניך ישתדלון באורייתא, ישתדלון מאליך, ואי לא, הא נורא דגיהנם דשליטא בהו וישתעבדון ביני עממיא, א"ל בתרי קטורי לא מזדקפן מלין, אלא אי נחא קמך ישתדלון מנורא דגיהנם וישתעבדון ביני עממיא עד דיתובון גבך, אמר ליה יאות הוא ודאי, דכתיב 'אם לא כי צורם מכרם', מאן הוא 'צורם', דא הוא אברהם, דכתיב 'הביטו אל צור חצבתם', 'וה' הסגירם', דא קוב"ה דאסתכח על ידו. (-תרגום: אמר לו הקב"ה לאברהם, כל זמן שבניך יעסקו בתורה יהיו ניצולים מאלו, מאש וחשך, ואם לא, הרי אש של גיהנם שולטת בהם, וישתעבדו בין האומות. אמר לו אברהם, בשני קשרים לא יקומו הדברים, דהיינו אש גיהנם וגלות, אלא אם טוב לפיך, יהיו ניצולים מאש גיהנם וישתעבדו בין העמים עד שישבו אליך. אמר לו הקב"ה, כן הוא ודאי, זה שכתוב 'אם לא כי צורם מכרם', מי הוא 'צורם', זה הוא אברהם, שכתוב 'הביטו אל צור חצבתם'. 'וה' הסגירם', זהו הקב"ה שהסכים על ידו. ואפשר לרמז זאת כי 'צורם' בגימטריה דא הוא אברהם אבינו.

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבואת ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".

הם קנאוני בלא אל כעסוני בהבליהם, ואני אקניאם בלא עם, ובגוי נבל אכעיסם. לכאורה הפסוק סותר עצמו תוך כדי דיבור: 'ואני אקניאם בלא עם', ואמר 'ובגוי נבל אכעיסם'. ורש"י הרגיש וז"ל: 'בלא עם' באומה שאין לה שם. ושמעתי בזה, דהנה באמת רבים תמהו על מה עשה ה' ככה למסור אותנו ביד העמים ועי"ז נתחלל שמו הגדול בין העמים, הלא אם חטאנו, הרבה שלוחים למקום ליסרינו. והתירוץ הוא, כי כל מדותיו ית"ש במדה כנגד מדה, ובאמת בעונות שבין אדם למקום, אין העונש בא ע"י בני אדם. אבל בעונות שבין אדם לחבירו, גם העונש הוא ע"י בני אדם. וזה שאמר 'הם קנאוני בלא אל', כלומר בדבר שאינו אלהי וכפירש"י, דהיינו עבירות שבין אדם למקום. וגם 'כעסוני בהבליהם', דהיינו עבירות שבין אדם לחבירו. ואני אעשה להם ג"כ שתיים מול שתיים ומדה כנגד מדה, 'אקניאם בלא עם', על עבירות שבינם לבניו. ובגוי נבל אכעיסם' על עבירות שבין אדם לחבירו. וזה שאמר 'היו צריה לראש אויביה שלו כי ה' הוגה על רוב פשעיה, עולליה הלכו שבי לפני צר', דהנה ארז"ל עה"פ 'יהי דוד בא עד הראש', שביקש לעבוד עבודה זרה. וגם אמרו 'רובן בגזל'. וזה שאמר 'היו צריה לראש', כלומר כשחטאו במה שנוגע לה' גופא, 'אויביה שלו', כי אז האויבים היו עמהם בשלוה, כי לא היה להם רשות לשלוט בהם. אבל 'כי ה' הוגה על רוב פשעיה', דהיינו עון גזל וכאמור **דרובן בגזל**, אז 'עולליה הלכו שבי לפני צר', דעל שבין אדם לחבירו, גם העונש בא ע"י בני אדם.

העולם. וראיתי שחכם גדול אומר שלפי דברי התוס' יכולים להסביר כוונת התרגום הנ"ל, שכוונת התרגום היה לתרץ קושיית התוס' שכאן איך משה העיד שמים וארץ, והא הם פסולים להעיד בין לרעה ובין לטובה מפני שהם נוגעים בדבר, ולזה אמר משה עם נבל 'דקבילו אורייתא', והעולם כבר יכול להתקיים ע"י הקבלה, וא"כ הם כבר לא נוגעים בדבר ויכולים להעיד. אמנם בזה לא מתורץ מה הכוונה של 'ולא חכימו', הא אדרבה אם קבילו אורייתא, א"כ חכימים הם, שאין חכמה יותר מחכמת התורה וקדושת התורה ואור גדול שבתורה, וא"כ אין חכמה גדולה מזו. אבל מיישב החכם הנ"ל שזהו מה שהתרגום מפרש, דכיון שעכשיו אין שמים וארץ נוגעים בדבר, וישראל לא שומרים ח"ו התורה, וא"כ שמים וארץ יכולים להעיד לרעה ח"ו על ישראל, וא"כ זהו ההמשך של התרגום.

ובאמת אמרנו עוד לפרש מה שהתרגום אומר 'דקבילו אורייתא ולא חכימו', דהא אמרו עה"פ 'ויתיצבו בתחתית ההר', מלמד דכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם, וא"ר אחא בר יעקב מכאן מודעא רבא לאורייתא, ופירש"י שאם יזמינם לדין למה לא קיימתם מה שקבלתם, יש להם תשובה שקבלוה באונס. ואח"כ אמרה הגמ' דאעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשוורוש דכתיב קיימו וקבלו היהודים, קיימו מה שקבלו כבר. ופירש"י בימי אחשוורוש מאהבת הנס שנעשה להם, שאז קיבלו התורה מתוך אהבה. ולפ"ז אמרתי לבאר דברי האונקלוס 'דקבילו אורייתא ולא חכימו', דהא כיון שקיבלו התורה מתוך כפיה ומאונס, א"כ לא רצו לקבל התורה רק בכח, ועם ישראל בלי תורה הם בלי חכמה ובלי תבונה, וכדכתיב 'ככה ה' בשגעון ובעורון', וא"כ שלא רצו לקבל התורה, והם כשגעון ויש להם דין כחרש שוטה וקטן, דהא בלי תורה הם כנ"ל, ולכך הדין שאם חשו"ק עושים מצות, יש להם שכר, ואם עוברים עבירה הם פטורים, וכמו שפירש"י שאם יזמינם לדין למה לא קיימתם מה שקבלתם, יש להם תשובה שקיבלו באונס, וא"כ הם כמו חשו"ק ואז לא יכולים לדונם ופטורים. וזהו מה שאומר התרגום 'דקבילו אורייתא ולא חכימו', אלא רק מתוך אונס ובכוח קבילו, ולכך 'לא חכימו' כנ"ל, וא"כ הם פטורים מעונשים כנ"ל, ולכך שמים וארץ אין יכולים להעיד לעם ישראל לרעה רק לטובה, מפני כשהם עושים מצות מקבלים שכר כנ"ל, ודברינו לפלפולא דעלמא ודו"ק היטב, ובזמן אחשוורוש קיבלו מתוך אהבה להשי"ת.

ובאגרות משה (או"ח ח"א סימן קפ"א) ביאר באופן אחר, דאף שקרקע הסוכה אינה חלק מהסוכה, מ"מ כיון שאין שייך מציאות של סוכה ללא קרקע, והקרקע היא מעמידה את הסוכה, ממילא נמצא שכל עשיית הסוכה היא בגזל, כי המעמיד הוא העיקר, ולכן ברור שגם הקרקע היא בכלל הכתוב "**תעשה לך**", שאנו דורשים אותו משלך ולא מן הגזול. והוסיף, דלפי סברתו, אם הדפנות אינם יכולות לעמוד בלא מסמרים, ואותם מסמרים יהיו גזולים, הסוכה תהא פסולה משום 'גזולה', כיון שהדבר המעמידה גזול הוא.

שבאים להכשיר את הסכך, חל עליו שם שמים, או לא. ברם פסול של 'גזול' אינו פסול בגוף החפצא של הסוכה, אלא זה עיכוב בקיום המצוה של הגברא. ובה הדין דכיון דאי אפשר לקיים במציאות מצות סוכה בלי הקרקע, לכן אע"ג דאין הקרקע חלק מהחפצא של הסוכה, וגם אינו בא להכשיר הסוכה, אבל כיון דבמציאות לא שייך קיום המצוה בלי הקרקע הגזולה, לכן חל על זה פסול של 'גזול' המעכב קיום המצוה של הגברא.

וז"ל חזון יחזקאל: נהי שכל פסולי סוכה אינם אלא בסכך, כהוראת הלשון 'סוכה' שמשמעות 'סכך', וכל מה שדרשין מתח הסוכות היינו דוקא בסכך שהוא עיקר המצוה בסוכה, אבל זה דוקא בפסולים מחמת דינים במהות עצם החפץ, כגון זה שילפינן מקרא שבעינין גידולי קרקע דוקא ואינו מקבל טומאה, כל זה אמור אלא בסכך שהוא עיקר החפצא במצות סוכה, אבל הדינים שאינם מציינים את תכונת הסוכה בעצם מהותה, כגון זה שממעטינן מ'לך' ולא גזולה, או לרבי אלעזר 'לך' משלך ולא שאולה, דין הוא בכלל הסוכה בכללה שלא תהיה שאולה או גזולה. ולפיכך אפילו אם תמצא לומר שקרקע הסוכה אינה אפילו כדפנות, ואינה בכלל

סוכה, אבל כיון שהסוכה אינה מתקיימת אלא ע"י הקרקע הגזולה, היא פסולה משום 'לך' ולא גזולה. ואפילו למאן דאמר המעמיד את הסכך בדבר המקבל טומאה כשרה, היינו דוקא התם שדבר המקבל טומאה פסול אך בסכך, כי עיד"ז שהוא מעמידו בדבר המקבל טומאה, לא חל על הסכך עצמו דין דבר המקבל טומאה. אבל פסול 'לך' ולא גזולה שהוא בכלל הסוכה בכללה, דין הוא שהסוכה בכללה לא תהיה ע"י דבר גזול, וכל שהסוכה מתקיימת ע"י קרקע גזולה היא פסולה ממעוטא דקרא 'לך' ולא גזולה.

לע"נ ריזל אלטא מיה ב"ר יחיא' וילגלע ע"ה יא"צ י' תשרי

עם נבל ולא חכם. ובאונקלוס: 'דא עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו'. וקשה מה רוצה התרגום בזה שמפרש עמא דקבילו אורייתא, ועוד דמה כוונתו שמפרש אחרי זה 'ולא חכימו'. ולענ"ד ליישב דברי התרגום, דבזהר הק' מפרש 'עם נבל ולא חכם', שזהו מדובר על הערב רב. וזהו מובן שהערב רב הם 'עם נבל ולא חכם', וזהו גם כוונת התרגום אונקלוס שערב רב קיבלו התורה יחד עם ישראל כשיצאו ממצרים, והם היו יחד עם בני ישראל וקיבלו התורה ביחד, אבל לא מקיימים, [וזה 'ולא חכימו' לקיים התורה].

ועוד יש לומר, דהנה התוס' (ריש ע"ז) מקשים איך יכולים שמים וארץ להעיד בישראל, הלא הם נוגעים בעדותן, שהרי אם לא בריתי יומם ולילה חוקת שמים וארץ לא שמתי. ותירצו, דעל קבלת התורה לחוד במעמד הר סיני, די לקיים את

א"כ"כ בחדושי הגר"ח על הש"ס (סטנסיל, בענין עצי הסוכה), וז"ל: הא דגזול פסול, אין זה מקרי פסול בהסוכה, כי אם דהוי דין בקיום המצוה דבגזול לא יצא ידי חובת מצוה, וע"כ זהו החילוק שביניהם, דהנך פסולי דדבר המקבל טומאה וכו' הויין דברים הפוסלים בסוכה, וע"כ לא שייך זאת אלא בסכך, דהכשרא דסוכה נעשה רק ע"י הסכך, משא"כ גזול דהוי דין בפ"ע בקיום המצוה, ע"כ שפיר אמרינן דכיון דקיום המצוה הוי גם בדפנות, וכדילפינן לה לדפנות ג"כ מקרא ד'בסכת', לכן שפיר שייך גזול גם בדפנות [וגם בקרקע], עכ"ל. וכן תירץ במקראי קודש ח"א סימן י"א אות ב', וכ"כ באבי עזרי (פ"ה סוכה הכ"ה).

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא זי"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

תורה שבת

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת האזינו - שובה גיליון קל"ז (שנה ג') | תשרי תשפ"ז

פנינים מאירים
לשולחן השבת

פרד"ס התורה

פשט

למה נקרא כאן 'הושע'?

יבא משה וגו' הוא והושע בן נון (דברים לב, מד)

המפרשים עומדים על השאלה מדוע נקרא כאן בשם 'הושע' ולא 'הושע' (וראה רש"י) בדרך הפשט כותב רבי יוסף בכור שור, מבעלי התוספות, שבאמת היה שמו 'הושע', אלא שכאשר נעשה משרת למשה - קראו משם בשם 'הושע', כי דרך השרים והמלכים שמשנים שמות משרתיהם וקוראים להם שם אחר כרצונם, כמו שקרא פרעה, להבדיל, ליוסף 'צפנת פענח', וכדו'.

אבל עתה כאשר עברה ההנהגה ממשה ליהושע, ושוב לא היה יהושע משרתו של משה, שוב חזר לשמו הראשון וקראו 'הושע'.

רמז

שבעה תיבות, וכ"ה אותיות

פי שם ה' אקרא קבו גדל לאלקינו (דברים לב, ג)

כותב רבינו החיד"א, בספרו 'כסא רחמים', שבפסוק זה יש 'ת' תיבות - רמז לז' ימים שקורין בתורה, והם: שני וחמישי, שבת, ראש חודש, חול המועד, יום טוב, יום הכיפורים. כן יש בפסוק כ"ה אותיות - רמז למספר כל מיני העולות, דהיינו ג' ד' ה' ו' ז' (בשני וחמישי - שלשה קראים, בראש חודש - ארבעה, ביום טוב - חמשה, ביום כיפור - ששה, בשבת - שבעה), שהם יחדיו מספר כ"ה.

דרוש

האות י' - רק למשך ל"ח שנה

יבא משה וגו' הוא והושע בן נון (דברים לב, מד)

בספר 'לוי' חן ואור יקרות', במבאר מדוע דווקא כאן נקרא שמו 'הושע', על פי דברי הגמרא (סנהדרין קז, א) שהאות יו"ד שניתלה משרי, עמדה וצווחה, עד שהוסיפה השרי"ת ליהושע, עיי"ש.

והנה כשניתלה האות י' משרה היתה אז בת פ"ט שנה (שנה טרם לידת יצחק), ושרה חייתה קכ"ז שנים, נמצא שהיו"ד נטלה משמה בחייה רק במשך ל"ח שנים (כי רק בחייה נקרא שמה 'שרה' על שם שהיתה שרה על כל העולם, וזה לא שייך לאחר מיתה, כי אין שלטון ביום המוות), וכנגד אותן ל"ח שנים, נתנה השרי"ת ליהושע למשך ל"ח שנים, ועתה כאשר כבר חלפו ל"ח שנים מחטא המרגלים שאז נקרא הושע בשם 'הושע', שוב היה אפשר לקרוא לו 'הושע' ולהחזיר את היו"ד לשרי.

סוד

תתקנ"ה פסוקים בחומש דברים

ראו עתה כי אני הוא ואין אלקים עמדי (דברים לב, טז)

הגה"ק רבי אברהם גלאנטי זי"ע כותב בספרו 'קול בוכים', שישנם תתקנ"ה (955) רקיעים, והמלאך מט"ט מעלה את תפילות ישראל דרך רקיעים הללו, אולם יש לו רשות לעלות רק עד תת"ק רקיעים, אבל אל ג"ה רקיעים העליונים אינו יכול להיכנס, אלא התפילות עולות משם לבדן עד לפני הקב"ה.

על פי זה כותב בספר 'מעשה רוקח': לכן אמר משה את ספר דברים, שיש בכל הספר תתקנ"ה פסוקים, כי בכל פסוק בקע רקיע אחד מתתקנ"ה הרקיעים, למען יראו ישראל שה' אלקינו אין עוד מלבדו.

והנה, ראו זה פלא: מתחילת החומש עד הפסוק הזה 'ראו עתה כי אני הוא' וגו' יש תת"ק פסוקים, כנגד תת"ק רקיעים, ומאותו פסוק עד גמר התורה יש ג"ה פסוקים, כנגד ג"ה רקיעים עליונים, וידוע כי מלאך מט"ט נקרא לפעמים בתואר 'אלקים', וזהו הפירוש: ראו עתה - בפסוק זה שהוא הראשון מג"ה רקיעים העליונים, פי' אני הוא - לבדי ברקיעים אלו, ואין אלקים עמדי - אפילו מלאך מט"ט שנקרא אלקים אין לו רשות להיות עמדי ברקיעים הללו.

זכר ימות עולם בינו שנות דור ודור

נחשאי הפרשה: עדות השמים והארץ • שבח התורה • אמונה בהנהגת הבורא • התבוננות בעבר ובעתיד • חסדי ה' על עמו • הצרות בעקבות החטאים • נקמה בגוים באחרית הימים • דרשת משה ויהושע • עליית משה להר נבו להסתלק • סבת הסתלקות משה.

שירת האזינו מוסדת על האמונה בהנהגת הבורא עם עמו, שהוא הפץ להיטיב להם, וכל הפרענויות הן רק פתוצאה מהחטאים, והחטאים הם בגלל חסר התבוננות במאורעות העבר והעתיד. אמנם באחרית הימים פשיטתו בתשובה, יקום ה' פגוים על מה שעשו לישראל.

א. עדות ושבח

כהקדמה לשירת האזינו, העמיד משה את השמים והארץ, שהם קיימים לעולם, שישמשו כעדים על התראה לישראל ששמעו את שירת האזינו, והשמים והארץ עצמם יתנו שכר או עונש.

בפתח דברי השירה משבח משה את התורה הנותנת חיים וחיוק כמו הטל והגשם והרוחות. משה מצווה לישראל לענות 'ברוך שם כבוד מלכותו' כל פעם שהוא מזכיר שם ה'.

ב. הצור תמים פעלו השירה נפתחת בדברי אמונה שהנהגת הבורא בעולמו היא באמת ויושר, גם אם אנו רואים צדיק ורע לו רשע וטוב לו.

ג. בינו שנות דור

במרכז השירה מבוארת חובת ההתבוננות על מאורעות העבר והעתיד, ועל העונשים שנענשו החוטאים בדורות הראשונים, כדור אנוש ובדור המבול, ולעומת זאת

- על חסדי ה' על עמו

במדבר: הוציאם ממצרים והצילם מכף כל אויב, בחר בהם מכל עם ונתן להם את התורה, הקיף אותם בעננים וסיפק צרכיהם במדבר ארבעים שנה. זו תוכחת מוסר לישראל שהחטאים הם תוצאה של כפיית טובה וחוסר התבוננות.

ד. וישמן ויבעט

בהמשך נאמרים עוד דברי תוכחה לישראל, שבכניסתם לארץ זכו לשפע של חלב ודבש, בהמות שמנות ותנובות השדות, וכתוצאה מכך השמינו והכעיסו את ה' ועבדו לשדים ולאילים זרים ובזויים, ועל כך יענשו על ידי גוים בזויים,

וה' יסתיר פניו מהם, ויבואו עליהם צרות של רעב וחיות רעות, מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה.

ה. שבחה של אומה

כאשר ינקום ה' את נקמת ישראל ויעניש ה' את הגוים באחרית הימים, אזי יפרע מהם גם כל מה שהגוים עשו בכל הדורות. בעת ההוא הגוים ישבחו את ישראל, ויאמרו: "ראו מה שבחה של אומה זו! שדבקו בה' בכל התלאות שעברו עליהם, יען כי הם ידעו בטוב ובשבחו של ה'".

ו. מתורגמן ליהושע

ביום מיתת משה נמסרה ההנהגה ליהושע, כאשר שניהם דרשו דרשה באותה שבת. וכדי שלא יאמרו ישראל ליהושע שלא היה לו להרים ראש בחייו של משה רבו, העמיד משה ליהושע 'מתורגמן' [המסביר לעם את דברי החכם הדורש], כדי להראות שעל פי פקודתו הוא דורש. משה בדרשתו ציוה לישראל להתבונן היטב בלימוד התורה, כי הרבה שכר תלוי בכל פסוק בתורה.

ז. להר נבו

לאחר מכן, הצטוו משה לעלות להר נבו, בחצי היום לעיני כל ישראל, כדי למות ולהיקבר שם, באותה מיתה שמת אהרן. טרם מותו יסתכל על הארץ, אך הוא לא יכנס לארץ, יען כי הוא ואהרן לא קידשו את ה' במי מריבה.

התורה וההפטר

בשבת זו, בעשרת ימי תשובה, בין ראש השנה ליום הכיפורים, אין מפטירים את הפסוק האזינו, אלא את הפסוק 'שובה ישראל' בספר הושע, לעורר בתשובה. אך היות וההפטר מסתיימת במילים 'ופושעים יכשלו בם', ואין ראוי לסיים בדבר שאינו טוב, יש המוסיפים כמה פסוקים מספר מיכה, או מספר יואל.

חיים של תורה ללמוד בכל יום שירת האזינו

כותב הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב, בעל 'בני יששכר' זי"ע: "נראה לי בסגולה, ללמוד בכל יום שירת האזינו, והוא סגולה להנצל מאפיקורוסות (אגרא דפוקא, אות קטו)

דבקות בתורה

ויאמר אליהם שימו לבבכם לכל הדברים (דברים לב, טו).

צריך אדם שיהיה עניו ולבו ואוזניו מכונים לדברי תורה וכו', ורבי דברים קל וחומר, ומה תבנית הפית שהיא נראה לעינים ונמדד בקנה, צריך אדם שיהיה עניו ולבו ואוזניו מכונים להבין, דברי תורה שהם פהרין תהליין בשערה על אחת פמה וכמה (רש"י).

מלמד אותנו רש"י הק' יסוד עצום: "צריך אדם שיהיה עניו ולבו ואוזניו מכונים לדברי תורה", כלומר, להיות שקוע ודבוק בתורה בכל חושינו ואבריו, בלבו, בעיניו, ובאוזניו. כך אכן ראו אצל גדולי התורה אשר היו דבוקים ושקועים בתורה עד שלא הרגישו כלל מכל הנעשה סביבם.

של אדם מבוגר כמוני בשעה כל כך מאוחרת!! האברך לא ידע למה ולמי הדברים מכוונים, שהרי השעה עכשיו היא 7 בבוקר. עד מהרה התבהרה התמונה: בשעה 12 בלילה התיישב הרב מטשעבין לעיין בסוגיה פלונית, ומרוב עינו לא הבחין כלל שהשעות חולפות וכבר זרחה החמה והגיעה השעה 7 בבוקר...

לימוד תחת השלחן

באחת התקופות המתוחות שעברו על יושבי העיר העתיקה ירושלים עיה"ק, כאשר היה חשש כבד מפני הפגזות מצד הערביים, ניתנה פקודה על ידי ממשל המנדט הבריטי ששלח בארץ, שלא להדליק אור כלל בלילות. הכל היה חשוך, בבתים ובבתים כנסת. ומה יעשה תלמיד חכם צעיר כמו מרן הגאון הגדול רבי עובדיה יוסף זי"ע, שנפשו חשקה בתורה. באמצע החודש - ניחא, עוד יכול היה ללמוד לאור הלבנה, אבל בתחילת החודש ובסופו כשאין את אור הירח, היה פשוט לוקח שמיכה עבה, מכסה את השולחן בביטו מכל הכיוונים, נכנס תחת השולחן עם ספר ביד וכמה נרות, וכך שכב על הרצפה ולמד שעות כמעט בלי אוויר וחמצן!

שוב אירע פעם שנשמעה אזעקה בזמן תלמודו של מרן הגר"ע זי"ע בישיבת 'פורת יוסף'. כל בני הישיבה ידדו למקלט בשל המצב החמור אך בבדיקה שנערכה גילו שהגר"ע לא נמצא במקלט. הלכו לחפשו במהירות בשל הסכנה, וראו אותו כהרגלו רכון על ספריו שם במקומו הקבוע, לא נע ולא זע, פנו אליו ואמרו לו בבהלה: צריך לרדת למקלט! סכנה! יש מלחמה! וכי אינך שומע פגזים?!... אך הוא ענה בתמימה: מי אמר לכם שיש מלחמה? איפה מלחמה? היכן פגזים?... מרוב שקיעות בתורה הקדושה לא ראה לא שמע ולא ידע כלום מהמתרחש סביב.

היכן התינוק?
לעת זקנותו של הגה"ק רבי עקיבא איגר זי"ע, הוא ביקר פעם בוורשא אצל בנו הגה"ק רבי שלמה איגר זי"ע, ורבי שלמה נחרד לראות כמה נחלש גופו הטהור של אביו מרוב עיון והעמקה בלימודיו עד כלות הכוחות. הוא החליט לנסוע עמו למקום נופש, שם היו מרחבי דשא ופרחים נאים, נוף נחמד למראה, מגדלי שן וארמוני פאר, שכבשו את לב הרואה. בכך, חשב רבי שלמה, ינחו מחשבותיו קמעה וישקוט עינו.

כשהגיעו לשם בלוויית נכבדי ועשירי העיר, הושיבו את רבי עקיבא איגר על אחד מספסלי הגן, וסברו שהוא ינח מעט וייהנה מהמראות המשובבים נפש. אולם הגרע"א לא הביט כלל אנה ואנה, אלא ישב על הספסל במרכז הגן שקוע בעומק עיונה של תורה בכל חושי ושרעפיו. כעבור זמן מה נשמע לפתע קולו כשהוא שואל את בנו: 'היכן התינוק?... היכן התינוק?' התברר שהוא סבר שבוודאי נקרא לכאן לשמש כסנדק לילד הנימול ולמטרה זו הושיבו אותו על הספסל...

להפריע ב-12 בלילה?

אל מעונו של הגאון רבי דוב בעריש ויינפלד זי"ע, גאב"ד טשעבין, הגיע אברך בשעה שבע בבוקר, ובפיו שאלה חשובה, והוא מצא את הרב מטשעבין שקוע באותו עת בתלמודו עד שלא הבחין באברך שנכנס אל ביתו. כיון שהשאלה היתה דחופה, הקיש השואל קלות על ידיו של הרב מטשעבין כדי להסב את תשומת לבו לאדם העומד לפניו, ואכן הרב התעורר לפתע משקיעותו העצומה בלימוד וראה את האברך העומד לפניו.

על פניו של הרב נראו סימני תמימה והוא פנה אל האברך ושאל: אינני מבין אותך? כיצד אתה חושב שאפשר להפריע לי בשעה 12 בלילה? וכי אפשר לדפוק בדלתו

לב לדעת

הכרת והבנת מושג בתורה

עצור ועצוב | ואפס עצור ועצוב (דברים לב, לו)

הכתוב אומר שהקב"ה ינקום בגוים כאשר יראה שאין בקרב ישראל אף אחד שהוא 'עצור ועצוב', ונאמרו בכך כמה פירושים במפרשים:

- רש"י פירש: 'עצור' - מי שנושע על ידי המושל העוצר ומעכב את העם, ומקבצם במקום אחד, שלא יתפורר בצאתם למלחמה על האויב, 'עצוב' - הוא במשמעות של חזוק וסיוע, שלא יהיה בישראל אחד שהוא 'מחזוק' על ידי אחר המחזוק ומסייע לו.
- אונקלוס תרגם: שיהיו מטולטלים ועצובים, דהיינו שהוא פירש 'אפס עצור' - שלא יהיו עצורים ומעוכבים במקום אחד אלא מטולטלים, וגם יהיו 'עצובים'.
- בספורנו פירש: שלא יהיה להם עוד שום רכוש, דהיינו 'עצור' - היינו ג. בספורנו עצור בביתם, 'עצוב' - מקנה הבהמות שהוא עזוב בשדה.
- ברלב"ג פירש: 'עצור' - אנשים המתגוררים בערים בצורות שהם עצורים וכנוסים בתוך החומה, 'עצוב' - אנשים המתגוררים בערי הפרוות.

הבנת מילה אחת בתורה

ענינים לראות

אזלת יד | פי יראה פי אזלת יד (דברים לב, לו)

את הביטוי 'אזלת יד' אנו מוצאים בספרות בת ימינו במשמעות של 'הונחה ואפס עשייה', כגון: חברת האבטחה לא עמדה במשימה, והוכיחה רשלנות ואזלת יד מול מכת הגניבות...

אולם את הביטוי 'אזלת יד', אנו מוצאים בפרשתנו בפסוק: 'פי אזלת יד', ונאמרו על כך כמה פירושים:

- רש"י פירש: 'אזלת' היא מלשון הליכה, דהיינו שיד האויב תהיה הולכת ומתחזקת על ישראל.
- בתרגום יונתן פירש: שהעורה והתמיכה תינטל מידי ישראל, ולכאורה פירש 'אזלת' מלשון כליין וגמר, כמו 'הלחם אזל מכלינו' (שמואל א' ט, ז), או שפירש גם הוא מלשון הליכה, שהעורה והתמיכה תלך ותסתלק מהם.
- כעין זה פירש רבינו בחיי: שכוחם הלך ופסק מהם.
- בגמרא (סנהדרין צז, א) דרשו שתלך ותגבר יד המלשינים, ועוד דרשו: שתכלה פרטה מן הכיס, ופירש שם רש"י: והיינו אזלת יד, שיהיו בידים ריקניות.

כללי רש"י הק' בדרך חלשון

אזניים לשמוע

אמרתי אפאיהם (דברים לב, טו)

אפאיהם או אפאיהם

לרגל חודש תשרי, תלה הגבאי מודעה: "פינוי כללי! ביום שישי הקרוב ייערך פינוי לכל החפצים שהושארו בשנה האחרונה. שימו לב - כל מה שאמצא כאן לאחר יום שישי - אפאיהם!"

רק אלו שלמדו היטב את פרשת השבוע עם פירוש רש"י, הבינו שכאשר הגבאי כתב 'אפאיהם' הוא התכוון לומר: אשליך אותם מעלי כהפקר...

על הכתוב אמרתי אפאיהם, מסביר רש"י שמילה זו היא משורש פ.א.ה., דהיינו שאשליך אותם מעלי כהפקר, כמו שאדם מניח בסוף שדה 'פאה' הפקר [או שאשליך אותם בכל 'פאות' (צדי) העולם - כן ביאר בספר הזכרון בכונות רש"י].

לפי פירוש זה נמצא שהאותיות פ.א.ה' שבאמצע התיבה אפאיהם, הם מהאותיות השורש, ואילו האות א' בתחילת התיבה נוספה לשימוש, מלשון אפעיל, במקום לומר אני אשליך פאה [כמו כל פעולה בעתיד שהמדבר אומר כלפי עצמו, שהאות א' באה בתחילת המילה במקום לומר 'אני', כגון 'אלמד', 'אפתל', והאות ס' בסוף התיבה באה לכינוי, במקום תיבת 'אותם'.

אולם מביא רש"י שיש שאמרו שהמילה 'אפאיהם', היא משורש א.ף., שהכעס וחרון אף שלי יחול עליהם. אך רש"י כותב שפירוש זה לא יתכן, מחמת שתי סיבות:

- שאם כן היה צריך לומר 'אפאיהם', עם שתי אותיות א', דהיינו אות א' אחת לשימוש, דהיינו בלשון אפעיל, ועוד אות א' משורש המילה 'אף'. כמו במילה 'אאזך', שהיא משורש 'אור' ונוספה בה אות א' נוספת לשימוש בתחילת המילה.
- זאת ועוד, שאם מילה זו היא משורש 'אף', הרי האות א' באמצע המילה מיותרת לגמרי, והיה צריך לומר 'אפאיהם'.

לדעת חכמה ומוסר להבין

פינוי מוסר, חכמה, וחיוזק, מתוך פסוקי הפרשה

המנבל אחרים - הוא עצמו נבל

עם נבל (דברים לב, טו)

על הכתוב בספר תהלים (פא, ג) 'ננו נעים עם נבל', מובא במדרש שוחר טוב: 'למה נקרא שמו 'נבל'? - מפני שהוא מנבל כל מיני זמר', כלומר שקולו נעים כל כך, עד ששאר הכלים נעשים בוויים ומנובלים לעומתו.

שאל על כך הגה"ק בעל 'חידושי חיים' מגור זי"ע: אם הוא אכן כלי נפלא ומשובח כל כך, היה ראוי לקרוא לו 'מנבל', על שם שהוא מנבל אחרים, ולמה קראו לו בעצמו 'נבל'? אלא מכאן

ראה, שאפילו אם הכלי הוא באמת יפה ומשובח על צד היותר טוב, עם כל זה, אם הוא מנבל כלים אחרים, הרי הוא עצמו נקרא 'נבל', כי מי שהוא מנבל אחרים הוא בעצמו נקרא 'נבל'...

שוטה - חסר תקנה

עם נבל ולא חכם (דברים לב, טו)

בספרו 'דברי שאול', כותב הגה"ק רבי יוסף שאול נתנון זי"ע, בעל שו"ת 'שואל ומשיב', לפרש הכתוב בדרך

צחות, כי הנה אדם שהוא רשע וחוטא, אם לכל הפחות הוא איש חכם, יש לקוות ולצפות ממנו שיום אחד הוא יתן אל לבו בחכמתו לעשות איהו מעשה נכון וטוב בעיני ה', אבל אם בנוסף על היותו רשע הוא גם שוטה, ממנו אין תקווה שייצא ממנו שום דבר טוב.

על כך אמר הכתוב: 'עם נבל', אבל אם לכל הפחות היו חכמים ונבונים, היה מה לצפות מהם, אבל דא עקא שהם גם - 'ולא חכם', וחוטא שהוא גם שוטה, לו אין שום תקנה...

הצוחקים - אין בהם תבונה

פי גוי אבד עצות הָמָה ואין פָּהֶם תְּבִינָה (דברים לב, טז)

היה פעם יהודי שבור לבב שעלה לתורה בשבת קודש פרשת האזינו בביתו מדרשו של האדמו"ר בעל 'זבירי יואל' מסאטמאר זי"ע, כאשר הרבי קרא בעצמו בתורה, והוא סיים את העלייה במילים 'אין פָּהֶם תְּבִינָה'.

היו בבית המדרש כמה אנשים שהחלו לצחוק ביניהם כאילו הסיום הזה, עולה על איש זה שאין בו תבונה. כשהבחין הרבי בצחוק, אמר מיד לאיש זה: כתוב 'אין פָּהֶם תְּבִינָה', בלשון רבים, ופירושו שהם - הרבים שצחקו עליך - הם אין בהם תבונה...

הז"ו ל"ך - לאלו פסוקים הכוונה?

שמונה מהלכים בדברי הראשונים כיצד לפרש את דברי הגמרא שיש לחלק את פסוקי פרשת האזינו לפי החלוקה של 'הז"ו ל"ך'

מדי שבת אנו קוראים לתורה שבעה קרואים, אולם בגמרא ובכל הראשונים והפוסקים, לא נזכר באיזו חלוקה יש לחלק הפרשה לשבעה קרואים, וניתנת האפשרות לחלק את הפרשה בכל חלוקה שהיא, כפי שכותב המאירי (קריית ספר מאמר ה"ב): 'קריאות שבשאר ימות השנה ושבתות ומועדים אין מניינם ידוע, אלא שהחזן מקרא כרצונו' (והארכנו במדור זה, בגיליון האזינו תשפ"ה, לברר מי קבע את חלוקת הפרשיות לשבעה קרואים כפי שנדפס בחומשים).

יציאת מן הכלל היא פרשת האזינו, עליה יש הוראה מפורשת כיצד לחלק אותה, כפי שאמרנו בגמרא במסכת ראש השנה (לא), שיש לחלק את הפרשה בקריאתה בבית הכנסת לפי הסימן 'הז"ו ל"ך', שהוא ראשי תיבות של פסוקים המתחילים באותיות אלו. ובטעם שפוסקים דווקא בפסוקים אלו כתב הרמב"ם (הלכות תפילה יג, ה) מפני שהם דברי תוכחה כדי שיחזרו העם בתשובה, ולכן מפסיקים דווקא בפסוקים שיש בהם תוכחה מיוחדת.

אולם זאת לא מבואר בגמרא מה הם הפסוקים שראשי התיבות שלהם הוא 'הז"ו ל"ך' - ולהלן נראה כמה וכמה שיטות שנאמרו בעניין זה (בהכנת המאמר הסתייענו בקובץ 'ירושתנו').

שיטת רש"י

רש"י במסכת ראש השנה כתב שהכוונה היא לפסוקים דלהלן: ה'אזינו, ז'כור ימות עולם, ו'יראה על במתי ארץ, ו'יראה ה' וינאץ, עד כאן ששה פסוקים לכל אחד, ומכאן ואילך שמונה פסוקים לכל אחד (עי' רש"י: ש"ל: כ"א אויב אגור, כ"י ידן ה' עמו. וכתבו התוספות שם שכן הוא המנהג).

שיטת מסכת סופרים

מהלך שני מביאים שם התוספות בשם מסכת סופרים, שהוא כשיטת רש"י מלבד שני שינויים באותיות ו' ל': ו'ישמן ו'שורן ויבעט, ל'ז חכמו ו'שכילו.

שיטת רבינו חננאל

מהלך דומה מביאים התוספות בשם רבינו חננאל, עם שינוי באותיות ו' ל': ו'יראה ה' וינאץ, ל'ז חכמו ו'שכילו.

דעת רוב הראשונים

מהלך רביעי, והוא המהלך בו נקטו רוב הראשונים, וכן פסקו הרמב"ם (הל' תפילה יג, ה) והטור והשלחן ערוך (או"ח סי' תכח, ה), שהסדר הוא כדלהלן: ה'אזינו השמים, ז'כור ימות, ו'יראה על במתי, ו'יראה ה', ל'ז חכמו, כ"י אשא אל שמים עד סוף השירה [והשביעי קורא מסוף השירה עד סוף הפרשה].

חילוקי מנהגים

אמנם לעיל הזכרנו שהתוספות כתבו

שהמנהג הוא כרש"י, אולם בבית יוסף שם כתב שבימינו פשט המנהג כשיטת הרמב"ם והטור, ומהלך זה אכן נקבע בכל החומשים הנדפסים בחמש מאות השנים האחרונות. אך יצויין, שהט"ז שם (סק"ד) כתב שבכל הקהילות במדינות אלו נוהגים כשיטת רש"י, ותמה על הרמ"א שלא הגיה כאן על השלחן ערוך שאנו אין נוהגים בזה כשיטת השלחן ערוך. וכן הביא המשנה ברורה (סק"ג) שנוהגים במדינתנו כשיטת רש"י ולא כשיטת הרמב"ם המובאת בשלחן ערוך.

כי קרוב - תחילת פסוק?

מהלך חמישי בסדר חלוקת העליות, אנו מוצאים ב"סדר קריאת התורה בימות החול ובשבת במנהג מתקופת הגאונים, שנדפס לראשונה מכתב יד בשנת תשע"ד, שם הסדר הוא: ה'אזינו, ז'כור, ו'יראה, ו'יראה, ל'זילי כעס, כ"י קרוב.

שיטה זו דומה לשיטת רש"י, מלבד האות כ', שנקט כאן פסוק חדש (לב, לה) פי קרוב יום אידם. אולם הפלא הגדול הוא, שהרי התיבות 'כי קרוב' אינם תחילת פסוק לפי המסורת שלנו. אך באמת כתב שם באותו כתב יד, שבמקומו נהגו לחלק פסוק זה לשני פסוקים, והתיבות 'כי קרוב' הוא פסוק חדש, וזה חידוש.

**הט"ז כתב
שבכל הקהילות
במדינות אלו
נוהגים כשיטת
רש"י, ותמה על
הרמ"א שלא
הגיה כאן על
השלחן ערוך**

כי מגפן

מהלך שישי, נמצא בפירושו של רבינו חיים פלטיאל, שם כתב פסוק חדש לאות כ': כ"י מגפן סדם גפנם.

י' - ה' בדר ינחנו

מהלך שביעי ושמיני, כותבים בתוספות ישנים' במסכת ראש השנה שם, בשונה מכל השיטות עד כאן שנקטו שהאות י' עולה על הכתוב ו'יריבה וכו', והם כתבו שהכוונה לפסוק י'מציאהו בארץ וגו', או לפסוק י' בדר ינחנו וגו'.

שיטה זו הובאה גם בכתב יד של סידור תפילה ופירוש אשכנזי, שהאות י' היא הפסוק י' בדר ינחנו.

יש קפיידא בפסוקים?

על פניו נראה הדבר תמוה קצת, איך נמצאו כל כך הרבה שיטות, וכי לא היתה מסורת ברורה איך קוראים, והרי זה דבר הנוהג בכל שנה ושנה. אך באמת אין זו פליאה כל כך, שכבר כתב בשו"ת דבר אברהם (ח"א סי' לו אות ב) שבאמת אין קפיידא איהו פסוקים יקרא, אלא העיקר שיתקיים הסימן 'הז"ו ל"ך', וכל הראשונים שפירשו פירושים שונים כיצד הוא הסדר של הז"ו ל"ך, לא נחלקו, כי אלו ואלו דברי אלקים חיים, ואין קפיידא דווקא על פסוקים מסוימים, אלא העיקר שיתקיימו האותיות הז"ו ל"ך קיימין בתחילתן.

מדוע כתב רש"י שוב 'בניו מומם'?

שחית לו לא בניו מומם (דברים לב, ה)

רש"י: בניו מומם - בניו היו, והשחתה להם השחתה היא מומם. בניו מומם - מומם על בניו קיה, וללא מומם.

לא ידעתי טעמו

דברי רש"י, כידוע מדוקדקים גם בדיבור המתחיל - לשון הפסוק שהוא מעתיק בתחילת כל פירוש. על כן תמהו מפרשי רש"י, מדוע חזר רש"י והעתיק כאן פעם שנית את לשון הכתוב 'בניו מומם', והיה ראוי יותר שרש"י יכתוב הכל בדיבור אחד ארוך: 'בניו היו, והשחתה שהשחתה היא מומם, ומומם של בניו היה ולא מומם'.

כן תמה ב'ספר הזכרון': 'ומה שהוסיף עוד לומר בניו מומם, לא ידעתי טעמו, וצריך עיון', עכ"ל.

לא גרס

ובאמת ברא"ם נראה שלא גרס ברש"י פעם נוספת תיבת 'בניו מומם', כי העתיק את כל דברי רש"י כדיבור אחד ארוך 'בניו היו, והשחתה שהשחתה היא מומם. מומם של בניו מומם'.

מאמר אחד

אולם בפירוש הרש"א על רש"י, לרבי שמואל אלמושנינו ז"ע, כתב שבכוונה העתיק רש"י שנית את לשון הכתוב, כי הנה בדיבור הקודם חילק רש"י את התיבות 'בניו מומם' שאין הן מאמר אחד, אלא הפירוש הוא: 'בניו' - הם היו בניו, 'מומם' - וההשחתה שהשחתה היא מומם. על כן העתיק רש"י שוב את לשון הכתוב, לבאר שהגם שתחילה חילק את התיבות שאינן מאמר אחד, אבל בכל זאת הענין הוא אחד, ותיבת 'מומם' חוזרת אל 'בניו', ופירושו: המום של בניו, דהיינו שהמום הוא רק של בניו ולא מומם של הקב"ה.

פתגמי אורייתא

התבוננות והעמקה
בתרגום אונקלוס

'שנותי' - חידוד או כפל?

תורה: אם שנותי בך בך (דברים לב, מא).

אונקלוס: אם על חד תרין פחיוו בך בך מסוף שְׁמִיָּא וְעַד סוף שְׁמִיָּא תתגלי בך בך.

הברקים, דהיינו שמידת הדין שלי והפורענות בגוים תתגלה בכל העולם.

בביאור 'מעט צר' הביא שיש שהקשו על התרגום, שאם כן שהוא לשון כפל, היה טעם המקרא צריך להיות מלעיל, ומדוע הטעם הוא מלרע, אלא שמצאנו לפעמים יוצאים מן הכלל (משמרת הקורא, בסוף שו"ת פאת שדך ח,ב).

רש"י פירש הכתוב 'אם שנותי בך בך', מלשון שיון וחידוד, כלומר שהקב"ה אומר: כאשר אשנן ואחדד את חרבי, כדי שיהיה לה ברק, כדי לנקום באויבי. אולם אונקלוס תרגם באופן אחר: 'שנותי' מלשון כפל ומשנה, כלומר שהקב"ה אומר: החרב שלי תתגלה מסוף העולם ועד סוף, כפול פי שנים ממראה

תורה והלכה

נישאים הלכתיים
העולים מתוך הפרשה

בחור בליל הבר מצוה צריך לברך ברכת התורה?

פי שם ה' אָקָרָא הָבו גָּדֵל לְאַלְקִינוּ (דברים לב, ג)

הפוסקים שחיוב ברכות התורה הוא מדרבנן, ואף שבהיותו קטן היה 'תרי דרבנן', שזא הלכה כהסבורים ש'תרי דרבנן' מוציא 'חד רבנן'. ב. שזא הלכה כהסבורים שקטן אינו נעשה גדול מיד בתחילת הלילה, אלא כשיעברו עליו י"ג שנה מעת לעת, ושזא קטן זה נולד בשעה מאוחרת בלילה או ביום, ובלילה אינו גדול. ג. שזא לא הביא ב' שערות.

לכוון בתפילת ערבית

לעומת זאת, בשו"ת ארץ צבי (ח"א סי' טז-יח) מצדד לומר שאינו יוצא ידי חובה בלילה במה שבידך ברכת התורה בבוקר, ולכן כתב שבלייל הבר מצוה לא יתפלל מבעוד יום, וגם לא מאוחר בלילה, אלא תיכף בתחילת הלילה, ובברכת 'אהבת עולם' יכין בפירוש לשם ברכת התורה, ואחרי תפילת שמונה עשרה של ערבית מיד ילמד קצת, ובוזר יצא ידי חובתו, וכן כתב בשו"ת יביע אומר (ח"ג אור"ח סי' כ"ז), ובשו"ת ויען יוסף (ח"א סי' ל"ב), ובהליכות שלמה (הלכות תפילה פ"ו הערה 5), ובתשובות והנהגות (ח"ד סי' ט"ו).

מפסוק זה דרשו חז"ל (ברכות כא, א) את החיוב לברך ברכת התורה לפני לימוד התורה.

קטן להוציא גדול

כתבו הפרי מגדים (או"ח סי' מז, משבצות זהב סק"י) והמשנה ברורה (ביאור הלכה שם סעיף יד), שקטן אינו יכול להוציא גדול בברכות התורה, משום שקטן חייב רק מדרבנן משום חינוך, והגדול חייב בברכות התורה מדאורייתא, לפי דעת רוב הפוסקים שברכת התורה היא מדאורייתא.

ליל הבר מצוה

לאור זאת דנו הפוסקים, כלפי הקטן עצמו, שבליילה שהוא נהיה בן שלשה עשרה שנה ומחויב במצוות מדאורייתא, והרי בבוקר שלפניו כשיבין ברכת התורה היה עדיין קטן, האם יכול לצאת ידי חובתו וללמוד בלילה על סמך ברכות התורה שבידך בבוקר בעודו קטן.

בשו"ת מהרש"ם (ח"ג סי' קכ"א) כתב להקל בדבר, שאין צריך לברך שוב ברכת התורה בלילה, כי 'ספק ברכות להקל', וכאן יש כמה ספקות שלא לברך שוב: א. שזא הלכה כדעת

יש שכתבו שבוחר בר מצוה אינו צריך לברך שוב ברכת התורה בליל הבר מצוה, ויוצא במה שיבדך בבוקר, ויש שהחמירו שיתפלל ערבית מיד בתחילת הלילה, ובברכת אהבת עולם יכוין בפירוש לשם ברכת התורה, ואחרי תפילת הלחש ילמד איהו לימוד קצר.

הלכה
למעשה:

למען תהיה לי הנשירה הזאת

לעד בבני ישראל

גיצי אש ונגוהות אורה
מכבשונם של גדולי וצדיקי
הדורות זי"ע על יקרת
החשיבות של לימוד שירת
האזינו, הסגולות הנפלאות
וההשפעות הנשגבות
ברוחניות ובגשמיות
הטמונות בלימוד שירה זו

יחזקאל): "משה רבינו רימו לנו בשירת האזינו ששים רבוא נשמות ישראל, והרה"ק מוה"ר ר' מנחם מרומאנוב אמר, כשהייתי אברך ורציתי לידע האין אני עומד בדרך העבודה, חיפשתי בשירת האזינו, בשורה הימנית מצוות עשה, ובשורה השמאלית מצוות לא תעשה, עכדה"ק, ובוודאי כשלא יבלה ימיו בשטותים והבלים, יכול כל אחד לידע האין הוא עומד בדרך העבודה".

לא יוסר צלם אלקים ולא יארע לו שום רע

כתב בספר 'סמא דחיי' שמצא בספר ישן נושן: "סגולה לקרות פרשת האזינו בכל יום עד וכפר אדמתו עמו, שלא יוסר ממנו צלם אלקים מעל פניו לעולם".

ואכן כך נמצא בספר אמתחת בנימין (ווילהרמזשדארף תע"ו, שערי אורח ימים ואריכות אפים אות ז') שכתב: "טוב מאד שיקרא בכל יום שירת האזינו עד וכפר אדמתו עמו, כי יש בה מ"ג פסוקים וסודו גדול ורם, ועל ידי זה לא יוסר הצלם אלקים מעליו, ולא יארע לו שום רע בעולם באותו היום כלל".

אם היו זוכרים שירה זו לא היה מקום לגשמייות להיכנס ללב

הגה"ק רבי שמעון מזעליהוב זי"ע משגיח ישיבת חכמי לובלין, מזהיר היה על לימוד שירת האזינו, ואמר (נהרי אש עמוד קנו): "הלא כתוב מפורש ולמדה את בני ישראל שימה בפהם (לעיל לא, יט) שיהיו דברי השירה הזאת נזכרים ברורים ושכיחים בפהם של ישראל. אם היו בני ישראל זוכרים את דברי השירה הזאת שיש בה כל המהלך עולם הזה, עולם העתיד, ותחתית המתים, לא היה מקום לזוהמת וגשמייות עולם הזה להיכנס ללב!".

השיר של ישראל – שירת האזינו

והיה כופל ומתחנן לתלמידיו: "נא ונא תלמדו פרשת האזינו עם פירושם של דברי חז"ל ובעלי רוח הקודש, תזמרו את השירה הזאת בנעימות, שכן יש לכל אומה מאומות העולם שיר, ולנו עם קדוש אשר בס' בחר ה' מכל העמים ניתן לנו שירת האזינו, ובזה יאמינו באמונה וגם יבינו את ההנהגה שמנהיג השי"ת בעולם להביא לתיקון השלם שזאת בהכרח שתהיה על ידי כנסת ישראל דוקא. בדברי השירה הזאת יש הכל, מן מתן תורה עד תחיית המתים כל העובר עלינו בכל הזמנים, כן אמרו חז"ל ב'ספר' גדולה שירה זו שיש בה עכשיו ויש בה לשעבר ויש בה לעתיד לבוא ויש בה בעולם הזה ויש בה לעולם הבא".

סגולה לטהרה ואריכות ימים ופרנסה

כתב הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זי"ע בספר הזכרונות: "אחד המסורות מפי המהר"ל [מפראג] היא, לומר כל יום לפני התפלה את שירת האזינו, שהמהר"ל ראה אותה כסגולה לטהרת המוח והלב. לדעת המהר"ל גם על סוחרים ובעלי מלאכה לומר פרשת האזינו מספר פעמים ביום, משום שהדבר מהווה סגולה להצלחה, לפיכך נדרש כל אחד לדעת האזינו בעל פה, וכן ראה באמירת האזינו מספר פעמים ביום סגולה לאריכות ימים".

שפע ברכה גדולה בעסקים

ובהזדמנות אחרת (ספר השיחות ה'תש"א עמוד מו) אמר: 'שמעתי מגדולים ששירת האזינו צריך יהודי לדעת בעל פה. אילו ידעו אנשי העסקים על שפע הברכה הגדולה בעסקים ששירת האזינו בעל פה יכולה לפעול, היו זהירים בכך הרבה יותר".

מצות עשה להתבונן איך שכל שירת האזינו מתקיימת

כתב הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע ב'קונטרס ספר הזכרונות' (מצוה שלישית): "מלשון הכתוב סוף פרשת האזינו אחר השירה אמר, שימו לבכם לכל הדברים אשר אנכי מעיד בכם היום וגו' (דברים לב, מו). וזה מצות עשה לשום לב לדעות השירה, ושימת לב זה הוא מה שהעיד לנו השם יתברך מכל עניני הגליות והצרות העוברות עלינו, ושסוף הכל דם עבדיו יקום ונקם ישוב לצרינו, והוא בביאת המשיח. וזה מצוה מבוארת על אמונה זו. ומיהו יראה שאין עיקרה על דבר זה לבד, רק על כל עניני השירה כולה, וזה טעם לשון שימת לב שיתבונן איך כל הכתוב בשירה מתקיים והולך, והוא ההתבוננות גם כן בעניני הצרות והגליות איך דבר ה' יקום, ובזה יתחזק באמונתו ועשיית מצוותיו".

מצוה מדאורייתא לכל אחד ללמוד שירה זו

ממשך וכותב רבי צדוק הכהן זי"ע: "וכפי הנראה היה ראוי למנות זה מצוה מיוחדת על לימוד שירה זו לכל אחד מישראל, אלא לפי שלא נקבע לו זמן אפשר שיהיה די בפעם אחד כל ימי חייו, ועל כל פנים די בקריאת הפרשה פעם אחת בשנה כתיקון חכמים. אבל על כל פנים יהיה קריאת פרשה זו מצות עשה מדאורייתא!"

כל אחד יכול לדעת היכן הוא עומד

אמר הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא זי"ע (דברי

נחמה גדולה בענין הגאולה וחזרת חזיו וההרהר לישראל

רבינו בחיי כותב על שירת האזינו: "והנה השירה הזאת נחמה גדולה והבטחה מבוארת בענין הגאולה, ובאבדן עובדי גלולים, ובנקמת ישראל מאויביהם, ובכפרת ישראל מעוונותיהם. ואולי מפני זה בא סימן ההפסקות לרבותינו ז"ל הזי"ו ל"ך... לבאר שיחזור חזיו והוזהר והכבוד והתפארת ישראל כמבראשונה, ושוב בנים לגבולם".

להקרב לכל ישראל טיפס מהשירה שיריה שגור לומר בפיו

האברבנאל בסוף פרשת וילך כותב: "צוה אלקים שיכתבו מהשירה הזאת טופסים רבים לתת אותה לכל אדם כדי שכל איש ואשה ידענה וישגנה בפיו ויזמרה תודה. ואולי שלזה שתף יהושע בדבור הזה כדי לצוותו שיעזור בכתובת השירות האלה הרבות למשה רבו כדי שלא תכבד עליו הכתיבה כולה ביום מותו, וזהו ועתה כתבו לכם את השירה הזאת רוצה לומר מיד עתה תכתבו את השירה הזאת פעמים הרבה... ואמר עוד שימה בפהם ולשיר ולנגן אותה בנועים... ונתן הסיבה בשירה הזאת באמרו למען תהיה השירה הזאת לעד בבני ישראל. רוצה לומר שימצא בפיו בני ישראל ולא יצטרכו לבקש ספר התורה אבל בפהם תמצא השירה הזאת והיא תהיה לעד בבני ישראל למה שיקרום באחרית הימים".

סגולה להנצל מאפיקורסות ודעות כחכות

כתב הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב בעל בני יששכר זי"ע בספרו אגרא דפרקא (אות קטו): "נראה לי בסגולה, ללמוד בכל יום שירת האזינו, והוא סגולה להנצל מאפיקורסות ומדעות הכוזביות, עיין מה שכתבנו בספרינו אגרא דכלה בפ' וילך הוכחנו זה מפסוקי התורה, והנה הרב מו"ה יעב"ץ בסידור שלו תמה על בעל מסדר מעמדות, למה סידר פרשת האזינו במעמדות, ועי"ש בספרינו כי הדין עמו כי הוא בסגולה עפ"י התורה".

עצת הסטייפלער להנצל ממשכבות לא טובות

מזן הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי זי"ע, בעל קהילות יעקב זי"ע, 'הסטייפלער', כותב בספרו קריינא דאגרתא (ח"א עמוד נו): "בספרים הקדושים מובא שקריאת שירת האזינו בכל יום מגרשת מאוד הרהורי כפירה, וכמוכן לא תיכף מיד רק במשך זמן. לפני הרבה שנים התאונן אחד אצלי על הרהורי כפירה ר"ל ואמרתי לו המובא בספה"ק מקריאת שירת האזינו, וכן עשה איזה שנים רצופות, ואח"כ הודיע לי כי ניצל לגמרי מהמשכבות".

שירת האזינו

מחלוקת רבי נחמיה ורבי יהודה

תמצית השיטות

בתוך שירת האזינו, ישנם י"ב פסוקים (דברים לב, כח-מ) אשר רש"י הק' מביא עליהם את המחלוקת של רבי נחמיה ורבי יהודה שחלקו ב'ספרי' כיצד יש לפרש אותם, ורש"י הק' בפירושו מפרש חלק מהפסוקים כרבי יהודה, וחלקם כרבי נחמיה.

דעת רבי נחמיה:

הפסוקים מדברים כלפי הגוים שמעשיהם דומים למעשי סדום, כאשר אינם מתבוננים איך יתכן שאחד מהם רודף אחרי אלף מישראל, ואינם מבינים שרק ה' עשה זאת.

אולם ה' עתיד להעניש את הגוים באחרית הימים בביאת המשיח, על אשר עוללו הגוים לישראל, כאשר יראה ה' שהם מתגברים לצער את ישראל ואין להם מושיע.

בנוסף, יראה ה' שהאויב יחריף ויגדף ויאמר איה הוא אלקי ישראל שהקריבו ישראל לפניו חלב קרבנות ונסכים, שיבוא ויושיע את ישראל. אז יגלה ה' את ישועתו ויאמר לגוים: ראו שאושיע את ישראל, אני מחצתי ואני ארפא. ואף שאתם רואים שזמן רב איני נפרע מכם, אל תטעו לחשוב שאיני יכול להענישכם, כי האמת שאני יכול להיפרע מכם, שהרי מקום שכיתי בשמים ואני עליון על כולכם.

דעת רבי יהודה:

הפסוקים מדברים על ישראל שמעשיהם דומים למעשי סדום, ואין הם מתבוננים איך יתכן שאחד מהגוים ירדוף אחרי אלף מישראל, אם לא שה' עשה זאת, ולכן יענישו ישראל קשות באחרית הימים כאשר תסתיים זכות האבות מהם.

אך הכתוב מוסיף תנחומים לישראל, שאחרי כל הצרות ירחם ה' עליהם כשיראה שהגוים מתגברים לצער אותם ואין להם מושיע.

אז יאמר ה' אל ישראל: איה הם האלילים שהיו ישראל מקריבים לפניו חלב קרבנות ונסכים, שכעת יקומו האלילים ויושיעו אתכם.

עוד יאמר ה' לישראל: הבינו מכל הפורעניות וכן מהישועה שאושיע אתכם, שאני מחצתי ואני ארפא.

עוד אומר ה' לישראל: מתוך הכעס על הגוים על מה שעוללו לכם, נשאתי את ידי אל השמים במטרה להישבע בכבוד עצמי, לנקום בגוים על מה שעוללו לכם.

דעת רבי נחמיה

בפסוק הקודם נאמר שהקב"ה לא יתן לאומות להשחית את ישראל, משום שהאומות יתלו את גבורתם כעצמם ובאליל הנכרי שלהם, ויאמרו 'דינו רמה, ולא ה' פעל כל זאת!' כעת אומר הכתוב:

הסיבה שהאומות ישעו לומר שלא ה' פעל זאת: **כי גוי אחד עוצה הקה ואין קהם תבנה** משום שהגוים הם עם שהעצה והחכמה נאבדה מנעו, ואין בהם תבונה, והדוכייה שאין בהם תבונה -

כי גוי אחד עוצה הקה ואין קהם תבנה

שהרי לו חכמו ושיפילו את אילו היתה חכמה ותבונה בגוים, היו משכילים וביע לאחריהם - להבין ולהתבונן בפורענות שנעשתה לישראל באחרית הימים, והיו הגוים שואלים את עצמם -

לוי חכמו ושיפילו את אילו ויהיו חכמים ויבין לאחריהם

איה קרף אהרן וישעו וינסו רבקה איך יתכן בדרך הטבע שאחד מאיתנו ירדוף אחרי אלף יחידים, ושנים מאיתנו ינסו רבבת יחידים, אם לא כי צרים מקרם וה' הקשיגם - ובכל זאת עכשיו ואביע פלילים הגוים ש' ישראל עוד מכר את ישראל ומסר אותם בידיו.

איה קרף אהרן וישעו וינסו רבקה איך יתכן בדרך הטבע שאחד מאיתנו ירדוף אחרי אלף יחידים, ושנים מאיתנו ינסו רבבת יחידים, אם לא כי צרים מקרם וה' הקשיגם

מכל זאת היה לגוים להבין ולדעת - שהניצחון שאין שייך להם ולאילל שלהם, שהרי עד עכשיו - כאשר ה' לא מסר את יהודים בידיהם - לא היה האליל שלהם יכול לעשות מאומה כנגד אלקינו, שהרי כי לא צורנו צורם - ה' הצור הסלע החזק שלנו, אינו כמו הסלע שלהם, ובכל זאת עכשיו ואביע פלילים הגוים שהם אויבי ישראל מצליחים לשפוט אותם בפלילים, ובחרחור שה' מכר את ישראל.

כי לא צורנו צורם ואבינו פלילים

הסיבה שהגוים אכן לא מתבוננים לדעת שאת הכל עשה ה': לפי שהגוים הם אנשים רעים וחסרי תבונה, ומרוב רוע לבם - כי מנגן סדם ומשדמת עמרה - וכל מעשיהם [המעשים משלים לשדה] דומים למעשי סדום. וכל מעשיהם, הממשלים לשדה, דומים למעשה עמורה.

לפיכך, מאחר והגוים אומרים שלא ה' פעל כל זאת, לכן לא יתן להם ה' להשחית את ישראל, בכעס שלהם הצבור על ישראל, שהרי - ענבנו ענבי דוש - הגוים חפצים להרעיל את ישראל ולמגר את חיהם ביסורים הדומים לענבים המרים כעשב מר הנקרא 'רוש'. אלא ה' יעניש את הגוים על מה שעוללו לבנו, ויביא עליהם פורענות קשה - **אשבלת קוררת למו** - ישקה את הגוים משקה מר היוצא מאשכולות מרים.

כי מנגן סדם ומשדמת עמרה ענבנו ענבי דוש ואשבלת קוררת למו

ועוד יעניש ה' את הגוים ויביא עליהם - **חמת תניגם ויבא ראש פתנים אכר היין** שהגוים ישתי יהיה עשוי ארס של תניגם וארס של ראש דוש אכר הנקרא 'פתן', כלומר שאוב אכורי יבוא להעניש את הגוים.

חמת תניגם ויבא ראש פתנים אכר

הלא הוא אותו הכוס של הפורענות המרה לגוים, **קגס עמדי חתום באוצרותיו של הקב"ה**.

הלא הוא אותו הכוס של הפורענות המרה לגוים, קגס עמדי חתום באוצרותיו של הקב"ה

אומר הקב"ה: **לוי יקם וישלם למנוי** 'קם', ותקם הוא הוה ישלם את העונש. [פירוש אחר: עוד יגיע להם 'קם', וגם יגיע להם 'תשלום'.]

לוי יקם וישלם למנוי יקם וישלם למנוי יקם וישלם למנוי

כל זאת יתקיים **לעת תמוט חלקם** בביאת המשיח, כאשר יתמוטטו הגרילים של הגוים שהיו רוממות את ישראל. כי קרוב יום אידם וקש עתדת למו - כאשר ירצה ה' להביא את יום האיד והשבר לגוים, יהיה הדבר קרוב ומוזמן לבוא, ודחי מדי יבוא כל מה שעתידי לבוא עליהם.

פירוש רש"י

דעת רבי יהודה

בפסוקים הקודמים נאמר שהקב"ה רצה להפקיד את ישראל כמו פאה ולהשביט אותם לגור, לולי שהאומות יתלו את גבורתם כעצמם.

כעת נבאר הכתוב השנים מדוע נאמר רצה הקב"ה תחילה להפקיד את ישראל: **כי גוי אחד עוצה הקה** - משום שבני ישראל אבדו את התורה שהיא להם עצה נכונה, ואין קהם תבנה - ואין בישראל תבונה להבונן, שה' יביא עליהם את כל הפורענות, והדוכייה שאין בהם תבונה -

שהרי לו חכמו ושיפילו את אילו היתה חכמה ותבונה בישראל, היו משכילים וביע לאחריהם - להבין ולהתבונן בפורענות שנעשתה להם באחרית הימים, והיו ישראל שואלים את עצמם -

איה קרף אהרן וישעו וינסו רבקה איך יתכן בדרך הטבע שאחד מהגוים ירדוף אחרי אלף מאיתנו, ושנים מאיתנו ינסו רבבה מאיתנו. אם לא כי צרים מקרם וה' הקשיגם - ובכל זאת עכשיו ואביע פלילים הגוים והסלע החזק שלנו הוא מכר אותנו ומסר אותנו ביד הגוים.

מכל זאת היה לבני ישראל להבין ולדעת - שה' הוא הסניר אותם ביד הגוים ולא הגוים עשו זאת, שהרי עד עכשיו - כאשר ה' לא מסר את יהודים ביד הגוים - לא היה האליל שלהם יכול לעשות מאומה כנגד אלקינו, שהרי כי לא צורנו צורם - ה' הצור הסלע החזק שלנו, אינו כמו הסלע שלהם, ובכל זאת עכשיו ואביע פלילים הגוים שהם אויבי ישראל מצליחים לשפוט אותם בפלילים, ובחרחור שרק ה' מכר את ישראל.

והסיבה שרצה ה' תחילה להפקיד את ישראל כמו פאה ולהשביט אותם לגור: **כי מנגן סדם ומשדמת עמרה** - כי המעשים של ישראל [המעשים נמשלים לפירות גפן], דומים למעשי סדום. והמעשים של ישראל [המעשים נמשלים לשדה], דומים למעשה עמורה.

ענבנו ענבי דוש - המעשים של ישראל [המעשים נמשלים לענבים], דומים לעשב מר הנקרא 'רוש'. לכן ראויים ישראל לעונש כאשר **אשבלת קוררת למו** - הקב"ה ישהה את ישראל משקה מר היוצא מאשכולות מרים.

ועוד ראויים ישראל שהקב"ה יענישם ויביא עליהם - **חמת תניגם ויבא ראש פתנים אכר היין** שישתו ישראל יהיה עשוי ארס של תניגם וארס של ראש דוש אכורי הנקרא 'פתן', כלומר שאוב אכורי יבוא להעניש את ישראל.

כסבורים הם ישראל ששכחתי את מעשיהם הרעים שהיו עדיין לא העשיתי אותם, אבל הלא הוא - המעשה הרע של ישראל שהוא כמו סדום ועמורה, **קגס עמדי חתום באוצרותיו** - אני זוכר את כל מעשיהם הרעים.

אומר הקב"ה עוד על ישראל: **לוי יקם וישלם למנוי** 'קם', ותקם הוא הוה ישלם את העונש להם על מעשיהם הרעים. [פירוש אחר: עוד יגיע להם 'קם', וגם יגיע להם 'תשלום'.]

כל זאת יתקיים **לעת תמוט חלקם** כאשר תסתיים זכות אבותיהם, שהם נשענים עליה. כי קרוב יום אידם וקש עתדת למו - כאשר ירצה ה' להביא את יום האיד והשבר לישראל, יהיה הדבר קרוב ומוזמן לבוא, ודחי מדי יבוא כל מה שעתידי לבוא עליהם.

דעת רבי נחמיה

בנוסף, יראה ה' שהאויב יחרף ויגדף [כמו שאמר מִיָּמִים כְּשֶׁחֲתַךְ אֶת הַפְּרוּכֹת], וְאָמַר הָאִיִּב יֵאָמֵר
אֵי אֱלֹהֵינוּ צָרָה חָסִי בִּי אִיֵּה הוּא הָאֱלֹקִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הַצֹּר הַסּוֹלֵעַ אֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל חָסוּ בּוֹ.

אז יגלה ה' את ישעיהו ואמר לנביא: **וְהָאֵלֶּה עֲשֵׂה אִךְ שְׁאוֹשֵׁעִי אֶת יִשְׂרָאֵל, בִּי אֵלֵּי הוּא וְאֵן אֱלֹהִים עֲשֵׂדִי**
כִּי – אֵן וְאֵן מִשְׁפֵּל אֶת הַיָּמִים, וְאֵן שׁוֹם כֵּן שֶׁל אִלְלוּת הַדּוֹמִים לִי שֶׁיִּשְׁמְדוּ כִּנְגְדִי.
כִּל הַרְעוֹת בָּאוּ עַד עֵתָה מִמֶּנִּי, וּמִעַתָּה כֵּן הַטְּרִיבוֹת יִבְאוּ מִמֶּנִּי, אֲנִי אֲמִית וְהִתְחַהֵּה
אֵן הוּא הוּא מִפְּנֵי, אֵן עֲרֵד לְהַחֲיוֹת הַתְּרִיבוֹת, מִתְחַיֵּה אֵן אֲרָפֶה אֵן הַרְעוֹת הַיָּמִים מִחֲצֵת הַיָּבֵשׁ, וְהִכְרִית,
וְאֵן מִסְפָּה, וְאֵן מִיִּשְׁעֵי אֲתָם – תְּהִי, הַגּוֹיִם שְׁחָבִי נִלְכִּים.

דעת רבי יהודה

ב' י"ח א' - נפגש. לאחר שד' ישפט ויסיר את ישראל כבד הייסורים הנכבדים, או יגדל ענין יתחם - הקב"ה יתנחם ו'ה' יהפך את מחשבתו, לחזור בו מחוקו אפ' על עמו ועבדיו, ומעתה ירחם עליהם. ואכן ע"פ ב' יתחם ב' אולת' ד' - יראה את ד' ויכוחו על האויב ויחלש ותתחזק על ישראל לחזק ד' להם. ונפגש עמו - ואין בישראל אפילו אחד שיהיה עוול על ידי מושל העיר ויחלש ותחזק את האדם שישלח ויפגע ב' בישראל אל האויב, ולא יהיה בישראל אחד שיהיה 'עווב' להדיח ממוחו.

אֲשֶׁר הִלֵּב וְנִחְמָו יֵאָבְלוּ וְיִשְׁתּוּ יַיִן נְסִיכִים אשר אותם אלילים היו כביכול אוכלים את החלב של קרבעות ישראל, ודיו שותים את היין שניסכו במזבח, ומעת איה הם אשר יקנו ויִשְׁתּוּ יַיִן נְסִיכִים יהי עליכם סתרה שיקומו האלילים ויושיעו אתכם והיו לכם מחסה ומסתור.

במשך דברי התנחומים לבני ישראל אומר להם ה': מאחר ויש לי חרוץ אף על הגוים שעשו לכם צרות, מתוך הכעס עליהם **פי אשתי אל שמים** קדי נשאתי את ידי אל השמים במטרה להישבע בכבוד עצמי, ואמנתי - בלשון שביעה חי **אני לעלם**, והשביעה היא - לנקום בגוים על מה שעוללו לכם.

דעת רבי נחמיה

בנוסף, יראה ה' שהאויב יחרף ויגדף [כמו שאמר מ'טוס כשהתקד את הפרוכת], ואמר האויב יאמר **אי אלהינו צור חסיו** בו איה הוא האלקים של ישראל, הצור הסלע אשר ישראל חסו בו.

אז נגלה ה' את רשעתו ויאמר לעולם: **יְהוָה עָשָׂה אִךְ שְׂאוֹשֵׁת אֶת יִשְׂרָאֵל, בִּי אֵינִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי כִי אֲנִי –** אני וְהוּא! אני מְשִׁיב הָרוּחַ וְאֵין עִמָּדִי, ואֵין שׁוֹם כִּי שֶׁל אֱלֹהִים הַדּוֹמִים לִי יִשְׁמְרוּ מִנִּי. כִּי הִרְעִית בְּאוֹ עֵתָה מִמֶּנִּי, וּמִעַתָּה כִּי הִרְמוֹת בְּיוֹא מִמֶּנִּי, **אֲנִי אֲמִית וְהִתְחַהֵּה** – אני הוא הוּא, אֱמִית, ואֵין עֵתֵד לְהִחַיֵּת בְּהַרְמוֹתָי. מִחֲמַתִּי אֲנִי אֶרְפָּא אֶת כָּל הַרְמוֹתַי מִחֲמַתִּי וְהִכְתִּי, ואֵין מִרְמָה, **וְאֵין מִרְמָה** – אֵין מִי שִׁיחִיף אֹתָם – הַגּוֹיִם, הַדּוֹמִים שְׂבָבִים עֲלֵיהֶם.

דעת רבי יהודה

ב' י"ח א' - נפגש. לאחר שד' ישפט ויסיר את ישראל כבד הייסורים הנכבדים, או יגדל עמו ויחזקו.
הקב"ה יתנחם ה' ויהפך את מושבתו, לחזור בו מחוקו אפו על עמו ועבדיו, ומעתה ירחם עליהם.
אכן יען ב' יצא ב' אולת' ד' - יראה את ד' ויכוחו על האויב ויחלש וימחוק את ישראל לחלוטע
לדום. **העם עשיר ומגוב** - ואין בישראל אפילו אחד שיהיה עניד על ידי מושל העשיר ומקבץ את
האדם ויחלש וימחוק את ישראל לחלוטע. ולא יהיה בישראל אחד שיהיה עניד על ידי מושל העשיר ומקבץ את
האדם ויחלש וימחוק את ישראל לחלוטע.

אֲשֶׁר הִלֵּב וְנִחְמָו יֵאָבְלוּ וְיִשְׁתּוּ יַיִן נְסִיכִים אשר אותם אלילים היו כביכול אוכלים את החלב של קרבעות ישראל, ודיו שותים את היין שניסכו במזבח, ומעת איה הם אשר יקנו ויִשְׁתּוּ יַיִן נְסִיכִים יהי עליכם סתרה שיקומו האלילים ויושיעו אתכם והיו לכם מחסה ומסתור.

במשך דברי התנחומים לבני ישראל אומר להם ה': מאחר ויש לי חרוץ אף על הגוים שעשו לכם צרות, מתוך הכעס עליהם **פי אשתי אל שמים** קדי נשאתי את ידי אל השמים במטרה להישבע בכבוד עצמי, ואמנתי - בלשון שביעה חי **אני לעלם**, והשביעה היא - לנקום בגוים על מה שעוללו לכם.

שִׁירָבוּ זְכוּיוֹתַי!

**גם אתה יכול
להתחיל את תשפ"ז
עם רבבות זכויות:**

ותזכה להפיץ את
אור התורה לעוד
המוני יהודים
הצמאים להתענג
על התורה שבכתב

**התקבלה
תרומה
להוספת
עשרות נקודות
הפצה חדשות
כל הקודם
זוכה ומזכה!**

הצטרף עכשיו למערך מאות מזכי הרבים המפיצים את הגיליון השבועי ברחבי ארה"ק

הצטרף עכשיו למערך מאות מזכי הרבים המפיצים את הגיליון השבועי ברחבי ארה"ק

לקו 'קול התורה'
בשעות המענה האנו
בשלושה 8 (אחרי בחירת)

את פרטי בית
הכנסת / הישיבה,
והכתובת למשלוח

בכל שבוע את מארז הגיליונות
חינם עד לפתח הבית בדיוור
ישיך - לזיכוי הרבים!

זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	
19:57	19:21	18:06	ירושלים
19:54	19:19	18:21	תל אביב
19:56	19:18	18:12	חיפה
19:57	19:19	18:23	באר שבע

זמני צום יום הכיפורים בגב העלון

העלון טעון גניזה

בן המלך וה'אני'

כל שנה משתמשים בו הדרשנים כדי להמחיש את חובת היהודי לחזור בתשובה באלו הימים. הגיע הזמן לראות איך נראים הדברים מזווית ראייתו של גיבור המשל

פעם הוא מסתובב בבגדים קרועים ואינו מזהה עוד את אביו; פעם הוא מתרועע עם איכרים ושוכח את גינוני המלוכה; ובגרסה אחרת הוא מוצא את עצמו מושלך לבור, כלוא בבית האסורים או מתגלגל באכסנייה נידחת בקצה הממלכה.

הכול, כמובן, לצורך המשל.

גם אביו לא יצא בזול. פעם המלך כועס עליו, פעם מתגעגע אליו, פעם שולח אחריו שליחים ופעם יוצא בעצמו לחפש את בנו האובד. אפילו הארמון כבר הספיק להחליף במרוצת השנים אינספור שערים, שומרים ויועצים – הכול בהתאם לצורכי הדרשן ולמסר שאותו ביקש להעביר.

בן המלך אינו מתלונן. להפך. אם יהודי אחד התעורר לתשובה בזכות צרותיו, מבחינתו היה שווה לסבול הכול. ובכל זאת, לאחר שנים ארוכות כל כך בתפקיד, התחילה לנקר בו מחשבה מטרידה: אולי הגיע הזמן שגם הוא עצמו ילמד משהו מכל המשלים שסופרו עליו?

הרי כמה פעמים אפשר לשוב אל הארמון, ליפול על צווארו של המלך, להבטיח בדמעות שהפעם הכול יהיה אחרת – רק כדי למצוא את עצמו בשנה הבאה, שוב באותו רובע מפוקפק, בחברת אותם ריקים ופוחזים,

ממתין לדרשן הבא שיחלץ אותו משם...?

שעות ספורות קודם יום הכיפורים, קומץ בן המלך את אגרופיו ומחליט בליבו בנחישות: עד כאן! עם הקריירה הנצחית שלו כגיבור המשלים, הוא סיים. שהדרשנים ימצאו לעצמם בשנה הבאה משל חדש!

הגיע הזמן להסדיר אחת ולתמיד את היחסים עם אבא. הגיע הזמן לקחת אחריות ולהתחיל להתנהג כמי שעתיד לרשת יום אחד את המלוכה.

בקיצור, אומר לעצמו בעודו צועד במרץ בחזרה לארמון, הגיע הזמן לעבור מהמשל לנמשל...

על הגזזת המפוארת במרומי הארמון המלכותי ישב בן המלך, שקוע בהרהורים נוגים.

כמה משלים התחברו עליו ועל מעלליו, כמה קיתונות של דיו נשפכו על מערכת היחסים המורכבת בינו לבין אביו, המלך. כל שנה מחדש, בפרוס חודשי הרחמים והתשובה, מסירים בעלי המוסר את דמותו מעל המדף, מנערים את האבק שדבק בה בימי החולין, ומשתמשים בו כדי להמחיש את עבודת האדם באלו הימים.

מה לא אמרו עליו? מה לא כתבו עליו? שנה אחר שנה מנתחים הדרשנים לעומק את אישיותו המסובכת, מתארים את ילדותו בצל הארמון המפנק, ומעלים על נס את מאמציו המרובים של יועץ המלך הזקן והחכם להשפיע עליו למוטב.

בצדק ציינו כמה דרשנים, שהתנהגותו השלילית נבעה בחלקה מחיי ההפקר להם התמכר משחר נעוריו. החיים בקרב החצרנים ההוללים השפיעו עליו לרעה. בשלב מסוים הוא אף ברח מהארמון והסתפח לחבורת פוחזים באחד הרבעים המפוקפקים של העיר. באחד המשלים חושפים סוד אפל מעברו: הוא עסק במעשי פשע ומרמה עד כדי כך שאפילו אביו, המלך, החליט שהגיע הזמן להעמיד אותו לדין על כל מעלליו.

המעלות

אבל למרות חסרונותיו המרובים, התברך בן המלך גם בכמה מעלות חיוביות שעליהן לא תמיד מדברים. יש לו סבלנות אין קץ, נכונות להקשיב ושאיפה גדולה להשתפר. חזונו החיצוני אינה הולמת בן מלך, ומעשיו מעוררים תרעומת בחוגי השלטון – אבל בליבו פנימה הוא עדיין נסיך.

והוא בהחלט נזקק לכל אותה סבלנות.

אחרי כל כך הרבה שנים, התרגל בן המלך לכך שחיי הפרטיים הם נחלת הכלל. אין כמעט פרט מביך מעברו שלא מצא את דרכו אל בתי המדרש.

ערכים לילדים
משל ותבונה

הניצוץ היהודי
הקברניט ששינה כיוון

הרב דניאל נשיא
ניקוי הנפש

הרב משה לנדאו
הקונספציה

תורה חיים

הרב אהרן לוי

את רועי פגשתי
בסמינר רווקים
של ארגון ערכים.
אחרי ההרצאה הוא
ניגש אליי, וביקש
להיפגש איתי
בארבע עיניים.

"אני לא בא אליך
כדי לברר ספקות",
אמר לי רועי
כשנפגשנו, "וגם אין
לי שאלות באמונה.
לאילו שעוד היו לי,

כבר קיבלתי בסמינר תשובות מספקות."

"אני כאן כדי שתעזור לי להתמודד עם הסביבה
הקרובה שלי, שלא מקבלת את ההחלטה שלי.
כל מי שהכרתי לא מפספס הזדמנות להסביר לי
שאני לא בכיוון הנכון של המציאות, ולועג לי.
"אבל מה שהכי מפריע לי... זו אימא שלי.

"היא גדלה בבית דתי, אך שני הוריה נפטרו
ממחלה בזה אחר זה בעודה נערה צעירה.
מאז קשה לה להאמין בהקב"ה. היא מתנגדת
בחריפות להתקרבות שלי לדת, ולא נותנת לי
מנוחה."

"אני כל כך רוצה להתקרב לה", אמר לי,
כשדמעות בעיניו, "אבל אין לי כוחות למאבקים
ולמלחמות. אני רוצה לצאת לדרך, אבל חושש
מאוד. באתי אליך כדי שתחזק אותי."

"אם אימא שלך הייתה בצד שלך", שאלתי
אותו, "היית יוצא לדרך?"

"ודאי", ענה רועי. "אימא זה הכול. אבל היא
ממש נגד."

"היא לא". אמרתי לו. "היא נולדה דתייה וגם
נותרה כזאת, והיא מאמינה בהקב"ה מאוד. לכן
היא גם כועסת עליי. חשוב רגע, האם אפשר
לכעוס על מי שאתה לא מאמין בקיומו?"

"דווקא בגלל שהיא מאמינה שהוא מנהל את
העולם, היא כועסת, משום שהיא מרגישה שלא
היה מגיע לה לגדול יתומה."

"שניכם מאמינים בהקב"ה, אך בהבדל אחד.
היא כועסת עליו ואתה אוהב אותו. לכן היא
כועסת עליך, משום שהיא לא מבינה איך אתה
יכול לאהוב את מי שהיא כועסת עליו, אך בתוך
תוכה, היא אפילו שמחה וגאה בך, ואתה עם
האמונה שלך יכול גם לעזור לה, כשתסביר לה
שאתה לא יכול לשנות את המציאות, אבל אתה
יכול לעזור לה להסתכל עליה בצורה אחרת."

וכשרועי לא הבין, סיפרתי.

למען שמו בזכות בעלי התשובה

אמת לא משתנה

באחד הסמינרים ניגש אליי יהודי מלווה
ברעייתו, והם סיפרו שהם כבר השתתפו
בסמינר לפני כשנה, אך הגיעו שוב, בגלל אסון
שקרה להם.

הם סיפרו שהיה להם ילד מיוחד שהיה גאון
ומחונן, שגם אובחן כלוקה באוטיזם. ולפני שנה,
זמן שהם היו בסמינר, הם ישבו על שפת הים
הסמוך, מקום שהם כינו אותו "גן עדן". לאחר
כשבועיים הם הביאו לשם את הבן שלהם, והוא
טבע למוות.

הם ישבו על שפת הים הסמוך, מקום שהם כינו אותו "גן עדן". לאחר כשבועיים הם הביאו לשם את הבן שלהם, והוא טבע

"היינו שבורים לחתיכות", סיפרו. "לא הצלחנו
להתרומם. היו לנו המון שאלות, איך יכול
להיות שזה קרה דווקא כשאנחנו בתהליך של
חזרה בתשובה, ובדיוק במקום בו קיבלנו על
עצמנו עול מלכות שמיים? ובכלל, מה חטא
הילד הטוב הזה? ועוד המון שאלות."

מאוחר יותר, במהלך שנת האבל, גילו אצל
הבעל גידול סרטני, שאומנם החלים ממנו, אבל
בכל זאת... "יש לנו המון שאלות על הקב"ה.
אנחנו אומנם מתוסכלים, אבל בסמינר הוכיחו
לנו שהתורה משמיים, ושיש בורא לעולם, ואת
מה שגילינו שם אי אפשר למחוק, ואם זאת
העובדה, זה לא תלוי בשאלה אם טוב או רע
לנו. אמת היא אמת, גם אם כלום לא מסתדר."
"מאז", הם סיפרו, "אנחנו אנשים אחרים.
עדיין שבורים ורצוצים, אבל בטוחים שיש
מישהו שמנהל את העולם, ושהוא אלוקי אמת,
ושאולי יום אחד הוא יסביר לנו. ועד אז, במקום

לכעוס, אנחנו שותקים ומחכים. הגענו לסמינר
שוב, רק כדי לבדוק שמה שהיה אמיתי לפני
האסון, אמיתי גם כעת."

פניתי אל רועי. "כשהחיים לא מסתדרים כמו
שרוצים אפשר לכעוס על הקב"ה, כמו שאימא
שלך בחרה, אך אפשר גם אחרת. כשתסביר לה
את זה, לא בטוח שהיא תקבל זאת מייד, אך
עם הזמן היא תמתן את ההתנגדות להחלטתך."
"אתה בטוח שאימא שלי מאמינה בהקב"ה?"
"בטוח."

"אז אני הולך על זה, אהרן. אני קופץ למים.
ואתה יודע מה? אם אימא שלי איתי, לא אכפת
לי שאחרים לועגים לי. אמת זו אמת, ועל אמת
צריך לשלם."

כשהוא קם ללכת, הושטתי לו יד.

"אתה יודע?" אמרתי לו, "עוד כמה ימים יום
כיפור. אלו ימים מאוד לחוצים בלוח השנה
היהודי, ובכל זאת מצאתי זמן לפגוש אותך.
אתה יודע למה?" בגלל פרשת השבוע.

למען שמו באהבה

משה רבנו מתאר בפני בני ישראל את הצרות
שעתידות לעבור עליהם לאורך הגלות הארוכה,
וכתוצאה מכך את הייאוש שלהם מן הגאולה,
אך גם את העובדה כי למרות זאת הקב"ה יגאל
אותם למען שמו. "כי ידין ה' עמו... כי יראה...
אזלת יד ואפס עצור ועזוב" (לב, לו).

ובאמת, אם אין אנו ראויים להיגאל, מדוע
הקב"ה גואל אותנו? ואם אנו כן ראויים, מדוע
גאולה זו מכונה "למען שמו"?

והתשובה פשוטה. בגלות בית ראשון, שבו בני
ישראל בתשובה, וכששבו למעשי אבותיהם,
אברהם יצחק ויעקב הקב"ה גאל אותם - בזכות
אבות.

לעומת זאת, בגלות האחרונה אנו רואים חלק
מבני ישראל לא שבים בתשובה, וגם לאחר
ששבו לארצם הם אינם מחזיקים במעשי
אבותיהם, ואפילו מתנגדים למחזיקים בהם.

"איך בכל זאת ניגאל? בזכות אותם אנשים,
שלמרות הסביבה המלגלגת, הם שבים להחזיק
במעשי אבות, למרות שהרוב אינו ראוי, הקב"ה
יגאל אותנו בזכות המיעוט שכן ראוי - למען
שמו. כדי שלא יתחלל שמו. כדי שידעו כולם
שבזכות אלו שכולם לעגו להם, באה הגאולה.
בזכותך רועי, ובזכות בעלי התשובה."

"לכן מצאתי זמן להיפגש איתך. כי אתה וכל
אלה שכמותך משמשים לימוד זכות גדול על
עם ישראל. בזכותכם, גם אם תמה זכות אבות,
אנו עדיין בזכות. תחזיק חזק", הוספתי. "כל
עם ישראל בונה עליך, אתה תרשה לעצמך
להישבר?"

לתגובות והערות-מערכת: alon@arachim.org 072-3303580

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים
עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: נ. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. קוט

לוחים

נקדת מבט

הרב משה לנדאו

הקונספציה

בין מלחמת יום הכיפורים לקונספציה הפרטית

לאחר ששת הימים, ראשי מדינות ערב המושפלות נשבעו להשליך את מדינת היהודים לים. קולות המלחמה היו חזקים. ההערכות שסיפק מדי תקופה אגף המודיעין, היו סותרות ולא ברורות. יחידות צבא קיבלו פקודות להעלות כוננות, אבל כעבור זמן קצר, הפקודות בוטלו.

אלי זעירא מונה באותה תקופה למפקד אגף המודיעין, בין השאר כדי לטפל באי הוודאות הזו. זעירא שם לעצמו מטרה, לספק הערכות ברורות ולהתריע רק כאשר הסיכון למלחמה אמיתי. הוא קבע כללים שרק אם יתממשו, ישנו סיכון אמיתי למלחמה. 'הקונספציה' (תפיסה), כך כונתה רשימת הקריטריונים. כלל ראשון - ישראל הציגה עליונות אווירית מרשימה, לכן שום מדינה לא תסתכן בהתקפה, אם לא יהיה לה חיל אוויר חזק דיו כדי להגן על כוחות הקרקע שלה מפני חיל האוויר הישראלי. כלל שני - מדינות ערב לא יפתחו בהתקפה, אם לא יהיו להן טילי סקאד שיוכלו להגיע לעומק המדינה, עד תל אביב. כל עוד לא מתמלאים שני התנאים הללו, איומי המנהיגים הערביים אינם אלא איומי סרק.

המבחן

באביב תשל"ג כוחות של צבא מצרים נערכו לאורך תעלת סואץ. מרגלים הזהירו מפני תקיפה. זו הייתה הזדמנות לבחון את הקונספציה.

ביום ראשון של חול המועד פסח תשל"ג, כינסה ראשת הממשלה, הגב' מאיר, ישיבה דחופה. הרמטכ"ל וראש המוסד סברו שהתקפה מצרית היא אפשרות ממשית. אבל ראש אמ"ן טען שלמצרים אין עדיין חיל אוויר חזק דיו, וגם אין להם טילים שיכולים להגיע לתל אביב. הסיכויים לפלישה נמוכים עד לא קיימים.

ראשת הממשלה לא לקחה סיכון. היא הורתה על גיוס מסיבי. אלפי חיילים ביטלו חופשות. אלפים נקראו לשירות המילואים. מיליוני דולרים הושקעו בהיערכות למלחמה הקרבה, שלא הגיעה. ראש אמ"ן הוכיח את הקונספציה.

ההפתעה

בה' בתשרי תשל"ד, שלח קצין מודיעין למפקדיו אזהרה, שיש כוננות גבוהה במיוחד לאורך הגבול עם מצרים. הדיווח הצטרף לדוחות דומים באותו שבוע, אבל זה לא הטריד אף אחד. עדיין אין למצרים טילים שיכולים להגיע לתל אביב. חיל האוויר שלהם לא מספיק חזק.

תזווה משמעותית נצפתה גם בגבול הסורי. אנליסטים במודיעין גילו שברית המועצות החלה לפנות את היועצים שלה ממצרים ומסוריה. תצלומי אוויר הראו טנקים רבים מתקרבים לגבולות...

אבל... זעירא בשלו. חילות האוויר של צבאות ערב חלשים ואין להם טילים שיכולים להגיע לתל אביב. אין צפי למלחמה בזמן הקרוב... הפעם, כל ראשי הביטחון הסכימו לקונספציה, שכבר הוכחה.

ערב יום הכיפורים. עם ריבוי הרמזים למלחמה, שר הביטחון כינס את בכירי הצבא ואמר להם שהמצב מדאיג. באותו בוקר הוא הורה על כוננות גבוהה. אבל לראש אמ"ן עדיין היה הסבר אחר. המצרים והסורים רק מתכוננים למקרה שישראל תתקוף.

בבוקר יום הכיפורים, עוד לפני הזריחה, חיג ראש המוסד לעמיתיו, ואמר שעל פי מקור אמין (מרואן אשרף, חתנו של נאצר) מצרים תפלוש בלילה.

ברגע הזה כולם הבינו שהכול השתנה. הוחלט על גיוס מאסיבי. מקוצר הזמן, רוב האנשים גויסו בטלפון. חלקם שמעו מחברים שיש מלחמה ובאו. רבנים הקריאו בבתי הכנסת רשימה של אנשים שקיבלו צו 8. בשל ה'הפתעה', ישראל יצאה בשן ועין ממלחמת יום הכיפורים, עם כ-2,200 הרוגים ו-8,000 פצועים...

הפתק

חלפו 40 שנה. אלי זעירא כבר היה בן שמונים וחמש. ביום השנה למלחמת יום הכיפורים, הוא הרצה בפני קהל מומחים לביטחון לאומי בתל אביב. "נעשו טעויות, אבל לא רק על ידי", דבריו נקטעו שוב ושוב, על ידי הקהל שלא קיבל את טענתו.

ואז... ברגע של וידוי הוא אמר: "תמיד החזקתי פתק בכיס, עליו היה כתוב 'ואם לא'. הפתק הוא כמו קמיע ששומר עליך לא להיות בטוח כל כך בעצמך. הפתק אמור להזכיר לך לשאול שאלות, ולערער את הביטחון שלך. אבל בימים שלפני המלחמה, לא הוצאתי את הפתק. זו הייתה הטעות שלי".

לכל אחד מאיתנו יש פתק. הפתק אמור להזכיר לנו לפקפק בקונספציה שבנינו לעצמנו; דעתנו על האנשים שמסביבנו, דעתנו על היכולות שלנו, הגשמיות והרוחניות, דעתנו על יכולתנו להשתנות, כיצד יגיבו אנשים שנבקש מהם סליחה.

כל אלו... רק קונספציות שבנינו לעצמנו, ועוצרות אותנו מלעשות צעד לתיקון.

קיבלתם פתק... אל תשכחו להוציא אותו מהכיס.

המילה האחרונה

העולם מכינים עצמם אל התשובה, בעשרת ימי תשובה. אנשי מעשה מימי אלול. ואני אומר, צריכים להתכונן אל התשובה תכף מנעילה.

(הגאון רבי ישראל מסלנט זצ"ל)

3

מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 "בהנחל עליון גוים, בהפרידו בני אדם, יצב גבלת עמים למספר בני ישראל" (לב, ח).

מה פירוש הפסוק? וכי גבולות המדינות בעולם נקבעו לפי מספר היהודים?

התורה מגלה יסוד עמוק בהשגחת ה' על מאורעות

ההיסטוריה. אומות העולם רבות הן. חז"ל מנו שבעים אומות, ואילו עם ישראל הוא עם קטן במספרו. גם כיום, אם נשווה את מספר היהודים לאוכלוסיית העולם, מדובר בשבריר זעום.

מבחינה סטטיסטית, עם ישראל נראה כמעט זניח. אך התורה מלמדת שהמציאות הפוכה: ההיסטוריה של העמים מתנהלת לפי עם ישראל.

זהו פירוש הפסוק: כאשר הקב"ה חילק את העולם לאומות וקבע את גבולותיהן, הוא כבר ראה את מסלולו של עם ישראל לאורך הדורות. היכן יגלו, היכן ימצאו מקלט, והיכן תקום קהילה חדשה לאחר גירוש או רדיפה.

כשגורשו יהודים מצרפת, מצאו רבים מהם מקום בספרד; לאחר גירוש ספרד קמו מרכזי תורה בפולין, בטורקיה ובארצות נוספות. מה שנראה כמהלכים פוליטיים של עמים וממלכות, היה חלק מתוכנית אלוקית של שמירת עם ישראל.

2 "צור ילדך תשי, ותשכח א-ל מחללך" (לב, יח).

מה פירוש המילה 'תשי'?

חז"ל והמפרשים ביארו שהמילה 'תשי' היא מלשון שכחה והסחת הדעת. כלומר: התרשלת והסחת את דעתך מן הקב"ה, עד שבאת לידי "ותשכח א-ל מחוללך".

מבאר המגיד מדובנא במשל. אדם אחד שקע בחובות כבדים. מדי יום היו הנושים דופקים על דלתו ותובעים את כספם. אחד מחבריו, שגם הוא היה מבעלי החוב, נתן לו עצה: "כאשר יבואו הנושים, העמד פנים כאילו השתגע. כשיראו שאין עם מי לדבר, יתייאשו וילכו".

העצה הצליחה. עברו הימים, והגיע אותו חבר שנתן לו את העצה. אלא שגם כלפיו החל האיש להעמיד פני משוגע. כעס החבר: "וכי נגדי אתה משתמש בעצה שאני עצמי נתתי לך?"

כך אומר הקב"ה לישראל: אני נתתי לך את מתנת השכחה, שתוכל לשכוח מהקשיים והצער, כדי שתוכל לחיות בשמחה ובתקווה. אך האם אתה משתמש בה נגדי, ושוכח אותי ואת חסדיי...?

לך א-לי תשוקתי

פיוט זה מיוחס לרבי אברהם אבן עזרא, אם כי יש המייחסים אותו לחמיו, רבי יהודה הלוי. הפיוט מבטא את כיסופיה של הנשמה אל בוראה, ומתאר את הקשר עם הקב"ה בלשון של אהבה, געגוע ותשוקה רוחנית.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

תורת הבית

הרב מיכאל לסרי

שבת פיוס

התשובה שקדמה לעולם

ב ע י צ ו מ ה של האווירה המרוממת של שבת שובה, בבתי הכנסיות מהדהד קולו של הנביא: "שובה ישראל עד ה' אלוהיך" (הושע יד, ב). מילים אלו מעוררות בלב כל יהודי את הרצון להשתפר ולהתקרב,

אך לעיתים מקננת בלב השאלה: כיצד הדבר ייתכן? כיצד מסוגל האדם, בשר ודם, למחוק במחיר יד מעשים שנעשו בעבר? הרי המציאות מראה שמה שהיה - היה, ולא ניתן להשיב את הגלגל לאחור.

היסוד שקדם לבריאת העולם

התשובה לשאלה זו טמונה בסוד עמוק שגילו לנו חז"ל. התשובה אינה נבראה בדיעבד, לאחר שהאדם חטא, אלא יסוד בבריא. המדרש מלמדנו כי התשובה היא אחד משבעה דברים שנבראו עוד לפני שנברא העולם, כפי שנאמר בתהילים: "בטרם הרים יולדו ותחולל ארץ ותבל, ותאמר שובו בני אדם" (צ). הקדוש ברוך הוא, בחסדו האינסופי, ידע

כי האדם עתיד ליפול, ולכן הטביע בתוך חוקי הטבע של היקום את האפשרות לתקן.

אילו הייתה התשובה נבראת לאחר בריאת העולם, היא לא הייתה יכולה לפעול מעל חוקי הזמן. הכוח המיוחד של התשובה נובע מכך שהיא נעלה מהעולם הזה ומחוקיו. כאשר יהודי יושב בעיצומו של יום, מתבונן במעשיו ומקבל על עצמו בכנות גמורה ובלב נשבר שלא לשוב עוד לאותה טעות - הוא מתעלה מעל הזמן. באותו רגע קדוש, יש בכוחו לשוב אל אותה נקודה בעבר, לעקור את הרצון הישן, ולשנות את המציאות הרוחנית של מעשיו.

השליחות של בן האנוש

מעלה זו היא שמייחדת את בני האדם, ויצרה את הוויכוח המפורסם בשעה שעלה משה רבנו

למרום לקבל את התורה. מלאכי השרת טענו כי התורה הקדושה, חמדה גנוזה, צריכה להישאר אצלם בשמי מרומים, מקום שבו הכול נקי, טהור וללא רבב. אך הקדוש ברוך הוא הורה למשה להשיב להם.

משה רבנו הסביר למלאכים כי דווקא משום שהם יצורים רוחניים מושלמים שאינם טועים

לעולם, התורה אינה שייכת להם. התורה ניתנה לבני אדם שיש להם יצר הרע, שנאבקים בכל יום מחדש, שעלולים ליפול - אך ניתנה להם המתנה המופלאה של התשובה. המלאכים אינם זקוקים לתשובה, ואילו האדם נברא כדי שיוכל להתקדש מתוך המאבק.

תיקון הבית

ההזדמנות הגדולה של שבת שובה קוראת לנו להוריד את הדברים הנשגבים הללו לחיי המעשה. חסיד מודאג הגיע לרב בערב יום הכיפורים. החסיד סיפר בבכי כי במהלך השנה כעס ופגע בבני ביתו, וכעת הוא חרד מיום הדין. אמר לו הרבי: "התשובה נבראה לפני העולם, כדי שתוכל לשנות את העבר. לך לביתך, בקש סליחה אמיתית, ותהפוך את הריחוק לקירבה ושלווה."

השבת הזו, רגע לפני ששערי הרחמים ננעלים ביום הכיפורים, היא העת לגשת אל הרעיה, אל הילדים ואל הסובבים אותנו, לבקש סליחה בלב שלם על כל פגיעה או חוסר תשומת לב, ולפתוח דף חדש ונקי לקראת השנה הבאה עלינו לטובה.

החסיד סיפר

בבכי כי במהלך

השנה כעס ופגע

בבני ביתו, וכעת הוא

חרד מיום הדין

ניקוי הנפש

מדוע קשה לנו לסלוח לעצמנו?

המעגל

יש הבדל עמוק בין חרטה לבין הלקאה עצמית. החרטה אומרת: עשיתי מעשה שאינו מתאים לערכי, ועליי לתקנו. ההלקאה העצמית אומרת: המעשה הזה מוכיח שאני אדם חסר תקנה ואיני ראוי לסליחה. החרטה מתייחסת למעשה, ההלקאה העצמית מתייחסת לזהותו של האדם. החרטה פותחת פתח לשינוי, ואילו ההלקאה העצמית סוגרת אותו. כאשר האדם אומר לעצמו "טעיתי", הוא עדיין רואה בתוכו מי שיכול לבחור אחרת. כאשר הוא אומר "אני כישלון", הטעות חדלה להיות אירוע, והופכת להגדרה עצמית.

מבחינה פסיכולוגית, האשמה הבריאה היא רגש שיש לו תפקיד: היא מצביעה על פער בין התנהגותנו לבין ערכינו, ומניעה אותנו לתיקון. אולם לאחר שהמסר הובן והתיקון החל, המשך האשמה אינו מוסיף כוח. לעיתים הוא הופך למעגל של מחשבות חוזרות, שבו האדם אינו מתקדם, אלא רק מעמיק את תחושת חוסר הערך שלו. הוא מאמין שהוא עוסק בעבר כדי ללמוד ממנו, אך למעשה הוא נשאר לכוד בו.

לעיתים מסתתר מאחורי ההלקאה העצמית גם פחד: אם אסלח לעצמי, אולי אחזור שוב על אותה טעות. האדם משתמש בכאב כשוט פנימי ומקווה שהחומרה שבה הוא דן את עצמו תגן

עליו מפני כישלון עתידי. אך פחד ובוז עצמי אינם מחנכים לאורך זמן. הם עלולים להחליש את האדם, לערער את אמונו בעצמו ולגרור לו להימנע מהתבוננות כנה. דווקא מי שמאמין שיש בו טוב ויכולת להשתנות, מסוגל להתייצב מול חולשותיו בלי לברוח ובלי להתמוטט.

השמחה

התשובה אינה נמדדת במשך הזמן שבו האדם מצליח לייסר את עצמו, אלא בשינוי שהוא מחולל במחשבה, ברצון ובמעשה. סליחה עצמית אינה שחרור מן האחריות, אלא שחרור הכוחות לטובת השינוי.

בספרי המוסר מובא, שבתוך כאב החרטה צריך האדם לחוש גם את השמחה הנובעת מעצם רצונו להיות טוב. הכאב מעיד שהמעשה אינו מתאים לפנימיותו, והרצון המתחדש מעיד שנפשו אינה מזדהה עם הכישלון.

לסלוח לעצמנו פירושו לומר ביושר: טעיתי, אני אחראי ועליי לתקן, אך אינני חייב להישאר לנצח האדם שהייתי באותו רגע. אני יכול לשאת את הלקח בלי לשאת לעולם רגשות אשם. זהו ניקוי הנפש: לא מחיקת העבר, אלא הפיכתו ממקור של בושה למקור של התבוננות, אחריות וצמיחה.

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נאישי

האם ישנם אנשים שמסוגלים לבקש סליחה מאחרים, אך אינם מוכנים לסלוח לעצמם? מסתבר שכן. ישנם אנשים שגם לאחר שהתחרטו, תיקנו ככל שיכלו וקיבלו החלטה לעתיד, הם ממשיכים לשאת את העבר כמשא כבד. המעשה כבר הסתיים, אך בתוכם הוא מוסיף להתרחש שוב ושוב. הם משחזרים אותו, שופטים את עצמם ומנהלים משפט פנימי שאין בו הכרעה ואין בו זיכוי.

לעיתים נדמה להם שהמשך ההאשמה העצמית מוכיח עד כמה הם מתייחסים ברצינות למעשה. הם חוששים שאם יניחו לכאב, יהיה בכך זלזול בחומרת הטעות. כאילו עוצמת הסבל היא המודד לעומק החרטה. מבחינתם, סליחה עצמית דומה להתעלמות, לטשטוש או לבריחה מאחריות. אך דווקא כאן עלולה להיווצר טעות נפשית: האדם מחליף את עבודת התיקון בעבודת ההענשה, ומשכנע את עצמו שהכאב המתמשך הוא עצמו התיקון.

הניצוץ
היהודי

ובסימולטורים והשתלב בתעופה האזרחית. הוא ורעייתו הקימו ברעננה משפחה לתפארת, גידלו שמונה ילדים וכיום הם כבר זוכים לנכדים. "לא חזרתי בתשובה מפני שהיו לי חיים רעים", הוא מדגיש. "הייתה לי ילדות נפלאה, עבודה טובה ומשפחה. לא חיפשתי פתרון לאיזה קושי".

ובכל זאת, דווקא בתוך ההצלחה, החלו להתעורר השאלות. "כשאתה נמצא בגובה שלוש אלף רגל ושולט באחת המכונות המתוחכמות בעולם, יש לך זמן לחשוב. אתה שואל את עצמך: רגע, מה הדרך? מה היעד? והאם בדרך שבה אני הולך אני באמת מצליח להגיע אליו?"

את התשובות הוא עדיין לא חיפש בבית המדרש. בשלב הראשון הוא הגיע לסמינר של ערכים, כמעט במקרה - וגם משם עמד להסתובב וללכת.

הופך כל אבן

זה קרה לפני כעשרים וחמש שנה. לנגר ורעייתו הגיעו לסמינר של ערכים שעסק בחינוך ילדים ובחיי משפחה. אלא שכבר בכניסה כמעט הסתיים הביקור.

"ראיתי את המילה 'סמינר' וחשכו עיניי", הוא צוחק. "אמרתי לרעייתי שאני חוזר הביתה". היא מיהרה להזעיק את אילן, אחד המארגנים, וזה עצר אותו לפני שנעלם. לנגר כבר הייתה הצעת ייעול: "אמרתי לו: אתם לא יכולים לכתוב 'סמינר'. אנשים רואים את המילה הזאת ומייד נרתעים. תכתבו 'סדנא'. סמינר מעורר קונוטציה מסוימת; סדנא היא כבר דבר שמיועד לאנשים חושבים".

אילן הבטיח לשקול את ההצעה ולנגר הסכים להישאר. אבל גם לאחר שהתיישב באולם, הוא לא התכוון להפוך את מלאכתם של המרצים לקלה.

"לא באתי כדי להקשיב וללמוד", הוא מודה. "באתי להפריך את התיאוריות שלהם. הייתי

בחוץ כבר המתינו כולם: מפקד חיל האוויר, מפקד הבסיס, מפקד הטייסת ושורה ארוכה של קצינים. טקס החלפת הפיקוד עמד להתחיל, וסגן־אלוף אופיר לנגר, טייס ותיק ומפקד בחיל האוויר, ישב במכוניתו וניסה לעשות פעולה פשוטה אחת: לפתוח את הדלת ולצאת. אלא שהרגליים לא נשמעו לו.

לא תקלה במטוס עמדה על הפרק, לא נחיתת חירום ולא משימה מעבר לגבול. האיום כולו הסתכם בפיסת בד קטנה שהייתה מונחת על ראשו. כיפה.

"ניסיתי לצאת מהמכונית והרגליים פשוט לא זזו", הוא משחזר. "אפשר להסתכל על אדם ולומר לו: נו, מה הבעיה? תזיז את הרגליים.

אבל הן באמת לא זזו. כנראה שהפחד פשוט שיתק אותי".

לנגר הסיר את הכיפה וכמעט יצא. אבל רעייתו עצרה אותו. "אתה לא יוצא ככה", אמרה. "החלטת שזה הזמן - אז זה הזמן".

הוא חזר למקומו, חבש שוב את הכיפה וניסה פעם נוספת. ושוב - הרגליים לא זזו. חמש דקות ישב שם, נשם ועבד על עצמו, עד שפתח את הדלת ויצא. ברחבת הטקס הופנו אליו מייד כל המבטים.

אחד ממפקדיו בחן את המראה החדש: "נו, סוף־סוף האמת יצאה לאור".

לנגר חיך, אבל מאחורי הבדיחה הסתתר מסע שנמשך שנים. האיש שהטיס מטוסים מתוחכמים ופיקד על טייסים נדרש לאומץ מסוג אחר כדי לחצות כמה מטרים של אספלט. כדי להבין מדוע הייתה הכיפה הזאת להמראה הקשה בחייו, צריך לחזור אל הסמינר שאליו הגיע במטרה אחת ברורה: להוכיח לאנשי 'ערכים' שהם טועים.

האיש שמתחת הכיפה

אופיר לנגר הגשים את אחד החלומות הישראליים הגדולים: סיים קורס טיס, התקדם בחיל האוויר עד דרגת סגן־אלוף ופיקד על טייסת בשדה דב. בהמשך עסק בהדרכה

אופיר לנגר כיום בתא הטייס

ההיכרות שעליה כהניח

בגובה שלושים אלף רגל, הוא שלט באחת המכונות המשוכללות בעולם. אבל על הקרקע, אופיר לנגר, סגן־אלוף ומפקד טייסת בחיל האוויר, עדיין חשש להניח כיפה לראשו. היום הוא לוקח את סיפורו אל הקוקפיט ומגלה כי גם לטייסים שיודעים לאן הם טסים יש שאלות על היעד

איתי, שואלים מראש: הכנת את הדף היומי? עם חלקם אני ממש לומד גמרא."

היכולת לקיים את השיחות הללו קשורה בעיניו לזהותו כבעל תשובה. "בעלי תשובה הם גשר בין העולמות. הם יודעים לתווך את העולם החרדי לחילוני ואת העולם החילוני לחרדי. הם יודעים לדבר בשתי השפות."

אבל השליחות, הוא מדגיש, אינה מתחילה בדיבור. פעם ניגש אליו אדם בטרקלין בנתב"ג ואמר שהוא רואה אותו שם מפעם לפעם. שאלה אחת הטרידה אותו: כיצד הציציות שלו תמיד ישרות ומגוהצות?

"לא הכרתי אותו בכלל", מספר לנגר. "אבל הוא כבר ראה אותי כמה פעמים ושם לב איך אני נראה. הבנתי שאינני חייב לדבר כדי לעשות שליחות. לפעמים אני פשוט הולך – ומישהו מסתכל."

גאוות יחידה

את השינוי העמוק ביותר רואה לנגר בבית. הוא ורעייתו גידלו שמונה ילדים מתוך מה שהוא מכנה 'גאוות יחידה'. "כשהילדים שלנו הולכים ברחוב, הסיירת הולכת", הוא אומר. "הם יודעים שהם מייצגים משהו ושעליהם להיות דוגמה אישית."

על חייו הקודמים הוא אינו מביט בכעס. הצער היחיד שלו הוא על התורה שלא למד בילדותו. "כשאני יושב ללמוד גמרא עם הילדים שלי, ורואה מה הם יודעים בגיל שמונה-עשרה, יש לי חלישות הדעת. את הגרסה דינקותא הזאת כבר אי אפשר להשלים."

בשנת תשע"ו כבר עמד סגן-אלוף במילואים אופיר לנגר באירוע 'ליווי המשך' של ערכים וסיפור לבוגרי הסמינרים על דרכו. האיש שהגיע לסמינר כדי להפריך את המרצים, נעשה בעצמו מי שמעביר את האמת שגילה הלאה.

יש תופעה מיוחדת המוכרת לטייסים הממריאים מערבה בשעת ערב. השמש כבר שוקעת ונעלמת מעיני האנשים שעל הקרקע, אבל ככל שהמטוס מטפס היא מגיחה מחדש מעבר לאופק – כאילו הצליחה הזריחה להשיג את השקיעה. "כשאני רואה את זה", אומר לנגר, "אני חושב על התהליך שעברתי. גם בחיים אפשר לפעמים לטפס מעט גבוה יותר, ולגלות שהשמש שחשבנו שכבר שקעה, עדיין מאירה." האם כבר הגיע ליעד? לנגר מחייך. "אדם צריך לחשוב תמיד שהשיא עוד לפניו. ברגע שהוא סבור שכבר הגיע, הוא מפסיק להתקדם."

הטורקי הבהיר שהמטוס נמצא באחריות אנשיו, ובזמן שהצוות התארגן התפתחה ביניהם שיחה. לפתע שאל הטורקי: "שמעת על ספר הכוזרי?" "חשבתי לעצמי: מה לקצין ביטחון טורקי ולספר הכוזרי?" מספר לנגר. בהשגחה פרטית זה היה בדיוק הספר שלמד באותה תקופה עם חברותא. במשך כרבע שעה שוחחו השניים על מלך כוזר, על 'החבר' ועל השאלות שבמרכז הספר. לנגר השיב, והטורקי התפעל מידיעותיו.

לבסוף הביט בו ושאל: "תגיד, אתה יהודי?" "ודאי", השיב לנגר. "אז למה אין לך כיפה?"

"ניסיתי לצאת מהמכונית והרגליים פשוט לא זזו", הוא משחזר

השאלה הקצרה ליוותה אותו בדרכו חזרה לישראל. כשהגיע הביתה סיפר לרעייתו על המפגש. תשובתה הייתה חדשה: "אתה רואה? היית צריך לטוס עד טורקיה כדי שטורקי ישאל אותך למה אין לך כיפה."

זמן לא רב לאחר מכן החליט לנגר להפסיק להסתתר. הוא בחר לעשות זאת בטקס החלפת הפיקוד, מול כל מפקדיו. חבש את הכיפה – וגילה שהמרחק בין ההחלטה לבין דלת המכונית יכול להיות קשה יותר מאלפי קילומטרים באוויר.

"לא באתי כדי להקשיב וללמוד", הוא מודה. "באתי להפריך את התיאוריות שלהם"

בית מדרש בקופיט

השנים חלפו, והכיפה שפעם התקשה לצאת איתה מן המכונית נעשתה חלק בלתי נפרד מדמותו. לנגר המשיך לטוס, אך אל המשימה המקצועית נוספה בעבורו שליחות אחרת.

"בטיסה אתה יושב עם הטייס השני ארבע שעות, לפעמים יותר", הוא אומר. "אפשר לדבר על מזג האוויר, ואפשר להגיע לשיחות עמוקות על החיים". כך הופך הקוקפיט לעיתים לבית מדרש קטן בגובה שלושים אלף רגל. לנגר מסביר לעמיתיו מהי תורה שבעל-פה, מיהם התנאים והאמוראים וכיצד בנויה הגמרא. "יש טייסים לא-דתיים, שכשהם יודעים שהם טסים

בטוח שלא יצליחו ללמד אותי דבר חדש". הוא הקשה במהלך ההרצאות, המתין למרצים לאחריהן והעמיד כל טענה לבדיקה. "לא השארתי אבן על אבן שלא הפכתי".

אלא שאז התרחשה תפנית שלא תכנן. "הפכתי אבן וגיליתי אמת מתחתיה. הפכתי עוד אבן – ושוב מצאתי אמת. ועוד אבן, ועוד אחת. בשלב מסוים אמרתי לעצמי: אם הוכיחו לך שא', ב', ג', ד' וה' נכונים, כנראה שגם ו', ז' וח' אינם דברים שאתה יכול לפטור כלאחר יד. אתה כבר לא מוכרח להפוך ברגע זה את כל האבנים בעולם."

הספקן לא חדל לשאול שאלות, אך נקודת המוצא השתנתה. במקום לבחון כיצד להפריך, הוא התחיל לבדוק מה מתחייב מן התשובות שקיבל. הסמינר הסתיים, אבל הבריור רק התחיל.

שינוי סטטוס?

הדרך מן הסמינר אל הכיפה נמשכה כשש שנים. לא הייתה בה הארה פתאומית או החלטה ששינתה הכול בן-לילה. "התהליך היה מאוד לוגי, שכלתני ומסודר", אומר לנגר. "אני לא זוכר מצווה אחת שבה פתאום ראיתי אורות. בכל פעם הוספנו לחיים עוד דבר."

סדר יומו החל להשתנות בלי שאנשי הטייסת הבחינו בכך. "בחמש בבוקר הייתה לי חברותא, בחמש וחצי חברותא נוספת, בשש תפילה – ובשבע כבר הייתי במשרד". בערב שב לרעננה לתפילת ערבית וללימוד. בבית הכנסת חבש כיפה, לפני שנכנס לבסיס הסיר אותה. "שם לא ידעו מה אני עושה לפני העבודה, ובבית הכנסת לא ידעו מה אני עושה שם."

הכיפה הייתה בעיניו הרבה יותר מכיסוי ראש. "כיפה היא סטטוס. ברגע שאני חובש אותה, אני עובר בפומבי מצד אחד של המתרס אל הצד השני."

בחיל האוויר קיבלה ההצהרה הזאת משמעות מיוחדת. "אתה חי בארגון שמטפח תחושה של 'כוחי ועוצם ידי': המטוסים שלנו, הטייסים שלנו, אנחנו ביצענו. הכיפה מעידה שיש בורא לעולם, שאתה נמצא תחתיו ושהוא מנהל את הדברים."

שנים חלפו עד שהחשש להמשיך בלי כיפה גבר על הפחד מפני הרגע שבו יופיע איתה. ואז נשלח לנגר לטורקיה, שם שמע את השאלה שכבר לא הניחה לו להתחמק.

כוזרי בטורקית

בשנת תשס"ה, בתקופה שבה התקיימו קשרים ביטחוניים הדוקים בין ישראל לטורקיה, יצאה משלחת של חיל האוויר לביקור רשמי באנקרה. לנגר הטיס את מפקד החיל, האלוף אליעזר שקדי, לפגישה עם מקביליו הטורקים. לשניים הייתה היכרות ארוכת שנים: שקדי היה המדריך הראשון של לנגר בקורס הטיס, וכעת ישב מאחוריו כמפקד חיל האוויר.

עם הנחיתה נפרש השטיח האדום, ושקדי יצא לפגישותיו. לנגר ואנשי הצוות המשיכו לחנות את המטוס ולהסדיר את אבטחתו. קצין הביטחון

בעקבות

כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זי"ע

יומא דהלולא - י' תשרי

מתולדותיו

- נולד — תרצ"א
- נפטר — תש"ע
- פעילות — ישראל
- מקום קבורה — הר הזיתים
- חיבורים — 'דברות קודש', 'הר בשן' על הרמב"ם ו'הר בשן' על הש"ס.

דלת נוספת

כשנשלח על ידי אביו הגדול להקים את ממלכת לעלוב בארצות הברית, החל הוא לעמול על חיזוק התורה והחסידות, אך מאידך, סירב בכל תוקף לפתוח בית מדרש גדול וחדש שיישא את השם 'לעלוב', מתוך חשש שמא יפגע הדבר במעמדם או בפרנסתם של בתי הכנסת הקיימים בשכונה. רק לאחר לחץ כבד והפצרות ממושכות מצד החסידים, הסכים לכך, אך הציב תנאי: המקום יוקם בירכתי השכונה, במרחק רב מכל ריכוז חרדי קיים.

החסידים מצאו מבנה מרוחק, כמעט על גבול אזור המגורים של האוכלוסייה המקומית. הרבי שמוח לגלות כי בקרבת מקום מתגוררים יהודים מעולי רוסיה, הרחוקים מתורה ומצוות, וראה בכך שליחות להאכילם ולהשקותם בגשמיות וברוחניות.

אך זהירותו של הרבי לא עצרה שם; הרבי כיתת את רגליו באופן אישי, עבר בין רבני בתי הכנסת באזור, ובקש מכל אחד מהם מחילה וסליחה על כך שהוא פותח מקום תפילה חדש.

הגאון הצדיק רבי משה וולפסון זצ"ל, רב קהילת 'אמונת

ישראל', הבחין מייד ביהודי הנשגב, והחל לעקוב אחר הנהגותיו. יום אחד גילה כי בבית מדרשו של הרבי מתבצעות עבודות בנייה נרחבות בעלות כספית אדירה. כשבירר לפשר השיפוצים, נדהם מהתשובה: הרבי הבחין שישנם יהודים החפצים לטבול במקווה שבבית מדרשו, אך מאחר שהמעבר אליו עובר דרך אולם בית הכנסת, הם מתביישים להיכנס כיוון שאינם מתפללים אצלו. כדי לחסוך מהם שמץ של אי-נעימות או בושה, השקיע הרבי הון עתק כדי לבנות פתח נפרד למקווה, שאינו עובר דרך בית המדרש.

הרבי מלעלוב נותר תעלומה בעיני רואיו - אריה בעבודת ה', שנחבא אל הכלים בענווה

התנאי הסודי שבחדר הרבי

מפעימה. צדיק שכל מהותו הייתה עבודת ה' לשמה ודאגה לכל יהודי.

השתיקה הייתה סימן ההיכר המובהק ביותר של הרבי. האדמו"ר מלעלוב זצ"ל שקל כל מילה במאזני זהב, ולא הוציא הבל מפיו לריק. חסידים ואנשי מעשה עמדו משתאים מול צדיק ששולט על שפתיו ולשונו, ומווד כל הגה. אך היה יוצא מן הכלל אחד ויחיד: כאשר זיהה הרבי יהודי שבור לב, אדם שרוחו שחה עליו והוא שרוי בצער - או אז היה משנה לחלוטין ממנהגו. השתיקה הפכה לנהר של מילים חמות, מנחמות ומעודדות, והוא היה מסוגל לשבת שעות ארוכות ולשוחח, להתעניין ולנחם.

באחד הימים, נכנס אל חדרו של הרבי יהודי שנקלע למצוקה כלכלית קשה, וביקש הלוואה כספית גדולה. אחד המקורבים שנכח במקום, זיהה מייד את המבקש; הוא ידע היטב שמדובר באדם שאינו מוחזק להחזיר חובות, ושסיכוייו של הכסף לשוב אל הרבי, קלושים מאוד. המקורב לא הצליח להסתיר את דאגתו, וסימן לרבי

על כך.

הרבי הבחין בתנועת היד הבהולה, אך המשיך לשוחח עם האיש בנעימות, ובסוף השיחה העניק לו את ההלוואה הגדולה שביקש. לאחר שיצא האיש מן החדר, פנה הרבי אל מקורבו בנינוחות מופלאה, ובבת צחוק גילה לו: "מנהג יש ביד, מקדמת דנא. בכל פעם שאני מלווה סכום כסף ליהודי, ועולה בליבי חשש שמא הוא לא יוכל להחזיר לי את חובו, אני עושה מראש תנאי מפורש ביני לבין עצמי - שאם אכן לא ישיב את ההלוואה, הרי שכל הנתינה שלי מעיקרא לא הייתה בתורת הלוואה, אלא בתורת מתנה גמורה, ללא שום תביעה".

הייתה זו אחת הפעמים הבודדות בהן חשף הצדיק טפח ממידת החסד העצומה שלו.

התכנים מלוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

כ"ק האדמו"ר רבי שמעון נתן נטע זצוק"ל מלעלוב נולד בעיר העתיקה בירושלים, בחודש טבת תרצ"א, לאביו רבי משה מרדכי זי"ע. בצעירותו למד בישיבות 'חיי עולם' ו'שפת אמת' בירושלים. כשאביו עבר לגור בתל אביב, למד בישיבת וולוז'ין ששכנה בבני ברק. בשנת תשי"א נשא את בת הרה"צ רבי שלמה פריינד זצ"ל. במהלך חייו כיהן כראש ישיבה באנטוורפן שבבלגיה, שם חיבר והוציא לאור את הספר 'הר הבשן' על הרמב"ם (הלכות תרומות). בשנת תשל"ג עבר לארצות הברית בשליחות אביו, והקים שם את בית המדרש ומוסדות חסידות לעלוב. בשנת תשמ"ז, לאחר פטירת אביו, מונה למלא את מקומו ולהנהיג את החסידות. במהלך שנות הנהגתו הקים בתי תבשיל ומפעלי חסד. בליל יום הכיפורים תש"ע, לאחר תפילת ערבית, נפטר בביתו. מסע ההלוויה יצא מבית מדרשו בבני ברק לעבר הר הזיתים בירושלים, שם נטמן.

מוסר השכל

מעל חסד לעולם רק אלם שמיים
במצאן ואלו פרסום, ערכם רק
מאור.

דיון מסביב לשולחן

מתי לא נכון לבקש סליחה?

שאלה

משה מקפיד מאוד על הלכות לשון הרע, ודווקא משום כך הוא נושא איתו כבר זמן רב הרגשה לא נעימה. הוא נגרר בלשונו ודיבר על חברו, דוד. הוא ידע שהיה אסור לו לומר את הדברים.

כעת, בעשרת ימי תשובה הוא החליט שהוא חייב להגיע נקי ליום כיפור, ולכן הגיע הזמן לבקש מדוד סליחה, אבל הוא לא ידע כיצד לעשות זאת כיון שדוד הוא בחור רגיש ובוודאי ייפגע אם ישמע שדיברו עליו לשון הרע - למרות שזה היה מזמן ולמרות שכעת מבקשים את סליחתו.

האם עדיף שיבקש סליחה על העבר ובכך אולי תיווצר פגיעה חדשה, או שעדיף שלא לבקש סליחה?

תשובה

על כל עבירה שהאדם עובר צריך לבקש סליחה מהקב"ה, דבר זה נעשה על ידי מעשה התשובה, ובעבירה שבין אדם לחברו צריך בנוסף לבקש סליחה גם מחברו, כמו שאמרו חז"ל: "עברות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו", ובקשת הסליחה מחברו צריכה להיות לפני שמתוודה על חטאו (שערי תשובה לר' יונה, א, מה).

החובה לבקש את סליחתו של השני היא רק במקרה שהסיפור גרם לשני נזק, כגון שהסיפור הזיק לו בפרנסה או בשידוך או בשאר עניינים, ואף שלא נודע לו כלל שדיברו עליו. ואפילו אם לא נגרם לו נזק כלל, אבל נודע לו שדיברו עליו וזה גרם לו צער, צריך לבקש את סליחתו. וכשמבקש סליחה צריך לפרט מה שעשה לו כדי שימחל לו, ולא די לבקש סליחה באופן כללי. אומנם, במקרה שחברו יתבייש אם יפרט את החטא, יבקש את סליחתו בלא לפרט (משנה ברורה תרו, ג).

וגם כשאינו יכול לבקש סליחה כאמור, לפחות יעשה תשובה על החלק שבין אדם למקום, וכשירצה מאוד בתשובה ייתן ה' בליבו של אותו אדם שנפגע ממנו, שימחל לו (חובות הלבבות שער התשובה י).

ובמקרה שלא נגרם לזולת שום נזק ממוני וגם לא נגרם לו צער, כיוון שהמדובר לא שמע מכך שדיברו עליו, אין חובה לבקש ממנו סליחה, כיוון שאין בזה חלק של בין אדם לחברו, אלא רק חלק של בין אדם למקום, ודי שיעשה תשובה בחרטה ויודי וקבלה לעתיד (חפץ חיים לשון הרע ד, יב).

סיכום

על סיפור לשון הרע צריך לבקש סליחה מחברו רק אם נגרם לו נזק או צער. אם לאו, מספיק שיעשה תשובה בינו לבין עצמו.

כשגרם נזק או צער לחברו צריך לבקש את סליחתו ולפרט על מה הוא מבקש, ואם זה יגרם לחברו צער, יבקש סליחה בלא לפרט.

נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א
מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

שתי אצבעות

התכוון לסכום גבוה, והגבאי הכריז סכום נמוך. כמה ישלם?

שאלה

בבית הכנסת נוהגים למכור את העליות בשבת קודש. באחת השבתות רצה אחד המתפללים לזכות בעלייה מסוימת. כאשר הגבאי הכריז על מכירת אותה עלייה, מתפלל הציע מאה שקלים. מתפלל אחר סימן לגבאי בשתי אצבעותיו מספר שתיים. הגבאי היה סבור שכונתו הייתה להוסיף עוד עשרים שקלים, ולכן הכריז בקול: "מאה ועשרים". אבל האמת הייתה שהמתפלל התכוון בלב למאתיים שקלים...

למעשה איש לא הוסיף במחיר, והגבאי הכריז שזכה בעלייה במחיר של מאה ועשרים שקלים.

עכשיו מתלבט המתפלל האם יכול לשלם מאה ועשרים בלבד, כפי שהכריז הגבאי, או שמא עליו לשלם מאתיים שקלים, כפי שהיה בדעתו בשעה שהצביע?

תשובה

ראשית כל יש להבין, מדוע אין אסור משום 'מיקח וממכר' במכירת העליות בשבת קודש?

מבאר הערוך השולחן (או"ח סי' ש"ו סט"ז), שמכירת העליות אינה נחשבת למיקח וממכר, מפני שאין כאן מוצר כלשהו שנמכר לפי שווי דמיו בשוק, אלא כוונת האדם שרוצה לזכות במצווה, לנדור לצדקה על תנאי שאכן יזכה במצווה, וכאשר נוקב המתפלל במחיר, הרי הוא כאומר: 'אם אזכה בעלייה זו, אני נותן כך וכך לצדקה', והאחר אומר 'ואני מוסיף על הצדקה אם אזכה בעלייה זו', כך שלמעשה הזכייה בעליות נחשבת ל'נדר לצדקה', ולא כעיסוק במיקח וממכר (ויעיין במג"א שם סקט"ו ומשנ"ב סקל"ג).

ובענייננו, המתפלל התכוון לנדב מאתיים שקלים לצורך צדקה, שכן הכסף משמש לצורכי מצווה של רבים [אחזקת בית הכנסת ועריכת שיעורי תורה, ופעילות תורנית במקום]. אלא שיש לדון, האם כוונת הנדבה שבלב מחייבת, או שמא דווקא בהכרזה מפורשת בפה אדם מתחייב בנדר לצדקה?

נחלקו בדבר רבותינו הפוסקים: יש הסוברים שנדרי צדקה חלים במחשבה, ויש הסוברים שאינם חלים. ולמעשה, הכריע הרמ"א (יו"ד סו"ס רנ"ח), שנדר לצדקה חל במחשבה. ולפיכך, יש להורות לשואל שעליו לשלם מאתיים שקלים לבית הכנסת, כי בשעה שהרים את אצבעותיו, הוא גמר בליבו שאם יזכה בעלייה, הרי הוא מתנדב ליתן סכום זה לצדקה, וממילא לאחר שאכן זכה בעלייה, הוא אינו יכול לחזור בו.

סיכום

הזוכה בעלייה ישלם מאתיים שקלים לקופת בית הכנסת.

נכתב ע"י הרב ארז חזני שליט"א

המדור נועד לעורר את לב המעיינים ואינו נועד לפסוק הלכה. בשל ריבוי הפרטים והשוני בכל מקרה, למעשה יש לשאול מורה הוראה.

{ אז נדברו }

פרשת האזינו תשפ"ז | גליון מספר: 747 | לסדר: "יסובגנה יבוענה יצרנה כאישון עין"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

A8447168@gmail.com

למאגוזות בפס:
077-4448588

חדש!

ניתן לקבל את העלון
בפס:

מערכת אוצר הגלינונות:

02-3132641

קוד עלון: 1233

לתרומות ולהוראות

קבע לעלון:

באשראי:

"נדרים פלוס"

(קופה: עלון או נדבה)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(מוכר להחזר מס)

למענה אנשי:

052-7683095

נבואה שערך!!! סיום מסכת חולין... מתחילים בכורות...

לכל הדעות המשפט הכי מרגש ביום כיפור זה 'פתח לנו שער בעת נעילת שער כי פנה יום', מסתמא יש עליו הכי הרבה שירים ולחנים... אבל מה יכול להיות יותר מרגש מהמשפט הזה???

תן ניחוש איזה משפט ביום כיפור עוד יותר מרגש ומרטיט מ'פתח לנו שער בעת נעילת שער'???

המשפט הבא אחריו!!! היום יפנה, השמש יבא ויפנה, נבואה שערך!!!!

האם פעם שמת לב למשפט הזה?? האם הבנת מה אמרת??

העניין הוא שלפני רגע עמדת סמוך לשער והתחננתי לה... אנה אנה ה'... תפתח לנו את השער... דחוף דחוף!!! עוד כמה רגעים נגמר המבצע... אנה, פתח לנו שער בעת נעילת שער...

ואז... תנחש מה קרה?? אכן כצפוי!!! חלפו כמה דקות וזהו... הסתיים המבצע... ננעלו השערים ו... וזהו... כעת הציבור מתפזר איש איש לביתו... אבל לא!!!

היום יפנה, השמש יבא ויפנה נבואה שערך... רבש"ע: אנחנו נשארים פה!!! לא משנה אם השערים ינעלו או לא ינעלו... אנחנו פה!!! נבואה שערך... אצלנו אף פעם לא נגמר המבצע...

אה... אבל תכלס נגמר?? ס"ס יש פה משהו שמסתיים בתפילת נעילה??

כן... גם יש שבע ברכות שמסתיים... כל חתן וכלה שמתחתנים יש להם שבע ברכות... במשך שבעה ימים מכרכרים סביבם... מה שהם רק רוצים נותנים להם... אבל לא לעולם חוסן... יום אחד מסתיים המבצע... יש את השבע ברכות האחרון... משתדלים לסיים אותו לפני השקיעה... יתכן שזה רגע קצת מרגש או אפילו טיפה עצוב... זהו... נגמרו החגיגות... אבל בינינו... כמעט כל חתן וכלה קצת מחכים לרגע הזה... די... אנחנו רוצים להתחיל את חיי הנישואין בפועל... רוצים לגמור את כל המסביב... משתוקקים להפסיד שרוולים ולהסתער על שגרה מבורכת של חיי נישואין.

אז כן!!! זו תפילת נעילה... וישנה איזו תחושה של איזו... עוד רגע השערים ננעלים... אבל הכל בסדר... הם לא ננעלו מאחורינו!!! אנחנו ננעלים איתך ית' מבפנים... נבואה שערך...

בעזה"ש בח' בתשרי אנחנו זוכים לסיים את מסכת חולין!!! ואיך אנחנו מסיימים אותה???

עם שילוח הקן... שלח תשלח את האם ואת הבנים תיקח לך... יתכן שזה רגע כואב!!! רגע של סיום פרק ופרידה מתקופה מכוונת... האמא היונה שכ"כ התמסרה והשקיעה ובנתה קן והמליטה ביצים וגידלה גוזלות, היה כ"כ נפלא... ב"ה רואים גם פירות... גוזלות שגדלים אט אט... אלא שאז מגיע הרגע המכונן ביותר!!! הגוזלות כבר מספיק גדולים ובשלים והגיע זמנם לצאת מהקן... הגיע התור שלהם להביא לאבא ואמא נחת... להעמיד קן משלהם ולהביא 'ברכה חדשה' אבל עדיין! זה קשה!!! אי אפשר להתעלם מהקושי של נעילת פרק... ולכן שלח תשלח את האם ורק אז את הבנים תקח לך... וזה הרגע של נעילה!!! ננעלים השערים... האם פורחת... אותה אם הבנים - השכינה הקדו' שרבצה על הגוזלות במשך כל עשרת ימי תשובה... וגידלה אותנו... לימדה אותנו לעשות תשובה... מגיע הרגע של נעילה!!! רגע של פרידה מהימים הקסומים של ה'דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, אבל זו לא פרידה של צער... זו פרידה שאבא ואמא מובילים את בנם לחופה שהגיע תורו להיות שותף וחלק בלתי נפרד מהעניין... ואכן מיד לאחר נעילת שער... מיד ה' פונה לגזל שהרגע נפרד מאמנו... וה' מצווה אותנו לעשות סוכה!!! מה זה סוכה?? קן!!! הגיע הזמן שלנו לעשות קן... כעת אנחנו בונים לה' קן! עד עכשיו אני בניתי לכם... עכשיו אני רוצה את השותפות שלכם... אני משתוקק לביטוי האישי שלכם אלי...

הגיע הזמן שאני אתבטא מול ה'!!! שאני אחשוב עליו... ש-לי יהיה איכפת ממנו... ובשביל זה יש רגע של נעילה... נגמרו הפינוקים... די להסתתר סביב הסינר של אמא ושהיא תעשה בשבילי את העבודה... הגיע הזמן לצאת ולבנות לה' בית... מה שאני אומר עכשיו... אני מבין את זה בעיקר בזוית הרגשית... אבל בפנימיות הדברים זה עניינו של יום כיפור, וסוכות...

כך מבואר ברמב"ן כי תצא שמביא מדרש ר' נחוניא בן הקנה: **אמר רבי רחומאי: מאי דכתיב 'שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך ולא אמר את האב?? אלא שלח תשלח את האם, לכבוד אותה בינה שנקראת אם העולם דכתיב 'כי אם לבניה תקרא' ומאי 'ואת הבנים תקח לך'?** אמר ר' רחומאי: **אותם בנים שגידלה, ומאי ניהו?? שבעת ימי סוכה**

אז אכן כן... כעת מסיימים את מסכת חולין בסימן של 'שילוח הקן' ומשם מיד אנחנו עוברים למסכת בכורות!!! אמנם לא היה פנאי לעשות סקירה מלמעלה על מסכת בכורות... אבל כדאי! מומלץ מאוד... מדובר במסכת יחסית קצרה... חודשיים בלבד! ובחודשיים האלו להספיק גם פידיון פטר חמור, גם בכור בהמה, וגם פדיון הבן... וגם על הדרך לרכוש בקיאות בפ"ג מומין שבבהמה ו-ק"מ מומין שבאדם... נבואה שערך... רבש"ע: יום כיפור יסתיים אבל את בכורות אנחנו נתחיל!!! וזה לא רק בכורות... אנחנו מתחילים פה מסע אינטנסיבי של מסכתות קצרות שקצת מקבילות לתקופה העליזה של 'ביצה תענית מגילה מו"ק חגיגה', הרי רק בחצי שנה הקרובה יש לנו 'בכורות', ערין, תמורה, כריתות, ואז 'תמיד מידות וקנים' וכל זה מחכה לנו מעכשיו עד פרשת פרה!! כאן חשוב להזכיר... שגם מי שזכר המלך הקדוש והמלך המשפט... יש חשש שהוא עלול לשכוח לעשות סיום מושקע ומטופח על מסכת חולין... לא נשכח ולא נסלח! ואתה גם לא הולך לעשות את זה בח' בתשרי... מה פתאום... תמתין יפה לחוה"מ ואז תקדיש יום מיוחד לסיום של חולין... מגיע למשפחה שלך... מסתמא ב'אלו טרפות' חזרת עצבני הבייתה... לקחת את הסירכא לריאות... המשפחה שלך ליוו אותך לאורך החצי שנה של חולין... אתה לא הולך לפטור אותם בקרעפלאך של סעודה מפסקת... אנחנו צריכים את המצת הזה בשביל השטייגן של החורף... נבואה שערך...

להירגע! יו"ב, היום הרגוע והשליו ביותר!! (משוחרר מגיליון שלהבת)

בגמ' ר"ה מובא שבבית המקדש יש הבדל בין השופר שתוקעים בו ביום כיפור... השופר של ר"ה כפוף!!! כי בראש השנה כמה דכייף איניש נפשיה טפי מעלי... ואילו ביום כיפור השופר הוא פשוט, כי ביו"ב כ"כ כמה דפשיט איניש נפשיה טפי מעלי... כתוב כאן: שבראש השנה אדם צריך להיות כמה שיותר כפוף... כמה שיותר רציני ובכובד ראש... ואילו ביום כיפור זה בדיוק הפוך... אדם צריך להיות כמה שיותר רגוע ושלו, סמוך ובטוח על ה'... מה הכוונה?? מה הפשט בזה?? **אז ככה: אפשר להמשיך את זה במשל פשוט:** תאר לעצמך אנחנו רוצים לנסוע לטיול בצפון... אנחנו ממהרים לאוטובוס... שלא נפסיד אותו... צריך ללכת עשר דקות... הולכים והולכים מהר מהר... נו נו... להזדרז... אמא מאיצה במוישי... תזדרז... תלך יותר מהר... אנחנו חייבים להספיק את האוטובוס... מוישי הבין עניין... צריך ללכת מהר... הוא הולך מתנשם ומתנשף... והנה ב"ה... הספקנו את האוטובוס... איזה יופי... מוישי עולה לאוטובוס... ו... ו... וממשיך ללכת במהירות... ממשיך ללכת הלך חזר... ואז אמא גוערת במוישי... תפסיק ללכת... תשב במקום שלך...

מוישי לא מבין: הרי לפני דקה אמרת לנו שצריך ללכת מהר מהר כדי להספיק... אז אני הולך... הוי, מוישי אתה לא מבין: מקודם היינו צריכים להספיק את האוטובוס לכן עבדנו קשה... הלכנו והלכנו במהירות והגענו בשביל להספיק את האוטובוס... אבל עכשיו שכבר הגענו... וכבר עלינו על האוטובוס... כעת העבודה התהפכה!!! כעת אדרבה... באוטובוס צריך דווקא לשבת ולא ללכת... אם תמשיך גם פה ללכת אתה עלול לרדת מהאוטובוס,

מקום

זה משל אולי טוב להסביר את שינוי התפיסה מראש השנה ליום כיפור...

בראש השנה צריך לעבוד קשה... צריך להיות כפופים... זוחלים ורועדים מיום בואך חלים כמכירה מאימת דינך... כן... צריך להספיק את האוטובוס... להספיק לתפוס את המלך... לא להחמיץ את מעמד הכתרת המלך... אבל עכשיו שב"ה הספקנו... עכשיו שזכינו להמליך את ה' בשופר... מכאן ואילך "אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון", זהו!!! כעת עלינו על האוטובוס, זכינו להמליך את ה'... כעת העבודה מתהפכת ב-180 מעלות... מהליכה ממושכת ועבודה רצופה וצורפה... זה מתחלף בשבת שבתון!!! עצור כאן!! תשאר כאן!! אנחנו במטוס... תחגור... ה' מטיס אותנו... כעת עיקר העבודה זה להיות!!! להישאר כאן... לתת לה לעשות את העבודה... לתת לנהג להוביל אותנו ולא לקפוץ מהאוטובוס...

להתבוננות

ולחשבון הנפש.

ובאמת רואים בחז"ל שלפתע בערב יום הכיפורים הייתה ננסכת מין שלווה בלתי מוסברת... יש את הגמ' המפורסמת שלר' ביבי בר אבבי הצטבר במשך השנה הרבה פרשות שהוא לא קרא שנים מקרא ואחד תרגום... קרה לך פעם כזה דבר?? נו... מתי משלימים את זה?? אני בדרך כלל משלים את זה בדאצ'ה של בין הזמנים אב, אז זהו שר' ביבי בר אבבי סבר לאשלומוניהו במעלי יומא דכיפורי... הוא לא מצא יום מתאים להשלים שנים מקרא ואחד תרגום דווקא בערב יום כיפור... על אותו משקל מצינו שני אמוראים שהיו מגיעים פעם בשנה הביתה... מתי?? ערב יום כיפור!!! רבש"ע: מה העניין להגיע בערב יום כיפור?? כל השנה לא היה להם זמן... הם היו עמלים בתורה בהתמדה עצומה... רק הגיע ערב יום כיפור... פתאום יש להם זמן להטעין את הרב קו... לצאת לנסיעות... להשלים שנים מקרא ואחד תרגום... מה הפשט בזה? אצלנו ערב יום כיפור זה היום הכי טעון... הכי מלחיץ... ואילו האמוראים בדיוק אז מצאו לנכון שזה הזמן הפנוי לעשות את מה שבמשך השנה לא היה להם זמן לעשות... איך אתה מסביר את זה??

התשובה היא: שבערב יום כיפור הגענו לאוטובוס!!!! כשמיגיעים לאוטובוס... כאן עיקר העבודה היא לשבת... להתרווח על המושב... ולתת לנהג לעשות את העבודה ולקחת אותנו למחוז חפצנו... אם תשאל את הנהג: איך אתה יכול לעזור לו בנסיעה?? מה הוא יענה לך?? תשב במקום שלך ברוגע... ותן לי לנסוע... הנה, הדלקתי מזגן, גם תאורה יש, והיום יש אפילו חיבור להטענה... רק תשב במקום שלך בנחת ותתן לי להוביל אותך למחוז חפצך...

זו העבודה של ערב יום כיפור ויום כיפור... תן לי!!!! תן לי לנקות אותך!!!! תן לי לקדש אותך... נו... אז אבא שבשמים... מה אני צריך לעשות?? לתת לי!!!! תהיה משוחרר... וזה בדיוק מה שהאמוראים היו עושים... כל השנה כולה הם חיו בדריכות... לומדים... עובדים את ה'... לא נחים לרגע... רוצים להספיק את האוטובוס... רצים אחרי ה' כסוס שרץ בין בצעי המים... אבל ברגע שמיגיעים ליום כיפור?? כאן העבודה מתהפכת!!! כאן להרפות... לשחרר... תן... תן לרבש"ע לעשות את העבודה... ולכן זה היה היום היחיד בשנה שפתאום לרב ביבי בר אבבי יש זמן מיותר... הוא קורא שנים מקרא (עד שנוערים בו שצריך לאכול) פתאום רבי עקיבא בכבודו ובעצמו אומר לאנשים לעזוב את הבית מדרש... מה יש?? היום תנו לרבש"ע לעשות את העבודה... **כלפי מה הדברים אמורים?? איפה זה פוגש אותנו??**

לנו מאוד קשה לשחרר אחיזה!!!! אני בעיקר פוגש את זה מול הרופא שיניים... כשהרופא שיניים מטפל בי הוא כל הזמן מתחנן לפני... תשחרר... תשחרר את השפה... תן לי לעבוד... למה אתה מכווץ?? כן... קשה לי למסור לו את עצמי... קשה לי להשליך את עצמי לפני... (אפשר להבין אותי... סו"ס זה רופא שיניים... לך תדע מה הוא יעשה לי) דא עקא שאת אותו קושי, קשה לנו גם מול אבא שבשמים... אבא שבשמים מבקש ממני ביום כיפור: בא... תשחרר... אני היום מנקה אותך... תעצום את העיניים... ותן לי לקלח אותך... תן לי להוריד ממך את כל הלכלוך... וקשה לנו לשחרר אחיזה!!! והקושי הזה בין הייתר מתבטא בקושי שלנו לשמוח ביום הכיפורים... אנחנו כאילו מתעקשים לתפוס את העסק חזק לידים... להיות שותפים פעילים במהלך... וברגע שזה ככה... מה הפלא שקשה לי להרגיש שה' מנקה אותי... כי התעקשתי להיות מעורב בזה... ותכל'ס... כל התערבות שלי רק מפריעה... הרפו!!! הרפו ודעו כי אנוכי אלוקים... ה' מבקש מאיתנו ביום כיפור: כמה דכייף איניש דעתיה טפי מעלי... תשחרר... תן לי לנקות אותך... רגע... אז מה אני בכל זאת אמור לעשות ביום הקדוש הזה של ערב יום כיפור?? לשמוח!! להאמין באמונה תמימה שזה קורה... ביום כיפור להתוודות כמובן ולהתחרט ולקבל קבלה לעתיד... אבל מעבר לזה לזכור שבסופו של דבר: אנוכי אנוכי הוא מוחה פשעיך למעני... זה הוא!!! הוא עושה את זה... והוא עושה את זה הכי טוב... יהי רצון שזוכה לשמוע את הבת קול המכרזת ואומרת: לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב את יינך כי רצה אלוקים את מעשיך. גמר חתימה טובה.

66

אבא דואג!!!! רוצ' תתקשר אליו...

הוא מחכה...

כולנו מכירים את המילים הראשונות בשערי תשובה שעצם האפשרות לעשות תשובה, זה החסד הכי גדול שהקב"ה עשה עם ברואיו... כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם ולנוס מפח פשעיהם לחסון נפשם מני שחת... והזהירם לשוב אליו לרוב טובו וישרו', בקיצור: תשובה זה חסד שה' עשה איתנו... אבל חשבתי שיתכן ובדור שלנו... אין לנו את הלוקסוס לחשוב שה' עושה איתנו חסד!!! ולמה??? כי בטבע שלנו אנחנו מאוד מאוד מתקשים להאמין בתשובה... איך מישוהו טען לי?? בינינו... בכנות... כל הסיפור של תשובה נשמע לי חשוד!!!! מצד אחד הקב"ה כ"כ מזהיר אותנו מעבירות... זה כ"כ חמור... וכ"כ אימים וקללות ונו נו למי שעושה עבירות... ופתאום ביום בהיר מגיע יום כיפור והקב"ה מודיע לנו חגיגת... שזהו... קץ מחילה וסליחה... הכל נמחל... הכל נמחק... עצמו של יום מכפר... דף חדש... כי קרוב אליך הדבר מאוד... רק תתחרט ותקבל על עצמך להשתנות ואין כלום, כי לא היה כלום...

ממה נפשך: משהו פה לא מסתדר... אם העבירות באמת כ"כ חמורות, אז איך יכול להיות שהצ'ק של יום כיפור הוא כזה נגיש וקל והכל מתכפר ביום אחד... שתי המשוואות האלו לא מסתדרות... או שהכפרה של יו"כ היא לא כזו קלה כמו ש'אומרים', או שהעבירות הם לא כ"כ חמורות... הטענה הזו שטען לי אותו יהודי... זה לא צחוק!!! זו הרגשה הגיונית שמתמקמת לה עמוק בלב... וברגע שאין על זה הסבר מנומק... בסוף ההיגיון הטבעי הזה קונה שביתה... ומה הפלא שמידענו לא באמת באמת מאמין שהקב"ה סלח לו... וזה חמור מאוד! (כי מי שלא מאמין בכפרת יוה"כ פ' הוא באמת בבעיה... כי יום כיפור באמת לא מכפר לו) ולכן בדור שלנו אין הרבה ברירה... אין לנו את הלוקסוס להגיד שתשובה זה חסד מה'! **אז בא אני אגלה לך סודות מהחדר:**

הרעיון של תשובה הוא מאוד הגיוני והכרחי בשכל האנושי!!! אמנם לבחור צעיר אני קצת מתקשה להסביר את זה... אבל להורים?? אין הורים בעולם שמתנהגים אחרת מהרבש"ע בסיטואציה שכזו...

כי תבין: אני בעצמי מכיר מקרוב יהודי אחד שהיה הולך עם הילדים שלו 'קצר', היה שם בבית משמעת של ברזל... הילדים תקתקו... התנהגו יפה... אף פעם לא ראית אותם משתוללים כמו הילדים שלי... לא מרביצים... לא מקשקשים... לא מטורללים... כי... כי הוא ידע לתפוס את העסק חזק!! וזה היה בהחלט מושא לקנאה!! כל פעם שאני מאבד שליטה בבית והילדים עומדים על הראש ולא הולכים לישון... תמיד נזכרתי באותה משפחה ששם 'מילה זה מילה' ו'עונש זה עונש' ומתי גם אנחנו נפסיק לחטא 'בזלזול הורים ומורים' שלנו... (כן... מצפון מוכר בקרב הרבה משפחות... ובדרך כלל גם בצדק)

כל זה טוב ויפה... עד אותו יום מר ונמהר, שאחד מהבנים שלו ביישיבה קטנה כנראה עשה מעשה שלא יעשה... מעשה שובבות קונדסי ש... שאצלי בבית זה

היה אמנם גם מתקבל ב-נו נו נו חזק... הייתי נאלץ להעניש אותו במשהו... אבל בבית הזה?? זה היה בלתי נסלח לחלוטין!!!! ואותו בחור שגדל בבית הזה והבין את המפה... פשוט לא העיז לחזור הבייתה!!! מרוב פחד הוא ניתק קשר, ולא חזר כמה ימים, משם זה התגלגל לסמים ו... ו'לא חזרה שוב אליו עוד...'

אותו יהודי איבד ילד!!!! ועל מה?? על משמעת ברזל!!!! זהו!! אני כבר לא מקנא בו... אף אחד לא מקנא במשמעת המדהימה של הבית הזה... ולמה?? כי אני מעדיף מאה פעמים שהילדים שלי יעשו שטויות, ויעשו מעשה קונדס... העיקר שבסוף יחזרו הבייתה!!! הפחד שלי מלאבד ילד הוא כ"כ גדול, ששווה לי לבלוע מאה לילות שאני צועק עליהם שילכו לישון... והלון חזור... ועונשים... ואימים... שווה לי לבלוע ולסלוח ולהתנהל לפי רוחו של הילד אינספור פעמים... ולו בשביל לחסון את האסון הכי גדול להורים... הלא הוא לאבד ילד!!! זה פשוט טקטיקה פשוטה שכל הורה עושה אותה!!! אין אחד שלא מבין את זה... אם הייתי קשוח עד הסוף... הייתי חוסך המון כאב ראש... מסתמא הייתי פחות עצבני פה בעלון... כי הייתי מהלך על הילדים שלי אימים והם היו מתנהגים למופת... אבל מי ערב לי שהם יחזרו הבייתה... מתחשק לי להגיד לילד שלי שאם אתה תתחיל לעשן אני סיימתי איתך!! אל תחזור הבייתה... תאמין לי שיש כמה דברים שעולה לי בחיים שהילד שלי לא יעשה ולכן מתחשק לי ככה לאיים עליו, (לטובתו, כדי שידע שזה מחוץ לתחום) אבל אין לי אפשרות!! אני מוכרח לשמור קשר עין, אני מוכרח תמיד להשאיר עלה תאנה שהוא ידע שתמיד... מה שיהיה ומה שלא יהיה... יש לך לאן לחזור...

אז זהו!! שזה בדיוק השיקול ההגיוני והמובן של בורא עולם בתשובה...

שיהיה ברור: לו יצויר שביהדות לא היה מושג שנקרא תשובה!!! אין דרך חזור!! אסור לעשות עבירות וזהו! אם עשית, זהו... הלך עליך... 'סיימת עם בורא עולם', אם ככה בורא עולם היה תופס אותנו קצר, הוא היה חוסך 99% מהעבירות שלנו... כן... שיהיה ברור: 99% מהעבירות שאני ואתה עושים במזיד זה רק בגלל שאנחנו לוקחים בחשבון שיש דרך חזור... אם היה לנו ברור כשמש בצהרים, שאם עשית עבירה, זהו!! סיימת עם בורא עולם?? הלכת כאפוס?? אם זה היה ברור לנו... המעידות הרוחניות שלי היו מצטמצמות לאחד מתוך מאה... אה... לא כדאי?? לא חבל?? אז זהו!! שנוכח... היינו חוסכים תשעים ותשע עבירות מתוך מאה... אבל העבירה האחת והיחידה שכן הייתי עושה פעם בשנה היית בבת אחת מציבה אותי בסיכון ממשי להוריד את הכיפה ולהגיד לרבש"ע שלום ולא להתראות... **מסיבה הכי פשוטה:** היות ואין תשובה... אין סליחה... אין כפרה... והרי עשיתי כעת עבירה... אז אין לי לאן לחזור... הקב"ה כבר לא מוכן לקבל אותי... אם ככה... שלום יהדות... שלום אלוקים... סיימתי... אז זהו!! ששווה לרבש"ע לסבול מאה עבירות שלי... ולהיות 'נושא עון ופשע וחטאה ונקמה', כל זה שווה לו בשביל לחסון את האסון הגדול ביותר בעולם... הלא הוא: לאבד אותי!!

זהו!! זה השיקול!!! זה השיקול הכי הגיוני בעולם... שאין אבא ואמא בעולם שלא מבינים אותו... הגיע הזמן שנבין שנוכח שהכפרה של יו"כ זה חסד עצום ממנו יתברך... אבל עזוב... לפני החסד שיש בזה... יש פה גם היגיון שיצור אנושי מאוד מבין אותו!!! אבא שבשמים רוצה אותי... והקשר שלי איתו חשוב לו יותר מכל העבירות שלי... והוא יודע שאם הדלת לא תהיה פתוחה לשוב הבייתה הוא יאבד אותי... ולכן ידו פשוטה לקבל שבים... לכן ביום כיפור הקב"ה כל כך אדיב ומוכן לקבל אותנו כמעט בלי תנאים... זה לא שהקב"ה פתאום נהיה נחמד בלי קשר... אלא זה עקרוני!! וסופר עקרוני!! היות והקב"ה נחוש שאני אחזור הבייתה וזה חשוב לו יותר מהכל... לכן זה עקרוני שיש תשובה...

תכל'ס... למאי נפקא מינה??? הנפקא מינה שיש כאלו שחושבים שהקב"ה אדיב ולכן הוא סולח, סוג של... בא... תכנס... תרגיש בבית... לא... לא קרה כלום... ואם ככה, אז מן הראוי שגם אני אחזיר לו באדיבות ובמתיקות... לא... לא רבש"ע... ממש לא... 'לא רוצה להטריח',

אז זהו שלא!!! צריך לדעת שתשובה זה לא משהו חובבני... זה לא שיח של מתיקות ואדיבות... זה שיח מאוד מאוד רציני... הקב"ה בכלל לא מתכוין להיות נחמד פה... זה מידי רציני בשביל להיות נחמד!!!

אני אמחיש לך את זה: את חטאי אני מזכיר היום, כשהייתי בחור צעיר, בתקופות המעניינות שלי... הייתי מומחה לנגוע בנקודות הרגישות... (כדרכם של בחורים צעירים) וכשזרקו אותי בפעם החמישית מהישיבה קטנה... הייתי עצבני מאוד... הרגשתי צורך לאיים על מישוהו... ומצאתי!! מצאתי על מי!! מה שקרה זה שכששוב חזרתי לישיבה אמרתי לאבא שלי, זהו... אני יותר לא רוצה לצער אתכם, אם עוד פעם יזרקו אותי מהישיבה אני לא אפול עליכם... אבא שלי מיד נזעק: לא!! לא קשור... אין שום קשר, גם אם זורקים אותך מהישיבה, הכל בסדר, יש לך פה בית... אנחנו נקבל אותך בכל מצב... אמנם זה מאוד יצער אותנו ותשתדל כן לתפוס את עצמך... אבל אנחנו תמיד ההורים שלך... ואני מיד התעטרת בנימת נימוס... לא לא... חס ושלום... די... כמה אפשר ליפול עליכם... כמה אפשר לצער אתכם... בפעם הבאה שיזרקו אותי מהישיבה 'אני כבר אדע מה לעשות' (סתם ולא פירש... כדרכם של צעירים מאיימים) ואבא שלי עונה לי: לא!! תחזור הבייתה... ואני 'יעני' משחק איתו כאילו הוא נחמד ובא לקראתי ואני מסרב באדיבות... לא... לא... חס ושלום... אני לא רוצה יותר לצער אתכם... ואז אבא שלי התרתח עלי!!!! תדע לך: שאם יזרקו אותך מהישיבה ולא תחזור הבייתה... אתה רשע!!! אני לא אסלח לך לעולם!!

ואני רוצה לעצור כאן ולשאול: יש מישוהו שלא מבין את ה'טלפון שבור' הזה?? כשאבא שלי היה נחמד איתי ואמר לי בכל מחיר לחזור הבייתה... הוא התכוין לרגע להיות נחמד?? איזה נחמד!!! הוא היה אבא שראה מול העיניים שלו תרחיש אימה שהילד שלו עלול להיאבד לו... (הוא סתם פחד לחינם... הייתי מוג לב... לא הייתי עושה כלום, כמו כל

אני התחתנתי עם עבודת ה'!!! אני הבת זוג של ה'! אני ניגש לרצון ה' ברצינות תהומית... ואני נחוש לעשות רצון ה'... רק מה? יהיו פשלות ובטוח שיהיו פשלות והרבה... (אגב: הדוגמא מגירושין היא לא כ"כ מוצלחת, כי עבירות זה לא גירושין, עבירות אם כבר זו הסיגריה שהבעל הבטיח לאישה בשיא הרצינות שהוא לא יעשן וקרו פה ושם פשלות... זה נורמלי ובטוח יקרה, אבל אם הוא מבטיח לה ותוך כדי הוא מתכנן את הפשלות היזומות זו בגידה)

בקיפור: הכל בסדר!!! פשלות עוד יקרו... עוד נכשל בעבירות כמו בני זוג שמדי פעם יש פשלות... אבל העיקר שזה לא מחדל יזום!! אני מצידי רוצה לגשת בשיא הרצינות ואני מתחייב גם לפעול בעניין בהתאם לרמה הרוחנית שלי... ועד אז אם יקרו פשלות... אז אנחנו נתפייס...

ולבחור שעדיין לא התחתן ולא מבין את השפה... אני רוצה לעדכן אותך שבעזה"ש עוד יהיו לך המון ויכוחים עם אשתך... כן כן... אתה!! אל תסתובב אחורה... התכוונתי אליך- אתה המאורס, עם כל המתנות... עוד נכוננו לכם הרבה ויכוחים... ואל תבהל... זה חלק מהחיים... זה לא סתירה שאתם עוד באותו לילה תסגרו את הפינה, ותפלו לאותו בור שוב בעוד שבועיים או חודשיים... וגם זה לא סתירה שלאט לאט עם הזמן משהו שם יתאחד ויתקרב אחד לשני... ובדיוק בשביל זה לא מתחתנים לתקופת ניסיון אלא לטווח של חיים... ה' בחר בנו ונתן בנו אימון... יש פה תכנית ארוכת טווח... צריך למות בעל תשובה!! ועד המוות צריך להשתדל כמה שיותר לצמצם פערים בין הרצוי למצוי במערכת היחסים שלנו מול ה'... יום כיפור כשר וכשר...

שלם עם זה... ואני חושב שזו עסקת חיי... אבל עדיין... הפחד המצמית מקבלת החלטה כזו משמעותית מכריח אותנו לחפש פתח חירום שמקסימום מתגרשים... (ונס שיש כזה פתח מילוט, אחרת לא הייתי מתחתן בחיים... רק בזכות שהרגעתי את עצמי שאני יכול להתגרש... הייתי מסוגל להתחתן, אגב: זה נכתב באישור אשתי שגם היא חשבה אותו דבר) ומעתה: תאר לעצמך והיו דברים מעולם, שראיתי בחור ילדתי ופזיז שנכנס לשידוכים די בחובבנות... ומהר מאוד הוא ניגש אלי כולו משועשע ומבשר לי שהוא הולך לסגור... אמרתי לו: רגע רגע... בדקת את זה ואת זה ואת זה וזה וזה וזה... הוא אומר לי: לא!!! אמרתי לו: אתה לא סוגר עד שאתה לא בודק את זה... ומה הוא עונה לי? עזוב... קודם נתחתן... ואח"כ...?? אח"כ נבדוק... ואם אז יתברר שזה לא מתאים אז מקסימום מתגרשים... הזדעזעתי עד עמקי נשמת: אתה נורמלי??? ככה מותר לעשות עם החברותא... עם חברותא מתחילים, מקסימום לא מתאים... אז מתגרשים... כי... כי... כי מה? 'התחתנתי איתו'?? כן... מי שלא מתחתנים איתו אפשר להתחיל לתקופת ניסיון... אבל להתחתן?? אין כזה דבר להתחתן בתור תקופת ניסיון... זו בדיוק הסיבה שחז"ל תקנו כתובה... כדי שלא יתחתנו לתקופת ניסיון... כדי שלא יהיה קל בעיניו לגרשה... אה... אבל הרי סיכמנו שכל אחד שמתחתן מרגיע את עצמו ש... שמקסימום... הכי גרוע מתגרשים??

נכון!! מי שלקח את העניינים ובירר ובדק ומיצה את כל מה שצריך לעשות... ועדיין קשה לו לתת את המילה האחרונה... כאן הוא מרגיע את עצמו שמקסימום מתגרשים... אבל מי שניגש על הרגע הראשון ואומר אני לא מתחיל לברר כי מקסימום מתגרשים... חוששני לו לקידושי טעות...

עד כאן ברור?? ומעתה: כן!!! כל אחד שעושה עבירה... חייב להיות שהיה כאן סממן של 'אחטא ואשוב', כי גם כל אחד שמתחתן יש סממן של מקסימום מתגרשים... כן... אנחנו בעד!!! היהדות עומדת מאחורי ה'ציאת חירום' הזו שכל יהודי ירא שמים שהשתדל ונלחם נגד היצר הרע... אם בכל זאת 'התבלבלת' ונכשלת בחטא... שתמיד תדע שיש דרך חזרה ויש יציאת חירום שנקראת תשובה... זה בסדר גמור למרות שיש כאן בחינה של 'אחטא ואשוב', נו... אם ככה... מתי 'אחטא ואשוב' זה מהעבירות החמורות??

כשמגיע לך חרדי מודרני ש... שמתכנן לעצמו את חופשת הקיץ ומסבירים לו שכשנוסעים לשם... זה מקום שיש בו המון מפגעים רוחניים ובעיות כשרות חמורות... והסיכוי שם שלא להיכשל הוא אפסי ותבדוק טוב טוב לפני שאתה הולך... והבן אדם מרגיע את עצמו... בסיידר... קודם נלך... מקסימום איכשהו נסתדר... יהיה טוב... אחטא... אשוב... אשוב... אחטא... ככה או ככה... כזה אחטא ואשוב... עליו נאמר: אין מספיקין בידו לעשות תשובה... זה נקרא חוסר רצינות!!! זה בדיוק כמו בן אדם שמתחתן לתקופת ניסיון... מה... התחתנתי איתה?? אז כן!!! כמו מי שמתחתן צריך לגשת בשיא הרצינות ולהתחייב את כל ההתחייבויות הנוקשות של כתובה... ומקסימום מתגרשים... אז ככה זה בעבודת ה'...

הצעירים האלו שמאיימים לקפוץ מקומה עשירית... נראה אותם קופצים מקומה ראשונה)

אז זהו!!! שאת המיניפולציות האלו אנחנו עושים לרבש"ע... אנחנו 'יעני' יותר נחמדים ממנו... כשהרבש"ע אומר שיש תשובה... הוא לא מתכוין להיות נחמד... הוא מתכוין לומר: בני היקר!! אוי ואבוי לי אם תעניש אותי ותאבד לי... אתה עלול לצער אותי נוראות... אל תעיז לעשות לי את זה!!! ממילא אין כאן המקום להחזיר להקב"ה באדיבות ולהגיד לו: לא... אני אשלם את הכל... אני לא רוצה לצער אותך... לא!!! הבקשה של הרבש"ע לשוב אליו זה אולטרה רגיש!! אל תשחק עם זה...

ליידער ליידער... אני באופן אישי מכיר מאות רבות של בני עליה שנכשלים בעבירות רק בגלל שהם היו יותר צדיקים מהרבש"ע... הרבש"ע אמר שיש תשובה... והם החליטו בשבילו שהוא לא התכוין ברצינות... אז זהו!!! שמי שמשחק עם זה שידע לו שהוא רשע!!! מי שחושב שתשובה זה מחווה נחמדה שידע לו שהוא משחק באש... היום אני מבין את אבא שלי שהזהיר אותי בעיניים רושפות: אם לא תחזור הבייתה אתה רשע!!! כי אני נחוש שתחזור הבייתה לא כי אני נחמד, אלא כי אני אבא!!!!

וכאן ההזדמנות לפתוח את הנושא של 'אחטא ואשוב' שהרמב"ם מונה את זה כאחד מד' עבירות שאין הקב"ה מספיק בידו לעשות תשובה לפי גודל חטאו, והשאלה זועקת מאלוה: הרי אין בן אדם בעולם שעשה עבירה במזיד ולא הרגיע את עצמו בתירוץ 'אחטא ואשוב'?? הרי כפי שסיכמנו, אם לא הייתה אופציה לחזור בתשובה, כמעט ולא היינו חוטאים (חוץ מעבירה אחת ויחידה ששם היינו מקבלים גט כריתות מיהדות) זאת אומרת: כל עבירה שנכשלת בה בשנה האחרונה... זה יכל לקרות רק בגלל שעמוק בתת הכרה הרגעת את עצמך ש... שמקסימום... אני אחזור בתשובה... (אחרת זה לא היה קורה, או לחילופין זה היה קורה וכבר לא היית איתנו) אם ככה יוצא שכל אחד מאיתנו אומר לעצמו 'אחטא ואשוב', וזה מובנה ככה... אז מה הפשט בזה? למה משמע במשנה ש'האומר אחטא ואשוב', משמע שיש מישהו שאומר את זה... וכי יש מישהו שלא אומר את זה?? והכי הכי: אל תשכח שבכל מוצאי יו"כ, אני יכול לעדכן אותך שבשנה הבאה שוב יהיה יו"כ, ושוב נצטרך לחזור בתשובה... נו... אז זה 'אחטא ואשוב'??

והתשובה היא כן: אני אומר לך משפט שברגע הראשון יתכן שאתה תסמיק ממבוכה... אבל תרגיש נוח... כולנו ככה... כל מי שאי פעם עמד מול ההחלטה המשמעותית ביותר בחיים, הלא היא לסגור שידוך!!! ההחלטה הזו היא כ"כ מפחידה וכ"כ הרת גורל... שמי שבאמת בוגר וקולט את גודל המשמעות, לא מסוגל לסגור שידוך עד שהוא לא מרגיע את עצמו ש... ש... שמקסימום ? ! ? הכי גרוע... מקסימום מתגרשים... זה לא סתירה שאני

(משוחזר) חבורת "אצבע צרדא" הנה מסתוו... ששים גיבורים סביב לה...

קוראים לי מוטי כץ... אני כהן... וזו כבר השנה השלישית ברציפות שאני זוכה להיבחר להיות אחד מהחבורה הקדושה ד"אצבע צרדא... זה לא פשוט להיות בחבורה הזו... לא כל אחד זוכה להיות בחבורה הזו... מדובר בסה"כ בשישים בחורים כהנים בני עליה... והם נבחרים כמו פינצטה... אחד אחד... תבין: מי לא היה רוצה לזכות להיכנס בליל יום כיפור ללשכת פרהדרין ולזכות לשהות במחיצתו של הכהן גדול במשך כל הלילה הקדוש של יום הכיפורים!!!! ולא סתם לשהות במחיצתו... אלא עוד לשמור עליו...

כן... זה לא צחוק!!! זה לא פשוט בכלל!!! בלילה הזה - ליל יום הכיפורים... הכה"ג הוא המבוקש מספר אחד של כוחות החיצוניים!!! כל התותחים מכוונים עליו... כל המחשבות זרות וכל ההרהורים רעים מחכים לליל יום כיפור ומנסים להידחק בכל הכח לתוך הלב הטהור של הכה"ג... ובשביל זה הכה"ג בליל יום כיפור צריך מערכת אבטחה מיומנת במיוחד!!! מסתוו של הכה"ג צריכה ששים גיבורים סביב לה מגיבורי ישראל!!! ולא סתם גיבורים... אלא אחוזי חרב מלומדי מלחמה... ולא סתם חרב... אלא איש חרבו על ירכו... זה חיילים קרביים מאומנים... כאלו שבמשך השנה יש להם הרבה הרבה מלחמות מול היצר הרע בענייני קדושה... והם כבר מלומדי מלחמה בתחום הזה... ו... והם מיומנים בלהציב חרב על ירך ולהישמר עד כמה שהם יכולים מנפילות בענייני קדושה... הכהן גדול צריך אותנו!!!! הוא צריך את המיומנות ואת הקרבות שאנחנו צוברים במשך השנה!!! ולא פשוט לגייס ששים גיבורים כאלו!!! כי אין... אין הרבה כאלו...

כן... לא אלמן ישראל... יש הרבה בחורים בני עליה קדושים שיושבים ולומדים בקדושה ובטהרה... ובעזה"ש עוד נראה אותם בשמחת בית השואבה ורקדים יחד עם החסידים ואנשי מעשה... כלנו נטה את אזנו לשמוע אותם שרים: "אשרי ילדותינו שלא ביישה את זקנותנו..." אבל עם כל הכבוד להם... בליל יום כיפור הם לא יכולים לעזור לכהן גדול... סו"ס הם לא מלומדי חרב!!! להיות מלומד חרב צריך לא עליכם להיות בחזית... ומי שכבר נמצא בחזית... כאן הוא כבר צריך המון המון רחמי שמים לצאת משם בשלום... (אוי ואבוי לך בן עליה אם תקנא בנו... אבוי לך אם תרצה להחליף איתנו... אין לך מושג איזה קרבות אנחנו עוברים... אל תקנא בנו... אבל במקביל תדע להעריך אותנו... תדע שיש דברים שאצלך זה מובן מאליה ואצלנו זה מגיע עם חרבות ודם...) אז מי שכבר נמצא בחזית ובכל זאת יודע לתמרן ב"שבע יפול צדיק וקם" לדעת לתמרן בין ה"וימאן" של יוסף שלפני הנפילה לבין ה"תשובה" של יהודה שלאחר הנפילה... זה לא פשוט!!! כמה כהנים כאלו כבר ייש???

ואני!!! מוטי כץ... זכיתי להיות אחד משישים הגיבורים האלו... אל תשאל אותי איך יודעים שאני כזה... בביהמ"ק אין מקום לכאלו שאלות "מאיפה יודעים..." אם הכה"ג יודע בימים אלו להצביע ברוח הקודש על יהודי אחד שלא ישרים את שנתו והוא מבקש ממנו שיתנדב להיות האיש עיתי שיקח את השעיר לעזאזל... אם את זה הכה"ג רואה ברוח קדשו... אז אל תתפלא שהוא רואה עוד כמה דברים ש... שקצת יותר קל לראות אותם... (הרבה יותר קל לראות את הנו הדולק על ראשו של נוטר ברית עד השמים... מאשר לראות אדם שלא ישרים את שנתו...) עכ"פ אני ועוד חמישים ותשע בחורים כמוני... נבחרנו להיות חבורת ה"אצבע צרדא" של הכה"ג!!! תפקידנו לעמוד בליל יום כיפור ולשמור על הכה"ג ולהעסיק אותו בכל מיני דברים... העיקר שלא ירדם חס ושלום... כי... כי אין מה לעשות... זה היום הכי מסוכן של הכה"ג!!!! כן... מי כמונו יודעים... מי כמונו מכירים את ההתמודדויות של הכה"ג בלילה הזה... אצלנו ככה זה כל השנה... כל בחור ישיבה שיום אחד תפס את עצמו לידים והתחיל לשבת ולעסוק תורה ביגיעה הרי קי"ל ש"יקרה היא מפנינים..." הלימוד שלו יקר אצל הקב"ה עוד יותר מכה"ג שנכנס לפני ולפנים... וכתוצאה מזה! דווקא מתוך החיזוק הגדול אותו בחור עובר לפעמים כל מיני התמודדויות לא פשוטות ומעידות מול החיצונים שהוא מאוד מאוד נחשב אצלם... עוד יותר מהכה"ג ביום כיפור... רק מה??? ביום יום זה לא נורא... כי בשביל זה בחור בן עליה יודע שהוא מסומן... והוא בשיא החזית... וממילא הוא יודע שלא צריך לקחת ללב את הנפילות... אז הלילה הייתה לי נפילה... בסדר... מחר ממשיכים הלאה... שבע יפול צדיק וקם... ככה זה אצלנו!!!! אצל המלומדי מלחמה... אבל אצל הכה"ג??? אצלו יש פה בעיה טכנית!!! נבו בעיה טכנית!!!! כי אנחנו נמצאים עכשיו בליל יום כיפור... ובליל יום כיפור אי אפשר לומר... טוב... מקסימום מחר!!! כי מחר זהו! זה כבר לא יום כיפור... אם חס ושלום קרתה נפילה בליל יום כיפור... אז אויס עבודת כהן גדול... אין עבודה... צריך לחפש כהן גדול אחר... זו הסיבה שכאן לשם שינוי הנושא מאוד רגיש!!! אי אפשר להיות מלומד מלחמה ב"שפע יפול צדיק וקם" אנחנו חייבים להצליח לעבור את הלילה הזה בשלום... בלי שום פגם הכי קטן במחשבה...

זו הסיבה שאנחנו כאן!!! לצידו של הכה"ג במסירות ובנאמנות!!! אנחנו פה לא בגלל שמעולם לא היה לנו נפילות... אדרבה... ההיפך הגמור... דווקא בגלל שאנחנו מכירים את זה יותר מידי טוב... דווקא בגלל שאנחנו מסומנים עוד יותר מהכה"ג... ואנחנו מלומדי מלחמה עם נפילות... דווקא בגלל זה אנחנו פה בלילה הזה עם הכה"ג כדי להיות לצידו ברגעים של קושי... ולהצליח לעבור את הלילה הזה בלי נפילות...

עכ"פ יש לנו תפקיד מיוחד... לדאוג כל הזמן למסמבצ... שלא יהיה רגע אחד חדגוני ומעייף... שהכה"ג לרגע אחד לא ירדם... אז אנחנו שרים כמה ניגונים של התעוררות... אבל גם זה לא יותר מידי... כל שנה אנחנו דואגים לאיזה דרמה שתיצור עקשן הלכתי... הנה... שנה שעברה עשינו תרגיל... פתאום נשמנו צעקות ופאניקה... והכה"ג ביר מה קרה... אז הבאנו לו חתיכת בשר קודש!!! וסיפרנו לו שהבשר הזה הוא בשר שלמים שמישהו הקריב אתמול... ותפסו ישראל אחד ששכח... שני דברים הוא שכח!!! הוא שכח שהוא ז... והוא שכח שהלילה ליל יום כיפור... וכעת תפסו אותו שהוא אוכל את הבשר הזה... וביררו מה ההיסטוריה של הבשר הזה והתברר שהקרבן הזה בכלל היה פיגול... בקיצור: כעת השאלה כמה חטאות היהודי הזה חייב??? והתחילה דרמה שלמה... שהוא חייב חמש חטאות!!! ואשם מעילות... פרטים נוספים במסכת כריתות... עכ"פ הסיפור הזה העיר את כל העזרה... ועל הדרך הכה"ג כבר לא יכל יותר להירדם... יש פה גם כהן אחד שידוע לעשות קידה!!! קידה זה פעולה גופנית שדורשת מיומנות שמי שלא יודע לעשות נכון... הוא עלול לשבור את האגן... עכ"פ כעת יש לנו הפסקה קצרה של רבע שעה... כי הגיע חצות לילה!! והכה"ג כעת יצא לתרומת הדשן... (אם הכה"ג היה חלש... מישהו אחר היה יכול לעשות את זה... אבל ב"ה יש לכה"ג כח והוא יצא כעת לעבודת סילוק זו...) אנחנו מנצלים את הדקות האלו לשפוך שיח בעת רצון של חצות לילה בתוך העזרה...

עד כה חצי לילה עבר בקלות... לא הוצרכנו אפילו פעם אחת להכות ולהשמיע קול באצבע צרדא... אבל ככה בשעה 2.30 בלילה... פתאום הכה"ג התחיל להתייעף... ופתאום היה נראה שהוא מנמנם... בבת אחת כלנו השמענו קול באצבע צרדא והכה"ג התעורר... למה דווקא להשמיע קול באצבע צרדא?? אפשר לשיר... לדבר... לצעוק... זה עושה הרבה יותר רעש מהאצבע צרדא??? נו... תגיד אתה למה... אצבעות קדושות ושמורות כאלו שנאמנות לרצון ה'!!! הקול שהאצבעות האלו משמיעות הוא קול קדוש כמו הקול של השופר... הקול הקדוש פורט הרבה יותר עמוקים... זה קול שמעורר מחשבות קדושות ומרחיק דברים לא רצויים...

ניתן לרכוש את החוברת לנשים!!!
ה'מחזור' האהוב לימים נוראים, לאמהות
הצדקניות שתפילותיהן מן המטבח, הבית או
הגינה עולות ופותחות שער שמיים...
מתורגם גם לאידיש ואנגלית...

להלן מוקדי המכירה מבית 'אז נדברו'

ירושלים:

רח' נחמיה 10 קומה ג'

גבעת שאול, רח' בן עזיאל - 054-8491554

בית וגן - משפחת נוישטט רח' הרב פראנק 29

רוממה - המ"ג 29 - 052-7682281

רמות ד' - רובין 47 - 054-8419684

נוה יעקב - 054-8500615

אופקים - משפחת שפירא: 053-4112035

אחינסמן - 053-4162979

אלעד - רחוב ר' יהודה הנשיא 81 - 03-9073067

אשדוד - הרב צור - 050-4120311

ביתר עילית - אזור רמי לוי - 054-8450998

בית שמש - נהר הירדן 9 ר"ב - 058-3294147

בני ברק - קיבוץ גלילות 9 - 055-6728458

חזו"א 34 - 052-7117271

רח' הרב קוק/ הרצוג - 0527603814

אזור גן ורשא - 0534166085

פרדס כץ אבוהצירא - 0548494663

פרדס כץ ביי"נס אילת השחר - 0548578226

חדש יכרון יעקב: 054-8439757

חיפה: חדש! גולדמן 054-8423047

נ"ש: זלושינסקי 0527121693

טבריה - 054-8441354

טלו סטון - קפלן, הרי"ף 6 ק"ג - 052-7688584

כרמיאל - 0527136165

מודיעין עילית: קצות החושן 14, - 052-7174781

חפץ חיים 14 - דרבקין - 0527634753

גרין פארק - 0527644795

חדש גוף הגליל: הר יונה ג' - 053-4118642

נתיבות - רח' הרב גרשנוביץ - 0527644737

עפולה - 052-7686876

פתח תקוה - (מרכז העיר) - 0504124235

צפת - 052-7181828

רכסים - 054-8415410

רחובות - 0583298126

תל ציון - 052-7150166

תפרה - לימן - 055-6705003

--

ניתן לקבל את החוברות גם בשליחת בקשה למייל
הרשום בעמוד הראשון.

קבלה נפלאה לרגע שלאחר המעידה הנקודתית

הרמב"ם מביא להלכה את הגמ' שכששוקלן את העוונות של האדם עם הזכויות, לא מחשבים את העוון הראשון ולא את השני אלא משלישי ואילך... אם נמצאו עוונותיו משלישי ואילך מרובם מזכויותיו, אז מצרפים גם את שני העוונות הראשונים... עד כאן... עכשיו ככה: כל פעם שלמדתי את הגמ' הזו, תמיד הפריע לי משהו... אני בטוח שגם כך... נו... נראה אותך... מה מפריע לך ברמב"ם הזה??

הוי באמת... אם הייתי כזה צדיק שהיה לי כולא חמש עבירות, והרמב"ם היה מגיע לבשר לי שעשו לי ניכוי שליש ולא מחשיבים לי את שתי העוונות הראשונים... נו... יש פה בשורה טובה... אבל דחילאק... אתה יודע כמה לשון הרע'ם צברתי השנה?? לא יודע... זה נע בין 500 ל-5000... נו... אז הרמב"ם מקזז לי את השתים הראשונים?? נו... באמת...? זה כמעט לועג לרש... אז אין לי 500 לשה"ר, אלא 498...? נו באמת??

כמה פעמים נכשלתי השנה בשמירת עיניים? לא משנה כמה פעמים... אז מה... מקזזים לי את הפעמיים הראשונות?? זה ממש לא מזיז ליצר הרע שלי... גם אם יעשו לי הנחה ויורידו לי את המאתיים עבירות הראשונות... הוא עדיין ישאר עם מספר מכובד של עבירות... אז מה הפשט בזה?? למה בכל זאת עושים עסק מהשתי עבירות הראשונות??

אז פתאום קלטתי שנדמה לי שהפשט הוא אחר לגמרי... (אל תסמוך עלי... תברר את זה בכוחות עצמך... כי אם אני צודק זה אגיוולדיג...)

העניין הוא כך: לכל אחד מאיתנו קרה במשך השנה וגם קורה כאן ועכשיו... מגיע הרגע הזה ש... שלא עמדת בניסיון... ונכשלת בלשון הרע... ובדרך כלל את תשים לב: כשכבר קורה ויש לי מעידה נקודתית ואני נכשל, גם אם בסוף אני אחזור בתשובה ואני אוכל את הלב, אבל זה לא יהיה ממש באותו רגע... בדרך כלל מעידה רוחנית גוררת תגובת שרשרת!!! אם כבר נכשלתי בלשון הרע... אז אני כבר ממשיך עם זה... ונכשל בעוד כמה וכמה לשון הרעם ואחר כך... אחר כך אני אחזור בתשובה... (אגב: זה נורמלי... זה מאוד טבעי ומוכר) אם יצאתי לנסיעה מחוץ לעיר... וקרה שנכשלתי בשמירת עיניים... גם אם אני אוכל את הלב ואני אחזור בתשובה, אבל ע"פ רוב בחצי שעה הקרובה זה ימשיך לקרות... יהיה פה מעידה אחת ארוכה... של דקות... שעות... ימים... (תלי במצב הצבירה הרוחני שלי, או יותר נכון הנפשי שלי) ורק אחרי שרשרת דומיננטית של מעידות אז אני אתפוס את עצמי... ולמה?? למה זה ככה?? מסיבה פשוטה:

כל עוד אני בשליטה ואני מתגבר על עצמי... מה טוב!!! יש לי עניין לתפוס את העסק חזק!!! אבל ברגע שכבר קרחת לי פשלה ומעדתי מעידה אחת, אז כבר איבדתי את הרצף... התחושה היא שאני כבר במעידה, אז אין לי כבר כ"כ מה להפסיד... כי בלאו הכי אני כבר לא הרמטי... ואני בלאו הכי כבר מאוד לאכול את הלב... אז בבת הכרה כבר אין הרבה הבדל בין לאכול את הלב על מעידה אחת או על שתי מעידות... ואז כצפוי מגיעה המעידה השלישית והרביעית... ובסוף בסוף אני חוזר בתשובה... בעיקר בגלל ש'הסתיים האירוע', נגמרה הסיטואציה ואז מגיעים הנקיפות מצפון!!! אבל בשעת המעידה עצמה לא היה לי סיבה מספקת לבלום מיד כאן!!! לעצור את זה עד ההתחלה!!! האם מישהו מזדהה עם הניואנס הזה?? אין אחד שלא... אז זהו!!! שבדיק על זה מגיע הרמב"ם ואומר: תקשיב טוב טוב:

הכי כדאי שלא תמעד!!! תשמור על עצמך ואל תגדר לשון הרע! תשמור על העיניים הכי חזק!!! והיה!!!! אם בכל זאת נכשלת פעם אחת... אני ממליץ לך לעצור את זה כאן ועכשיו! למה?? מה יש דווקא עכשיו? לוחש לך הרמב"ם: אם תעצור את זה כאן... לא מחשיבים לך את זה לחטא!!! אבל לא שמעתי בקול הרמב"ם ואחרי שכבר אמרתי לשה"ר אחד עסיסי, הייתי חתחחייב לומר עוד אחד... ושוב הרמב"ם דופק לי על הגב... אני מבין... היה לך פה שתי מעידות אחד אחרי השני... תשמע לי... תעצור פה... כן?? לעצור פה? למה?? אני כבר בלאו הכי נכשלתי בלשה"ר, בלאו הכי אני הולך להרגיש דפוק... ומי יודע כמה מצוות הפסדתי... אז זהו שלא!!! אומר הרמב"ם: אם אתה עוצר כאן ועכשיו אז אין! לא סופרים את זה... אתה עדיין נקי!!! עדיין לא היה פה כלום... ולמה לא היה פה כלום?? כי בשביל להיחשב בעל עבירה, אתה צריך חזקה של ג' פעמים, ועדיין לא הגעת לשלוש פעמים... ממילא אתה עדיין בטרם בעל עבירה... אם אתה אומר כאן אנחנו מאפסים את המצב... שווה לך!!! הרי אם היינו מחזירים את הגלגל אחורה ועדיין לא ידברת לשה"ר... היית כעת מדבר?? לא!!! ולמה לא? כי אתה כבר אוכל את הלב על מה שדיברת... אז זהו! שעדיין לא מאוחר... אם אתה עוצר הרגע ומפסיק... אנחנו מוחקים את הקובץ... לא נחשב לך... (מה פירוש לא נחשב?? יש פה בן אדם שהוא באמצע לשה"ר והוא עוזב... הוא מפסיק, אז יש פה עדיבת החטא, ומוכרח שיש גם חרטה, אחרת למה שהוא לא ימשיך... אז מבחינתנו הפרשיה הסתיימה בלי להותיר עקבות, העקבות מתחילות להופיע מפעם שלישית ואילך)

ואם אכן זה הפשט ברמב"ם... זו עצה נפלאה מאין כמותה בהתמודדויות המוכרות לנו... כי... כי הרי קורה... לכל אחד מאיתנו יש את הרגע השובר הזה שאתה מוצא את עצמך מתקרב לגדר ו'בודק' אם אפשר לעשות שטויות ולעבור על הגבולות שה' נתן לנו... ומיד אח"כ מגיע חרטה והרגשה זיפתית... אאאוף... לא עמדת בזה... ואז כאמור: מתחיל השרשור של ה-אין לי מה להפסיד... כי אני בלאו הכי בנפילה... אז זהו! שיש לי בשביל מה להתאמץ!! זה לא כמו שעד היום חשבתי שאם כבר נפלתי

בא נתרגל את זה: בשבוע שעבר היית בחיזוק... לא נכשלת אפילו פעם אחת בשמירת עיניים!!! אבל היום... היית במצב רוח מודר... ואז נכשלת בראיה אסורה... בום!!! אאאוף... איזה מעצבן... נכשלתי... אם רגע אחד לפני כן, הייתי קולט שככה אני ארגיש, מסתמא לא הייתי נכשל... אבל זהו... נכשלתי... נו... וכעת מה?? אז עד היום זהו... משחררים גז... אני כמובן אחזור בתשובה, אבל כעת אני מתייצב במעידה...

אז לא!!! נכשלתי?? טעמתי את הטעם המר?? עדיין לא מאוחר!!! יש לי עדיין שייכות עם הנקיית הקסומה שהייתה לי עד עכשיו! אם אני עוצר את זה פה... הדף נשאר נקי! אה... אבל נניח שאני כעת שוב אתגבר, ואחרי חמש דקות שוב תהיה נפילה? בסיידר... אז יהיה פה סוכה שמלאה אויר פחות מג' טפחים... כל עוד אין פה לבדו של ג' טפחים אויר, יש פה פונטיאל של סוכה כשירה (כל עוד אין חמתה מרובה מצלילה)

כמובן שזה לא יכול להיות שיטתי!!! למעוד לסירוגין... כל עוד זה לא שיטתי, זה אין הכי נמי!!! אם על כל שתי מעידות יש שליטה על עצמי, אני באירוע אחר לגמרי! כי מי שקצת צבר ניסיון בהתמודדויות... החטא זה הסיפור הכי קטן... הסיפור הגדול הוא החוסר שליטה... תחושה של חוסר שליטה שם אותי ב'רשות אחרת', רשות שנקראת לצורך העניין 'סטרא אחרא', כל עוד יש לי מעידות ואף פעם אני לא משחרר אחיזה... אז יש פה משהו נקודתי שאינו זז משם עד שמחולק לו... מה פירוש? לא זדתי מהמעידה וכבר עזבתי את החטא... אני יכול בצדק לחזור הבייתה ולהרגיש שאני בסדר... כי נכון שהיו לי מעידות אבל תוך כדי הושגה שליטה... בא נדבר ככה... תאר לעצמך שאני שור המזיק!!! והבעלים של היה זונדל... ומידי כמה זמן הייתי יוצא לסבב של נגיחות... אם הייתי שור שמבין עניין... מה זונדל היה מבקש ממני??

ר' שמיל שורי היקר... תעשה טובה... גם אם החלטת לנגוח ולנגוף ולרבוץ ולבעוט... תעשה לי טובה... תשתדל שלא יהיה רצף של שלוש נגיחות צמודות כי אז אני מסתבך איתך... אתה נהיה לי שור המועד שמשלם מן העלילה... לכן שורי האהוב... אם כבר עולה לך הג'אנאנא לראש... תעשה איתי חסד 'ותרחיק נגיחותיך', גם אם נגחת פעם אחת, ופעמיים, כעת תעשה הפוגה... כדי שיהיו התינוקות ממשמשים בו ואינו נוגח... ומקסימום אז תחזור ל'פעילות', הלוואי ולא... אבל גם אם כן, תעשה ביניהם הפסקה!!! ליתן ריווח בין פרשה לפרשה... נכון זה שזונדל האדון היה לוחש לך?? נו... למה?? כי שור המועד זה אירוע אחר לגמרי!!!

כל עוד מדובר בשור תם... אז יש פה תביעה נקודתית... אשמה נקודתית... אין פה טענה על ה'אישיות' כביכול של השור... הוא עדיין בחזקת שימור... רק תשים עליו עין... הוא קצת מתחיל להיות זחוח... אבל ברגע שהצטברו ג' פעמים... זהו! השור נהיה בעצם הוויתור שור המזיק... כך גם בעבירות... עדיף לא להיכשל בכלל בעבירות... אבל אם כבר נכשלת, כל עוד אתה לא צובר רצף של שלוש עבירות ביחד... ואתה מקדים לבלום ולעצור כאן ועכשיו... עצרת בזמן!!!! זה לא הגיע לריאות! ובינינו... זה גם מאוד מאוד מורגש... אתה בשליטה!!! בשמים לא סופרים את זה כעבירות... כי אתה עצרת רגע לפני שזה נכנס לפלומבא של בעל עבירה... עכשיו: שלא יהיו טעויות... כי מה קורה אם זה כן הגיע לשלוש פעמים? אז זהו! הלך עליי? לא!!! אם מעדת שלוש פעמים, אז יש פה עוון! יש פה כתם! וכעת מה שנדרש ממך זה לכנס מטבחון ולעשות תשובה ולהסיר את הכתם ושב ורפא לו... הכל בסדר... זה רחוק מלהיות בלתי הפיך... אבל מה שכן הפסדת פה זה שהשלוש פעמים הכניסו אותך למהלך!!! מהלך שאתה צריך כעת לצאת ממנו!!! זה כבר לא לעצור באותו רגע ולחכות... אלא אתה צריך פה לשנס מתנים ולהחזיר את המשילות... כן... גם שור מועד שנגח ג' פעמים... זה לא אומר שהלך השור... גם שור מועד יכול לחזור לעצמות... אבל זה כבר יותר עבודה... אנחנו כבר באירוע של שור מועד שצריך לחזור לתמותו... את כל זה ניתן לחסוך אם אתה יודע לעצור בפעם הראשונה או השניה...

אני חושב שזו עצה נפלאה וקבלה ליום הדין!!!

אני מקבל על עצמי שגם כשתהיה לי מעידה רוחנית... לא לצבור שלוש מעידות אחד אחרי השני... אני אתאמץ מאוד לעצור כאן!!! גם אם די ברור לי שאח"כ אני שוב אפול... אבל לכה"פ שלא יהיה לבדו...

ואם הגענו לכאן... אני חושב שזה עומק הסיפור ביוסף משיא... הרי מה היה הסיפור?? שהוא היה יהודי מומר שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים, וכשהרומאים החריבו את בית המקדש, הם פחדו להיכנס להיכל והם חיפשו יהודי מומר שיעז להיכנס ואכן יוסף משיא נכנס והוציא את המנורה, ואז אמרו לו שזה לא בא בחשבון... הנכנס שוב ותוציא משוה אחר, ואז הוא הפתיע אותם וסירב!!! דיי שהכעסתי את בוראי פעם אחת, אני לא מוכן להיכנס שוב...

והרומאים התעקשו... אדוני: נכנסת פעם אחת, אין שום סיבה שלא תכנס פעם נוספת... והוא התעקש!! והם התעקשו!! ועינו אותו ביסורים והוא מת... מה טמון בסיפור הזה?? הרי יש פה שני צדדים שהתעקשו עד הסוף... יש את יוסף משיא שהתעקש!!! טוב... זה מראה לנו כמה הניצוץ היהודי תמיד קיים וכו' וכו'... אבל אל תשכח שגם הרומאים התעקשו... השאלה היא: למה הם התעקשו? אם הוא לא רוצה, תכבדו את רצונו, תחפשו יהודי אחר שתכריחו אותי להיכנס?? ואלא מה רואים מכאן??

שהיה פה ויכוח!!! הרומאים טענו: אם נכנסת להיכל... אז זה מה שאתה!!! אתה יהודי מומר שמסוגל להיכנס להיכל ולקחת לעצמו את המנורה... אז תכנס שוב... ויוסף משיא עונה להם: לא!!! גם אם הכעסתי את בוראי פעם אחת ונכנסתי להיכל והוצאתי מנורה... זה עדיין לא מציב אותי במקום הזה! אני עדיין יכול לבלום כאן, ולהכריז שאני לא כזה, ואני לא מוכן להיכנס כי אני יהודי ירא שמים...

והרומאים לא הסכימו לקבל את הנוסחה הזו: מילא כל יהודי אחר, אנחנו לא נכריח אותך להיכנס להיכל, כי אנחנו מבינים לליבך... יודעים שהוא לא מסוגל לעשות כזה דבר, אבל אתה שכבר הוכחת שאתה מסוגל לעשות את זה, אז אתה יכול, ואם אתה מתעקש שלא להיכנס, אז אתה סתם מסרב... ועל הויכוח הזה הם סרקו בשרו והוא מת!!!

התברר שהוא צדק!!! כן... אפילו היה לי רגע של מעידה... ולא סתם מעידה אלא בקנה מידה ש-להיכנס להיכל ולהוציא מנורה... כמה שזה נורא ואיום!! אני יכול לעשות פה פוס פתאומי ולהחליט שזה לא קשור אליי!!! אני לא כזה! ואני באמת לא כזה!! שים לב: יוסף משיא זה לא ר"א בן דורדיא... ר"א בן דורדיא חזר בתשובה, יוסף משיא אפילו לא חזר בתשובה על זה שהוא הוציא את המנורה... כי יש לך טעות!! יוסף משיא לא מוציא מנורה מההיכל!!!! אה... הוא הוציא??

נכון... הוא הוציא פעם אחת... אבל ראית מה קרה בפעם השנייה?? בפעם השניה סרקו בשרו במסרקות של ברזל והוא לא הסכים להוציא... אז יוסף משיא לא מוציא מנורה!!! יוסף משיא גילה לנו שגם אחרי שאתה עושה את המעשה הכי נפשע... אם אתה מרגיש רע ומר עם מה שעשית... יתכן שזה לא מאוחר!!! אתה יכול להקיש ביטול בזה שאתה עוצר כעת לפני הפעם השניה והשלישית... וכשעקב אבינו גיע ליצחק, יצחק יריח את ריח בוגדיו... ויגיד: אני מריח ריח גן עדן...

אז מהיום יש לנו קבלה נפלאה ליום הדין!!! גם אם חלילה קורה איזה מעידה, אני עוצר אותה לכה"פ לפני הפעם השלישית...

כשכואב

מתפללים
גם עבור אחרים
שכואב להם

רק אחד שבאמת כואב לו, מבין ויודע

כמה חשוב להתפלל בכדי לזכות לרפואה

וזה בעצם כל הרעיון מאחורי המיזם המיוחד

קו התפילות

ולא לחינם כבר אמרו חז"ל

כל המתפלל בעד חברו הוא נענה תחילה

הרעיון פשוט מאוד:

אתם תתפללו עבור חולה אחר והוא יתפלל עבורכם

נא האזינו
להתפלל עבור
השם אותו הנכח
אקבלים לפחות
30 יוק!

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

לפני החיזוק הכינו את השם לתפילה

חייגו עכשיו ל'קו התפילות' ופעלו לפי ההוראות:

02-6325070

לפניות בנוגע לפעילות מאוחדים חייגו: 054-845-8815

מותגים חזקים מתחילים באריזה מנצחת.

מותג נמדד כבר בשקית הראשונה!
Vidank מתמחה בייצור שקיות ומארזים
בסיטונאות, באיכות בלתי מתפשרת,
ובמראה שעושה את הרושם הראשוני.

בסיטונאות בלבד!

vidank
שקיות ומארזים בסיטיל

פיתוח קונספט
למארזים ממותגים

שקיות ממותגות
בעיצוב פרימיום

עיצוב וסטיילינג
למותג

 052-647-8000
office@vidank.com | www.vidank.com

שירות
ויחס
אישי

משלוחים
לכל חלקי
העיר

הכלי"ז תלחיץ?

עם המהירות של דפוס ספיד
הכל יגיע בזמן!

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

הזכירו/אמרו/חזו את המציאות למינימום של דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 89, 57, 52, 51, 16, 9, 3 >>